

שמות יום ראשון

חומרת פגם הברית

תְּלַתָּא אֵינּוּן דְּדַחֲיִין שְׂכִינְתָּא מַעְלָמָא, וְגֵרְמִין דְּדִיּוֹרִיָּה דְּקָדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לֹא הָוִי בְּעָלְמָא, וּבְנֵי נָשָׂא צְוֹוּחִין וְלֹא אֶשְׁתַּמַּע קְלִיָּהוֹן, וְאַלְיִן אֵינּוּן, מֵאֵן דְּשָׁכִיב בְּנֵדָה, בְּגִין דְּלִית מְסָאָבו תְּקִיף בְּעָלְמָא בְּר מְסָאָבו דְּנֵדָה, מְסָאָבו דְּנֵדָה קְשִׁיא מְפֹל מְסָאָבו דְּעָלְמָא, אֶסְתָּאָב אִיהוּ וְכָל דְּמִתְקָרְבִין בְּהֵדִיָּה יִסְתָּאָבוֹן עֲמִיָּה, בְּכָל אֶתְר דְּאֲזְלִין אֶתְדַּחֲיָיא שְׂכִינְתָּא מִן קַמִּיָּהוֹ, וְלֹא עוּד אֶלָּא דְּגָרִים מְרַעִין בְּיַשִּׁין עַל גְּרַמִּיָּה, וְעַל הַהוּא זֶרְעָא דְּיוּלִיד, דְּכִינִין דְּיִקְרַב בְּר נָשׁ לְגַבֵּי נֵדָה, הַהוּא מְסָאָבו דְּלִיג עֲלוּי, וְיִשְׁתָּאָר בְּכָל שְׁיַפִּין דְּיִלְיָה, זֶרְעָא דְּיוּלִיד בְּהַהוּא שְׁעִתָּא מְשָׁכִין עֲלוּי רֹוּחַ מְסָאָבו, וְכָל יוֹמוֹי יְהֵא בְּמְסָאָבו, דְּהָא בְּנִינָא וְיִסוּדָא דְּיִלְיָה אִיהוּ בְּמְסָאָבו רַב וְתְּקִיף מְפֹל מְסָאָבָא דְּעָלְמָא, דְּמֵיִד דְּקָרִיב בְּר נָשׁ לְגַבֵּי נֵדָה הַהוּא מְסָאָבו דְּלִיג עֲלוּי, דְּכֶתִיב (ויקרא טו כד) וְתַהֵי נֵדָתָה עָלוּי. מֵאֵן דְּשָׁכִיב בְּבַת אֵל נִכְר, דְּאֶעֱיֵל בְּרִית קוּדְשׁ וְאֶת קְיִימָא בְּרָשׁוּ אַחֲרָא, דְּכֶתִיב (מלאכי ב יא) וּבְעַל בַּת אֵל נִכְר, וְתַנְיִן לִית קְנָאָה קְמִי קָדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּר קְנָאָה דְּבְרִית קְדִישָׁא, דְּאִיהוּ קְיִימָא דְּשְׁמָא קְדִישָׁא וְרָזָא דְּמַהִימְנוּתָא.

מתוק מדבש

הזרע שיוליד מן הנדה, דְּכִינִין דְּיִקְרַב בְּר נָשׁ לְגַבֵּי נֵדָה כִּי כִיּוֹן שֶׁהָאֵדָם יִקְרַב אֵל הַנְּדָה, הַהוּא מְסָאָבו דְּלִיג עֲלוּי וְיִשְׁתָּאָר בְּכָל שְׁיַפִּין דְּיִלְיָה אֹתָהּ הַטּוּמָאָה דּוּלְגַת עֲלוּי וְתִשְׁאָר בְּכָל אַבְרִים שְׁלוֹ, זֶרְעָא דְּיוּלִיד בְּהַהוּא שְׁעִתָּא מְשָׁכִין עֲלוּי רֹוּחַ מְסָאָבו וְכָל יוֹמוֹי יְהֵא בְּמְסָאָבו זֶרַע שִׁיּוּלִיד בְּאֹתָהּ שַׁעַתָּה מְשִׁיכִים עֲלוּי רֹוּחַ הַטּוּמָאָה וְכָל יָמָיו יִהְיֶה בְּטוּמָאָה, דְּהָא בְּנִינָא וְיִסוּדָא דְּיִלְיָה אִיהוּ בְּמְסָאָבו רַב וְתְּקִיף מְפֹל מְסָאָבָא דְּעָלְמָא כִּי הַבְּנִין וְהַיְסוּד שְׁלוֹ הוּא בְּטוּמָאָה גְּדוּלָה וְחֻזְקָה מְכָל טוּמָאוֹת שְׁבַעֻלָם, דְּמֵיִד דְּקָרִיב בְּר נָשׁ לְגַבֵּי נֵדָה הַהוּא מְסָאָבו דְּלִיג עֲלוּי כִּי מִיד שָׁאֵדָם קְרַב אֵל הַנְּדָה אֹתָהּ הַטּוּמָאָה דּוּלְגַת עֲלוּי דְּכֶתִיב וְתַהֵי נֵדָתָה עָלוּי פִּירוּשׁ שֶׁהַטּוּמָאָה דּוּלְגַת עֲלוּי.

כִּי בְּנֵדָה מוֹשְׁרָשִׁים כָּל הַחִיצוֹנִים וּמְקַבְלִים מִמֶּנָּה שְׁפַע הַטְּמָא שְׁמָרִי דִּין הַחֻזַק הַעֲלִיּוֹן, וְהָבָא עֲלֵיהָ נַעֲשֶׂה מִשְׁפִּיעַ לְכָל הַחִיצוֹנִים, וְהָרִי הַטּוּמָאָה מוֹשְׁרָשֶׁת בּוֹ כִּיּוֹן שְׂכוּלָם יוֹנְקִים מִמֶּנּוּ, וּמְעַרְבֵב זֶרַע קוּדְשׁ וְאוֹת בְּרִית קוּדְשׁ בְּקִלְפֵיהָ הַיְיָ, אָבֵל שָׂאָר טוּמָאוֹת אִפְּלוֹ טוּמָאָת הַמֵּת אֵינָה דוּמָה בְּהַשְׁפָּעָה לַחִיצוֹנִים כְּנֵדָה, וְהַטְּעַם כִּי גּוֹף הַמֵּת הִיָּה כָּלִי קוּדְשׁ לְהַנְשִׁמָּה וְעַתָּה שֶׁנִּתְרַוֶּקֶן מִהַנְשִׁמָּה בְּאִים שֶׁם אָבִי אֲבוֹת הַטּוּמָאוֹת לִינֵק מִהַקְדוּשָׁה הַנִּשְׁאֵרָת בְּגוֹף, אָבֵל נֵדָה הִיא מִמֶּשׁ הַטּוּמָאָה הַדּוּמָה אֵל הַאֲשֶׁה הַטְּמָאָה, וְאִלְיָה מִתְקַרְבִּים הַחִיצוֹנִים לְקַבֵּל הַשְׁפָּע הַטְּמָא. (רמ"ק)

עוֹן הַשְּׂנִי שֶׁבִשְׁבִּילוֹ נִדְחִית הַשְּׂכִינָה מִן הָעוֹלָם, מֵאֵן דְּשָׁכִיב בְּבַת אֵל נִכְר מִי שֶׁשׁוֹכֵב בְּבַת אֵל נִכְר דְּהֵיִינוּ עִם גּוֹיָה, דְּאֶעֱיֵל בְּרִית קוּדְשׁ וְאֶת קְיִימָא בְּרָשׁוּ אַחֲרָא שֶׁמְכַנֵּס בְּרִית קוּדְשׁ וְאוֹת הַבְּרִית בְּרִישׁוֹת הַסְטֵרָא אַחֲרָא, דְּכֶתִיב כִּי חִלַּל יְהוּדָה קוּדְשׁ ה', אֲשֶׁר אֶהֱבֵב וּבְעַל בַּת אֵל נִכְר, הֵנָּה שְׁמוֹ יַעֲיֵד עַל מַעֲשָׂהוּ שֶׁמְכַנֵּס בְּרִית קוּדְשׁ בְּאֵל נִכְר מִמֶּשׁ וּמִטְמָא מְקוֹם הַקּוּדְשׁ, וְאוֹתָהּ הַנְשִׁמָּה הַיּוֹצֵאת מִשֶׁם הִיא בְּתָהּ שֶׁל עֲבוּדָה זָרָה מִמֶּשׁ, וְגוּרָם אַחֲזִיזָת וַיִּנְיֶקֶת הַחִיצוֹנִים מִיְסוּד הַקְדוּשׁ, וְהֵם שֶׁמַּחֲסִים בְּעֵבִירָה זוֹ, וְתַנְיִן לִית קְנָאָה קְמִי קָדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּר קְנָאָה דְּבְרִית קְדִישָׁא וְלִמְדוּנָהוּ שְׁאִין קְנָאָה לְפָנֵי הַקְּב"ה כְּמוֹ קְנָאת בְּרִית קוּדְשׁ, דְּאִיהוּ קְיִימָא דְּשְׁמָא קְדִישָׁא כִּי הַנְרִית שְׁחוֹל הַיְסוּד הַנֵּל תְּקִיּוֹם שֶׁל "אֵל שְׁחוֹל סוּד שֶׁסֶּהֱקַדְשׁ הוּי"ה. וְרָזָא דְּמַהִימְנוּתָא יְדִימְלִיז הַרְבּוֹהַ תַּעֲזוּמוֹת לַאֲשֶׁר לְשִׁמְעוֹתָ לְאַחֲרֵיכָה לְלִימוּזָא סְלִיכְסוּלָא אֶלְאָרְסִי לְקוֹסְכִּינְתָּא וְכִּי לְאֵלֵינוּ.

"מאמר חומרת פגם הברית" ומבואר בו חומר העון של הפגם את בריתו, ובפרט בעון נדה וגויה והגורם להפלת העובר, שאלו השלשה גורמים לדחות את השכינה שלא תשרה בעולם, ומפרט את גודל הטאם ופגמם, שמטמאים עצמם וגורמים אחיזת החיצונים בקדושה, והוא דומה לפגם עבודה זרה. ומבאר כי על ראשי העם למחות על חטאים אלו, ואם יכלו למחות ולא מחו הרי שהם נתפסים תחילה להענש. ומסיק כי שומר הברית זוכה לשמירה עליונה, והנסיין יוכיח שהגם שפוגע בחיה רעה הנה אינה שולמת בו. ומבאר כי הפוגמים בחטאים אלו אין להם חלק באלה"י ישראל, אלא אם כן שבים הם בתשובה גדולה ותמידית, שאז ירפא להם. והמשך המאמר שהוא השלמתו מסודר לקמן ביום שני, עיין שם. (מקור המאמר בזהר פרשת שמות דף ג ע"א-ב, בביאורינו כרך ה עמ' טו-יט)

ועתה מפרש מעלתן של ישראל בגלות במצרים הגם שהיו בצער תחת סבלות מצרים, ואמר תְּלַתָּא אֵינּוּן דְּדַחֲיִין שְׂכִינְתָּא מַעְלָמָא שלשה עונות הם הדוחים את השכינה שלא תשרה בעולם, א' השוכב עם נדה, ב' השוכב עם גויה, ג' הגורם להמית עובר במעו אשה כדמפרש ואזיל, וְגֵרְמִין דְּדִיּוֹרִיָּה דְּקָדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לֹא הָוִי בְּעָלְמָא וגורמים שדירתו של הקב"ה לא תהיה בעולם, לפי שעל ידי אלו העונות השכינה מסתלקת מן העולם, וּבְנֵי נָשָׂא צְוֹוּחִין וְלֹא אֶשְׁתַּמַּע קְלִיָּהוֹן ובני אדם אפילו אותם שלא חטאו צועקים בתפלה מצרות סילוק השפע ואין קול תפלתם נשמע למעלה כי שערי תפלה ננעלים על ידי אלו העונות, וְאַלְיִן אֵינּוּן אלו הם השלשה עונות, הראשון הוא מֵאֵן דְּשָׁכִיב בְּנֵדָה מִי שֶׁשׁוֹכֵב עִם אִשָּׁה נְדָה, בְּגִין דְּלִית מְסָאָבו תְּקִיף בְּעָלְמָא בְּר מְסָאָבו דְּנֵדָה כִּי אֵין טוּמָאָה חֻזְקָה בְּעוֹלָם כְּטוּמָאָת הַנְּדָה, וּמִפְרָשׁ מְסָאָבו דְּנֵדָה קְשִׁיא מְפֹל מְסָאָבו דְּעָלְמָא טוּמָאָת הַנְּדָה הִיא קְשָׂה מְכָל טוּמָאוֹת שְׁבַעֻלָם, כִּי אֶסְתָּאָב אִיהוּ וְכָל דְּמִתְקָרְבִין בְּהֵדִיָּה יִסְתָּאָבוֹן עֲמִיָּה נְטִמָא הַשּׁוֹכֵב עִם הַנְּדָה וְכָל הַמִּתְקָרְבִים אֵלָיו וְנוֹגְעִים בּוֹ נְטִמָאִים עִמוֹ, לִכֵּן בְּכָל אֶתְר דְּאֲזְלִין אֶתְדַּחֲיָיא שְׂכִינְתָּא מִן קַמִּיָּהוֹ בְּכָל מְקוֹם שֶׁהוֹלְכִים נִדְחִית הַשְּׂכִינָה מִפְּנֵיהֶם, וְלֹא עוּד אֶלָּא דְּגָרִים מְרַעִין בְּיַשִּׁין עַל גְּרַמִּיָּה וְעַל הַהוּא זֶרְעָא יְדִימְלִיז הַרְבּוֹהַ תַּעֲזוּמוֹת לַאֲשֶׁר לְשִׁמְעוֹתָ לְאַחֲרֵיכָה לְלִימוּזָא סְלִיכְסוּלָא אֶלְאָרְסִי לְקוֹסְכִּינְתָּא וְכִּי לְאֵלֵינוּ.

מֵה פְתִיב (במדבר כה א) וַיְחַל הָעַם לְזַנוֹת אֶל בְּנוֹת מִזְרָא, מִיַּד וַיַּחַר אֶף יְהוָה בְּיִשְׂרָאֵל, רִישֵׁי עַמָּא דִּידְעוּ וְלֹא מַחוּ בִידְיֵיהוּ אֶתְעַנְשׂוּ בְקַדְמִיתָא, דְכְתִיב (שם פסוק ד) קַח אֶת כָּל רִאשֵׁי הָעַם וְהוֹקַע אוֹתָם לַיהוָה נֶגֶד הַשָּׁמַשׁ.

רְבִי אֲבָא אָמַר, מֵאֵי נֶגֶד הַשָּׁמַשׁ, נֶגֶד הַבְּרִית דְאֶקְרִי שָׁמַשׁ, וְעַלֵּיהּ אֶתְמַר (תהלים פד יב) כִּי שָׁמַשׁ וּמִגֵּן יְהוָה אֱלֹהֵיִם, שָׁמַשׁ וּמִגֵּן דָּא בְרִית קְדִישָׁא, מֵה שָׁמַשׁ זָרַח וְאֶנְהִיר עַל עַלְמָא, אוֹף הָכִי בְרִית קְדִישָׁא זָרַח וְאֶנְהִיר גּוֹפָא דְבַר נָשׁ, מִגֵּן מֵה מִגֵּן אִיהוּ לְאַגְנָא עַלֵּיהּ דְבַר נָשׁ, אוֹף הָכִי בְרִית קְדִישָׁא מִגֵּן עַלֵּיהּ דְבַר נָשׁ, וּמֵאֵן דְנָטִיר לֵיהּ לִית נְזָקָא בְעַלְמָא דִּיכִיל לְמַקְרַב בְּהַדְיָה, וְדָא הוּא נֶגֶד הַשָּׁמַשׁ. רִישֵׁי עַמָּא יִתְפַּסּוּן בְּכָל דְרָא וְדָרָא בְחוּבָא דָא, אֵי יְדַעִין וְלֹא מְקַנְאִין לֵיהּ, בְּגִין דְחוּבָא דָא עַלֵּיהּוּ לְקַנְאָה לֵיהּ לְקַדְשָׁא בְרִיךְ הוּא בְהַאי בְרִית.

מֵאֵן דְאָעִיל קְדוּשָׁה דָא בְרִישׁוּתָא אַחְרָא, עַלֵּיהּ פְתִיב (שמות כ ג) לֹא יִהְיֶה לְךָ אֱלֹהִים אַחֲרַיִם עַל פְּנֵי, לֹא תִשְׁתַּחֲוֶה לָהֶם וְלֹא תַעֲבֹדֵם, כִּי אֲנֹכִי יְהוָה אֱלֹהֵיֶיךָ אֵל קָנָא, וְכֹלֵא קַנְאָה חֲדָא, וְעַל דָּא אֶתְדַחֲיֵיא שְׂכִינְתָא מְקַמֵּיהּ, מֵאֵן דְמִשְׁקַר בְּבְרִית קְדִישָׁא דְחַתִּים בְּבִשְׂרֵיהּ דְבַר נָשׁ, כְּאִילוּ מְשַׁקַּר בְּשִׁמָּא דְקַדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, מֵאֵן דְמִשְׁקַר חוֹתְמָא דְמַלְפָּא, מְשַׁקַּר בֵּיהּ בְּמַלְפָּא, לִית לֵיהּ חוּלְקָא בְּאַלְהָ"א דִּישְׂרָאֵל, אֵי לֹא בְחִילָא דְתִיּוּבְתָא תְדִיר.

מתוק מדבש

ואמר עוד רישׁי עמָּא יִתְפַּסּוּן בְּכָל דְרָא וְדָרָא בְחוּבָא דָא ראשׁי העם נתפסים בכל דור ודור בעון פגם ברית קודשׁ, אֵי יְדַעִין וְלֹא מְקַנְאִין לֵיהּ אִם יודעים ולא מקנאים עליו, בְּגִין דְחוּבָא דָא עַלֵּיהּוּ לְקַנְאָה לֵיהּ לְקַדְשָׁא בְרִיךְ הוּא בְהַאי בְרִית לְפִי שַׁעוֹן זֶה עֲלֵיהֶם מוֹטֵל לְקַנְאוֹת אוֹתוֹ לְהַקְבִּי"ה בְּשִׁבְלֵי פַגְם בְּרִית.

ואמר עוד כִּי מֵאֵן דְאָעִיל קְדוּשָׁה דָא בְרִישׁוּתָא אַחְרָא מִי שְׂמַכְנִים קְדוּשָׁה זֶה בְרִישׁוֹת אַחֲרַיִם דְהֵינּוּ שְׂבֵא עַל גּוֹיָה, עַלֵּיהּ פְתִיב לֹא יִהְיֶה לְךָ אֱלֹהִים אַחֲרַיִם עַל פְּנֵי, לֹא תִשְׁתַּחֲוֶה לָהֶם וְלֹא תַעֲבֹדֵם כִּי אֲנֹכִי יְהוָה אֱלֹהֵיֶיךָ אֵל קָנָא, וְכֹלֵא קַנְאָה חֲדָא וְהַכֹּל הוּא קַנְאָה אַחַת הֵן הַעוֹבֵד עַבְדוּהּ זֶרֶה הֵן הַבֵּא עַל גּוֹיָה, כִּי כְשִׁכּוֹרֵעַ עַל הַגּוֹיָה הוּא מִמֶּשׁ כְּאִילוּ מִשְׁתַּחֲוֶה לְעַבְדוּהּ זֶרֶה, וְעַל דָּא אֶתְדַחֲיֵיא שְׂכִינְתָא מְקַמֵּיהּ וְעַל כֵּן נִדְחִיתָא הַשְׂכִּינָה מִלְפָּנָיו, מֵאֵן דְמִשְׁקַר בְּבְרִית קְדִישָׁא דְחַתִּים בְּבִשְׂרֵיהּ דְבַר נָשׁ מִי שְׂמַשְׁקַר בְּבְרִית קוֹדֵשׁ חַתְמוֹם בְּבִשְׂרוֹ שֶׁל אָדָם, עַל יְדֵי שֶׁהוּא מְכַנְסוֹ בְּגוֹיָה וְהוּא הִיפֵךְ כּוֹנֵן מִצּוֹת הַבְּרִית שֶׁהוּא לְהַבְדִּילוֹ מִגּוֹיֵי הָאָרֶץ, וְהוּא הַכַּחֲשֵׁי עֲדוּתוֹ וְעִרְבוֹ בְּגוֹיָה מִמֶּשׁ, כְּאִילוּ מְשַׁקַּר בְּשִׁמָּא דְקַדְשָׁא בְרִיךְ הוּא כְּאִילוּ מְשַׁקַּר בְּשִׁמּוֹ שֶׁל הַקְּבָ"ה שְׂמַחֲלִיף אֱלֹהוֹתוֹ בְּעַבְדוּהּ זֶרֶה, מֵאֵן דְמִשְׁקַר חוֹתְמָא דְמַלְפָּא כִּי מִי שְׂמַשְׁקַר בְּחוֹתֵם הַמֶּלֶךְ, דְהֵינּוּ שְׂמַשְׁקַר בְּאוֹת בְּרִית חַתְמוֹם בְּבִשְׂרוֹ, מְשַׁקַּר בֵּיהּ בְּמַלְפָּא נַחֲשָׁב כְּאִילוּ מְשַׁקַּר בְּמֶלֶךְ עֲצֻמוֹ, לִית לֵיהּ חוּלְקָא בְּאַלְהָ"א דִּישְׂרָאֵל אֵין לוֹ חֵלֶק בְּאַלְהָ"י יִשְׂרָאֵל, לְפִי שְׂפָרַק מְעַלְיוֹ כֹּל אֱלֹהוֹתוֹ, אֵי לֹא בְחִילָא דְתִיּוּבְתָא תְדִיר אִם לֹא בַכַּח תְּשׁוּבָה תְּמִידִית, כִּי אִם יִרְצָה לְחַזֹּר לִיכְנֵס בְּאַלְהוּתוֹ יִתְבַּרַךְ צִרִיךְ תְּשׁוּבָה גְדוּלָה לְחַזֹּר וּלְיִכְנֵס אֶל הַקּוֹדֵשׁ.

מֵה פְתִיב כִּשְׁהִיו יִשְׂרָאֵל בְּשִׁטִּים וַיְחַל הָעַם לְזַנוֹת אֶל בְּנוֹת מִזְרָא, מִיַּד וַיַּחַר אֶף יְהוָה בְּיִשְׂרָאֵל, רִישֵׁי עַמָּא דִּידְעוּ וְלֹא מַחוּ בִידְיֵיהוּ אֶתְעַנְשׂוּ בְקַדְמִיתָא ראשׁי העם שידעו ולא מחו בידם הם נענשו תחילה דְכְתִיב קַח אֶת כָּל רִאשֵׁי הָעַם וְהוֹקַע אוֹתָם לַיהוָה פִּירוּשׁ שִׁיתְלוּ אֶת רִאשֵׁי הָעַם עַל אֲשֶׁר לֹא מַחוּ בִידֵי עוֹבְרֵי הַעֲבִירָה, נֶגֶד הַשָּׁמַשׁ פִּירוּשׁ בְּגִלּוּי מִפְּנֵי שֶׁהִסְתִּירוּ פְּנֵיהֶם מִלְּמַחֲוֹת. וְטַעַם הַדְּבַר כִּי הִרְאִשִׁים שְׂבִידֵם לְמַחֲוֹת הֵם כְּמוֹ הַגְּבוּרִים הַעוֹמְדִים בְּפִרְץ וְהֵם קְרוּבִים אֶל ה', וּבַהֲכַשְׁלָם רִאוּי שְׂבָהֶם יִהְיֶה הַעוֹנֵשׁ תְּחִילָה מִשׁוּם וּסְבִיבּוֹ נִשְׁעֵרָה מֵאֵד, כִּי בְּהֵם יִפְגּוּשׁ הַדִּין תְּחִילָה בְּחוּזְקוֹ, וְאַחַר כֵּךְ מִרְפָּה מִעַט מִעַט וּפּוֹגֵשׁ בְּרַחוּקִים, וּמִטַּעַם זֶה עוֹנֵשׁ הַקְּרוּבִים רִאשׁוֹן וְקִשָּׁה.

רְבִי אֲבָא פְּלִיג וְאָמַר, מֵאֵי נֶגֶד הַשָּׁמַשׁ מֵה סוּדוֹ, וְאִמַּר נֶגֶד הַבְּרִית דְאֶקְרִי שָׁמַשׁ בְּשִׁבְלֵי פַגְם הַבְּרִית הַנִּקְרָא שְׂמַשׁ וְעַלֵּיהּ אֶתְמַר וְעַל זֶה נֹאמַר כִּי שָׁמַשׁ וּמִגֵּן יְהוָה אֱלֹהֵיִם, שָׁמַשׁ וּמִגֵּן, דָּא בְרִית קְדִישָׁא זֶהוּ בְרִית הַקּוֹדֵשׁ הַנִּקְרָא שְׂמַשׁ וּנְקִרָא מִגֵּן, וּפִירוּשׁ הַפְּסוּק כִּי שָׁמַשׁ וּמִגֵּן הֵינּוּ הַיְסוּד, הַמִּיחַד אֶת יְהוָה שֶׁהוּא הַתְּפֹאֲרָה עִם אֱלֹהֵי"ם שֶׁהוּא הַמַּלְכוּת וּמִפְּרֵשׁ מֵה שָׁמַשׁ זָרַח וְאֶנְהִיר עַל עַלְמָא כְּמוֹ שֶׁהַשְּׂמַשׁ זוֹרַח וּמֵאִיר עַל כָּל הָעוֹלָם, אוֹף הָכִי בְרִית קְדִישָׁא זָרַח וְאֶנְהִיר גּוֹפָא דְבַר נָשׁ אֶף בְּרִית קוֹדֵשׁ זוֹרַח וּמֵאִיר גּוֹפוֹ שֶׁל אָדָם, כִּי עַל יְדֵי שְׂמִירַת הַבְּרִית הוּא נִכְנָס לְקוֹדֵשׁ וּנְשַׁמְתוּ מֵאִירָה בּוֹ, וְנִקְרָא הַבְּרִית מִגֵּן, מֵה מִגֵּן אִיהוּ לְאַגְנָא עַלֵּיהּ דְבַר נָשׁ כְּמוֹ שֶׁהַמִּגֵּן הוּא לְהַגֵּן עַל הָאָדָם, אוֹף הָכִי בְרִית קְדִישָׁא מִגֵּן עַלֵּיהּ דְבַר נָשׁ אֶף הַבְּרִית קוֹדֵשׁ מִגֵּן עַל הָאָדָם, וּמֵאֵן דְנָטִיר לֵיהּ לִית נְזָקָא בְּעַלְמָא דִּיכִיל לְמַקְרַב בְּהַדְיָה וּמִי שְׂשׁוּמַר אוֹתוֹ אֵין שׁוּם הַיּוֹקַע בְּעוֹלָם יִכּוֹל לְהַתְּקַרֵּב אֵלָיו, וּבִנְסִינָן הוּא כִּי מִי שְׂשׁוּמַר בְּרִיתוֹ וּפּוֹגֵעַ בְּחַיָּה רַעָה אֵינָה שׁוֹלְטַת בּוֹ, וְדָא הוּא זֶהוּ מֵה שְׂכַתוּב וְהוֹקַע אוֹתָם לֵה' נֶגֶד הַשָּׁמַשׁ פִּירוּשׁ עַל עוֹן הַבְּרִית הַנִּקְרָא שְׂמַשׁ.

שמות יום שני

חומרת פגם הפלת עוברים

רְבִי יוֹסִי פָתַח וְאָמַר, (ש"א יב ט) וַיִּשְׁפְּחוּ אֶת יְהו"ה אֱלֹהֵיהֶם וַגּוֹ', מֵאֵי וַיִּשְׁפְּחוּ, דְּדָחוּ מִנִּיְהוּ בְרִית קְיָמָא קְדִישָׁא, דְּהוּ גְזָרִין וְלֹא פְרָעִין, עַד דְּאֵתַת דְּבוּרָה וַנְדִיבַת בְּהַאי לְכָל יִשְׂרָאֵל, כְּמָה דְכְתִיב (שופטים ה ב) בְּפָרוּעַ פְּרָעוֹת בְּיִשְׂרָאֵל, בְּהִתְנַדֵּב עִם בְּרַכּוֹ יְהו"ה.

מֵאֵן דְקָטִיל בְּנוֹי, הֵהוּא עוֹפְרָא דְמִתְעַבְרָא אֲתֵתִיה, וְגָרִים לְקָטִילָא לִיה בְּמַעְהָא, דְסִתִּיר בְּנִינָא דְקָדְשָׁא בְרִיךְ הוּא וְאוּמְנוּתָא דִילֵיה, אֵית מֵאֵן דְקָטִיל בְּרַ נֶשׁ, וְהַאי קָטִיל בְּנוֹי, תְּלַתָּא בִישִׁין עֶבֶיד דְכָל עֲלָמָא לֹא יְכִיל לְמַסְבֵּל, וְעַל דָּא עֲלָמָא מִתְמוּגָגָא זְעִיר וְזְעִיר וְלֹא יָדִיעַ, וְקָדְשָׁא בְרִיךְ הוּא אֲסִתְלַק מְעֲלָמָא, וְחֲרָבָא וְכַפְנָא וּמוֹתָנָא אֲתִינִין עַל עֲלָמָא, וְאֵלִין אֵינוֹן, קָטִיל בְּנוֹי, סִתִּיר בְּנִינָא דְמִלְפָּא, דְחֵיא שְׂכִינְתָּא דְאֲזָלָא וּמִשְׁטָטָא בְּעֲלָמָא וְלֹא אֲשַׁפְּחַת נִיחָא, וְעַל אֵלִין רוּחָא דְקָדְשָׁא בְּכִיָּה, וְעֲלָמָא אֲתִדֵּן בְּכָל הַנִּי דִינִין, וְוִי לְהֵהוּא בְּרַ נֶשׁ וְוִי לִיה, טַב לִיה דְלֹא יִתְבְּרִי בְּעֲלָמָא.

מתוק מדבש

בְּנוֹי מִי שְׁהוּרָג אֶת בְּנוֹי, דְהֵינּוּ הֵהוּא עוֹפְרָא דְמִתְעַבְרָא אֲתֵתִיה וְגָרִים לְקָטִילָא לִיה בְּמַעְהָא אוֹתוּ הַעוֹבֵר שְׁנַתְעַבְרָה אֲשֶׁתּוּ גוֹרֵם לְהַרוּג אוֹתוּ בְּמַעֲיָה, עַל יְדֵי שְׁנוֹתָן לֵה מִשְׁקָה הַגּוֹרֵם שְׁתַּפִּיל אֶת הַעוֹבֵר כְּדִי שְׁלֹא תַכְחִישׁ יַפְיָה, דְסִתִּיר בְּנִינָא דְקָדְשָׁא בְרִיךְ הוּא וְאוּמְנוּתָא דִילֵיה שְׁסוֹתֵר אֶת בְּנִינּוּ שֶׁל הַקְּב"ה הֵינּוּ שְׁהוּרָג אֶת הַעוֹבֵר שְׁבִנָּה הַקְּב"ה בְּמַעֲיָה הַאֲשֶׁה בְּאוּמְנוֹת יִתִּירָה, (כמחז"ל במס' ברכות דף י ע"א, שְׁהַקְּב"ה צַר צוֹרָה בְּתוֹךְ צוֹרָה וּמִטִּיל בַּה רוּחַ וְנִשְׁמָה קְרִבִים וּבְנֵי מַעֲיָם, וְהֵינּוּ דְאִמְרָה אֵין צוֹר כְּאַלְהֵינִיז פִּירוּשׁ אֵין צִייר כְּאַלְהֵינִיז), וְאִמְרַ כִּי אֵית מֵאֵן דְקָטִיל בְּרַ נֶשׁ יֵשׁ מִי שְׁהוּרָג אָדָם אַחֵר, וְהַאי קָטִיל בְּנוֹי וְזֵה הוּרָג בְּנוֹי מִמֶּשׁ, תְּלַתָּא בִישִׁין עֶבֶיד דְכָל עֲלָמָא לֹא יְכִיל לְמַסְבֵּל שְׁלֹשָׁה רַעוּת עֲשֵׂה שְׁכָל הָעוֹלָם אֵינוֹ יְכוֹל לְסוּבְלָן כְּדַמְפָּרֵשׁ לְהַלָּן, וְעַל דָּא עֲלָמָא מִתְמוּגָגָא זְעִיר וְזְעִיר וְלֹא יָדִיעַ וְעַל כֵּן הָעוֹלָם מִתְמוּטֵט מַעֲט מַעֲט וְאֵינוֹ יָדוּעַ לְמָה מִתְמוּטֵט, וְקָדְשָׁא בְרִיךְ הוּא אֲסִתְלַק מְעֲלָמָא וְהַקְּב"ה מִסְתַּלַּק מִן הָעוֹלָם, וְחֲרָבָא וְכַפְנָא וּמוֹתָנָא אֲתִינִין עַל עֲלָמָא וְחֲרַב וְרַעַב וּמַגְפָּה בָּאִים לְעוֹלָם, וְאֵלִין אֵינוֹן וְאֵלוּ הֵם הַשְּׁלֹשָׁה רַעוּת שְׁעוֹשָׂה מִי שְׁגוֹרֵם לְהַמִּית אֶת הַעוֹבֵר בְּמַעֲיָה הַאֲשֶׁה, א' קָטִיל בְּנוֹי הוּרָג אֶת בְּנוֹי, ב' סִתִּיר בְּנִינָא דְמִלְפָּא סוֹתֵר אֶת בְּנִינּוּ שֶׁל הַמֶּלֶךְ ב"ה, ג' דְחֵיא שְׂכִינְתָּא דְאֲזָלָא וּמִשְׁטָטָא בְּעֲלָמָא וְלֹא אֲשַׁפְּחַת נִיחָא דוּחָה אֶת הַשְּׂכִינָה מִמְקוּמָה שְׁהוֹלַכְתָּ וּמִשְׁוֹטְטָת בְּעוֹלָם וְאֵינָה מוּצֵאת מִקוּם מְנוּחָה, וְעַל אֵלִין רוּחָא דְקָדְשָׁא בְּכִיָּה וְעַל אֵלוּ רוּחַ הַקּוֹדֵשׁ שְׁהוּא הַשְּׂכִינָה בּוֹכָה, וְעֲלָמָא אֲתִדֵּן בְּכָל הַנִּי דִינִין וְהָעוֹלָם נִידוֹן בְּכָל אֵלוּ הַדִּינִים, וְוִי לְהֵהוּא בְּרַ נֶשׁ אוֹי לוֹ לִזְהָ אָדָם, וְוִי לִיה טַב לִיה דְלֹא יִתְבְּרִי בְּעֲלָמָא אוֹי לוֹ מוּטַב לוֹ שְׁלֹא הִיָּה נְבִירָא בְּעוֹלָם.

"מאמר חומרת פגם הפלת עוברים" מאמר זה הוא המשך למאמר הקודם, ומבואר בו כי צריך לקנאות על פגם הברית, ומוכיח זאת מבני הדור של דבורה הנביאה, שישראל לא קיימו מצות ברית בשלימות כי מלו ולא פרעו, וזוה נסתלקה מהם השכינה, וכשהוכיחה אותה דבורה ותקנו, זכו לישועה. ומכאן נמשך לבאר את חומרת הגורם להפלת עוברים שגורם לשלשה רעות, להרוג את בנו, ולסתור את בנין בריאת העולם, ולדחות את השכינה, ובעונו חרב ורעב ומגפה באים לעולם רח"ל. ומסיק כי ישראל קדושים שהיו במצרים נזוהרו מכל שלשת הפגמים האמורים, שהם גדה וגויה והפלת העובר, ומוכיח זאת אחת לאחת, כך שבני ישראל קדושים נכנסו למצרים, וכמו כן יצאו משם ישראל קדושים.

(מקור המאמר בוהר פרשת שמות דף ג ע"ב - ד ע"א, בבאורינו כרך ה עמ' י"ב-כב)

רְבִי יוֹסִי פָתַח לְהַבִּיא רֵאִיָּה שְׁצִירִכִים לְקַנְאוֹת עַל הַבְּרִית, וְאָמַר מֵה שְׁכֹתוֹב וַיִּשְׁפְּחוּ אֶת יְהו"ה אֱלֹהֵיהֶם וַגּוֹ' וּמִקְשָׁה מֵאֵי וַיִּשְׁפְּחוּ וּמִפְרֵשׁ דְּדָחוּ מִנִּיְהוּ בְרִית קְיָמָא קְדִישָׁא שְׁדָחוּ מֵהֶם אוֹת בְּרִית קוֹדֵשׁ, וְהֵינּוּ דְהוּ גְזָרִין וְלֹא פְרָעִין שְׁהִיו מַלִּים וְלֹא הִיו פּוֹרְעִים, וְעַל יְדֵי זֵה נִסְתַּלְקָה מֵהֶם הַשְּׂכִינָה עַד שְׁנִקְרָאִים שׁוֹכְחֵי וְעוֹזְבֵי ה', לְכֵן צִירִכִים לְקַנְאוֹת לֵה' בְּשִׁבִיל פִּגְם הַבְּרִית, עַד דְּאֵתַת דְּבוּרָה וַנְדִיבַת בְּהַאי לְכָל יִשְׂרָאֵל עַד שְׁבָאָה דְבוּרָה הַנְּבִיאָה וְהַכְרִיחָה לְכָל יִשְׂרָאֵל שֶׁיִּנְדָּבוּ עִצְמוֹם לְקִיִּים מִצוֹת פְּרִיעָה, כְּמָה דְכְתִיב בְּפָרוּעַ פְּרָעוֹת בְּיִשְׂרָאֵל כְּשִׁבְטֵלוּ יִשְׂרָאֵל מִצוֹת פְּרִיעָה, וְאַחֵר כֵּךְ בְּהִתְנַדֵּב עִם שְׁעַל יְדֵי דְבוּרָה הַתְּנַדְּבוּ הָעַם לְקִיִּים מִצוֹת פְּרִיעָה, בְּרַכּוֹ יְהו"ה מִיָּד בְּרַכּוֹ אֶת ה' עַל הַיִּשׁוּעָה שְׁעֵשָׂה לֵהֶם. (רמ"ק וּמְפָרְשִׁים)

עוֹן הַשְּׁלִישִׁי שְׁבִשְׁבִילוֹ נִדְחִית הַשְּׂכִינָה מִן הָעוֹלָם, מֵאֵן דְקָטִיל

זָפְאִין אינון יִשְׂרָאֵל, דָּאָף על גב דְהוּוּ בְגֵלוּתָא דְמִצְרַיִם אֲסִתְמָרוּ מִכָּל הַנִּי תִלְתָּא, מְנַדָּה וּמִבֵּית אֵל נִכְר וּמִקְטוּל זֶרְעָא, וְאַשְׁתַּדְלוּ בְפִרְהֶסְיָא בְפִרְיָה וּרְבִיָּה, דָּאָף על גב דְגִזְרָה אֲתַגְזֵרְתָּ, כָּל הַבֵּן הִילוּד הִיאֹרָה תִשְׁלִיכוּהוּ, לֹא אֲשַׁתְּכַח בִּינְיָהוֹן מֵאֵן דְקָטִיל עוּבְרָא בְמַעְהָא דְאַתְתָּא כָּל שְׁפָן לְבַתְרָא, וּבִזְכוּתָא דָּא נִפְקוּ יִשְׂרָאֵל מִן גְּלוּתָא.

מְנַדָּה, דְתַנִּי רַבִּי חֵיָא מֵאֵי דְכְתִיב (שמות לח ח) וַיַּעַשׂ אֶת הַפִּיּוֹר נְחֹשֶׁת וְאֶת פָּנָיו נְחֹשֶׁת בְּמִרְאֹת הַצּוֹבְאוֹת, מִפְּנֵי מָה זָכוּ נִשְׁיִן לְהָאֵי, בְּגִין דְאֲסִתְמָרוּ גְרַמְיָהוּ בְגֵלוּתָא דְמִצְרַיִם, דְלְבַתְרָא דְאַתְדְכִיִּין הוּוּ אֲתִיִּין מִתְקַשְׁטָן, וּמִסְתַּפְלָן בְּמִרְאָה בְּבַעֲלִיָּהוֹן, וּמְעוֹרְרָן לֹון בְּפִרְיָה וּרְבִיָּה.

מִבֵּית אֵל נִכְר, דְכְתִיב (שם יב מא) יֵצְאוּ כָּל צְבָאוֹת יְהוָה וְגו', וְכְתִיב (תהלים קכב ד) שְׁבִטֵי י"ה עֲדוֹת לְיִשְׂרָאֵל, עֲדוֹת לְיִשְׂרָאֵל וְדָאֵי, וְאַלְהָ שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, שְׁבִטֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל, דְבַר אֵל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, וְאֵי תִימָא וְהָא כְתִיב (ויקרא כד י) וְהוּא בֶן אִישׁ מִצְרַיִם, הָא וְדָאֵי חַד הוּוּ וּפְרָסְמוּ קְרָא, דְכְתִיב וְהוּא בֶן אִישׁ מִצְרַיִם וְגו' וְשֵׁם אִמּוֹ שְׁלוֹמִית בֵּית דְבָרֵי לְמִטָּה דָּן.

פְּרִיָּה וּרְבִיָּה, דְכְתִיב (שמות ז ז) וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל פָּרוּ וַיִּשְׂרְצוּ וַיִּרְבּוּ וְגו', וּמִכָּל הַנִּי אֲסִתְמָרוּ יִשְׂרָאֵל, בְּנֵי יִשְׂרָאֵל עָאָלוּ, בְּנֵי יִשְׂרָאֵל נִפְקוּ, הָדָא הוּוּ דְכְתִיב וְאַלְהָ שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְגו'.

מתוק מדבש

יֵצְאוּ כָּל צְבָאוֹת יְהוָה וְגו' ואם היו בניהם מנכריות לא היו נקראים צבאות ה', וְכְתִיב שְׁבִטֵי י"ה עֲדוֹת לְיִשְׂרָאֵל השם י"ה הוא עֲדוֹת לְיִשְׂרָאֵל וְדָאֵי שֶׁהַבְּנִים הֵם בְּנֵיהֶם וְכוּלָם הֵם שְׁבִטֵי י"ה, וְכָתוּב וְאַלְהָ שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הָרֵי שְׁכוּלָם הָיוּ מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְלֹא מִבְּנֵי מִצְרַיִם, וְעוֹד כָּתוּב שְׁבִטֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל, דְבַר אֵל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הָרֵי מְפֹרֶשׁ שֶׁהִיָּה בֶן מִצְרַיִם, הָא וְדָאֵי חַד הוּוּ תַעֲרוּבַת בְּנִים מִמִּצְרַיִת. וְאֵי תִימָא וְאֵם תִּאמַר וְהָא כְתִיב, וְהוּא בֶן אִישׁ מִצְרַיִם הָרֵי מְפֹרֶשׁ שֶׁהִיָּה בֶן מִצְרַיִם, הָא וְדָאֵי חַד הוּוּ וּפְרָסְמוּ קְרָא הֵנָּה וְדָאֵי רַק אַחַד הִיָּה וּפְרָסְמוּ הַכְּתוּב דְכְתִיב וְהוּא בֶן אִישׁ מִצְרַיִם וְגו' ואין אחר בן איש מצרי, וְשֵׁם אִמּוֹ שְׁלוֹמִית בֵּית דְבָרֵי לְמִטָּה דָּן רָצָה לוֹמַר וְשֵׁם אִמּוֹ שְׁקַלְקְלָה גַם כֵּן מִפְּרָסְמַת הַתּוֹרָה לְהוֹרוֹת שְׂרָק אַחַת הִיתָה וְלֹא יוֹתֵר.

וראיה לדבר שהשתדלו ישראל במצרים לקיים מצות פְּרִיָּה וּרְבִיָּה, דְכְתִיב וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל פָּרוּ וַיִּשְׂרְצוּ וַיִּרְבּוּ וְגו' ולא מנעו את עצמם מלהוליד בנים אפילו שנגזרה גזרת כל הבן הילוד היאורה תשליכוהו, הָרֵי כִי וּמִכָּל הַנִּי אֲסִתְמָרוּ יִשְׂרָאֵל מִכָּל הַשְּׁלֵשָׁה עוֹנוֹת מְנַדָּה מְגוּיָה וּמִלְהָמִית עוֹבֵר בְּמַעֲיָא אֲשֶׁה הָיוּ נֹזְהָרִים יִשְׂרָאֵל בְּמִצְרַיִם, וְעַל כֵּן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל עָאָלוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל נִכְנְסוּ לְמִצְרַיִם, בְּנֵי יִשְׂרָאֵל נִפְקוּ וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל יֵצְאוּ מִמִּצְרַיִם, הָדָא הוּוּ דְכְתִיב, וְאַלְהָ שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הַבָּאִים מִצְרִימָה, וְבַעַת צִאתָם כָּתוּב, וַיִּסְעוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל מִרַעַמְסֵס סוּכְתָה. (רמ"ק ומפּרָשִׁים)

ועתה מסיק תכלית דבריו בזה המאמר ואמר זָפְאִין אינון יִשְׂרָאֵל דָּאָף על גב דְהוּוּ בְגֵלוּתָא דְמִצְרַיִם אֲסִתְמָרוּ מִכָּל הַנִּי תִלְתָּא אֲשִׁרִיהֶם יִשְׂרָאֵל שֶׁאָף עַל פִּי שֶׁהָיוּ בְּגֵלוּת מִצְרַיִם נִשְׁמְרוּ מִכָּל אֲלוֹ הַשְּׁלֵשָׁה עוֹנוֹת, מְנַדָּה וּמִבֵּית אֵל נִכְר וּמִקְטוּל זֶרְעָא מִלְבָּא עַל נְדָה, וּמִלְבָּא עַל גּוּיָה, וּמִלְהָרוּג אֶת הַעוֹבֵר בְּמַעֲיָא הַאֲשֶׁה, וְאַשְׁתַּדְלוּ בְּפִרְהֶסְיָא בְּפִרְיָה וּרְבִיָּה וְהִשְׁתַּדְלוּ בְּפִרְהֶסְיָא בְּמִצְוֹת פְּרִיָּה וּרְבִיָּה, רָצָה לוֹמַר בְּלֵי שׁוּם פְּחַד עֲשׂוּ פְעוּלוֹת לְהוֹלִיד בְּנִים רַבִּים, דָּאָף עַל גַּב דְגִזְרָה אֲתַגְזֵרְתָּ שֶׁאָף עַל פִּי שֶׁנִּגְזְרָה גִזְרָה כָּל הַבֵּן הִילוּד הִיאֹרָה תִשְׁלִיכוּהוּ עִם כָּל זֶה לֹא אֲשַׁתְּכַח בִּינְיָהוֹן מֵאֵן דְקָטִיל עוּבְרָא בְּמַעְהָא דְאַתְתָּא לֹא הִיָּה נִמְצָא בִּינְיָהֶם מִי שֶׁהָרַג עוֹבֵר בְּמַעֲיָא הַאֲשֶׁה, כָּל שְׁפָן לְבַתְרָא כָּל שֶׁכֵּן שֶׁלֹּא הָרַגוּ יֶלֶד אַחֵר שְׁנוּלָד, וּבִזְכוּתָא דָּא נִפְקוּ יִשְׂרָאֵל מִן גְּלוּתָא וּבִזְכוּתָא זֶה יֵצְאוּ יִשְׂרָאֵל מִן הַגְּלוּת.

ואמר מנין שנשמרו ישראל מְנַדָּה, דְתַנִּי רַבִּי חֵיָא, מֵאֵי דְכְתִיב וַיַּעַשׂ אֶת הַפִּיּוֹר נְחֹשֶׁת וְאֶת פָּנָיו נְחֹשֶׁת בְּמִרְאֹת הַצּוֹבְאוֹת, מִפְּנֵי מָה זָכוּ נִשְׁיִן לְהָאֵי מִפְּנֵי מָה זָכוּ הַנְּשִׁים לִזֶּה שִׁיעֲשׂוּ אֶת הַכִּיּוֹר וְאֵת כְּנוֹ מִמִּרְאֹת שְׁלֵהֶם, בְּגִין דְאֲסִתְמָרוּ גְרַמְיָהוּ בְגֵלוּתָא דְמִצְרַיִם לְפִי שֶׁשְׁמְרוּ אֶת עֲצֻמָן בְּגֵלוּת מִצְרַיִם מֵאִיסוֹר נְדָה, וְלְבַתְרָא (ס"ג סמ"ק) דְאַתְדְכִיִּין הוּוּ אֲתִיִּין מִתְקַשְׁטָן וּמִסְתַּפְלָן בְּמִרְאָה בְּבַעֲלִיָּהוֹן וְאַחֵר שֶׁנִּשְׁתַּהֲרוּ מְנַדְתָּן הָיוּ בְּאוֹת מְקוּשָׁטוֹת וּמִסְתַּכְלוֹת בְּמִרְאָה יָחַד עִם בַּעֲלֵיהֶן, וּמְעוֹרְרָן לֹון בְּפִרְיָה וּרְבִיָּה וּבִזְכוּתָא הָיוּ מְעוֹרְרוֹת אוֹתָם לְפִרְיָה וּרְבִיָּה.

וראיה לדבר שבני ישראל היו נזהרים מִבֵּית אֵל נִכְר, דְכְתִיב

שמות יום שלישי

מעלת הדבקות בקב"ה

וַיִּלֶךְ אִישׁ מִבֵּית לְוִי, דָּא גַבְרִיאֵל, פְּמָה דְאַתְּ אָמַר (דניאל ט כא) וְהָאִישׁ גַּבְרִיאֵל אֲשֶׁר רָאִיתִי בְּחִזּוֹן וְגו', מִבֵּית לְוִי, דָּא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל דְאַתְיָא מִסְטָרָא דְשְׂמַאלָא, וַיִּקַּח אֶת בֵּת לְוִי, דָּא נִשְׁמַתָּא, דְתַנְיָנָן בְּשַׁעְתָּא דְאַתְיִילִיד גּוּפָא דְצַדִּיק בְּהָאֵי עֲלָמָא, קְדָשָׁא בְרִיךְ הוּא קְרִי לִיה לְגַבְרִיאֵל, וְנָטִיל הֵהִיא נִשְׁמַתָּא דִּי בְּגַנְתָּא, וְנִחַתָּא לָהּ לְהָאֵי גּוּפָא דְצַדִּיקָא דְאַתְיִילִיד בְּהָאֵי עֲלָמָא, וְאִיהוּ אֲתַפְקֵד עֲלָהּ וְנָטִיר לָהּ.

וְאִי תִימָא הֵהוּא מְלֶאכְא דְאַתְמְנָא עַל רוּחִיהוֹן דְצַדִּיקָא לִילָה שְׁמִיָּה, וְאַתְּ אָמַרְתְּ דְאִיהוּ גַבְרִיאֵל, הֵכִי הוּא וְדָאֵי, בְּגִין דְאַתְיָא מִסְטָרָא דְשְׂמַאלָא, וְכָל מָאן דְאַתְיָא מִסְטָרָא דְשְׂמַאלָא הֵכִי אֶקְרִי.

וַיִּלֶךְ אִישׁ, דָּא עֲמָרָם, וַיִּקַּח אֶת בֵּת לְוִי, דָּא יוֹכְבָד, וּבֵת קוֹל נַחְתָּת וְאַמְרַת לִיה לְאַזְדוּגָא בְּהָ, דְהָא קְרִיב זְמָנָא דְפּוֹרְקָנָא דְיִשְׂרָאֵל עַל יְדָא דְבְרָא דְאַתְיִילִיד מְנַיְהוּ, וְקְדָשָׁא בְרִיךְ הוּא סִייעַ בִּיָּה, דְתַנְיָנָן שְׂכִינְתָּא שְׂרִיאַ עַל עֲרִסְיָהוּ, וְרַעוּתָא דְלַהוֹן בְּדַבְקוּתָא חֲדָא הָוָה בְּהָ בְּשְׂכִינְתָּא, וְעַל דָּא

מתוק מדבש

עֲלָהּ וְנָטִיר לָהּ והוא נצטוה עליה ושומר אותה.

וְאִי תִימָא הֵהוּא מְלֶאכְא דְאַתְמְנָא עַל רוּחִיהוֹן דְצַדִּיקָא לִילָה שְׁמִיָּה ואם תאמר הלא המלאך הממונה על רוחותיהם של הצדיקים שמו לילה, כמו שכתוב (איוב ג ג) ולילה אמר הורה גבר, וְאַתְּ אָמַרְתְּ דְאִיהוּ גַבְרִיאֵל ואיך אתה אומר שהוא גבריאל, ומתְרַץ הֵכִי הוּא וְדָאֵי כֵן הוּא וְדָאֵי שְׁלִילָה שְׁמוּ, בְּגִין דְאַתְיָא מִסְטָרָא דְשְׂמַאלָא לְפִי שְׂבָא מְצַד הַגְּבוּרָה שְׂבַשְׂמָלָא, וְכָל מָאן דְאַתְיָא מִסְטָרָא דְשְׂמַאלָא הֵכִי אֶקְרִי וְכָל מִי שְׂבָא מְצַד הַשְּׂמָלָא נִקְרָא לִילָה אַבְל שְׁמוּ בַעֲצָם הוּא גַבְרִיאֵל.

ומפרש עוד את הפסוק כפשוטו וַיִּלֶךְ אִישׁ, דָּא עֲמָרָם שהלך על פי הדבור, וַיִּקַּח אֶת בֵּת לְוִי, דָּא יוֹכְבָד הגם שהיתה דודתו, והטעם שכתוב ב"ת לוי לרמוז כי וּבֵת קוֹל נַחְתָּת וְאַמְרַת לִיה לְאַזְדוּגָא בְּהָ בת קול ירדה ואמרה לעמרם להזדווג עם יוכבד, דְהָא קְרִיב זְמָנָא דְפּוֹרְקָנָא דְיִשְׂרָאֵל עַל יְדָא דְבְרָא דְאַתְיִילִיד מְנַיְהוּ כי קרוב הזמן של גאולת ישראל על ידי הבן שיולד מהם, וְקְדָשָׁא בְרִיךְ הוּא סִייעַ בִּיָּה וְהַקְב"ה סִייעַ בו ועזרו שלא כדרך הטבע, כי יוכבד היתה בת ק"ל שנה כשנולד משה, דְתַנְיָנָן, שְׂכִינְתָּא שְׂרִיאַ עַל עֲרִסְיָהוּ שלמדנו שהשכינה שרתה על מטתם, כי מפני טוב כונתם בזווגם אל הזווג העליון נעשתה מטתם מרכבה אל השכינה, וְרַעוּתָא דְלַהוֹן בְּדַבְקוּתָא חֲדָא הָוָה בְּהָ בְּשְׂכִינְתָּא וּרְצוֹן שְׁלֵהֶם וְכוֹנֵתם בְּדַבְקוּתָא אַחַת הִיתָה בְּשְׂכִינָה, לָכֵּן לֹמַר לִיחֲדָה צְנַעְלָה, וְעַל דָּא לֹא אֲתַעֲדִי שְׂכִינְתָּא מֵהָהוּא בְּרָא דְאוּלִידוּ וְעַל כֵּן לֹא נִסְתַּלְקָה הַשְּׂכִינָה לְעוֹלָם מֵאוּתוּ הַבֵּן שֶׁהוּלִידוּ שֶׁהוּא מִשָּׁה, עִם הַיּוֹת שְׁעֵדִין הִיא

"מאמר מעלת הדבקות בקב"ה" ומבואר בו כי מלאך גבריאל שהוא מלאך "לילה" ממונה בשעת העבור להוריד את הנשמות לעולם. ומבאר כי עמרם נשא את יוכבד אשתו שהיתה בת ק"ל שנה, לשם שמים ועל פי בת קול, וכיוון להתקדש בזווגו, ובוה המשיך את נשמת משה רבינו לעולם שהשכינה הקדושה היתה דבקה בו מילדותו. ומכאן מסיק שבבח האדם המקדש את מעשיו, בקדושת הזווג בפרט, ובכל מעשיו בפרט, שזוכה לדבקות והשראת השכינה הקדושה. וזאת לעומת הרשעים המתרחקים מרצון ה' ודבקים בסטרא אחרא. ומסיים כי אשרי חלקהם של משה ועמרם שזכו להיות מרכבה אל השראת השכינה.

(מקור המאמר בזה פרשת שמות דף יא ע"א-ב, בבאורינו כרך ה עמ')

קז-קט)

וַיִּלֶךְ אִישׁ מִבֵּית לְוִי ומפרש איש דָּא גַבְרִיאֵל זהו מלאך גבריאל פְּמָה דְאַתְּ אָמַר, וְהָאִישׁ גַּבְרִיאֵל אֲשֶׁר רָאִיתִי בְּחִזּוֹן וְגו' הרי גבריאל נקרא איש, והוא הלך מִבֵּית לְוִי פִירוּשׁ מכח ורשות בית לוי, והיינו דָּא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל דְאַתְיָא מִסְטָרָא דְשְׂמַאלָא זו היא המלכות שהיא בחינת בית לוי שהוא צד הגבורה שבשמאל, כי עיקר בניינה מהגבורות, וַיִּקַּח אֶת בֵּת לְוִי, דָּא נִשְׁמַתָּא וגבריאל לקח את הנשמה שהיא בתה של המלכות, דְתַנְיָנָן, בְּשַׁעְתָּא דְאַתְיִילִיד גּוּפָא דְצַדִּיק בְּהָאֵי עֲלָמָא כי למדנו בשעה שנולד גוף הראוי לנשמה קדושה וראוי שיהיה צדיק בזה העולם, קְדָשָׁא בְרִיךְ הוּא קְרִי לִיה לְגַבְרִיאֵל הַקְב"ה קורא את מלאך גבריאל, וְנָטִיל הֵהִיא נִשְׁמַתָּא דִּי בְּגַנְתָּא ולוקח את הנשמה שבגן עדן רצה לומר שבמלכות הנקראת גן עדן, וְנִחַתָּא לָהּ לְהָאֵי גּוּפָא דְצַדִּיקָא דְאַתְיִילִיד בְּהָאֵי עֲלָמָא ומוריד אותה לגוף של הצדיק שנולד בזה העולם, וְאִיהוּ אֲתַפְקֵד

לֹא אֶתְעַדִּי שְׁכִינְתָא מַה־הוּא בְּרָא דְאוֹלִידוּ, לְקַיִמָא דְכְּתִיב (ויקרא י"א מד) וְהִתְקַדְּשְׁתֶּם וְהִיִּיתֶם קְדוֹשִׁים, בְּרַגְלֵי דְמִקְדָּשׁ גְּרַמְיָה מְלָרַע, קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא מְקַדָּשׁ לִיה לְעִילָא, כְּמָה דְרַעוּתָא דְלַהוֹן הָוָה בְּדַבְּקוּתָא דְשְׁכִינְתָא, הֵכִי אֶתְדַבְּקָא שְׁכִינְתָא בְּהָוָה עוֹבְדָא מִמֶּשׁ דְּעַבְדוּ.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, זָפְאִין אֵינּוֹן צְדִיקָא דְרַעוּתָא דְלַהוֹן בְּדַבְּקוּתָא דְקְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא תְּדִיר, וּכְמָה דְאֵינּוֹן מִתְדַבְּקִין בֵּיה תְּדִיר, הֵכִי נְמִי אִיהוּ אֶתְדַבְּק בְּהוּ, וְלֹא שְׂבִיק לֹון לְעִלְמִין, וְוִי לְרַשִׁיעֵי אֵי דְרַעוּתָא דְלַהוֹן וּדְבַקוּתָא דְלַהוֹן מִתְרַחֵק מַגְיָה, וְלֹא דִי לַהוּ דְמִתְרַחֵק מַגְיָה, אֶלָּא דְמִתְדַבְּק בְּסִטְרָא אַחְרָא, תָּא חֲזִי עַמְרָם דְאֶתְדַבְּק בֵּיה בְּקְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא, נִפְק מַגְיָה מִשָּׁה, דְקְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא לֹא אֶעֱדִי מַגְיָה לְעִלְמִין, וּשְׁכִינְתָא אֶתְדַבְּקת בְּהִדְיָה תְּדִיר, זָפְאָה חוֹלְקִיָה.

מתוק מדבש

הֵכִי נְמִי אִיהוּ אֶתְדַבְּק בְּהוּ וְלֹא שְׂבִיק לֹון לְעִלְמִין כְּמוֹ כֵּן הַקַּב"ה יוֹרֵד אֵלֵיהֶם וּמִתְדַבֵּק בְּהֶם וְאֵינּוּ עוֹזֵב אוֹתָם לְעוֹלָם, רַצְיָה לּוֹמַר אֶפִּילוּ כְשֶׁעוֹסְקִים בְּצַרְכֵי גַשְׁמִיּוֹת הַמוֹכְרִים לְאָדָם, וְוִי לְרַשִׁיעֵי אֵי דְרַעוּתָא דְלַהוֹן וּדְבַקוּתָא דְלַהוֹן מִתְרַחֵק מַגְיָה אוֹי לַהֶם לְרַשְׁעִים שְׂרַצוֹנָם וּדְבִיקוּתָם מִתְרַחֵק מִהַקַּב"ה, וְלֹא דִי לַהוּ דְמִתְרַחֵק מַגְיָה וְלֹא דִי לַהֶן שְׂמִתְרַחֵקִים מִמֶּנּוּ, אֶלָּא דְמִתְדַבְּק בְּסִטְרָא אַחְרָא אֵלָּא עוֹד מִתְדַבְּקִים בְּסִטְרָא אַחְרָא. תָּא חֲזִי, עַמְרָם דְאֶתְדַבְּק בֵּיה בְּקְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא נִפְק מַגְיָה מִשָּׁה בָּא וְרָאָה עַמְרָם שְׂנִתְדַבֵּק בְּהַקַּב"ה יֵצֵא מִמֶּנּוּ מִשָּׁה, דְקְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא לֹא אֶעֱדִי מַגְיָה לְעִלְמִין שֶׁהַקַּב"ה לֹא סִלַּק שְׁכִינְתוֹ מִמֶּנּוּ לְעוֹלָם, וּשְׁכִינְתָא אֶתְדַבְּקת בְּהִדְיָה תְּדִיר וְהַשְׁכִּינָה נִתְדַבְּקָה עִמּוֹ תְּמִיד, לְכֵן זָפְאָה חוֹלְקִיָה אֲשֶׁרִי חִלְקוּ שֶׁל עַמְרָם, אִי נְמִי אֲשֶׁרִי חִלְקוּ שֶׁל מִשָּׁה. (רמ"ק רא"ג ומק"מ)

רַךְ בְּשָׁנִים וְלֹא הָיוּ בּוֹ מַעֲשִׂים כְּלָל, עִם כָּל זֶה מִצַּד קְדוּשַׁת אֲבִיו וְאִמּוֹ הִיתָה הַשְׁכִּינָה דְבוֹקָה בּוֹ מֵרַאשִׁית מוֹלַדְתּוֹ, לְקַיִמָא לְקִיָּם מַה דְכְּתִיב וְהִתְקַדְּשְׁתֶּם וְהִיִּיתֶם קְדוֹשִׁים שְׂפִירוּשׁוּ בְּרַגְלֵי דְמִקְדָּשׁ גְּרַמְיָה מְלָרַע קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא מְקַדָּשׁ לִיה לְעִילָא אִם אָדָם מְקַדָּשׁ עֲצָמוֹ מִעַט מִלְּמַטָּה הַקַּב"ה מְקַדָּשׁ אוֹתוֹ הַרְבֵּה מִלְּמַעְלָה, כְּמָה דְרַעוּתָא דְלַהוֹן הָוָה בְּדַבְּקוּתָא דְשְׁכִינְתָא כְּמוֹ שְׂרַצוֹנָם וְכוֹנְתָם הִיתָה בְּדְבִיקוּתָא שֶׁל הַשְׁכִּינָה, הֵכִי אֶתְדַבְּקָא שְׁכִינְתָא בְּהָוָה עוֹבְדָא מִמֶּשׁ דְּעַבְדוּ כְּמוֹ כֵּן מִמֶּשׁ הִתְדַבְּקָה הַשְׁכִּינָה בְּאוֹתוֹ הַמַּעֲשֵׂה שְׂעִשׂוֹ, דִּהְיִינוּ בְּהוֹלֵד שֶׁהוֹלִידוּ.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, זָפְאִין אֵינּוֹן צְדִיקָא דְרַעוּתָא דְלַהוֹן בְּדַבְּקוּתָא דְקְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא תְּדִיר אֲשֶׁרִיֶּהֱם הַצְדִיקִים שְׂרַצוֹנָם תְּמִיד בְּדְבִיקוּתָא הַקַּב"ה, רַצְיָה לּוֹמַר שֶׁלֹּא רַק שַׁעַת הַזּוּוּג גּוֹרֵם אֵלָּא רַצוֹן הַתְּמִידִי לְדַבֵּק בּוֹ יִתְבַּרְךְ, וּכְמָה דְאֵינּוֹן מִתְדַבְּקִין בֵּיה תְּדִיר וְכְמוֹ שֶׁהֵם מִתְדַבְּקִים בּוֹ תְּמִיד וְרוֹדְפִים אַחַר דְבִיקוּתוֹ,

שמות יום רביעי

טרחח וסגוף מכפרים עוון

פֶּתַח וְאָמַר, דוּדֵי לִי וְאֲנִי לֹא הָרוּעָה בְּשׁוֹשְׁנִים, מִי גָרַם לִי שְׂאֲנִי לְדוּדֵי וְדוּדֵי לִי, מִפְּנֵי שֶׁהוּא מְנַהֵג עוֹלָמוֹ בְּשׁוֹשְׁנִים, מֵה שׁוֹשֵׁן יֵשׁ בּוֹ רֵיחַ וְהוּא אָדוּם, מוֹצֵקִין אוֹתוֹ וְהוּא מִתְהַפֵּף לְלִבָּן, וְלַעוֹלָם רֵיחוֹ לֹא זָז, כִּן הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מְנַהֵג עוֹלָמוֹ בְּדֶרֶךְ זֶה, שְׂאֵלְמָלֵא כִּן לֹא יִתְקַיֵּם הָעוֹלָם בְּשִׁבִיל הָאָדָם הַחוּטָא, וְהַחֲטָא נִקְרָא אָדוּם, כִּמָּה דְאֵת אָמַר, אִם יִהְיוּ חֲטָאִיכֶם פְּשָׁנִים פְּשָׁלֵג יִלְבְּנוּ, מִקְרִיב קִרְבָּנוּ לְאֵשׁ שֶׁהוּא אָדוּם, זוֹרֵק הַדָּם סְבִיב לְמִזְבֵּחַ שֶׁהוּא אָדוּם, מִדַּת הַדִּין אָדוּם, מוֹצֵקִין אוֹתוֹ וְעוֹלָה הָעֵשֶׂן פְּלוֹ לִבָּן, וְאֵז הָאָדוּם נִהַפֵּף לְלִבָּן, נִהַפֵּף מִדַּת הַדִּין לְמִדַּת הַרְחָמִים.

וְתָא חֲזִי פֶל מִדַּת הַדִּין אֵין צְרִיף הַרִיחַ שְׁלוֹ אֵלֵא מִצַּד אוֹדָם, וְהֵינּוּ דְאָמַר רַבִּי יְהוּדָה, מֵה דְכַתִּיב (מ"א יח כח) וַיִּתְגַּדְּדוּ כְּמִשְׁפָּטָם וְגו' עַד שֶׁפָּף דָּם עֲלֵיהֶם, אֵלֵא הֵיוּ יוֹדְעִים שְׁלֹא יִשְׁיִגוּ מִמִּדַּת הַדִּין פְּרָצוֹנָם זוֹלָתֵי פְּאוּדָם.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, וְעוֹד אוֹדָם וְלִבָּן נִקְרַב לְעוֹלָם, וְהַרִיחַ עוֹלָה מִשְׁתִּיחָן, מֵה הַשׁוֹשֵׁן אָדוּם וְלִבָּן, כִּן רֵיחַ הַקִּרְבָּן, וְהַקִּרְבָּן מֵאָדוּם וְלִבָּן, בֹּא וְרָאָה מִרֵיחַ הַקִּטּוּרָת, שֶׁהַסְּמָנִים מֵהֶם אָדוּמִים וּמֵהֶם לְבָנִים, כִּגוֹן הַלְבֹנָה שֶׁהוּא לִבָּן, מֵר דְרוֹר אָדוּם, וְהַרִיחַ עוֹלָה מֵאָדוּם וְלִבָּן, וְעַל כֵּן מְנַהֵג עוֹלָמוֹ בְּשׁוֹשְׁנִים שֶׁהוּא אָדוּם וְלִבָּן, וְכַתִּיב (יחזקאל מד טו) לְהַקְרִיב לִי חֶלֶב וְדָם.

מתוק מדבש

אָדוּם, מוֹצֵקִין אוֹתוֹ יוֹצֵקִים וְזוֹרְקִים אֵת הַדָּם סְבִיב הַמִּזְבֵּחַ (כעין מֵה שְׁכִמוֹז (ויקרא ט טו), וְאֵת הַדָּם יִקַּח אֵל יְסוּד הַמִּזְבֵּחַ), וְעוֹלָה הָעֵשֶׂן שֶׁהוּא רֵיחַ נִיחוּחַ מֵעַל הַמִּזְבֵּחַ פְּלוֹ לִבָּן וְאֵז בִּשְׂר הָאָדוּם נִהַפֵּף לְלִבָּן דֵּהֵינּוּ לֵאפֵר, שְׁבֹא לְהוֹרוֹת כִּי נִהַפֵּף מִדַּת הַדִּין לְמִדַּת הַרְחָמִים וְזֵהוּ עֲבוּדַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל.

וְתָא חֲזִי, פֶל מִדַּת הַדִּין אֵין צְרִיף הַרִיחַ שְׁלוֹ שֶׁל הַקִּרְבָּן אֵלֵא מִצַּד אוֹדָם הַבִּשְׂר וְהֵינּוּ דְאָמַר רַבִּי יְהוּדָה, מֵה דְכַתִּיב בְּנִבְיָאֵי הַבַּעַל וַיִּתְגַּדְּדוּ כְּמִשְׁפָּטָם וְגו' עַד שֶׁפָּף דָּם עֲלֵיהֶם כִּי זֵהוּ עֲבוּדַת הַעֲבוּדָה זֵרָה לְהַפֵּךְ מִדַּת הַרְחָמִים לְמִדַּת הַדִּין, וּמִפְרֵשׁ מֵהוּ הַטַּעַם שֶׁשִּׁפְכוּ בַעֲצָמָם אֵת דָּמָם, אֵלֵא הֵיוּ יוֹדְעִים שְׁלֹא יִשְׁיִגוּ מִמִּדַּת הַדִּין פְּרָצוֹנָם זוֹלָתֵי פְּאוּדָם לִכֵּן הַתְּגוּדָתוֹ בְּחִרְבוֹת עַד שֶׁפּוֹךְ דָּם עֲלֵיהֶם כְּדֵי לְהַמְשִׁיךְ אֵת הָאָדוּם, וְרָצָה לִוְמַר שֶׁמִּדַּת הַדִּין מִקְבַּלַת חֲלָקָה מֵאוּדָם הַבִּשְׂר, וְאֵז נִמְתַּק הַדִּין וְנִהַפֵּף לְלוּבָן.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, וְעוֹד מוֹסִיף עַל דְּבָרֵי רַבִּי אַבָּא וְאָמַר כִּי אוֹדָם וְלִבָּן נִקְרַב לְעוֹלָם עַל גְּבֵי הַמִּזְבֵּחַ, וְהַרִיחַ דֵּהֵינּוּ אִשָּׁה רֵיחַ נִיחוּחַ לֵה, עוֹלָה מִשְׁתִּיחָן וּבִזְהָ דוּמָה הַקִּרְבָּן לְשׁוֹשֵׁן, כִּי מֵה הַשׁוֹשֵׁן אָדוּם וְלִבָּן, כִּן רֵיחַ הַקִּרְבָּן עוֹלָה מֵהַחֶלֶב וְהַדָּם, וְהַקִּרְבָּן עֲצָמוֹ מֵאָדוּם וְלִבָּן הַדָּם וְהַבִּשְׂר הֵם אָדוּם, וְהַחֶלֶב הוּא לִבָּן וְהֵס סוּד זו"ן. בֹּא וְרָאָה מִרֵיחַ הַקִּטּוּרָת, שֶׁהַסְּמָנִים מֵהֶם אָדוּמִים וּמֵהֶם לְבָנִים, כִּגוֹן הַלְבֹנָה שֶׁהוּא לִבָּן, מֵר דְרוֹר אָדוּם, וְהַרִיחַ עוֹלָה מֵאָדוּם וְלִבָּן, וְעַל כֵּן מְנַהֵג הַקַּב"ה אֵת עוֹלָמוֹ בְּשׁוֹשְׁנִים שֶׁהוּא אָדוּם וְלִבָּן, וְכַתִּיב לְהַקְרִיב לִי חֶלֶב וְדָם שֶׁהֵם אָדוּם וְלִבָּן.

"מאמר טרחח וסגוף מכפרים עוון" ומבואר בו כי הנהגת הקב"ה נדמית לגונוי השושנה, שיש בה אודם ולובן, והאודם רומז לדין והלובן לחסד ורחמים, והנמשל באדם החוטא שגורם על עצמו דין, ובתשובתו מהפך הדין לחסד ורחמים. ונמשך לבאר שכן היא פעולת הקרבן שהדם וכן הבשר האדום קרבים ונתכים על המזבח, והעשן הלבן והריח מורים על הרחמים. ומכאן מבאר כי מי שיושב היום בתענית וממעט את חלבו ודמו הרומז לדין, הנה ריח פיו העולה מורה על ההמתקה לרחמים, ומתכפר לו. ומוסיף ואומר שלא דוקא תענית, אלא אפילו תפלה בכה, וכן כל מצוה הנעשית ביגיעה, וכן כל סגוף שאדם מקבל על עצמו, ועל ידיהם נחלש כח גופו ומתמעט חלבו ודמו, יש להם דין קרבן, ומכפרים.

(מקור המאמר בזהר פרשת שמות דף כ ע"א-ב, בביאורינו כרך ה עמ' רד-רז)

פֶּתַח רַבִּי אַבָּא וְאָמַר, דוּדֵי לִי וְאֲנִי לֹא הָרוּעָה בְּשׁוֹשְׁנִים, מִי גָרַם לִי שְׂאֲנִי לְדוּדֵי וְדוּדֵי לִי, מִפְּנֵי שֶׁהוּא מְנַהֵג עוֹלָמוֹ בְּשׁוֹשְׁנִים וּמִפְרֵשׁ מֵה שׁוֹשֵׁן יֵשׁ בּוֹ רֵיחַ וְהוּא אָדוּם, מוֹצֵקִין אוֹתוֹ (מלשון הכמוז מ"ז ד ה, הֵס מְגִישִׁים וְגו' וְהִיא מוֹלֶקֶת) וּפִירוּשׁוֹ כְּשִׁמְבִשְׁלִים אוֹתוֹ בֹּאשׁ הוּא נַעֲשֶׂה כְּמִים שֶׁאִפְשֵׁר לְצַקַּת אוֹתוֹ, וְהוּא מִתְהַפֵּף לְלִבָּן, וְלַעוֹלָם רֵיחוֹ לֹא זָז, כִּן הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מְנַהֵג עוֹלָמוֹ בְּדֶרֶךְ זֶה שֶׁאִם אָדָם חוּטָא מִתְמַלֵּא הַדִּין עֲלָיו, וְשִׁכְשְׁעוּשָׁה תְּשׁוּבָה וּמִתְקַרֵּב לְקוּנוֹ, מִתְהַפֵּךְ אוֹדָם עוֹנוֹתָיו לְלוּבָן הַכִּפְרָה, וּמִדַּת הַדִּין מִתְהַפֵּכַת עֲלָיו לְרַחֲמִים, שְׂאֵלְמָלֵא כִּן לֹא יִתְקַיֵּם הָעוֹלָם בְּשִׁבִיל הָאָדָם הַחוּטָא, וְהַחֲטָא נִקְרָא אָדוּם, כִּמָּה דְאֵת אָמַר, אִם יִהְיוּ חֲטָאִיכֶם פְּשָׁנִים פְּשָׁלֵג יִלְבְּנוּ עַל יְדֵי הַתְּשׁוּבָה, וְאַחַר כֵּן מִקְרִיב קִרְבָּנוּ לְאֵשׁ שֶׁהוּא אָדוּם, זוֹרֵק הַדָּם סְבִיב לְמִזְבֵּחַ שֶׁהוּא אָדוּם, מִדַּת הַדִּין

כְּנָגַד זֶה אָדָם מְקַרֵּיב חֲלָבוֹ וְדָמּוֹ וּמִתְכַּפֵּר לוֹ, זֶה אָדָם וְזֶה לֶבֶן, מֵהַ שְׁשׁוּשָׁן שֶׁהוּא אָדָם וְהוּא לֶבֶן, אֵין מוֹצְקִין אוֹתוֹ לְחַזוֹר כְּלוּ לֶבֶן אֶלָּא בָּאֵשׁ, כֶּף הַקְּרָבָן אֵין מוֹצְקִין אוֹתוֹ לְחַזוֹר כְּלוּ לֶבֶן אֶלָּא בָּאֵשׁ.

עֲכָשְׁיוּ מִי שְׁיֹשֵׁב בְּתַעֲנִיתוֹ וּמְקַרֵּיב חֲלָבוֹ וְדָמוֹ, אֵינוֹ נִצְמַק לְחַזוֹר כְּלוּ לֶבֶן אֶלָּא בָּאֵשׁ, דְּאָמַר רַבִּי יְהוּדָה, מִתּוֹךְ תַּעֲנִיתוֹ שֶׁל אָדָם מִחֲלִישֵׁין אֲבָרָיו וְגוֹבֵר עָלָיו הָאֵשׁ, וּבְאוֹתָהּ שָׁעָה צָרִיף לְהַקְרִיב חֲלָבוֹ וְדָמוֹ בְּאוֹתוֹ הָאֵשׁ, וְהוּא הַנִּקְרָא מְזַבַּח כְּפָרָה.

וְהֵינּוּ דְרַבִּי אֶלְעָזָר, כִּד הוּהוּ יְתִיב בְּתַעֲנִיתָא, הוּהוּ מְצַלִּי וְאָמַר, גְּלוּי וְיָדוּעַ לְפָנֶיךָ יְהו"ה אֱלֹהֵי וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתַי, שֶׁהַקְּרָבָתִי לְפָנֶיךָ חֲלָבִי וְדָמִי, וְהִרְתַּחְתִּי אוֹתָם בְּחַמִּימוֹת חוֹלְשָׁת גּוֹפִי, יְהִי רְצוֹן מִלְּפָנֶיךָ שִׁיְהֵא הַרִיחַ הָעוֹלָה מִפִּי בְּשָׁעָה זֹו פְּרִיחַ הָעוֹלָה מֵהַקְּרָבָן בָּאֵשׁ הַמְזַבַּח, וְתִרְצָנִי. נִמְצָא שֶׁאָדָם הוּא מְקַרֵּיב בְּתַעֲנִיתוֹ הַחֲלָב וְהַדָּם, וְהִרִיחַ שְׁעוֹלָה מִפִּיו הוּא מְזַבַּח כְּפָרָה, וְלִפְיֶכָּה תִקְנֵנוּ הַתְּפִלָּה בְּמָקוֹם הַקְּרָבָן, וּבִלְבָד שְׂיִתְפוּיֵן לְמָה דְאָמְרֵן.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, מִכָּאֵן וּלְהֵלָּאָה כְּתִיב (במדבר לא כג) כָּל דְּבַר אֲשֶׁר יָבֵא בָּאֵשׁ תַּעֲבִירוּ בָּאֵשׁ וְטָהַר. אָמַר רַבִּי יוֹסֵי, כְּשֶׁהָיָה בֵּית הַמִּקְדָּשׁ קַיָּים אָדָם מְקַרֵּיב קְרָבָנוֹ בְּעֵנִין זֶה וּמִתְכַּפֵּר לוֹ, עֲכָשְׁיוּ תְּפִלָּתוֹ שֶׁל אָדָם מְכַפֵּר לוֹ בְּמָקוֹם הַקְּרָבָן, כִּי הָאֵי גּוֹוֹנָא.

מתוק מדבש

נִמְצָא שֶׁאָדָם הוּא מְקַרֵּיב בְּתַעֲנִיתוֹ הַחֲלָב וְהַדָּם, וְהִרִיחַ שְׁעוֹלָה מִפִּיו הוּא מְזַבַּח כְּפָרָה, וְלִפְיֶכָּה תִקְנֵנוּ הַתְּפִלָּה בְּמָקוֹם הַקְּרָבָן שֶׁאֵפִילוֹ לֹא יִתְעַנֶּה בְּהִיּוֹתוֹ מִתְּפִלָּה בַּחֲזוּק, אִז עֵינֵי גּוֹפוֹ לִשְׁעָה מִתִּיךְ חֲלָבוֹ וְדָמוֹ בָּאֵשׁ טָרַחוּ וְהוּא מַעֲלָה הַבַּל רִיחַ פִּיו, וְהֵינּוּ כַעֲיֵן קָרְבָן, וּבִלְבָד שְׂיִתְפוּיֵן לְמָה דְאָמְרֵן שֶׁהִרִיחַ הָעוֹלָה מִפִּיו הוּא מְזַבַּח כְּפָרָה.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק אַחַר שֶׁאִמְרָנוּ שֶׁלֹּא דוּקָא תַעֲנִית מְכַפֵּר, אֵלָּא הַתַּחַת הַדָּם וְהַחֲלָב עַל יְדֵי הַתְּפִלָּה גַם כֵּן מְכַפֵּר, מִכָּאֵן וּלְהֵלָּאָה כְּתִיב רַצָּה לְיוֹמֵר מִכָּאֵן יֵצֵא לָנוּ שְׂמָה שְׂכָתוּב כָּל דְּבַר אֲשֶׁר יָבֵא בָּאֵשׁ פִּירוּשׁ אִם יִטְרִיחַ הָאָדָם בְּגוֹפוֹ בַּעֲסַק הַתּוֹרָה וְיִתִּיךְ חֲלָבוֹ וְדָמוֹ, אוֹ בְּגַמִּילוֹת חֲסָדִים וְכֵן בְּכָל טָרַחָה שֶׁל מִצְוָה, אוֹ סִיגוּף שִׁיסְגָף עֲצָמוֹ בְּכָל מִינֵי סִיגוּף, כִּיּוֹן שְׁבֵא בָּאֵשׁ וְהִתִּיךְ עֲצָמוֹ תַעֲבִירוּ בָּאֵשׁ וְטָהַר כִּי עַל יְדֵי אֵשׁ הַטָּרַחָה נִטְהַר מִעוֹנוֹתָיו. אָמַר רַבִּי יוֹסֵי, כְּשֶׁהָיָה בֵּית הַמִּקְדָּשׁ קַיָּים, אָדָם מְקַרֵּיב קְרָבָנוֹ בְּעֵנִין זֶה בְּסוּד הַלּוּבָן וְהָאוֹדֵם וּמִתְכַּפֵּר לוֹ, עֲכָשְׁיוּ תְּפִלָּתוֹ שֶׁל אָדָם מְכַפֵּר לוֹ בְּמָקוֹם הַקְּרָבָן, כִּי הָאֵי גּוֹוֹנָא כַעֲיֵן הַקְּרַבַּת הַקְּרָבָן.

כְּנָגַד זֶה אָדָם מְקַרֵּיב חֲלָבוֹ וְדָמוֹ בָּאֵשׁ תַעֲנִיתוֹ שֶׁמִּתְעַנֶּה עַל עוֹנוֹתָיו וּמִתְכַּפֵּר לוֹ, זֶה אָדָם וְזֶה לֶבֶן הֵינּוּ הַחֲלָב וְהַדָּם, וְעוֹד מֵהַ שְׁשׁוּשָׁן שֶׁהוּא אָדָם וְהוּא לֶבֶן, אֵין מוֹצְקִין אוֹתוֹ לְחַזוֹר כְּלוּ לֶבֶן אֶלָּא בָּאֵשׁ, כֶּף הַקְּרָבָן אֵין מוֹצְקִין אוֹתוֹ לְחַזוֹר כְּלוּ לֶבֶן אֶלָּא בָּאֵשׁ כִּי נִיִּתְךְ הַבֶּשֶׂר בָּאֵשׁ וְנַעֲשֶׂה כוּלוֹ לֶבֶן.

עֲכָשְׁיוּ מִי שְׁיֹשֵׁב בְּתַעֲנִיתוֹ עַל עוֹנוֹתָיו וּמְקַרֵּיב חֲלָבוֹ וְדָמוֹ, אֵינוֹ נִצְמַק לְחַזוֹר כְּלוּ לֶבֶן אֶלָּא בָּאֵשׁ, דְּאָמַר רַבִּי יְהוּדָה, מִתּוֹךְ תַּעֲנִיתוֹ שֶׁל אָדָם מִחֲלִישֵׁין אֲבָרָיו וְגוֹבֵר עָלָיו הָאֵשׁ, וּבְאוֹתָהּ שָׁעָה צָרִיף לְהַקְרִיב חֲלָבוֹ וְדָמוֹ בְּאוֹתוֹ הָאֵשׁ, וְהוּא הַנִּקְרָא מְזַבַּח כְּפָרָה.

וְהֵינּוּ דְרַבִּי אֶלְעָזָר, כִּד הוּהוּ יְתִיב בְּתַעֲנִיתָא הוּהוּ מְצַלִּי וְאָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר כִּשְׁהִיָּה יוֹשֵׁב בְּתַעֲנִית וְהִיָּה מִתְּפִלָּה שְׁמוֹנָה עֶשְׂרֵה, בְּשׁוֹמַע תְּפִלָּה הִיָּה אוֹמֵר גְּלוּי וְיָדוּעַ לְפָנֶיךָ יְהו"ה אֱלֹהֵי וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתַי שֶׁהַקְּרָבָתִי לְפָנֶיךָ חֲלָבִי וְדָמִי, וְהִרְתַּחְתִּי אוֹתָם בְּחַמִּימוֹת חוֹלְשָׁת גּוֹפִי, יְהִי רְצוֹן מִלְּפָנֶיךָ שִׁיְהֵא הַרִיחַ הָעוֹלָה מִפִּי בְּשָׁעָה זֹו הֵינּוּ הַבַּל הַיּוֹצֵא וְעוֹלָה מִפִּי בַעַת תְּפִלָּתִי, יְהִי נַחֲשֵׁב לְפָנֶיךָ פְּרִיחַ הָעוֹלָה מֵהַקְּרָבָן בָּאֵשׁ הַמְזַבַּח וְתִרְצָנִי.

שמות יום חמישי

הדרך הנכונה להנהיג עדה

וּמִשָּׁה הָיָה רוּעָה אֶת צֵאן יִתְרוֹ חוֹתְנָו פֶּהֱן מְדִיָן, רַבִּי חֲזִיָא פִתַּח וְאָמַר, (תהלים כג א) מְזֻמֹּר לְדָוִד יְהוּ"ה רוּעֵי לֹא אֶחָסֵר, פְּלוֹמֵר יְהוּ"ה רוּעֵי, יְהוּ"ה הַרוּעָה שְׁלִי, מַה הַרוּעָה מְנַהֵג אֶת הַצֵּאן, וּמוֹלִיכֶם לְמַרְעָה טוֹב לְמַרְעָה שְׁמֹן, בְּמִקּוֹם נַחְלֵי מַיִם, מִיִּשְׂרָה הַלִּיכְתֶּן בְּצִדְקָה וּבְמִשְׁפָּט, אִף הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא פְּתִיב בְּנֵאוֹת דְּשָׂא יִרְבִּיצְנֵי עַל מֵי מְנוּחֹת יִנְהַלְנֵי נַפְשֵׁי יִשׁוּבָב.

אָמַר רַבִּי יוֹסֵי, דְּרַף הַרוּעָה לְנַהוּג בְּצִדְקָה אֶת צֵאנוֹ, לְהַרְחִיקֶם מִן הַגְּזֵל, לְהַנְהִיגֶם בְּמִישׁוֹר, וְהַשְׁבֵּט בְּיָדוֹ שְׁלֹא יִטּוּ יָמִין וּשְׁמָאל, כְּפֶה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, הוּא רוּעָה אֶת יִשְׂרָאֵל לְהַנְהִיגֶם בְּמִישׁוֹר, וּבְכָל עַת הַשְׁבֵּט בְּיָדוֹ שְׁלֹא יִטּוּ יָמִין וּשְׁמָאל.

דְּבָר אַחַר וּמִשָּׁה הָיָה רוּעָה, אָמַר רַבִּי יוֹסֵי, תִּדְעַ לָךְ שְׁפָל זְמַן שְׁהַרוּעָה חֲכָם לְנַהַל אֶת צֵאנוֹ, הוּא מוֹכֵן לְקַבֵּל עוֹל מַלְכוּת שְׁמַיִם, אִם הַרוּעָה שׁוֹטָה, עָלָיו נִקְרָא (משלי כו יב) תִּקְוָה לְכַסִּיל מִמֶּנּוּ. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, מִשָּׁה חֲכָם הָיָה וּבָקִי לְנַהוּג אֶת צֵאנוֹ, בֵּא וּרְאֵה מְדוּד, שְׁנֵאָמַר (ש"א טו יא) וְהִנֵּה רוּעָה בְּצֵאן, לְלַמְדֶּךָ שְׁדוּד חֲכָם גְּדוֹל הָיָה, וְהָיָה רוּעָה צֵאנוֹ פְּדִיָן וְכַשׁוּרָה, לְפִיכָךְ עָשְׂהוּ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מְלָךְ עַל כָּל יִשְׂרָאֵל, וְלָמָּה צֵאן וְלֹא בָקֵר, אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, יִשְׂרָאֵל נִקְרָאִים צֵאן, שְׁנֵאָמַר (יחזקאל לד ל) וְאַתֶּן צֵאנִי צֵאן מְרַעֲיָתִי אָדָם אֲתָם, וּכְתִיב (שם לו לח) כְּצֵאן קְדָשִׁים כְּצֵאן יְרוּשָׁלַיִם.

מתוק מדבש

יָמִין וּשְׁמָאל, כְּפֶה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, הוּא רוּעָה אֶת יִשְׂרָאֵל לְהַנְהִיגֶם בְּמִישׁוֹר, וּבְכָל עַת הַשְׁבֵּט בְּיָדוֹ שְׁלֹא יִטּוּ יָמִין וּשְׁמָאל כִּמוֹ שִׁכְתוּב "וּיִסְרִיחַ לְמִשְׁפָּט" וְזֶה חֶסֶד יוֹתֵר גְּדוֹל.

דְּבָר אַחַר פִּירוּשׁ אַחַר עַל מַה שִׁכְתוּב וּמִשָּׁה הָיָה רוּעָה, אָמַר רַבִּי יוֹסֵי, תִּדְעַ לָךְ שְׁפָל זְמַן שְׁהַרוּעָה חֲכָם לְנַהַל אֶת צֵאנוֹ רַצָּה לוֹמַר כִּי יֵשׁ בְּרַעֲיִית הַצֵּאן מִמֶּשׁ כֹּל מַה שֶּׁצָּרִיךְ בְּהַנְהִיג בְּנֵי אָדָם, וְלִזֶּה נִמְשְׁלוֹ יִשְׂרָאֵל לְצֵאן וְהַקְּב"ה לְרוּעָה, וְכֵן כֹּל הַמְנַהֲיָגִים הַכַּשְׂרִים הֵיוּ רוּעֵי צֵאן כְּדֵי שִׁמְשֵׁם יִלְמְדוּ לִקַּח אִיךְ לְהַנְהִיג אֶת הָעַם, וְלִכֵּן אִם הוּא חֲכָם בְּהַנְהִיג הַצֵּאן דְּהֵינּוּ שְׁעוּשָׂה לְשֵׁם שְׁמַיִם, אִז הוּא מוֹכֵן לְקַבֵּל עוֹל מַלְכוּת שְׁמַיִם עַל עַצְמוֹ, וְהוּא רְאוּי לְהַנְהִיג אֶת יִשְׂרָאֵל, אֲבָל אִם הַרוּעָה שׁוֹטָה, עָלָיו נִקְרָא תִּקְוָה לְכַסִּיל מִמֶּנּוּ. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, מִשָּׁה חֲכָם הָיָה וּבָקִי לְנַהוּג אֶת צֵאנוֹ, וְכֵן בֵּא וּרְאֵה מְדוּד, שְׁנֵאָמַר בַּעַת שֶׁשְׁמוּאֵל הַנְּבִיא הֵיךְ רוּעָה לְמַשְׁחוֹ לְמַלְךְ וְהִנֵּה רוּעָה בְּצֵאן, לְלַמְדֶּךָ שְׁדוּד חֲכָם גְּדוֹל הָיָה, וְהָיָה רוּעָה צֵאנוֹ פְּדִיָן וְכַשׁוּרָה, לְפִיכָךְ עָשְׂהוּ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מְלָךְ עַל כָּל יִשְׂרָאֵל, וְלָמָּה צֵאן לְמַה הֵיוּ רוּעִים צֵאן וְלֹא בָקֵר, אָמַר רַבִּי יְהוּדָה טַעַם הַדְּבָר כִּי יִשְׂרָאֵל נִקְרָאִים צֵאן, שְׁנֵאָמַר שְׁאִמֵּר הַקְּב"ה לְיִשְׂרָאֵל וְאַתֶּן צֵאנִי וְחוֹזֵר וּמְפָרֵשׁ צֵאן מְרַעֲיָתִי שְׁאִי רוּעָה אֲתָכֶם, וְדַעוּ כִּי אָדָם אֲתָם וְאִינְכֶם בְּעֵינֵי כְּבָהּמוֹת אֲלֵא אֲתָם חֲשׁוּבִים בְּעֵינֵי, וְאִנִּי מִיִּיחָד שְׁמִי עֲלֵיכֶם לְהַקְרָא אֱלֹהֵיכֶם, וּכְתִיב כֹּה אָמַר ה' וְגו' אֲרַבָּה אֲוֹתֶם כְּצֵאן אָדָם כְּצֵאן קְדָשִׁים כִּמְסַפֵּר צֵאן קְדָשִׁים, וְחוֹזֵר וּמְפָרֵשׁ כְּצֵאן יְרוּשָׁלַיִם פִּירוּשׁ כְּצֵאן הַמּוֹבָא לְיְרוּשָׁלַיִם בְּמוֹעֲדֵי ה' לְהַקְרִיב עַל הַזֹּבֵחַ, הֵרִי שֶׁהַכְּתוּב מְדַמֵּה אֶת יִשְׂרָאֵל לְצֵאן.

"מאמר הדרך הנכונה להנהיג עדה" ומבואר בו כי הנהגת הקב"ה לישראל נמשלה כדרך הנהגת הרועה לצאן, שדרכו לנהלם כרחמים ובצדק. ומבאר שבתכונת רעיית הצאן יש לקח ולימוד להנהגת בני אדם, ולכן האבות הקדושים היו תחילה רועה צאן, כמשה ודוד, שממלאכתם זאת קנו שלימות להנהגת ישראל.

(מקור המאמר בוחר פרשת שמות דף כ ע"ב - כא ע"א, בבואורינו כרך ה עמ' רה-ריא)

וּמִשָּׁה הָיָה רוּעָה אֶת צֵאן יִתְרוֹ חוֹתְנָו פֶּהֱן מְדִיָן כְּדֵי לְפָרֵשׁ פְּסוּק זֶה רַבִּי חֲזִיָא פִתַּח וְאָמַר הַקְּדִים לְפָרֵשׁ מַה שִׁכְתוּב מְזֻמֹּר לְדָוִד יְהוּ"ה רוּעֵי לֹא אֶחָסֵר, פְּלוֹמֵר יְהוּ"ה רוּעֵי, יְהוּ"ה הַרוּעָה שְׁלִי פִירוּשׁ מְנַהֵיגֵי כְרוּעָה צֵאנוֹ, לִכֵּן לֹא אַחֲסֵר כֹּל טוֹב, וּמְפָרֵשׁ מַה הַרוּעָה מְנַהֵיג אֶת הַצֵּאן בְּאוֹפֵן שֶׁלֹּא יִדְחֲפוּ זֶה אֶת זֶה וְיִלְכוּ בְּנַחַת, וּמוֹלִיכֶם לְמַרְעָה טוֹב לְמִקּוֹם אוֹיֵר טוֹב, לְמַרְעָה שְׁמֹן שִׁיחִיהָ שֵׁם מְזוּן טוֹב, בְּמִקּוֹם נַחְלֵי מַיִם שִׁיחִיו הַמַּיִם מְצוּיִים בְּשַׁפְעָה, מִיִּשְׂרָה הַלִּיכְתֶּן בְּצִדְקָה וּבְמִשְׁפָּט שֶׁלֹּא יִגַּח אַחַד אֶת הַשְּׁנִי וְלֹא יִזִּיק זֶה אֶת זֶה, אִף הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא כֵךְ מְנַהֵיג אֶת יִשְׂרָאֵל, וְעַל זֶה פְּתִיב בְּנֵאוֹת דְּשָׂא יִרְבִּיצְנֵי שֶׁהוּא נָאֵה מְצַד מְצִיאוֹתוֹ שְׁאִינוֹ מִקּוֹם אֲבָנִים וְסַלְעִים, עַל מֵי מְנוּחֹת יִנְהַלְנֵי בְּמִקּוֹם שִׁיחִיו הַמַּיִם מְצוּיִים, נַפְשֵׁי יִשׁוּבָב פִּירוּשׁ יִשִּׁיב לְתִיקוּנָהּ, רַצָּה לוֹמַר יִתְקַן נַפְשֵׁי גַם בְּמַה שֶׁקְּלַקְלַתִּי לְחִבְרִי, וְהֵינּוּ מִיִּשְׂרָה הַלִּיכְתֶּם בְּצִדְקָה וּמִשְׁפָּט.

אָמַר רַבִּי יוֹסֵי מוֹסִיף לְפָרֵשׁ, כִּי דְרַף הַרוּעָה לְנַהוּג בְּצִדְקָה אֶת צֵאנוֹ, לְהַרְחִיקֶם מִן הַגְּזֵל, לְהַנְהִיגֶם בְּמִישׁוֹר וְהֵינּוּ בְּמַעְגְלֵי צִדְקָה, שִׁיאַכְלוּ דְרַךְ צִדְקָה מִן הַיַּעֲרִים שֶׁגְּדִלִים בְּצִדְקוֹ וְחֶסֶדוֹ יִתְבָּרַךְ וְלֹא שִׁיאַכְלוּ מִן הַגְּזֵל, וְהַשְׁבֵּט בְּיָדוֹ שְׁלֹא יִטּוּ

מֵה הַצֵּאֵן פְּשִׁיקְרָבוּ עַל הַמְזַבַּח בְּשִׁבְלֵם זֹכָה לְחַיֵּי הָעוֹלָם הַבָּא, כִּף הַמְנַהֵיג לְיִשְׂרָאֵל כְּדִין וְכַשׁוּרָה בְּשִׁבְלֵם זֹכָה לְחַיֵּי הָעוֹלָם הַבָּא, וְעוֹד הַרוּעָה אֶת הַצֵּאֵן, כִּפְשֵׁהצֵּאֵן יוֹלְדֵת הַרוּעָה נוֹטֵל אוֹתָם טְלָאִים בְּחִיקוֹ כְּדִי שְׁלֹא יִלְאוּ וַיִּגְעוּ, וּמוֹלִיכֵם אַחֲרֵי אֲמוֹתָם וּמְרַחֵם עֲלֵיהֶם, כִּף הַמְנַהֵיג לְיִשְׂרָאֵל צְרִיף לְהַנְהִילֵם בְּרַחֲמִים וְלֹא בְּאַכְזָרִיּוֹת, וְכֵן אָמַר מֹשֶׁה (בַּמִּדְבָּר י"א י"ב) כִּי תֹאמַר אֵלֵי שְׂאֵהוּ בְּחִיקָךְ וַגּוֹ', מֵה הַרוּעָה אֶת הַצֵּאֵן כִּפְשֵׁהוּא רוּעָה טוֹב מְצִיל אֶת הַצֵּאֵן מִן הַזְּאֲבִים וּמִן הָאֲרִיּוֹת, כִּף הַמְנַהֵיג לְיִשְׂרָאֵל אִם הוּא טוֹב מְצִילָן מִן הָאוֹמוֹת, וּמְדִין שֶׁל מִטָּה וּמְדִין שֶׁל מַעְלָה, וּמְדִיכֵן לְחַיֵּי הָעוֹלָם הַבָּא.

כִּף מֹשֶׁה רוּעָה נְאֻמָּן הִיָּה, וְרָאָה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא שְׁפָדַאי הוּא לְרַעוֹת אֶת יִשְׂרָאֵל, בְּאוֹתוֹ הִדִּין מִמַּשׁ שֶׁהִיָּה רוּעָה אֶת הַצֵּאֵן, לְכַשְׁבִּים כְּפִי הַרְאוּי לָהֶם, וְהַנְּקֻבוֹת כְּפִי הַרְאוּי לָהֶן, וּלְפִיכֶךְ כְּתִיב וּמֹשֶׁה הִיָּה רוּעָה אֶת צֵאֵן יִתְרוֹ חוֹתְנּוֹ, וְלֹא שְׁלוֹ.

מתוק מדבש

הָאוֹמוֹת וּמְדִין שֶׁל מִטָּה וּמְדִין שֶׁל מַעְלָה, וּמְדִיכֵן לְחַיֵּי הָעוֹלָם הַבָּא.

כִּף מֹשֶׁה רוּעָה נְאֻמָּן הִיָּה, וְרָאָה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא שְׁפָדַאי הוּא לְרַעוֹת אֶת יִשְׂרָאֵל, בְּאוֹתוֹ הִדִּין פִּירוּשׁ בְּאוֹתוֹ הָאוֹפֵן מִמַּשׁ שֶׁהִיָּה רוּעָה אֶת הַצֵּאֵן, לְכַשְׁבִּים הֵינּוּ לְזֹכְרִים כְּפִי הַרְאוּי לָהֶם, וְהַנְּקֻבוֹת כְּפִי הַרְאוּי לָהֶן כַּעֲיֵן שְׁכַתוֹב כֵּה תֹאמַר לְבֵית יַעֲקֹב וּתְגַד לְבִנֵי יִשְׂרָאֵל, לְנָשִׁים בְּלִשׁוֹן רַכָּה וּלְאֲנָשִׁים בְּלִשׁוֹן קֶשֶׁה, וּלְפִיכֶךְ כְּתִיב וּמֹשֶׁה הִיָּה רוּעָה אֶת צֵאֵן יִתְרוֹ חוֹתְנּוֹ, וְלֹא הִיָּה רוּעָה אֶת שְׁלוֹ.

ואמר עוד כי מה הצאן פְּשִׁיקְרָבוּ עַל הַמְזַבַּח, בְּשִׁבְלֵם זֹכָה הָאָדָם לְחַיֵּי הָעוֹלָם הַבָּא, כִּף הַמְנַהֵיג לְיִשְׂרָאֵל כְּדִין וְכַשׁוּרָה, בְּשִׁבְלֵם זֹכָה לְחַיֵּי הָעוֹלָם הַבָּא. וְעוֹד יֵשׁ דַּמְיוֹן לְמַנְהֵיג יִשְׂרָאֵל לְרוּעָה, כִּי הַרוּעָה אֶת הַצֵּאֵן, כִּפְשֵׁהצֵּאֵן יוֹלְדֵת, הַרוּעָה נוֹטֵל אוֹתָם טְלָאִים בְּחִיקוֹ כְּדִי שְׁלֹא יִלְאוּ וַיִּגְעוּ, וּמוֹלִיכֵם אַחֲרֵי אֲמוֹתָם וּמְרַחֵם עֲלֵיהֶם, כִּף הַמְנַהֵיג לְיִשְׂרָאֵל צְרִיף לְהַנְהִילֵם בְּרַחֲמִים וְלֹא בְּאַכְזָרִיּוֹת, וְכֵן אָמַר מֹשֶׁה לְהַקְבִּי כִּי תֹאמַר אֵלֵי שְׂאֵהוּ בְּחִיקָךְ וַגּוֹ' הִרִי שְׁרוּעָה צְרִיף לְשַׂאת אֶת הַצֵּאֵן בְּחִיקוֹ. וְעוֹד מֵה הַרוּעָה אֶת הַצֵּאֵן, כִּפְשֵׁהוּא רוּעָה טוֹב, מְצִיל אֶת הַצֵּאֵן מִן הַזְּאֲבִים וּמִן הָאֲרִיּוֹת, כִּף הַמְנַהֵיג לְיִשְׂרָאֵל, אִם הוּא מְנַהֵיג טוֹב, מְצִילָן בְּתַפְלָתוֹ מִן

שמות יום ששי

שכר המקיים סעודות שבת

רבי שמעון אמר, האי מאן דאשלים תלת סעודתי בשבתא, קלא נפיק ומכרזא עליה, (ישעיה נח יד) אז תתענג על יהו"ה, דא סעודתא חדא לקבל עתיקא קדישא דכל קדישין, והרפבתיך על במתי ארץ, דא סעודתא תניינא לקבל חקלא דתפוחין קדישין, והאכלתיך נחלת יעקב אביך, דא הוא שלימו דאשתלים בזעיר אנפין, ולקבלייהו בעי לאשלמא סעודתייהו.

ובעי לאתענגא בכלהו סעודתי, ולמחדי בכל חד וחד מנייהו, משום דאיהו מהימנותא שלימתא, ובגין כף שבתא אתיקר מפל שאר זמנין וחסין, משום דכלא ביה אשתכח, ולא אשתכח הכי בכלהו זמני וחסין.

מתוק מדבש

מאותה נחלה שז"א הנקרא יעקב מקבל מעתיקא קדישא כי נשעה זו עולה ז"א דיקנא דעתיקא צמול העליון ששם הוא מקום הפה דעתיק ומשם אוכל ז"א נשעה זו, ומשפע הנשפע מיחוד זה אנו אוכלים סעודה זו, והוא פירוש הפסוק והאכלתיך נחלת יעקב, שתקבל אותו השפע שז"א מקבל.

מה שכתוב אז תתענג על ה' לפני והרכבתיך על צמתי ארץ שלא כסדר הסעודות, סוד הענין הוא כי גם נשעה הלילה המלכות מקבלת שפע מעתיקא קדישא כמו שפירש רבי אבא לעיל, אלא שאין השפע מגיע אלינו ואנחנו מקבלים השפע מעל צמתי ארץ לצד, ולכן סעודה זו היא כנגד והרכבתיך על צמתי ארץ צערכינו, כי אין אנו מקבלים השפע כי אם מעל צמתי ארץ נשעה הראשונה עד צאה של סעודה השנייה שהיא סעודת עתיקא קדישא, שאז גם אנו מקבלים שפע מעתיקא קדישא ממש, ולכן נזכר בכתוב אז תתענג על יהו"ה ולא אמר אנענג על יהו"ה כמו שאמר והרכבתיך על צמתי ארץ, אלא אמר תתענג כנגד המלכות שהיא ענמה תקבל עונג מעתיקא קדישא נשעה הראשונה ולכן נזכר קודם לוהרכבתיך, וקאי נמי עלינו נשעה שנייה שאז אנו מקבלים שפע מעתיקא קדישא ממש, ואין דברי רבי שמעון סותרים כלל את דברי רבי אבא, כי רבי אבא מדבר משפע הנמשך מעתיק דרך ז"א למלכות בכל השלש סעודות, וגם רבי שמעון מודה לזה שכל סעודה נריך שיקדים שפע עתיק, אלא שהוא מדבר משפע הנמשך "אלינו" בג' סעודות ועל זה אמר כי נשעה הלילה אנו מקבלים שפע ממלכות, נשעה היום אנו מקבלים שפע מעתיק, ונשעה המנחה אנו מקבלים שפע מו"א, אבל בכל ג' סעודות נמשך השפע מעתיק דרך ז"א למלכות. (ש' מארשצ"י ומק"מ צ"ש הרמ"ז)

ובעי לאתענגא בכלהו סעודתי ולמחדי בג' חד וחד מנייהו ונריך להתענג בכל הסעודות ולשמוח בכל אחת ואחת מהם צפרטות, בישום דאיהו מהימנותא שלימתא לפי שהשבת היא סוד אמונה השלימה היינו תיקון כל האצילות, ובגין כף שבתא אתיקר כפי שאר זמנין וחסין ונשכיל זה שבת חשוב ויקר יותר מכל שאר זמנים וחסים, בישום דבכ"א ביה אשתכח משום שכל פרזופי האצילות נמצאים צו להאיר הארתם בשלש סעודות, (היינו ג' פרזופים הנראים באצילות שהם עתיק וז"א ומלכות, כי או"א הם עמירין חמת הדיקנא דא"א), וז"א אשתכח הכי בג' סעודות וחסין וחסין ולא נמצא כך בכל הזמנים והחסים, כי בכל המועדים אין מתגלה בהם אלא מדרגה אחת ממדרגות האצילות.

"מאמר שכר המקיים סעודות שבת" ומבואר בו כי המקיים שלש סעודות בשבת, זוכה להארות עליונות, ובת קול יוצאת ומכרות בשכרו. ומבאר על פי סוד את מדרגת הסעודות ואחיזתם במדרגות העליונות. ומסיק כי צריך האדם להתענג בכל סעודות השבת, לפי שההארה הנמצאת או גדולה אפילו מסעודות החגים.

(מקור המאמר בזהר פרשת יתרו דף פח ע"א, בבאוריניו כרך ו עמ' רמח-רג)

רבי שמעון אמר, האי מאן דאשלים תלת סעודתי בשבתא זה האדם שהשלים שלש סעודות נשבת, קלא נפיק ומכרזא עליה ופירשנו עליו פסוק זה אז תתענג על יהו"ה ופירשו רבי שמעון דא סעודתא חדא לקבל עתיקא קדישא דכל קדישין זו היא סעודה אחת כנגד ז"א שהוא מקודש יותר מאו"א הנקראים קדושים, ומה שכתוב והרכבתיך על במתי ארץ פירושו דא סעודתא תניינא לקבל חקלא דתפוחין קדישין זו היא סעודה צ' כנגד המלכות הנקראת ארץ, ונקראת חקל תפוחין קדישין כנ"ל, ומה שכתוב והאכלתיך נחלת יעקב אביך פירושו דא הוא שלימו דאשתלים בזעיר אנפין זו היא שלימות השפע שנשלם בז"א מעתיקא קדישא המתגלה צעת מנחת שבת, שהוא נקרא נחלת יעקב היינו הנחלה שז"א הנקרא יעקב מקבל מעתיקא, לקבלייהו בעי לאשלים סעודתיהו כנגדו נריך האדם להשלים סעודתו השלישית כדי לקבל שפע מפה דעתיקא כמו שז"א מקבל אז.

ונחזור ונזכר כי מה שכתוב אז תתענג על יהו"ה שהצבת קול מכרות כנגד סעודת עתיקא קדישא, היא סעודת היום כמו שרבי שמעון מפרש בע"כ, ור"ה לומר אז צעת שתקיים סעודה זו תזכה לקבל עונג מעתיקא קדישא שהוא למעלה מו"א הנקרא יהו"ה, ומה שכתוב והרכבתיך על במתי ארץ שהצבת קול מכרות כנגד סעודת חקל תפוחין קדישין היא סעודת הלילה, ור"ה לומר כשתקיים סעודה זו אז ארכיב אותך על גבי המלכות לקבל שפע מהשפע שהיא מקבלת מו"א, ומה שכתוב והאכלתיך נחלת יעקב אביך שהצבת קול מכרות כנגד סעודת זעיר אנפין היא סעודת המנחה, ור"ה לומר כשתקיים סעודה זו אז האכלתיך

אָמַר רַבִּי חִיָּיא, בְּגִין כְּךָ מְשׁוּם דְּאִשְׁתַּכַּח פְּלָא בֵּיה, אִידְכֵּר תְּלַת זְמַנִּין, דְּכְתִיב (בראשית ב ב) וַיְכַל אֱלֹהִים בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי, וַיִּשְׁבּוֹת בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי, וַיְבָרֶךְ אֱלֹהִים אֶת יוֹם הַשְּׁבִיעִי.

מתוק מדבש

שאין צו הנהגת הדין, פעם ג' וַיְבָרֶךְ אֱלֹהִים אֶת יוֹם הַשְּׁבִיעִי הוא כנגד ז"א שלפעמים נקרא אלהים (כמזכיר בשעה"כ דרושי יום הכפורים צענין ה' הוא האלהים). (מק"מ בשם הרמ"ז)

אָמַר רַבִּי חִיָּיא, בְּגִין כְּךָ מְשׁוּם דְּאִשְׁתַּכַּח פְּלָא בֵּיה מְשׁוּם זה לפי שכל הפרזופי האצילות נמצאים בשבת, לכן אִידְכֵּר תְּלַת זְמַנִּין כנגדם נזכר שלש פעמים "יום השביעי" בפסוקי ויכולו, דְּכְתִיב פעם א' וַיְבָרֶךְ אֱלֹהִים בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי הוא כנגד המלכות הנקראת אלהים, פעם ב' וַיִּשְׁבּוֹת בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי הוא כנגד עתיק שהוא סתום שעליו נאמר ואין אלהים עמדי לפי

וארא יום ראשון

מעלת מדרגת יראה עלאה

פֶּתַח רַבִּי שְׁמַעוֹן וְאָמַר, (איוב י"ט כ"ט) גִּירוּ לָכֶם מִפְּנֵי חֶרֶב, פִּי חֲמָה עֲוֹנוֹת חֶרֶב, לְמַעַן תִּדְעוּן שְׂדוּן, שְׂדִין פְּתִיב, גִּירוּ לָכֶם מִפְּנֵי חֶרֶב, מֵאֵן חֶרֶב, דָּא (ויקרא כ"ו כ"ה) חֶרֶב נֹקְמַת נָקַם בְּרִית, דְּהָא הָאֵי חֶרֶב קָאִים לְאַסְתִּפְלָא מֵאֵן דְּמִשְׁקַר בְּבְרִית, דְּכָל מֵאֵן דְּמִשְׁקַר בְּבְרִית נֹקְמָא דְּנִקְמִין מְנִיה הָאֵי חֶרֶב הוּא, הָדָא הוּא דְכִתִּיב (איוב י"ט כ"ט) פִּי חֲמָה עֲוֹנוֹת חֶרֶב, מֵאֵי טַעְמָא, בְּגִין דְּמֵאֵן דְּמִשְׁקַר בְּבְרִית פְּרִישׁ תִּיאֻבְתָּא, וְלֹא נָטִיל מֵאֵן דְּנָטִיל, וְלֹא יְהִיב לְאַתְרֵיהּ, דְּהָא לָא אַתְעַר לְגַבֵּי אַתְרֵיהּ.

וְכָל מֵאֵן דְּנָטִיר לִיה לְהָאֵי בְרִית, אִיהוּ גְרִים לְאַתְעָרָא לְהָאֵי בְרִית לְאַתְרֵיהּ, וְאַתְבְּרָכָאן עֲלָאִין וְתַתְּאִין, מֵאֵן אַתְעַר הָאֵי בְרִית לְאַתְרֵיהּ, פֶּד אֲשַׁתְּכַחוּ זְפִאִין בְּעֵלְמָא, מְנָא לֹן, מְהֵכָא דְכִתִּיב וְגַם הִקְיִמוּתֵי אֶת בְּרִיתֵי אֲתֵם לְתַת לְהֵם אֶת אֲרִץ פְּנֻעַן אֶת אֲרִץ מְגוּרֵיהֶם, מֵאֵי מְגוּרֵיהֶם, כְּמָה דְאַתְּ אָמַר גִּירוּ לָכֶם מִפְּנֵי חֶרֶב, בְּגִין דְּאִיהוּ אַתְר דְּאֲשְׁרֵי מְגוּר בְּעֵלְמָא, וְעַל דָּא גִירוּ לָכֶם מִפְּנֵי חֶרֶב.

מתוק מדבש

הלל המטמא צרימו פוגם ציסוד דז"א למעלה ולמה נטילת הנקמה היא למטה צמלכות, ואמר בגין דמאן דמשקר בבְרִית לפי שמי שהוא משקר ופוגם צרימו שהוא היסוד, פְּרִישׁ תִּיאֻבְתָּא הוּא מִפְּרִישׁ וּמִרְחִיק תְּשׁוּקַת הַיְסוּד מִלְּהַתִּיחַד צִמְלֻכּוֹת, וְאִן וְיָא גְנִיף מֵאֵן דְּנָטִיר אִין הַיְסוּד הַרְגִיל לְקַצֵּל שְׁפַע מֵהַתְּפֹאֲרַת מִקְצֵל שְׁפַע מִמֶּנּוּ, וְיָא יְהִיב לְאַתְרֵיהּ מִמִּילָא אִינוּ מִשְׁפִּיעַ לְמִלְכּוֹת, דְּהָא לָא אַתְעַר לְגַבֵּי אַתְרֵיהּ כִּיוֵן שְׁאִינוּ מִתְעוֹרַר לְהַתִּיחַד עֵס הַמִּלְכּוֹת, וְכֵל אִלּוּ הַרְעוֹת גּוֹרֵם הַמִּטְמָא צְרִימוּ, וְכִיוֵן שֶׁהוּא מוֹנַע אֶת שְׁפַע הַמִּלְכּוֹת לִכְן הִיא מִמוֹנָה לְנִקּוּם מִמֶּנּוּ.

"מאמר מעלת מדרגת יראה עלאה" ומבואר בו כי הפוגם את בריתו, גורם שאין מדת היסוד משפעת בשכינה הקדושה, והמדות העליונות נוקמות בו על ידי השכינה הקדושה. אבל השומר את בריתו נחשב כעושה מצוה, ובזכותו השכינה מקבלת שפע מהמדות העליונות, ומשפעת בו, וזוכה לנחול את הארץ. ומבאר כי השכינה נקראת "יראה" כי בה פעולת העונש, ובה גרבים יראי החטא כאבות הקדושים ששמרו את בריתם ונחלו את הארץ. ומבאר עוד כי התכלית היא לזכות למדרגת יראה עלאה, שירא שלא יפגום, ואז אינו ירא מדיני המלכות. וממשיך ומבאר כי יחוד ושפע לשכינה נמשך גם על ידי תשובה ותפלה בעת צרה, ובוה זכו ישראל לעורר את גאולתם ממצרים.

(מקור המאמר בוהר פרשת וארא דף כו ע"א, בבאורינו כרך ה עמ' רסח-ער)

פירוש הפסוק המובא להלן, איוב אמר לחבריו על שכעסו על דבריו גורו לכם מפני חרב פחדו לנפשכם מפני חרב הפורענות, כי חמה כי הכעס שאתם כועסים עלי על חנם, עונות חרב הוא מן העונות אשר עונש חרב בא עליהם, למען תדעו שדון בעבור שאתם תדעו שיש דין בעולם לשלם לאיש כגמולו. (מלכות)

פֶּתַח רַבִּי שְׁמַעוֹן וְאָמַר לְפִרְשׁ מֵה שְׁכַחוּ גִירוּ לָכֶם מִפְּנֵי חֶרֶב, פִּי חֲמָה עֲוֹנוֹת חֶרֶב לְמַעַן תִּדְעוּן שְׂדוּן וְאָמַר שְׂדִין פְּתִיב צֹאֵת י' שְׁפִירוּשׁוּ שִׁישׁ דִּין עֲלִיוֹן שֶׁהוּא הַמִּלְכּוֹת שֶׁהִיא צֵלַת דִּין, וּמִפְּרִישׁ גִּירוּ לָכֶם מִפְּנֵי חֶרֶב שׁוֹאֵל מֵאֵן חֶרֶב מִי נִקְרָא חֶרֶב, וְאָמַר דָּא חֶרֶב נֹקְמַת נָקַם בְּרִית הִיא הַמִּלְכּוֹת הַנִּקְרָא חֶרֶב נֹקְמַת נָקַם צְרִימוּ, דְּהָא הָאֵי חֶרֶב קָאִים לְאַסְתִּפְלָא מֵאֵן דְּמִשְׁקַר בְּבְרִית כִּי חֶרֶב זֶו עוֹמֵד לְהַסְתַּלְכַּל עַל מִי שְׁמִשְׁקַר צְרִימוּ, רִלְה לֹמַר שְׁפּוֹגֵם צְרִימוּ אוֹ צוֹרַע לְצַטְלָה רַח"ל, דְּכִי מֵאֵן דְּמִשְׁקַר בְּבְרִית כִּי כֵל מִי שְׁמִשְׁקַר צְרִימוּ קוֹדֵשׁ, נֹקְמָא דְנִקְמִין מְנִיה הָאֵי חֶרֶב הוּא הַנִּקְמָה שְׁמִדוֹת הַעֲלִיוֹנוֹת נֹקְמוֹת מִמֶּנּוּ הִיא עַל יְדֵי זֶו הַחֶרֶב שֶׁהִיא הַמִּלְכּוֹת, כִּי הִיא מִמוֹנָה מִיִּדֵּס עַל זֶה, הָדָא הוּא דְכִתִּיב פִּי חֲמָה הַנִּשְׁפַּע מִלְּמַעְלָה עַל עֲוֹנוֹת פִּגְם הַצְרִימוּ חֶרֶב הוּא עַל יְדֵי הַמִּלְכּוֹת, מֵאֵי טַעְמָא מֵהוּ הַטַּעַם

אבל וְכִי מֵאֵן דְּנָטִיר לִיה לְהָאֵי בְרִית וְכֵל מִי שְׁשׁוֹמֵר אֶת הַצְרִימוּ, דֵּהִינּוּ שְׁנוֹהֵר מִכֵּל הַדְּצִרִים הַצֹּאִים לִידוֹ הַפּוֹגְמִים צְרִימוּ, הוּא נַחֲשֵׁז כְּעוֹשֵׂה מְלָאָה לִכְן אִיהוּ גְרִים לְאַתְעָרָא לְהָאֵי בְרִית לְאַתְרֵיהּ הוּא גּוֹרֵם לְעוֹרַר שִׁיתִּיחַד הַיְסוּד צִמְלֻכּוֹת, וְאַתְבְּרָכָאן עֲלָאִין וְתַתְּאִין וְאִן מִתְצַרְכִּים הַעֲלִיוֹנִים וְהַתְּתוּנִים, מֵאֵן אַתְעַר הָאֵי בְרִית לְאַתְרֵיהּ מִי מִתְעוֹרַר אֶת הַיְסוּד שִׁיתִּיחַד צִמְלֻכּוֹת, פֶּד אֲשַׁתְּכַחוּ זְפִאִין בְּעֵלְמָא כְּמָה דְאַתְּ אָמַר גִּירוּ לָכֶם מִפְּנֵי חֶרֶב, וְעַל יְדֵי זֶה הֵם מַעֲלִין מִיִּין נֹקְצִין אֵל הַמִּלְכּוֹת וְהִיא מִתְקַשֶּׁטת צֵהֵם, מְנָא לֹן מֵאֵן אִינוּ לֹמְדִים דְּצֵר זֶה, וְאָמַר מְהֵכָא דְכִתִּיב וְגַם הִקְיִמוּתֵי אֶת בְּרִיתֵי אֲתֵם לְתַת לְהֵם אֶת אֲרִץ פְּנֻעַן אֶת אֲרִץ מְגוּרֵיהֶם וְשׁוֹאֵל מֵאֵי מְגוּרֵיהֶם מֵה פִירוּשׁוֹ לְפִי הַדְּרוּשׁ שְׁאִינוּ צוּ, וְאָמַר בְּמָה דְאַתְּ אָמַר, גִּירוּ לָכֶם מִפְּנֵי חֶרֶב דֵּהִינּוּ תַפְחָדוּ מִמִּלְכּוֹת שֶׁהִיא מִיִּדֵּס הַמִּלְכּוֹת שֶׁהִיא לְהַסְתַּלְכַּל עַל מִי שְׁמִשְׁקַר צְרִימוּ, גִּירוּ לָכֶם מִפְּנֵי חֶרֶב דֵּהִינּוּ תַפְחָדוּ מִמִּלְכּוֹת שֶׁהִיא מִיִּדֵּס הַמִּלְכּוֹת שֶׁהִיא לְהַסְתַּלְכַּל עַל מִי שְׁמִשְׁקַר צְרִימוּ קוֹדֵשׁ, נֹקְמָא דְנִקְמִין מְנִיה הָאֵי חֶרֶב הוּא הַנִּקְמָה שְׁמִדוֹת הַעֲלִיוֹנוֹת נֹקְמוֹת מִמֶּנּוּ הִיא עַל יְדֵי זֶו הַחֶרֶב שֶׁהִיא הַמִּלְכּוֹת, כִּי הִיא מִמוֹנָה מִיִּדֵּס עַל זֶה, הָדָא הוּא דְכִתִּיב פִּי חֲמָה הַנִּשְׁפַּע מִלְּמַעְלָה עַל עֲוֹנוֹת פִּגְם הַצְרִימוּ חֶרֶב הוּא עַל יְדֵי הַמִּלְכּוֹת, מֵאֵי טַעְמָא מֵהוּ הַטַּעַם

אֲשֶׁר גָּרוּ בָּהּ, מִיּוֹמָא דְאַתְקָרִיבוּ לְגַבֵּי קַדְשָׁא בְּרִיף הוּא דְחִילוּ בָּהּ דְחִילוּ, וּדְחִילוּ עֲלָאָה בָּהּ לְמִיטְר פְּקוּדוּי, דְּאִי בְּהֵאִי לָא יִשְׂרֵי דְחִילוּ עַל רִישֵׁיהָ דְּבַר נָשׁ, לָא דְחִיל לִיָּה לְקַדְשָׁא בְּרִיף הוּא לְעֲלָמִין בְּשָׂאָר פְּקוּדוּי.

תָּא חֲזִי בְּאַתְעָרוּתָא דְלִתְתָּא פִּד אַתְעָרוּ יִשְׂרָאֵל לְגַבֵּי קַדְשָׁא בְּרִיף הוּא וְצוּחוּ לְקַבְלִיָּה, מַה פְּתִיב וְאַזְכּוֹר אֶת בְּרִיתִי, דְּהָא בְּבְרִית הוּי זְכוֹר, וְכַדִּין אַתְעָר תִּיאוּבְתָא לְאַתְקָשְׂרָא כְּלָא בְּקִשׁוּרָא חַד, פִּינּוֹן דְּהֵאִי בְּרִית אַתְעָר, הָא קִשׁוּרָא דְכְּלָא אַתְעָר, וְאַזְכּוֹר אֶת בְּרִיתִי לְאַזְדוּגָא לִיָּה בְּאַתְרֵיהָ, וְעַל דָּא לְכֵן אָמַר לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל אֲנִי יְהוָה.

מתוק מדבש

ויזעקו ותעל שועתם אל האלהים, מה פְּתִיב וְאַזְכּוֹר אֶת בְּרִיתִי וכזו התפילה גרמו לעורר את היחוד למעלה, כי אדם המתפלל על צרתו ויש לו זכות שתפלתו מתקבלת אז גורם יחוד העליון, ולזה היא מצות עשה לשוב בתשובה ולהתפלל על הצרה שלא תבא עליו, וטעם הדבר דְּהָא בְּבְרִית הוּי זְכוֹר כי נשמרת הנצחית גורמים יחוד יסוד שהוא סוד זכור נמלכות, וְכַדִּין אַתְעָר תִּיאוּבְתָא לְאַתְקָשְׂרָא כְּלָא בְּקִשׁוּרָא חַד ולו מתעוררת משוקה ורָנוֹן שִׁתְקַשְׁרוּ כֵּל עֶשֶׂר סְפִירוֹת נְקֻשָׁר אֶחָד עִם הַיְסוּד, פִּינּוֹן דְּהֵאִי בְּרִית אַתְעָר כי כיון שהיסוד נתעורר להיסוד, הָא קִשׁוּרָא דְכְּלָא אַתְעָר הֵי קֶשֶׁר כֵּל הַסְפִירוֹת מִתְעוֹרֵר לְסוּד הַיְסוּד, וְהֵינּוּ וְאַזְכּוֹר אֶת בְּרִיתִי, לְאַזְדוּגָא לִיָּה בְּאַתְרֵיהָ לְחַזֵּר אֶת הַיְסוּד נִמְקוּמוֹ שְׁנֵמִלְכוּת, וְעַל דָּא וְעַל זֶה כְּמוֹן לְכֵן אָמַר לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל אֲנִי יְהוָה והואלמתי אתכם מתחת סבלות מַנְרִיס וְגו', כי על ידי יחוד אני שהיא המלכות עם יהו"ה שהוא המפארת נתעוררו כל הספירות לגאול את ישראל. (רמ"ק ומפרשים)

ומה שכתוב אֲשֶׁר גָּרוּ בָּהּ פירושו מִיּוֹמָא דְאַתְקָרִיבוּ לְגַבֵּי קַדְשָׁא בְּרִיף הוּא דְחִילוּ בָּהּ דְחִילוּ מִיּוֹם שֶׁהָאֲבוֹת נִתְקַרְבוּ אֶל הַקִּבְיָה הֵי יִרְאִים מִהַמְּלָכוֹת מִחַמַּת קְדוּשַׁת עֲצֻמָּה, וְהֵינּוּ וּדְחִילוּ עֲלָאָה בָּהּ לְמִיטְר פְּקוּדוּי שֶׁהִיָּה לֵהֶם בַּה יִרְאָה עֲלִיוֹנָה לְשִׁמּוֹר מִצּוֹת הַתּוֹרָה, דְּאִי בְּהֵאִי לָא יִשְׂרֵי דְחִילוּ עַל רִישֵׁיהָ דְּבַר נָשׁ שֶׁאִם בְּשִׁמִּירַת הַבְּרִית לֹא תִשְׁרָה יִרְאָה עַל רִאשׁוֹ שֶׁל אָדָם, וְהֵינּוּ יִרְאָה עֲלָאָה שֶׁלֹּא מִחַמַּת הַעוֹנֵשׁ, לָא דְחִיל לִיָּה לְקַדְשָׁא בְּרִיף הוּא לְעֲלָמִין בְּשָׂאָר פְּקוּדוּי שׁוֹב אֵין לוֹ עוֹד יִרְאָה מִהַקִּבְיָה לְעוֹלָם מִלְעֲבוּר עַל שֶׁאֵר הַמִּצּוֹת, אֲלֵא יִרְאָה לְגוּפוֹ וּלְבַנּוֹ וּלְמִמוֹנּוֹ, וְזֶהוּ עֵיקַר הִירְאָה לְהִיּוֹת הָאָדָם יִרְאָה מִהַחַטָּא, וַיֹּאמֶר לְמָה אַחַטָּא וְאֲכַעִיס אֶת בּוֹרְאִי, וְאֲגַרּוּם בְּסִיבְתֵי שֶׁהִשְׁכִּינָה תְּהִיָּה נִדְחִית מִהִיכַל הַמֶּלֶךְ ב"ה.

תָּא חֲזִי בֵּא וְרִאָה רִאָה לְדַבְרֵי שְׁבַכְח הַתְּחַתּוּנִים מִתְעוֹרֵר בְּרִית הַעֲלִיּוֹן, כִּי בְּאַתְעָרוּתָא דְלִתְתָּא פִּד אַתְעָרוּ יִשְׂרָאֵל לְגַבֵּי קַדְשָׁא בְּרִיף הוּא וְצוּחוּ לְקַבְלִיָּה בְּהַתְעוֹרְרוֹת שֶׁלֹּמֶטָה כְּשֶׁנִּתְעוֹרְרוּ יִשְׂרָאֵל אֶל הַקִּבְיָה וְצַעְקוּ לְפָנָיו מִצְרוּתֵיהֶם, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב

וּאֵרָא יוֹם שְׁנִי

הוֹכַחָה לַתְּחִית הַמֵּתִים

פֶּתַח וְאָמַר, (חֲבִקוּק ב' י"א) כִּי אֲבָן מְקִיר תִּזְעַק וְכַפִּיס מֵעֵץ יִעֲנֶנָּה, כַּמָּה אֵית לִיה לְבַר נֶשׁ לְאַזְדַּהֲרָא מִחֻבּוֹי, דְּלָא יַחְטָא קַמִּי קַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְאִי יִמָּא מֵאֵן יִסְהִיד בֵּיה, הָא אֲבַנֵי בִיתִיה וְאֵעִי בִיתִיה יִסְהִידוּ בֵּיה, וְלִזְמַנִּין דְּקַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עֲבִיד בְּהוּ שְׁלִיחוּתָא.

תָּא חֲזִי, חוּטְרָא דְאַהֲרֹן דְאִיהוּ אֵעָא יְבִישָׁא, קַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא שִׁירוּתָא דְנִסִּין עֲבַד בֵּיה, וְתַרִי שְׁלִיחוּתֵי בֵּיה אֲתַעְבִּידוּ, חַד דְאִיהוּ אֵעָא יְבִישָׁא וּבִלַע לְאִינוּן תַּנְיִנְיָא דִילְהוֹן, וְחַד דְהָא לְשַׁעְתָּא אֲתַהֲדַר בְּרוּחָא וְאֲתַעְבִּיד בְּרִיָּה.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, תַּפַּח רוּחִיהוֹן דְאִינוּן דְאַמְרִין דְלָא זְמִין קַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאַחֲיָא מִתְיָא, וְהִיךְ יִתְעַבִּיד מַנְיָיהוּ בְּרִיָּה חֲדָתָא, יִיתוּן וְיַחֲמוּן אִינוּן טַפְשָׁאִין חֲיִיבָא רְחִיקִין מְאֹרֵייתָא רְחִיקִין מַנְיָה, בִּידִיה דְאַהֲרֹן הוּא חוּטְרָא אֵעָא יְבִישָׁא, וְקַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְפֻּם שַׁעְתָּא אֲהֲדַר לִיה בְּרִיָּה מְשַׁנְיָא בְּרוּחָא וְגוּפָא, אִינוּן גּוּפִין דְהוּוּ בְּהוּ רוּחִין וְנִשְׁמָתִין קַדִּישִׁין, וְנִטְרוּ פְקוּדֵי אֹרִייתָא וְאַשְׁתְּדִלוּ בְּאֹרִייתָא יִמָּא וְלִילֵי, וְקַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא טְמִיר לוֹן בַּעֲפָרָא, לְבַתַּר בְּזַמְנָא דִיחֲדֵי עֲלָמָא, עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה דִיעֲבַד לְהוּ בְּרִיָּה חֲדָתָא.

מִתּוֹק מִדְּבַשׁ

תָּא חֲזִי, חוּטְרָא דְאַהֲרֹן דְאִיהוּ אֵעָא יְבִישָׁא כַּא וְרָאָה מְקִלוּ שֶׁל אַהֲרֹן שְׁהִיָּה עֵץ יִבֵּשׁ, קַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא שִׁירוּתָא דְנִסִּין עֲבַד בֵּיה הַקְּב"ה תְּחִילַת הַנְּסִים בְּמִצְרַיִם עֲשָׂה בּוּ, וְתַרִי שְׁלִיחוּתֵי בֵּיה אֲתַעְבִּידוּ וְשְׁנֵי שְׁלִיחוּתֵי נַעֲשׂוּ בּוּ, חַד דְאִיהוּ אֵעָא יְבִישָׁא וּבִלַע לְאִינוּן תַּנְיִנְיָא דִילְהוֹן אַחַד שְׁהוּא הִיָּה עֵץ יִבֵּשׁ וּבִלַע אַת הַתְּנִינִים שְׁלֵהֶם, וְחַד דְהָא לְשַׁעְתָּא אֲתַהֲדַר בְּרוּחָא וְאֲתַעְבִּיד בְּרִיָּה וְאַחַד כִּי לְפִי שַׁעַתָּה חָזַר לְהִיָּת בְּרִיָּה בְּרוּחַ חַיִּים.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, תַּפַּח רוּחִיהוֹן דְאִינוּן דְאַמְרִין דְלָא זְמִין קַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאַחֲיָא מִתְיָא תַּפַּח רוּחִים שֶׁל אֱלוּ הַאֹמְרִים שֶׁהַקְּב"ה אִינוּ עֹתִיד לְהַחִיֹּת הַמֵּתִים, וְהִיךְ יִתְעַבִּיד מַנְיָיהוּ בְּרִיָּה חֲדָתָא וְאוֹמְרִים אִיךְ יַעֲשֶׂה הַקְּב"ה מְגוּפִים שֶׁנִּרְקְבוּ וְנִבְלְעוּ בַּעֲפַר בְּרִיָּה חֲדָשָׁה, יִיתוּן וְיַחֲמוּן אִינוּן טַפְשָׁאִין חֲיִיבָא רְחִיקִין מְאֹרֵייתָא רְחִיקִין מַנְיָה יְבִישׁוּ אֱלוּ טַפְשֵׁים חוּטָאִים הַרְחוּקִים מִן הַתּוֹרָה וְרַחוּקִים מִהַקְּב"ה, בִּידִיה דְאַהֲרֹן הוּא חוּטְרָא אֵעָא יְבִישָׁא בִידוּ שֶׁל אַהֲרֹן הִיָּה מְקַל מֵעֵץ יִבֵּשׁ, וְקַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְפֻּם שַׁעְתָּא אֲהֲדַר לִיה בְּרִיָּה מְשַׁנְיָא בְּרוּחָא וְגוּפָא וְהַקְּב"ה לְפִי שַׁעַתָּה חֲחִוִּירוּ לְהִיָּת בְּרִיָּה מְשׁוּנָה בְּרוּחַ וְגוּף, כֹּל שְׁכַן אִינוּן גּוּפִין דְהוּוּ בְּהוּ רוּחִין וְנִשְׁמָתִין קַדִּישִׁין וְנִטְרוּ פְקוּדֵי אֹרִייתָא וְאַשְׁתְּדִלוּ בְּאֹרִייתָא יִמָּא וְלִילֵי וְקַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא טְמִיר לוֹן בַּעֲפָרָא אֱלוּ הַגּוּפִים שְׁהִיָּה בְּהֵם רוּחוֹת וְנִשְׁמוֹת קְדוּשׁוֹת וְשִׁמְרוּ מִצְוֹת הַתּוֹרָה וְעַסְקוּ בַתּוֹרָה יוֹמָם וְלַיְלָה וְהַקְּב"ה הַטְּמִין אוֹתָם וְשִׁמְרָם בַּעֲפַר, לְבַתַּר בְּזַמְנָא דִיחֲדֵי עֲלָמָא עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה דִיעֲבַד לְהוּ בְּרִיָּה חֲדָתָא לְעִתִּיד בְּזַמֵּן שֶׁהַקְּב"ה יִשְׁמַח עוֹלָמוֹ עַל יְדֵי שִׁיחִיָּה אֶת הָעוֹלָם שֶׁנִּחְשַׁב עֵתָה כִּמְתָּ, וְאִזּוּ בּוֹדָאֵי שֶׁהַקְּב"ה יַעֲשֶׂה אֶת גּוּף הָאָדָם בְּרִיָּה חֲדָשָׁה.

"מֵאִמֵּר הוֹכַחָה לַתְּחִית הַמֵּתִים" וּמְבֹאָר בּוּ כִּי צָרִיךְ הָאָדָם לְהוֹרָה מְכַל חֲמָא, כִּי כּוּיִם הָרִין אֶפִּילוּ קוֹרוֹת בִּיתוֹ הַגְּשָׁמִיִם יַעֲדוּ עַל מַעֲשָׂיו, כִּי יִתֵּן בְּהֵם חַיּוֹת. וּמוֹכִיחַ זֹאת מִהַמְטָה שֶׁל אַהֲרֹן שֶׁנִּתֵּן בּוּ הַקְּב"ה חַיּוֹת. וּמְכַאֵן מוֹכִיחַ בְּכָל חוּמוֹר אֶת עֵינֵי תְּחִית הַמֵּתִים שֶׁתִּינַתְּן חַיּוֹת בְּנוֹפוֹת בְּנֵי אָדָם הַצְּדִיקִים לְקוּם כְּבִרְיָה חֲדָשָׁה. וּמְבֹאָר כִּי אוֹתוֹ הַגּוּף מִמַּשׁ שִׁמַּת הוּא אֲשֶׁר יְקוּם, וְזֹאת עַל יְדֵי עֵצֶם אַחַד שֵׁשׁ בָּאָדָם שְׁאִינוּ נִרְקָב לְעוֹלָם, שִׁיתְּרַכֵּךְ עַל יְדֵי טַל הַתְּחִיָּה, וּמִמֵּנּוּ יִקוּמוּ הַמֵּתִים כְּבִרְיָה חֲדָשָׁה.

(מְקוּר הַמְאֹמֵר בּוֹהַר פְּרִשְׁתָּה וּאֵרָא דָף כַּח ע"א-ב', בְּבִיאורֵינוּ כִּרְךָ הַ עַמ' רַצו-רַחצ)

פִּירוּשׁ הַפְּסוּק הַמּוּבָא לְהַלֵּן, כִּי אֲבָן מְקִיר תִּזְעַק וְכַפִּיס מֵעֵץ יִעֲנֶנָּה פִּירוּשׁ מְדַבֵּר שֶׁם עַל גְּזוּלוֹת שֶׁהַגּוֹיִם גּוֹזְלִים, וְאֵמַר כִּי כָל אֲבָן תִּזְעַק מִהִקִּיר לוֹמֵר גּוֹזֵלָה אֲנִי בִיד הַבּוֹנֵה, וְגַם חֲתִיכַת עֵץ מִן הַקּוֹרָה הַנִּקְרָא כַּפִּיס יַעֲנֶה אֶל הָאֲבָן וַיֹּאמֶר גַּם אֲנִי מְגוֹזֵלָה. (מְלֻדוֹת)

פֶּתַח וְאָמַר לְפָרֶשׁ מַה שֶׁכְּתוּב כִּי אֲבָן מְקִיר תִּזְעַק וְכַפִּיס מֵעֵץ יִעֲנֶנָּה וְהַקְּדִים וְאֵמַר כַּמָּה אֵית לִיה לְבַר נֶשׁ לְאַזְדַּהֲרָא מִחֻבּוֹי דְלָא יַחְטָא קַמִּי קַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא כַּמָּה צָרִיךְ הָאָדָם לְהוֹרָה מְעוֹנוּתֵיו שֶׁלֹּא יַחְטָא לְפָנֵי הַקְּב"ה, וְאִי יִמָּא מֵאֵן יִסְהִיד בֵּיה וְאִם יֹאמֵר מִי יַעֲד בּוּ מַה שַׁעֲשֶׂה בְּחֲדָרֵי מִשְׁכְּבוֹ, הָא אֲבַנֵי בִיתִיה וְאֵעִי בִיתִיה יִסְהִידוּ בֵּיה הִרִי אֲבַנֵי בִיתוֹ וְעֵצֵי בִיתוֹ יַעֲדוּ בּוּ, רַצָּה לוֹמֵר עֹתִיד הַקְּב"ה לְהַבִּיא אֶת הַרְשָׁעִים לְמִשְׁפָּט, וְכִדִּי שִׁיתְּבִישׁוּ מִמַּעֲשֵׂיהֶם יִתֵּן הַקְּב"ה רוּחַ בְּאֲבַנֵי בִיתוֹ שִׁיעֲדוּ בְּפָנָיו וַיְכַלֵּם מִמָּה שַׁעֲשֶׂה, וְלִזְמַנִּין דְּקַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עֲבִיד בְּהוּ שְׁלִיחוּתָא וּלְפַעְמִים הַקְּב"ה עוֹשֶׂה בְּהֵם שְׁלִיחוּתוֹ, וְרַצָּה לוֹמֵר הַגַּם שֶׁהַקְּב"ה יוֹדֵעַ כָּל תְּעוֹמוֹת וְהוּא הַעוֹד וְהוּא הַדִּיּוּן, אֲבַל הַקְּב"ה רוּצָה שַׁעֲדִים גְּשָׁמִיִם יַעֲדוּ בּוּ.

אָמַר רַבִּי חֵיִיא, וְלֹא עוֹד אֶלָּא דִּהְהוּא גּוּפָא דִּהְהוּא יְקוּם, מִשְׁמַע דְּכְתִיב (ישעיה כו יט) יִחְיוּ מִתִּיבָה, וְלֹא כְתִיב יִבְרָא, מִשְׁמַע דְּבְרִיין אֵינוּן אֲבָל יִחְיוּ, דְּהָא גְרַמָּא חַד יִשְׁתָּאֵר מִן גּוּפָא תַּחֲוֹת אַרְעָא, וְהָהוּא לֹא אֲתַרְקַב וְלֹא אֲתַבְּלִי בְּעַפְרָא לְעֵלְמִין, וּבְהָהוּא זְמַנָּא קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יִרְפֵּךְ לִיָּה, וְיַעֲבִיד לִיָּה פְחֻמִּירָא בְּעֵיסָה, וְיִסְתַּלַּק וְיִתְפַּשֵּׁט לְאַרְבַּע זְוִיין, וּמַנְיָה יִשְׁתַּכְּלַל גּוּפָא וְכָל שְׂיִיפּוּי, וְקִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יְהִיב בֵּיה רּוּחָא לְבַתֵּר, אָמַר לִיָּה רַבִּי אֶלְעָזָר, הֲכִי הוּא, וְתָא חֲזִי, הָהוּא גְרַמָּא בְּמָה אֲתַרְכֵּךְ, בְּטַל דְּכְתִיב (שם) פִּי טַל אֹרֹת טַלְךָ וְגו'.

מתוק מדבש

לד' זיוות, רצה לומר שיהיה כעין הלב שהוא באמצע הגוף וממנו יתפשטו שתי הזרועות ושתי הרגלים, וגם ומנייה יִשְׁתַּכְּלַל גּוּפָא וְכָל שְׂיִיפּוּי וממנו יתתקן ויבנה הגוף וכל אבריו, וְקִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יְהִיב בֵּיה רּוּחָא לְבַתֵּר ואחר כך יתן בו הקב"ה רוח חיים, אָמַר לִיָּה רַבִּי אֶלְעָזָר, הֲכִי הוּא כֵךְ הוּא וּדְאִי כַדְבְּרִיךְ, וְתָא חֲזִי, הָהוּא גְרַמָּא בְּמָה אֲתַרְכֵּךְ בא וראה, העצם הזה במה יתרכך, בְּטַל שֶׁהִקְבִּ"ה יוֹרִיד טַל שֶׁל תַּחֲיָה מַרְיָשָׁא דַּא"ל הַנִּקְרָא טַלָּא דְּדוֹלְחָא שִׁמְשֵׁךְ לַרְאֵשׁ ז"ל וּמַשֵּׁס לַמַּלְכוּת וּמַמְנָה לַהַחֲיָה את המתים, דְּכְתִיב פִּי טַל אֹרֹת טַלְךָ וְגו' פִּירוּשׁ הַטַּל יֵרֵד מאורות של מעלה.

אָמַר רַבִּי חֵיִיא, וְלֹא עוֹד אֶלָּא דִּהְהוּא גּוּפָא דִּהְהוּא יְקוּם ולא עוד אלא אותו הגוף שמת הוא ממש יקום, כדי שיכירו שהוא הוא הפלוני הקודם, מִשְׁמַע דְּכְתִיב יִחְיוּ מִתִּיבָה משמע שאותם שמתו יקומו, וְלֹא כְתִיב יִבְרָא שֶׁהִקְבִּ"ה יִבְרָא אותם מחדש, מִשְׁמַע דְּבְרִיין אֵינוּן אֲבָל יִחְיוּ משמע שכבר היו נבראים ועתה יחיו, דְּהָא גְרַמָּא חַד יִשְׁתָּאֵר מִן גּוּפָא תַּחֲוֹת אַרְעָא כי עצם אחד נשאר מן הגוף תחת הארץ, וְהָהוּא לֹא אֲתַרְקַב וְלֹא אֲתַבְּלִי בְּעַפְרָא לְעֵלְמִין וזה לא ירקב ולא יבלע בעפר לעולם, ואפילו נאכל גוף האדם במעי הדגים אין זה העצם מתעכל והוא שמור במצולות הים לעת תחיית המתים, וּבְהָהוּא זְמַנָּא קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יִרְפֵּךְ לִיָּה וְיַעֲבִיד לִיָּה פְחֻמִּירָא בְּעֵיסָה ובזמן תחיית המתים הקב"ה ירכך אותו ויעשה אותו כשאר בבצק, וְיִסְתַּלַּק וְיִתְפַּשֵּׁט לְאַרְבַּע זְוִיין ויתעלה ויתפשט

וארא יום שלישי

המשמח לשכינה במעשיו זוכה לשלוח

רבי חייא קם ליליא חד למלעי באורייתא, והנה עמיה רבי יוסי זוטא דהנה רביא, פתח רבי חייא ואמר, (קהלת טו ז) לך אכול בשמחה לחמך ושתה בלב טוב יינך, פי כבר רצה האלהים את מעשיך, מאי קא חמא שלמה דאמר האי קרא, אלא שלמה כל מלוי בחכמה הו, והאי דאמר לך אכול בשמחה לחמך, בשעתא דבר נש אזיל באורחוי דקדשא בריך הוא, קדשא בריך הוא מקרב ליה לגביה, ויהיב ליה שלוח ונייחא, פדין נהמא וחמרא דאכיל ושתי בחדה דלבא, בגין דקדשא בריך הוא אתרעי בעובדוי.

אמר ליה ההוא רביא, אי הכי הא אמרת דכל מלוי דשלמה בחכמתא הו, אן הוא חכמתא הכא, אמר ליה ברי תבשל בשולך ותחמי האי קרא, אמר ליה עד לא בשילנא ידענא, אמר ליה מנא לך, אמר ליה קלא חד שמענא מאבא דהנה אמר בהאי קרא.

דשלמה קא אזהר ליה לבר נש לאעטרא לה לכנסת ישראל בשמחה דאיהו סטרא דימינא, ואיהו נהמא, דיתעטר בחדה, ולבתר דיתעטר בחמרא דאיהו שמאלא, בגין דישתפח במהימנותא

מתוק מדבש

כבר נתרצה במעשיו אז הותרה לו השמחה כי בודאי שום דבר לא יטרידהו מעבודת הבורא אף על פי שישמח בלחמו ויינו.

אמר ליה ההוא רביא שאל אותו הילד מרבי חייא, אי הכי הא אמרת דכל מלוי דשלמה בחכמתא הו אם כן הרי אמרת שכל דבריו של שלמה נאמרו בחכמה, אן הוא חכמתא הכא איה היא החכמה בפסוק זה, כי אין זה חידוש, כי מאחר שרצה אלהים את המעשים של האדם אם כן מותר לו לשמוח בלחמו ויינו, אמר ליה רבי חייא להילד, ברי תבשל בשולך ותחמי האי קרא בני תבשל בשולך, רצה לומר כשתתבשל ותתגדל ותלמוד דרך הסוד אז תראה ותבין סוד פסוק זה, כי עדיין אתה ילד ואינך מבין הסוד, אמר ליה הילד לרבי חייא, עד לא בשילנא ידענא עדיין לא נתגדלתי ועם כל זה אני יודע סוד פסוק זה, אמר ליה רבי חייא להילד מנא לך מאין אתה יודע, אמר ליה הילד קלא חד שמענא מאבא דהנה אמר בהאי קרא קול אחד שמעתי מאבי שפירש פסוק זה.

דשלמה קא אזהר ליה לבר נש לאעטרא לה לכנסת ישראל בשמחה דאיהו סטרא דימינא ששלמה מזהיר לזני אדם לעטר את השכינה על ידי עליית מין נוקצין שנמחה, דהיינו נקיוס מנות עשה שהיא מנד החסד והימין, ואיהו נהמא דיתעטר בחדה והוא סוד הלחם שהוא מנד החסד שמתעטר השכינה שנמחה של המשכת החסד, ויבתר דיתעטר בחמרא דאיהו שמאלא ואחר כך מתעטר על ידי קיוס מנות לא תעשה ציין שהוא סוד הגזרה שממאל, בגין דישתפח במהימנותא דכא כלי שממאל

"מאמר המשמח לשכינה במעשיו זוכה לשלוח" ומבואר בו כי כשהאדם עושה את רצון הקב"ה, זוכה הוא לשלוח ומנוחה, ואין לו טרדה בעבודתו, והוא שמח באכילתו. ומבאר שפנימיות הענין הוא שכאשר האדם מקיים מצות עשה המשולים לחם, ונשמר ממצות לא תעשה המשולים ליין, הנה הוא מעטר את השכינה הקדושה, ומשלימה אל היחוד, ואז נמשכות ברכות לעולם שהם שלוח ומנוחה ושמחה.

(מקור המאמר בזהר פרשת וארא דף כט ע"א, כביאורינו כרך ה עמ' שג-שח)

רבי חייא קם ליליא חד למלעי באורייתא רבי חיים קם לילה אחד לעסוק בתורה, והנה עמיה רבי יוסי זוטא דהנה רביא והיה עמו רבי יוסי הקטן שהיה עדיין ילד, פתח רבי חייא ואמר התחיל לפרש מה שכתוב לך אכול בשמחה לחמך ושתה בלב טוב יינך פי כבר רצה האלהים את מעשיך ושאל מאי קא חמא שלמה דאמר האי קרא מה ראה שלמה שאמר פסוק זה שצריך לאכול הלחם בשמחה ולשתות היין בלב טוב, ומתוך אלא שלמה כל מלוי בחכמה הו אלא כשתדקדק בדברי שלמה תראה שכל דבריו אמרו בחכמה, והאי דאמר וזה שאמר לך אכול בשמחה לחמך כונתו היתה, כי בשעתא דבר נש אזיל באורחוי דקדשא בריך הוא בשעה שהאדם הולך בדרכיו של הקב"ה, הקדוש ברוך הוא מקרב ליה לגביה ויהיב ליה שלוח ונייחא הקב"ה מקרב אותו אליו ונותן לו שלוח ומנוחה, פדין נהמא וחמרא דאכיל ושתי בחדה דלבא ואז הלחם שאוכל והיין ששותה הוא בשמחת הלב, בגין דהקדוש ברוך הוא אתרעי בעובדוי לפי שהקב"ה

דְּכֹלָא, חֲדוּתָא שְׁלִימָתָא בִּימִינָא וּשְׁמָאלָא, וְכַד תִּהְיִי בֵּין תְּרוּוּיָהּ, כְּדִין כָּל בְּרַכָּאן שְׂרָאן בְּעֵלְמָא, וְכַל דָּא פִּד אֲתֵרְעִי קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּעוֹבְדֵיהוֹן דְּבְנֵי נָשָׂא, הָדָא הוּא דְכֹתִיב פִּי כָבֵר רְצָה הָאֱלֹהִים אֶת מַעֲשֵׂיךָ.

אָתָּא רַבִּי חֵיָא וּנְשָׁקִיָּה, אָמַר חֵיָךְ בְּרִי, הָאִי מְלָה שְׁבַקְנָא בְּגִינְךָ, וְהִשְׁתָּא יְדַעְנָא דְקְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּעֵי לְאַעְטָרָא לָךְ בְּאוֹרֵייתָא.

מתוק מדבש

אָתָּא רַבִּי חֵיָא וּנְשָׁקִיָּה בַּא רַבִּי חֵיָא וּנְשָׁקוּ, אָמַר חֵיָךְ בְּרִי הָאִי מְלָה שְׁבַקְנָא בְּגִינְךָ אִמַר לְהִילַד בַּחֵיךְ בְּנֵי שְׂמִנְעִתִי אֵת עֲצָמֵי מִלְפָּרֶשׁ הַפְּסוּק בְּאוֹפֵן זֶה שְׂאִמְרַת, כִּי חֲשַׁבְתִּי שְׂאִינְךָ רֵאוּי עֲדִיין לְשִׁמּוּעַ סוּדוֹת אֱלוֹ, וְהִשְׁתָּא יְדַעְנָא דְקְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּעֵי לְאַעְטָרָא לָךְ בְּאוֹרֵייתָא וְעַתָּה אֲנִי יוֹדֵעַ שֶׁהַקְּב"ה רוֹצֵה לְעַטֵּר אוֹתְךָ בַּכֶּתֶר תּוֹרָה.

צְמֻלְכוֹת שְׁהִיא אֲמוּנַת הַכֹּל (כִּי זֶה תְלוּיָהּ רֵאשִׁית הָאֲמוּנָה כִּי הִיא הַשְּׁעַר לַה' כְּנוּדַע), חֲדוּתָא שְׁלִימָתָא בִּימִינָא וּשְׁמָאלָא שְׂמַחַה שְׁלִימָה דְהֵינּוּ סוּד יַחַד הַשֵּׁלֶס עַל יְדֵי הַחֲסֵד שְׂנִימִין וְעַל יְדֵי הַגְּזוּרָה שְׂנַשְׂמָל, וְכַד תִּהְיִי בֵּין תְּרוּוּיָהּ כְּדִין כָּל בְּרַכָּאן שְׂרָאן בְּעֵלְמָא וְכַשְׂמַחַה שְׂנִימָה זִין שְׁנִימָה אִז כֹּל הַצְּרֻכּוֹת שׁוֹרֹת צְעוּלָם, וְכַל דָּא פִּד אֲתֵרְעִי קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּעוֹבְדֵיהוֹן דְּבְנֵי נָשָׂא וְכֹל זֶה כַּשְׁהַצְּנָה מִתְרַלָּה צְמַעְשִׂיהֶם שֶׁל צְנִי אֲדַם הָדָא הוּא דְכֹתִיב בִּי כָבֵר רְצָה הָאֱלֹהִים אֶת מַעֲשֵׂיךָ פִּירוּשׁ כַּשְׂנַתְרַלָּה הַקְּב"ה צְמַעְשִׂיהֶם שֶׁל הַתַּחֲמוּנִים.

וארא יום רביעי

טעם לאמירת ויהי נעם במוצש"ק

פֶּתַח וְאָמַר, הַאִי קָרָא בְּתַרְיִן גְּוֹנִינִן אִיהוּ, וּבְתַרְיִן סְטָרִין, קָרַי בֵּיה דְרָכִים וְקָרַי בֵּיה נְתִיבוֹת, קָרַי בֵּיה נֹעַם וְקָרַי בֵּיה שְׁלוֹם, מֵאֵן דְרָכִים וּמֵאֵן נְתִיבוֹת, מֵאֵן נֹעַם וּמֵאֵן שְׁלוֹם.

אָלֵא דְרָכִיהָ דְרָכִי נֹעַם, הֵיִינוּ דְכְתִיב (ישעיה מו טו) הַנּוֹתֵן בֵּינָם דְרָךְ, דְּהָא כָּל אֲתַר דְאֶקְרִי בְּאוּרֵייתָא דְרָךְ, הוּא אוּרְחָא פְתִיחָא לְכָלֵא, כְּהָאִי אוּרְחָא דְהוּא פְתִיחָא לְכָל בְּר נֶשׁ, כְּפֶךְ דְרָכִיהָ אֵלִין דְרָכִים דְאֵינֻן פְתִיחֵן מֵאַבְהֶן, דְכָרְאֵן בְּיַמָּא רַבָּא וְעֵאלִין בְּגֻיָה, וְאֵינֻן אוּרְחִין מִתְפַּתְחִין לְכָל עֵיבָר וּלְכָל סְטָרִי עֲלֵמָא.

וְהָאִי נֹעַם הוּא נְעִימוּ דְנַפְיָא מְעֲלָמָא דְאֵתִי, וּמְעֲלָמָא דְאֵתִי נְהָרִין כָּל בּוּצִינִין וּמִתְפַּרְשִׁין נְהוּרִין לְכָל עֵיבָר, וְהָהוּא טִיבוּ וְנְהוּרָא דְעֲלָמָא דְאֵתִי דִּינְקִין אַבְהֶן אֶקְרִי נֹעַם.

מתוק מדבש

הדרך הגשמי שהוא פתוח לכל אדם ללכת בו, כֶּךָ דְרָכִיהָ כְמוּ כֵן מֵה שְׂכֻמוֹת דְרָכִיהָ, אֵלִין דְרָכִים דְאֵינֻן פְתִיחֵן מֵאַבְהֶן אֵלוּ הֵם הַדְרָכִים שֶׁהֵם לְנוֹרוֹת הַשֶּׁפַע מֵהַג' קוּיִם חֶסֶד דִּין וְרַחֲמִים הַפְּתוּחִים וּמוֹזֻמִּים מִחַג"ת דו"א הַנִּקְרָאִים אֲצוּת, דְכָרְאֵן בְּיַמָּא רַבָּא שְׂמוּפְרִים וּמִתְקִינִים צְמֻלְכוֹת הַנִּקְרָאִת יֵם הַגְּדוֹל דְרָכִים לְקַבֵּל צְמוּכָא אֵת כֵּל ג' דְרָכִי הַנְּהָגוֹת שֶׁל חֶסֶד דִּין וְרַחֲמִים, וְעֵאלִין בְּגֻיָה וּנְכַנְסִים צְמוּכָא מִמֶּשׁ לְהַנְהִיג אֵת הָעוֹלָם עַל יְדֵם, וְלִכֵּן נִקְרָאִת הַמְּלָכוֹת יֵם הַגְּדוֹל לְפִי שְׂמֻקְצֻלָּתָא צְמוּכָא אֵת כֵּל הַשֶּׁפַע מִחַג"ת דו"א, וּבְאֵינֻן (ה"ג רמ"ק) אוּרְחִין מִתְפַּתְחִין לְכָל עֵיבָר וְיִבְרָךְ שְׂטָרִי עֲלָמָא וּמֵאלוּ דְרָכִי חַג"ת שְׂמֻלְכוֹת נִפְתַּחִים דְרָכִי יְרִידָתָא הַשֶּׁפַע לְהַשְׁפִּיעַ לְכָל זֶד, וּנְמַשְׁכִּים לְכָל רֻחוֹת הָעוֹלָם, וְזֶה שְׂכֻמוֹת הַנּוֹתֵן צִים דְרָךְ, פִּירוּשׁ ז"א צְמוּד חַג"ת שְׂזוּ, נוֹתֵן וּמִתְקֵן צִים שֶׁהוּא הַמְּלָכוֹת דְרָךְ לְהַמְשִׁיךְ דְרָכָא אֵת הַשֶּׁפַע לְכָל זָד.

"מאמר טעם לאמירת ויהי נעם במוצאי שבת קודש" ומבואר בו על דרך הסוד פירוש הפסוק דרכיה דרכי נעם וגו', והנרצה הוא לרמוז בזה את דרך המשכת השפע מהספירות העליונות אל השכינה הקדושה ועולמות ב"ע. ומתוך הענין מתבאר כי הארת מדרת הבינה או מדרת הבינה בעצמותה נקראת "נעם", ובה שפע השמחה. ולכן אנו אומרים "ויהי נעם" במוצאי שבת כדי לעורר עלינו שפע שמחה עליונה בעת הזאת שהרשעים חוזרים לגיהנם, ומתעורר אז הדין בעולם.

(מקור המאמר בוחר פרשת וארא דף לא ע"א-ב, בבאוריניו כרך ה עמ' שכה-של)

פֶּתַח וְאָמַר, הַאִי קָרָא בְּתַרְיִן גְּוֹנִינִן אִיהוּ פְסוּק זֶה הוּא צַ' אֲרֻפִּינִים, דְהֵיִינוּ דְרָכִים וְנֹעַם, נְתִיבוֹת וְשְׁלוֹם, וּבְתַרְיִן סְטָרִין וְצַנִּי לְדִידִים, רַחֵם לֹמַר שֶׁהַקְּפִיד הַכְּמוּצָא לֹמַר נֹעַם לְגַזִּי דְרָכִים וְשְׁלוֹם לְגַזִּי נְתִיבוֹת שְׂמוּרָה שֶׁהֵם עֵינִינִים הַמִּתְחַסְקִים זֶה לְזֶה, וּמִפְרַשׁ קָרַי בֵּיה דְרָכִים וְקָרַי בֵּיה נְתִיבוֹת הִי שְׂקֵרָא אֵת דְרָכִי הַתּוֹרָה צַנִּי שְׂמוּת, קָרַי בֵּיה נֹעַם וְקָרַי בֵּיה שְׁלוֹם וְקֵרָא צְמַעְלָתָא שְׂמִי מַעֲלוֹת, וְנִרְיֵן לְדַעַת מֵאֵן דְרָכִים וּמֵאֵן נְתִיבוֹת, מֵאֵן נֹעַם וּמֵאֵן שְׁלוֹם רַחֵם לֹמַר עַל אִיזוּ סְפִירָה נִאֲמְרוּ אֵלוּ הַכְּנוּיִם שִׂתְחַסּוּ אֵלוּ עַם אֵלוּ וְלֹא יִתְחַלְפוּ.

ומתוך ואמר אָלֵא מֵה שְׂכֻמוֹת דְרָכִיהָ דְרָכִי נֹעַם, הֵיִינוּ דְכְתִיב רַחֵם לֹמַר שְׁעֵלֵינוּ גַם נִאֲמַר מֵה שְׂכֻמוֹת הַנּוֹתֵן בֵּינָם דְרָךְ וּמִפְרַשׁ דְּהָא כָּל אֲתַר דְאֶקְרִי בְּאוּרֵייתָא דְרָךְ כִּי צְלָל מִקּוּם שְׂכֻמוֹת צְמוּרָה מִלַּת דְרָךְ, הוּא אוּרְחָא פְתִיחָא לְכָלֵא הִיא דְרָךְ פְּתוּחָא לְקַבֵּל הַכֵּל, וְהֵיִינוּ הַמְּלָכוֹת שִׂישׁ צֶה דְרָכִים לְקַבֵּל שֶׁפַע מִחַג"ת דו"א, כְּהָאִי אוּרְחָא דְהוּא פְתִיחָא לְכָל בְּר נֶשׁ כְּלוּמוֹ

וְהָאִי נֹעַם מֵה שְׂכֻמוֹת דְרָכִיהָ דְרָכִי נֹעַם הוּא נְעִימוּ דְנַפְיָא מְעֲלָמָא דְאֵתִי הוּא הַנְּעֵם הַיּוֹלָא מֵהַצְּנִינָה הַנִּקְרָאִת עוֹלָם הַצָּא, וּמְעֲלָמָא דְאֵתִי נְהָרִין כָּל בּוּצִינִין וּמִתְפַּרְשִׁין מֵאִירוֹת כֵּל סְפִירוֹת דו"א הַנִּקְרָאִת נְרוֹת, וּמִתְפַּרְשִׁין נְהוּרִין לְכָל עֵיבָר וְאֲחֵר כֶּךָ הֵאֲרַתָּם מִתְפַּשְׁטָת לְכָל זֶד, דְהֵיִינוּ לְעוֹלָמוֹת צ"ע, וְהָהוּא טִיבוּ וְנְהוּרָא דְעֲלָמָא דְאֵתִי וְאוֹתוֹ הַטּוֹב שֶׁל הַחֶסֶד, וְהָאֵלֶּךְ שֶׁל הַגְּזוּרָה הַנִּמְשָׁכִים מֵהַצְּנִינָה, דִּינְקִין אַבְהֶן אֶקְרִי נֹעַם שִׂוְנִקִּים וּמִקְצֻלִים חַג"ת נִקְרָא נֹעַם.

ולפי זה פירוש הפסוק דרכיה של המלכות המשפיעות אליה, שהם צנורות השפע של חג"ת דו"א, הם דרכי נעם פירוש הם דרכים לעבור בתוכם השפע מהבינה הנקראת נעם אל המלכות.

דְּבַר אַחַר, עֲלָמָא דְאֵתִי אֶקְרִי נַעַם, וְכַד אֲתַעַר עֲלָמָא דְאֵתִי, כֹּל טִיבוּ וְכֹל חִידוּ וְכֹל נְהוּרִין וְכֹל חִירוּ דְעֲלָמָא אֲתַעַר, וּבְגִינִי כִּף אֶקְרִי נַעַם.

וְעַל דָּא תְּנִינָן, חִיבִין דְּגִיחָנָם בְּשַׁעְתָּא דְּעָאֵל שְׁבַתָּא כְּלָהוּ נִיחִין, וְאֵית לְהוּ חִירוּ וְנִיחָא בְּשַׁבְתָּא, כִּיּוֹן דְּנִפְיָא שְׁבַתָּא אֵית לֶן לְאֲתַעְרָא חִידוּ עֲלָאָה עֲלָנָא, דְּנִשְׁתַּזִּיב מִהָהוּא עוֹנָשָׁא דְּחִיבִיא דְּאֲתַדְּנוּ מִהָהִיא שַׁעְתָּא וְלִהְלָאָה, וְאֵית לֶן לְאֲתַעְרָא וְלִימָא, (תהלים ז' י"ז) וְיָהִי נַעַם יְהוָה אֱלֹהֵינוּ עֲלֵינוּ, דָּא הוּא נַעַם עֲלָאָה חִידוּ דְּכִלְאָ, וְעַל דָּא דְּרָכִיָּה דְּרָכִי נַעַם.

וְכֹל נְתִיבוֹתֵיהָ שְׁלוֹם, מֵאֵן נְתִיבוֹתֵיהָ, אֵלִין אֵינּוֹן נְתִיבוֹת וְשְׁבִילִין דְּנִפְיָא מְלַעֲיָלָא, וְכִלְהוּ נְקִיט לֹוֹן בְּרִית יְחִידָאִי, דְּאֵיהוּ אֶקְרִי שְׁלוֹם, שְׁלָמָא דְּבִיתָא, וְעָאִיל לֹוֹן לִימָא רַבָּא, כִּד אֵיהוּ בְּתוֹקְפֵיהָ, וּכְדִין יְהִיב לִיהָ שְׁלוֹם, הָדָא הוּא דְּכִתִּיב וְכֹל נְתִיבוֹתֵיהָ שְׁלוֹם.

מתוק מדבש

עלינו וננצל מדיני הגיהנם, ועל דא ועל זה נאמר דְּרָכִיָּה דְּרָכִי נַעַם פִּירוּשׁ שְׁדַרְכֵי תוֹרָה שְׁהִס כוּד הַנְּהוּגוֹת חַגִּ"ת דו"א המנהיגים את המלכות ועל ידה את כל העולם כנ"ל, הם דרכי נעם לפי שמקבלים הארתם מהצנינה הנקראת נעם.

ומה שכתוב וְכֹל נְתִיבוֹתֵיהָ שְׁלוֹם שואל מֵאֵן נְתִיבוֹתֵיהָ מי הם הנתיבות, ואמר אֵלִין אֵינּוֹן נְתִיבוֹת וְשְׁבִילִין דְּנִפְיָא מְלַעֲיָלָא אלו הם ה"צ נתיבות חכמה והשצילים הם סוד חמשים שערי צנינה היוצאים מלמעלה, וְכִלְהוּ נְקִיט לֹוֹן בְּרִית יְחִידָאִי ואת כל אלו האורות לוקח ומקבל הצרית דהיינו היסוד כשהוא עדיין לבדו קודם היחוד, דְּאֵיהוּ אֶקְרִי שְׁלוֹם, שְׁלָמָא דְּבִיתָא שהוא נקרא שלום לפי שעושה שלום צנית על ידי היחוד, וְעָאִיל לֹוֹן לִימָא רַבָּא ומכניס היסוד את כל אלו האורות אל המלכות הנקראת ים הגדול כִּד אֵיהוּ בְּתוֹקְפֵיהָ כשהוא צמוקפו צמוד הקמת הצרית, וְכִלְהוּ נְקִיט לֹוֹן שְׁלָמָא ואלו נותן לה היסוד שלום על ידי שמאיר זה את האורות האלו למתק את דיניה, הָדָא הוּא דְּכִתִּיב וְכֹל נְתִיבוֹתֵיהָ שְׁלוֹם פִּירוּשׁ כל נתיבות התורה שהם האורות של או"א המאירים צו"א כולם נכנסים צמוד הנקרא שלום, ועל ידי שהיסוד משפיע למלכות האורות אלו נמתקים כל הדינים שבה ונעשה זה שלום בין החסד והדין. (מאמר זה נדפס גם בזהר פרשת מקץ דף ק"ז ע"ג, ומשם נעמק הפירוש לפי הרמ"ק, ושם נספר שעת רגון וצמק"מ מצארים מאמר זה צעומק לפי דברי הארז"ל)

דְּבַר אַחַר פִּירוּשׁ אַחַר שְׁאֵין הָאֵרַת הַצִּנִּינָה הַמְאִירָה צו"א נִקְרָאָת נַעַם, אִלָּא עֲלָמָא דְּאֵתִי אֶקְרִי נַעַם הַצִּנִּינָה מֵאֵד עֲלָמָה נִקְרָאָת נַעַם (לפי שיש זה סוד שם אה"ה דיו"ן שגימטריא נע"ס עם הכולל). וְכַד אֲתַעַר עֲלָמָא דְּאֵתִי וְכַאֲשֶׁר מִתְעוֹרְרַת הַצִּנִּינָה לְהַשְׁפִּיעַ שִׁפְעָה שֶׁל הַד' מוֹחִין לז"א והארותיהם למלכות, אז כֹּל טִיבוּ וְכֹל חִידוּ וְכֹל נְהוּרִין וְכֹל חִירוּ דְּעֲלָמָא אֲתַעַר כֹּל טוֹב הֵינּוּ הַחֲסָד דְּדַעַת, וְכֹל מִינֵי שְׂמַחָה דֵּהֵינּוּ הַגְּבוּרָה דְּדַעַת, וְכֹל הָאִוְרוֹת הֵינּוּ מוֹחַ הַחֲכָמָה, וְכֹל חִירוֹת שְׁבַעֲלוֹס הֵינּוּ מוֹחַ הַצִּנִּינָה כּוֹלֵם מִתְעוֹרְרִים מִהַצִּנִּינָה, וּבְגִינִי כִּף אֶקְרִי נַעַם מִכַּח כֹּל צַחֲיוֹת אִלּוּ שְׁהִיא מִנְעֻמַּת וּמִשְׂמַחַת לזו"ן צאלו המוחין היא נקראת מֵאֵד עֲלָמָה נַעַם.

וְעַל דָּא תְּנִינָן וְעַל זֶה לְמַדְּנוּ כִּי חִיבִין דְּגִיחָנָם בְּשַׁעְתָּא דְּעָאֵל שְׁבַתָּא כְּלָהוּ נִיחִין, וְאֵית לְהוּ חִירוּ וְנִיחָא בְּשַׁבְתָּא הַרְשָׁעִים שְׁבַגִּיחָנָם בְּשַׁעַת שְׁנַכְנַסַת הַשַּׁבַּת כּוֹלֵם הֵם נַחִים וְיֵשׁ לָהֶם חִירוֹת וּמְנוּחָה מִכַּח הָאֵרַת קְדוּשַׁת שַׁבַּת הַמִּתְפַּשְׁטַת מִהַבִּינָה, כִּיּוֹן דְּנִפְיָא שְׁבַתָּא אֵית לֶן לְאֲתַעְרָא חִידוּ עֲלָאָה עֲלָנָא דְּנִשְׁתַּזִּיב מִהָהוּא עוֹנָשָׁא דְּחִיבִיא כִּיּוֹן שִׁיּוּצַת הַשַּׁבַּת יֵשׁ לָנוּ לְעוֹרֵר עֲלֵינוּ שְׂמַחָה עֲלִינוּהָ שְׁנַנְצַל מֵאוֹתוֹ הָעוֹנֵשׁ שֶׁל הַרְשָׁעִים, דְּאֲתַדְּנוּ מִהָהִיא שַׁעְתָּא וְלִהְלָאָה שְׁנַדוּנִים מֵאוֹתָהּ הַשַּׁעַת וְלִהְלָאָה, וְאֵית לֶן לְאֲתַעְרָא וְלִימָא וְיֵשׁ לָנוּ לְהַתְעוֹרֵר וְלֹוֹמֵר וְיָהִי נַעַם יְהוָה אֱלֹהֵינוּ עֲלֵינוּ פִּירוּשׁ דָּא הוּא נַעַם עֲלָאָה חִידוּ דְּכִלְאָ זֶהוּ מֵאֵד נַעַם הַעֲלִיּוֹן שֶׁל הַבִּינָה שְׁהִיא שְׂמַחַת כֹּל הָעוֹלָם, רַצָּה לֹוֹמֵר שְׁאֵנוּ מִתְפַּלְלִים שְׁנַעֲיָמוֹת הַבִּינָה תְּשַׁרְה

וארא יום חמישי

טעם לשליטת ישמעאל בארץ הקודש

וְתָא חֲזִי, אַרְבַּע מָאָה שְׁנִין קָיִמָא הָהוּא מְמַנָּא דְבְנֵי יִשְׁמַעְאֵל, וּבְעָא קָמִי קְדָשָׁא בְרִיךְ הוּא, אָמַר לִיה מֵאֵן דְּאַתְגְּזֹר אִית לִיה חוּלְקָא בְּשַׁמְךָ, אָמַר לִיה אִין, אָמַר לִיה וְהָא יִשְׁמַעְאֵל דְּאַתְגְּזֹר אֲמַאי לִית לִיה חוּלְקָא בְּךָ פְּמוּ יִצְחָק, אָמַר לִיה דָּא אַתְגְּזֹר פְּדָקָא יָאוּת וּכְתִיקוֹנֵי וְדָא לָאוּ הֲכִי, וְלֹא עוּד אֱלָא דְאַלִין מְתַדְבְּקִין בִּי פְּדָקָא יָאוּת לְתַמְנֵיָא יוֹמִין, וְאַלִין רְחִיקִין מְנֵי עַד פְּמָה יָמִים, אָמַר לִיה וְעַם כָּל דָּא פִּינֹן דְּאַתְגְּזֹר לָא יְהָא לִיה אָגַר טַב בְּגִינֵיהּ.

וְרִי עַל הָהוּא זְמַנָּא דְאַתְלִיד יִשְׁמַעְאֵל בְּעַלְמָא וְאַתְגְּזֹר, מַה עֶבֶד קְדָשָׁא בְרִיךְ הוּא, אֲרַחֲקִי לְהוּ לְבְנֵי יִשְׁמַעְאֵל מְדַבְּקוּתָא דְלַעֲיִלָּא, וְיָהֵב לְהוּ חוּלְקָא לְתַתָּא בְּאַרְעָא קְדִישָׁא, בְּגִין הָהוּא גְזִירוּ דְבַהוֹן, וְזַמְיִנִין בְּנֵי יִשְׁמַעְאֵל לְמַשְׁלַט בְּאַרְעָא קְדִישָׁא פֶּד אִיהִי רִיקְנֵיָא מְכַלָּא זְמַנָּא סְגִי, פְּמָה דְגְזִירוּ דְלַהוֹן בְּרִיקְנֵיָא בְּלָא שְׁלִימוּ, וְאַיִנוֹן יַעֲפֹבוֹן לְהוֹן לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל לְאַתְבָּא לְדוּכְתִיָּהוּ, עַד דִּישְׁתַּלִּים הָהוּא זְכוּתָא דְבְנֵי יִשְׁמַעְאֵל.

וְזַמְיִנִין בְּנֵי יִשְׁמַעְאֵל לְאַתְעֲרָא קְרָבִין תְּקִיפִין בְּעַלְמָא, וְלֹאֲתַפְנֵשָׁא בְּנֵי אָדוּם עַלִיָּהוּ, וְיַתְעֲרוּן קְרָבָא בְּהוּ, חַד עַל יַמָּא וְחַד עַל יַבְשֶׁתָּא וְחַד סְמוּךְ לִירוּשָׁלַיִם, וְיִשְׁלֹטוּן אֲלִין בְּאַלִין, וְאַרְעָא קְדִישָׁא לָא יַתְמָסֵר לְבְנֵי אָדוּם.

מתוק מדבש

וְעַם כָּל דָּא פִּינֹן דְּאַתְגְּזֹר לָא יְהָא לִיה אָגַר טַב בְּגִינֵיהּ וְעַם כָּל זֶה כִּינֹן שְׁנִימוֹל וְכִי לֹא מְגִיעַ לוֹ שְׂכַר טוֹב עֲבוּר זֶה.

חזר רבי חייא להתאונן ואמר ווי על ההוא זמנא דאתליד ישמעאל בעלמא ואתגזר אוי על זמן ההוא שנוולד ישמעאל בעולם ונימול, מה עבד קדשא בריך הוא מה עשה הקב"ה להפיס דעתו של הממונה על בני ישמעאל, ארחיק להו לבני ישמעאל מדבקותא דלעילא הרחיק את בני ישמעאל מדבקות העליון, ויהב להו חולקא לתתא בארעא קדישא בגין ההוא גזירו דבהון ונתן להם חלק למטה בארץ הקדושה בשביל המילה שבהם, וזמינין בני ישמעאל למשלט בארעא קדישא פד איהי ריקניא מכלא זמנא סגי ועתידין בני ישמעאל לשלוט בארץ הקדושה זמן רב כשהיא ריקה מכל, פמה דגזירו דלהון בריקניא בלא שלימות של פריעה, ואינון יעפבו ליהון לבני ישראל לאתבא לדוכתייהו עד דישתלים ההוא זכותא דבני ישמעאל והם יעכבו לבני ישראל מלחזור למקומם עד שיושלם זכות המילה של בני ישמעאל.

וְזַמְיִנִין בְּנֵי יִשְׁמַעְאֵל לְאַתְעֲרָא קְרָבִין תְּקִיפִין בְּעַלְמָא וְעַתִּידִים בְּנֵי יִשְׁמַעְאֵל לְעוּרֵר מַלְחָמוֹת חֲזוֹקוֹת בְּעוֹלָם, וְלֹאֲתַפְנֵשָׁא בְּנֵי אָדוּם עַלִיָּהוּ וְיַתְעֲרוּן לְמַלְחָמָה, וְיַתְעֲרוּן קְרָבָא בְּהוּ וְיַעֲרוּרוּ וְיַעֲרֹכוּ מַלְחָמוֹת עִם בְּנֵי יִשְׁמַעְאֵל, חַד עַל יַמָּא וְחַד עַל יַבְשֶׁתָּא וְחַד סְמוּךְ לִירוּשָׁלַיִם אַחַת עַל הַיָּם וְאַחַת עַל הַיַּבְשָׁה וְאַחַת סְמוּךְ לִירוּשָׁלַיִם, וְיִשְׁלֹטוּן אֲלִין בְּאַלִין וְיַמְשִׁלוּ אֱלוּ בְּאַלוּ, וְאַרְעָא קְדִישָׁא לָא יַתְמָסֵר לְבְנֵי אָדוּם

"מאמר טעם לשליטת ישמעאל בארץ הקודש" ומבואר בו כי השך של ישמעאל קמרג ארבע מאות שנה על שאין לישמעאלים שכר על המילה. והקב"ה השיב לו כי אין הישמעאלים פורעים, ועוד שהם נימולים רק בני י"ג שנים. ולפיכך דעתו הנה הרחיקו הקב"ה מדבקות העליון, ונתן לו חלק בארץ ישראל כשכר על המילה. ולכן הישמעאלים שולטים בארץ הקודש משך זמן הגלות, והם מעוררים מלחמות ונוצחים. אכן בבוא עת הגאולה הנה הקב"ה ישמידם וירחיקם מארץ הקודש, וישלטו בה בני ישראל לנצח, והוא בכח מדת החסד שתשלוט על הדיון, כי תעמוד לזכות ישראל, בב"א.

(מקור המאמר בזהר פרשת וארא דף לב ע"א, בבאוריניו כרך ה עמ' שלו-שלט)

וְתָא חֲזִי, אַרְבַּע מָאָה שְׁנִין קָיִמָא הָהוּא מְמַנָּא דְבְנֵי יִשְׁמַעְאֵל בָּא וְרָאָה אַרְבַּע מֵאוֹת שְׁנָה עוֹמַד הַמְמוּנָה שֶׁל בְּנֵי יִשְׁמַעְאֵל (לֹא מְנוּחָר מִמֵּי הַיָּם אֲלוּ הִתְּ שֵׁיִס וְמָה עֵינֵינוּ דוֹקָא מ' שֵׁיִס), וּבְעָא קָמִי קְדָשָׁא בְרִיךְ הוּא וּמְבַקֵּשׁ לִפְנֵי הַקַּב"ה, אָמַר לִיה מֵאֵן דְּאַתְגְּזֹר אִית לִיה חוּלְקָא בְּשַׁמְךָ שָׂאל מִמֶּנּוּ מִי שְׁנִימוֹל יֵשׁ לוֹ חֶלֶק בְּשַׁמְךָ, אָמַר לִיה לִישׁ לוֹ חֶלֶק בְּךָ כְּמוֹ יִצְחָק וְהִרִי יִשְׁמַעְאֵל שְׁנִימוֹל לְמָה אִין לוֹ חֶלֶק בְּךָ כְּמוֹ יִצְחָק, אָמַר לִיה דָּא אַתְגְּזֹר פְּדָקָא יָאוּת וּכְתִיקוֹנֵי אֲמַר לוֹ הַקַּב"ה יִצְחָק נִימוֹל כְּרָאוּי וּכְתִיקוֹנֵי דִהִינּוּ מִלָּה וּפְרִיעָה, וְדָא לָאוּ הֲכִי וְיִשְׁמַעְאֵל אִינוּ כֵּן כִּי לֹא עֲשׂוּ לוֹ פְרִיעָה, וְכֵן בְּנֵי יִשְׁמַעְאֵל הַנִּימוֹלִים לֹא עוֹשִׂים פְרִיעָה, וְלֹא עוּד אֱלָא דְאַלִין מְתַדְבְּקִין בִּי פְּדָקָא יָאוּת לְתַמְנֵיָא יוֹמִין וְלֹא עוּד אֱלָא בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מְתַדְבְּקִים בִּי כְּרָאוּי שְׁנִימוֹלִים לְשִׁמוֹנָה יָמִים, וְאַלִין רְחִיקִין מְנֵי עַד פְּמָה יָמִים וּבְנֵי יִשְׁמַעְאֵל רְחוּקִים מִמֶּנִּי עַד הֲרֵבָה יָמִים כִּי לֹא נִימוֹלִים אֱלָא בְשֵׁם בֶּן י"ג שְׁנָה, אָמַר לִיה הַמְמוּנָה שֶׁל יִשְׁמַעְאֵל לְהַקַּב"ה,

בְּהֵיחֻא זְמַנָּא יתְעַר עֲמָא חַד מְסִיפֵי עֲלֵמָא עַל רוּמֵי חַיִּיבָא, וַיִּגַח בְּהָ קַרְבָּא תִלְת יַרְחִין, וַיִּתְפַּנְּשׁוּן תַּמָּן עֲמִמְיָא וַיִּפְלוּן בִּידֵיהֶו, עַד דִּיתְפַּנְּשׁוּן כָּל בְּנֵי אָדוּם עֲלָה מִפְּל סִיפֵי עֲלֵמָא, וּכְדִין יתְעַר קְדָשָׁא בְּרִיף הוּא עֲלֵיהֶו, הָדָא הוּא דְכְּתִיב (ישעיה לר ו) פִּי זָבַח לַיהוָה בְּבַצְרָה וְגו'.

וּלְבַתֵּר דָּא מַה פְּתִיב, לְאַחֲזוּ בְּכַנְפֹת הָאָרֶץ וְגו' וַיִּשְׁיִצֵי לְבָנֵי יִשְׁמַעֵאל מִינָה, וַיִּתְבַּר כָּל חִילִין דְּלַעֲלֵא, וְלֹא יִשְׁתַּאר חִילָא לַעֲלֵא עַל עֲמָא דְעֲלֵמָא, אֲלֵא חִילָא דִּישְׂרָאֵל בְּלַחֲדוּי, הָדָא הוּא דְכְּתִיב (תהלים קכא ח) יְהוָה צִלְף עַל יַד יְמִינֶךָ, בְּגִין דְּשָׁמָא קְדִישָׁא בִּימִינָא, וְאוֹרִייתָא בִּימִינָא, וְעַל דָּא בִּימִינָא תִלְיָא כְּלָא, וַתְּנִינֵן דְּבַעֵי לְזַקְפָּא יְמִינָא עַל שְׁמָא לָא, כְּמַה דְּאוֹקְמוּהָ דְכְּתִיב (דברים לג ב) מִימִינוֹ אֵשׁ דֵּת לְמוֹ, וּבְזִמְנָא דְאֵתִי (תהלים ס ז) הוֹשִׁיעָה יְמִינֶךָ וְעַנְנֵי, וּבְהֵיחֻא זְמַנָּא פְּתִיב, (צפניה ג ט) פִּי אֶז אֶהְפֹּז אֶל עַמִּים שְׁפָה כְּרוּרָה לְקֹרָא כָּלִם בְּשֵׁם יְהוָה לְעַבְדוֹ שְׂכֵם אֶחָד, וּכְתִיב (זכריה יד ט) בַּיּוֹם הַהוּא יִהְיֶה יְהוָה אֶחָד וְשְׁמוֹ אֶחָד.

בְּרוּף יְהוָה לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן

מתוק מדבש

שְׁהוּ סוּד הַמְּלָכּוֹת אֲשֶׁר תִּקְוֶה נַחֲסָד שְׁנִימִין, וְאוֹרִייתָא בִּימִינָא וְהַתּוֹרָה שְׁהוּ סוּד ז"ל גַּם כֵּן בְּנִינוּ בַחֲסָד שְׁבִימִין, וְעַל דָּא בִּימִינָא תִלְיָא כְּלָא וְעַל כֵּן הַכֵּל תְּלוּי בִּימִין, וַתְּנִינֵן דְּבַעֵי לְזַקְפָּא יְמִינָא עַל שְׁמָא לָא וְלַמְדֵנוּ שְׁצִירָךְ לְזַקוּף אֵת יַד יְמִין עַל יַד שְׁמָא לָא, כְּמַה דְּאוֹקְמוּהָ כְּמוֹ שְׁפִירוּשׁוֹ הַטַּעַם מִפְּנֵי כְבוֹד ה' הַשּׁוֹרָה עַל הַיְמִין, וְרֵאִיָּה שְׁהַתּוֹרָה הִיא בִּימִין דְּכְּתִיב מִימִינוֹ אֵשׁ דֵּת לְמוֹ פִּירוּשׁ שְׁהַתּוֹרָה נִיתְנָה מִימִינוֹ שֶׁל הַקַּב"ה, וּבְזִמְנָא דְאֵתִי וְלַעֲתִיד לְבָא יִתְקִיִים מַה שְׁכָתוּב הוֹשִׁיעָה יְמִינֶךָ וְעַנְנֵי פִי שְׁהַקַּב"ה יוֹשִׁיעַ אֵת יְמִינוֹ כְּבִיכּוֹל שְׁהַחֲזִירָה אַחֲרוֹר בַּעַת הַחֲרוּבִין כְּמוֹ שְׁכָתוּב הַשִּׁיב אַחֲרוֹר יְמִינוֹ, וּבְהֵיחֻא זְמַנָּא פְּתִיב וְעַל אוֹתוֹ הַזְמַן כְּתוּב פִּי אֶז אֶהְפֹּז אֶל עַמִּים שְׁיִדְבְּרוּ שְׁפָה כְּרוּרָה בְּלִשׁוֹן הַקּוֹדֶשׁ, וְאַחֲדוֹת הַלִּשׁוֹן תְּהִיָּה סִיבָה שְׁיִתְאַחֲדוּ בְּאִמּוּנָה לְקֹרָא כָּלִם בְּשֵׁם יְהוָה לְעַבְדוֹ שְׂכֵם אֶחָד וּבַדַּעָה אַחַת, וּכְתִיב וְהָיָה ה' לַמֶּלֶךְ עַל כָּל הָאָרֶץ כִּי כָל הָאוּמוֹת יִקְבְּלוּהוּ לְאַלּוֹהֵי וְיֵאמְרוּ בּוֹ, בַּיּוֹם הַהוּא יִהְיֶה יְהוָה אֶחָד וְלֹא יִעֲבְדוּ עוֹד לְעַבּוּדָה זֹרָה אֶף בְּשַׁתּוּף, וְשְׁמוֹ אֶחָד כִּי לֹא יִזְכֹּר עוֹד שֵׁם אֱלֹהִים אַחֵר כִּי אִם שְׁמוֹ שֶׁל הַקַּב"ה לְבַדּוֹ. (מַפְרָשׁוֹס)

בְּהֵיחֻא זְמַנָּא יתְעַר עֲמָא חַד מְסִיפֵי עֲלֵמָא עַל רוּמֵי חַיִּיבָא בְּזִמְנֵן הַהוּא יתְעוֹרֵר עִם אַחַד מְסוּף הָעוֹלָם וַיִּבֵּא עַל רוּמֵי הַרְשָׁעָה, וַיִּגַח בְּהָ קַרְבָּא תִלְת יַרְחִין וַיַּעֲשֶׂה בַּה מְלַחְמָה שְׁלִשָּׁה חֳדָשִׁים, וַיִּתְפַּנְּשׁוּן תַּמָּן עֲמִמְיָא וַיִּפְלוּן בִּידֵיהֶו וַיִּתְאַסְפוּ שֵׁם עַמִּים רַבִּים וַיִּפְלוּ הַרוּמִיִּים בִּידֵיהֶם, עַד דִּיתְפַּנְּשׁוּן כָּל בְּנֵי אָדוּם עֲלָה מִפְּל סִיפֵי עֲלֵמָא עַד שִׁיתְאַסְפוּ עֲלֵיהָ כָּל בְּנֵי אָדוּם מְכַל קְצוּי הָעוֹלָם, וְאִז יִצִּילוּ עַצְמָם מִיַּד שְׂאֵר הָאוּמוֹת, וּכְדִין יתְעַר קְדָשָׁא בְּרִיף הוּא עֲלֵיהֶו וְאִז יתְעוֹרֵר הַקַּב"ה עֲלֵיהֶם הָדָא הוּא דְכְּתִיב פִּי זָבַח לַיהוָה בְּבַצְרָה וְגו' שְׁהִיא עִירוֹ שֶׁל אָדוּם שִׁישְׁמִיד אוֹתָם לְגַמְרֵי.

וּלְבַתֵּר דָּא מַה פְּתִיב לְאַחַר כֵּךְ כְּתוּב לְאַחֲזוּ בְּכַנְפֹת הָאָרֶץ וַיִּנְעֵרוּ רַשְׁעִים מִמְּנָה, דַּהֲיִינוּ וַיִּשְׁיִצֵי לְבָנֵי יִשְׁמַעֵאל מִינָה וַיִּשְׁמִיד אֵת בְּנֵי יִשְׁמַעֵאל מִמְּנָה, וַיִּתְבַּר כָּל חִילִין דְּלַעֲלֵא וַיִּשְׁבֵּר כָּל כַּחוֹת שֶׁל שְׂרֵי הָאוּמוֹת שֶׁל מַעְלָה, וְלֹא יִשְׁתַּאר חִילָא לַעֲלֵא עַל עֲמָא דְעֲלֵמָא וְלֹא יִשְׁאֵר כַּח לְשׁוֹם שֶׁר שֶׁל מַעְלָה עַל אִיזָה עִם שְׁבַעוֹלָם, אֲלֵא חִילָא דִּישְׂרָאֵל בְּלַחֲדוּי אֲלֵא כַּחַם שֶׁל יִשְׂרָאֵל לְבַדָּם שְׁהוּא הַקַּב"ה, הָדָא הוּא דְכְּתִיב יְהוָה צִלְף עַל יַד יְמִינֶךָ הַקַּב"ה יִגַּן עַל יְמִינָם שֶׁל יִשְׂרָאֵל לַעֲשׂוֹת בַּה חֵיל, וְטַעַם הַדְּבַר בְּגִין דְּשָׁמָא קְדִישָׁא בִּימִינָא לְפִי שְׁשֵׁם הַקּוֹדֶשׁ הוּא בִּימִין

וארא יום ששי

טעם לאמירת אתקיננו סעודתא

רַבִּי אַבָּא (נ"א רב המנונא סבא), פֿד הָהוּ יְתִיב בְּסַעֲוֹדָתָא דְשַׁבְּתָא, הָוֵי חֲדֵי בְּכָל חַד וְחַד, וְהָהוּ אָמַר דָּא הִיא סַעֲוֹדָתָא קַדִּישָׁא דְעַתִּיקָא קַדִּישָׁא סְתִימָא דְכָלְא, בְּסַעֲוֹדָתָא אַחְרָא הָהוּ אָמַר דָּא הִיא סַעֲוֹדָתָא דְקַדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, וְכֵן בְּכָלְהוּ סַעֲוֹדָתֵי, וְהָהוּ חֲדֵי בְּכָל חַד וְחַד, פֿד הָהוּ אֲשֵׁלִים סַעֲוֹדָתֵי, הָהוּ אָמַר אֲשֵׁלִמוּ סַעֲוֹדָתֵי דְמַהֲיִמְנוּתָא.

רַבִּי שְׁמַעוֹן פֿד הָהוּ אָתֵי לְסַעֲוֹדָתָא הָהוּ אָמַר הָכִי, אַתְקִינוּ סַעֲוֹדָתָא דְמַהֲיִמְנוּתָא עֲלָא, אַתְקִינוּ סַעֲוֹדָתָא דְמַלְפָּא, וְהָהוּ יְתִיב וְחֲדֵי, פֿד אֲשֵׁלִים סַעֲוֹדָתָא תְּלִיתָא, הָוֵי מְכַרְזֵי עֲלֵיהּ, אַז תַּתְּעַנְג עַל יְהו"ה, וְהִרְפַּבְתִּיךָ עַל בְּמַתִּי אַרְצָ, וְהִאֲכַלְתִּיךָ נַחְלַת יַעֲקֹב אַבִּיךָ.

מתוק מדבש

עולה זדיקנא דעמיקא, וסלקא דעמך שיתקרי סעודתא דעמיקא על שם המקום שעלה ז"א, קא משמע לן שאפילו הכי העיקר הוא צעל הסעודה שהוא ז"א שממנו אנו מקבלים השפע, הרמ"ז, פֿד הָהוּ אֲשֵׁלִים סַעֲוֹדָתֵי הָהוּ אָמַר אֲשֵׁלִמוּ סַעֲוֹדָתֵי דְמַהֲיִמְנוּתָא כְּשֶׁהֲשִׁילִים כָּל הַסַּעֲוֹדוֹת אָמַר נְשַׁלְמוּ הַסַּעֲוֹדוֹת שֶׁל הָאֲמוּנָה, שֶׁהֵם כִּנְגַד פְּרָזוּפֵי הָאֲלִילוֹת הַנִּקְרָאוֹת אֲמוּנָה. וְטַעַם אֲמִירַתוֹ כָּל סַעֲוֹדָה צַפָּה וְלֹא הִיא דִּי צִמְחָצְחָה לְצַדִּיק, כִּי עַל יְדֵי זֶה תִּהְיֶה סַעֲוֹדָתָא שְׂמֵחָ כִּלּוּלָה מִמְחַשְׁבֵּה דְצוּר וּמַעֲשָׂה, שֶׁעַל יְדֵי הַכּוֹנֵה הִיא מִמְשִׁיךְ עֲלָיו כַּח הַחֲכָמָה שֶׁהִיא מִמְחַשְׁבֵּה הַעֲלִיּוֹנָה, וְעַל יְדֵי כַּח הַדְּצוּר הִיא מִמְשִׁיךְ עֲלָיו כַּח הַתַּפְּאֵרֶת, וְעַל יְדֵי מַעֲשֵׂה הָאֲכִילָה הִיא מִמְשִׁיךְ עֲלָיו כַּח הַמַּלְכוּת.

רַבִּי שְׁמַעוֹן פֿד הָהוּ אָתֵי לְסַעֲוֹדָתָא הָהוּ אָמַר הָכִי רַבִּי שְׁמַעוֹן כְּשֶׁהִיא בָּא לְקִיָּים כָּל אַחַת מִגֵּי סַעֲוֹדוֹת שֶׁל שַׁבַּת הִיא אֲמַר כֵּךְ, אַתְקִינוּ סַעֲוֹדָתָא דְמַהֲיִמְנוּתָא עֲלָא הַתְקִינוּ וְהַכִּינוּ הַסַּעֲוֹדָה שֶׁל הָאֲמוּנָה הַעֲלִיּוֹנָה שֶׁהִיא תִּיקוֹן הָאֲצִילוֹת, אַתְקִינוּ סַעֲוֹדָתָא דְמַלְפָּא הַתְקִינוּ הַסַּעֲוֹדָה שֶׁל הַמֶּלֶךְ ב"ה, וְהָהוּ יְתִיב וְחֲדֵי וְהִיא יוֹשֵׁב וְשׂוֹמֵחַ לְכַבּוֹד סַעֲוֹדָתָא שַׁבַּת, פֿד אֲשֵׁלִים סַעֲוֹדָתָא תְּלִיתָא הָוֵי מְכַרְזֵי עֲלֵיהּ כְּשֶׁהֲשִׁילִים סַעֲוֹדָה הַשְּׁלִישִׁית הִיא מְכַרְזִים עֲלָיו מִן הַשָּׁמַיִם אַז תַּתְּעַנְג עַל יְהו"ה, וְהִרְפַּבְתִּיךָ עַל בְּמַתִּי אַרְצָ, וְהִאֲכַלְתִּיךָ נַחְלַת יַעֲקֹב אַבִּיךָ שֶׁפְּסוּקָה זֶה מְרַמֵּז עַל כָּל שְׁלֹשׁ סַעֲוֹדוֹת שֶׁל שַׁבַּת כִּמוֹ שֶׁפִּירֵשׁ רַבִּי שְׁמַעוֹן לְעֵיל.

"מאמר טעם לאמירת אתקיננו סעודתא" ומבואר בו כי סעודות שבת נחלקות במדרגותיהם, ובשורש מעלתם במדות העליונות. ושליומות קיומם הוא במחשבה דבור ומעשה, וכמו שנהג רבי אבא שהיה אומר בפיו לפני כל סעודה "אתקיננו סעודתא" ובוה השלים את המצוה גם בדבור.

(מקור המאמר בזהר פרשת יתרו דף פח ע"א-ב, בביאורינו כרך ו עמ' רנ-רנב)

רַב הַמְּנוּנָא סָבָא הָכִי גְרַסִּין, וְלֹא רַבִּי אֲבָא, כִּי רַבִּי אֲבָא וְדָא לֹא הִיא מִשְׁנֵה מִמְנַהֵג רַבּוּ רַבִּי שְׁמַעוֹן שְׁאֵמַר נֹסַח אַחַר כְּלַקְמֵן (ו"ס), פֿד הָהוּ יְתִיב בְּסַעֲוֹדָתָא דְשַׁבְּתָא הָוֵי חֲדֵי בְּכָל חַד וְחַד כְּשֶׁהִיא יוֹשֵׁב צַסַּעֲוֹדָה שֶׁל שַׁבַּת הִיא שְׂמֵחָ כָּל אַחַת וְאַחַת מִשְׁלֹשׁ הַסַּעֲוֹדוֹת וְהָהוּ אָמַר וְהִיא אֲמוּנָה כָּל אַחַת מֵהֶם דָּא הִיא סַעֲוֹדָתָא קַדִּישָׁא דְעַתִּיקָא קַדִּישָׁא סְתִימָא דְכָלְא וְזוּ הִיא סַעֲוֹדָה הַקְּדוּשָׁה שֶׁל עַתִּיקָא קַדִּישָׁא שֶׁהוּא סְמוּךְ וְנִעְלַם יוֹתֵר מִכָּל פְּרָזוּפֵי הָאֲלִילוֹת, וְהִינּוּ כְּדַבְרֵי רַבִּי אֲבָא שְׁאֵמַר לְעֵיל כִּי כָּל הַגֵּי סַעֲוֹדוֹת נִפְתַּח מִקּוֹר הַשַּׁפַּע שֶׁהוּא עַתִּיקָא קַדִּישָׁא לְהַמְשִׁיךְ טַל הַעֲלִיּוֹן לְרִישָׁא דְז"א וּמִשָּׁם לְחַקֵּל תַּפּוּחֵי קַדִּישִׁין. אַחַר כֵּךְ הִיא מִפְּרַט כָּל סַעֲוֹדָה מֵאִיזָה מִקּוֹם נִמְשָׁךְ הַשַּׁפַּע אֲלֵינוּ, וּמִפְּרַט בְּסַעֲוֹדָתָא אַחְרָא הָהוּ אָמַר דָּא הִיא סַעֲוֹדָתָא דְקַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא צַסַּעֲוֹדָה אַחַרֵּת הִינּוּ צַסַּעֲוֹדָה שְׁלִישִׁית הִיא אֲמוּנָה וְזוּ הִיא סַעֲוֹדָה שֶׁל הַקְּבִ"ה שֶׁהוּא ז"א, וְכֵן בְּכָלְהוּ סַעֲוֹדָתֵי וְכֵן כָּל הַסַּעֲוֹדוֹת הִיא אֲמוּנָה מֵהַ שְׁשִׁיךְ לְאוֹתָהּ הַסַּעֲוֹדָה, דֵּהִינּוּ צַלִּילָה סַעֲוֹדָתָא דְחַקֵּל תַּפּוּחֵי קַדִּישִׁין, וְצַסַּחֲרִית סַעֲוֹדָתָא דְעַתִּיקָא קַדִּישָׁא, וְהָהוּ חֲדֵי בְּכָל חַד וְחַד וְהִיא שְׂמֵחָ כָּל אַחַת וְאַחַת, (לִּכְּן פְּרַט רַק סַעֲוֹדָה הַמְּנַחֵה, לְהוֹדִיעֵנוּ חִידוּשׁ גָּדוֹל דַּף עַל גַּב דְּצַסַּעֲוֹדָה וְזוּ ז"א

בא יום ראשון

גם הצדיק צריך למלאך מליץ זכות

וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה בֹּא אֶל פְּרַעֲהַּ פִּי אֲנִי הִכְבַּדְתִּי אֶת לְבֹו וְגו', רַבִּי יְהוּדָה פֶּתַח וְאָמַר, (תהלים פט טו) אֲשֶׁרִי הָעַם יוֹדְעֵי תְרוּעָה יְהוָה בְּאֹר פְּנִיָּה יְהַלְכוּן, פְּמָה אֲצַטְרִיכוּ בְנֵי נֶשָׂא לְמַהֵךְ בְּאַרְחֵי דְקַדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, וּלְמַטְר פְּקוּדֵי אֹרִייתָא, בְּגִין דִּיזְכוּן בְּהָ לְעֵלְמָא דְאַתִּי, וּלְשִׁזְבָּא לֹון מְכַל קְטְרוּגִין דְלְעֵילָא וְתַתָּא, בְּגִין דְהָא פְּמָה דְאַשְׁתְּכַחוּ מְקַטְרְגִין בְּעֵלְמָא לְתַתָּא, הֵכִי נָמִי אֲשַׁתְּכַחוּ מְקַטְרְגִין לְעֵילָא דְקִיִּימִי עֲלֵייהוּ דְבְנֵי נֶשָׂא.

אֵינְוֹן דְעֵבְדִין פְּקוּדֵי אֹרִייתָא וְאַזְלִי בְּאַרְח מִישָׁר בְּדַחְלָא דְמֵאַרְיֵהוֹן, פְּמָה אֵינְוֹן סְנִיגוּרִין דְקִיִּימִין עֲלֵייהוּ לְעֵילָא, פְּמָה דְאַתָּ אָמַר (איוב לג כג) אִם יֵשׁ עָלִיו מְלָאךְ מְלִיץ אָחַד מְנִי אֶלְף וְגו', וּכְתִיב וַיִּחַנְּנוּ וַיֹּאמֶר פְּדַעְהוּ מְרִדַת שַׁחַת מְצַאֲתִי כִפֵּר, בְּגִין כִּף זַפְּאָה אִיהוּ מֵאַן דְנָטִיר פְּקוּדֵי אֹרִייתָא.

מתוק מדבש

יחשיבו מה שיתנצחו מהאדם אלף פעמים, כנגד אחד באלף שיחטיאו אותו, ואפילו חטא קל שבקלים לא ימעט בעיניהם להחטיאו, הֵכִי נָמִי אֲשַׁתְּכַחוּ מְקַטְרְגִין לְעֵילָא דְקִיִּימִי עֲלֵייהוּ דְבְנֵי נֶשָׂא כמו כן נמצאים מקטרגים למעלה שעומדים להשטין על האדם ואומרים פלוני עשה כך וכך, ואפילו דבר קל שבקלים הם מזכירים למעלה, ואפילו דבר מצוה אם נהנה בו האדם אפילו חלק מאלף אלפי אלפים חלקים, מיד המקטרג עומד ומעיד הרי פלוני נתן לי חלק כך וכך במצוה פלונית.

אבל אֵינְוֹן דְעֵבְדִין פְּקוּדֵי אֹרִייתָא אותם בני אדם שעושים ומקיימים את מצות התורה, ואמר שאין העיקר מעשה המצות אלא וְאַזְלִי בְּאַרְח מִישָׁר בְּדַחְלָא דְמֵאַרְיֵהוֹן שהולכים בדרך הישר ביראת קונם, והיינו שעוסקים במצות התורה ביושר, ונוהרים שלא יתערב במעשיהם מחשבה זרה של איזו כונה שלא לשם שמים, כי המערב שום מחשבה ביראת חטאו או בקיום המצות, הוא עובד לזולת הקב"ה ומיד החיצוניים נמצאים עמו, פְּמָה אֵינְוֹן סְנִיגוּרִין דְקִיִּימִין עֲלֵייהוּ לְעֵילָא כמה מלאכים קדושים שעומדים ומליצים ומלמדים זכות עליהם למעלה פְּמָה דְאַתָּ אָמַר שכאשר יהיה האדם נידון בבית דין של מעלה, אז אִם יֵשׁ עָלִיו מְלָאךְ מְלִיץ אָחַד מְנִי אֶלְף להגיד לאדם ישרו, פירושו אם ימצא עליו מלאך מלמד זכות ומליץ טוב, ואף אם המלאך הזה הוא אחד מן אלף, כי תתקצ"ט מלמדים עליו חובה והוא לבדו מלמד עליו זכות, וּכְתִיב וַיִּחַנְּנוּ פירושו עם כל זה יחונן אותו המקום ב"ה, וַיֹּאמֶר למלאך המליץ פְּדַעְהוּ מְרִדַת שַׁחַת פדה אותו מרדת שחת, מְצַאֲתִי כִפֵּר כי הזכות והיושר ההוא מצאתי די פדיון נפשו, עם כי רבו מלמדי החוב, כי היושר ההוא לגדול ורב יחשב ויכריע את הכל (מנחות), בְּגִין כִּף זַפְּאָה אִיהוּ מֵאַן דְנָטִיר פְּקוּדֵי אֹרִייתָא בשביל זה אשרי מי שהוא שומר את מצות התורה שיש לו מליצים טובים רבים.

"מאמר גם הצדיק צריך למלאך מליץ זכות" ומבואר בו כי צריך האדם לדקדק מאד במעשיו שיהיו מתוקנים כראוי, ולא יהיה במעשיו הטובים חלק לסטרא אחרא, כדי שלא יהיו לו מקטרגים. ומבאר שהגם שהקב"ה רואה ויודע את מעשה הצדיקים, עם כל זאת יש צורך שמלאך יברא ממעשיו הטובים, כדי שימליץ עליו זכות וידחה את המקטרגים המנסים לצדיק גמור. ומסיק כי ענין המקטרגים שיש לצדיקים, הם מנסתרות התורה, שאסור לכל אדם לחקור בהם, מלבד הצדיקים הראויים לכך. כדוגמת יסורי איוב. (מקור המאמר בזהר פרשת בא דף לב ע"ב, בבאוריניו כרך ה עמ' שמו-שמוג)

וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה בֹּא אֶל פְּרַעֲהַּ פִּי אֲנִי הִכְבַּדְתִּי אֶת לְבֹו וְגו' לכאורה קשה מאחר שהקב"ה הכביד את לבו למה נעשו, וכדי לתרץ קושיא זו רַבִּי יְהוּדָה פֶּתַח וְאָמַר פתח תחילה לפרש מה שכתוב אֲשֶׁרִי הָעַם יוֹדְעֵי תְרוּעָה פירושו אשרי העם שיודעים דרכי ה' למה מריע ומטיב על ידי מלאכים הלא הכל גלוי וידוע לפניו, יְהוָה בְּאֹר פְּנִיָּה יְהַלְכוּן אלו בני אדם שהולכים ועוסקים בתורה שהיא אור פני ה', להם נתגלה סוד זה אבל לא לאחרים כדמפרש ואזיל (כך מפרש הרמ"ג לאלו הפסוקים נסוף המאמר, כי נהמשך המאמר לא מפרש סוהר פסוקים אלו). והקדים ואמר פְּמָה אֲצַטְרִיכוּ בְנֵי נֶשָׂא לְמַהֵךְ בְּאַרְחֵי דְקַדְשָׁא בְרִיךְ הוּא עד כמה צריכים בני אדם ללכת בדרכיו של הקב"ה בקיום מצות עשין, וּלְמַטְר פְּקוּדֵי אֹרִייתָא ולשמור את מצות התורה בשמירה מלעבור על לא תעשין, בְּגִין דִּיזְכוּן בְּהָ לְעֵלְמָא דְאַתִּי כדי שיזכו על ידי קיום התורה והמצות לעולם הבא, וּלְשִׁזְבָּא לֹון מְכַל קְטְרוּגִין דְלְעֵילָא וְתַתָּא ולהציל אותם מכל המקטרגים של מעלה שלא יקטרגו על נשמתם אחר פטירתם, ושל מטה שלא יחטיאו אותם בעולם הזה, בְּגִין דְהָא פְּמָה דְאַשְׁתְּכַחוּ מְקַטְרְגִין בְּעֵלְמָא לְתַתָּא לפי שכמו שאנו יודעים שנמצאים מקטרגים בעולם הזה, והם כמה אלפי תנות חיצוניים שרודפים אחרי בני אדם להחטיאם כדי להפילם ברשתם, ואלו המסיתים לא

אָמַר לִיה רַבִּי חַיִּיא, אִי הָכִי אַמְאֵי אַצְטְרִיף הָכָא מְלֵאךְ דְּלִיהוּי סַנְיַגוֹרָא עֲלֵיהּ דְּבַר נָשׁ, וְהָא כְּתִיב (משלי ג כו) פִּי יְהו"ה יִהְיֶה בְּכִסְלֵךְ וְשֹׁמֵר רִגְלֵךְ מִלְכּוּד, וְכְתִיב (תהלים קכא ז) יְהו"ה יִשְׁמְרֵךְ מִכָּל רָע, דְּהָא חָמֵי קְדָשָׁא בְּרִיף הוּא כָּל מַה דְּבַר נָשׁ עֵבִיד בְּעֵלְמָא הֵן טַב הֵן בִּישׁ, וְכֵן הוּא אֹמַר (ירמיה כג כד) אִם יִסְתַּר אִישׁ בַּמִּסְתָּרִים וְאֲנִי לֹא אֶרְאֶנּוּ נְאֻם יְהו"ה.

אָמַר לִיה רַבִּי יְהוּדָה, כְּלָא הָכִי הוּא וְדַאי, אֲבָל הָא כְּתִיב (איוב ב ה) וְגַע אֶל עַצְמוֹ וְאֶל בְּשָׂרוֹ, וְכְתִיב (שם פסוק א) וְתִסִּיתָנִי בּוֹ לְבַלְעוּ חַנָּם, לְאַחְזָאָה דְּהָא רְשׁוֹ אַתְּמָסֵר לְסַטְרָא אַחְרָא לְקַטְרָגָא עַל מַלְיָן דְּעֵלְמָא, וְלְאַתְמָסְרָא בִּידוּי.

וְכָל אֲלִין אֶרְחִין טְמִירִין קָמֵי קְדָשָׁא בְּרִיף הוּא, וְלִית אַנְתָּ פְדַאי לְמַהֲךְ אַבְתְּרִייהוּ, בְּגִין דְּאִינוּן נְמוּסִין דְּקְדָשָׁא בְּרִיף הוּא, וּבְגִי נָשָׂא לָאו אִינוּן רְשָׁאִין לְדַקְדָּקָא אַבְתְּרִייהוּ, בְּר אִינוּן זְפָאֵי קְשׁוּט דִּידְעִין רְזִי אֹרִייתָא, וְאֶזְלִין בְּאַרְחָא דְּחַכְמָתָא, לְמַנְדַּע אִינוּן מַלְיָן סְתִימִין דְּאֹרִייתָא.

מתוק מדבש

וְתִסִּיתָנִי בּוֹ לְבַלְעוּ חַנָּם שְׁקִטְרַגְתָּ עֲלִיו לְהַשְׁחִיתוֹ בַּחֲנָם מִבְּלִי עוֹן כִּי אִם לְנִסְתוֹת, הֲרִי כֹל זֶה בֹא לְאַחְזָאָה דְּהָא רְשׁוֹ אַתְּמָסֵר לְסַטְרָא אַחְרָא לְקַטְרָגָא עַל מַלְיָן דְּעֵלְמָא לְהִרְאוֹת שְׁנִיתָן וְנִמְסַר רְשׁוֹת לְהַסְטְרָא אַחְרָא לְקַטְרַגְתָּ עַל דְּבִרֵי הָעוֹלָם, וְלְאַתְמָסְרָא בִּידוּי וְלִהְיוֹת נִמְסַר בִּידוּי, לְכֵן צְרִיךְ שִׁיעֲמַדוּ סַנְיַגוֹרִים לְלַמַּד זְכוֹת כְּדִי לְהַצִּיל אֶת הָאָדָם מִיַּד הַמְקַטְרָגִים.

וְאִמַּר וְדַע לָךְ וְכָל אֲלִין אֶרְחִין טְמִירִין קָמֵי קְדָשָׁא בְּרִיף הוּא שְׁכַל אֵלוֹ הַדְּבָרִים הֵם דְּרַכִּים נִסְתָּרִים לְפָנֵי הַקַּב"ה, וְלִית אַנְתָּ פְדַאי לְמַהֲךְ אַבְתְּרִייהוּ וְאִין אַתָּה רְאוּי לְלַכְתָּ וְלַחְקוֹר אַחֲרֵיהֶם, בְּגִין דְּאִינוּן נְמוּסִין דְּקְדָשָׁא בְּרִיף הוּא לְפִי שְׁהֵם חוֹקִים שֶׁל הַקַּב"ה שְׁאִין טַעֲמָם נוֹדַע לְבְנֵי אָדָם, וּבְגִי נָשָׂא לָאו אִינוּן רְשָׁאִין לְדַקְדָּקָא אַבְתְּרִייהוּ וְאִין רְשׁוֹת וְהִיתָר לְכָל בְּנֵי אָדָם לְדַקְדֵּק וְלִשְׁאוֹל וְלַחְקוֹר אַחֲרֵיהֶם, בְּר אִינוּן זְפָאֵי קְשׁוּט דִּידְעִין רְזִי אֹרִייתָא מְלַבֵּד לְאֵלוֹ צְדִיקֵי אֲמַת הַיּוֹדְעִים סוּדוֹת הַתּוֹרָה, וְאֶזְלִין בְּאַרְחָא דְּחַכְמָתָא לְמַנְדַּע אִינוּן מַלְיָן סְתִימִין דְּאֹרִייתָא וְהוֹלְכִים בְּדֶרֶךְ הַחֲכָמָה לְדַעַת אֶת דְּבָרִים הַסְתוּמִים שֶׁל הַתּוֹרָה, הֵם בְּטוֹחִים שִׁבְיֵנוּ סוּדוֹת אֵלוֹ עַל בּוֹרִיִּים וְיוֹצִיאֻוּ לְאוֹר מִשְׁפָּטָם, וְהֵם יִבְיֵנוּ גַם הַטַּעַם לְמַה נַּעֲנֵשׁ פְּרַעַה מֵאַחַר שֶׁהַקַּב"ה הַכְּבִיד אֶת לְבוֹ. (רמ"ק ורל"ג ומפרשים)

הִנֵּה מַה שְׁאִיוֹז נִמְסַר צִד הַשְּׁטָן לִיסְרוֹ צִיסוּרִים קָשִׁים, הַטַּעַם הוּא לְפִי שְׁאִיוֹז הִיָּה גִלְגּוֹל מְרַם, וְהִיָּה צְרִיךְ מִיקוֹן עַל שְׁמַסְר מְרַם אֶת אֲנִרְהַס לִיד נִמְרוד לְשׁוֹרְפוֹ בְּנִצְנֵן הָאֵשׁ, וּבְגִלְגּוֹל זֶה הִיָּה מִיקוֹנוֹ לְפִי שְׁעַל יְדוּ הִיָּתָה מְשׁוּעַת יִשְׂרָאֵל, (כְּפִי שְׁמַצוֹרָה צִהַמְשָׁךְ דְּצִרֵי הַזֶּה, עֵיין צִפְנִים).

אָמַר לִיה רַבִּי חַיִּיא לְרַבִּי יְהוּדָה אִי הָכִי אִם הַכְּתוּב מְדַבֵּר בְּצִדִיק הַמְקִיִּים הַתּוֹרָה בִּירַאת ה', אִם כֵּן אַמְאֵי אַצְטְרִיף הָכָא מְלֵאךְ דְּלִיהוּי סַנְיַגוֹרָא עֲלֵיהּ דְּבַר נָשׁ לְמַה צְרִיךְ כֹּאן מְלֵאךְ שִׁיְהִיָּה מְלִיץ טוֹב עַל הָאָדָם, וְהָא כְּתִיב עַל הַמְקִיִּים אֶת מִצְוֹת הַתּוֹרָה פִּי יְהו"ה יִהְיֶה בְּכִסְלֵךְ הַקַּב"ה יִהְיֶה מִבְּטַחְךָ, רִצָּה לִוְמַר הוּא בַּעֲצֻמוֹ יִהְיֶה עִמָּךְ כְּשֶׁתְּבַטַּח בּוֹ וְתִקְוָה אֲלֵיו, וְשֹׁמֵר רִגְלֵךְ מִלְכּוּד וְהוּא יִשְׁמֹר רִגְלֵךְ שְׁלֹא תִלְכּוּד בְּמִצְוֹדוֹת הַיִּצֵּר הָרַע, וְכְתִיב יְהו"ה יִשְׁמְרֵךְ מִכָּל רָע פִּירוּשׁ הַקַּב"ה בַּעֲצֻמוֹ יִשְׁמֹר גַּם אֶת גּוֹפֶךָ מִכָּל הַיִּזְק רָע, וְאִם תֹּאמַר שְׁצִיךְ לְמֵלֵאךְ לְהִלִּיץ עֲלֵיו קוֹדֵם שְׁנוֹדַע מַעֲשֵׂיו הַטּוֹבִים לְמַעֲלָה, זֶה אִינוּ דְּהָא חָמֵי קְדָשָׁא בְּרִיף הוּא כָּל מַה דְּבַר נָשׁ עֵבִיד בְּעֵלְמָא הֵן טַב הֵן בִּישׁ שְׁהֲרִי הַקַּב"ה רּוֹאֵה כֹּל מַה שְׁעוֹשֶׂה הָאָדָם בְּעוֹלָם בֵּין טוֹב וּבֵין רָע, וְכֵן הוּא אֹמַר הֲלֹא אִף אִם יִסְתַּר אִישׁ בַּמִּסְתָּרִים, וְאֲנִי לֹא אֶרְאֶנּוּ וְכִי אֲנִי לֹא אֶרְאֵה אוֹתוֹ נְאֻם יְהו"ה הֲלֹא אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ אֲנִי מֵלֵא נְאֻם ה', אִם כֵּן בְּמִקוֹם שְׁנִסְתַּר שֵׁם אֲנִי, וְרִצָּה לִוְמַר מֵאַחַר שֶׁהַקַּב"ה צוֹפֵה הַכֹּל אִם כֵּן לְמַה צְרִיךְ לְמֵלֵאךְ שִׁימְלִיץ אֹו שִׁישְׁטִין עַל הָאָדָם.

אָמַר לִיה רַבִּי יְהוּדָה לְרַבִּי חַיִּיא כְּלָא הָכִי הוּא וְדַאי הַכֹּל כֵּן הוּא וְדַאי כְּמוֹ שְׁאִמְרַת שֶׁהַכֹּל גְּלוּי וְיִדוּעַ לְפָנֵי הַקַּב"ה, אֲבָל דַּע שְׁאִפִּילוֹ צְדִיק גְּמוּר יֵשׁ לוֹ מְקַטְרָגִים, צֹא וְלַמַּד מֵאִיּוֹב שֶׁהַעִיד הַכְּתוּב מַחְסִידוֹתָיו וְנִלְכַּד בְּמִצְוֹדוֹת הַשְּׁטָן, הָא כְּתִיב הֲרִי כְּתוּב כְּשֶׁקְטַרְגַּת הַשְּׁטָן עַל אִיּוֹב אִמַּר לְהַקַּב"ה, שְׁלַח נָא יָדְךָ וְגַע אֶל עַצְמוֹ וְאֶל בְּשָׂרוֹ פִירוּשׁ שְׁתִּיסְרָהוּ בְּמַכְאוֹב הַגּוֹף עַצְמוֹ הַקֶּשֶׁה מֵאַבְדוֹן הַבְּנִים וְהַעוֹשֵׁר, אִם לֹא אֶל פִּנִּיךְ יִבְרַכְךָ, פִּירוּשׁ בַּעֲבוּר צַעֲרוֹ יִגְדֵּף כְּלָפִי מַעֲלָה, וְכְתִיב שְׁאִמַּר הַקַּב"ה אֶל הַשְּׁטָן

בא יום שני

טעם לאיסור אכילת חמץ רק בפסח

תָּנָא לֹא נִפְקוּ יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם עַד דְּאַתְּבְּרוּ בְּלֵהוּ שְׁלִטוֹנֵי דְלַעֲיָלָא מְשׁוֹלְטֵינְהוּן, וְנִפְקוּ יִשְׂרָאֵל מִרְשׁוּתְהוֹן, וְאַעְלוּ לְרְשׁוּתָא קְדִישָׁא עֲלָאָה דְקִדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, וְאַתְקִטְרוּ בֵּיהּ, הָדָא הוּא דְכְּתִיב (ויקרא כה גה) פִּי לִי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל עֲבָדִים עֲבָדִי הֵם, מֵאֵי טַעְמָא עֲבָדִי הֵם, אֲשֶׁר הוֹצֵאתִי אוֹתָם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם, דְּאַפְקִית לְהוּ מִרְשׁוּתָא אַחְרָא, וְעֲאֵלִית לֹון בְּרְשׁוּתֵי.

וְהֵינּוּ דְאָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, מֵאֵי דְכְּתִיב אַף בַּיּוֹם הָרִאשׁוֹן תִּשְׁבִּיתוּ שְׂאֹר מִבְּתִיכֶם, פִּי כָּל אוֹכֵל מִחֻמְצָת, אֲלֵא הֵכִי אוֹקִימָנָא, הָאֵי שְׂאֹר וְהָאֵי מִחֻמְצָת דְרָגָא חַד אֵינּוּן, וְכִלְהוּ חַד רְשׁוּ אוֹחְרֵי, אֵינּוּן שְׁלִטְנֵי דְמִמְנָן עַל שְׂאֹר עֲמִין, וְקִרְיָנָן לְהוּ יִצַר הָרַע, רְשׁוּתָא אַחְרָא, אֵל נָכְר, אֱלֹהִים אַחְרִים, אוֹף הֵכִי שְׂאֹר וּמִחֻמְצָת וְחֻמְץ וְכִלְא חַד, אָמַר קְדִישָׁא בְרִיךְ הוּא, כָּל הַגֵּי שְׁנֵי קִיַּמְתוּ בְּרְשׁוּתָא אַחְרָא עֲבָדִין לְעַם אַחְרָא, מִכָּאן וְלְהֵלָאָה דְאַתּוֹן בְּנֵי חוֹרִין, אַף בַּיּוֹם הָרִאשׁוֹן תִּשְׁבִּיתוּ שְׂאֹר מִבְּתִיכֶם, כָּל מִחֻמְצָת לֹא תֹאכְלוּ, וְלֹא יִרְאָה לָךְ חֻמְץ.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, אֵי הֵכִי כָּל יְמֵי שְׁתָּא נְמִי, אֲמַאי שְׁבַעַת יוֹמִין, דְכְּתִיב שְׁבַעַת יָמִים שְׂאֹר לֹא יִמָּצֵא

מתוק מדבש

אֵינּוּן שְׁלִטְנֵי דְמִמְנָן עַל שְׂאֹר עֲמִין הַשְּׁלִטוֹנִים וְהַשְּׂרִים הַמְמוּנִים עַל שְׂאֹר הַעֲמִים, וְקִרְיָנָן לְהוּ יִצַר הָרַע רְשׁוּתָא אַחְרָא אֵל נָכְר אֱלֹהִים אַחְרִים וְאֵנוּ קוֹרְאִים אֶת הַחֻמְץ יִצַר הָרַע, רְשׁוּת אַחְרָא, אֵל נָכְר, אֱלֹהִים אַחְרִים (עֵיין זוֹהַר פְּרָשָׁת וַיְסִי דף רכו ע"ג), אוֹף הֵכִי שְׂאֹר וּמִחֻמְצָת וְחֻמְץ וְכִלְא חַד כְּמוּ כֵן שְׂאֹר וּמִחֻמְצָת וְחֻמְץ כּוֹלֵם רוֹמְזִים עַל הַקְּלִיפּוֹת, כִּי שְׂאֹר הוּא כְּנַגַּד קְלִיפַת בְּכוֹר פְּרַעָה, חֻמְץ הוּא כְּנַגַּד קְלִיפַת בְּכוֹר הַשְּׁפַחָה, מִחֻמְצָת הֵיא כְּנַגַּד קְלִיפַת בְּכוֹר הַבְּהֵמָה, אָמַר קְדִישָׁא בְרִיךְ הוּא כָּל הַגֵּי שְׁנֵי קִיַּמְתוּ בְּרְשׁוּתָא אַחְרָא אֲמַר הַקְּב"ה כֹּל אֱלוֹ הַשְּׁנַיִם עֲמַדְתָּם בְּרְשׁוּת הַסְטְרָא אַחְרָא, עֲבָדִין לְעַם אַחְרָא וְהֵייתָם עֲבָדִים לְעַם אַחְרָא, מִכָּאן וְלְהֵלָאָה דְאַתּוֹן בְּנֵי חוֹרִין מִכָּאן וְלְהֵלָאָה שְׂכַבְרָתָם אֲתָם בְּנֵי חוֹרִין, אַף בַּיּוֹם הָרִאשׁוֹן תִּשְׁבִּיתוּ שְׂאֹר מִבְּתִיכֶם, כָּל מִחֻמְצָת לֹא תֹאכְלוּ, וְלֹא יִרְאָה לָךְ חֻמְץ וְעַל יְדֵי זֶה תִּבְטְלוּ הַכַּח שֶׁל אֱלוֹ הַגֵּי קְלִיפּוֹת, (וְעֵיין נִשְׁעַר הַכוּוֹת דְרוּט ד' דְּפַסְתָּ, שְׁמַנְאָר סְטוֹד הַחֻמְץ וְהַסְטְרָא הַס סוֹד מוֹמִין דְקִטְנוֹת דְלו"א, וּמִמְנַנְתָּ וּמִשְׁאַרְתָּ הַס הַאֲרוֹת הַיּוֹלָאוֹת מִמוֹסִין דְלו"א אֵל לֵא, ע"י"ט).

"מאמר טעם לאיסור אכילת חמץ רק בפסח" ומבואר בו כי שאור מחמצת וחמץ רומזים לכחות הטומאה שבארץ מצרים היו ישראל משועבדים תחת ידם, וזכינו לצאת משעבודם לחירות לעולם. ומבאר כי זכר ליציאה זו מכחות הסטרא אחרא אנו אסורים לאוכלם בפסח לעולם, אבל בשאר ימות השנה הם מותרים לנו, כי אחר עשיית הזכרון הם נכנעים כל ימות השנה. (מקור המאמר בזהר פרשת בא דף מ ע"א, בבאורינו כרך ה עמ' תל-תלג)

תָּנָא, לֹא נִפְקוּ יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם עַד דְּאַתְּבְּרוּ בְּלֵהוּ שְׁלִטוֹנֵי דְלַעֲיָלָא מְשׁוֹלְטֵינְהוֹן לְמַדְנּוּ שְׁלֹא יִצְאוּ יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם עַד שְׁנִשְׁבְּרוּ כֹל הַשְּׁלִטוֹנִים וְהַשְּׂרִים שֶׁל מַעֲלָה מִמְשַׁלְתָּם, וְנִפְקוּ יִשְׂרָאֵל מִרְשׁוּתְהוֹן וְאַעְלוּ לְרְשׁוּתָא קְדִישָׁא עֲלָאָה דְקִדְשָׁא בְרִיךְ הוּא וַיִּצְאוּ יִשְׂרָאֵל מִרְשׁוּתָם וְנִכְנְסוּ לְרְשׁוּת הַקְּדוּשָׁה הַעֲלִיוֹנָה שֶׁל הַקְּב"ה, וְאַתְקִטְרוּ בֵּיהּ וְנִקְשְׁרוּ וְנִתְדַבְּקוּ בּוּ בְּאַהֲבָה הָדָא הוּא דְכְּתִיב פִּי לִי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל עֲבָדִים, עֲבָדִי הֵם וּמִפְרַשׁ מֵאֵי טַעְמָא עֲבָדִי הֵם לְמָה הֵם עֲבָדִי, לְפִי אֲשֶׁר הוֹצֵאתִי אוֹתָם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם פִּירוּשׁ דְאַפְקִית לְהוּ מִרְשׁוּתָא אַחְרָא וְעֲאֵלִית לֹון בְּרְשׁוּתֵי שְׁהוֹצֵאתִי אוֹתָם מִרְשׁוּת הַסְטְרָא אַחְרָא וְהִכְנַסְתִּי אוֹתָם בְּרְשׁוּתֵי בְּרְשׁוּת הַקְּדוּשָׁה.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה שֶׁאֵל מְרַבִּי אַבָּא אֵי הֵכִי בְשִׁלְמָא אִם הַטַּעַם שֶׁל אִיסוּר אֲכִילַת חֻמְץ בְּפַסַּח הֵיא מְשׁוּם וַיֵּאָפוּ אֶת הַבֶּצֶק עוֹגוֹת מִצּוֹת וְלֹא חֻמְץ, הֵיא רֵאוּי לְאִיסוּר חֻמְץ רַק בִּימֵי צִאתָם מִמִּצְרַיִם לְזִכּוֹר אֶת הַנֶּסֶם, אֲבָל לְדִידִךְ שֶׁאֲמַרְתָּ שֶׁהַשְּׂאֹר וּמִחֻמְצָת וְחֻמְץ רוֹמְזוֹת עַל גֵּי קְלִיפּוֹת שֶׁיִּצְאוּ יִשְׂרָאֵל מִרְשׁוּתָם וְלֹא חִזְרוּ לְהַשְׁתַּעֲבֵד עוֹד תַּחַת יָדָם לְעוֹלָם, אִם כֵּן כָּל יְמֵי שְׁתָּא נְמִי כֹל יְמוֹת הַשְּׁנָה גַם כֵּן לֹא יֵאכְלוּ שְׂאֹר וְחֻמְץ כְּמוּ שְׁנִאֲסְרוּ כְּמָה מֵאֲכִלִים שְׁעַל יָדָם מִתְּדַבְּקִים בְּחִיצוֹנִים, אֲמַאי שְׁבַעַת יוֹמִין לְמָה נִאֲסַר אֲכִילַת שְׂאֹר וְחֻמְץ רַק שְׁבַעַת יָמִים דְכְּתִיב שְׁבַעַת יָמִים שְׂאֹר לֹא יִמָּצֵא בְּבְתִיכֶם הֵרִי שְׁבַעַת יָמִים וְלֹא יִתִּיר שֶׁהַתּוֹרָה

וְהֵינּוּ דְאָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן וְזֶה שֶׁאֲמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן מֵאֵי דְכְּתִיב אַף בַּיּוֹם הָרִאשׁוֹן תִּשְׁבִּיתוּ שְׂאֹר מִבְּתִיכֶם, וְכַתּוּב פִּי כָּל אוֹכֵל מִחֻמְצָת וְנִכְרַתָּה הַנֶּפֶשׁ הַהִיא מֵעַדַת יִשְׂרָאֵל, טַעַם אִיסוּר אֲכִילַתָּם בְּפַסַּח אֲלֵא הֵכִי אוֹקִימָנָא אֵלֵא כִּךְ הַעֲמַדְתִּי וּפִירְשִׁיתִי, כִּי הָאֵי שְׂאֹר וְהָאֵי מִחֻמְצָת דְרָגָא חַד אֵינּוּן שְׂאֹר זֶה וּמִחֻמְצָת זֶה הֵם מִדְּרַגָּה אַחַת, וְכִלְהוּ חַד רְשׁוּ אוֹחְרֵי וְכוֹלֵם רוֹמְזִים עַל רְשׁוּת אַחַת אַחְרָת שֶׁל אֱלֹהִים אַחְרִים, שְׁבַכְלָלָם הֵם

בְּבִתְיֶכֶם, שְׁבַעַת יָמִים וְלֹא יִתִּיר, אָמַר לִיה, כָּל זְמַנָּא דְאַתְחַיֵּיב בְּר נֶשׁ לְאַתְחַזְּאָה גְרַמְיָה בֶּן חוּרִין
הָכִי אֶצְטְרִיף, כָּל זְמַנָּא דְלֹא אֶתְחַיֵּיב לָא אֶצְטְרִיף.

לְמַלְפָּא דְעֵבֵד לְחַד בְּר נֶשׁ רּוֹפִינוּס, כָּל אֵינּוֹן יוֹמִין דְסְלִיק לְהַאי דְרַגָּא, חֲדַי וְלִבִּישׁ לְבוּשֵׁי יָקָר, לְבַתֵּר
לָא אֶצְטְרִיף, לְשַׁתָּא אַחְרָא נָטִיר אֵינּוֹן יוֹמִין דְסְלִיק לְיָקִירוּ דָּא, וְלִבֶּשׁ אֵינּוֹן לְבוּשֵׁין וְכֵן כָּל
שַׁתָּא וְשַׁתָּא.

כְּהַאי גְוּוֹנָא יִשְׂרָאֵל, כְּתִיב שְׁבַעַת יָמִים שְׂאוֹר לֹא יִמָּצֵא, דְאַיִנּוֹן יוֹמֵי חֲדוּתָא יוֹמִין דְסְלִיקוּ לְיָקָרָא דָּא
וְנִפְקוּ מִשְׁעִבּוּדָא אַחְרָא, וּבְגִין כְּפֵי נְטָרִין בְּכָל שַׁתָּא וְשַׁתָּא יוֹמִין דְסְלִיקוּ לְהַאי יָקָר, וְנִפְקוּ מִרְשׁוּתָא
אַחְרָא וְעָאלוּ בְרִשׁוּתָא קְדִישָׁא, וְעַל דָּא כְּתִיב שְׁבַעַת יָמִים מְצוֹת תֹּאכְלוּ.

מתוק מדבש

הגדולה והכבוד ויצאו מרשות אחרת ונכנסו לרשות הקדושה וְעַל
דָּא כְּתִיב שְׁבַעַת יָמִים מְצוֹת תֹּאכְלוּ אבל שאר ימות השנה
אין אנו צריכים להראות ענין החירות כלל.

והענין הוא כי אין איסור אכילת שאור וחמץ כשאר איסורי התורה שהאוכל
אותם מכניס את עצמו תחת רשות הקליפות, אבל איסור אכילת
חמץ אינו אלא להראות שיצאנו ממצרים ונשתחררנו מכחות הקליפות, לכן
באלו שבעת ימי הפסח שהוא זכר לחרותינו נאסר לנו אכילת חמץ ושאור
ששמותיהם רומזים על אותם הקליפות שהיינו משועבדים תחת ידם, והאוכל
אותם בעת הוראה זו נכנס בקליפות מפני שהראה היפך הראוי, שכולנו
מראים החירות מהם והוא מורה היותו תחת רשותם ולכן ונכרתה וגו',
אבל שאר ימות השנה שאין אנו צריכים להראות זכר לזה כלל, כמשל מי
שעלה לגדולה שאינו מראה זמן גדולתו בשמחה אלא מדי שנה בשנה
באותם הימים, אבל בשאר ימות השנה אין צריך להראות, כן אנו גם כן
כל השנה אין צריכים להראות זכר לחירות, אם כן גם כשנאכל חמץ
ומחמצת לא מפני זה ישלטו עלינו החיצונים, כי אין החמץ והשאור תחת
רשותם שישלטו באלו כמו ששולטים על שאר איסורי תורה כל ימות השנה.
(כ"מ"ק ומפ"ש"ס)

וכתב נשע"כ דרוש ד' דפסח, שענין איסור אכילת חמץ ושאור נפסק, הוא
כדי לשמור את ללא מאחזות החיצונים, והנה כיון שנעשה לה שימור
הזה צו' ימי הפסח ונמצטל אחזות החיצונים נלאה, היא נשמרת מאלה מכאן
ואילן כל ימות השנה ואין חשש צעמדה בחוץ כוודע, ולכן לא נטונו על
אכילת חמץ ושאור אלא צו' ימי הפסח.

אסרה חמץ רק שבעה ימים ולא יותר, אָמַר לִיה רבי אבא לרבי
יהודה, כָּל זְמַנָּא דְאַתְחַיֵּיב בְּר נֶשׁ לְאַתְחַזְּאָה גְרַמְיָה בֶּן
חוּרִין הָכִי אֶצְטְרִיף כל זמן דהיינו שבעת ימי הפסח שאדם
חייב להראות את עצמו בן חורין צריך להזהר מאכילת חמץ, כָּל
זְמַנָּא דְלֹא אֶתְחַיֵּיב לָא אֶצְטְרִיף אבל כל השנה שאינו חייב
להראות את עצמו בן חורין אין צריך להזהר מאכילת חמץ.

לְמַלְפָּא דְעֵבֵד לְחַד בְּר נֶשׁ רּוֹפִינוּס משל למלך שעשה
לאדם אחד שר גדול, כָּל אֵינּוֹן יוֹמִין דְסְלִיק לְהַאי
דְרַגָּא, חֲדַי וְלִבִּישׁ לְבוּשֵׁי יָקָר כל אותם הימים שעלה לאותה
המדרגה והשררה היה שמח ולבש לבושי כבוד, לְבַתֵּר לָא
אֶצְטְרִיף אבל אחר עבור ימי השמחה שוב אין צריך ללבוש
בגדי כבוד, לְשַׁתָּא אַחְרָא נָטִיר אֵינּוֹן יוֹמִין דְסְלִיק לְיָקִירוּ
דָּא וְלִבֶּשׁ אֵינּוֹן לְבוּשֵׁין וְכֵן כָּל שַׁתָּא וְשַׁתָּא לשנה האחרת
שמר אותם הימים שעלה לגדולה ולבש אותם הלבושים וכן בכל
שנה ושנה אבל לא יותר.

כְּהַאי גְוּוֹנָא יִשְׂרָאֵל כְּעֵין זה הוא לבני ישראל כְּתִיב שְׁבַעַת
יָמִים שְׂאוֹר לֹא יִמָּצֵא לפי שאלו הימים דְאַיִנּוֹן יוֹמֵי
חֲדוּתָא, יוֹמִין דְסְלִיקוּ לְיָקָרָא דָּא וְנִפְקוּ מִשְׁעִבּוּדָא אַחְרָא
שהם ימי חדוה, ימים שעלו ישראל לגדולה ויצאו משעבוד של
הסטרא אחרא, וּבְגִין כְּפֵי נְטָרִין בְּכָל שַׁתָּא וְשַׁתָּא יוֹמִין דְסְלִיקוּ
לְהַאי יָקָר וְנִפְקוּ מִרְשׁוּתָא אַחְרָא וְעָאלוּ בְרִשׁוּתָא קְדִישָׁא
ועל כן שומרים ישראל בכל שנה ושנה אלו הימים שעלו לאותה

בא יום שלישי

מצוה לספר בשבחה יציאת מצרים

וַיִּשָּׂא הָעָם אֶת בָּצָקוֹ טָרֶם יִחְמֹץ וְגו' [וכו']. פְּקוּדָא בְּתַר דָּא לְסַפֵּר בְּשִׁבְחָא דִּיצִיאַת מִצְרַיִם, דְּאִיהוּ חַיּוּבָא עַל פְּר נֶשׁ לְאַשְׁתַּעֵי בְּהַאי שִׁבְחָא לְעֵלְמִין, וְהָכִי אֻקְיָמָנָא, כֹּל פְּר נֶשׁ דְּאַשְׁתַּעֵי בִּיצִיאַת מִצְרַיִם, וּבְהַהוּא סְפוּר חֲדַי בְּחֻדְוָה, זְמִין אִיהוּ לְמַחְדֵי בְּשִׁכְיִנְתָּא לְעֵלְמָא דְאַתִּי, דְּהוּא חֲדוּ מִכְּלָא, דְּהַאי אִיהוּ פְּר נֶשׁ דְּחֲדַי בְּמַרְיָה.

וְקִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא חֲדַי בְּהַהוּא סְפוּר, בִּיה שְׁעֵתָא פְּנִישׁ קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְכָל פְּמִלְיָא דִּילִיָּה, וְאָמַר לֹון זִילוּ וְשִׁמְעוּ סְפוּרָא דְשִׁבְחָא דִּילִי דְקָא מְשַׁתְּעוּ בְּנִי וְחֻדְאן בְּפוּרְקָנִי, פְּדִין פְּלָהוּ מִתְּפִנְשִׁין וְאַתְיִין וּמִתְּחַבְּרִין בְּהַדְּיָהוּ דִּישְׂרָאֵל, וְשִׁמְעִין סְפוּרָא דְשִׁבְחָא דְקָא חֻדְאן בְּחֻדְוָה דְּפוּרְקָנָא דְמַרְיָהוּן, פְּדִין אַתְיִין וְאוּדִין לִיָּה לְקִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, עַל פְּל אֵינוּן נְסִין וּגְבוּרָן, וְאוּדָן לִיָּה עַל עֲמָא קִדְשָׁא דְאִית לִיָּה בְּאַרְעָא, דְּחֻדְאן בְּחֻדְוָה דְּפוּרְקָנָא דְמַרְיָהוּן.

פְּדִין אַתּוּסָף לִיָּה חֵילָא וּגְבוּרָתָא לְעֵילָא, וְיִשְׂרָאֵל בְּהַהוּא סְפוּרָא יְהִי חֵילָא לְמַרְיָהוּן, כְּמִלְפָּא דְאַתּוּסָף

מתוק מדבש

בניסי יציאת מצרים על ידי זה הוא גורם לחדש אותם האורות העליונים שנתגלו בעת צאת ישראל ממצרים, לכן כתוב לשון ספור שהוא לשון ספירות כעין ספיר ויהלום, שמש מאיר ומספר אותם האורות שנתגלו אז.

וְקִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא חֲדַי בְּהַהוּא סְפוּר וְהַקְב"ה שְׂמַח בְּסְפוּר זֶה, בִּיה שְׁעֵתָא בְּאוּתָהּ שְׁעָה כְּשִׁבְנֵי יִשְׂרָאֵל מִסְפָּרִים בְּנִיסי יִצִיאַת מִצְרַיִם, פְּנִישׁ קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְכָל פְּמִלְיָא דִּילִיָּה הַקְב"ה מִקְבֵּץ אֶת כָּל הַמוֹנֵי מִלֵּאכֵי מַעְלָה, וְאָמַר לֹון זִילוּ וְשִׁמְעוּ סְפוּרָא דְשִׁבְחָא דִּילִי דְקָא מְשַׁתְּעוּ בְּנִי וְחֻדְאן בְּפוּרְקָנִי וְאוּמַר לְהֵם לְכוּ וְשִׁמְעוּ הַסְפוּר שֶׁל הַשִּׁבְחָה שֶׁלִּי שֶׁמִּסְפָּרִים בְּנִי וְשִׁמְחִים בְּגֵאוּלְתִּי, פְּדִין פְּלָהוּ מִתְּפִנְשִׁין וְאַתְיִין וּמִתְּחַבְּרִין בְּהַדְּיָהוּ דִּישְׂרָאֵל אֵז כָּל הַמִּלֵּאכִים מִתְּקַבְּצִים וּבָאִים וּמִתְּחַבְּרִים יַחַד עִם יִשְׂרָאֵל, וְשִׁמְעִין סְפוּרָא דְשִׁבְחָא דְקָא חֻדְאן בְּחֻדְוָה דְּפוּרְקָנָא דְמַרְיָהוּן וְשׁוֹמְעִים סְפוּר שֶׁל הַשִּׁבְחָה שֶׁשִּׁמְחִים יִשְׂרָאֵל בְּשִׂמְחָה שֶׁל גֵּאוּלְתִּי קוֹנֵם, פְּדִין אַתְיִין וְאוּדִין לִיָּה לְקִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עַל פְּל אֵינוּן נְסִין וּגְבוּרָן אֵז בָּאִים הַמִּלֵּאכִים וּמוֹדִים וּמִשְׁבַּחִים לְהַקְב"ה עַל כָּל אוֹתָם הַנְּסִים וְהַגְּבוּרוֹת שֶׁעָשָׂה לְיִשְׂרָאֵל, וְאוּדָן לִיָּה עַל עֲמָא קִדְשָׁא דְאִית לִיָּה בְּאַרְעָא דְּחֻדְאן בְּחֻדְוָה דְּפוּרְקָנָא דְמַרְיָהוּן וּמוֹדִים וּמִשְׁבַּחִים לוֹ עַל עִם הַקְדוּשׁ שִׁישׁ לוֹ בְּאַרְץ שִׁמְחִים בְּשִׂמְחַת הַגֵּאוּלָּה שֶׁל קוֹנֵם.

פְּדִין אַתּוּסָף לִיָּה חֵילָא וּגְבוּרָתָא לְעֵילָא אֵז נְתוּסָף לְהַקְב"ה כַּח וּגְבוּרָה לְמַעְלָה, לְפִי שְׁעַל יְדֵי זֶה כָּל הַסְפִירוֹת מֵאִירוֹת וְנַעֲשֶׂה צִטּוּל הַחֵילוֹנִים וְהַשְּׂמֵחִים, וְיִשְׂרָאֵל בְּהַהוּא סְפוּרָא יְהִי חֵילָא לְמַרְיָהוּן וְיִשְׂרָאֵל עַל יְדֵי הַסְפוּר שֶׁל יִצִיאַת מִצְרַיִם נוֹתֵנִים כַּח לְקוֹנֵם, כְּמִלְפָּא דְאַתּוּסָף חֵילָא וּגְבוּרָתָא פֶּד מְשַׁבְּחִין גְּבוּרָתִיָּה וְאוּדִין לִיָּה כְּמִלְךְ שְׁנוּסָף לוֹ כַּח וּגְבוּרָה כְּשִׁמְשַׁבְּחִים

"מאמר מצוה לספר בשבחה יציאת מצרים" ומבואר בו כי מצוה זו היא חיובית על האדם לעולם, ומי שמספר בשבחה הנם ושמח בו, הנה הוא מעורר את שורש השמחה שבמדת הבינה להשפיע הארה בשכינה הקדושה, ושכרו שיזכה בעולם הבא לשמחה עם השכינה הקדושה. ומבאר כי בשעת הספור הקב"ה שמה, ושולח את מלאכיו לראות במעשה ישראל, והמלאכים חוזרים ומספרים כי ישראל מודים בנסים, ומשבחים לפני הקב"ה שבחר בישראל עמו. ובכח הספור מתחדשת הארת הנס, ומתעלה כבוד הקב"ה לפני הכל. ומבאר עוד כי צריך האדם לשבח ולהודות גם על נס פרטי שנעשה לו, והנם שהקב"ה יודע הכל, הנה בשבחו זוכה לעלות את כבוד הקב"ה בעיני כל, וגם זוכה לחדש את ההארת הנס. ומוסיף ומבאר שעל דרך זה צריך האדם לפרט את חטאיו לפני הקב"ה בוודיו דברים, והנם שהקב"ה יודע הכל, הנה בוודיו הוא מקדים למקמרג וסותם את פיו, ובתנאי שישוּב בתשובה שלימה. (מקור המאמר בזהר פ' בא ברע"מ דף מ ע"ב - מא ע"א, במעט דילוג, בבואורינו כרך ה עמ' תלט-תמג)

וַיִּשָּׂא הָעָם אֶת בָּצָקוֹ טָרֶם יִחְמֹץ וְגו' [וכו']. פְּקוּדָא בְּתַר דָּא הַמְצוּה שְׁלֵאחַר זֶה לְסַפֵּר בְּשִׁבְחָא דִּיצִיאַת מִצְרַיִם לְסַפֵּר בְּשִׁבְחָה שֶׁל יִצִיאַת מִצְרַיִם, דְּאִיהוּ חַיּוּבָא עַל פְּר נֶשׁ לְאַשְׁתַּעֵי בְּהַאי שִׁבְחָא לְעֵלְמִין שְׁהוּא חַיּוּב עַל הָאָדָם לְסַפֵּר בְּזֶה הַשִּׁבְחָה לְעוֹלָם, וְהָכִי אֻקְיָמָנָא וְכַךְ הַעֲמַדְנוּ עֵינֵין זֶה, כִּי כָּל פְּר נֶשׁ דְּאַשְׁתַּעֵי בִּיצִיאַת מִצְרַיִם כָּל אָדָם שֶׁמִּסְפָּר בִּיצִיאַת מִצְרַיִם, וּבְהַהוּא סְפוּר חֲדַי בְּחֻדְוָה וְשִׁמְחָה בְּזֶה הַסְפוּר בְּשִׂמְחָה, עַל יְדֵי זֶה הוּא מְעוֹרֵר הָאָרֶה מֵהַצִּינָה שְׁסֵם שׁוֹרֵט הַשְּׂמֵחָה שְׁתֹּאִיר אֵל הַמַּלְכוּת לְשִׂמְחָה, לְכֵן בְּשִׁכַר זֹאת זְמִין אִיהוּ לְמַחְדֵי בְּשִׁכְיִנְתָּא לְעֵלְמָא דְאַתִּי עֵתִיד הוּא לְשִׁמּוּח עִם הַשִּׁכְיִנָּה לְעוֹלָם הַבָּא, לֵכֵן לֹומַר שְׁלַעֲמִיד לְכֵן יִקְבַּל מֵהַשִּׁכְיִנָּה הָאָרֶת הַצִּינָה הַנִּקְרָאת עוֹלָם הַבָּא, דְּהוּא חֲדוּ מִכְּלָא שִׁמְחָה זֹו תִּהְיֶה גְדוּלָּה מְכָל הַשְּׂמֵחוֹת, דְּהַאי אִיהוּ פְּר נֶשׁ דְּחֲדַי בְּמַרְיָה שְׁזֵהוּ אָדָם שִׁמְחָה בְּקוֹנֵו. וְהַעֲנִין הוּא כִּי הַמִּסְפָּר

חילא וגבורתא פד משבחין גבורתיה ואודן ליה, וכלהו דחלין מקמיה, ואסתלק יקריה על פלהו, ובגין כך אית לשבחא ולאשתעי בספור דא כמה דאתמר.

בגוונא דא חובה איהו על בר נש לאשתעי תדיר קמי קדשא בריה הוא, ולפרסומי ניסא בכל אינון ניסין דעבד, ואי תימא אמאי איהו חובתא, והא קדשא בריה הוא ידע פלא, כל מה דהוה ויהוי לבתר דנא, אמאי פרסומא דא קמיה על מה דאיהו עבד ואיהו ידע, אלא ודאי אצטריך בר נש לפרסומי ניסא ולאשתעי קמיה בכל מה דאיהו עבד, בגין דאינון מלין סלקין וכל פמליא דלעילא מתפנשין וחקאן לון, ואודאן פלהו לקדשא בריה הוא, ואסתלק יקריה עליהו עילא ותתא.

בגוונא דא מאן דאשתעי ומפרט חטאוי על כל מה דעבד, ואי תימא למאי אצטריך, אלא מקטרגא קאים תדיר קמי קדשא בריה הוא, בגין לאשתעי ולמתבע חובי בני נשא ולמתבע עליהו דנא, וכיון דאקדים בר נש ומפריט חטאוי פל חד וחד, לא אשאיר פטרא דפומא לההוא מקטרגא, ולא יכיל למתבע עליה דנא. דהא תדיר תבע דינא בקדמיתא ולבתר משתעי ומקטרג פלוני עבד כך, ועל דא אצטריך ליה לבר נש לאקדמא ולפרט חטאוי, פיון דמקטרגא חמי דא, לית ליה פטרא דפומא עליה, וכדין אתפרש מניה מפל וכל.

אי תב בתיובתא יאות, ואי לאו הא מקטרגא אשתכח עליה, ואמר פלוני דאתא לקמך בתוקפא דאפין בעיט במריה, חובוי כך וכך, על דא יאות לאזדהרא בר נש בכל הני, בגין דישתכח עבדא מהימנא קמי קדשא בריה הוא.

מתוק מדבש

בריה הוא שהמקטרג עומד תמיד לפני הקב"ה, בגין לאשתעי חובי בני נשא ולמתבע עליהו דנא (ס"ג) כדי לספר חטאי בני אדם ולתבוע עליהם דין ועונש, וכיון דאקדים בר נש ומפריט חטאוי פל חד וחד וכיון שמקדים האדם ומפרט כל חטא וחטא מחטאיו ומתודה עליהם, לא אשאיר פטרא דפומא לההוא מקטרגא או אינו משאיר פתחון פה לאותו המקטרג, ולא יכיל למתבע עליה דנא ואינו יכול לתבוע עליו דין ועונש.

ואמר עוד דהא תדיר תבע דינא בקדמיתא כי המקטרג תמיד תובע דין תחילה, על ידי שמתחיל לומר וכי אינו כתוב בתורה כך וכך, וכשמשיבים לו הן, אז ולבתר משתעי ומקטרג פלוני עבד כך אחר כך מספר ואומר הלא פלוני עבר על זה הלאו ועשה כך וכך, בענין שתחילת תביעתו היא דין סתם כדי לעורר הדינים, ועל דא אצטריך ליה לבר נש לאקדמא ולפרט חטאוי ועל כן צריך האדם להקדים ולפרט חטאו, פיון דמקטרגא חמי דא, לית ליה פטרא דפומא עליה כיון שהמקטרג רואה זאת אין לו עוד פתחון פה עליו, וכדין אתפרש מניה מפל וכל ואז הוא נבדל ומסתלק ממנו לגמרי.

אי תב בתיובתא יאות אם שב בתשובה שלימה בכל לבבו מוטב כי אז המקטרג מסתלק ממנו, ואי לאו הא מקטרגא אשתכח עליה ואם לא עשה תשובה כראוי רק בפיו התודה ולבו רחוק מהקב"ה, אז המקטרג עומד לקטרג עליו, ואמר פלוני דאתא לקמך בתוקפא דאפין בעיט במריה ואומר כי פלוני בא לפניך בעזות פנים להתודות ואינו עוזב חטאיו הלא הוא בועט בקונו, חובוי כך וכך הרי עונותיו הם כך וכך, על דא יאות לאזדהרא בר נש בכל הני ועל כן ראוי לאדם להזהר בכל אלו הדברים הנזכרים לעיל, בגין דישתכח עבדא מהימנא קמי קדשא בריה הוא כדי שימצא עבד נאמן לפני הקב"ה.

את גבורתו וגדולתו ומודים במלכותו, ואז וכלהו דחלין מקמיה ואסתלק יקריה על פלהו כולם מפחדים ממנו ומתעלה כבודו על כולם, ובגין כך אית לשבחא ולאשתעי בספור דא כמה דאתמר ולכן יש לו לאדם לשבח ולספור בספור זה כמו שלמדנו.

בגוונא דא חובה איהו על בר נש כעין זה חוב הוא על האדם, לאשתעי תדיר קמי קדשא בריה הוא ולפרסומי ניסא בכל אינון ניסין דעבד לספר תמיד לפני הקב"ה ולפרסם את כל נס פרטי מכל אותם הנסים שעשה עמו הקב"ה בפרטות ולהודות עליהם, ואי תימא אמאי איהו חובתא ואם תאמר למה הוא חוב על האדם לספר ניסי הקב"ה, והא קדשא בריה הוא ידע פלא כל מה דהוה ויהוי לבתר דנא והרי הקב"ה יודע הכל כל מה שהיה וכל מה שיהיה אחר כך, אמאי פרסומא דא קמיה על מה דאיהו עבד ואיהו ידע למה צריך הפרסום הזה לפני הקב"ה על מה שהוא עשה והוא יודע, ומתרץ אלא ודאי אצטריך בר נש לפרסומי ניסא ולאשתעי קמיה בכל מה דאיהו עבד אלא ודאי צריך האדם לפרסם הנסים ולספר לפני הקב"ה כל מה שעשה עמו, בגין דאינון מלין סלקין לפי שכל אותם הדבורים עולים למעלה, וכל פמליא דלעילא מתפנשין וחקאן לון וכל המוני מלאכי מעלה מתקבצים ורואים אותם, ואודאן פלהו לקדשא בריה הוא ואסתלק יקריה עליהו עילא ותתא והם מודים ומשבחים לפני הקב"ה ומתעלה כבודו עליהם למעלה באצילות ולמטה בבי"ע, ועוד על ידי סיפור הנסים שעשה עמו הקב"ה גורם להאיר את הספירות העליונות עתה באותם ההארות שהאירו לו בשעת הנס. בגוונא דא מאן דאשתעי ומפרט חטאוי על כל מה דעבד כעין זה מי שמספר ומפרט את חטאיו ומתודה על כל מה שעשה, ואי תימא למאי אצטריך אם תאמר למה צריך האדם לפרט את חטאיו הלא הקב"ה יודע אם עשה תשובה הגונה אם לאו, אלא הטעם הוא כי מקטרגא קאים תדיר קמי קדשא

בא יום רביעי

סוד פרשיות התפלין

וְהָיָה לְאוֹת עַל יַדְכָּה וּלְטוֹטְפוֹת בֵּין עֵינֶיךָ וְגו', פְּקוּדָא דְאֶקְרִי בְּגוּוֹנָא אַחְרָא, דְּלֹא אֶקְרִי מְצוּה אֲלֵא קְדוּשָׁה, וְאֵלֶיךָ אֵינּוֹן תְּפִלִּין, תְּפִלָּה שְׁל יָד וּתְפִלָּה שְׁל רֵאשׁ, תְּקוּנָא פְּאָרָא, שְׁפִירו דְּגוּוֹנִין עֲלֵאִין, וְעַל דָּא אֶקְרוּן טוֹטְפוֹת, כְּמָה דְּאֵת אָמַר (ישעיה מט ג) יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר בְּךָ אֶתְפָּאָר, וּכְתִיב (הושע יא א) כִּי נֶעַר יִשְׂרָאֵל וְאֶהְבֵּהוּ, יִשְׂרָאֵל זּוּטָא, (דברים ו ד) שְׁמַע יִשְׂרָאֵל, יִשְׂרָאֵל סְבָא שְׁפִירו דְּגוּוֹנִין, עֵילָא וְתָא. יוֹסֵף סָלִיק וְאֶתְעַטַּר בְּתָרִין גּוּוֹנִין, בְּקַדְמִיתָא נַע"ר וּבְסוֹפָא צְדִיקָא, כְּמָה יָאן בֵּיה גּוּוֹנִין לְמַחְזִי, וְרִזָּא דָּא (בראשית לט ו) וַיְהִי יוֹסֵף יָפָה תֹאֵר וַיְפַה מְרָאָה, שְׁפִירָא בְּתָרִין סְטָרִין, בְּתָרִין דְּרָגִין בְּתָרִין גּוּוֹנִין עֵילָא וְתָא.

כְּתִיב (דברים ו יח) וַעֲשִׂיתָ הַיֵּשֶׁר וְהַטּוֹב, הַיֵּשֶׁר דָּא תְּפִלָּה שְׁל יָד, לְאִמְשָׁכָא לֵיה בְּתִפְלִין שְׁל רֵאשׁ, לְאִתְיַחְדָּא כְּחַדָּא, וְתְּפִלָּה שְׁל יָד אֶקְדִים לְשֵׁל רֵאשׁ, וְאַצְטְרִיךְ דְּלֹא יְהֵא פְּרוּדָא בִּינֵיהוּ כְּלָל.

מתוק מדבש

כְּבָא שְׁהוּא ז"ל צְגַלְמוֹתוֹ, שְׁפִירו דְּגוּוֹנִין שָׂאוּ הוּא צִיפִי הַגּוּוֹנִים, דְּהֵיִינוּ צְמוּחִין דְּגַלְמוֹת, עֵינֵיךָ וְתָתָא צְמַפְלִין שְׁל רֵאשׁ וְשֵׁל יָד, אִי נָמִי צִין לְמַעְלָה צו"ל וְצִין לְמַטָּה צְנוּקָבָא.

וְאִמַר עוֹד צְעִינן יוֹפִי הַמּוֹחִין דו"ן, כִּי יוֹסֵף כְּעֵיךָ וְאֶתְעַטַּר בְּתָרִין גּוּוֹנִין יוֹסֵף הוּא סוּד הַיְסוּד דו"ל שְׁעוּלָה עַד הַדַּעַת וּמַתְעַטַּר שֶׁס צְב' עֵטְרִין דְּחו"ג שְׁהַס סוּד צ' גּוּוֹנִים וּמַמְשִׁיכְס לְמַטָּה, וְעַל יַדֵּס ז"ל מַתִּיחַד עִס הַמְּלַכּוֹת, וְגַם הוּא בְּקַדְמִיתָא נַע"ר צְמַחִילָה קוּדֵס עֲלֵיִתּוֹ אֵל הַדַּעַת וְקוּדֵס הַיְסוּד נַקְרָא הַיְסוּד נַע"ר, כְּמוֹ שְׁכַמוֹצ צִיּוֹסָף וְהוּא נַע"ר, וּבְסוֹפָא צְדִיק וְצוּסוֹף אַחַר שְׁהַמְשִׁיךְ אֵת הַחו"ג מֵהַדַּעַת וּנְתִיחַד עִס הַמְּלַכּוֹת נַקְרָא לְדִיק (כְּמוֹ שְׁכַמוֹצ עַל מַכְרֵס צְכַסָּף לְדִיק), לְפִי שְׁעוּשָׁה עִס הַמְּלַכּוֹת לְדַקָּה צְמָה שְׁמַשְׁפִּיעַ לָהּ כֹּל הַצְּרַכּוֹתָהּ, וְאִמַר בְּפָה יָאן בֵּיה גּוּוֹנִין לְמַחְזִי כְּמָה יִפִּיס צוֹ הַגּוּוֹנִים לְמַרְאָה, וְרִזָּא דָּא וְהוּא סוּד מֵה שְׁכַמוֹצ וַיְהִי יוֹסֵף יָפָה תֹאֵר וַיְפַה מְרָאָה וְהֵיִינוּ שְׁפִירָא בְּתָרִין סְטָרִין הַיְסוּד הוּא יִפָּה צְב' לְדִידֵס שְׁל הַחו"ג, דְּהֵיִינוּ יִפָּה תּוֹאֵר לְעַנְמוֹ צְנַחִינַת הַחֶסֶד, וַיִּפָּה מַרְאָה כְּדִי לְהַשְׁפִּיעַ לְמַלְכוּת אֵת חֲלָקָה שְׁל הַגְּבוּרֹת, בְּתָרִין דְּרָגִין וְהֵיִפִי הוּא צְשָׁמִי מִדְּרָגוֹת, וּמִפְּרַשׁ בְּתָרִין גּוּוֹנִין עֵינֵיךָ וְתָתָא צְשָׁמִי גּוּוֹנִים שְׁל חו"ג לְמַעְלָה צִיּוֹסוּד דו"ל וְלְמַטָּה צִיּוֹסוּד דְּמַלְכוּת, כִּי גַם הַמְּלַכּוֹת מַקְבֵּלַת מֵהַאֲרַת הַחֶסֶדִים.

וְאִמַר עוֹד כְּתִיב וַעֲשִׂיתָ הַיֵּשֶׁר וְהַטּוֹב צָא לְרַמּוֹ כִּי הַיֵּשֶׁר דָּא תְּפִלָּה שְׁל יָד שְׁהִיא סוּד הַמְּלַכּוֹת, (גִּירְסַת הַרְד"ל וְהַטּוֹב שְׁהוּא הַיְסוּד שְׁהוּא קֶשֶׁר הֵי שְׁבַתְפִּלִּין שְׁל יָד) לְאִמְשָׁכָא לֵיה בְּתִפְלִין שְׁל רֵאשׁ וְרֵאשׁ דְּאִתְיַחְדָּא בְּחַדָּא לְהַמְשִׁיךְ אֹתָהּ וּלְחַזְרָה צְמַפְלִין שְׁל רֵאשׁ שְׁהוּא סוּד ז"ל כְּדִי לִיחַדֵּס כְּאִחַד עַל יַדֵּי הַיְסוּד, וְלְפִי שְׁהַמְּלַכּוֹת מַתְחַלַּת לְהַתְעוֹרַר אֵל הַיְסוּד תְּחִילָה, לְכֹן וְתְּפִלָּה שְׁל יָד אֶקְדִים לְשֵׁל רֵאשׁ תְּפִלִּין שְׁל יָד מַקְדִּימִים לְהַנִּיחָה קוּדֵס שְׁל רֵאשׁ, וְלְרַמּוֹ עַל הַיְסוּד וְאַצְטְרִיךְ דְּלֹא יְהֵא פְּרוּדָא בִּינֵיהוּ

"מאמר סוד פרשיות התפלין" ומבואר בו על פי סוד כי פרשיות תפלין של יד הם סוד הארת המוחין דמלכות, ופרשיות תפלין של ראש הם סוד הארת המוחין דז"א. ומבאר את המשכת מוחין אלו ומעלתם, וצורך יחודם, וענין הקדמת תפלין של יד לתפלין של ראש. ומבואר שלכן נקראים פרשיות התפלין "קדש", והרצועות "תשמישי קדושה".

(מקור המאמר בזהר פרשת בא ברעיא מהימנא דף מג ע"א, בבאורינו כרך ה עמ' תסט-תעב)

וְהָיָה לְאוֹת עַל יַדְכָּה וּלְטוֹטְפוֹת בֵּין עֵינֶיךָ וְגו', פְּקוּדָא דְאֶקְרִי בְּגוּוֹנָא אַחְרָא מְלוּה זו הִיא מְלוּה שְׁנַקְרָאת צְאוּפִין אַחַר מַשְׁאֵר מְלוּת, דְּלֹא אֶקְרִי מְצוּה אֲלֵא קְדוּשָׁה שְׁאִינָה נַקְרָאת מְלוּה צְלַבֵּד אֵלָּא נַקְרָאת גַם קְדוּשָׁה, כִּי פְּרַשְׁיֹת הַתְּפִלִּין הֵס סוּד הַמּוֹחִין שְׁנַקְרָאִים קוּדֵשׁ, וְרַנְעוּתֵיהֶם הֵס תְּשַׁמְשִׁי קְדוּשָׁה, וְאֵלֶיךָ אֵינּוֹן תְּפִלִּין דְּהֵיִינוּ תְּפִלָּה שְׁל יָד שְׁהִיא סוּד הַמּוֹחִין דְּמַלְכוּת, וְתְּפִלָּה שְׁל רֵאשׁ שְׁהִיא סוּד הַמּוֹחִין דו"ל, תְּקוּנָא פְּאָרָא הַתְּפִלִּין הֵס תִּיקוּן שְׁל פֶּאֶר שְׁעֵלֵיהֶם נִאֲמַר (יחזקאל כד יז) פֶּאֶרְךָ חֲבוּשׁ עֲלֶיךָ, וְלִכֵּן נַקְרָאִים הַתְּפִלִּין פֶּאֶר כִּי הֵס שְׁפִירו דְּגוּוֹנִין עֵינֵיךָ הַיּוֹפִי שְׁל גּוּוֹנִים הַעֲלִיּוּנִים שְׁהֵם הַמּוֹחִין הַנְּמַשְׁכִּים מֵאו"ל לזו"ן (כִּי מוֹחַ הַחֶמְדָּה שְׁצִימִין הוּא צְחִינַת גּוּוֹן לָבָן, מוֹחַ הַצִּינָה שְׁצַמְמָל הוּא צְחִינַת גּוּוֹן אֲדוּם, וּמוֹחִין דְּחו"ג דְּדַעַת הֵס צְחִינַת גּוּוֹן יְרוּק וְשַׁחֹר, הַגִּר"ל), וְאִמַר וְעַל דָּא אֶקְרִין טוֹטְפוֹת וְעַל כֵּן נַקְרָאִים הַתְּפִלִּין טוֹטְפוֹת מְלַשׁוֹן קִישׁוּט (כְּמַצְאוּר צְמַס' צְמַת דָּף נו ע"א, לֹא תֵלַף אִשָּׁה צְצַמַת לְרַשׁוֹת הַרְצִים צְטוּטַפַת שְׁהוּא מִיָּן תְּכַשִּׁיעַ), עַל שֶׁס שׁו"ן מַתְקַשְׁטִים צְהַס, בְּפָה דְּאֵת אָמַר שְׁחַמְמָה אֹומֶרַת לז"ל יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר בְּךָ אֶתְפָּאָר אֵתָה שְׁנַקְרָאת יִשְׂרָאֵל צָךְ וְעַל יָדָךְ שְׁאֵתָה מְנִיחַ תְּפִלִּין שְׁהֵם פֶּאֶר אֲנִי מַתְפָּאָר, וּכְתִיב כִּי נֶעַר יִשְׂרָאֵל וְאֶהְבֵּהוּ (פִּירוּשׁ בַּעֲדוֹ בְּנַעֲרוּתוֹ מִשׁוּעַבַד בְּמַצְרַיִם כְּבַר אֶהְבֵּתִיו), וְהֵיִינוּ יִשְׂרָאֵל זּוּטָא הוּא ז"ל צְקַטְנוּתוֹ קוּדֵס קְבֵלַת הַמּוֹחִין שָׂאוּ נַקְרָא נַע"ר, וְמָה שְׁכַמוֹצ שְׁמַע יִשְׂרָאֵל הֵיִינוּ יִשְׂרָאֵל

מֵאֵן דְּמִתְעַטֵּר בְּתַפְלִין, קָאִים בְּרִזָּא דְגִוּוֹנָא עֲלָאָה, וְקָאִים בְּאִינוּן תְּרִין רִזִין דְקָאֲמָרְן, פִּיּוֹסֶף דְאֶקְרִי גַעַר וְאֶקְרִי צְדִיק, בְּרִזָּא דְעֵבֶד גְּאָמֵן, וּבְרִזָּא דְבֶן יְחִידָאִי, וְאֵלִין אִינוּן תְּפִלָּה שְׁל יַד וְתַפְלָה שְׁל רֵאשׁ, וְאִינוּן כְּלָלָא חֲדָא בְּלָא פְּרוּדָא.

אַרְבַּע פְּרָשְׁיִין דְתַפְלִין בְּאַרְבַּע בְּתִים, בְּאִינוּן תְּפִלִין שְׁל רֵאשׁ, וּבְכַמָּה דְאִינוּן אַרְבַּע פְּרָשְׁיִין בְּאִינוּן תְּפִלִין שְׁל רֵאשׁ, אוּף הָכִי כְּלָהוּ בְתַפְלִין שְׁל יַד בְּבֵית אַחַד, דְּהָא בְתַפְלָה שְׁל יַד לִית לָהּ מְגֻרְמָה כְּלוּם, אָלָא מַה דְנִקְטָא מְלַעֲיָלָא.

וְרִזָּא דָּא (קדולת א ז) כָּל הַנְּחָלִים הוֹלְכִים אֶל הַיָּם, וּמִגּוֹ דְנִקְטָא לֹוֹן מְלַעֲיָלָא אֶקְרִי תְּפִלָּה, וְאַתְקַדְשַׁת בְּקִדּוּשְׁתָּהוֹן, וְכָלָא אֶקְרִי קִדּוּשָׁה וְאֶקְרִי תְּפִלָּה, וּכְדִין אֶקְרִי מְלַכּוֹת, מְלַכּוֹת שְׁמַיִם שְׁלִימָה.

מתוק מדבש

הטעם דְּהָא בְתַפְלָה שְׁל יַד לִית לָהּ מְגֻרְמָה כְּלוּם אָלָא מַה דְנִקְטָא מְלַעֲיָלָא כִי צַתְפִּין שֶׁל יַד שְׁהִיא סוּד הַמַּלְכוּת אִין לָהּ מַעֲלָמָה כְּלוּם אֵלָּא מַה שְׁמַקְצֵל מִלְמַעְלָה מִז"א, וְהִיא מַקְצֵלַת רַק הָאֵרֶת הַד' מוֹחִין וּמַקְצֵלַת צִנַּת אַחַת צַעַת הַיַּחֲדוּד לְכַן הַד' פְּרַשְׁיֹות הֵם צִנַּת אַחַד.

וְרִזָּא דָּא וְהוּוּ סוּד מַה שְׁכַתּוּב בְּרֵי הַנְּחָלִים הוֹלְכִים אֶל הַיָּם פִּירוּשׁ כְּמוֹ שֶׁהַמַּלְכוּת מַקְצֵלַת הָאֵרֶת הַמוֹחִין כְּמוֹ כֵּן מַקְצֵלַת עוֹד כָּל הַשְּׁפָעוֹת שֶׁל ו"ק דו"א הַנִּקְרָאִים נַחֲלִים שֶׁהוֹלְכִים יַחַד אֶל הַמַּלְכוּת הַנִּקְרָאִת יֵם, וּמִגּוֹ דְנִקְטָא לֹוֹן מְלַעֲיָלָא אֶקְרִי תְּפִלָּה וּלְפִי שְׁהִיא מַקְצֵלַת מִלְמַעְלָה נִקְרָאִת גַּם הִיא תְּפִלִין, כִּי שֵׁם תְּפִלִין מוֹרָה עַל יוֹפִי וּפְאֵר וְתִיקוֹן שֶׁל גּוּוֵי הַמוֹחִין שְׁמַקְצֵלַת הָאֵרֶת מִלְמַעְלָה, וְאַתְקַדְשַׁת בְּקִדּוּשְׁתָּהוֹן וּמִתְקַדְשַׁת צְקוּשַׁתָּם, כִּי קְדוּשַׁת תְּפִלִין שֶׁל יַד הִיא כְּמוֹ קְדוּשַׁת תְּפִלִין שֶׁל רֵאשׁ שְׁמַקּוּרָה צַחֲכָמָה שְׁהִיא סוּד הַקְּדֵשׁ, וְכֵּן אֶקְרִי קִדּוּשָׁה לְכַן שְׁנִיָּהּ נִקְרָאוֹת קְדוּשָׁה, וְאֶקְרִי תְּפִלָּה וְהַמַּלְכוּת נִקְרָאִת גַּם כֵּן תְּפִלִין, וּכְדִין אֶקְרִי מְלַכּוֹת וְאִזּוֹ כְּשֶׁהַמַּלְכוּת עוֹלָה וְנִקְשַׁרַת צַתְפִּילָתָהּ הַנִּקְרָא שְׁמַיִם עַל יַדֵי הַסוּד, נִקְרָאִת מְלַכּוֹת שְׁמַיִם שְׁלִימָה כְּסוּד וְהִיא אוֹר הַלְּבָנָה כְּאוֹר הַחֲמָה.

כְּדִין כְּרִיךְ לְהוֹרָה שֶׁלֹּא יִהְיֶה פִירוּד וְהַפְסַק צִין הַנַּחַת תְּפִלִין שֶׁל יַד לְהַנַּחַת תְּפִלִין שֶׁל רֵאשׁ כְּלָל.

וְאִמַּר שְׂכַח וְסִגּוּלַת הַנַּחַת תְּפִלִין הוּא גְדוֹל מְאֹד, כִּי מֵאֵן דְּמִתְעַטֵּר בְּתַפְלִין מִי שְׁמַתְעַטֵּר צַתְפִּין, קָאִים בְּרִזָּא דְגִוּוֹנָא עֲלָאָה עוֹמֵד צְדוּמָה שֶׁל מַעְלָה, דְּהֵיִינוּ וְקָאִים בְּאִינוּן תְּרִין רִזִין דְקָאֲמָרְן וְעוֹמֵד צְאוֹתָם שְׁנֵי סוּדוֹת שְׁאִמְרָנוּ, פִּיּוֹסֶף דְאֶקְרִי גַעַר וְאֶקְרִי צְדִיק אַחַד כִּיּוֹסֶף שְׁנִקְרָא נַעַר וְנִקְרָא צְדִיק, שְׁהוּא בְּרִזָּא דְעֵבֶד גְּאָמֵן שְׁהוּא נִקְרָא עַד נִאֲמֵן לְהַקְצִי"ה צִנַּת שְׁגוּרָם לְהַשְׁפִּיעַ שְׁפַע הַסוּד לְמַלְכוּת, וְצ' וּבְרִזָּא דְבֶן יְחִידָאִי הוּא כְּסוּד צִין יַחֲדוּ צַעַת שְׁגוּרָם אֶת הַיַּחֲדוּ, וְאֵלִין אִינוּן תְּפִלָּה שְׁל יַד וְתַפְלָה שְׁל רֵאשׁ שְׁהֵם סוּד וּז"ן, וְאִינוּן בְּעֵלְמָא חֲדָא בְּרִזָּא פְּרוּדָא וְשְׁנִיָּהּ הֵם כְּלָל אַחַד צִלָּא שׁוֹם פִּירוּד צַעַת הַיַּחֲדוּ.

וְאִמַּר הַגַּם שְׁאִין פִּירוּד צִין צ' תְּפִלִין, עַם כָּל זֶה אִינֵם שׁוֹיִם כִּי אַרְבַּע פְּרָשְׁיִין דְתַפְלִין בְּאַרְבַּע בְּתִים בְּאִינוּן תְּפִלִין שְׁל רֵאשׁ ד' פְּרַשְׁיֹות שֶׁל הַתְּפִלִין הֵם צד' צַתִּים צַתְפִּין שֶׁל רֵאשׁ, שׁוֹה מוֹרָה עַל ד' מוֹחִין נִפְרָדִים שֶׁל ז"א, אֲבָל וּבְכַמָּה דְאִינוּן אַרְבַּע פְּרָשְׁיִין בְּאִינוּן תְּפִלִין שְׁל רֵאשׁ כְּמוֹ שְׁהֵם ד' פְּרַשְׁיֹות צַתְפִּין שֶׁל רֵאשׁ, אוּף הָכִי כְּלָהוּ בְתַפְלִין שְׁל יַד בְּבֵית אַחַד כְּמוֹ כֵּן כּוֹלֵם הֵם צַתְפִּין שֶׁל יַד אֵלָּא שְׁהֵם צִנַּת אַחַד, וּמִפְּרַשׁ

בא יום חמישי

סוד ג' שמות שבפסוק שמע

יחודא דא הא אמרן בכמה דוכתי, יחודא דכל יומא איהו יחודא דקרא, (דברים ו ד) שמע ישראל יהוה

הא תלת שמון אינון, היך אינון חד, ואף על גב דקרינן אחד, היך אינון חד, אלא בחזיונא דרוח

ודא איהו רזא דקול דאשתמע, קול איהו חד, ואיהו תלתא גוונין אשא ורוחא ומיא, וכלהו חד ברזא

וכמה גוונין דיחודא אתערו וכלהו קשוט, מאן דעביד האי עביד, ומאן דעביד האי עביד, אבל האי

מתוק מדבש

מדוונגיס או"ה ודעת, ואחר כך יורד שפע לתפארת ומלכות, ומכין שנמשכים אל התפארת אותם ג' שמות שהם יהוה אלהינו יהוה, עיי"ש.

ודא איהו רזא דקול דאשתמע ומלאות אחדותם הוא כסוד הקול הנשמע, קול איהו חד אשר הקול הוא קול אחד, ואיהו תלתא גוונין אשא ורוחא ומיא אבל הוא כלול ומורכב מג' גוונים שהם אש רוח ומים, שהם סוד חסד דין ורחמים צמינת ג' גווי הקשת, וכלהו חד ברזא דקול וכולם הם אחד צסוד הקול, דהיינו צסוד התפארת המיוחדם שהוא הנקרא קול, אופ דקרא יהוה אלהינו יהוה אינון חד אף כלן צפסוק שמע ישראל ג' שמות אלו הם נחשבים לאחד, כי תלתא גוונין ואינון חד הם ג' גוונים של חצ"ד ונחשבים לאחד, ודא איהו קול דעביד בר גש ביחודא וזהו ענין של קול רם שעושה האדם כשקורא פסוק שמע ישראל שהוא סוד היחוד, להורות על יחוד ג' שמות שבפסוק זה שנחשבים לאחד כעין יחוד הקול הכלול מאש רוח ומים, וישנוואה רעותיה ביחודא דבכלא מאין סוף עד סופא דכלא, בהאי קול דקא עביד בהגי תלתא דאינון חד, ודא איהו יחודא דכל דקא עביד בהגי יום דאתגלי ברזא דרוח דאשתמע שנתגלה צסוד רוח הקודש.

"מאמר סוד ג' שמות שבפסוק שמע" ומבואר בו כי על ידי ג' שמות: יהוה אלהינו יהוה, שבפסוק שמע, נעשה יחוד אחד הרומו על יחוד המדות העליונות והמשכת השפע, והם בסוד אש רוח ומים, ובסוד חסד דין ורחמים. ומכאן ממשך לבאר את סוד פרשת "השמרו לכם" שבשמע, ואת סוד קשר תפלין של ראש שצורתו כאות ד'.

(מקור המאמר בזהר פרשת בא ברעיא מהימנא דף מג ע"ב, בבואורינו כרך ה עמ' תעה-תעז)

ואמר עוד כי יחודא דא הא אמרן בכמה דוכתי יחוד זה של שים שלום הרי כבר פירשנו צממה מקומות, כי יחודא דכל יומא איהו יחודא דקרא שהיחוד של כל יום הוא היחוד הנרמז בפסוק שמע ישראל יהוה אלהינו יהוה כי היחוד דקריאת שמע הוא הכנה להיחוד שבצרכת שים שלום, הא בקהו חד הרי כל אלו הג' שמות הם צמינה אחת, ועל דא אקרי אהד ועל כן נקראים "אחד".

ומקשה הא תלת שמון אינון היך אינון חד הרי הם שלשה שמות יהוה אלהינו יהוה ואיך הם נחשבים לאחד, ואף על גב דקרינן אהד היך אינון חד ואף על פי שאנו קוראים ואומרים אחר כך אחד עם כל זה נריך להצין איך ג' שמות הם אחד, ומתוך שענין אחדותם לא יושג אלא בחזיונא דרוח דאשתמע אלא בחזיון של רוח הקודש נודע סוד זה, ואינון בחיזו דעינא (לא גריס מלת סתימא ד"ו) למגדע דתלתא אצין אהד אבל עלינו החיוב לדעת ולהאמין כאלו ראינו צמראה עינים שג' שמות אלו נחשבים לאחד, (והיינו כמו שכתב הארז"ל, בשער הכונות צעניי קריאת שמע דרוש ה', וזה לשונו: כונת יחוד קריאת שמע הוא, כי ג' שמות יהוה אלהינו יהוה, הוא יחוד או"ה ודעת, וכאחד תכין להעלות תפארת ומלכות צסוד מיין נוקצין, ומכין שאו

יחודא דקא אַנן מתערי מתתא ברזא דקול דאיהו חד, דא הוא ברירא דמלה, האי בכללא, לבתר פֿרט פֿדקאָמֿרן.

פֿרשָׁה רביעאה הוא רזא דדינא קשׂיא, (שם יא טו) השֿמרו לָכֶם, אֵלִין אינון תּפּלִין דְּרִישָׁא, ותּפּלִין דְּדְרוּעָא פּגוּונָא דָא בְּחַד בֵּיתָא, וְהָא אֲתַעֲרְנָא בְּהוּ, וְכִלְהוּ רְזָא חֲדָא.

קשׂרָא דתּפּלִין דְּרִישָׁא איהו דל"ת, ועל דָא כְּתִיב (שמות לג כג) וְרָאִיתָ אֶת אַחֲרֵי, ועל דָא איהו לְאַחֲרָא, ותּמָן אֲתַקְשֵׁר פּלָא בְּקִשְׂרָא חֲדָא, וְאִיהִי פּד מְנַחַת אֵלִין תּפּלִין דְּדְרוּעָא לְאַתְקִשְׂרָא, אִית קִשְׂרָא אַחֲרָא רְזָא דְבְרִית קְדִישָׁא, רְזָא דָא פְּמָה דְאַתְעֵר בְּכַמְה דּוּכְתִי, וְכִלָּא רְזָא חֲדָא.

זְפִאִין אינון יִשְׂרָאֵל דִּינְדְעִין רְזָא דָא, וְאַצְטְרִיךְ בַּר נָשׁ לְאַנְחָא לִזְוֹן פֿל יוּמָא, לְמַהוּי בְּדִיוֹקְנָא עֲלֵאָה, וְעֲלִיָּה פְּתִיב (דברים כח י) וְרָאוּ פֿל עַמִּי הָאָרֶץ פִּי שָׁם יְהוּ"ה נִקְרָא עֲלֶיךָ וַיִּרְאוּ מִמֶּךָ.

בְּרוּךְ יְהוּ"ה לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן.

מתוק מדבש

ההשגה היא רק בסוד אמוריים, ותּמָן אֲתַקְשֵׁר בְּלָא בְּקִשְׂרָא חֲדָא ושם בלחה נקשר הכל נקשר וניחוד אחד, או יחוד יעקב ולחה או יחוד ישראל ולחה. ואמר עוד ואִיהִי פּד מְנַחַת אֵלִין תּפּלִין דְּדְרוּעָא לְאַתְקִשְׂרָא והמלכות כשמנחת את אלו התפלין של יד הוא כדי להתקשר צו"א, ושם אִית קִשְׂרָא אַחֲרָא רְזָא דְבְרִית קְדִישָׁא יש עוד קשר אחר היינו הקשר שנתפלין של יד שהוא בצורת י' שהיא סוד הצרית קודש, דהיינו היסוד שהמלכות מתקשרת צו"א על ידו, רְזָא דָא פְּמָה דְאַתְעֵר בְּכַמְה דּוּכְתִי וסוד זה הוא כמו שהעירו כבר בכמה מקומות, וְכִלָּא רְזָא חֲדָא והכל הוא סוד אחד.

זְפִאִין אינון יִשְׂרָאֵל דִּינְדְעִין רְזָא דָא אֲשֵׁרִיִּס יִשְׂרָאֵל שִׁידְעִים סוד התפלין, וְאַצְטְרִיךְ בַּר נָשׁ לְאַנְחָא לִזְוֹן פֿל יוּמָא לְמַהוּי בְּדִיוֹקְנָא עֲלֵאָה ולריך האדם להניח תפלין כל יום להיות בצורה עליונה כעין ז"א המניח תפלין, וְעֲלֵיָּה בְּתִיב ועל המניח תפלין של ראש כחוצ וְרָאוּ פֿל עַמִּי הָאָרֶץ פִּי שָׁם יְהוּ"ה נִקְרָא עֲלֶיךָ וַיִּרְאוּ מִמֶּךָ. (רמ"ק ורא"ג ודמ"א והגר"א)

דָא הוא בְּרִירָא דְמִלָּה זהו צירוף ועיקר של כל היחודים, כי האי בְּקִשְׂרָא יחוד זה שאנו מכוונים בפסוק שמע ישראל הוא יחוד כללי, לְבַתַּר פֿרְט בְּדְקִאָמֿרן אחר כך שאר כל היחודים הם יחודים פרטיים.

פֿרשָׁה רביעאה הוא רזא דדינא קשׂיא פרשה הרביעית היא סוד של דין הקשה, היינו הגזרה דעת שהיא צמינת המלכות, לכן כחוצ צה השֿמרו לָכֶם וסרה אף ה' צכס וגו' שהוא צמינת דין קשה. אֵלִין אינון תּפּלִין דְּרִישָׁא אלו הדי' פרשיות שפירשנו עד כאן הם נתפלין של ראש, ותּפּלִין דְּדְרוּעָא פּגוּונָא דָא בְּחַד בֵּיתָא ותפלין של יד הם גם כן כעין זה אלא שהדי' פרשיות הם כולם צנית אחד, וְהָא אֲתַעֲרְנָא בְּהוּ וְבִקְדָהוּ רְזָא חֲדָא וכבר הערנו לפרשם וכולם הם סוד אחד.

קִשְׂרָא דתּפּלִין דְּרִישָׁא איהו דל"ת הקשר של תפלין של ראש הוא בצורת ד' והוא סוד לאה שעומדת באחורי הדעת דז"א צמקוס קשר של תפלין, וְעֲלֵיָּה בְּתִיב ועל זה הסוד כחוצ וְרָאִיתָ אֶת אַחֲרֵי ואמרו חז"ל זהו הקשר של תפלין של ראש, וְעֲלֵיָּה דָא איהו לְאַחֲרָא ועל כן הקשר הוא לאחור כי שם

בא יום ששי

סוד תקון סעודות שבת

אמר רבי אלעזר לאבוי, אלין סעודתי הין מתתקנן, אמר ליה ליליא דשבתא פתיב והרפכתיה על במתי ארץ, ביה בליליא מתברכא מטרוניתא, וכלהו חקל תפוחין, ומתברכא פתוריה דבר נש, ונשמתא אתוספת, וההוא ליליא חדוה דמטרוניתא הוי, ובצי בר נש למחדי בחדוותא, ולמיכל סעודתא דמטרוניתא. ביומא דשבתא, בסעודתא תניינא פתיב, אז תתענג על יהו"ה, על יהו"ה ודאי, דההיא שעתא אתגליא עתיקא קדישא, וכלהו עלמין בחדוותא ושלימו, וחדוותא דעתיקא עבדינן, וסעודתא דיליה היא ודאי.

בסעודתא תליתאה דשבתא פתיב, והאכלתיך נחלת יעקב אביך, דא היא סעודתא דזעיר אנפין דהוי בשלימותא, וכלהו שיתא יומין מההוא שלימו מתברכן, ובצי בר נש למחדי בסעודתיה,

מתוק מדבש

ובצי בר נש למחדי בחדוותא וקמיב סעודתא דמטרוניתא ונריך האדם לשמח נשמה ולאכול הסעודה של המלכות הנקראת מטרוניתא להשתתף נשמתה כי עתה צו הסעודה של הלילה היא אוללת וניזנת מפיו של ז"א על ידי ההארה והמזון שהיא מקבלת מג' מוחין דרישא דז"א אשר נסיומם הוא הפה דז"א. ביומא דשבתא, בסעודתא תניינא פתיב ציום השבת נסעודה שניה כמזב אז תתענג על יהו"ה, מה שכתוב על יהו"ה, ודאי זכונה כמזב לרמוז על עתיקא קדישא שהוא למעלה מז"א הנקרא יהו"ה, דההיא שעתא אתגליא עתיקא קדישא כי נשעה ההיא מתגלה עתיקא קדישא בהארה ימירה, וכלהו עלמין בחדוותא ושלימו וכל העולמות הם נשמתה ונשלימות מהארות עתיקא קדישא המתגלה עליהם דרך המלכות, וחדוותא דעתיקא עבדינן ושמתה של עתיקא אנו עושים על ידי סעודה זו שאנו משתתפים נשמתה, וסעודתא דיליה היא ודאי וסעודה זו היא הסעודה שלו ודאי לפי שהוא עולה וזון מעולם העקודים היוצאים מפה א"ק.

"מאמר סדר תקון סעודות שבת" ומבואר בו כי סעודת ליל שבת רומזת למלכות, שאז היא מתברכת ומשפעת שפע למקיים את סעודתה. ובקר שבת רומז לעתיקא קדישא, שעל ידי הסעודה אנו משתתפים בשמחתו. וסעודה שלישית רומזת לזעיר אנפין, שאז נמצא בשלימות, ועל ידו מתברכים כל ששת ימי החול האחרונים בספירות העליונות. ומסיק שעל כן צריכים אנו להשתדל בכל ג' סעודות שבת, כדי לקבל הארה קדושה מהם. (מקור המאמר בזהר פרשת יתרו דף פח ע"ב, בביאורינו כרך ו עמ' רנב-רנג)

אמר רבי אלעזר לאבוי שאל רבי אלעזר מאביו, אליון סעודתי הין מתתקנן אלו הסעודות איך מתתקנות ואיך נסדרות, כי לפי הסדר הנרמו נפסוק אז תתענג על יהו"ה נראה סעודה א' היא צעתיקא, סעודה ב' נמלכות, סעודה ג' צו"א, ואנו לא שמענו סדר כזה, אמר ליה רבי שמעון לרבי אלעזר, ודאי אין סדר הסעודות כסדר הפסוק אלא סדרם כך, ליליא דשבתא פתיב ליל שבת כמזב צו והרפכתיה על במתי ארץ והיינו שמתרכז על המלכות ומיכלל זה כדי לקבל מהשפע שהיא מקבלת, ומפרש כי ביה בליליא מתברכא מטרוניתא צו צללה מתברכת המלכות סוד המטרוניתא וכלהו חקל תפוחין וכל הנשמות של המלכות הנקראת שדה תפוחים שהם מתפשטות בכל עולמות צי"ע, כולם מתברכות משפע זרקות שהמלכות מקבלת מעתיקא קדישא דרך ז"א, ומתברכא פתוריה דבר נש ומתברך שלחנו של האדם המקיים סעודת שבת נשפע זרקות של המלכות, ונשמתא אתוספת ונשמה יתירה נמוספת לאדם על ידי הזרקות שמקבלת המלכות כי הוא מכלל אנשיה, וההוא ליליא חדוה דמטרוניתא הוי ולילה ההוא הוא זמן שמחה למלכות שהיא מתיחדת עם ז"א,

וְלֹא־שָׁלְמָא אַלִּין סְעוּדָתִי, דְּאֵינּוּן סְעוּדָתִי מְהֵימְנוּתָא שְׁלִימָתָא דְזִרְעָא קְדִישָׁא דְיִשְׂרָאֵל, דִּי מְהֵימְנוּתָא עֲלָאָה דָּא דִּילְהוֹן הִיא, וְלֹא דְעַמִּין, וּבְגִינֵי כָּךְ אָמַר (שְׁמוֹת ל"א ז') בֵּינִי וּבֵין בְּנֵי יִשְׂרָאֵל.

מתוק מדבש

מקבלים שפעס מספירות של הקליפות הנקראות כתרין תחאין, וּבְגִינֵי כָּךְ אָמַר וּצְבִיל זֶה אִמַר הַקִּבְ"ה וְשִׁמְרוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֵת הַשֶּׁבַע וּגו' בֵּינִי וּבֵין בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֵת הַיּוֹם לְעוֹלָם, פִּירוּשׁ שֶׁהַשֶּׁבַע הֵיאֵ אֵת צְרִית צִין הַא"ס צ"ה לְצִין בְּנֵי יִשְׂרָאֵל עַל יְדֵי סְפִירוֹת דְאֵלִילוֹת, וְאִין לְאֻמוֹת הָעוֹלָם חֶלֶק צֶהֱם.

ז"א, וְלֹא־שָׁלְמָא אַלִּין סְעוּדָתִי וְלֹהֲשִׁים אֵלוֹ הַשְּׁלֵשׁ סְעוּדוֹת, דְּאֵינּוּן סְעוּדָתִי מְהֵימְנוּתָא שְׁלִימָתָא דְזִרְעָא קְדִישָׁא דְיִשְׂרָאֵל כִּי אֵלוֹ הַסְעוּדוֹת שֶׁל שֶׁבַע הֵם סוּד הַסְפִירוֹת הָעֲלִיוֹנוֹת שֶׁל עוֹלָם הָאֵלִילוֹת (הַנְקִרָאִים "מְהֵימְנוּתָא שְׁלִימָתָא" לְפִי שֶׁהֵם אֲמוּנָה הַשְּׁלִימָה שֶׁיִּשְׂרָאֵל מְאֻמֵּינִים בְּהַקִּבְ"ה), הַמְתַּיַּחֲסִים לְזֶרַע קוֹדֶשׁ יִשְׂרָאֵל דִּי מְהֵימְנוּתָא עֲלָאָה דָּא דִּילְהוֹן הִיא כִּי אֵלוֹ הַסְפִירוֹת הָעֲלִיוֹנוֹת שְׂיִכַת רַק לָהֶם לְקַבֵּל עַל יְדֵם שֶׁפַע מֵא"ס צ"ה, וְלֹא דְעַמִּין וְאִינֵם שְׂיִכוֹת לְאֻמוֹת הָעוֹלָם כֻּלָּל כִּי הֵם

בשלה יום ראשון

מעלת העוסק בתורה מחצות הלילה

ויהו"ה הולך לפניהם יומם, רבי יוסי פתח, (תהלים כב א) למנצח על אילת השחר מזמור לדוד, פמה חביבה אורייתא קמיה דקדשא בריך הוא, דכל מאן דאשתדל באורייתא רחים הוא לעילא רחים הוא לתתא, קדשא בריך הוא אצית ליה למלוואי, לא שביק ליה בהאי עלמא, ולא שביק ליה בעלמא דאתי, ואורייתא בעי למלעי בה ביממא ובליילא, דכתיב (יהושע א ח) והגית בו יומם ולילה, וכתיב (ירמיה לג כח) אם לא בריתי יומם ולילה וגו'.

תינח ביממא, בליילא אמאי, בגין דיהא שכיח לגביה שמא קדישא שלי, פמה דלית יומם בלא ליליא, ולא איהו שלי אלא דא עם דא, כף בעי אורייתא לאשתפחא עמיה דבר נש יומא וליילא, למהוי שלימותא לגבי דבר נש יומם ולילה.

והא אתמר דעקרא דליילא מפלגותא ואילך, ואף על גב דפלגו קדמיתא בכללא דליילא הוא, אבל בפלגות ליליא קדשא בריך הוא עאל בגנתא דעדן לאשתעשעא עם צדיקיא, וכדין בעי ליה לבר

מתוק מדבש

בריתי יומם ולילה וגו' הרי שצריך לעסוק בברית התורה ביום ובלילה.

ושואל תינח ביממא ודאי שביום צריך לעסוק בתורה כמו שרוב קיום המצות עיקר זמנם ביום, בליילא אמאי אבל בלילה שהוא שעת מנוחת האדם מיגיעו למה יש חיוב לעסוק בתורה, ומשיב בגין דיהא שכיח לגביה שמא קדישא שלי כדי שיהיה נמצא אצל האדם שם הקדוש הוי"ה בשלימות, כי יה"ו הס ז"ל שהוא צניע יום, וה' האחרונה צמלכות שהיא צניע לילה, כי פמה דלית יומם בלא ליליא כמו שאין יומם שהוא צניע ז"ל בלא נוקציה שהיא צניע לילה, ולא איהו שלי אלא דא עם דא ואין הוא שלימות אלא זה עם זה וצריך לחברם יחד, כף בעי אורייתא לאשתפחא עמיה דבר נש יומא וליילא כך צריכה התורה להמצא עם האדם דהיינו שילמוד ביום ובלילה, למהוי שלימותא לגבי דבר נש יומם ולילה כדי שתהיה שלימות אצל האדם בחינת יום ובחינת לילה, לכה לומר שיקשר את המלכות עם ז"ל ויגרום ציניהם יחד עליון.

ואמר עוד והא אתמר דעקרא דליילא מפלגותא ואילך והרי למדנו שעיקר הלילה הוא מחצות ואילך, ואף על פי שחצי הראשון הוא קדמיתא בכללא דליילא הוא ואף על פי שחצי הראשון הוא בכלל הלילה וגם אז צריך ללמוד כי לא יוצא מכלל והגית בו יומם ולילה, אבל בפלגות ליליא אבל בחצות לילה יש מעלה גדולה, שאז קדשא בריך הוא עאל בגנתא דעדן לאשתעשעא עם צדיקיא הקב"ה נכנס בגן עדן להשתעשע עם הצדיקים אשר שם, כנודע שצמחות הלילה הקצ"ה שהוא סוד יעקב נכנס בגן עדן שהוא סוד לכה להמיחד עמה, ונשמות הנדיקים עולים זה צמוד המיין נוקצין וזה נקרא שעשועו של הקצ"ה, וכדין בעי ליה לבר נש למיקם ואז צריך האדם לקום ולא ילמוד כשהוא שוכב

"מאמר מעלת העוסק בתורה מחצות הלילה" ומבואר בו כי חיוב יש לעסוק בתורה ביום וגם בלילה, והגם שהלילה הוא שעת מנוחה, הנה גם אז צריך לעסוק בתורה, ולקשר מדת יום ולילה שהם סוד קב"ה ושכינתיה. ומבאר שחשיבות ומעלה גדולה יש לעוסק בתורה מחצות לילה והלאה, כי הקב"ה והצדיקים שבגן עדן מקשיבים לקול תורתו, ועל כן צריך לעסוק או בתורה בקול. וגורם לקשט את השכינה הקדושה, ולהעלותה אל היחוד בבקר. ואז כשמקבלת השכינה הארת חסד, הנה גם זה האדם נמשך עליו חוט של חסד ביום.

(מקור המאמר בזהר פרשת בשלה דף מו ע"א, בביאורינו כרך ה עמ' תקא-תקג)

ויהו"ה הולך לפניהם יומם כדי לפרש פסוק זה, רבי יוסי פתח לפרש מה שכתוב למנצח על אילת השחר מזמור לדוד (פרש"י על כנסת ישראל שהיא אילת אהבים הנשקפה כמו שחר), והקדים בשבחה של התורה ואמר פמה חביבה אורייתא קמיה דקדשא בריך הוא כמה חביבה התורה לפני הקב"ה, כי היא חביבה מכל עבודות המשובחות, שבכל מה שאפשר לעבוד את הבורא התורה היא החביבה מהכל, דכל מאן דאשתדל באורייתא רחים הוא לעילא רחים הוא לתתא שכל מי שעוסק בתורה אהוב הוא בין מלאכי מעלה ואהוב הוא בין התחתונים בעולם הזה, ונקט לשון אשתדל, דהיינו שמשתדל להוסיף תמיד בלימוד התורה, קדשא בריך הוא אצית ליה למלוואי הקב"ה מקשיב לדבריו, לא שביק ליה בהאי עלמא ולא שביק ליה בעלמא דאתי ואינו עוזב אותו בעולם הזה שחופף עליו תמיד, ואינו עוזב אותו בעולם הבא, כי העוסק בתורה הקב"ה עמו ממש ואורו מתנוצץ בו תמיד, ובתנאי שיעסוק בתורה כראוי, וזה שאמר כי ואורייתא בעי למלעי בה ביממא ובליילא והתורה צריכים לעסוק בה ביום ובלילה דכתיב והגית בו יומם ולילה שאינה תורה שלימה אלא על תנאי זה, וכתיב אם לא

נָשׁ לְמִיקָם וּלְמַלְעֵי בְּאוֹרֵייתָא, וְהָא אֲתָמֵר דְּקִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְכָל צְדִיקָיָא דְּבִגְנָתָא דְּעֵדֶן פְּלָהוּ צִייתִין לְקַלְיָה, הָדָא הוּא דְּכְתִיב (שיר ח יג) הַיּוֹשֶׁבֶת בְּגַגְנִים חֲבֵרִים מְקַשְׁיבִים לְקוֹלֶךָ הַשְּׁמִיעֵנִי.

וְהָא אוֹקְמוּהַ הַיּוֹשֶׁבֶת בְּגַגְנִים דָּא פְּנִסַת יִשְׂרָאֵל, דְּאִיהִי מְשַׁבַּחַת לִיהַ לְקִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּשַׁבְּחָא דְּאוֹרֵייתָא בְּלִילְיָא, זְפָאָה חוֹלְקִיָה מֵאֵן דְּאֲשַׁתַּתֵּף בְּהָדָה, לְשַׁבְּחָא לִיהַ לְקִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּשַׁבְּחָא דְּאוֹרֵייתָא.

וְכַד אֲתִי צְפָרָא, פְּנִסַת יִשְׂרָאֵל אֲתַת וּמְשַׁתְּעֵשְׂעָא בֵּיהַ בְּקִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְאוֹשִׁיט לָהּ לְגַבְהַ שְׂרָבִיטָא דְּחֶסֶד, וְלֹא עֲלָה בְּלַחוּדָהָא, אֲלֹא עֲלָה וְעַל אֵינוֹן דְּמְשַׁתְּפִין בְּהָדָה, וְהָא אֲתָמֵר דְּכְתִיב (תהלים מב ט) יוֹמָם יַצּוֹה יְהוָה חֶסְדּוֹ וּבְלִילָהּ יְגוֹ', וְעַל דָּא אֵילַת הַשְּׁחַר אֲקָרִי.

מתוק מדבש

וְכַד אֲתִי צְפָרָא פְּנִסַת יִשְׂרָאֵל אֲתַת וּמְשַׁתְּעֵשְׂעָא בֵּיהַ בְּקִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּכְשַׁבָּא הַבְּקָר הַשְּׁכִינָה בָּאָה וּמְשַׁתְּעֵשְׂעַת עִם הַקַּב"ה צְסוּד הַיְסוּד שֶׁל יַעֲקֹב וְלֹאָה כְּמוֹ שְׁכַמוֹז וַיְהִי צְנַקֵּר וְהִנֵּה הִיא לֹאָה, וְאוֹשִׁיט לָהּ לְגַבְהַ שְׂרָבִיטָא דְּחֶסֶד וּמוֹשִׁיט אֵלֶיהָ עַל יְדֵי הַיְסוּד הַנִּקְרָא שְׂרָבִיט חוּט שֶׁל חֶסֶד, וְלֹא עֲלָה בְּלַחוּדָהָא אֲלֹא עֲלָה וְעַל אֵינוֹן דְּמְשַׁתְּפִין בְּהָדָה וְלֹא עֲלָה לְבַדָּה אֵלֶּה עֲלִיהָ וְעַל כָּל אֵלוֹ שְׁמִשְׁתַּתְּפִים עִמָּה בְּשַׁבְּחָה שֶׁל תוֹרָה כְּנ"ל, שְׁנַמְשֵׁךְ חוּט שֶׁל חֶסֶד עַל כּוֹלָם, וְהָא אֲתָמֵר וְכַבֵּר לְמַדְנּוּ בְּמַסְכַּת עֲבוּדָה זֶרֶה דָּף ג ע"ב, עַל מָה דְּכְתִיב יוֹמָם יַצּוֹה יְהוָה חֶסְדּוֹ וּבְלִילָהּ שִׁירָה עִמִּי, מָה טַעַם יוֹמָם יַצּוֹה ה' חֶסְדּוֹ, מְשׁוּם דְּבִלְיָה שִׁירָה עִמִּי, מִכַּאֵן שְׁכַל הַעוֹסֵק בְּתוֹרָה בְּלִילָהּ הַקַּב"ה מוֹשֵׁךְ עֲלָיו חוּט שֶׁל חֶסֶד בְּיוֹם, וְעַל דָּא אֵילַת הַשְּׁחַר אֲקָרִי וְעַל כֵּן נִקְרָאת הַשְּׁכִינָה אֵילַת הַשְּׁחַר עַל שֵׁם אַהֲבַת הַקַּב"ה אֵלֶיהָ בְּכָל שַׁחַר וְשַׁחַר כַּאֲלֵהּ הַחֲבִיבָה עַל בַּעֲלָה בְּכָל שַׁעָה כַּשַּׁעָה הַרְּאוּשׁוֹנָה (וְעֵיין מִס' יוֹמָא דָּף כֵּט ע"א), כִּי אִזּוּ צְשַׁחַר הִיא שַׁעַת הַיְסוּדָה.

בְּמַטְתּוֹ, וּלְמַלְעֵי בְּאוֹרֵייתָא וְלַעֲסוֹק בְּתוֹרָה בְּקוֹל שִׁיּוּצִיא הַדְּבָרִים בְּפִיו, וְהָא אֲתָמֵר דְּקִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְכָל צְדִיקָיָא דְּבִגְנָתָא דְּעֵדֶן פְּלָהוּ צִייתִין לְקַלְיָה וְהִרִי לְמַדְנּוּ שְׁהַקַּב"ה וְכָל הַצְּדִיקִים שְׁבַגְנָן עֵדֶן כּוֹלָם מְקַשְׁיבִים לְקוֹלוֹ הָדָא הוּא דְּכְתִיב הַיּוֹשֶׁבֶת בְּגַגְנִים חֲבֵרִים מְקַשְׁיבִים לְקוֹלֶךָ הַשְּׁמִיעֵנִי הִרִי שְׁצִירִךְ לְהוּצִיא דְּבָרֵי הַתּוֹרָה מִפִּיו בְּקוֹל.

וְהָא אוֹקְמוּהַ וְהִרִי כְּבֵר פִּירְשׁוּ בְּמִקּוּם אַחַר כִּי מָה שְׁכַתוּב הַיּוֹשֶׁבֶת בְּגַגְנִים, דָּא פְּנִסַת יִשְׂרָאֵל הֵינִי הַשְּׁכִינָה הַיּוֹשֶׁבֶת בְּגֵן עֵדֶן שְׁבַע עוֹלָם הַבְּרִיאָה, דְּאִיהִי מְשַׁבַּחַת לִיהַ לְקִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּשַׁבְּחָא דְּאוֹרֵייתָא בְּלִילְיָא שְׁהִיא מְשַׁבַּחַת לְהַקַּב"ה בְּלִילָהּ בְּשַׁבְּחָה שֶׁל תוֹרָה, זְפָאָה חוֹלְקִיָה מֵאֵן דְּאֲשַׁתַּתֵּף בְּהָדָה לְשַׁבְּחָא לִיהַ לְקִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּשַׁבְּחָא דְּאוֹרֵייתָא אֲשֶׁרִי חֲלָקוּ שֶׁל מִי שְׁקָם בַּחֲצוֹת לִילָהּ וּמְשַׁתַּתֵּף עִמָּה לְשַׁבַּח לְהַקַּב"ה בְּשַׁבְּחָה שֶׁל תוֹרָה, וְאֵין הַכּוֹנֵה שִׁישַׁבַּח בְּשִׁירִים וּמְזוֹמְרִים וְכִיּוּצָא, אֵלֹא שַׁבְּחָה שֶׁל תוֹרָה הִיא לְדְרוֹשׁ פְּסוּקֵי הַתּוֹרָה וְלְלַמּוֹד מִשְׁנָה וּגְמָרָא וְהַלְכוֹת בְּקוֹל, וְעַל יְדֵי זֶה יִגְרוּס יְסוּד עֲלִיוֹן דְּזוּרִין.

בשלה יום שני

שכר מצות צדקה

דָּבָר אַחַר, אֲשֶׁרִי מִשְׁפִּיל אֶל דָּל, כַּמָּה תְּקִיפָא אַגְרָא דְּמִסְכָּנָא קָמִי קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אָמַר רַבִּי חֲזִינָא תְּוֹהֵנָא עַל הָאֵי קָרָא, דְּכִתִּיב (תהלים סט לד) פִּי שׁוֹמֵעַ אֶל אֲבִיוֹנִים יְהוָה, וְכִי אֶל אֲבִיוֹנִים שׁוֹמֵעַ וְלֹא לְאַחֲרָא, אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, בְּגִין דְּאֵינוֹן קָרִיבִין יְתִיר לְמַלְפָּא, דְּכִתִּיב (שם נא יט) לֵב נִשְׁפָּר וְנִדְפָּה אֱלֹהִים לֹא תִבְזֶה, וְלִית לָךְ בְּעֵלְמָא דְּאִיהוּ תְּבִיר לְפָא כַּמִּסְכָּנָא.

תו אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, תָּא חֲזִי כָּל אֵינוֹן בְּנֵי עֵלְמָא אֲתַחֲזִיין קָמִי קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּגוּפָא וְנַפְשָׁא, וּמִסְכָּנָא לֹא אֲתַחֲזִי אֲלֵא בְּנַפְשָׁא בְּלַחֲדוּדֵי, וְקִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא קָרִיב לְנַפְשָׁא יְתִיר מִגּוּפָא.

מִסְכָּנָא חַד הָוָה בְּשִׁבְבוּתִיהָ דְּרַבִּי יִיסָא, וְלֹא הָוָה מֵאֵן דְּאֲשַׁגַּח בֵּיהּ, וְהוּא הָוָה אֲכַסִּיף וְלֹא תְּקִיף בְּבִנֵי נְשָׂא, יוֹמָא חַד חָלַשׁ, עָאֵל עָלֵיהּ רַבִּי יִיסָא, שְׁמַע חַד קָלָא דְּאָמַר, טִילְקָא טִילְקָא, הָא נַפְשָׁא פְּרַחָא גְבָאֵי וְלֹא מָטוּ יוֹמוּי, וְוִי לְבַנֵּי מְתִיחָ דְּלֵא אֲשַׁתְּכַח בְּהוּ דִּיתִיב נַפְשִׁיהָ לְגַבִּיחָ, קָם רַבִּי יִיסָא שְׂדֵי בְּפוּמִיחָ מִיָּא דְּגַרְגְּרִין, אַפּוּתָא דְּקוֹנְטָא, אַתְּבֹזַע זִיעָא בְּאַנְפוּי וְתָב רּוּחִיחָ לְגַבִּיחָ.

לְבַתֵּר אֲתָא וְשָׂאִיל לֵיהּ, אָמַר חֲזִיךְ רַבִּי, נַפְשָׁא נִפְקַת מִנְאֵי וּמָטוּ לָהּ קָמִי פּוּרְסִינָא דְּמַלְפָּא, וּבְעַת לְאַשְׁתַּאֲרָא

מתוק מדבש

אלא בנפש לבדה כי גופו שבור, וְקִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא קָרִיב לְנַפְשָׁא יְתִיר מִגּוּפָא וְהַקְבִּיחָ קְרוּב אֵל הַנֶּפֶשׁ יוֹתֵר מֵאֵל הַגּוּף, לְכַן תְּפִלַּת הַעֲנִי מְקוּבֵּלִת יוֹתֵר לְפָנֵי הַמְּקוּם לְפִי שְׁאִין מִסַּךְ הַמְּבַדִּיל בֵּינוּ לְבֵין קוֹנוֹ, כִּי חוֹמְרוֹ כְּבוּשׁ וְכוּלּוֹ צוּרָה.

מִסְכָּנָא חַד הָוָה בְּשִׁבְבוּתִיהָ דְּרַבִּי יִיסָא וְלֹא הָוָה מֵאֵן דְּאֲשַׁגַּח בֵּיהּ עֲנִי אַחַד הִיָּה בְּשִׁכְנוֹתוֹ שֶׁל רַבִּי יִיסָא וְלֹא הִיָּה מִי שִׁישְׁגִיחַ עֲלֵיו, וְהוּא הָוָה אֲכַסִּיף לְאַתְתַּקְפָּא בְּבִנֵי נְשָׂא (ה"ג) וְהוּא הִיָּה מִתְבִּיִישׁ לְבַקֵּשׁ וְלַהֲפַצִּיר בְּבִנֵי אָדָם שִׁיתְנוּ לוֹ לְאֶכוּל, יוֹמָא חַד חָלַשׁ יוֹם אַחַד נַחֲלַשׁ מִחַמַּת רַעֲב וְנַחֲלָה, עָאֵל עָלֵיהּ רַבִּי יִיסָא נִכְנַס אֲלֵיו רַבִּי יִיסָא לְבַקְרוּ, שְׁמַע חַד קָלָא דְּאָמַר טִילְקָא טִילְקָא שְׁמַע בַּת קוּל אַחַת שְׁאִמְרָה גִּלְגַּל גִּלְגַּל דְּהֵיִינוּ מֵלֵאךְ הַמְּגַלְגַּל אֶת הַנִּשְׁמוֹת בַּעַת פְּטִירַתָם מִן הָעוֹלָם, (ומלש טילקא היא כמו טיקלא שהוא גלגל שהיוצא ממנו נפשו יוצאת ממנו ופורחת אלי ועדיין לא הגיע זמנו למות, וְוִי לְבַנֵּי מְתִיחָ דְּלֵא אֲשַׁתְּכַח בְּהוּ דִּיתִיב נַפְשִׁיהָ לְגַבִּיחָ אוֹי לְבַנֵּי הָעִיר שְׁלֵא נִמְצָא בִּינֵיהֶם מִי שִׁישִׁיב נַפְשׁוֹ אֲלֵיו, קָם רַבִּי יִיסָא שְׂדֵי בְּפוּמִיחָ מִיָּא דְּגַרְגְּרִין עֵמֵד רַבִּי יִיסָא וְזוּרְק בְּפִיו מִי גַרְגְּרִים שֶׁל רְמוֹנִים, רַצָּה לוֹמַר עֵסִיס רְמוֹנִים, אַפּוּתָא דְּקוֹנְטָא בְּמַדָּה קִטְנָה, וְעַל יַדֵּי זֶה אַתְּבֹזַע זִיעָא בְּאַנְפוּי וְתָב רּוּחִיחָ לְגַבִּיחָ נִבְקַע וַיִּצְאָה זִיעָה לְחוּץ עַל פָּנָיו וְחָזַר רּוּחוֹ אֲלֵיו וְנִתְרַפָּא.

לְבַתֵּר אֲתָא וְשָׂאִיל לֵיהּ אַחַר כֵּךְ בָּא רַבִּי יִיסָא וְשָׂאֵל לְהַעֲנִי מַה הִיָּה אַתּוּ, אָמַר חֲזִיךְ רַבִּי נַפְשָׁא נִפְקַת מִנְאֵי וּמָטוּ לָהּ קָמִי פּוּרְסִינָא דְּמַלְפָּא אָמַר בַּחֲזִיךְ רַבִּי שְׁנַפְשִׁי יִצָּאָה מִמֶּנִּי וְהִגִּיעָה לְפָנֵי הַכֶּסֶף שֶׁל מֶלֶךְ הָעֲלִיּוֹן בִּ"ה, וּבְעַת לְאַשְׁתַּאֲרָא תִּמְנָן

"מאמר שכר מצות צדקה" ומבואר בו כי העני הסובל צער, יש לו שכר, כי הקב"ה קרוב לתפלתו, לפי שיש לו לב נשבר, וגשמייתו קטנה ודלה לעומת ערך נפשו הגבוהה. ומבאר כי מי שזוכה לעשות צדקה עם העני הקרוב לקב"ה, הנה שכרו רב, וזוכה להתעלות ברוחניות, וכן להנצל בגשמייתו ואפילו ממות, ומביא על כך ב' מעשיות שמסופר בהם על תלמידי רשב"י שקיימו מצות צדקה וזכו להתעלות ולישועה.

(מקור המאמר בוהר פרשת בשלה דף סא ע"א-ב', בבאורינו כרך ה עמ' תרפ-תרפג)

דָּבָר אַחַר פִּירוּשׁ אַחַר עַל מַה שִׁכְתוּב אֲשֶׁרִי מִשְׁפִּיל אֶל דָּל, כַּמָּה גְּדוּל וְתִקִּיף שִׁכְרוּ שֶׁל הָעֲנִי לְפָנֵי הַקְבִּיחָ עַל שִׁסְבַּל עֲנִיוֹת, לְכַן אֲשֶׁרִי מִשְׁכִּיל אֵל דַּל וְנוֹתֵן לוֹ צַדִּיקָה, אָמַר רַבִּי חֲזִינָא תְּוֹהֵנָא עַל הָאֵי קָרָא תְּמָה אֲנִי עַל פְּסוּק זֶה דְּכִתִּיב פִּי שׁוֹמֵעַ אֶל אֲבִיוֹנִים יְהוָה, וְכִי אֶל אֲבִיוֹנִים שׁוֹמֵעַ וְלֹא לְאַחֲרָא וְכִי רַק אֵל הָאֲבִיוֹנִים הוּא שׁוֹמֵעַ וְלֹא לְאִישׁ אַחֵר, אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן לְכַן כְּתוּב כִּי שׁוֹמֵעַ אֵל אֲבִיוֹנִים ה' בְּגִין דְּאֵינוֹן קָרִיבִין יְתִיר לְמַלְפָּא לְפִי שֶׁהֵם קְרוּבִים אֵל הַמֶּלֶךְ בִּ"ה יוֹתֵר מֵאַחֲרִים, דְּכִתִּיב לֵב נִשְׁפָּר וְנִדְפָּה אֱלֹהִים לֹא תִבְזֶה פִירוּשׁ מִי שִׁישׁ לוֹ לֵב נִשְׁבֵּר וְנִדְכָּה אֵין הַקְבִּיחָ מְבֹזָה אֶת תְּפִלָּתוֹ, וְלִית לָךְ בְּעֵלְמָא דְּאִיהוּ תְּבִיר לְפָא כַּמִּסְכָּנָא וְאֵין לָךְ בְּעוֹלָם מִי שִׁישׁ לוֹ לֵב נִשְׁבֵּר כְּמוֹ הָעֲנִי.

תו אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן עוֹד אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן תָּא חֲזִי כָּל אֵינוֹן בְּנֵי עֵלְמָא אֲתַחֲזִיין קָמִי קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּגוּפָא וְנַפְשָׁא בָּא וְרָאָה כֹּל בְּנֵי הָעוֹלָם מִתְרַאִים לְפָנֵי הַקְבִּיחָ בְּגוּף וּבְנַפֶּשׁ, וּמִסְכָּנָא לֹא אֲתַחֲזִי אֲלֵא בְּנַפְשָׁא בְּלַחֲדוּדֵי וְהָעֲנִי לֹא מִתְרַאָּה

תָּמֹן, אֲלֵא דְבַעַא קִדְשָׁא בְרִיךְ הוּא לְזַכָּאָה לָךְ, וְאַכְרִיזוּ עֲלֵךְ, זְמִין הוּא רַבִּי יִיסָא לְסַלְקָא רוּחִיה, וְלֵאֲתַקְשְׁרָא בְּחַד אֲדָרָא קִדְשָׁא, דְּזְמִינִין חֲבָרְיָא לְאֲתַעְרָא בְּאַרְעָא, וְהָא אֲתַקִּינוּ תְּלַת פּוּרְסִינִין דְּקִימָן לָךְ וְלַחֲבַרְךָ, מַהֲהוּא יוֹמָא הוּוּ מְשַׁגְיַחִין בֵּיה בְּנֵי מְתִיה.

תּוּ מְסַפְנָא אַחְרָא אַעְבָר קַמִּיה דְּרַבִּי יִצְחָק, וְהוּוּ בִּידֵיה פְּלַג מְעָה דְּכֶסֶף, אָמַר לִיה לְרַבִּי יִצְחָק אֲשָׁלִים לִי וְלִבְנֵי וְלִבְנֹתֵי נַפְשָׁאן, אָמַר לִיה וְהִיךְ אֲשָׁלִים נַפְשֵׁיכּוּ, דְּהָא לָא אֲשַׁתְּכַח גַּבְאֵי בַר פְּלַג מְעָה, אָמַר לִיה בְּדָא אֲשָׁלִימָנָא בְּפִלַג אַחְרָא דְּאִית גַּבְאֵי, אַפְקִיה וְיַהֲבִיה לִיה, אַחְזִיאוּ לִיה בְּחַלְמִיה דְּהוּוּ אַעְבָר בְּשַׁפְתָּא דִּימָא רַבָּא, וּבַעָאן לְמַשְׁדֵּייה בְּגוּוִיה, חָמָא לְרַבִּי שְׁמַעוֹן דְּהוּוּ אוּשֵׁיט יְדוּי לְקַבְלִיה, וְאֲתֵי הֵהוּא מְסַפְנָא וְאַפְקִיה וְיַהֲבִיה בִּידוּי דְּרַבִּי שְׁמַעוֹן וְאַשְׁתַּזִּיב, כִּד אֲתַעַר נְפִל בְּפוּמִיה הָאֵי קָרָא (תְּחִלָּים מֵא ב) אֲשָׁרֵי מְשַׁפִּיל אֶל דֵּל בְּיוֹם רַעָה יִמְלִטְהוּ יְהוּ"ה.

מתוק מדבש

בְּדָא אֲשָׁלִימָנָא בְּפִלַג אַחְרָא דְּאִית גַּבְאֵי בּוּזָה אֲשָׁלִים אַנִּי בַעוּד חֲצִי מַעָה אַחֲרַת שְׁנַמְצָא אַצְלֵי, אַפְקִיה וְיַהֲבִיה לִיה הוּצִיא רַבִּי יִצְחָק אֶת חֲצִי הַמַּעָה וְנִתְּנָה לְהַעֲנִי, אַחְזִיאוּ לִיה בְּחַלְמִיה דְּהוּוּ אַעְבָר בְּשַׁפְתָּא דִּימָא רַבָּא וּבַעָאן לְמַשְׁדֵּייה בְּגוּוִיה הִרְאוּ לוֹ בַחֲלוּמוֹ שֶׁהִיא עוֹבֵר בְּשַׁפַּת הַיָּם הַגְּדוֹל וְרָצוּ לְהַשְׁלִיכוֹ וְלַהֲטִבִיעוֹ בַּתּוֹכוֹ וְכִבְר הַתְּחִיל לִיפּוֹל לְתוֹךְ הַיָּם, חָמָא לְרַבִּי שְׁמַעוֹן דְּהוּוּ אוּשֵׁיט יְדוּי לְקַבְלִיה רָאָה אֶת רַבִּי שְׁמַעוֹן שֶׁהוּשֵׁיט יָדוֹ כְּנִגְדוֹ לְהַצִּילוֹ אֲבָל לֹא הָיָה יֹכֹל לְהַגִּיעַ אֵלָיו, וְאֲתֵי הֵהוּא מְסַפְנָא וְאַפְקִיה וְיַהֲבִיה בִּידוּי דְּרַבִּי שְׁמַעוֹן וְאַשְׁתַּזִּיב וְבָא אֹתוֹ הַעֲנִי וְהוּצִיאוּ מִן הַיָּם וְנִתְּנוּ בִּידוּי שֶׁל רַבִּי שְׁמַעוֹן וְנִיצַל, כִּד אֲתַעַר נְפִל בְּפוּמִיה הָאֵי קָרָא כְּשֶׁהִקִּץ מִשִּׁנְתּוֹ נִפֵּל בְּפִיו פְּסוּק זֶה אֲשָׁרֵי מְשַׁפִּיל אֶל דֵּל בְּיוֹם רַעָה יִמְלִטְהוּ יְהוּ"ה.

פְּתוּרֵן הַחֲלוּם הוּא מַה שְׁמוּבָא בּוּזָה פְּרִשְׁתָּ וַיְחִי דָף רִיחַ, שְׂרַבִּי יִצְחָק בָּא אַצְל רַבִּי יְהוּרָה וְאָמַר לוֹ שְׂרׁוּאָה שֶׁהִגִּיעַ זְמַנּוֹ לְמוֹת לְפִי שְׂכַבְר אֵינוֹ רוֹאָה אֶת הַצֵּל שְׁלוֹ, וּבִיקֶשׁ מִמֶּנּוּ כְּמַה דְּבָרִים, וְהִלְכוּ יַחַד אַצְל רַבִּי שְׁמַעוֹן, וְרָאָה רַבִּי שְׁמַעוֹן אֶת הַמֶּלֶאךְ הַמּוֹת רוּדֶף אַחֲרָיו, וְרַבִּי שְׁמַעוֹן הִתְפַּלֵּל עָלָיו וְנַעֲשֶׂה עֵרֵב בְּשִׁבְלוֹ וְהֵאֲרִיכוֹ אֶת יָמָיו עוֹד כ"ף שָׁנִים עַד יוֹם פְּטִירַת רַבִּי שְׁמַעוֹן, וּמִתּוֹכֵן הַחֲלוּם נִרְאָה כִּי הָיָה גִזְרֵן עַל רַבִּי יִצְחָק וְזִימָן לוֹ הַקְּב"ה מִצּוּה זֶה כְּדִי לְבַטֵּל אֶת הַגְּזֵרָה מֵעָלָיו, וְהוּצֵרְךְ גַּם כֵּן תְּפַלֵּת רַבּוֹ רַבִּי שְׁמַעוֹן עָלָיו עִם זְכוֹת מִצּוֹת הַצְּדָקָה שֶׁעָשָׂה עִם הַעֲנִי, אֲבָל בְּלֹא מִצּוֹת הַצְּדָקָה לֹא הָיָה מוֹעִיל גְּבוּרַת רַבִּי שְׁמַעוֹן לְהַצִּילוֹ מִיַּד הַמֶּלֶאךְ הַמּוֹת.

וְרַצְתָּה לְהַשְׁאֵר שֵׁם, אֲלֵא דְבַעַא קִדְשָׁא בְרִיךְ הוּא לְזַכָּאָה לָךְ אֲלֵא רַצָּה הַקְּב"ה לְזַכּוֹת אוֹתְךָ וְלִכְךָ שְׁמַעַת אוֹתוֹ הַקּוֹל, וְאַכְרִיזוּ עֲלֵךְ זְמִין הוּא רַבִּי יִיסָא לְסַלְקָא רוּחִיה וְהַכְרִיזוּ עֲלֵיךְ וְאָמְרוּ עֲתִיד הוּא רַבִּי יִיסָא לְהַעֲלוֹת רוּחוֹ, וְלֵאֲתַקְשְׁרָא בְּחַד אֲדָרָא קִדְשָׁא וְלַהֲתַקְשֵׁר בְּאֲדָרָא אַחַת קְדוּשָׁה, (אֲדָרָא הוּא מְקוּם צְנוּעַ כַּעֲיִן חֲדָר), דְּזְמִינִין חֲבָרְיָא לְאֲתַעְרָא בְּאַרְעָא שְׁעִתִּידִים הַחֲבָרִים לְהַעֲיֵר בְּאַרְץ בְּגִלּוּי סוּדוֹת הַתּוֹרָה, וְגַם רַבִּי יִיסָא יָהִיָּה בְּכֻלָּל הַעֲשֵׂרָה חֲבָרִים שְׁנַתְּקַבְּצוּ לְאֲדָרָא רַבָּא (כְּמַצְוֵאֵר נְפַרְשֵׁת נֶשֶׁא דָף קַמֵּ"ג), וְשֵׁם הוּא עֲתִיד לְהַסְתַּלֵּק מִן הָעוֹלָם וְנִשְׁמַתּוֹ תַעֲלֶה לְגַן עֵדֶן, וְהָא אֲתַקִּינוּ תְּלַת פּוּרְסִינִין דְּקִימָן לָךְ וְלַחֲבַרְךָ וְהִרִי כִבְר הַכִּינּוּ ג' כַּסּוֹת הַמוֹכְנִים לָךְ וְעוֹד לְשָׁנִים מַחֲבָרִיךְ, וְהֵם רַבִּי יִיסָא, וְרַבִּי יוֹסִי בְּרַבִּי יַעֲקֹב, וְרַבִּי חֲזַקִּיה (כְּמַצְוֵאֵר עַס נְדָף קַמֵּד סוּע"א), שְׁמַתּוֹ מִיַּתַּת נְשִׁיקָה שְׁנֹדְבָקָה נִפְשָׁם בַּחֲשֵׁק אַהֲבַת הַקְּב"ה, מַהֲהוּא יוֹמָא הוּוּ מְשַׁגְיַחִין בֵּיה בְּנֵי מְתִיה מִיּוֹם הוּוּ וְהִלָּאָה הִיוּ מְשַׁגְיַחִים עָלָיו בְּנֵי עִירוֹ.

תּוּ מְסַפְנָא אַחְרָא אַעְבָר קַמִּיה דְּרַבִּי יִצְחָק וְהוּוּ בִּידֵיה פְּלַג מְעָה דְּכֶסֶף עוֹד הָיָה עֲנִי אַחַר שְׁעֵבֵר לְפָנֵי רַבִּי יִצְחָק וְהָיָה בִּידוֹ רַק חֲצִי מַעָה כֶּסֶף, אָמַר לִיה לְרַבִּי יִצְחָק, אֲשָׁלִים לִי וְלִבְנֵי וְלִבְנֹתֵי נַפְשָׁאן הַשְּׁלֵם לִי וְלִבְנֵי וְלִבְנֹתֵי אֶת נַפְשָׁנוּ, רַצָּה לוֹמֵר תִּשְׁבִּיעַ נַפְשָׁנוּ וְעַל יָדֵי זֶה תִּשְׁאֵר הַנֶּפֶשׁ שְׁלִימָה שְׁלֹא תִצָּא, אָמַר לִיה רַבִּי יִצְחָק לְהַעֲנִי, וְהִיךְ אֲשָׁלִים נַפְשֵׁיכּוּ דְּהָא לָא אֲשַׁתְּכַח גַּבְאֵי בַר פְּלַג מְעָה וְאִיךְ אֲשָׁלִים אֶת נַפְשְׁכֶם שְׁהִי לֹא נִמְצָא אַצְלֵי רַק חֲצִי מַעָה, אָמַר לִיה הַעֲנִי לְרַבִּי יִצְחָק

בשלה יום שלישי

סוד תפלה ממעמקים

מִמַּעַמְקִים קְרָאתֶיךָ [וכו']. וְהָכִי תֵאנָא כָּל מֵאן דְּמַצְלִי צְלוֹתָא קָמִי מְלָכָא קְדִישָׁא, בְּעֵי לְמַבְעֵי בְּעוֹתִיָּה וְלַצְלָאָה מַעַמְקָא דְּלָבָא, בְּגִין דִּישְׁתַּכַּח לְבִיָּה שְׁלִים בְּקִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וַיְכַוֵּין לָבָא וַרְעוּתָא.

וְמִי אָמַר דְּוֹד הָכִי, וְהָא כְּתִיב (תהלים קיט י) בְּכָל לְבִי דִרְשָׁתֶיךָ, וְדָא קְרָא סְגִי, מֵאִי בְּעֵי מַמַּעַמְקִים, אָלָא הָכִי תֵאנָא, כָּל בַּר נָשׁ דְּבְעֵי בְּעוֹתִיָּה קָמִי מְלָכָא, בְּעֵי לְכוּנָא דְּעֵתָא וַרְעוּתָא מְעִיקְרָא דְּכָל עֲקָרִין, לְאִמְשָׁכָא בְּרַכָּאן מַעַמְקָא דְּבִירָא, בְּגִין דִּינְגִיד בְּרַכָּאן מַמְבוּעָא דְּכָלָא, וּמֵאִי הוּא, הַהוּא אֲתֵר דְּנַפְיָק מַנְיָה וְאִשְׁתַּכַּח מַנְיָה הַהוּא נְהָר, דְּכְתִיב (בראשית ב י) וְנְהָר יוֹצֵא מַעַדָן, וְכְתִיב (תהלים מו ה) נְהָר פְּלָגִיו יִשְׁמַחוּ עִיר אֱלֹהִים, וְדָא אֲקָרִי מַמַּעַמְקִים, עַמְקָא דְּכָלָא עַמְקָא דְּבִירָא, דְּמַבּוּעִין נַפְקִין וְנַגְדִין לְבְּרַכָּא כָּלָא, וְדָא הוּא שְׂרוּתָא לְאִמְשָׁכָא בְּרַכָּאן מְעִילָא לְתַתָּא.

אָמַר רַבִּי חֲזַקְיָה, פֶּד עֵתִיקָא סְתִימָאָה דְּכָל סְתִימִין בְּעֵי לְזַמְנָא בְּרַכָּאן לְעֵלְמִין, אֲשֶׁרֵי כָּלָא וְאִכְלִיל כָּלָא

מתוק מדבש

דִּינְגִיד בְּרַכָּאן מַמְבוּעָא דְּכָלָא כְּדִי שְׁלִימָא תַמְשִׁין הַצְּרִיכוֹת מִמְקוֹר כָּל הַצְּרִיכוֹת, וְשׁוֹאֵל וּמֵאִי הוּא וּמַה הוּא מְקוֹר כָּל הַצְּרִיכוֹת, וְאִמַר הַהוּא אֲתֵר דְּנַפְיָק מַנְיָה וְאִשְׁתַּכַּח מַנְיָה הַהוּא נְהָר אֲוִתוֹ הַמְקוֹס שֵׁילָא מִמְנוּ וְנִתְגַּלָּה מִמְנוּ הַיְסוּד לְאִימָא הַנִּקְרָא נְהָר, וְהַיְיִנוּ הַיְסוּד לְאִבָּא, כִּי כֹאשֶׁר מִתְעוֹרֵר הַיְסוּד לְאִימָא לְהַעֲלוֹת מִיּוֹן נוֹקְצִין עַל יַדֵּי הַתְּפִלוֹת שֶׁל לְדִיקָא הַתְּחַתּוּנִים שֶׁמַּעֲלִין אֵלֶיָּה אֵת מִיּוֹן נוֹקְצִין, אִזּוּ מִתְעוֹרֵר הַיְסוּד לְאִבָּא לְהַשְׁפִּיעַ וְלְהוֹרִיד שֶׁפַע מִיּוֹן דּוֹכְרִין, דְּכְתִיב וְנְהָר יוֹצֵא מַעַדָן הַיְסוּד לְאִימָא הַנִּקְרָא נְהָר יוֹצֵא מִיְסוּד לְאִבָּא הַנִּקְרָא עֵדוֹן, וְכְתִיב וְנְהָר פְּלָגִיו יִשְׁמַחוּ עִיר אֱלֹהִים מִיְסוּד לְאִימָא מִתְפַּלְגוֹת וְנִמְשַׁכּוֹת הַצְּרִיכוֹת וּמִשְׁמַחוֹת אֵת הַמַּלְכוּת הַנִּקְרָא עִיר אֱלֹהִים, וְדָא אֲקָרִי מַמַּעַמְקִים וְאִלוּ נִקְרָאִים מַמַּעַמְקִים, עַמְקָא דְּכָלָא עַמְקָא דְּבִירָא עוֹמֵק הַכָּל שֶׁהוּא יְסוּד לְאִבָּא וְעוֹמֵק הַצָּר שֶׁהוּא יְסוּד לְאִימָא, דְּמַבּוּעִין נַפְקִין וְנַגְדִין לְבְּרַכָּא בְּשָׂא שְׁמַעֲיָנוֹת שֶׁהֵם שֶׁפַע אִבָּא יוֹצֵאִים וְנִמְשַׁכִּים עַל יַדֵּי יְסוּד לְאִימָא לְצַרְךָ אֵת כָּל הָעוֹלָמוֹת, וְדָא הוּא שְׂרוּתָא לְאִמְשָׁכָא בְּרַכָּאן מְעִילָא לְתַתָּא וְהוּוֹ הַרְאֵשִׁית לְהַמְשִׁיךְ הַצְּרִיכוֹת מִלְּמַעְלָה לְמַטָּה, לְכַן נִקְרָאִים עֵיקָרָא דְּכָל עֵיקָרִין.

"מאמר סוד תפלה ממעמקים" ומבואר בו כי המתפלל צריך לכוון דעתו היטב, ובוהו ימשיך שפע מהמדות העליונות, ומבאר על פי סוד כי ההתעוררות והמושכת השפע בכוונה היא מבחינת היסודות של חכמה ובינה הנקראים "מעמקים", ששם הוא בחינת הרחמים הגמורים. והמכוון כראוי הנה תפלתו מתקבלת ורצונו מתמלא. (מקור המאמר בוהר פרשת בשלה דף סג ע"ב, במעט דילוג, בבואורינו כרך ה עמ' תשב-תשג)

מִמַּעַמְקִים קְרָאתֶיךָ [וכו']. וְהָכִי תֵאנָא כָּל מֵאן דְּמַצְלִי צְלוֹתָא קָמִי מְלָכָא קְדִישָׁא כַךְ לְמַדְנּוּ כָּל מִי שֶׁמִּתְפַּלֵּל תְּפִלְתּוֹ לְפָנֵי הַמֶּלֶךְ הַקָּדוֹשׁ שֶׁהוּא ז"ל, בְּעֵי לְמַבְעֵי בְּעוֹתִיָּה וְלַצְלָאָה מַעַמְקָא דְּלָבָא צְרִיךְ לְבַקֵּשׁ בְּקִשּׁוֹתָיו וְלְהַתְּפַלֵּל מַעוֹמֵק הַלֵּב, בְּגִין דִּישְׁתַּכַּח לְבִיָּה שְׁלִים בְּקִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא כְּדִי שִׁימְצֵא לְבוֹ שְׁלֵם בְּהַקְבִּיָּה, וַיְכַוֵּין לָבָא וַרְעוּתָא וַיְכַוֵּין לְבוֹ וְרַצּוֹנוֹ, וְזֶה שֶׁכְּתוּב מַמַּעַמְקִים פִּירוּשׁ מַעוֹמֵק הַלֵּב קְרָאתֶיךָ.

וּמִקְשָׁה וְמִי אָמַר דְּוֹד הָכִי שְׁצִיךְ לְהַתְּפַלֵּל מַעוֹמֵק הַלֵּב, וְהָא כְּתִיב בְּכָל לְבִי דִרְשָׁתֶיךָ הַיְיִנוּ דְּרִישָׁה מִשְׁתַּחֲוִית הַלֵּב לְבוֹ, וְדָא קְרָא סְגִי וְכַפִּי שֶׁכְּתוּב בְּפִסּוֹק זֶה דִּי בְּכַךְ, מֵאִי בְּעֵי מַמַּעַמְקִים וְלִמָּה צְרִיךְ שִׁיחִיָּה מַמַּעַמְקִים, וּמִתְרַן וּמִפְרֵשׁ לְפִי הַסּוּד אָלָא הָכִי תֵאנָא כָּל בַּר נָשׁ דְּבְעֵי בְּעוֹתִיָּה קָמִי מְלָכָא אִלָּא כַךְ לְמַדְנּוּ כָּל אִדָּם שֶׁמְנַקֵּשׁ צִקְשָׁתוֹ לְפָנֵי הַמֶּלֶךְ ז"ה, בְּעֵי לְכוּנָא דְּעֵתָא וַרְעוּתָא מְעִיקְרָא דְּכָל עֲקָרִין לְכוּיִן לְעוֹמֵק הַלֵּב, וְלִנְוֹנוֹ לְצַקֵּשׁ מֵאִלָּא שֶׁהֵם שׁוֹרֵשׁ כָּל הַשְּׂרָשִׁים שֶׁל הַמַּשְׁכּוֹת הַצְּרִיכוֹת לְמַטָּה, וְסֹדֵר הַהַמְשַׁכָּה הוּא לְאִמְשָׁכָא בְּרַכָּאן מְעִילָא דְּבִירָא לְהַמְשִׁיךְ צְרִיכוֹת מִיְסוּד לְאִימָא הַנִּקְרָא עוֹמֵק הַצָּר, בְּגִין

אָמַר רַבִּי חֲזַקְיָה מִפְרֵשׁ דְּצִרְוֵי דְּלַעֲלֵל, וְאִמַר פֶּד עֵתִיקָא סְתִימָאָה דְּכָל סְתִימִין בְּעֵי לְזַמְנָא בְּרַכָּאן לְעֵלְמִין כַּשֵּׁ"א שֶׁהוּא סְתִים צִתּוֹךְ אִו"א שֶׁהֵם סְתוּמִים צִתּוֹךְ זו"ן, רוּחָה לְהַזְמִין צְרִיכוֹת לְכָל הָעוֹלָמוֹת, אֲשֶׁרֵי בְּשָׂא וְאִכְלִיל בְּשָׂא בְּהֵאֵי עַמְיָקָא עֲשָׂאָה מִשְׁרָה כָּל הַצְּרִיכוֹת וְכוּלָּם אֵת כּוֹלֵם צִוָּה הָעוֹמֵק

בְּהֵאֵי עֲמִיקָא עֲלָאָה, וּמְהֶכָא שְׂאִיב וְאַתְנַגִּיד בִּירָא, דְּנַחֲלִין וּמְבוּעִין אַתְנַגִּידוּ מִנִּיהּ וּמְתַשְׁקִין מִנִּיהּ בְּלָהוּ, וּמֵאֵן דְּמִצְלֵי צְלוּתִיהּ, בְּעֵי לְכוּנָא לְבָא וְרַעוּתָא לְאַמְשָׁכָא בְּרַכָּאֵן מַהֲהוּא עֲמִיקָא דְכֻלָּא, בְּגִין דִּיתְקַבֵּל צְלוּתִיהּ וְיִתְעַבֵּיד רַעוּתִיהּ.

מתוק מדבש

עומק כל הזכרות, בגין דיתקבל צלותיה ויתעבד רעותיה כדי שתתקבל תפלתו ויעשה לנו, כי שם הוא רחמים גמורים לכן המעלה תפלתו עד שם תפלתו מתקבלת ורנונו מתמלא. (מק"מ בשם האריז"ל)

העליון שהוא יסוד לאצא, ומהכא שאיב ואתנגיד בירא ומכאן שאצא וממשיך היסוד לאימא הנקרא צאר, דנחלין ומבויעין אתנגידו מניה ומתשקין מניה בקדוהו שנחלים ומעינות שהם סוד החו"ג נמשכים ממנו ונשקים ממנו כל הפרופים שהם ז' ו'ן ופרטופי זי"ע, ומאן דמצי צלותיה ומי שמתפלל תפלתו, בעי לקווא לקבא ורעותא לאמשיכא ברכאן מההוא עמיקא דכחא כריך לכוין לנו ורנונו להמשיך הזכרות מיסוד לאצא שהוא

בשלה יום רביעי

הכנה לקדושת השבת

יהו"ה יִלְחֶם לָכֶם וְאַתֶּם תִּחְרִישוּן, רַבִּי אֲבָא פִּתַּח, (ישעיה נח יב) אִם תָּשִׁיב מִשְׁפַּת רַגְלֶיךָ עֲשׂוֹת חֲפָצֶיךָ בְּיוֹם קִדְשֵׁי, זָפְאִין אֵינּוֹן יִשְׂרָאֵל דְּקִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲתָרְעֵי בְּהוֹן לְאַתְדַּבְּקָא בְּהוּ מִפְּלִ שְׂאָר עֲמִין דְּעֵלְמָא, וּמְגוֹ רַחֲמֵימוֹתָא דְּלֵהוֹן קָרִיב לֹוֹן לְגַבִּינָה, וְיִהְיֶה לֹוֹן אֲוִרְיִיתָא, וְיִהְיֶה לֹוֹן שַׁבַּת, דְּאִיהוּ קִדְשָׁא מִפְּלִ שְׂאָר יוֹמִין, וְנִיחָא מִפְּלָא, וְחֲדוּהָ דְּכֻלָּא, וְשָׁקִיל שַׁבַּת לְקַבֵּל אֲוִרְיִיתָא כּוּלָּהּ, וּמֵאֵן דְּנָטִיר שַׁבַּת פְּאִילוּ נָטִיר אֲוִרְיִיתָא כּוּלָּהּ.

וְקִרְאָתָּ לְשַׁבַּת עֲנָג, עֲנוּגָא דְּכֻלָּא, עֲנוּגָא דְּנַפְשָׁא וְגוּפָא, עֲנוּגָא דְּעֵלְאִין וְתַתְּאִין. וְקִרְאָתָּ לְשַׁבַּת, מְאִי וְקִרְאָתָּ, דִּיזְמִין לִיָּהּ, פְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (ויקרא כג ב) מְקַרְאֵי קִדְשׁ, פְּלוּמַר זְמִינִין, פְּמָה דְּמִזְמִין אוֹשְׁפִיזָא לְבֵיתִיהּ, וְעַל דָּא וְקִרְאָתָּ לְשַׁבַּת עֲנָג, דִּיזְמִין לִיָּהּ פְּמָה דְּמִזְמִין אוֹשְׁפִיזָא, פְּפִתוּרָא מְתַקְנָא בְּבֵיתָא מְתַקְנָא פְּדָקָא יָאוּת, בְּמִיכְלָא וּבְמִשְׁתֵּינָא פְּדָקָא יָאוּת, יִתִּיר עַל שְׂאָר יוֹמִין.

מתוק מדבש

לחלקו ולנחלתו, ולא מצד מעשיהם הטובים בחר בהם, אלא וּמְגוֹ רַחֲמֵימוֹתָא דְּלֵהוֹן קָרִיב לֹוֹן לְגַבִּינָה מתוך האהבה שאהב אותם קרב אותם אליו שיעבדו אותו, וְיִהְיֶה לֹוֹן אֲוִרְיִיתָא וּנְתַן להם את התורה, וְיִהְיֶה לֹוֹן שַׁבַּת דְּאִיהוּ קִדְשָׁא מִפְּלִ שְׂאָר יוֹמִין וּנְתַן להם את יום השבת שהוא קדוש מכל שאר ימים מִלְּד הסכמה, וְנִיחָא מִפְּלָא וּיש בו מנוחה מכל יגיעה מִלְּד הכתר, וְחֲדוּהָ דְּכֻלָּא והוא שמחת כל ישראל מִלְּד הצניע, וְשָׁקִיל שַׁבַּת לְקַבֵּל אֲוִרְיִיתָא כּוּלָּהּ ושקולה שבת כנגד כל התורה כולה, וּמֵאֵן דְּנָטִיר שַׁבַּת פְּאִילוּ נָטִיר אֲוִרְיִיתָא כּוּלָּהּ ומי ששומר את השבת נחשב לו כאילו שמר את כל התורה כולה.

ומה שכתוב וְקִרְאָתָּ לְשַׁבַּת עֲנָג פירושו עֲנוּגָא דְּכֻלָּא שבת הוא עונג של הכל, דהיינו עֲנוּגָא דְּנַפְשָׁא וְגוּפָא עֲנוּגָא דְּעֵלְאִין וְתַתְּאִין עונג של הנפש ושל הגוף, ועונג של העליונים והתחתונים, ומה שכתוב וְקִרְאָתָּ לְשַׁבַּת שׁוּאֵל מְאִי וְקִרְאָתָּ מה פירושו, ואמר דִּיזְמִין לִיָּהּ שִׁיזְמִין וּיְכִין אותו, פְּמָה דְּאַתְּ אָמַר כמו שכתוב אצל המועדים, מְקַרְאֵי קִדְשׁ, פְּלוּמַר זְמִינִין שִׁיזְמִין וּיקרא את המועדים פְּמָה דְּמִזְמִין אוֹשְׁפִיזָא לְבֵיתִיהּ כמו שמזמין אורח לביתו אל הסעודה ואל העונג, וְעַל דָּא ועל כן גם מה שכתוב וְקִרְאָתָּ לְשַׁבַּת עֲנָג גם כן פירושו דִּיזְמִין לִיָּהּ פְּמָה דְּמִזְמִין אוֹשְׁפִיזָא שִׁיזְמִין את השבת כמו שמזמנים אורח, ומפרש איך מזמנים, ואמר פְּפִתוּרָא מְתַקְנָא בְּבֵיתָא מְתַקְנָא פְּדָקָא יָאוּת בשלחן ערוך ובבית מסודר כראוי להיות, בְּמִיכְלָא וּבְמִשְׁתֵּינָא פְּדָקָא יָאוּת יִתִּיר עַל שְׂאָר יוֹמִין במאכלים מתוקנים ובמשקאות טובים כל אחד לפי כחו כראוי להיות יותר מבכל שאר ימי החול.

"מאמר הכנה לקדושת השבת" ומבואר בו כי מאהבת הקב"ה לישראל, בחר בנו מכל העמים, ונתן לנו מתנה את יום השבת שקדושתו גדולה מכל הימים, ושקול הוא ככל התורה כולה. ומבאר שצריך להזמין את השבת כשם שמזמנים אורח, והיינו בשולחן ערוך ובבית מסודר. וכן צריך להוסיף מחול על הקודש בכניסתו. ומבאר עוד שצריך להזהר בו בדבור שיהיה רק בעניני שמים ובקדושת היום ולא בדברים אחרים.

(מקור המאמר בזהר פרשת בשלה דף מז ע"א-ב, בבאורינו כרך ה עמ' תקטו-תקיח. ודע שמאמר זה נסדר בדילוג לעיל, בימי ששי שבפרשיות וישלח וישב מקין)

פירוש הפסוק המובא להלן, אם תשיב משבת רגלך אם תשיב מחמת קדושת השבת מלילך ברגלך חוץ לתחום, עשות חפצך ביום קדשי וכן תשמור עצמך מלעשות מלאכת חול ביום השבת שקדשו המקום, וקראת לשבת עונג שיהיה מיוחד לך להתענג בו, לקדוש ה' מכובד ליום השבת שקדשו המקום תקרא יום מכובד, וכבודתו מעשות דרכיך וכבודתו לא בקריאת שם לבד אלא תכבדו מעשות בו עניניך, ממצוא חפצך ודבר דבר וגם תכבדו מבלי מצוא בו חפצי חול, ומבלי לדבר בו דבר הנאסר בשבת. (מלודות)

יהו"ה יִלְחֶם לָכֶם וְאַתֶּם תִּחְרִישוּן כדי לפרש פסוק זה רַבִּי אֲבָא פִּתַּח לפרש מה שכתוב אִם תָּשִׁיב מִשְׁפַּת רַגְלֶיךָ עֲשׂוֹת חֲפָצֶיךָ בְּיוֹם קִדְשֵׁי, והקדים בשבחם של ישראל, ואמר זָפְאִין אֵינּוֹן יִשְׂרָאֵל דְּקִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲתָרְעֵי בְּהוֹן לְאַתְדַּבְּקָא בְּהוּ מִפְּלִ שְׂאָר עֲמִין דְּעֵלְמָא אֲשֵׁרִיהֶם יִשְׂרָאֵל שֶׁהקב"ה בחר בהם להתדבק בהם מכל שאר עמי העולם, כי במצרים היו ישראל כמעט שוים לשאר עמים והקב"ה לקחם שם

וְקִרְאָתָּ לַשַּׁבָּת מִבְּעוֹד יוֹם, לְקִדּוּשׁ יְהו"ה מְכֻבָּד, דָּא יוֹם פְּפוּרִים, תְּרֵי דְאֵינוֹן חַד, וְכַבְדָּתוֹ מְעֻשׂוֹת דְרַבְרֵיךְ כְּמָה דְאֻקְיָמְנָא.

מִמְצוֹא חֲפָצֵךְ וְדַבְרֵךְ דְּבַר, וְהָא אֲתָמַר בְּגִין דְּהֵיא מְלָה סְלָקָא וְאֲתַעְרַר מְלָה דְּחוּל לְעֵילָא, מֵאֵן דְּמִזְמִין אוֹשְׁפִיזָא בֵּיהּ בְּעֵי לְאַשְׁתַּדְלָא וְלֹא בְּאַחְרָא.

תָּא חֲזִי הֵהוּא מְלָה דְנִפְיָק מִפּוּמִיָּה דְּבַר נָשׁ, סְלָקָא וְאֲתַעְרַר אֲתַעְרוּתָא לְעֵילָא, אֵי לְטַב אֵי לְבִישׁ, וּמֵאֵן דִּיתִיב בְּעֻנּוּגָא דְשַׁבְתָּא, אָסִיר לִיהּ לְאַתְעָרָא מְלָה דְּחוּל, דְּהָא פְּגִים פְּגִימוֹ בְּיוֹמָא קְדִישָׁא, מֵאֵן דִּיתִיב בְּהִילוּלָא דְמַלְפָּא, לֹא יִתְחַזִּי לְמַשְׁבַּק לְמַלְפָּא וְיִתְעַסַּק בְּאַחְרָא, וּבְכָל יוֹמָא בְּעֵי לְאַחְזָא עוֹבְדָא, וְלְאַתְעָרָא אֲתַעְרוּתָא מִמָּה דְאַצְטְרִיךְ, וּבְשַׁבָּת בְּמַלְי דְשְׁמִיָּא וּבְקִדּוּשָׁא דְיוֹמָא בְּעֵי לְאַתְעָרָא וְלֹא בְּמְלָה אַחְרָא.

מתוק מדבש

אֲתַעְרוּתָא לְעֵילָא אֵי לְטַב אֵי לְבִישׁ עוֹלָה וּמַעוֹרֵר הַתְעוֹרְרוֹת לַמַּעֲלָה אִם לְטוֹב וְאִם לְרַע, כִּי סְגוּלַת הַדְּבָר לַעֲלוֹת לַעוֹרֵר לַמַּעֲלָה, וְכִיּוֹן שְׁכַן צִרִיךְ לְשִׁמּוֹר פְּתַחֵי פִּיּוּ בְּיוֹם הַשַּׁבָּת שְׁלֹא יַעוֹרֵר אֶת הַמְמוֹנָה הַשּׁוֹלֵט בִּימֵי הַחֹל שְׁהוּא מְלַאךְ מַט"ט, וְזֶה שְׁאֵמַר וּמֵאֵן דִּיתִיב בְּעֻנּוּגָא דְשַׁבְתָּא אָסִיר לִיהּ לְאַתְעָרָא מְלָה דְּחוּל מִי שְׁיוֹשֵׁב בְּעוֹנֵג שַׁבַּת אֲסוּר לוֹ לַעוֹרֵר דְּבִרֵי חוּל, דְּהָא פְּגִים פְּגִימוֹ בְּיוֹמָא קְדִישָׁא כִּי פּוֹגֵם פִּגְם בְּיוֹם הַקִּדּוּשׁ, וּמִשָּׁל לְזֶה כִּי מֵאֵן דִּיתִיב בְּהִילוּלָא דְמַלְפָּא לֹא יִתְחַזִּי לְמַשְׁבַּק לְמַלְפָּא וְיִתְעַסַּק בְּאַחְרָא מִי שְׁיוֹשֵׁב בַּשַּׁמְחַת הַמֶּלֶךְ הֵינּוּ סוּד שְׁמַחַת עוֹלָם הַאֲלִילוֹת שֵׁשׁ עֶשְׂרֵים אֵינוֹ רְאוּי שִׁיעוּזֹב אֶת הַמֶּלֶךְ וְיִתְעַסַּק בְּאַחַר הֵינּוּ עֹנֵר מַט"ט שְׁהוּא שׁוֹלֵט עִמֵּי הַסּוּל. וְהֵנָּה וּבְכָל יוֹמָא בְּעֵי לְאַחְזָא עוֹבְדָא וְלְאַתְעָרָא אֲתַעְרוּתָא מִמָּה דְאַצְטְרִיךְ בְּכָל יוֹם צִרִיךְ לְהִרְאוֹת מַעֲשֵׂה וּלְעוֹרֵר הַתְעוֹרְרוֹת לַמַּטָּה מִמָּה שְׁצִרִיךְ בְּאוֹתוֹ הַיּוֹם, וְלִכְל עֵינִין וְעֵינִין כְּפִי עֵינֵינוּ, וְלִזֶּה וּבְשַׁבָּת בְּמַלְי דְשְׁמִיָּא וּבְקִדּוּשָׁא דְיוֹמָא בְּעֵי לְאַתְעָרָא וְלֹא בְּמְלָה אַחְרָא וּבְשַׁבָּת שְׁהוּא יוֹם קִדּוּשׁ צִרִיכִים לְהַתְעוֹרֵר בְּעֵינֵי שָׁמַיִם וּבְקִדּוּשַׁת הַיּוֹם וְלֹא בְּדַבְרֵי אַחַר.

ועוד מה שכתוב וְקִרְאָתָּ לַשַּׁבָּת הֵינּוּ מִבְּעוֹד יוֹם פִּירוּשׁ שְׁיוֹסִיף מְחוּל עַל הַקִּדּוּשׁ, וְגַם יִכִּין מִבְּעוֹד יוֹם צִרְכֵי הַשַּׁבָּת, לְקִדּוּשׁ יְהו"ה מְכֻבָּד יוֹם שְׁקִדּוּשׁוֹ הַמְקוּם וְהוּא יוֹם מְכֻבָּד, דָּא יוֹם (מַלְת פְּפוּרִים ל"ג הַרַמ"ק וְהַמַּק"מ) זֶהוּ יוֹם הַשַּׁבָּת שְׁצִרִיךְ לְכַבְדּוֹ יוֹתֵר מִלֵּיל שַׁבַּת לְפִי שְׁכֻבּוֹד הַיּוֹם עֲדִיף מִכְּבוֹד הַלַּיְלָה, תְּרֵי דְאֵינוֹן חַד לֵיל שַׁבַּת וְיוֹם שַׁבַּת הֵם ב' בְּחִינּוֹת כִּנְגַד ז"ו"ן אֲבָל הֵם רַק יוֹם אֶחָד, כִּי אֵינִן לַיְלָה בְּלֹא יוֹם וְלֹא יוֹם בְּלֹא לַיְלָה, וְכֵן ז"ו"ן שְׁהֵם עֲמִינּוֹת לֵיל וְיוֹם הַשַּׁבָּת שְׁנִיָּהֶם הֵם צִמּוּד אֶחָד, לְכֵן כְּתוּב אַחַר כֵּךְ וְכַבְדָּתוֹ מְעֻשׂוֹת דְרַבְרֵיךְ בְּלִשׁוֹן יַחֲדִי כְּמָה דְאֻקְיָמְנָא כְּמוֹ שְׁהַעֲמַדְנוּ וּפִירְשָׁנוּ לְפִי שְׁשִׁנְיָהֶם הֵם בְּחִינָה אֶחָד.

ומה שכתוב מִמְצוֹא חֲפָצֵךְ וְדַבְרֵךְ דְּבַר, וְהָא אֲתָמַר הֲרִי לַמַּדְנֵי שְׁאֲסוּר לְדַבְרֵי בְּשַׁבַּת דְּבִרֵי חוּל, בְּגִין דְּהֵיא מְלָה סְלָקָא וְאֲתַעְרַר מְלָה דְּחוּל לְעֵילָא לְפִי שְׁדַבְּרוּר שֶׁל חוּל בְּשַׁבַּת עוֹלָה וּמַעוֹרֵר דְּבִרֵי חוּל לַמַּעֲלָה וְנַעֲשֵׂה עַל יְדֵי זֶה פִּגְם בְּקִדּוּשַׁת הַשַּׁבָּת, כִּי כֵךְ צִרִיךְ לְהִיּוֹת גַּם אֲצֵל בְּנֵי אָדָם מֵאֵן דְּמִזְמִין אוֹשְׁפִיזָא בֵּיהּ בְּעֵי לְאַשְׁתַּדְלָא וְלֹא בְּאַחְרָא מִי שְׁמִזְמִין אוֹרַח לְבִיתוֹ צִרִיךְ לְהַשְׁתַּדֵּל רַק בּוֹ וְלֹא בְּדַבְרֵי אַחַר.

תָּא חֲזִי הֵהוּא מְלָה דְנִפְיָק מִפּוּמִיָּה דְּבַר נָשׁ בֹּא וְרֵאָה כָּל דִּיבּוּר שְׁיוֹצֵא מִפִּי הָאָדָם אֲפִילוּ בְּחוּל, סְלָקָא וְאֲתַעְרַר

בשלח יום חמישי

סוד לחם משנה

וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֲלֵיהֶם, אִישׁ אֶל יוֹתֵר מִמֶּנּוּ עַד בִּקְרָ, אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, בְּכֹל יוֹמָא וְיוֹמָא מִתְבָּרַךְ עֲלֵמָא מַהְהוּא יוֹמָא עֲלֵאָה, דְּהָא כָּל שִׁיתָא יוֹמִין מִתְבָּרַכְאן מִיוֹמָא שְׁבִיעָאָה, וְכֹל יוֹמָא יְהִיב מַהְהִיא בְּרַכָּה דְקַבִּיל, בְּהִהוּא יוֹמָא דְבִיָּה, וְעַל דָּא מֹשֶׁה אָמַר אִישׁ אֶל יוֹתֵר מִמֶּנּוּ עַד בִּקְרָ, מֵאִי טַעְמָא, בְּגִין דְּלֹא יְהִיב וְלֹא יוֹזִיף יוֹמָא דָּא לְחֻבְרִיָּה, אֲלֵא כָּל חַד וְחַד שְׁלִיט בְּלַחְדוּדֵי, בְּהִהוּא יוֹמָא דִּילִיָּה, דְּהָא לָא שְׁלִיט יוֹמָא בְּיוֹמָא דְחֻבְרִיָּה.

בְּגִינֵי כְּףָּ כָּל אֵינּוֹן (נ"א אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, כָּל יוֹמָא וְיוֹמָא מִתְבָּרַךְ מַהְהוּא יוֹמָא עֲלֵאָה יוֹמָא שְׁבִיעָאָה, וּמִתְבָּרַכְן כָּל שִׁיתָא יוֹמִין כָּל חַד וְחַד בְּלַחְדוּדֵי, וְכֹל יוֹמָא יְהִיב בְּיוֹמָא דִּילִיָּה, מַהְהוּא בְּרַכָּה דְקַבִּיל מַהְהוּא יוֹמָא עֲלֵאָה, וְעַל דָּא מֹשֶׁה אָמַר אִישׁ אֶל יוֹתֵר מִמֶּנּוּ עַד בִּקְרָ, דְּהָא לָא שְׁלִיט יוֹמָא בְּיוֹמָא דְלֵאוּ דִּילִיָּה, וְכֹל אֵינּוֹן) חֲמִשָּׁה יוֹמִין שְׁלִיטִין בְּיוֹמֵיהוּ, וְאַשְׁתַּכַּח בֵּיהּ מַה דְקַבִּילוּ, וְיוֹמָא שְׁתִּיתָאָה אֲשַׁתַּכַּח בֵּיהּ יְתִיר.

וְאַזְלָא הָא, כְּהָא דְאָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, מֵאִי דְכִתִּיב יוֹם הַשְּׁשִׁי, וְלֹא אֲתָמַר הָכִי בְּכֹל שְׁאָר יוֹמִין, אֲלֵא הָכִי אוֹקְמוּהָ, הַשְּׁשִׁי דְאֶזְדוּגָא דְאֶזְדוּמָא בֵּיהּ מִטְרוּנִיתָא, לְאַתְקָנָא פְּתוּרָא לְמַלְכָּא, וּבְגִין כְּףָּ

מתוק מדבש

יוס זה לחצרו, לכן אם אדם מותיר מיום זה ליום אחר מורה ספירה אחת נריכה לקבל מספירה אחרת, כגון הגזורה מהחסד, וזה אינו כי אין הו"ק מקבלים זה מזה אלא כולם יחד מקבלים מהצנינה שהיא יוס השצת שיש בו די נורכ לכל אחד, אֲלֵא כָּל חַד וְחַד שְׁלִיט בְּלַחְדוּדֵי בְּהִהוּא יוֹמָא דִּילִיָּה אֲלֵא כָּל סְפִירָה וְסְפִירָה מֵהוּ"ק שׁוֹלֵט לְצַדָּה צִאוֹתוֹ הַיּוֹם שֶׁלָּהּ כִּי אִזּוּ יֵשׁ צַה כַּח לְהַשְׁפִּיעַ לְהַתְמוּנָה, דְּהָא לָא שְׁלִיט יוֹמָא בְּיוֹמָא דְחֻבְרִיָּה כִּי לֹא שׁוֹלֵט יוֹם זֶה צִוּמוֹ שֶׁל חֲצֵרוֹ.

"מאמר סוד לחם משנה" ומבואר בו כי כל יום מחמשת ימי החול מתברך משפע הספירה הפרטית השולטת בו, ועל כן המן היה יורד דבר יום ביומו, והיה אסור להותיר ממנו ליום אחר. אבל ביום השישי שבו הנהגת ספירת היסוד היה יורד לחם משנה, כי בו היה גם חלק המלכות שהוא חלק יום השבת. כי השבת היא חלק המלכות הניזונית מהיסוד, וגם יש בה בחינה שמקבלת ממדת הבינה המשפעת לכל ששת הימים. ומסיק שלכן צריכים אנו לסדר את שולחנו בליל שבת כראוי כדי להמשיך שפע ברכה לכל ששת ימי החול.

(מקור המאמר בזהר פרשת בשלח דף סג ע"ב, בבאוריניו כרך ה עמ' תשד-תשה. ודע שמאמר זה מובא כאן לפי הגירסא המבוררת הנדפסת בספרינו)

בְּגִינֵי כְּףָּ כָּל אֵינּוֹן חֲמִשָּׁה יוֹמִין שְׁלִיטִין בְּיוֹמֵיהוּ לְכֹן כָּל הַחֲמִשָּׁה יָמִים שֶׁהֵם כְּנֶגֶד חֲגִ"ת נ"ה שׁוֹלֵטִים כָּל אֶחָד צִוּם שְׁלוֹ וְהִינֵם נְרִיכִים הַשְׁפַּעָה מִיּוֹם אֶחָד, וְאַשְׁתַּכַּח בֵּיהּ מַה דְקַבִּילוּ וְנִמְנָל צִוּה הַיּוֹם מַה שְׁקַבֵּל מִלְּמַעְלָה מֵהַמֵּדָה שְׁכַנְגָדוּ וַיֵּשׁ צוֹ דִּי נִרְכּוּ לְאוֹתוֹ הַיּוֹם, אֲזַל וְיוֹמָא שְׁתִּיתָאָה אֲשַׁתַּכַּח בֵּיהּ יְתִיר יוֹם הַשְּׁשִׁי שֶׁהוּא כְּנֶגֶד הַיּוֹם נִמְנָל צוֹ יוֹתֵר גַּם חֲלֻקָּה שֶׁל הַמַּלְכוּת הַנִּכְלָלָת עִמּוֹ שֶׁהִיא כְּנֶגֶד יוֹם הַשְּׁצַת, כִּי צִוּם הַשְּׁצַת יֵשׁ צַחִינָת צִינָה הַמְשַׁפְּעַת לְכָל שֶׁשַׁת יָמִים וְגַם יֵשׁ צוֹ צַחִינָת מַלְכוּת הַמְקַבֵּל מֵהַיּוֹם, (וְעֵינִן לְקַמּוֹ).

וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֲלֵיהֶם, אִישׁ אֶל יוֹתֵר מִמֶּנּוּ עַד בִּקְרָ טַעַם הַדָּבָר אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, בְּכֹל יוֹמָא וְיוֹמָא מִתְבָּרַךְ עֲלֵמָא מַהְהוּא יוֹמָא עֲלֵאָה כָּל יוֹם וְיוֹם מִתְבָּרַךְ הַעוֹלָם מֵאוֹתוֹ יוֹם הַעֲלִיּוֹן, דֵּהֵיִינוּ מֵהַסְפִּירָה הַשׁוֹלֵטָת צִאוֹתוֹ הַיּוֹם, כִּי הוּ"ק דו"א נִקְרָאִים שֶׁשַׁת יָמִים לְפִי שֶׁהֵם שׁוֹלֵטִים צֶשֶׁת יָמֵי הַחֹל, דֵּהֵיִינוּ צִוּם רֵאשׁוֹן שׁוֹלֵטָת מֵדַת הַחֶסֶד, צִוּם צ' הַגְּזוּרָה, צִוּם ג' הַתְּפִלָּה, צִוּם ד' הַנֶּלֶח, צִוּם ה' הַהוֹד, צִוּם ו' הַיְסוּד, דְּהָא כָּל שִׁיתָא יוֹמִין מִתְבָּרַכְאן מִיוֹמָא שְׁבִיעָאָה כִּי כָּל שֶׁשָׁה יָמִים הַעֲלִוּנִים מִתְבָּרַכִּים מִיּוֹם הַשְּׁצִיעִי שֶׁהוּא שְׁצַת סוּד הַצִּינָה, וְכָּל יוֹמָא יְהִיב מַהְהִיא בְּרַכָּה דְקַבִּיל בְּהִהוּא יוֹמָא דְבִיָּה וְכֹל יוֹם מֵהוּ"ק נִתֵּן וּמִשְׁפִּיעַ שְׁפַע צִרְכוֹת לְצַנִּי אֲדַם מֵאוֹתָהּ הַצִּרְכָּה שְׁקַבֵּל צִוּם שְׁלוֹ, דֵּהֵיִינוּ יוֹם רֵאשׁוֹן מִשְׁפִּיעַ מִמֵּדַת הַחֶסֶד וְכוּ' כִּנ"ל, וְעַל דָּא מֹשֶׁה אָמַר וְעַל כֵּן אָמַר מֹשֶׁה אִישׁ אֶל יוֹתֵר מִמֶּנּוּ עַד בִּקְרָ, מֵאִי טַעְמָא מֵהוּ טַעַם, בְּגִין דְּלֹא יְהִיב וְלֹא יוֹזִיף יוֹמָא דָּא לְחֻבְרִיָּה לְפִי שֶׁאִינוּ נִתֵּן וְאִפְלוּ אִינוּ מִלּוּה

וְאַזְלָא הָא כְּהָא דְאָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר וְזֶה הוֹלֵךְ כִּמוֹ שֶׁאֲמַר רַבִּי אֶלְעָזָר מֵאִי דְכִתִּיב צִרְיָאִת הַעוֹלָם יוֹם הַשְּׁשִׁי עִם ה' יְתִירָה, וְלֹא אֲתָמַר הָכִי בְּכֹל שְׁאָר יוֹמִין וְלֹא נִאֲמַר כֵּן צִשָּׁר הַיָּמִים, אֲלֵא הָכִי אוֹקְמוּהָ אֲלֵא כֵּן הַעֲמַדְנוּ הַשְּׁשִׁי, דְּאֶזְדוּמָא בֵּיהּ מִטְרוּנִיתָא לְאַתְקָנָא פְּתוּרָא לְמַלְכָּא שְׁנוּדְמָנָה צוֹ הַמַּלְכָּה שֶׁהִיא מַלְכוּת סוּד ה' אַחֲרוֹנָה דְשֶׁם הַיּוֹ"ה לְהַכִּין שְׁלֵחַן לְמִלְךָ שֶׁהוּא ז"א לְנוֹרַךְ הַיַּחֲוֹד שֶׁהִיא צֶשֶׁת עַל יְדֵי הַיּוֹסוּד שֶׁהוּא יוֹם שְׁשִׁי, וּבְגִין כְּףָּ אֲשַׁתַּכַּחוּ בֵּיהּ תְּרִינֵי חוֹזְקִין לְכֹן צִוּם הַשְּׁשִׁי נִמְנָלִים

אֲשַׁתְּכֹחוּ בַּיּוֹם הַרְבֵּי חוֹלְקִין, חַד לְיוֹמִיָּה, וְחַד לְתַקּוּנָא בְּחֻדְוֹתָא דְּמַלְכָּא בְּמִטְרוּנִיתָא, וְהָהוּא לִילְיָא חֻדְוֹתָא דְּמִטְרוּנִיתָא בְּמַלְכָּא וְזוּוּגָא דְּלַהוֹן, וּמִתְבְּרָכָאן כָּל שִׁיתָא יוֹמִין כָּל חַד וְחַד בְּלַחֲדוּי, בְּגִין כֶּף בְּעֵי בַר נָשׁ לְסַדְרָא פְּתוּרִיָּה בְּלִילְיָא דְּשַׁבְּתָא, בְּגִין דְּיִשְׂרֵי עָלִיָּה בְּרַכָּאן מְלַעֲיָלָא, וּבְרַכָּתָא לָא אֲשַׁתְּכַח עַל פְּתוּרָא רִיקְנִיָּא, בְּגִין כֶּף תְּלַמִּידֵי חֻכְמִים דְּיַדְעִין רְזָא דָּא, וְזוּוּגָא דְּלַהוֹן מְעָרְב שַׁבְּת לְעָרְב שַׁבְּת.

מתוק מדבש

פְּתוּרִיָּה בְּלִילְיָא דְּשַׁבְּתָא לֹכְן נְרִיךְ הַאדָּם לְסַדְר שְׁלַמְנו זְלִיל שַׁבְּת לְסַעוּדַת הַלֵּילָה, בְּגִין דְּיִשְׂרֵי עָלִיָּה בְּרַכָּאן מְלַעֲיָלָא כְּדִי שִׁיטְרָה עֵלְיוּ צְרֻכּוֹת מְלַמְעֵלָה, וּבְרַכָּתָא לָא אֲשַׁתְּכַח עַל פְּתוּרָא רִיקְנִיָּא וְאִין הַצְרָכָה מְנוּיָה עַל שְׁלַחַן רִיקָן, בְּגִין כֶּף תְּלַמִּידֵי חֻכְמִים דְּיַדְעִין רְזָא דָּא לֹכְן הַתְּלַמִּידֵי חֻכְמִים שִׁיזְדַעִים קוּד זֶה שְׁזִילֵל שַׁבְּת יֵשׁ יִחוּד זו"ן הַגְּדוּלִים, וְזוּוּגָא דְּלַהוֹן מְעָרְב שַׁבְּת לְעָרְב שַׁבְּת יִחוּדָם הוּא מְלִיל שַׁבְּת לְלִיל שַׁבְּת.

זו שני חלקים, דהיינו חד לְיוֹמִיָּה וְחַד לְתַקּוּנָא בְּחֻדְוֹתָא דְּמַלְכָּא בְּמִטְרוּנִיתָא אַחַד לְיוֹמִיָּה לְסוּד כַּחֲלֹק שֶׁל אֶחָד הַיָּמִים, וְאַחַד לְתַקּוּן שֶׁל שְׂמַחַת הַמֶּלֶךְ עִם הַמַּלְכָּה, דֵּהֵינּוּ לְסַעוּדַת שַׁבְּת הַנִּכְצָדָת הַמְּזוּמָנָת לְשְׂמַחַת הַיִּחוּד, כִּי וְהָהוּא לִילְיָא חֻדְוֹתָא דְּמִטְרוּנִיתָא בְּמַלְכָּא וְזוּוּגָא דְּלַהוֹן זֶה הַלֵּילָה הוּא שְׂמַחַת הַמַּלְכָּה זְמַלְךְ וַיִּחוּד שְׁלַהֶם, וְזַעַת הַיִּחוּד מְקַבְּלִים שְׁפַע צְרֻכּוֹת מְזִינָה, וּמְאָלוּ הַצְרֻכּוֹת וּמִתְבְּרָכָאן כָּל שִׁיתָא יוֹמִין כָּל חַד וְחַד בְּלַחֲדוּי מִתְצַרְכִּים כָּל שַׁעָה יָמִים כְּדִי שִׁיטְפִיעוּ אַחַר כֶּךָ כָּל אַחַד וְאַחַד צִיּוּמוֹ זְלַנְדוּ, בְּגִין כֶּף בְּעֵי בַר נָשׁ לְסַדְרָא

בשלה יום ששי

מעלת ושכר המקיים סעודות שבת

תָּא חַזִּי, בְּסַעֲוֹדְתֵי אַלְיָן אֲשָׁתְמוּדְעוּן יִשְׂרָאֵל דְּאֵינּוֹן בְּנֵי מִלְכָּא, דְּאֵינּוֹן מְהִיכְלָא דְּמִלְכָּא, דְּאֵינּוֹן בְּנֵי מְהִימְנוּתָא, וּמֵאֵן דְּפַגְמִים חֲד סַעֲוֹדְתָא מְזַיְהוּ, אַחֲזֵי פְּגִימוּתָא לְעִילָא, וְאַחֲזֵי גְרַמְיָה דְּלֵאוּ מִבְּנֵי מִלְכָּא עֲלָאָה הוּא, דְּלֵאוּ מִבְּנֵי הִיכְלָא דְּמִלְכָּא הוּא, דְּלֵאוּ מְזַרְעָא קִדְיָא דְּיִשְׂרָאֵל הוּא, וְיַהֲבִין עֲלֵיהּ חֲמָרָא דְּתִלְת מְלִין דִּינָא דְּגִיהֶנָּם וְגו'.

וְתָא חַזִּי, בְּכַלְהוּ שְׂאָר זְמָנִין וְחֲגִין בְּעֵי בָר נֶשׁ לְחֲדֵי וְלְמַחְדֵי לְמִסְפָּנִי, וְאִי הוּא תְּדִי בְּלַחֲוֹדֵי וְלֵא יְהִיב לְמִסְפָּנִי, עוֹנֵשִׂיה סָגִי, דְּהָא בְּלַחֲוֹדֵי תְּדִי וְלֵא יְהִיב תְּדִי לְאַחֲרָא, עֲלֵיהּ פְּתִיב (מלכ"ב ב' א) וְזִרְיָתִי פְּרֵשׁ עַל פְּנִיכֶם, פְּרֵשׁ חֲגִיכֶם, וְאִי אִיהוּ בְּשַׁפְתָּא תְּדִי, אֵף עַל גַּב דְּלֵא יְהִיב לְאַחֲרָא, לֵא יְהֲבִין עֲלֵיהּ עוֹנֵשִׂא פְּשָׂאָר זְמָנִין וְחֲגִין, דְּכְתִיב פְּרֵשׁ חֲגִיכֶם, פְּרֵשׁ חֲגִיכֶם קָאָמַר, וְלֵא פְּרֵשׁ שַׁבְּתֶכֶם, וְכְתִיב (ישע"א א' יד) חֲדַשְׁיֶכֶם וּמוֹעֲדֵיכֶם שָׁנְאָה נְפֹשִׁי, וְאַלּוּ שַׁבַּת לֵא קָאָמַר, וּבְגִינֵי כְּף פְּתִיב בְּיָנִי וּבִין בְּנֵי יִשְׂרָאֵל.

מתוק מדבש

ונותנים עליו עונש חמור של שלשה דברים שהם דיני גיהנם, אש, וסלג, ושרצנו של אש, כנגד שלש סעודות שציטל, כי אפילו מי שלא ציטל אלא אחת מהן נענש כאילו ציטל את כולם לפי שזאת אפשר לפגום צפרנוף אחד ולאחוז צננים לכן אם ציטל סעודה אחת מראה ששאר הסעודות שאכל לא היו אלא להנאת עצמו.

וְתָא חַזִּי ובא וראה אחר שאמרנו שלש הסעודות שישיראל מקיימים בשבת הם כדי לשמוח עם שמחת פרצופי האצילות המאירים עלינו, לכן בכָּלְהוּ שְׂאָר זְמָנִין וְחֲגִין בְּעֵי בָר נֶשׁ לְחֲדֵי וְלְמַחְדֵי לְמִסְפָּנִי בכל שאר הזמנים והחגים צריך האדם לשמוח בסעודתו ולשמח את העניים, וְאִי הוּא תְּדִי בְּלַחֲוֹדֵי וְלֵא יְהִיב לְמִסְפָּנִי עוֹנֵשִׂיה סָגִי ואם הוא שמח בסעודתו לבדו ואינו נותן לאכול לעניים עונשו גדול, דְּהָא בְּלַחֲוֹדֵי תְּדִי וְלֵא יְהִיב חֲדוּ לְאַחֲרָא כי הוא לבדו שמח ואינו נותן שמחה לאחרים, עֲלֵיהּ פְּתִיב עליו כתוב וְזִרְיָתִי פְּרֵשׁ עַל פְּנִיכֶם פְּרֵשׁ חֲגִיכֶם פירוש אפשר זבל על פניכם, ומפרש, הזבל שנעשה מאכילתכם בחגיכם, וְאִילּוּ בְּשַׁבַּת אִי הוּא תְּדִי (ה"ג ד"ו) אֵף עַל גַּב דְּלֵא יְהִיב לְאַחֲרָא ואילו בשבת אם הוא שמח לבדו בסעודתו, אֵף עַל פִּי שְׂאֵינּוּ נִתְּן לְאִכּוּל לְאַחֲרֵי, לֵא יְהֲבִין עֲלֵיהּ עוֹנֵשִׂא אין נותנים עליו עונש כל כך פְּשָׂאָר זְמָנִין וְחֲגִין כמו על שאר הזמנים והחגים, דְּכְתִיב פְּרֵשׁ חֲגִיכֶם הרי פְּרֵשׁ חֲגִיכֶם קָאָמַר, וְלֵא פְּרֵשׁ שַׁבְּתֶכֶם, וְכְתִיב חֲדַשְׁיֶכֶם וּמוֹעֲדֵיכֶם שָׁנְאָה נְפֹשִׁי, וְאַלּוּ שַׁבַּת לֵא קָאָמַר כי על אכילת שבת אפילו אוכל לבדו אין מענישים אותו, לפי שבשבת הקב"ה הוא בעל הסעודה ובעל השמחה והוא משמח בשמחתו לכל אשר יחפוץ, לכן כשאנו שמחים בשמחתו אין אנו חייבים לשמח זולתינו כל כך, מה שאין כן בימים טובים שהם ימי שמחתינו ואנו בעלי הסעודה אנו חייבים לשמח לכל מי שנמצא בלי שמחה, וּבְגִינֵי כְּף פְּתִיב ובשביל זה כתוב שהקב"ה אומר שהשבת היא אות בְּיָנִי וּבִין בְּנֵי יִשְׂרָאֵל כי הוא בעל הסעודה המשמח אותנו בשמחתו.

"מאמר מעלת ושכר המקיים סעודות שבת" ומבואר בו כי על ידי שישיראל קדושים מקיימים ג' סעודות שבת, בזה הם ניכרים שהם בני המלך ב"ה, ויש להם חלק בשפע המדות העליונות. אבל מי שמבטל אפילו אחת מ'ג' סעודות, הגנה זה נענש ב'ג' עונשים חמורים, כי נחשב לו שלא קיים כלום מהם. ומבאר שהקב"ה הוא בעל שמחת השבת, ועל כן גם האוכל לבדו מבלי אחרים ועניים, אין נענש, מה שאין כן במועדים. ומבאר עוד את מעלת האורות שיש בסעודות השבת על מעלת האורות שיש בחגים וזמנים. (מקור המאמר בזהר פרשת יתרו דף פח ע"ב, בבאורינו כרך ו' עמ' רנ"ד-רנ"ו)

תָּא חַזִּי, בְּסַעֲוֹדְתֵי אַלְיָן צָא וְרַחֵם כִּי עַל יְדֵי אַלּוּ הִסְעוּדוֹת שֶׁל שַׁבַּת אִם מְקִיָּמִים אֵת כּוֹלָם כְּרַאֵוִי, אֲשֶׁתְּמוּדְעוּן יִשְׂרָאֵל דְּאֵינּוֹן גְּנֵי מְזִבָּא נִיכְרִים יִשְׂרָאֵל שֶׁהִם צִנִּי הַמֶּלֶךְ צ"ה, כִּי כְּשִׂיִרְאֵל אֹכְלִים סַעֲוָה שְׁלִישִׁית שָׁאז הוּא סַעֲוָה ז"א וּמִשְׁתַּתְּפִים צַמְחָתוּ, צִוָּה הִם מְרַחִים שֶׁהִם צִנִּי הַמֶּלֶךְ ז"א שֶׁנִּשְׁמַתִּים נִלְלָה מִמְנוּ, דְּאֵינּוֹן מְהִיכְלָא דְּמִלְכָּא שֶׁהִם מֵהִיכַל הַמֶּלֶךְ שֶׁהוּא הַמַּלְכוּת הַנִּקְרָאת הִיכַל שֶׁל ז"א, כִּי כְּשִׂיִרְאֵל אֹכְלִים צַסַּעֲוָה הָרִאשׁוֹנָה שָׁאז הִיא סַעֲוָתָא דְּמַטְרוֹנִיתָא וּמִשְׁתַּתְּפִים צַסַּמְחָתָה צִוָּה הִם מְרַחִים שֶׁהִם מֵהִיכַל דְּמַלְכָּא לְפִי שְׁמוֹשָׁרְשִׁים צַמַּלְכוּת, דְּאֵינּוֹן גְּנֵי מְהִימְנוּתָא שֶׁהִם צִנִּי אֲמוֹנָה כִּי כְּשִׂיִרְאֵל אֹכְלִים סַעֲוָה שְׁנִיָּה שֶׁהִיא סַעֲוָתָא דַּעֲתִיקָא הַכּוֹלֵל אֵת כָּל הָאֲלִילוֹת, וּמִשְׁתַּתְּפִים צַסַּמְחָתוּ צִוָּה הִם מְרַחִים שֶׁהִם צִנִּי אֲמוֹנָה שֶׁנִּשְׁמַתִּים הִיא מַעֲוֹלִם הָאֲלִילוֹת. וּמֵאֵן דְּפַגְמִים חֲדוּ סַעֲוֹדְתָא מְזַיְהוּ אַחֲזֵי פְּגִימוּתָא דְּיִשְׂרָאֵל וּמֵי שַׁפּוּגָם וּמַחְסֵר אֲפִילוּ סַעֲוָה אֵחָת מֵאַלּוּ הִג' סַעֲוֹדוֹת מַרְחָה פָּגַם לַמַּעֲלָה צַפְרָנוּף הָאֲלִילוֹת, וְאַחֲזֵי גְרַמְיָה דְּיֵאוּ מִבְּנֵי מְזַרְעָא עֲלָאָה הוּא וּמַרְחָה צַעֲלָמוּ שְׂאִינוּ מַצְנֵי הַמֶּלֶךְ הָעֵלְיוֹן שֶׁהוּא ז"א, דְּיֵאוּ מִבְּנֵי הִיכְלָא דְּמִלְכָּא הוּא וְשִׁינוּ מַצְנֵי הִיכַל הַמֶּלֶךְ שֶׁהוּא הַמַּלְכוּת, דְּיֵאוּ מְזַרְעָא קִדְיָא דְּיִשְׂרָאֵל הוּא וּמַרְחָה צַעֲלָמוּ שְׂאִינוּ מַזְרַע הַקְּדוֹשׁ שֶׁל יִשְׂרָאֵל שֶׁנִּשְׁמַתִּים מִן הָאֲלִילוֹת, וְיַהֲבִין עֲלֵיהּ חֲמָרָא דְּתִלְת מְלִין דִּינָא דְּגִיהֶנָּם וְגו'.

וּמִשׁוּם דְּכָל מְהִימְנוּתָא אֲשֶׁתְּכַח בְּשַׁבְּתָא, יִהְיִין לִיה לְבַר נָשׁ נִשְׁמַתָּא אַחְרָא, נִשְׁמַתָּא עֲלָאָה, נִשְׁמַתָּא דְּכָל שְׁלִימוֹ בְּהַ פְּדוּגָמָא דְּעֲלָמָא דְּאֵתִי.

וּבְגִינֵי כֶּף אֶקְרִי שַׁבַּת, מַהוּ שַׁבַּת, שְׁמָא דְּקִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, שְׁמָא דְּאִיהוּ שְׁלִים מִפְּלִ סְטְרוּי. אָמַר רַבִּי יוֹסֵי וַדְּאִי כֶּף הוּא, וְוִי לִיה לְבַר נָשׁ דְּלָא אֲשֶׁלִּים חֲדוּתָא דְּמִלְפָּא קִדְשָׁא, וּמֵאן חֲדוּתָא דִּילִיָּה, אֵלִין תְּלַת סְעוּדָתִי מְהִימְנוּתָא, סְעוּדָתִי דְּאַבְרָהָם יִצְחָק וְיַעֲקֹב כְּלִילִין בְּהוּ, וְכִלְהוּ חִידוֹ עַל חִידוֹ, מְהִימְנוּתָא שְׁלִימוּתָא מִפְּלִ סְטְרוּי.

מתוק מדבש

של הקצ"ה, שְׁמָא דְּאִיהוּ שְׁלִים מִפְּלִ סְטְרוּי שֶׁמֶהוּ שֶׁלֹּם מִכָּל הַבְּחִינֹת שֶׁסְּפִירוֹת הָאֲלִילוֹת, כִּי שְׁבַע הֵיא אוֹתוֹת ש' צַת, הֵנָּה צַת הֵיא הַמַּלְכוּת, וְהַרְשָׁשִׁים שַׁעַל ג' קוּי ש' הַס ג' יוֹדִין סוּד כַּתַּר חֲכָמָה צִינָה, וּג' קוּי ש' הַס ג' וּוִיִן סוּד ג' קוּי חֲגִ"ת דו"א, הֵרִי כִי מַלְת שְׁבַע כְּלוּל צַה כָּל פְּרָטוּפֵי הָאֲלִילוֹת הַמֵּאִירִים עֲלֵינוּ תּוֹסַפַּת נֶר"ן צִיּוֹם הַשְּׁבַע, וּלְפִי שְׁבִיּוֹם זֶה מֵאִירוֹת כָּל סְפִירוֹת אֵלוֹ, לָכֵן הוּא נִקְרָא צַסִּים זֶה. (וְעִי' צַעֲטָרַת לְצִי כֶּאֱן, וְצַס' צִנִּי יִשְׁכַּר צַחֲמִילַת דְּרוּשֵׁי הַשְּׁבַע, שְׁפִירָשׁוּ דְּצִרֵי הַזֶּהר "שְׁבַע שְׁמָא דְּקִצ"ה" צַכְמָה אֲרופִּים). אָמַר רַבִּי יוֹסֵי לְרַצִּי שְׁמַעוֹן וַדְּאִי כֶּף הוּא כְּדַצְרִיךְ שְׁכָל מִי שְׁפּוּגִים סְעוּדָה אַחַת מִג' סְעוּדוֹת שֶׁל שְׁבַע מֵרָחָה פּוּגִים לְמַעֲלָה, לָכֵן וְוִי לִיה לְבַר נָשׁ דְּלָא אֲשֶׁלִּים חֲדוּתָא דְּמִלְפָּא קִדְשָׁא אוֹי לֹו לְאֲדַם שְׁאִינוּ מַשְׁלִים הַשְּׁמַחָה שֶׁל הַמֶּלֶךְ הַקְּדוֹשׁ צ"ה, וּמֵאן חֲדוּתָא דִּילִיָּה וּמַה הֵיא הַשְּׁמַחָה שְׁלוֹ, אֵלִין תְּלַת סְעוּדָתִי מְהִימְנוּתָא אֵלוֹ הַשְּׁלֶשׁ סְעוּדוֹת שֶׁל הָאֲמוּנָה שֶׁהִם תִּיקוֹן כָּל פְּרָטוּפֵי הָאֲלִילוֹת, שֶׁהִם סְעוּדָתִי דְּאַבְרָהָם יִצְחָק וְיַעֲקֹב כְּלִילִין בְּהוּ הַסְּעוּדוֹת שֶׁאַבְרָהָם יִצְחָק וְיַעֲקֹב נִכְלָלִים צַהִם, כִּי סְעוּדַת לֵיל שְׁבַע שֶׁהֵיא כִּנְגַד הַמַּלְכוּת הֵיא סְעוּדַת יִצְחָק, לְפִי שֶׁהַמַּלְכוּת צִינָה מֵהַגְּבוּרוֹת לִיִּצְחָק, וְסְעוּדָה שְׁנִיָּה שֶׁהֵיא כִּנְגַד עַמִּיקָא הֵיא סְעוּדַת אַבְרָהָם, לְפִי שֶׁצַּעֲמִיקָא הוּא שׁוֹרֵשׁ הַחֲסָדִים צַסוּד חֲסֵד לְאַבְרָהָם, וְסְעוּדָה שְׁלִישִׁית שֶׁהֵיא כִּנְגַד ז"א הֵיא סְעוּדַת יַעֲקֹב, וְכִיִּהוּ חִידוֹ עַל חִידוֹ וְכָל הַסְּעוּדוֹת הִם שְׁמַחָה עַל שְׁמַחָה, פִּירוּשׁ שְׁמַחַת כְּלָלוֹת כָּל שְׁלוֹשַׁת הָאֲבוֹת עַל שְׁמַחַת גְּלוּי הַפְּרָטוּפִים הַעֲלִיוֹנִים, מְהִימְנוּתָא שְׁלִימוּתָא מִפְּלִ סְטְרוּי סוּד אֲמוּנָה שְׁלִימָה מִכָּל צַדִּיָּה הֵינּוּ תִיקוֹן כָּל פְּרָטוּפֵי הָאֲלִילוֹת מִכָּל צַחֲמִיָּהִם.

וממשיך ואמר ומישום דְּכָל מְהִימְנוּתָא אֲשֶׁתְּכַח בְּשַׁבְּתָא ולפי שהארות כל האלילות הנקראת אמונה נמצאות בשבת, לכן יִהְיִין לִיה לְבַר נָשׁ נִשְׁמַתָּא אַחְרָא נותנים לאדם נשמה אחרת צִלִּיל שְׁבַע מַנְד הַמַּלְכוּת חוֹן מֵהַנְּשָׁמָה שִׁישׁ לוֹ צִימוֹת הַחוּל, ועוד יותר נותנים לוֹ גְּשָׁמַתָּא עֲלֵאָה נשמה עליונה צִיּוֹם הַשְּׁבַע מַנְד ז"א, ועוד יותר מוסיפים לוֹ לְאֲדַם מַנְד הַצִּינָה גְּשָׁמַתָּא דְּבָרָא שְׁלִימוֹ בְּהַ נשמה יתירה שכל שלימות המדרגות שעליה נכללות צַה, הַכָּל כְּדִי שִׁיכֹל לְהַתְּעֵדֵן שְׁבַע בְּדוּגָמָא דְּעֲלָמָא דְּאֵתִי כַּעֲדוּנוֹ צַעוֹלַם הַצָּא, מַה שְׁאִין כֵּן יִמִּים טוֹבִים אִין דוּמָה כָּלִל לְשְׁבַע, כִּי הַנְּשָׁמָה הַנְּחוּסַפַּת צִיּוֹם טוֹב הֵיא רַק מַעֲנַף פְּרָטִי שְׁבַעוֹלַם הָאֲלִילוֹת, צַפְסַח מַנְד הַחֲסֵד לְצַד, צַשְׁבּוּעוֹת מַנְד הַתְּפִאֲרַת לְצַד, צַסוּכוֹת מַנְד הַגְּבוּרָה לְצַד, צַרְאֵשׁ חֲדַשׁ מַנְד הַמַּלְכוּת לְצַדָּה, אֲבַל שְׁבַע שְׁפִרְטוּפֵי הָאֲלִילוֹת מֵאִירִים עֲלֵינוּ זוכה האדם לקבל תּוֹסַפַּת נֶפֶשׁ רוּחַ נְשָׁמָה מִכּוֹלַם.

כמו שכתב האר"ל צַעֲרַר הַכוּנוֹת, כִּי צִלִּיל הַשְּׁבַע יִכוּין לְקַבֵּל סוּד תּוֹסַפַּת קְדוּשׁוֹת נֶר"ן מֵהַנוֹקְבָא שְׁבַעלּוֹתֵם הִם נִקְרָאוֹת נֶפֶשׁ, וְהֵינּוּ כַּשְׂאוֹמֵר צַאי כֵּלָה יִכוּין לְקַבֵּל תּוֹסַפַּת נֶפֶשׁ, וְכַשְׂאוֹמֵר הַשְּׁלִיחַ לְצוּר צַרכוֹ אֵת ה' הַמְּצוּרִךְ יִכוּין לְקַבֵּל תּוֹסַפַּת רוּחַ, וְכַשְׂאוֹמֵר וּפְרוּס עֲלֵינוּ יִכוּין לְקַבֵּל תּוֹסַפַּת נְשָׁמָה. וְצִיּוֹם הַשְּׁבַע יִכוּין לְקַבֵּל תּוֹסַפַּת נֶר"ן מו"א שְׁבַעלּוֹתֵם הִם נִקְרָאוֹת רוּחַ, וְהֵינּוּ כַּשְׂאוֹמֵר נְשָׁמַת כָּל חֵי יִכוּין לְקַבֵּל תּוֹסַפַּת נֶפֶשׁ, וְכַשְׂאוֹמֵן גְּאוּלָּה לְתַפְּלָה יִכוּין לְקַבֵּל תּוֹסַפַּת רוּחַ, וְכַתֵּר דְּמוּסַף כַּשְׂאוֹמֵר "אִיָּה" מִקּוּם כְּצוּדוֹ יִכוּין לְקַבֵּל תּוֹסַפַּת נְשָׁמָה, וּמִדְּצִרֵי הַזֶּהר נִרְאָה שֶׁאַחַר כֶּךָ זוכה אדם גם לנֶר"ן מַנְד אִימָא שְׁבַעלּוֹתֵם הִם נִקְרָאוֹת נְשָׁמָה, וְצַהִם כְּלוּלִים גַּם כֵּן תּוֹסַפַּת חֵיה וְיִסְדָּה מֵאֲבָא וּא"א.

וּבְגִינֵי כֶּף אֶקְרִי שַׁבַּת ולכן נקרא יום זה שְׁבַע, וּמִפְּרַשׁ בְּהוּ שַׁבַּת וְאֵמַר שְׁמָא דְּקִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא שְׁבַע הוּא שְׁמוֹ

יתרו יום ראשון

מעלת השמח והמתענג בשבת

זְכוֹר אֶת יוֹם הַשַּׁבָּת לְקַדְּשׁוֹ, רַבִּי יִצְחָק אָמַר, פְּתִיב (שם ב ג) וַיְבָרֶךְ אֱלֹהִים אֶת יוֹם הַשְּׁבִיעִי, וּכְתִיב בַּמֶּן (שמות מז כו) שֵׁשֶׁת יָמִים תִּלְקָטְהוּ וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי שַׁבַּת לֹא יִהְיֶה בוֹ, פִּינֹן דְּלֹא מִשְׁתַּכַּח בֵּיהּ מְזוּנֵי מַה בְּרַכְתָּא אֲשַׁתְּכַח בֵּיהּ.

אָלֵא הָכִי תֵאנָא, כָּל בְּרַכְאָן דְּלַעֲלֵא וְתַתָּא בְּיוֹמָא שְׁבִיעָא תְּלִיין, וְתֵאנָא אַמְאֵי לֹא אֲשַׁתְּכַח מִנָּא בְּיוֹמָא שְׁבִיעָא, מִשּׁוּם דִּהְהוּא יוֹמָא מִתְּבַרְכְּאָן מִיַּנְיָה כָּל שְׂיַתָּא יוֹמִין עֲלָאִין, וְכָל חַד וְחַד יְהִיב מְזוּנֵיהּ לְתַתָּא כָּל חַד בְּיוֹמוֹי, מִהֵיאָה בְּרַכָּה דְּמִתְּבַרְכְּאָן בְּיוֹמָא שְׁבִיעָא.

וּבְגִינֵי כֶּף מֵאן דְּאִיהוּ בְּדַרְגָּא דְּמַהִימְנוּתָא, בְּעֵי לְסַדְרָא פְּתוּרָא, וְלֹא תִקְנָא סְעוּדָתָא בְּלִילְיָא דְּשַׁבְתָּא, בְּגִין

מתוק מדבש

וְחַד יְהִיב מְזוּנֵיהּ דְּתַתָּא וְכָל אַחַד וְאַחַד מֵאֵלּוּ הַשְּׁשֶׁה יָמִים נוֹתֵן מְזוּנוֹ לְמַטָּה צְעוּלָס הַזֶּה בְּלֵי חַד בְּיוֹמוֹי כָּל אַחַד צִיּוּמוֹ שֶׁהוּא שׁוֹלֵט צוֹ מִהֵיאָה בְּרַכָּה דְּמִתְּבַרְכְּאָן בְּיוֹמָא שְׁבִיעָא מֵאִתָּה הַזְּרָכָה שְׁכָל אַחַד מֵהֶם מִתְּצַרְךְ צִיּוֹם הַשְּׁבִיעִי, רַנָּה לוֹמַר כִּי הַחֶסֶד הַשׁוֹלֵט צִיּוֹם הַרְאָשׁוֹן מִשְׁפִּיעַ רַב חֶסֶד צְמֻלְכוֹת מִהַשְּׁפַע שְׁקַבֵּל צִיּוֹם הַשְּׁמַת מִהַצִּינָה, וְכֵן הַגְּזוּרָה הַשׁוֹלֵט צִיּוֹם ב', עַד הַיְסוּד הַשׁוֹלֵט צִיּוֹם הַשְּׁשִׁי גַם הוּא מִשְׁפִּיעַ שְׁפַע צְמֻלְכוֹת מִמֶּה שְׁקַבֵּל מִהַצִּינָה, וְהַמְלַכּוֹת מִחֻלְקַת אֶת שְׁפַע הַמְּזוּן אֶל הַתַּחְתּוֹנִים, וְלִכֵּן לֹא יֵרֵד הַמֶּן צִצְצָה כִּי אִזּוֹ חוֹזְרִים הַעֲלוּלִים שֶׁהֵם הוֹ"ק אֶל עֵילָמָה שֶׁהִיא הַצִּינָה לַחֲזוֹר וְלִטְוֹל שְׁפַע חֵדָּשׁ, וְצוּמֵן שְׁמַקְצִלִים אִינְס מִשְׁפִּיעִים, וְהוּא מִה שְׁלַמְדֵנוּ שְׁמָה שְׁכַחוּב וְיִצְרַךְ אֱלֹהִים אֶת יוֹם הַשְּׁבִיעִי, פִּירוּשׁוֹ שְׁכָל צְרַכְאָן דְּלַעֲלֵא וְתַתָּא צִיּוּמָא שְׁבִיעָא תְּלִיין, לְפִי שְׂוִים הַשְּׁבִיעִי שֶׁהוּא הַצִּינָה הִיא מִקּוֹר הַזְּרָכּוֹת לִכֵּן צוֹ תְּלוּיּוֹת כָּל הַזְּרָכּוֹת הַרְאִיּוֹת לְעֵלְיוֹנִים וְלַתַּחְתּוֹנִים. (רא"ג ומִפְרָשִׁים)

אִי נִמְי מִה שְׁאֵמַר שְׁמִיּוֹם הַשְּׁמַת מִתְּצַרְכִים כָּל שְׁשֶׁה יָמִים הַעֲלוּיִים, הַעֲנִין הוּא כִּי צִיּוֹם הַשְּׁמַת הַעוֹלָם נוֹן צְשַׁפַע רוּחֵי עַל יְדֵי הַשְּׁכִינָה צְהִיּוּתָה מְלֻבָּשָׁת בְּצִצְשִׁין דְּצִיּוּרָה שֶׁהֵם נִקְרָאִים לְבוּשֵׁי צִצְצָה וְיוֹם טוֹב שֶׁל הַשְּׁכִינָה, וְשֶׁ עֲדִיין הַשְּׁפַע רוּחֵי, לִכֵּן אִין שְׁפַע גְּשַׁמִּי צִצְצָה אֵלָּא שְׁפַע רוּחֵי שֶׁהוּא מְזוּן הַנְּפִשׁוֹת, וְצִיּוּרָה הַחוֹל הַעוֹלָם נוֹן עַל יְדֵי מִלְאָךְ מַט"ט שֶׁהוּא שֶׁר הַיְצִירָה הַשׁוֹלֵט צִצְצָה יְמֵי הַחוֹל, וְשְׁפַע הַגְּשַׁמִּי יוֹרֵד בְּצִצְשִׁין הַיְצִירָה הַקְּרוּב אֶל הַעֲשִׂיָה, וְכָל שְׁשֶׁה יָמִים שֶׁל מַט"ט יוֹנְקִים צִצְצָה מִהַשְּׁכִינָה מְזוּן רוּחֵי, וְעַל יְדֵי מִתְּעַבָּה וּמִתְּגַשֵּׁם הַשְּׁפַע כְּדֵי לְהַשְׁפִּיעַ לַתַּחְתּוֹנִים אִישׁ אִישׁ צִיּוּמוֹ שְׁפַע גְּשַׁמִּי. (רמ"ק)

"מאמר מעלת השמח והמתענג בשבת" ומבואר בו כי שבת הוא מקור הברכה, ועל כן לא היה יורד בו המן, כי הוא כנגד השכינה העולה או לקבל שפע ברכות לכל ששת ימי החול. ולפי ששבת הוא סוד האמונה, לכן צריכים אנו לערוך את שלחן שבת ברוב שפע, ולאכול ולהתענג ביום השבת, ועל ידי כך אנו זוכים להמשיך שפע וברכה לכל ימי החול.

(מקור המאמר בזהר פרשת יתרו דף פח ע"א, בביאורינו כרך ו עמ' רמד-רמת. ודע שמאמר זה נסדר בדילוג לעיל, בימי ששי שבפרשיות ויגש ויחי)

זְכוֹר אֶת יוֹם הַשַּׁבָּת לְקַדְּשׁוֹ כְּדֵי לְפַרֵשׁ פְּסוּקֵי זֶה, רַבִּי יִצְחָק אָמַר הַקְּדִים וְאָמַר פְּתִיב בְּשַׁבַּת בְּרֵאשִׁית וַיְבָרֶךְ אֱלֹהִים אֶת יוֹם הַשְּׁבִיעִי הִרִי שְׁבַשְׁבַּת יֵשׁ בְּרַכָּה מִיּוֹחַדָּת בְּעוֹלָם, וּכְתִיב בַּמֶּן שֵׁשֶׁת יָמִים תִּלְקָטְהוּ וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי שַׁבַּת לֹא יִהְיֶה בוֹ פִּירוּשׁ שְׁלֹא יֵרֵד הַמֶּן בְּשַׁבַּת, וְקָשָׁה פִּינֹן דְּלֹא מִשְׁתַּכַּח בֵּיהּ מְזוּנֵי כִיּוֹן שְׁבַשְׁבַּת לֹא נִמְצָא בוֹ מְזוּנוֹת כְּשֶׁהִיוּ יִשְׂרָאֵל בְּמַדְבַּר כִּי לֹא יֵרֵד הַמֶּן בְּשַׁבַּת, יִהְיֶה מֵאִיזָה טַעַם שִׁיחִיָּה, עַל כָּל פְּנִים מוֹכַרָה שְׁאִין בְּרַכַּת הַיּוֹם בְּמְזוּנוֹת, כִּי אֵילּוּ הִיתָה הַבְּרַכָּה לְצוּרְךְ מְזוּן בְּנֵי אָדָם וְדֹאֵי הִיָּה יוֹרֵד הַמֶּן בְּשַׁבַּת, אִם כֵּן צְרִיךְ לְדַעַת מַה בְּרַכְתָּא אֲשַׁתְּכַח בֵּיהּ מִה הִיא הַבְּרַכָּה שְׁנִמְצָאת בוֹ שְׁעֵלְיָה נִאמַר וַיְבָרֶךְ אֱלֹהִים אֶת יוֹם הַשְּׁבִיעִי.

וְאֵמַר אָלֵא הָכִי תֵאנָא אֵלָּא כֶּךָ לְמַדְנוּ, כִּי בְּלֵ בְּרַכְאָן דְּשְׁבִיעָא וְתַתָּא בְּיוֹמָא שְׁבִיעָא תְּלִיין כָּל הַזְּרָכּוֹת שֶׁל מַעֲלָה וְשֶׁל מַטָּה תְּלוּיּוֹת צִיּוֹם הַשְּׁבִיעִי, וְתֵאנָא וְלַמְדֵנוּ כִּי אַמְאֵי יָא אֲשַׁתְּכַח מִנָּא בְּיוֹמָא שְׁבִיעָא לְמַה לֹא נִמְצָא מִן צִיּוֹם הַשְּׁבִיעִי, מִשּׁוּם דִּהְהוּא יוֹמָא מִתְּבַרְכְּאָן מִיַּנְיָה בְּלֵ שְׂיַתָּא יוֹמִין עֲלָאִין לְפִי שְׂוִים הֵהוּא שֶׁהוּא הַשְּׁמַת מִתְּצַרְכִים מִמֶּנוּ כָּל שְׁשֶׁה יָמִים הַעֲלוּיִים, שֶׁהֵם שֶׁ סְפִירוֹת עֲלוּיוֹת חֶסֶד גְּזוּרָה תְּפִאֲרַת נִלְאָ הוּד יְקוּד שֶׁל ז"א, כִּי יוֹם הַשְּׁמַת שׁוֹרְשׁוֹ צִצְצָה שְׁכָה מִקּוֹר כָּל הַזְּרָכּוֹת לִכֵּן מִתְּצַרְכִים עַל יְדֵי חַג"ת נה"י דו"א הַעוֹמְדִים תַּחְתֵּיהּ, וְכָל חַד

דִּיתְבָּרַךְ פְּתוּרִיהָ כֹּל אֵינוֹן שִׁיתָא יוֹמִין, דְּהָא בְּהוּא זְמַנָּא אֲזַדְמֵן בְּרַכָּה לְאַתְבָּרְכָא כֹּל שִׁיתָא יוֹמִין דְּשַׁבְּתָא, וּבְרַכְתָּא לָא אֲשַׁתְּכַח בְּפִתּוּרָא רִיקְנִיָא, וְעַל כֵּן בְּעֵי לְסַדְרָא פְּתוּרִיהָ בְּלִילְיָא דְּשַׁבְּתָא בְּנַהֲמֵי וּבְמַזְוֵנֵי.

רַבִּי יִצְחָק אָמַר, אֲפִילוּ בְיוֹמָא דְּשַׁבְּתָא נְמִי. רַבִּי יְהוּדָה אָמַר, בְּעֵי לְאַתְעַנְגָּא בְּהַאי יוֹמָא, וּלְמִיכַל תְּלַת סְעוּדֵי בְּשַׁבְּתָא, בְּגִין דְּיִשְׁתְּכַח שְׁבַעָא וְעַנּוּגָא בְּהַאי יוֹמָא בְּעַלְמָא.

רַבִּי אָבָא אָמַר, לְאַזְדַּמְנָא בְּרַכְתָּא בְּאֵינוֹן יוֹמִין דְּלַעֲלִיא, דְּמִתְבָּרְכָן מְהַאי יוֹמָא, וְהַאי יוֹמָא מְלִיא רִישִׁיהָ דְּזַעֲרֵי אַנְפִּין, מְטַלָּא דְּנַחֲתִית מְעַתִּיקָא קְדִישָׁא סְתִימָא דְּכָלָא, וְאֲטִיל לְחַקְלָא דְּתַפּוּחִין קְדִישִׁין, תְּלַת זְמַנֵּי מְפַד עֵייל שַׁבְּתָא, בְּגִין דִּיתְבָּרְכוּן כְּלָהוּ בְּחָדָא.

וְעַל דָּא בְּעֵי בַר נָשׁ לְאַתְעַנְגָּא תְּלַת זְמַנִּין אַלִּין, דְּהָא בְּהָא תְּלִיא מְהִימְנוּתָא דְּלַעֲלִיא, בְּעַתִּיקָא קְדִישָׁא, וּבְזַעֲרֵי אַנְפִּין, וּבְחַקְלָא דְּתַפּוּחִין.

מתוק מדבש

ומיום השבת יושפע שפע ושובע לכל ששת ימי השבוע כפי מה שיאכל ויתענג בשבת לכבוד השבת כי כפי עינוגו בעולם הזה כן ישפיעו עליו שפע ברכה מלמעלה.

רַבִּי אָבָא אָמַר הַטַּעַם שְׁנַרְיָן לְהַתְעַנֵּג צוּה הַיּוֹם וּלְאֲכוּל שְׁלֹשׁ סְעוּדוֹת הוּא כְּדִי לְאַזְדַּמְנָא (ה"ג נד"ר) בְּאֵינוֹן יוֹמִין דְּלַעֲלִיא דְּמִתְבָּרְכָן מְהַאי יוֹמָא לְהַתְחַזֵּר צַלוּ הַיָּמִים שֶׁל מַעְלָה שֶׁמִּתְזַכְרִים מִיּוֹם הַשַּׁבָּת שֶׁהֵם הַזֵּוּ"ן לְאַחֲלוּת סוּד ז' סְפִירוֹת הַתְּחַמוּנוֹת חַג"ת נְהִי"מ הַמְקַצְלִים שֶׁפַּע מֵהַצִּינָה עַל יְדֵי סְעוּדוֹת שַׁבָּת, וּמִפְרַשׁ סֹדֵר הַמַּשְׁכָּת הַשַּׁפְעָה, וְהַאי יוֹמָא מְלִיא רִישִׁיהָ דְּזַעֲרֵי אַנְפִּין וְיוֹם הַזֶּה הוּא הַצִּינָה מְמַלְאֵת אֶת רִאשׁוֹ שֶׁל ז' א"ל בְּמוֹחִין דְּחַז"ל מְפַשְׁטָא דְּנַחֲתִית מְעַתִּיקָא קְדִישָׁא סְתִימָא דְּכָלָא מְטַל שֶׁהוּא סוּד הַשַּׁפְעָה הַיּוֹרֵד מִמוּחָא סְתִימָא דְּעַתִּיקָא קְדִישָׁא הַסְתִּימָה וְעַלֵּם מְכַל הַשַּׁגָּה אֵל הַצִּינָה, וְאַחֲרָיִךְ חַקְלָא דְּתַפּוּחִין קְדִישִׁין וְז"ל מְטִיל וּמְשַׁפֵּיעַ אֶת הַשַּׁפְעָה לְהַשְׁכִּינָה הַנִּקְרָאת חַקְל תַּפּוּחִין קְדִישִׁין תְּלַת זְמַנֵּי מְפַד עֵייל שַׁבְּתָא שְׁלֹשׁ פְּעָמִים בְּשַׁבָּת סְעוּדוֹת מַעַת כְּנִיסַת הַשַּׁבָּת, בְּגִין דִּיתְבָּרְכוּן כְּלָהוּ בְּחָדָא כְּדִי שִׁיתְבָּרְכוּ כֹּל הַזֵּוּ"ת יַחַד מֵהַשַּׁפְעָה הַיּוֹרֵד דְּרַךְ הַצִּינָה, וְעַל יְדֵי זֶה נִמְשָׁךְ שֶׁפַּע לְכָל יְמֵי הַשַּׁבָּע.

שלחנו כל ששת הימים על ידי סעודה זו, דְּהָא בְּהוּא זְמַנָּא אֲזַדְמֵן בְּרַכָּה לְאַתְבָּרְכָא כֹּל שִׁיתָא יוֹמִין דְּשַׁבְּתָא כִּי בּוֹזֵן הוּא מְזוּדְמַנַת שֶׁפַע בְּרַכָּה כְּדִי שִׁיתְבָּרְכוּ כֹּל שֶׁשֶׁת יְמֵי הַשַּׁבָּע עַל יְדֵי שֶׁפַע זֶה, וְעַל יְדֵי שְׂאָדָם מְסוּדָר שֶׁלְחָן לְכַבּוֹד סְעוּדַת לַיִל שַׁבָּת מִתְבָּרְךְ שֶׁלְחָנוּ לְכָל יְמֵי הַשַּׁבָּע, וּבְרַכְתָּא לָא אֲשַׁתְּכַח בְּפִתּוּרָא רִיקְנִיָא וּבְרַכָּה לָא נִמְצְאָת בְּשֶׁלְחָן רִיק, וְעַל כֵּן בְּעֵי לְסַדְרָא פְּתוּרִיהָ בְּלִילְיָא דְּשַׁבְּתָא בְּנַהֲמֵי וּבְמַזְוֵנֵי וּלְכַךְ צְרִיךְ לְסוּדָר שֶׁלְחָנוּ בְּלַיִל שַׁבָּת בְּלַחֵם וּמוֹזֵן כְּדִי שֶׁתְּחַוֵּל הַבְּרַכָּה עַל שֶׁלְחָן מְלֵא לְצוּרְךָ שֶׁשֶׁת יְמֵי הַשַּׁבָּת דּוֹגְמַת שׁוֹלְחָן שֶׁל לַחֵם הַפְּנִים שֶׁבְעֵרִיכְתּוּ לְבַד הַשַּׁפִּיעַ הַבְּרַכּוֹת, וְכִיּוֹן שֶׁנִּכְנַסַת הַשַּׁבָּת וּבָאָה מְנוּחָה וּשְׁלַחְנוּ עֲרוּךְ, הָרִי נִתְבָּרְכוּ מְזוּנוֹתָיו לְכָל יְמֵי הַשַּׁבָּע וְשׁוּב אֵין צְרִיךְ לְעֲרוּךְ הַשׁוֹלְחָן לְשָׂר סְעוּדוֹת הַיּוֹם.

איחא בשער הכוונות דף ע"ג רלתי למורי ז"ל שהיה חושש ומקפיד מאד וחיה לאכול בשלחן של ד' רגלים דוגמת שלחן של צ"ת המקדש, והיינו כנ"ל שלחן של שבת צריך להיות דומה לשלחן של צ"ת המקדש לכן כמו שנעריכת לחם הפנים על שלחן של צ"ת המקדש ירד השפע לבני ישראל כמו כן על ידי שלחנו של אדם הערוך ומסודר בלחם ומוזן לכבוד שבת יורד שפע ברכה לכל ימי השבוע, עוד כתב שם בסוף טור ד' מנהג מורי ז"ל להניח השלחן במוקמו בליל שבת והמפה פרוסה על השלחן וכוס של הקידוש ושל ברכת המזון מונח עליו, והיה מניח כל שהוא טפות יין בכוס ההוא כדי להשאיר שם ברכה ליל שבת, גם היה משיר בשלחן חמת המפה הפרוסה קצת פתיחין ופרורין של פת לסיבה הנזכר.

רַבִּי יִצְחָק אָמַר מוֹסִיף עַל דְּבָרֵי הַבְּרִייתָא כִּי לָא דִּי שְׁצִרִיךְ לְסוּדָר שֶׁלְחָנוּ בְּלַיִל שַׁבָּת, אֲלֵא אֲפִילוּ בְיוֹמָא דְּשַׁבְּתָא נְמִי אֲפִילוּ בְיוֹם הַשַּׁבָּת גַּם כֵּן רַאוי שִׁיהִיָּה שֶׁלְחָנוּ עֲרוּךְ וּמְסוּדָר בְּלַחֵם וּמוֹזֵן, כִּי אֲפִילוּ שֶׁקְבַלְנוּ בְּלַיִלָה מְבָרְכוֹת הַמְזוּדְמַנוֹת בְּלַיִלָה דְּרַךְ הַמַּלְכוּת עַל יְדֵי שֶׁלְחָן הַעֲרוּךְ, עוֹד צְרִיךְ שֶׁנִּקְבַּל מְבָרְכַת יוֹם הַשַּׁבָּת שֶׁהִיא בְּרַכָּה יוֹתֵר עַלִּינוּהָ. רַבִּי יְהוּדָה אָמַר הוֹסִיף וְאָמַר שֶׁבְרַכּוֹת שֶׁל שַׁבָּת אֵינוֹן תְּלוּיוֹת בְּסִידוּר הַשֶּׁלְחָן לְבַד אֲלֵא תְלוּיוֹת בְּאֲכִילָה מִמֶּשׁ, לְכֵן בְּעֵי לְאַתְעַנְגָּא בְּהַאי יוֹמָא צְרִיכִים לְהַתְעַנֵּג בְּזֶה הַיּוֹם, וּלְמִיכַל תְּלַת סְעוּדֵי בְּשַׁבְּתָא וּלְאֲכוּל שְׁלֹשׁ סְעוּדוֹת בְּשַׁבָּת, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב וְקִרְאָת לְשַׁבָּת עוֹנֵג, בְּגִין דְּיִשְׁתְּכַח שְׁבַעָא וְעַנּוּגָא בְּהַאי יוֹמָא בְּעַלְמָא כְּדִי שִׁימְצָא בְּזֶה הַיּוֹם שׁוּבַע וְעוֹנֵג בְּעוֹלָם,

סוד ענין זה מצאנו בשער הכוונות דף ע' ט"ז, וזה לשונו: והענין הוא כי בקבלת שבת בשעה שקבלה המלכות הארת הנה"י דו"א במוחין דילה או היא נקראת חקל, ואחר כך צויכולו ה' שאתר העמידה היא מקבלת הארת ג' אמנעיות חג"ת דו"א ג' מוחין שלה, ואז היא נקראת חקל תפוחין בסוד ג' אצות הנקראים תפוחין, וצוקידוש צויכולו ה' היא מקבלת הארת ג' מוחין שלה גם מג"ר חז"ל דו"א, ואז היא נקראת צאמת חקל תפוחין קדישין בסוד ג' מוחין דו"א הנקראים קודש, והם המאירים ג' מוחין דילה. וְעַל דָּא בְּעֵי בַר נָשׁ לְאַתְעַנְגָּא תְּלַת זְמַנֵּי אַלִּין וְעַל כֵּן צְרִיךְ הָאָדָם לְהַתְעַנֵּג שְׁלֹשׁ פְּעָמִים אֵלּוּ, דְּהָא בְּהָא תְּלִיא מְהִימְנוּתָא דְּלַעֲלִיא מְטַלָּא דְּנַחֲתִית מְעַתִּיקָא קְדִישָׁא סְתִימָא דְּכָלָא מְטַל שֶׁהוּא סוּד הַשַּׁפְעָה הַיּוֹרֵד מִמוּחָא סְתִימָא דְּעַתִּיקָא קְדִישָׁא הַסְתִּימָה וְעַלֵּם מְכַל הַשַּׁגָּה אֵל הַצִּינָה, וְאַחֲרָיִךְ חַקְלָא דְּתַפּוּחִין קְדִישִׁין וְז"ל מְטִיל וּמְשַׁפֵּיעַ אֶת הַשַּׁפְעָה לְהַשְׁכִּינָה הַנִּקְרָאת חַקְל תַּפּוּחִין קְדִישִׁין תְּלַת זְמַנֵּי מְפַד עֵייל שַׁבְּתָא שְׁלֹשׁ פְּעָמִים בְּשַׁבָּת סְעוּדוֹת מַעַת כְּנִיסַת הַשַּׁבָּת, בְּגִין דִּיתְבָּרְכוּן כְּלָהוּ בְּחָדָא כְּדִי שִׁיתְבָּרְכוּ כֹּל הַזֵּוּ"ת יַחַד מֵהַשַּׁפְעָה הַיּוֹרֵד דְּרַךְ הַצִּינָה, וְעַל יְדֵי זֶה נִמְשָׁךְ שֶׁפַּע לְכָל יְמֵי הַשַּׁבָּע.

וּבְעֵי בַר נָשׁ לְאַתְעַנְגָּא בְּהוּ וּלְמַחְדֵי בְּהוּ, וּמֵאן דְּגָרַע סְעוּדָתָא מְנִיְהוּ, אַחְזִי פְּגִימוּתָא לְעֵילָא, וְעוֹנְשִׁיהּ דְּהָהוּא בַר נָשׁ סְגִי, בְּגִינֵי כֶּךָ בְּעֵי לְסִדְרָא פְּתוּרִיהּ תְּלַת זְמַנֵי מִפְּד עֵייל שְׁבֻתָא, וְלֹא יִשְׁתַּכַּח פְּתוּרִיהּ רִיקְנִיָא, וְתִשְׁרִי בְּרַכְתָּא עָלֶיהּ כָּל שְׂאָר יוֹמֵי דְשְׁבֻתָא, וּבְהָאֵי מְלָה אַחְזִי וְתִלֵי מְהִימְנוּתָא לְעֵילָא.

מתוק מדבש

שנת), וְלֹא יִשְׁתַּכַּח פְּתוּרִיהּ רִיקְנִיָא וְלֹא יִמְצָא שְׁלַחְנוּ רִיק, כְּדִי שִׁיחִיהּ שְׁלַחְנוּ כְּלֵי לְקַבַּל הַבְּרֻכּוֹת, וְתִשְׁרִי בְּרַכְתָּא עָלֶיהּ כָּל שְׂאָר יוֹמֵי דְשְׁבֻתָא וְתִשְׁרִי הַבְּרֻכָּה עֲלֵיו כֹּל שְׂאָר יְמֵי הַשְּׁבֻתָּה, מִכַּח הַשְּׁפַע שְׁנִשְׁפַּע עֲלֵיו בַּשְּׁבֻתָּה, וּבְהָאֵי מְלָה וּבְקִיּוּם שֶׁל סְעוּדוֹת בַּשְּׁבֻתָּה, אַחְזִי וְתִלֵי מְהִימְנוּתָא לְעֵילָא מְרַאָה וּמְעוֹרֵר הָאָדָם שְׁבָהֶם תְּלוּיָהּ כֹּל הַמְּשַׁכֵּת הַשְּׁפַע מֵאִ"ס ב"ה לְצוּרֶךָ תִּיקוּן הָאֲצִילוֹת.

וּבְעֵי בַר נָשׁ לְאַתְעַנְגָּא בְּהוּ וּלְמַחְדֵי בְּהוּ וְצָרִיךְ הָאָדָם לְהִתְעַנֵּג בְּהֵם וּלְשִׁמּוּחַ בְּהֵם בְּשֶׁלֶשׁ סְעוּדוֹת שֶׁל שְׁבֻתָּה, וּמֵאן דְּגָרַע סְעוּדָתָא מְנִיְהוּ אַחְזִי פְּגִימוּתָא לְעֵילָא וּמִי שְׁגוּרַע וּמְחֻסַּר אִיזוּ סְעוּדָה מֵהֶם מְרַאָה שִׁישׁ פֶּגַם לְמַעְלָה, כִּי הוּא הַגּוֹרֵם שִׁיחִיהּ חֲסַר הַשְּׁפַע לְמַעְלָה בְּפִרְצוּפֵי הָאֲצִילוֹת, וְעוֹנְשִׁיהּ דְּהָהוּא בַר נָשׁ סְגִי וְעוֹנְשׁוֹ שֶׁל אָדָם זֶה הוּא מְרֻבָּה, בְּגִינֵי כֶּךָ בְּעֵי לְסִדְרָא פְּתוּרִיהּ תְּלַת זְמַנֵי מִפְּד עֵייל שְׁבֻתָא לְכֹן צָרִיךְ הָאָדָם לְסִדֵּר שְׁבֻתָּה לְכַבּוֹד סְעוּדוֹת שְׁבֻתָּה מֵעַתָּה כְּנִיסַת הַשְּׁבֻתָּה שֶׁלֶשׁ פְּעָמִים, (לְאִפְסוּקֵי מַמָּן) דְּסִזְרָא לִיָּה שִׁישׁ חִיּוֹן שֶׁלֶשׁ סְעוּדוֹת צִיּוּם חוּץ מִסְעוּדַת לַיִל

יתרו יום שני

מקור ושורש סעודות שבת

רבי שמעון אמר, האי מאן דאשלים תלת סעודתי בשבתא, קלא נפיק ומכרזא עליה, (ישעיה נח יד) אז תתענג על יהו"ה, דא סעודתא חדא לקבל עתיקא קדישא דכל קדישין, והרפבתיך על במתי ארץ, דא סעודתא תניינא לקבל חקלא דתפוחין קדישין, והאכלתיך נחלת יעקב אביך, דא הוא שלימו דאשתלים בזעיר אנפין, ולקבלייהו בעי לאשלמא סעודתייהו.

ובעי לאתענגא בכלהו סעודתי, ולמחדי בכל חד וחד מנייהו, משום דאיהו מהימנותא שלימתא, ובגין כך שבתא אתיקר מפל שאר זמנין וחסין, משום דכלא ביה אשתכח, ולא אשתכח הכי בכלהו זמני וחסין.

מתוק מדבש

מאותה נחלה שז"א הנקרא יעקב מקבל מעתיקא קדישא כי צענה זו עולה ז"א דזיקנא דעתיקא צמול העליון ששם הוא מקום הפה דעתיק ומשם אוכל ז"א צעודה זו, ומשפע הנשפע מיוחד זה אנו אוכלים סעודה זו, והוא פירוש הפסוק והאכלתיך נחלת יעקב, שתקבל אותו השפע שז"א מקבל.

מה שכתוב אז תתענג על ה' לפני והרכבתיך על צמתי ארץ שלא כסדר הסעודות, סוד הענין הוא כי גם צעודה הלילה המלכות מקבלת שפע מעתיקא קדישא כמו שפירש רבי אבא לעיל, אלא שאין השפע מגיע אלינו ואנחנו מקבלים השפע מעל צמתי ארץ לצד, ולכן סעודה זו היא כנגד והרכבתיך על צמתי ארץ צערכינו, כי אין אנו מקבלים השפע כי אם מעל צמתי ארץ צעודה הראשונה עד צאה של סעודה השניה שהיא סעודת עתיקא קדישא, שאז גם אנו מקבלים שפע מעתיקא קדישא ממש, ולכן נזכר בכתוב אז תתענג על יהו"ה ולא אמר אענגך על יהו"ה כמו שאמר והרכבתיך על צמתי ארץ, אלא אמר תתענג כנגד המלכות שהיא עצמה תקבל עונג מעתיקא קדישא צעודה הראשונה ולכן נזכר קודם לוהרכבתיך, וקאי נמי עלינו צעודה שניה שאז אנו מקבלים שפע מעתיקא קדישא ממש. ואין דברי רבי שמעון סותרים כלל את דברי רבי אבא, כי רבי אבא מדבר משפע הנמשך מעתיק דרך ז"א למלכות בכל השלש סעודות, וגם רבי שמעון מודה לזה שכל סעודה נריך שיקדים שפע עתיק, אלא שהוא מדבר משפע הנמשך "אלינו" צג' סעודות ועל זה אמר כי צעודת הלילה אנו מקבלים שפע ממלכות, צעודת היום אנו מקבלים שפע מעתיק, וצעודת המנחה אנו מקבלים שפע מו"א, אבל בכל ג' סעודות נמשך השפע מעתיק דרך ז"א למלכות. (ש' מארשצ"י ומק"מ צגס הרמ"ו)

ובעי לאתענגא בכלהו סעודתי ולמחדי בקלא חד וחד מנייהו ונריך להתענג בכל הסעודות ולשמוח בכל אחת ואחת מהם צפרטות, בישום דאיהו מהימנותא שלימתא לפי שהשבת היא סוד אמונה השלימה היינו תיקון כל האצילות, ובגין כך שבתא אתיקר בקלא שאר זמנין וחסין וצביל זה שבת חשוב ויקר יותר מכל שאר זמנים וחסים, בישום דבכ"א ביה אשתכח משום שכל פרזופי האצילות נמצאים צו להאיר הארתם בשלש סעודות, (היינו ג' פרזופים הנראים באצילות שהם עתיק ז"א ומלכות, כי א"א הם עמירין חמת הדיקנא דא"א), וכלא אשתכח הכי בקלאו זמני וחסין ולא נמצא כך בכל הזמנים והחסים, כי בכל המועדים אין מתגלה בהם אלא מדרגה אחת ממדרגות האצילות.

"מאמר מקור ושורש סעודות שבת" ומבואר בו כי ג' סעודות השבת מקורם במדות העליונות, והמקיים זוכה שכרוז יוצא מן השמים ומברכהו. ומבאר שרב המנונא סבא היה מזכיר ומעורר את מקור המדות בכל סעודה כראוי. ורשב"י היה מזכיר בפיו ומעורר הכנה והומנה לסעודה בלשון אתקינו סעודתא.

(מקור המאמר בזהר פרשת יתרו דף פח ע"א-ב', בבאוריגו כרך ו עמ' רמח-רנב. ודע שמאמר זה נסדר בדילוג לעיל, בימי ששי שבפרשיות שמות וארא בא)

רבי שמעון אמר, האי מאן דאשלים תלת סעודתי בשבתא זה האדם שהשלים שלש סעודות בשבת, קלא נפיק ומכרזא בעליה קול כרוז יוצא מן השמים ומכריז עליו פסוק זה אז תתענג על יהו"ה ופירשו רבי שמעון דא סעודתא חדא לקבל עתיקא קדישא דכל קדישין זו היא סעודה אחת כנגד א"א שהוא מקודש יותר מאו"א הנקראים קדושים, ומה שכתוב והרפבתיך על במתי ארץ פירושו דא סעודתא תניינא לקבל חקלא דתפוחין קדישין זו היא סעודה צ' כנגד המלכות הנקראת ארץ, ונקראת חקל תפוחין קדישין כנ"ל, ומה שכתוב והאכלתיך נחלת יעקב אביך פירושו דא הוא שלימו דאשתלים בזעיר אנפין זו היא שלימות השפע שנשלם צו"א מעתיקא קדישא המתגלה בעת מנחת שבת, שהוא נקרא נחלת יעקב היינו הנחלה שז"א הנקרא יעקב מקבל מעתיקא, לקבלייהו בעי דאשלים סעודה היינו הנחלה שז"א הנקרא יעקב מפה שפע מקבל אז.

ונחזור ונבאר כי מה שכתוב אז תתענג על יהו"ה שהצט קול מכרות כנגד סעודת עתיקא קדישא, היא סעודת היום כמו שרבי שמעון מפרש לקמן, ורצה לומר אז בעת שתקיים סעודה זו תזכה לקבל עונג מעתיקא קדישא שהוא למעלה מו"א הנקרא יהו"ה, ומה שכתוב והרפבתיך על במתי ארץ שהצט קול מכרות כנגד סעודת חקל תפוחין קדישין היא סעודת הלילה, ורצה לומר כשתקיים סעודה זו אז תרכיב אותך על גבי המלכות לקבל שפע מהשפע שהיא מקבלת מו"א, ומה שכתוב והאכלתיך נחלת יעקב אביך שהצט קול מכרות כנגד סעודת זעיר אנפין היא סעודת המנחה, ורצה לומר כשתקיים סעודה זו אז האכלתיך

אָמַר רַבִּי חֲזִיָּא, בְּגִין כְּךָ מְשׁוּם דְּאִשְׁתַּכַּח פְּלֵא בֵּיהּ, אִידְכַּר תְּלַת זְמַנִּין, דְּכַתִּיב (בראשית ב ב) וַיְכַל אֱלֹהִים בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי, וַיִּשְׁבּוּת בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי, וַיְבָרֶךְ אֱלֹהִים אֶת יוֹם הַשְּׁבִיעִי.

רַבִּי אָבָא (נ"א רב המנונא סבא), כַּד הָוָה יְתִיב בְּסַעֲוֹדָתָא דְשַׁבְּתָא, הָוֵי חָדֵי בְּכָל חַד וְחַד, וְהָוָה אָמַר דָּא הִיא סַעֲוֹדָתָא קַדִּישָׁא דְעַתִּיקָא קַדִּישָׁא סְתִימָא דְכָלְא, בְּסַעֲוֹדָתָא אַחְרָא הָוָה אָמַר דָּא הִיא סַעֲוֹדָתָא דְקַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְכֵן בְּכָלְהוּ סַעֲוֹדָתֵי, וְהָוָה חָדֵי בְּכָל חַד וְחַד, כַּד הָוָה אֲשֻׁלִּים סַעֲוֹדָתֵי, הָוָה אָמַר אֲשֻׁלִּמוּ סַעֲוֹדָתֵי דְמַהִימְנוּתָא.

רַבִּי שְׁמַעוֹן כַּד הָוָה אָתֵי לְסַעֲוֹדָתָא הָוָה אָמַר הֵכִי, אַתְקִינוּ סַעֲוֹדָתָא דְמַהִימְנוּתָא עַלְאָה, אַתְקִינוּ סַעֲוֹדָתָא דְמַלְפָּא, וְהָוָה יְתִיב וְחָדֵי, כַּד אֲשֻׁלִּים סַעֲוֹדָתָא תְּלִיתָאָה, הָוֵי מְכַרְזֵי עַלְיָה, אָז תַּתְעַנַּג עַל יְהו"ה, וְהִרְפַּבְתִּיךָ עַל בְּמַתֵּי אַרְצָךְ, וְהֶאֱכַלְתִּיךָ נַחְלַת יַעֲקֹב אָבִיךָ.

מתוק מדבש

וְהָוָה חָדֵי בְּכָל חַד וְחַד וְהִיא שְׂמַח זְכַל אַחַת וְאַחַת, (לכן פרט רק סעודת המנוחה, להודיענו חידוש גדול דאף על גב דנסעודה זו ז"א עולה דיקנא דעתיקא, וסלקא דעמך שיתקרי סעודתא דעתיקא על שם המקום שעלה ז"א, קא משמע לן שאפילו הכי העיקר הוא בעל הסעודה שהוא ז"א שממנו אנו מקבלים השפע, הרמ"ז), כַּד הָוָה אֲשֻׁלִּים סַעֲוֹדָתֵי הָוָה אָמַר אֲשֻׁלִּמוּ סַעֲוֹדָתֵי דְמַהִימְנוּתָא כְּשֶׁהֲשִׁלִּים כָּל הַסַּעֲוֹדוֹת אֲמַר נְשַׁלְמוּ הַסַּעֲוֹדוֹת שֶׁל הַאֲמוּנָה, שֶׁהֵם כִּנְגַד פְּרָטוּפֵי הַאֲנִילוּת הַנִּקְרָאִת אֲמוּנָה. וְעַס אֲמִירָתוֹ זְכַל סַעֲוֹדָה זַפָּה וְלֹא הִיא דִּי זַמְחֻסָּה לְזַדָּה, כִּי עַל יְדֵי זֶה תִּהְיֶה סַעֲוֹדָת שַׁבַּת כְּלוּלָה מִמְחֻסָּה דְזוּר וּמַעֲשָׂה, שֶׁעַל יְדֵי הַכּוֹנֵה הִיא מִמְשִׁיךְ עֲלֵיו כַּח הַחֲכֻמָּה שֶׁהִיא מִחֻסָּה הַעֲלִיונָה, וְעַל יְדֵי כַּח הַדְּזוּר הִיא מִמְשִׁיךְ עֲלֵיו כַּח הַתְּפָאֶרֶת, וְעַל יְדֵי מַעֲשָׂה הַאֲכִילָה הִיא מִמְשִׁיךְ עֲלֵיו כַּח הַמַּלְכוּת.

רַבִּי שְׁמַעוֹן כַּד הָוָה אָתֵי לְסַעֲוֹדָתָא הָוָה אָמַר הֵכִי רַבִּי שְׁמַעוֹן כְּשֶׁהִיא בָּא לְקִיָּים כָּל אַחַת מִגֵּי סַעֲוֹדוֹת שֶׁל שַׁבַּת הִיא אֲוֹמַר כֵּךְ, אַתְקִינוּ סַעֲוֹדָתָא דְמַהִימְנוּתָא עַלְאָה הַתְקִינוּ וְהַכִּינוּ הַסַּעֲוֹדָה שֶׁל הַאֲמוּנָה הַעֲלִיונָה שֶׁהִיא תִּיקוֹן הַאֲצִילוּת, אַתְקִינוּ סַעֲוֹדָתָא דְמַלְפָּא הַתְקִינוּ הַסַּעֲוֹדָה שֶׁל הַמֶּלֶךְ ב"ה, וְהָוָה יְתִיב וְחָדֵי וְהִיא יוֹשֵׁב וְשׂוֹמֵחַ לְכַבוֹד סַעֲוֹדָת שַׁבַּת, כַּד אֲשֻׁלִּים סַעֲוֹדָתָא תְּלִיתָאָה הָוֵי מְכַרְזֵי עַלְיָה כְּשֶׁהֲשִׁלִּים סַעֲוֹדָה הַשְּׁלִישִׁית הִיוּ מְכַרְזִים עֲלֵיו מִן הַשָּׁמַיִם אָז תַּתְעַנַּג עַל יְהו"ה, וְהִרְפַּבְתִּיךָ עַל בְּמַתֵּי אַרְצָךְ, וְהֶאֱכַלְתִּיךָ נַחְלַת יַעֲקֹב אָבִיךָ שֶׁפְּסוּק זֶה מְרַמֵּז עַל כָּל שְׁלֹשׁ סַעֲוֹדוֹת שֶׁל שַׁבַּת כְּמוֹ שֶׁפִּירֵשׁ רַבִּי שְׁמַעוֹן לְעִיל.

אָמַר רַבִּי חֲזִיָּא, בְּגִין כְּךָ מְשׁוּם דְּאִשְׁתַּכַּח בֵּייהּ מְשׁוּם זֶה לְפִי שְׁכַל הַפְּרָטוּפֵי הַאֲנִילוּת נִמְלָאִים זַשַּׁבַּת, לְכֵן אִידְכַּר תְּלַת זְמַנִּין כִּנְגַדִּים נֹזַח שֶׁלֵּשׁ פְּעַמִּים "יוֹם הַשְּׁבִיעִי" זַפְּסוּקֵי וַיְכַל, דְּכַתִּיב פַּעַם א' וַיְבָרֶךְ אֱלֹהִים בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי הוּא כִּנְגַד הַמַּלְכוּת הַנִּקְרָאִת אֱלֹהִים, פַּעַם ב' וַיִּשְׁבּוּת בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי הוּא כִּנְגַד עַתִּיק שֶׁהוּא סַמּוּס שְׁעֲלֵיו נֹאמַר וְאִין אֱלֹהִים עַמְדֵי לְפִי שֶׁאִין זֶה הַנְּהַגַת הַדִּין, פַּעַם ג' וַיְבָרֶךְ אֱלֹהִים אֶת יוֹם הַשְּׁבִיעִי הוּא כִּנְגַד ז"א שֶׁלְּפַעַמִּים נִקְרָא אֱלֹהִים (כְּמַצֻּאֵר זַשַּׁע"כ זַדְרוּשֵׁי יוֹם הַכַּפּוּרִים זַעֲמִין ה' הוּא הַאֱלֹהִים). (מק"מ זַשַּׁם הַרְמ"ז)

רַב הַמְּנוּנָא סָבָא הֵכִי גִרְסִינָן, וְלֹא רַבִּי אֲבָא, כִּי רַבִּי אֲבָא וְדֹאֵי לֹא הִיא מַשְׁנָה מִמְּנַה גַּבֵּי רַבִּי שְׁמַעוֹן שֶׁאֲמַר נֹסַח אַחַר כְּלַקְמָן (ו"מ), כַּד הָוָה יְתִיב בְּסַעֲוֹדָתָא דְשַׁבְּתָא הָוֵי חָדֵי בְּכָל חַד וְחַד כְּשֶׁהִיא יוֹשֵׁב זַסַּעֲוֹדָה שֶׁל שַׁבַּת הִיא שְׂמַח זְכַל אַחַת וְאַחַת מִשְׁלֵשׁ הַסַּעֲוֹדוֹת וְהָוָה אָמַר וְהִיא אֲוֹמַר זְכַל אַחַת מֵהֵם דָּא הִיא סַעֲוֹדָתָא קַדִּישָׁא דְעַתִּיקָא קַדִּישָׁא סְתִימָא דְכָלְא זֶה הִיא סַעֲוֹדָה הַקְּדוּשָׁה שֶׁל עַתִּיקָא קַדִּישָׁא שֶׁהוּא סַמּוּס וְנַעֲלַם יוֹתֵר מִכָּל פְּרָטוּפֵי הַאֲנִילוּת, וְהִינוּ כַּדְּזַרִּי רַבִּי אֲבָא שֶׁאֲמַר לְעִיל כִּי זְכַל גַּבֵּי סַעֲוֹדוֹת נִפְתַּח מִקּוֹר הַשַּׁפַּע שֶׁהוּא עַתִּיקָא קַדִּישָׁא לְהַמְשִׁיךְ טַל הַעֲלִיּוֹן לְרִישָׁא דְז"א וּמַשַּׁם לְחַקֵּל תְּפוּמִין קַדִּישִׁין. אַחַר כֵּךְ הִיא מִפְּרָט זְכַל סַעֲוֹדָה מֵאִיזָה מִקּוּס נִמְשַׁךְ הַשַּׁפַּע אֲלֵינוּ, וּמִפְּרָט בְּסַעֲוֹדָתָא אַחְרָא הָוָה אָמַר דָּא הִיא סַעֲוֹדָתָא דְקַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא זַסַּעֲוֹדָה אַחַרְתָּהּ הִינוּ זַסַּעֲוֹדָה שְׁלִישִׁית הִיא אֲוֹמַר זֶה הִיא סַעֲוֹדָה שֶׁל הַקְּבָ"ה שֶׁהוּא ז"א, וְכֵן בְּכָלְהוּ סַעֲוֹדָתֵי וְכֵן זְכַל הַסַּעֲוֹדוֹת הִיא אֲוֹמַר מַה שְּׁשִׁיךְ לְאוֹתָהּ הַסַּעֲוֹדָה, דֵּהִינוּ זְכַלְלָה סַעֲוֹדָתָא דְחַקֵּל תְּפוּמִין קַדִּישִׁין, וְזַשַּׁחֲרִית סַעֲוֹדָתָא דְעַתִּיקָא קַדִּישָׁא,

יתרו יום שלישי

שמחת ישראל לכדם בסעודות שבת

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר לְאַבְוַי, אֵלֶיךָ סְעוּדָתִי הַיּוֹם מִתַּתְקַנָּן, אָמַר לִיהוּ לֵילֵיא דְשַׁבְּתָא כְּתִיב וְהִרְפַּבְתִּיךָ עַל בְּמַתִּי אַרְצָן, בֵּיה בְּלֵילֵיא מִתְּבָרְכָא מִטְרוּנֵיתָא, וְכִלְהוּ חֶקֶל תְּפוּחִין, וּמִתְּבָרְכָא פְתוּרֵיה דְּבַר נָשׁ, וְנִשְׁמַתָּא אֲתוּסְפַת, וְהָהוּא לֵילֵיא חֲדָה דְּמִטְרוּנֵיתָא הוּי, וּבְעַי בַּר נָשׁ לְמַחְדֵי בְּחֻדְוֹתָא, וְלִמְיַכֵּל סְעוּדָתָא דְּמִטְרוּנֵיתָא. בְּיוֹמָא דְּשַׁבְּתָא, בְּסְעוּדָתָא תְּנַיִנָא כְּתִיב, (ישעיה נח יד) אָז תִּתְעַנַּג עַל יְהוּ"ה, עַל יְהוּ"ה וְדַאי, דְּהָהִיא שְׁעָתָא אֲתַגְלִיא עֲתִיקָא קְדִישָׁא, וְכִלְהוּ עֲלָמִין בְּחֻדְוֹתָא וּשְׁלִימוּ, וְחֻדְוֹתָא דְּעֲתִיקָא עֲבָדִין, וְסְעוּדָתָא דִּילֵיהָ הִיא וְדַאי.

בְּסְעוּדָתָא תְּלִיתָא דְּשַׁבְּתָא כְּתִיב, וְהֶאֱכַלְתִּיךָ נַחֲלַת יַעֲקֹב אַבְיָךְ, דָּא הִיא סְעוּדָתָא דְּזַעִיר אַנְפִּין דְּהוּי בְּשְׁלִימוֹתָא, וְכִלְהוּ שִׁיתָא יוֹמִין מֵהָהוּא שְׁלִימוּ מִתְּבָרְכָן, וּבְעַי בַּר נָשׁ לְמַחְדֵי בְּסְעוּדָתֵיהָ, וְלֹאֲשַׁלְמָא אֵלֶיךָ סְעוּדָתִי, דְּאִינוּן סְעוּדָתִי מְהֵימְנוֹתָא שְׁלִימוֹתָא דְּזַרְעָא קְדִישָׁא דְּיִשְׂרָאֵל, דִּי

מתוק מדבש

מקצלת מג' מוחין דרישא דז"א אשר נסיומם הוא הפה דז"א. בְּיוֹמָא דְּשַׁבְּתָא, בְּסְעוּדָתָא תְּנַיִנָא כְּתִיב צִוּם הַשְׁנָה נְסְעוּדָה שְׁנֵיה כְּמוֹן אָז תִּתְעַנַּג עַל יְהוּ"ה, מַה שְׂכַמוֹן עַל יְהוּ"ה, וְדַאי כְּמוֹן לְרַמּוּ עַל עֲתִיקָא קְדִישָׁא שְׁהוּא לְמַעֲלָה מִזו"א הַנִּקְרָא יְהוּ"ה, דְּהָהִיא שְׁעָתָא אֲתַגְלִיא עֲתִיקָא קְדִישָׁא כִּי נִשְׁעָה הִיא מִתְּגַלָּה עֲתִיקָא קְדִישָׁא בְּהַאֲרָה יְמִירָה, וְכִלְהוּ עֲלָמִין בְּחֻדְוֹתָא וּשְׁלִימוּ וְכִלְהוּ עֲלֵיהֶם הַס נְשַׁמְחָה וְנִשְׁלִימוֹת מֵהָאֲרוֹת עֲבָדִין וְשַׁמְחָה שֶׁל עֲתִיקָא אֲנוּ עוֹשִׂים עַל יְדֵי סְעוּדָה זו שְׁאֲנו מִשְׁתַּחֲפִים נְשַׁמְחָה, וּבְסְעוּדָתָא דִּילֵיהָ הִיא וְדַאי וְסְעוּדָה זו הִיא הַסְעוּדָה שְׁלֵו וְדַאי לְפִי שְׁהוּא עוֹלָה וְנוֹן מַעוֹלָם הַעֲקוּדִים הַיּוֹלְאִים מִפֵּה א"ק.

"מאמר שמחת ישראל לכדם בסעודות שבת" ומבואר בו מקור סעודות השבת שבמדות העליונות, ורמזותו בפסוק או תתענג על ה'. ומסיק ומבאר שלפי ששורש סעודות שבת הוא בספירות הקדושות, לכן רק ישראל קדושים שייכים בסעודות אלו, כי רק הם מושרשים בספירות הקדושות, ואין לאומות העולם חלק בהם. (מקור המאמר בזהר פרשת יתרו דף פח ע"ב, בבאוריניו כרך ו עמ' רנב-רנח)

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר לְאַבְוַי שְׁאֵל רַבִּי אֲלַעְזָר מֵאַבְוַי, אֵלֶיךָ סְעוּדָתִי הַיּוֹם מִתַּתְקַנָּן אֲלוּ הַסְעוּדוֹת אֵיךְ מִתְּתַקְנָן וְאֵיךְ נִסְדְּרוֹת, כִּי לְפִי הַסְדֵר הַנִּרְמָז נִפְסוֹק אֲזַ תִּתְעַנַּג עַל יְהוּ"ה נִרְאָה הַסְעוּדָה א' הִיא זַעֲמִיקָא, סְעוּדָה ב' נְמַלְכוּת, סְעוּדָה ג' נְזוּ"א, וְאֲנוּ לֹא שָׁמְעוּ סִדְר כּוּה, אָמַר לֵיה רַבִּי שֶׁמַּעוֹן לְרַבִּי אֲלַעְזָר, וְדַאי אֵיךְ סִדְר הַסְעוּדוֹת כְּסִדְר הַפְּסוֹק אֲלֹא סִדְרָם כֵּן, לֵיִיָּא דְּשַׁבְּתָא כְּתִיב לֵיל לֵיל כְּמוֹן צו וְהִרְפַּבְתִּיךָ עַל בְּמַתִּי אַרְצָן וְהִינּוּ שְׁתַּכְּזַב עַל הַמַּלְכוּת וְתִכְלַל זֶה כְּדִי לְקַבֵּל מֵהַשְׁפַּע שְׁהִיא מִקְצֵלַת, וּמִפְרַשׁ כִּי בֵּיה בְּלֵילֵיא מִתְּבָרְכָא מִטְרוּנֵיתָא צו נִלְיָה מִתְּזַכָּר הַמַּלְכוּת שְׁהִיא סוּד הַמִּטְרוּנֵיתָא וְכִלְהוּ חֶקֶל תְּפוּחִין וְכִלְהוּ הַמַּלְכוּת שְׁהִיא מִתְּפַחֵים שְׁהִיא מִתְּפַשְׁטוֹת כְּכִל עוֹלָמוֹת צִי"ע, כּוּלָם מִתְּזַכָּרִים מִשְׁפַּע זַכּוּת שְׁהִיא מִקְצֵלַת מִעֲתִיקָא קְדִישָׁא דְּרַךְ זו"א, וּמִתְּבָרְכָא פְתוּרֵיהָ דְּבַר נָשׁ וּמִתְּזַכָּר שְׁלֵמָה שֶׁל הַאֲדָם הַמְקִיִים סְעוּדָת שְׁנָה נִשְׁפַּע זַכּוּת שֶׁל הַמַּלְכוּת, וְנִשְׁמַתָּא אֲתוּסְפַת וְנִשְׁמָה יְתִירָה נְתוּסְפַת לַאֲדָם עַל יְדֵי הַזַּכּוּת שֶׁמִּקְצֵלַת הַמַּלְכוּת כִּי הוּא מְכַלֵּל אֲנִשְׁיָה, וְהָהוּא לֵיִיָּא חֲדָה דְּמִטְרוּנֵיתָא דְּהוּי וְלֵילָה הוּא הוּא זֶמַן שְׁמַחָה לְמַלְכוּת שְׁהִיא מִתְּחַדָּת עַם זו"א, וּבְעַי בַּר נָשׁ לְמַחְדֵי בְּחֻדְוֹתָא וְכִלְהוּ עֲלָמִין בְּחֻדְוֹתָא דְּמִטְרוּנֵיתָא וְכִלְהוּ הַאֲדָם לְשַׁמְחָה וְלֹאֲכוֹל הַסְעוּדָה שֶׁל הַמַּלְכוּת הַנִּקְרָא מִטְרוּנֵיתָא לְהַשְׁתַּחֲוֵי נְשַׁמְחָה כִּי עַתָּה צוּ הַסְעוּדָה שֶׁל הַלֵּילָה הִיא אֲוֹכֵלַת וְיוֹנוֹת מִפּוֹ שֶׁל זו"א עַל יְדֵי הַהַאֲרָה וְהַמּוֹן שְׁהִיא

מְהִימְנוּתָא עֲלָאָה דָּא דִּילְהוֹן הִיא, וְלֹא דְעֻמִּין, וּבְגִינֵי כֶּף אָמַר (שמות לא יז) בֵּינִי וּבֵין בְּנֵי יִשְׂרָאֵל.

תָּא חֲזִי, בְּסֻעֻדְתֵּי אֲלִין אֲשַׁתְּמוּדְעוֹן יִשְׂרָאֵל דְּאִינוֹן בְּנֵי מַלְכָּא, דְּאִינוֹן מְהִיבְלָא דְמַלְכָּא, דְּאִינוֹן בְּנֵי מְהִימְנוּתָא, וּמֵאֵן דְּפָגִים חַד סְעוּדְתָא מְזַיְהוּ, אַחְזִי פְּגִימוּתָא לְעֵילָא, וְאַחְזִי גְרַמְיָה דְלָאו מְבַנֵּי מַלְכָּא עֲלָאָה הוּא, דְלָאו מְבַנֵּי הִיבְלָא דְמַלְכָּא הוּא, דְלָאו מְזַרְעָא קְדִישָׁא דִּישְׂרָאֵל הוּא, וְיַהֲבִין עֲלֵיהּ חֲמָרָא דְתַלְתָּ מְלִין דִּינָא דְגִיְהֶנְם וְגו'.

וְתָא חֲזִי, בְּכֻלְהוּ שְׂאָר זְמַנִּין וְחֻגִין בְּעֵי בְּרַ נֶשׁ לְחַדִּי וּלְמַחְדֵּי לְמַסְפְּנֵי, וְאִי הוּא תְּדִי בְּלַחֲדוּי וְלֹא יְהִיב לְמַסְפְּנֵי, עוֹנֵשִׂיהּ סְגִי, דְּהָא בְּלַחֲדוּי תְּדִי וְלֹא יְהִיב חֲדוּ לְאַחְרָא, עֲלֵיהּ כְּתִיב (מלאכי ב ג) וְזָרִיתִי פָּרֵשׁ עַל פְּנִיכֶם, פָּרֵשׁ חֲגִיכֶם, וְאִי אִיהוּ בְּשַׁבְתָּא תְּדִי, אָף עַל גַּב דְּלָא יְהִיב לְאַחְרָא, לֹא יְהִיבִין עֲלֵיהּ עוֹנֵשָׁא כְּשֻׂאָר זְמַנִּין וְחֻגִין, דְּכְתִיב פָּרֵשׁ חֲגִיכֶם, פָּרֵשׁ חֲגִיכֶם קְאָמַר, וְלֹא פָּרֵשׁ שְׁבַתְכֶם, וְכְתִיב (ישעיה א יד) חֲדָשִׁיכֶם וּמוֹעֲדֵיכֶם שְׁנָאָה נְפֹשִׁי, וְאֵלּוּ שְׁבַת לֹא קְאָמַר, וּבְגִינֵי כֶּף כְּתִיב בֵּינִי וּבֵין בְּנֵי יִשְׂרָאֵל.

מתוק מדבש

שֶׁל אֵשׁ, כְּנֶגֶד שְׁלֹשׁ סְעוּדוֹת שְׂצִיטְל, כִּי אֲפִילוּ מִי שֶׁלֹּא צִיטְל אֵלֶּא אַחַת מֵהֶן נֶעֱנֵשׁ כְּאִילוּ צִיטְל אַתְּ כוּלְס לְפִי שְׂאִי אֲפֶשֶׁר לְפִגּוּס צַפְרָנוֹף אַחַד וּלְאֲחוּז צִנְטִים לְכֵן אֵם צִיטְל סְעוּדָה אַחַת מֵרַחָה שְׂשָׂר הַסְעוּדוֹת שְׂאֵכְל לֹא הִיוּ אֵלֶּא לְהַנַּחַת עֲמָמוֹ.

וְתָא חֲזִי וּבֵא וּרְאָה אַחַר שְׂאֲמַרְנוּ שְׁלֹשׁ הַסְעוּדוֹת שִׁישְׂרָאֵל מְקִימִים בְּשַׁבַּת הֵם כְּדִי לְשִׁמּוּחַ עִם שְׁמַחַת פְּרֻצוּפֵי הַאֲצִילוֹת הַמַּאֲירִים עֲלֵינוּ, לְכֵן בְּכֻלְהוּ שְׂאָר זְמַנִּין וְחֻגִין בְּעֵי בְּרַ נֶשׁ לְחַדִּי וּלְמַחְדֵּי לְמַסְפְּנֵי בְּכָל שְׂאָר הַזְמַנִּים וְהַחֻגִים צִרִיךְ הָאָדָם לְשִׁמּוּחַ בְּסֻעֻדְתוֹ וּלְשִׁמּוּחַ אֶת הָעֵנִיִּים, וְאִי הוּא תְּדִי בְּלַחֲדוּי וְלֹא יְהִיב לְמַסְפְּנֵי עוֹנֵשִׂיהּ סְגִי וְאֵם הוּא שְׂמַח בְּסֻעֻדְתוֹ לְבַדּוֹ וְאִינוּ נּוֹתֵן לְאֲכוּל לְעֵנִיִּים עוֹנֵשׁוּ גְדוּל, דְּהָא בְּלַחֲדוּי תְּדִי וְלֹא יְהִיב חֲדוּ לְאַחְרָא כִּי הוּא לְבַדּוֹ שְׂמַח וְאִינוּ נּוֹתֵן שְׂמַחָה לְאַחֲרִים, עֲלֵיהּ כְּתִיב עֲלֵי כְּתוּב וְזָרִיתִי פָּרֵשׁ עַל פְּנִיכֶם פָּרֵשׁ חֲגִיכֶם פִּי אֲפֹר זָבֵל עַל פְּנִיכֶם, וּמִפְּרֵשׁ, הַזָּבֵל שְׂנַעֲשָׂה מֵאֲכִילְתְּכֶם בַּחֲגִיכֶם, וְאִילוּ בְּשַׁבַּת אִי הוּא תְּדִי (ה"ג ד"ז) אָף עַל גַּב דְּלָא יְהִיב לְאַחְרָא וְאִילוּ בְּשַׁבַּת אֵם הוּא שְׂמַח לְבַדּוֹ בְּסֻעֻדְתוֹ, אָף עַל פִּי שְׂאִינוּ נּוֹתֵן לְאֲכוּל לְאַחֲרִים, לֹא יְהִיבִין עֲלֵיהּ עוֹנֵשָׁא אִין נּוֹתֵנִים עֲלֵי עוֹנֵשׁ כֹּל כֶּךָ כְּשֻׂאָר זְמַנִּין וְחֻגִין כְּמוֹ עַל שְׂאָר הַזְמַנִּים וְהַחֻגִים, דְּכְתִיב פָּרֵשׁ חֲגִיכֶם הִרִי פָּרֵשׁ חֲגִיכֶם קְאָמַר, וְלֹא פָּרֵשׁ שְׁבַתְכֶם, וְכְתִיב חֲדָשִׁיכֶם וּמוֹעֲדֵיכֶם שְׁנָאָה נְפֹשִׁי, וְאֵלּוּ שְׁבַת לֹא קְאָמַר כִּי עַל אֲכִילַת שְׁבַת אֲפִילוּ אוֹכֵל לְבַדּוֹ אִין מְעַנֵּשִׁים אוֹתוֹ, לְפִי שְׁבַשְׁבַּת הַקַּב"ה הוּא בְּעַל הַסְעוּדָה וּבְעַל הַשְׂמַחָה וְהוּא מְשַׂמַּח בְּשַׁמְחָתוֹ לְכָל אֲשֶׁר יַחְפוּץ, לְכֵן כְּשִׂאֲנוּ שְׂמַחִים בְּשַׁמְחָתוֹ אִין אֲנוּ חִיבִים לְשַׂמַּח זוּלַתֵּינוּ כֹּל כֶּךָ, מֵה שְׂאִין כֵּן בִּימֵים טוֹבִים שְׂהֵם יְמֵי שְׂמַחְתֵּינוּ וְאֲנוּ בְּעֵלֵי הַסְעוּדָה אֲנוּ חִיבִים לְשַׂמַּח לְכָל מִי שְׂנִמְצָא בְּלֵי שְׂמַחָה, וּבְגִינֵי כֶּף כְּתִיב וּבְשַׁבִּיל זֶה כְּתוּב שֶׁהַקַּב"ה אוֹמֵר שֶׁהַשְׁבַּת הִיא אוֹת בֵּינִי וּבֵין בְּנֵי יִשְׂרָאֵל כִּי הוּא בְּעַל הַסְעוּדָה הַמְשַׂמַּח אוֹתָנוּ בְּשַׁמְחָתוֹ.

הַמַּתִּיחִים לזרע קודש ישראל די מְהִימְנוּתָא עֲלָאָה דָּא דִּיִּהְוֹן הִיא כִּי אֵלּוּ הַסְפִּירוֹת הָעֲלִיוֹנוֹת שִׁיכַת רַק לְהַס לְקַצֵּל עַל יָדָם שְׂפַע מַא"ס צ"ה, וְלֹא דְעֻמִּין וְאִינִס שִׁיכַת לְאוֹמוֹת הָעוֹלָם כֻּלְל כִּי הֵם מְקַצְלִים שְׂפַעַס מַסְפִּירוֹת שֶׁל הַקְּלִיפּוֹת הַנִּקְרָאוֹת כְּתָרִין תַּחֲלִין, וּבְגִינֵי כֶּף אָמַר וּצְנִיל זֶה אֲמַר הַקַּב"ה וְשַׁמְרוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת הַשְּׂבַת וְגו' בֵּינִי וּבֵין בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אוֹת הִיא לְעוֹלָם, פִּירוּשׁ שֶׁהַשְּׂבַת הִיא אוֹת צְרִית צִין הַא"ס צ"ה לְצִין בְּנֵי יִשְׂרָאֵל עַל יְדֵי סְפִירוֹת דְּאֲצִילוֹת, וְאִין לְאוֹמוֹת הָעוֹלָם חֵלֶק צִהֵם.

תָּא חֲזִי, בְּסֻעֻדְתֵּי אֲלִין צֹא וְרַחֵם כִּי עַל יְדֵי אֵלּוּ הַסְעוּדוֹת שֶׁל שְׂבַת אֵם מְקִימִים אֶת כוּלְס כְּרָאוֹ, אֲשַׁתְּמוּדְעוֹן יִשְׂרָאֵל דְּאִינוֹן בְּנֵי מַלְכָּא נִיכְרִים יִשְׂרָאֵל שְׂהֵם בְּנֵי הַמֶּלֶךְ צ"ה, כִּי כְּשִׂיִּשְׂרָאֵל אוֹכְלִים סְעוּדָה שְׂלִישִׁית שְׂאֵל הוּא סְעוּדַת ז"א וּמַשְׂתַּחֲפִים צְשַׁמְחָתוֹ, צוּה הֵם מֵרָאִים שְׂהֵם בְּנֵי הַמֶּלֶךְ ז"א שְׂנַשְׂמַתִּם נִאֲלָלָה מִמֶּנּוּ, דְּאִינוֹן מְהִיבְלָא דְּמַלְכָּא שְׂהֵם מֵהִיכַל הַמֶּלֶךְ שֶׁהוּא הַמַּלְכוּת הַנִּקְרָאת הִיכַל שֶׁל ז"א, כִּי כְּשִׂיִּשְׂרָאֵל אוֹכְלִים צְסֻעוּדָה הַרְאֵשׁוּנָה שְׂאֵל הִיא סְעוּדַת דְּמַטְרוֹנִיתָא וּמַשְׂתַּחֲפִים צְשַׁמְחָתָה צוּה הֵם מֵרָאִים שְׂהֵם מֵהִיכַל דְּמַלְכָּא לְפִי שְׂמוֹשְׂרֵשִׁים צְמַלְכוּת, דְּאִינוֹן בְּנֵי מְהִימְנוּתָא שְׂהֵם בְּנֵי אֲמוּנָה כִּי כְּשִׂיִּשְׂרָאֵל אוֹכְלִים סְעוּדָה שְׂנִיָּה שֶׁהִיא סְעוּדַת דְּעִתִּיקָא הַכוּלָּל אֶת כֹּל הָאֲצִילוֹת, וּמַשְׂתַּחֲפִים צְשַׁמְחָתוֹ צוּה הֵם מֵרָאִים שְׂהֵם בְּנֵי אֲמוּנָה שְׂנַשְׂמַתִּם הִיא מְעוֹלָם הָאֲצִילוֹת. וּמֵאֵן דְּפָגִים חַד סְעוּדְתָא מְזַיְהוּ אַחְזִי פְּגִימוּתָא לְעֵילָא וּמִי שְׂפּוּגָם וּמַחְסָר אֲפִילוּ סְעוּדָה אַחַת מֵאֵלּוּ הַג' סְעוּדוֹת מֵרַחָה פּוּגָם לְמַעַלָּה צַפְרָנוֹפֵי הָאֲצִילוֹת, וְאַחְזִי גְרַמְיָה דְּלָאו מְבַנֵּי מַלְכָּא עֲלָאָה הוּא וּמֵרַחָה צְעַמְמוֹ שְׂאִינוּ מַצְנֵי הַמֶּלֶךְ הָעֲלִיוֹן שֶׁהוּא ז"א, דְּלָאו מְבַנֵּי הִיבְלָא דְּמַלְכָּא הוּא וְאִינוּ מַצְנֵי הַמֶּלֶךְ שֶׁהוּא הַמַּלְכוּת, דְּלָאו מְזַרְעָא קְדִישָׁא דִּישְׂרָאֵל הוּא וּמֵרַחָה צְעַמְמוֹ שְׂאִינוּ מְזַרְעֵי הַקְּדוּשָׁה שֶׁל יִשְׂרָאֵל שְׂנַשְׂמַתִּם מִן הָאֲצִילוֹת, וְיַהֲבִין עֲלֵיהּ חֲמָרָא דְּתַלְתָּ מְלִין דִּינָא דְּגִיְהֶנְם וְגו' וְנוֹתֵנִים עֲלֵי עוֹנֵשׁ חֲמוּר שֶׁל שְׁלֹשָׁה דְּצִרִים שְׂהֵם דִּינֵי גִיְהֶנְם, אֵשׁ, וְשֶׁלֵּג, וְשַׂרְצֵיט

יתרו יום רביעי

מעלת קדושת הזווג בליל שבת

כֹּה אָמַר יְהוָה לְסָרִיסִים, מֵאֵן סָרִיסִים, אֵלֵיךְ אֵינֹן חֲבֵרִיָּא דְמִשְׁתַּדְּלֵי בְּאוּרֵייתָא וּמְסָרְסֵי גְרַמְיֵיהוּ כָּל שִׁיתָא יוֹמִין דְּשַׁבְתָּא וְלַעֲאן בְּאוּרֵייתָא, וּבְלִילָא דְשַׁבְתָּא מְזַרְזֵי גְרַמְיֵיהוּ בְּזוּגָא דְלַהוֹן, מְשׁוּם דִּידְעֵי רְזָא עֲלָאָה, בְּשַׁעְתָּא דְמִטְרוּנֵיתָא אֲזִדְדוּגַת בְּמִלְפָּא, וְאֵינֹן חֲבֵרִיָּא דִּידְעֵין רְזָא דָּא, מְכוּוּנִין לְבִיֵיהוּ לְמַהֲיִמְנוּתָא דְמֵאֲרִיֵהוֹן, וּמִתְבָּרְכָאן בְּאִיבָא דְמַעֲיָהוֹן בְּהָהוּא לִילָא.

וְדָא הוּא דְכְתִיב אֲשֶׁר יִשְׁמְרוּ, כְּמָה דְאֵת אָמַר (בראשית לו יא) וְאָבִיו שָׁמַר אֶת הַדָּבָר, וְאֶקְרוּן סָרִיסִים וְדָא, בְּגִין לְחַפְּאָה לְשַׁבְתָּא, לְאַשְׁפְּחָא רַעוּא דְמֵאֲרִיֵהוֹן, דְכְתִיב וּבַחֲרוּ בְּאֲשֶׁר חֲפְצָתִי, מֵאֵי בְּאֲשֶׁר חֲפְצָתִי, דָּא זְווגָא דְמִטְרוּנֵיתָא, וּמְחִזְיָקִים בְּבְרִיתִי, כְּלָא חַד, בְּבְרִיתִי סִתְּם, זְפָאָה חוּלְקִיָּה דְמֵאֵן דְאֵתְקַדַּשׁ בְּקְדוּשָׁה דָּא וַיִּדַע רְזָא דָּא.

תָּא חֲזִי, כְּתִיב שֵׁשֶׁת יָמִים תַּעֲבֹד וְעָשִׂיתָ כָּל מְלֶאכֶתְךָ, יוֹם הַשְּׁבִיעִי שַׁבַּת לַיהוָה אֱלֹהֶיךָ וְגו', כָּל מְלֶאכֶתְךָ בְּאֵינֹן שִׁיתָא יוֹמֵי עֲבִידְתֵיֵיהוּ דְבְנֵי נָשָׂא, וּבְגִין הָאֵי מְלָה לָא מְזִדְדוּגֵי חֲבֵרִיָּא בְּרַ בְּזַמְנָא

מתוק מדבש

ליל שבת, לְאַשְׁפְּחָא רַעוּא דְמֵאֲרִיֵהוֹן כְּדֵי לְמַצוּא רַצוֹן קוֹנֵם, דְהֵיִינוּ לְשִׁמְשׁ בַּעַת שֵׁישׁ יַחַד הַעֲלִיִן שְׂאוּ רַצוֹן הַעֲלִיִן מִתְּגַלְהָ לְמַטָּה, דְכְתִיב וּבַחֲרוּ בְּאֲשֶׁר חֲפְצָתִי וְשׁוֹאֵל מֵאֵי בְּאֲשֶׁר חֲפְצָתִי בְּמָה חֲפִץ ה', אֵלָא דָּא זְווגָא דְמִטְרוּנֵיתָא זְהוּ הַיַּחַד שֶׁל הַשְׂכִּינָה, וּמָה שְׂכַתוֹב וּמְחִזְיָקִים בְּבְרִיתִי פִירוּשׁ מִמֶּנּוּ צִמְעָשָׂה הַתַּחֲמוֹן מִחִזְיָקִים אֵת צִרִית הַעֲלִיִן אֵל אוֹתוֹ הַיַּחַד, לְכֵן כְּלָא תָּד הַכֵּל הוּא דְבַר אַחַד עִם מָה שְׂכַתוֹב וּבַחֲרוּ בְּאֲשֶׁר חֲפְצָתִי, כִּי שְׁנֵיהֶם רּוֹמְזִים עַל יַחַד שֶׁל לֵיל שַׁבַּת, וְהֵיִינוּ בְּבְרִיתִי סִתְּם שֶׁהַכּוֹנֵה גַם עַל בְּרִית הַמַּעוֹר וְלֹא רַק עַל בְּרִית הַתּוֹרָה, זְפָאָה חוּלְקִיָּה דְמֵאֵן דְאֵתְקַדַּשׁ בְּקְדוּשָׁה דָּא אֲשֶׁרֵי חֲלָקוּ שֶׁל מִי שְׂמַתְקַדַּשׁ בְּקְדוּשַׁת הַזְּווג שְׂמַחֲכָה עַד לֵיל שַׁבַּת, וַיִּדַע רְזָא דָּא וַיּוֹדַע לְכוּיִן סוּד כּוּוֹנְתּוֹ.

"מאמר מעלת קדושת הזווג בליל שבת" ומבואר בו התלמידים חכמים מונעים עצמם מן היחוד עד ליל שבת, ומכוונים עצמם לזמן זה שאו נמצא יחוד עליון, וזוכים בזה להמשיך נשמות קדושות המוקפים בקדושה כחומת מגן, ואין יצר הרע שולט בהם, ותפלותם מתקבלות, ונקראים בנים לקב"ה. ומבאר שהזמן מסוגל אז כי הוא יום שבתית מלאכה וכולו קדש למעשה רוחני. (מקור המאמר בזהר פרשת יתרו דף פט ע"א-ב, בבאורינו כרך ו עמ' רסב-רסה)

ואמר רבי שמעון מה שכתוב כֹּה אָמַר יְהוָה לְסָרִיסִים, מֵאֵן סָרִיסִים מִי הֵם הַסָּרִיסִים, וְאֵמַר אֵלֵיךְ אֵינֹן חֲבֵרִיָּא דְמִשְׁתַּדְּלֵי בְּאוּרֵייתָא אֵלּוּ הֵם הַחֲבָרִים שְׁעוֹסְקִים בַּתּוֹרָה, וּמְסָרְסֵי גְרַמְיֵיהוּ כָּל שִׁיתָא יוֹמִין דְשַׁבְתָּא וְלַעֲאן בְּאוּרֵייתָא וּמְסָרְסֵים עַצְמָם כֹּל שֶׁשֶׁת יָמֵי הַשַּׁבַּת וּמֵיגַעִים עַצְמָם בַּתּוֹרָה, וְאֵינֶם מְשַׁמְשִׁים מִטַּתָּם בִּימֹת הַחֹל אֲפִילוּ שִׁיזְרָם מִתְּגַבֵּר עֲלֵיהֶם, וּבְלִילָא דְשַׁבְתָּא מְזַרְזֵי גְרַמְיֵיהוּ בְּזוּגָא דְלַהוֹן וּבְלִיל שַׁבַּת מְזַרְזֵים וּמְחִזְקִים עַצְמָם בְּזוּגֵם אֲפִילוּ שְׁאִין בְּהֵם כַּח, מְשׁוּם דִּידְעֵי רְזָא עֲלָאָה לְפִי שִׁיּוּדַעִים סוּד הַעֲלִיִן, בְּשַׁעְתָּא דְמִטְרוּנֵיתָא אֲזִדְדוּגַת בְּמִלְפָּא שְׂאוּ הוּא הַשְּׁעָה שֶׁהַמַּלְכָּה מִתְּחַבֵּרַת וּמִתְיַחַדַּת עִם הַמֶּלֶךְ צְסוּד יַחַד זׁוּן, וְאֵינֹן חֲבֵרִיָּא דִּידְעֵין רְזָא דָּא מְכוּוּנִין לְבִיֵיהוּ לְמַהֲיִמְנוּתָא דְמֵאֲרִיֵהוֹן וְאֵלּוּ הַחֲבָרִים שִׁיּוּדַעִים סוּד זֶה מְכוּוּנִים אֵת לְבֵם לְאִמּוֹנַת קוֹנֵם, הֵיִינוּ לַיַּחַד זׁוּן דְלֵאֲלִילוֹת הַנִּקְרָאֵת אִמּוֹנַת ה', כִּי יַחַד הַתַּחֲמוֹן נְקֻדָּשָׁה וְלִנְיָעוֹת מַעוֹרֵר יַחַד זֶה, וּמִתְבָּרְכָאן בְּאִיבָא דְמַעֲיָהוֹן בְּהָהוּא לִילָא וּבִזְכוּת זֶה מִתְבָּרְכִים בְּפִרֵי בְטָנָם בְּלִילָה הַהוּא אִם אֲשַׁתּוּ אֵינָה מַעוֹבְרַת, וְאִם הִיא מַעוֹבְרַת אוּ מְנִיקָה אוּ מְקִיִים מִצוֹת עוֹנָה לְבַד.

כדי להבין מאמר הנח נקדים מה שכתבו הרמ"ק והרא"ג, כי נשמת ימי החול היא שליטת מלאך מט"ט, ומה שנפעל אז היא עשייה גשמית, והיינו ועשית כל מלאכתך, פירושו מה שהוא מלאכתך ולא מלאכת שמים, לכן צווג של ימות החול אין הקצ"ה משתקף בו, כי הוא מנד מלאך מט"ט השולט נשמת ימי החול הנקרא עבד השכינה העובד ועושה מלאכה נשמת ימי החול, והיינו תעבוד צסוד העבד, לכן הולד הנולד מזווג של ימות החול נמשך עליו נשמה מסטרא דעבד ונקרא צצנינת עבד, והוא צסוד עץ הדעת עוב ורע, והיינו עוב מנד מט"ט ורע מנד הס"מ, לכן היצר הרע מתדבק בצלותו הולד. אמנם ויום השביעי שבת ליהו"ה אלהיך פירושו לזווג קצ"ה ושכינתיה שנקראים יהו"ה אלהיך, ואז אין שם מעשה גשמי אלא הכל רוחני, שהקצ"ה מחדש נשמות חדשות מיחוד העליון ואותם הנולדים מזווג ליל שבת זוכים לנשמה חדשה ואין היצר הרע שולט בהם.

תָּא חֲזִי, כְּתִיב שֵׁשֶׁת יָמִים תַּעֲבֹד וְעָשִׂיתָ כָּל מְלֶאכֶתְךָ וְיוֹם הַשְּׁבִיעִי שַׁבַּת לַיהוָה אֱלֹהֶיךָ וְגו', מָה שְׂכַתוֹב כָּל מְלֶאכֶתְךָ פִירוּשׁוֹ בְּאֵינֹן שִׁיתָא יוֹמֵי עֲבִידְתֵיֵיהוּ דְבְנֵי נָשָׂא בְּאֵלּוּ שֶׁשֶׁת יָמֵי הַחֹל הוּא מַעֲשִׂיהֶם וּפְעוּלָתָם שֶׁל בְּנֵי אָדָם מִנְד מִלְּאָךְ מִט"ט, וּבְגִין הָאֵי מְלָה לָא מְזִדְדוּגֵי חֲבֵרִיָּא בְּרַ בְּזַמְנָא

וְדָא הוּא דְכְתִיב, אֲשֶׁר יִשְׁמְרוּ פִירוּשׁ אֲשֶׁר יִמְתִּינוּ עַד שַׁבַּת, כְּמָה דְאֵת אָמַר וְאָבִיו שָׁמַר אֶת הַדָּבָר כְּפִרְש"י הִיא מִמִּתִּין וּמַצְפָּה מִתִּי יִתְקִיִים, וְאֶקְרוּן סָרִיסִים וְדָאֵי וּנְקֻרָאִים וְדָאֵי סָרִיסִים בְּגִין לְחַפְּאָה לְשַׁבְתָּא לְפִי שְׂמִסְרְסִים עַצְמָם לַחֲכוֹת עַד

דְּלֹא יִשְׁתַּפַּח מֵעֲבִידְתֵּיהוּ דְּבִנֵי נָשָׂא, אֲלֵא עֲבִידְתֵּיהּ דְּקִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וּמֵאֵי עֲבִידְתֵּיהּ, זְוּגָא דְּמִטְרוֹנִיתָא, לְאַפְקָא נִשְׁמַתִּין קְדִישִׁין לְעֵלְמָא, וּבְגִין כֶּף בְּהַאי לִילְיָא חֲבַרְיָא מִתְקַדְשֵׁי בְּקְדוּשָׁה דְּמֵאֲרִיהוֹן וּמְכוּוֹנֵי לְבִייהוּ, וְנִפְקֵי בְּנֵי מַעְלֵי בְּנִין קְדִישִׁין דְּלֹא סְטָאן לִימִינָא וְלִשְׁמֵאלָא, בְּנִין דְּמִלְפָּא וּמִטְרוֹנִיתָא, וְעַל אֲלִין פְּתִיב (דְּבָרִים י"א) בְּנִים אַתֶּם לִיהו"ה אֱלֹהֵיכֶם, לִיהו"ה אֱלֹהֵיכֶם וְדָאֵי, בְּגִין דְּאֲלִין אֲקָרוּן בְּנִין דִּילֵיהּ, בְּנִין לְמִלְפָּא וּלְמִטְרוֹנִיתָא.

וְהָא דְּעִתֵּיהוּ דְּחֲבַרְיָא דִּידְעִין רְזָא דָּא, בְּדָא מִתְדַבְּקֵן, וּבְגִין כֶּף אֲקָרוּן בְּנִין לְקִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְהֵנִי אֵינּוּן דְּעֵלְמָא מִתְקַיִמָא בְּגִינֵיהוּ, וְכַד סְלִיק עֵלְמָא בְּדִינָא, אִסְתַּפַּל קְדִישָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּאֵינּוּן בְּנֵי, וּמְרַחֵם עַל עֵלְמָא.

וְעַל דָּא כְּתִיב (יִרְמִיָּה ב' כ"א) פְּלֵה זֶרַע אֲמֶת, זֶרַע אֲמֶת וְדָאֵי, מֵהוּ אֲמֶת, עֲזָקָא קְדִישָׁא שְׁלִימָתָא, פְּמָה דְּאֶתְּ אֲמַר (מִיכָה ז' כ') תִּתֵּן אֲמֶת לִיעֶקֶב, אֲמֶת דָּא קְדִישָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְכֹלָא חַד, וּבְגִינֵי כֶּף זֶרַע אֲמֶת וְדָאֵי.

מִתּוֹק מִדְּבַשׁ

שֶׁל הַקִּבְיָה, וְהֵנִי אֵינּוּן דְּעֵלְמָא מִתְקַיִמָא בְּגִינֵיהוּ וְאֵלוּ הֵם שֶׁהָעוֹלָם עוֹמֵד וּמִתְקַיֵּם בְּשִׁבְלֵם, וְכַד סְלִיק עֵלְמָא בְּדִינָא וְכִשְׁהָעוֹלָם עוֹלָה לִידוֹן וְנִדוֹן בְּדִין, אִז אִסְתַּפַּל קְדִישָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּאֵינּוּן בְּנֵי וּמְרַחֵם עַל עֵלְמָא הַקִּבְיָה מִסְתַּכֵּל בְּאֵלוּ הַבְּנִים וְזוֹכָתֵם מֵעֵבִיר אִפּוּ שֶׁל הַקִּבְיָה וּמְרַחֵם עַל הָעוֹלָם, לִפִּי שֶׁהֵם טוֹב בְּלֹא רַע, מֵה שְׁאִינּוּ כֵּן הַבְּנִים שְׁנוֹלְדוּ מְזוּוג שֶׁל חוֹל, הַגֵּם שֶׁנִּשְׁמַתֵּם מִהַקִּבְיָה, אֲבָל גּוֹפֵם וְהִיצֵר הִרַע שְׁבֵהֶם מִשְׁתַּתְּפִים עִם הַסְטְרָא אַחֲרָא לְכֵן קִשָּׁה לָהֶם לְכַבּוֹשׁ אֶת יִצְרָם, וְאִין רְאוּיִם שֶׁהַקִּבְיָה יַעֲשֶׂה בְּשִׁבְלֵם תְּפִלָּתָם וּמַעֲשֵׂיהֶם.

וְעַל דָּא וְעַל אֵלוּ שְׁנוֹלְדוּ מְזוּוג לַיִל שַׁבַּת פְּתִיב פְּלֵה זֶרַע אֲמֶת מִצַּד הַקְּדוּשָׁה בְּלֵי תַעְרוּבַת שְׁקֵר שֶׁל הַסְטְרָא אַחֲרָא לְכֵן אִין הִיצֵר הִרַע גּוֹבֵר עֲלֵיהֶם, וְאִין הַקְּלִיפָה דְּבוֹקָה בָּהֶם, וְהִרִי הֵם זֶרַע אֲמֶת וְדָאֵי שֶׁל קְדוּשָׁה, וּמִפְרֵשׁ מֵהוּ אֲמֶת וְאִמְרַן עֲזָקָא קְדִישָׁא שְׁלִימָתָא חוֹתֵם קְדוּשׁ וְשִׁלְמָה בְּסוּד חוֹתְמוּ שֶׁל הַקִּבְיָה אִמְתָּא, וְרַצָּה לֹמַר הֵם מוֹקְפִים בְּקְדוּשָׁה מִסְבִּיב כְּמוֹ חוֹמָה הַמְּקַפֵּת אֶת הַבַּיִת סְבִיב כַּעֵין טַבַּעַת, פְּמָה דְּאֶתְּ אֲמַר תִּתֵּן אֲמֶת לִיעֶקֶב הִרִי זֶרַע יַעֲקֹב הֵם זֶרַע אִמְתָּא, וְאִמְרַן עוֹד כִּי אֲמַרְתָּ דָּא קְדִישָׁא בְּרִיךְ הוּא הֵינֵנו סוּד הַתְּפִלָּה שֶׁשֶׁס מוֹשְׁרֵשׁ יַעֲקֹב, וּמִשֶּׁס שׁוֹרֵשׁ הַנִּשְׁמוֹת הַיּוֹרְדוֹת מְזוּוג לַיִל שַׁבַּת, וְכֹלָא חַד וְאֵלוּ הֵב' כְּתוּבִים בְּאִים כְּאֶחָד שְׁבִנֵי יִשְׂרָאֵל הֵם זֶרַע אִמְתָּא, וּבְגִינֵי כֶּף זֶרַע אֲמֶת וְדָאֵי וּמְשׁוּם זֶה הַנּוֹלְדִים מִיחּוּד לַיִל שַׁבַּת נִקְרָאִים זֶרַע אִמְתָּא וְדָאֵי. (רַמְבַּ"ם וְרַמְבַּ"ם וּמְקַ"מ)

דְּלֹא יִשְׁתַּפַּח מֵעֲבִידְתֵּיהוּ דְּבִנֵי נָשָׂא וּבְשִׁבְלֵי דְּבַר זֶה לֹא מִתְחַבְּרִים הַחֲבָרִים אֲלֵא בְּזִמְנָא שְׁלֵא נִמְצָא מַעֲשֵׂיהֶם שֶׁל בְּנֵי אָדָם, וְהֵינּוּ בְּשַׁבַּת שְׁאִז אִסוּרָה עֲשִׂיַת הַמְּלָאכָה לְבִנֵי אָדָם, אֲלֵא עֲבִידְתֵּיהּ דְּקִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲלֵא אִז הוּא מַעֲשִׂיו שֶׁל הַקִּבְיָה, וּמֵאֵי עֲבִידְתֵּיהּ וּמֵהוּ מַעֲשִׂיו שֶׁל הַקִּבְיָה הֵלֵא כְּבַר הַשְּׁלִים אֶת הַבְּרִיאָה וְמֵה מַעֲשֵׂה נִשְׂאָר שֶׁהוּא עוֹשֶׂה, וְמֵה גַם בְּיוֹם הַשַּׁבַּת שֶׁהוּא יוֹם שְׁבִיתָהּ, וְאִמְרַן זְוּגָא דְּמִטְרוֹנִיתָא הִיחּוּד עִם הַשְּׁכִינָה, לְאַפְקָא נִשְׁמַתִּין קְדִישִׁין לְעֵלְמָא כְּדִי לְהוּצִיא עַל יְדֵי הִיחּוּד נִשְׁמוֹת קְדוּשׁוֹת וְחַדְשׁוֹת לְעוֹלָם, וּבְגִין כֶּף בְּהַאי לִילְיָא חֲבַרְיָא מִתְקַדְשֵׁי בְּקְדוּשָׁה דְּמֵאֲרִיהוֹן וּמְכוּוֹנֵי לְבִייהוּ וּבְשִׁבְלֵי זֶה בְּלִיל שַׁבַּת הַחֲבָרִים מִתְקַדְשִׁים בְּקְדוּשַׁת קוֹנֵם וּמְכוּוֹנִים אֶת לִבָּם, וְנִפְקֵי בְּנֵי מַעְלֵי וְיוֹצֵאִים מֵהֶם בְּנִים טוֹבִים שְׁאִין בָּהֶם חֵלֶק רַע, בְּנִין קְדִישִׁין דְּלֹא סְטָאן לִימִינָא וְלִשְׁמֵאלָא בְּנִים קְדוּשִׁים שְׁאִינֵם סוּטִים מִן הַתּוֹרָה לִימִין וְלִשְׁמֵאל, בְּנִין דְּמִלְפָּא וּמִטְרוֹנִיתָא וְנִקְרָאִים בְּנִים שֶׁל הַמֶּלֶךְ ב"ה וְשֶׁל הַשְּׁכִינָה, וְעַל אֲלִין שְׁנוֹלְדוּ מִיחּוּד לַיִל שַׁבַּת פְּתִיב בְּנִים אַתֶּם לִיהו"ה אֱלֹהֵיכֶם, לִיהו"ה אֱלֹהֵיכֶם וְדָאֵי דֵּהֵינּוּ בְּגִין דְּאֲלִין אֲקָרוּן בְּנִין דִּילֵיהּ לִפִּי שְׁאֵלוּ נִקְרָאִים הַבְּנִים שְׁלוֹ, בְּנִין לְמִלְפָּא וּלְמִטְרוֹנִיתָא בְּנִים שֶׁל הַמֶּלֶךְ וְהַמְּלָכָה, שְׁנִשְׁמַתֵּם יִלְאוּ מִיחּוּד זוּ"ן דְּלִילֵינֵי.

וְהָא דְּעִתֵּיהוּ דְּחֲבַרְיָא דִּידְעִין רְזָא דָּא וְהֵנִי דַּעְתָּם שֶׁל הַחֲבָרִים הַיּוֹדְעִים סוּד זֶה, בְּדָא מִתְדַבְּקֵן בּוֹהֵם מִתְדַבְּקִים בַּעַת יַחּוּדֵם הֵינּוּ בְּהַקִּבְיָה, וּבְגִין כֶּף אֲקָרוּן בְּנִין לְקִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּבְשִׁבְלֵי זֶה הַבְּנִים הַיּוֹצֵאִים מְזוּוג לַיִל שַׁבַּת נִקְרָאִים בְּנִים

יתרו יום חמישי

מעלת הבנים הנולדים מזווג ליל שבת

אָמַר לֵיהּ, רַבִּי, הַאי קָרָא בְּעֵי לְאַתְיִישְׁבָא בְּאַרְחֻי, פְּתִיב (ישעיה נו ה) וְנִתְתִּי לְהֵם בְּבֵיתִי וּבְחֹמוֹתַי יָד וְשֵׁם טוֹב מִבְּנִים וּמִבְּנוֹת שֵׁם עוֹלָם אֶתְּן לוֹ, אֶתְּן לְהֵם מִבְּעֵי לֵיהּ, מַהוּ אֶתְּן לוֹ.

אָמַר לֵיהּ, תָּא חֲזִי וְנִתְתִּי לְהֵם בְּבֵיתִי, מַהוּ בֵּיתִי, כְּמָה דְּאֵתְּ אָמַר (במדבר יב ז) בְּכָל בֵּיתִי נֶאֱמַן הוּא, וּבְחֹמוֹתַי, כְּמָה דְּאֵתְּ אָמַר (ישעיה סב ו) עַל חוֹמוֹתַי יְרוּשָׁלַיִם הִפְקַדְתִּי שׁוֹמְרִים, יָד וְשֵׁם, פְּלוֹמֵר דִּישְׁלָפוֹן נִשְׁמַתִּין קְדִישִׁין מְדוּכְתָא דָא, וְהָהוּא יָד חוּלְק בְּאַשְׁלֻמוֹתָא טַב, מְלִיא מִבְּנִין וּמִבְּנוֹת, שֵׁם עוֹלָם אֶתְּן לוֹ, לְהָהוּא חוּלְק שְׁלִים, אֲשֶׁר לֹא יִפְרַת לְדְרֵי דְרִין, דְּכָר אַחַר, אֶתְּן לוֹ, לְהָהוּא דִּידַע רְזָא דְמַלְּהָ, וְיִתְפֹּוֹן בְּמָה דְּבְעֵי לְכוּנָא.

תּוּ אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, פְּתִיב (שמות לה ג) לֹא תִבְעֵרוּ אֵשׁ בְּכָל מוֹשְׁבוֹתֵיכֶם בַּיּוֹם הַשְּׁבֵת, מֵאֵי טַעְמָא, בְּגִין דְּלֹא אֶתְחַזִּי דִּינָא בְּהַאי יוֹמָא, וְאֵי תִימָא הָא לְגַבּוּהַ סְלָקָא, בְּכָל מוֹשְׁבוֹתֵיכֶם קְאָמַר, וְלֹא לְגַבּוּהַ, וְהָהוּא דְסְלָקָא לְגַבּוּהַ, לְאַכְפִּיא לְדִינָא אַחְרָא סְלָקָא.

מתוק מדבש

וזה החלק הוא שם טוב, בְּאַשְׁלֻמוֹתָא טַב שיתן להם הקב"ה חלק בשלימות הטוב, והיינו מְלִיא מִבְּנִין וּמִבְּנוֹת שיהיו מלאים מבנים ובנות, ומה שכתוב שֵׁם עוֹלָם אֶתְּן לוֹ פירושו לְהָהוּא חוּלְק שְׁלִים לאותו חלק השלם דהיינו לבנים ובנות שלהם, פירושו מה שכתוב אתן לו בלשון יחיד לפי שקאי על מלת חלק לכן לא כתוב אתן להם, ומהו שם עולם, ואמר אֲשֶׁר לֹא יִפְרַת לְדְרֵי דְרִין שיתקיימו בניו לדורי דורות. דְּכָר אַחַר פירושו אחר על מה שכתוב אֶתְּן לוֹ בלשון יחיד, דהיינו לְהָהוּא דִּידַע רְזָא דְמַלְּהַ לזה שיודע סוד הדבר של כונת הזווג, וְיִתְפֹּוֹן בְּמָה דְּבְעֵי לְכוּנָא ויתכוון במה שצריך לכוון, שאלו הם יחידים בלבד לכן כתוב בלשון יחיד, ולפי זה אותם שהם בחינת סריסים כל ימי החול ומקיימים מצות עונה רק בליל שבת יהיה להם יד ושם כנ"ל אפילו שאינם יודעים סוד הכונה, אבל היודעים הסוד ומכונים בו ביחודם, זוכים אל מעלה נוספת שיהיו להם בנים שיתגדל שמם לדורי דורות.

תּוּ אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן עוֹד אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן פְּתִיב לֹא תִבְעֵרוּ אֵשׁ בְּכָל מוֹשְׁבוֹתֵיכֶם בַּיּוֹם הַשְּׁבֵת, מֵאֵי טַעְמָא מַה הַטַּעַם שֶׁל אִיסוּר הַבְּעֵרָה בַּשְּׁבֵת, וְאָמַר בְּגִין דְּלֹא אֶתְחַזִּי דִּינָא בְּהַאי יוֹמָא לִפִּי שְׁלֹא נִרְאָה דִּין בַּיּוֹם הַזֶּה, וְהַמְדִּילִיק אֵשׁ בַּשְּׁבֵת מְדִילִיק וּמַעוּרָר אֶת דִּין הָעֲלִיּוֹן, וְאֵי תִימָא הָא לְגַבּוּהַ סְלָקָא וְאֵם תִּאמַר הֲרֵי עוֹלָה הָאֵשׁ בַּשְּׁבֵת לְגַבּוּהַ, דִּהֵינּוּ עַל גְּבֵי הַמַּזְבֵּחַ הַדְּלִיקוּ אֵשׁ בַּשְּׁבֵת וְלִמָּה לֹא חֲשָׁשׁוּ שְׁעַל יְדֵי זֶה יִתְעוּרָר דִּין הָעֲלִיּוֹן, וּמִתְרַץ בְּכָל מוֹשְׁבוֹתֵיכֶם קְאָמַר שֶׁפִּירוּשׁוֹ דּוּקָא לְהַדְיּוּט אִיסוּר הַדְּלִיק אֵשׁ בַּשְּׁבֵת שְׁגוּרָם לְהַבְעִיר אֶת דִּין הָעֲלִיּוֹן, אֲבָל וְלֹא לְגַבּוּהַ כִּי אֲדַרְבָּא וְהָהוּא דְסְלָקָא לְגַבּוּהַ אֵשׁ הָעוֹלָה לְגַבּוּהַ, לְאַכְפִּיא לְדִינָא אַחְרָא סְלָקָא הֵיא עוֹלָה לְהַכְנִיעַ וּלְבַטֵּל אֶת דִּין הָאֲחֵר הָעֲלִיּוֹן.

"מאמר מעלת הבנים הנולדים מזווג ליל שבת" ומבאר בו כי הבנים הנולדים מזווג ליל שבת, זוכים להיות מוקפים ונשמרים על ידי מחנות השכינה, ויש להם חלק בשלימות השכינה, וזוכים לבנים ובנות שיתקיימו לדורות. ומבאר כי גם מי שלא מכון בפנימיות סוד הזווג זוכה למעלות אלו, אכן היודע ומכוון זוכה גם לבנים שיתגדל שמם לדורי דורות. וממשיך ומבאר עוד שאיסור הדלקת אש בשבת היא כדי לא לעורר את הדין השוכת, אבל הדלקת אש במזבח הותרה כי היא היא המכניעה את הדין בשבת שלא יפעול.

(מקור המאמר בזהר פרשת יתרו דף פט ע"ב, בבאוריניו כרך ו עמ' רסז-רסט)

אָמַר לֵיהּ רַבִּי יוֹדָאֵי לְרַבִּי שְׁמַעוֹן רַבִּי, הַאי קָרָא בְּעֵי לְאַתְיִישְׁבָא בְּאַרְחֻי פְּסוּק זֶה צְרִיכִים שִׁיתִּישֵׁב סוּפו כְּדִין שְׁנִיתִּישֵׁב רַאשׁוּ, וְהֵינּוּ פְּתִיב לְהֵם בְּבֵיתִי וּבְחֹמוֹתַי יָד וְשֵׁם טוֹב מִבְּנִים וּמִבְּנוֹת שֵׁם עוֹלָם אֶתְּן לוֹ וְקִשָּׁה כִּי אֶתְּן לְהֵם מִבְּעֵי לֵיהּ דִּהֵינּוּ לְהַסְרִיסִים, מַהוּ אֶתְּן לוֹ לְמַה כְּתוּב בַּלְשׁוֹן יָחִיד.

אָמַר לֵיהּ רַבִּי שְׁמַעוֹן תָּא חֲזִי בֵּא וְרֵאָה מַה שְׁכְּתוּב וְנִתְתִּי לְהֵם בְּבֵיתִי, מַהוּ בֵּיתִי עַל אֵיזָה בֵּית נִאמַר, אֲלֵא כְּמָה דְּאֵתְּ אָמַר בְּמִשָּׁה רַבִּינוּ בְּכָל בֵּיתִי נֶאֱמַן הוּא פִּירוּשׁ שְׁהִיָּה נִאמַן בְּמַלְכוּת הַנְּקִרָאֵת בֵּית לִז"ל, וְמַה שְׁכְּתוּב וּבְחֹמוֹתַי פִּירוּשׁוֹ כְּמָה דְּאֵתְּ אָמַר עַל חוֹמוֹתַי יְרוּשָׁלַיִם הִפְקַדְתִּי שׁוֹמְרִים וְהֵינּוּ מַחְנוֹת הַשְּׁכִינָה הַמְּסַבְּבִים אוֹתָהּ כְּחוּמָה לְכִן נִקְרָאִים חוֹמוֹת, וְעַמְהֵם מוֹפְקִדִים כְּמָה מְמוּנִים וְכְמָה שׁוֹמְרִים, וְמַה שְׁכְּתוּב יָד וְשֵׁם, פְּלוֹמֵר דִּישְׁלָפוֹן נִשְׁמַתִּין קְדִישִׁין מְדוּכְתָא דָא שְׁאֵלוּ הַסְרִיסִים יוֹצִיאוּ נְשֵׁמוֹת קְדוּשׁוֹת לְבָנֵיהֶם מִמְּקוֹם הַשְּׁכִינָה, וְהָהוּא יָד וִיד הֵיאָה פִּירוּשָׁה חוּלְק מַלְשׁוֹן חֲמֵשׁ יוֹדוֹת שֶׁפִּירוּשׁוֹ חֵלֵק,

דְּתַנִּינָן אֵית אֲשָׁא אֶכְלָא אֲשָׁא, וְאֲשָׁא דְמַדְבַּחָא אֶכְלָא אֲשָׁא אַחְרָא, וּבְגִינֵי כֶּךָ אַתְגְּלִיא עֵתִיקָא קְדִישָׁא בְּהַאי יוֹמָא מִכָּל שְׁאָר יוֹמִין, וּבְזִמְנָא דְאַתְגְּלִיא עֵתִיקָא לָא אַתְחִזִּי דִּינָא כָּלֵל, וְכָל עֲלָאִין וְתַתְּאִין מִשְׁתַּפְּחִין בְּחֻדְוֹתָא שְׁלִימְתָא, וְדִינָא לָא שְׁלֻטָא.

תְּאַנְא, כְּתִיב (שמות לא יז) כִּי שֵׁשֶׁת יָמִים עָשָׂה יְהוָה אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ, שֵׁשֶׁת יָמִים וְדַאי, וְלֹא בְּשֵׁשֶׁת, וְהִגִּי יוֹמִין קְדִישִׁין עֲלָאִין אַקְרוּן, יוֹמֵי דְשְׁמָא קְדִישָׁא אַתְּפִלִּיל בְּהוּ, וְאִינוּן אַתְּפִלִּילִין בֵּיהּ, זַפְּאָה חוּלְקִיהוּן דְיִשְׂרָאֵל מִכָּל עַמִּין, עֲלִיָּהוּ כְּתִיב (דברים ד י) וְאַתֶּם הַדְּבָקִים בִּיהוָה אֱלֹהֵיכֶם חַיִּים כָּלְכֶם הַיּוֹם.

מתוק מדבש

שַׁשַׁת יַמֵּי הַמַּעֲשֶׂה, אֲנֵל מַדְכִּיז "שַׁשַׁת" רוּמוּ עַל הו"ק דו"א, (וּמָה שְׁכֻמוּז כִּי שַׁשַׁת יַמִּים עָשָׂה ה' אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ, הִנֵּה אִין שְׁמַיִם וְאָרֶץ עִנִּין לַעֲמָס וְהַשַּׁשַׁת יַמִּים עִנִּין לַעֲמָס, אֲלֹא שְׁמַיִם וְאָרֶץ הֵם עֲמָס שַׁשַׁת יַמִּים, כִּי שְׁמַיִם שְׁהוּא ז"א כוּלל שַׁשַׁת קְלוּוֹת, וְאָרֶץ שְׁהוּא הַמַּלְכוּת כוּללַת גַּם כֵּן שַׁשַׁת קְלוּוֹת), וְהִגִּי יוֹמִין קְדִישִׁין עֲלָאִין אַקְרוּן וְאֵלּוּ הו"ק דו"א נִקְרְאִים יַמִּים קְדוּשִׁים הַעֲלִיּוֹנִים, יוֹמֵי דְשְׁמָא קְדִישָׁא אַתְּפִלִּיל בְּהוּ הֵם יַמִּים שַׁשַׁת הַקְדוּשָׁה הו"א נִכְלָל זֶה, וְאִינוּן אַתְּפִלִּילִין בֵּיהּ וְהֵם נִכְלָלִים זו, זַפְּאָה חוּלְקִיהוּן דְיִשְׂרָאֵל מִכָּל עַמִּין אֲשֵׁרִי חִלְקָם שֶׁל יִשְׂרָאֵל מִכָּל הָעַמִּים כִּי הֵם דְּבָקִים בְּשֵׁם הו"א, לְכֵן עֲלִיָּהוּ כְּתִיב עֲלֵיהֶם כְּתוּב וְאַתֶּם הַדְּבָקִים בִּיהוָה אֱלֹהֵיכֶם חַיִּים כָּלְכֶם הַיּוֹם.

דְּתַנִּינָן שְׁלַמְדַּנוּ בְּמַס' יוּמָא דָּף כַּא ע"ב, אֵית אֲשָׁא אֶכְלָא אֲשָׁא יֵשׁ אֵשׁ חֻזְקָה שְׁאוּכַלְת אֵשׁ חַלְשָׁה, וְהִינְנוּ וְאֲשָׁא דְמַדְבַּחָא אֶכְלָא אֲשָׁא אַחְרָא וְאֵשׁ הַמְזַבַּח אוֹכַלְת וּמַבְטַלְת אֵשׁ הָאַחֲרַת שֶׁל דִּין הַעֲלִיּוֹן, וּבְגִינֵי כֶּךָ וּלְפִי שְׁאִין הַדִּין מִתְעוֹרֵר בְּשַׁבַּת, לְכֵן אַתְגְּלִיא עֵתִיקָא קְדִישָׁא בְּהַאי יוֹמָא מִכָּל שְׁאָר יוֹמִין מִתְגַּלְהָ עֵתִיקָא קְדִישָׁא בְּיוֹם הַזֶּה יוֹתֵר מִכָּל שְׁאָר הַיַּמִּים, וּבְזִמְנָא דְאַתְגְּלִיא עֵתִיקָא, לָא אַתְחִזִּי דִּינָא כָּלֵל וּבְזִמְנָא שְׁמִתְגַּלְהָ עֵתִיקָא אִין הַדִּין נִרְאָה כָּלֵל, וְכָל עֲלָאִין וְתַתְּאִין מִשְׁתַּפְּחִין בְּחֻדְוֹתָא שְׁלִימְתָא וְדִינָא לָא שְׁלֻטָא וְכָל הַעֲלִיּוֹנִים וְהַתַּחְתּוֹנִים נִמְצְאִים בְּשִׂמְחָה שְׁלִימָה וְאִין הַדִּין שׁוֹלֵט בְּעוֹלָם.

תְּאַנְא, כְּתִיב כִּי שֵׁשֶׁת יָמִים עָשָׂה יְהוָה אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ הִנֵּה שֵׁשֶׁת יָמִים וְדַאי זְכוּנָה כְּמוּז שַׁשַׁת יַמִּים, וְלֹא בְּשֵׁשֶׁת וְלֹא כְּמוּז ז' שַׁשַׁת עִם אֹת ז', שְׁאֵז הִיָּה רוּמוּ עַל

יתרו יום ששי

מעלת יום השבת

אָמַר רַבִּי יוֹסֵי וְדַאי כֶּהָ הוּא, וְוִי לִיה לְבַר נֶשׁ דְּלָא אֲשֵׁלִים חֲדוּתָא דְּמַלְכָּא קְדִישָׁא, וּמֵאן חֲדוּתָא דִּילִיה, אֵלִין תְּלַת סְעוּדָתֵי מְהִימְנוּתָא, סְעוּדָתֵי דְּאַבְרָהָם יִצְחָק וְיַעֲקֹב כְּלִילָן בְּהוּ, וְכִלְהוּ חִידוּ עַל חִידוּ, מְהִימְנוּתָא שְׁלִימוּתָא מִכָּל סְטְרוּי.

תָּאנָא בְּהֲדִין יוֹמָא מִתְעַטְרָן אַבְהֵן, וְכָל בְּנִין יְנַקִּין, מַה דְּלָאוּ הָכִי בְּכָל שְׁאָר חַגִּין וְזִמְנִין, בְּהֲדִין יוֹמָא חֲתִיבָא דְּגִיְהֵנָם נִיחִין, בְּהֲדִין יוֹמָא פֶּל דִּינִין אֲתַפְּרִין וְלָא מִתְעַרִין בְּעֵלְמָא, בְּהֲדִין יוֹמָא אֲוִרִיתָא מִתְעַטְרָא בְּעַטְרִין שְׁלִימִין, בְּהֲדִין יוֹמָא חֲדוּתָא וְתַפְנוּקָא אֲשַׁתְּמַע בְּמֵאֲתָן וְחִמְשִׁין עֲלֵמִין.

מתוק מדבש

מכל לדדיה היינו תיקון כל פרטופי האלילות מכל צחינותיהם.
תָּאנָא, בְּהֲדִין יוֹמָא מִתְעַטְרָן אַבְהֵן לְמַדְנוּ שְׁצִיּוּס הַזֶּה שֶׁל שַׁבַּת מִתְעַטְרִים הַאֲצוּת שֶׁהִם סוּד חַגִּ"ת עַל יַדִּי הַאֲרוּת הַמוֹחִין לְחַז"ל, וְכָל בְּנִין יְנַקִּין וְכָל הַצְּנִים שֶׁהִם סוּד נַה"י יוֹנְקִים מִחַגִּ"ת, מַה דְּלָאוּ הָכִי בְּכָל שְׁאָר חַגִּין וְזִמְנִין מַה שְׁאִינוּ כֵּן כָּל שָׂר חַגִּים וְזִמְנִים, כִּי אִזּוּ אִין מִתְעַטְר אֲלָא אֶחָד מִהַאֲצוּת, צַפְסַת הַחֶסֶד צִשְׁבוּעוֹת הַתַּפְאֵרַת צַסוּכוֹת הַגְּזוּרָה. בְּהֲדִין יוֹמָא חֲתִיבָא דְּגִיְהֵנָם נִיחִין צִיּוּס הַזֶּה רַשְׁעֵי הַגִּיְהֵנָם נַחִים מִנוּחַה שְׁלִימָה יוֹתֵר מִצַּחֲגִים. בְּהֲדִין יוֹמָא כֶּהָ דִּינִין אֲתַפְּרִין וְלָא מִתְעַרִין בְּעֵלְמָא צוֹה הַיּוֹם כָּל הַדֵּינִים הַמִּתְגַּבְּרִים צַעוֹלָם צִימּוֹת הַחוּל נַכְפִּים וְלֹא מִתְעוֹרְרִים צַעוֹלָם כָּלל, בְּהֲדִין יוֹמָא אֲוִרִיתָא מִתְעַטְרָא בְּעַטְרִין שְׁלִימִין צוֹה הַיּוֹם הַתּוֹרָה מִתְעַטְרַת צַעטְרוֹת שְׁלִימוֹת, עַל יַדִּי שׁו"א שֶׁהוּא סוּד הַתּוֹרָה מִתְעַטְר צִמוּחִין שְׁלִימִין מֵאו"א, בְּהֲדִין יוֹמָא חֲדוּתָא וְתַפְנוּקָא אֲשַׁתְּמַע בְּמֵאֲתָן וְחִמְשִׁין עֲלֵמִין צוֹה הַיּוֹם הַשְּׂמֵחָה וְהַתְּעוּגָה שֶׁל שִׁירוֹת וְזִמְרֹת נִשְׁמַע צִר"ן עוֹלְמוֹת, כַּעֵין שְׂמֵחָת נִשׁוֹאִין שֶׁהִיא הַכְּנֵה לִיחוד, כֵּן הִיא שְׂמֵחָה זוֹ הַכְּנֵה לִיחודָא שְׁלִים שִׁישׁ צִשְׁבַּת צִשְׁלָשָׁה יחודִים שֶׁל ג' שְׂמוֹת, יֵאֱהוּיָהּ"ה, יֵאֱהוּיָהּ"ס, יֵאֱהוּיָהּ"י, שֶׁהִם כַּמְסַפֵּר נִר"ר כַּנְּגַד ר"ן אֲרוֹת נַעֲלָמִים הַנִּקְרָאִים עֲלֵמִין, שְׁכָל אֲלוּ הַצַּחֲנוּת אִינִס צַחֲגִים וְזִמְנִים.

"מאמר מעלת יום השבת" ומבואר בו כי סעודות שבת הם כנגד האבות הקדושים הרמוזים למדות העליונות. ועל כן האדם שאינו משתתף ומשלים את שמחתם אז, נענש. ומבאר שביום השבת מתמלאים שפע כל הספירות הקדושות, ורשעי הגיהנם נחים בו יותר מבחגים, כי אין ביום השבת התעוררות דין כלל. ומוסיף ואומר כי ביום השבת נמשכת השמחה במאתים וחמישים עולמות עליונים.

(מקור המאמר בזהר פרשת יתרו דף פח ע"ב, בבאוריניו כרך ו עמ' רנו-רנז)

אָמַר רַבִּי יוֹסֵי לְרַצִּי שְׂמַעוּן וְדַאי כֶּהָ הוּא כְּדַצְרִין שְׁכָל מִי שְׂפּוּגַס סְעוּדָה אַחַת מִג' סְעוּדוֹת שֶׁל שַׁבַּת מִרְאָה פַּגַּס לְמַעֲלָה, לְכֵן וְוִי לִיה לְבַר נֶשׁ דְּלָא אֲשֵׁלִים חֲדוּתָא דְּמַלְכָּא קְדִישָׁא אוֹי לוֹ לְאֲדַם שְׁאִינוּ מִשְׁלִים הַשְּׂמֵחָה שֶׁל הַמֶּלֶךְ הַקְּדוֹשׁ צ"ה, וּמֵאן חֲדוּתָא דִּילִיה וְמַה הִיא הַשְּׂמֵחָה שְׁלוֹ, אֵלִין תְּלַת סְעוּדָתֵי מְהִימְנוּתָא אֲלוּ הַשְּׁלֵשׁ סְעוּדוֹת שֶׁל הַאֲמוּנָה שֶׁהִם תִּיקוּן כָּל פֶּרְטוּפֵי הַאֲלִילוֹת, שֶׁהִם סְעוּדָתֵי דְּאַבְרָהָם יִצְחָק וְיַעֲקֹב כְּלִילָן בְּהוּ וְיַעֲקֹב גְּהוּ הַסְעוּדוֹת שֶׁאֲצַרְהֵם יִצְחָק וְיַעֲקֹב נַלְלִים צַהֵס, כִּי סְעוּדַת לֵיל שַׁבַּת שֶׁהִיא כַּנְּגַד הַמַּלְכוּת הִיא סְעוּדַת יִצְחָק, לְפִי שֶׁהַמַּלְכוּת צִנִּינָה מִהַגְּזוּרוֹת דִּיִצְחָק, וְסְעוּדָה שְׁנִיָּה שֶׁהִיא כַּנְּגַד עֲתִיקָא הִיא סְעוּדַת אֲצַרְהֵם, לְפִי שֶׁצַּעֲתִיקָא הוּא שׁוֹרֵשׁ הַחֲסָדִים צַסוּד חֶסֶד לְאֲצַרְהֵם, וְסְעוּדָה שְׁלִישִׁית שֶׁהִיא כַּנְּגַד ז"א הִיא סְעוּדַת יַעֲקֹב, וְכִיִּהוּ חִידוּ עַל חִידוּ וְכָל הַסְעוּדוֹת הֵם שְׂמֵחָה עַל שְׂמֵחָה, פִּירוּשׁ שְׂמֵחָת כָּלְלוֹת כָּל שְׁלוּשַׁת הַאֲצוּת עַל שְׂמֵחָת גְּלוּי הַפֶּרְטוּפִים הַעֲלִיוֹנִים, מְהִימְנוּתָא שְׁלִימוּתָא מִכָּל סְטְרוּי סוּד אֲמוּנָה שְׁלִימָה

משפטים יום ראשון

גודל עון המכנה שם גנאי לחברו

תָּאנָא, יִשְׂרָאֵל אֶקְרוּן קִדְשׁ, וּבִגִּין דְּאֵינוּן קִדְשׁ, אָסִיר לִיהּ לְאֵינְשׁ לְמִקְרִי לְחִבְרִיהּ בְּשִׁמָּא דְגִנְאִי, וְלֹא לְכַנְאָה שְׁמָא לְחִבְרִיהּ, וְעִנְשִׂיהּ סְגִי, וְכָל שְׁפָן בְּמַלִּין אַחְרָנִין, תָּאנָא כְּתִיב (תהלים לד יד) נִצּוֹר לְשׁוֹנְךָ מֵרַע וְגו', מַהוּ מֵרַע, דְּבִגִּין לִישְׁנָא בִישָׁא מֵרַעִין נִחְתִּין לְעֵלְמָא.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי, כָּל מֵאן דְּקָרִי לְחִבְרִיהּ בְּשִׁמָּא דְלִית בֵּיהּ, וְגַנְי לִיהּ, אֲתַפְס בְּמַה דְלִית בֵּיהּ, דְּאָמַר רַבִּי חֵיִיא אָמַר רַבִּי חֲזַקְיָה, כָּל מֵאן דְּקָרִי לְחִבְרִיהּ רְשָׁע, נִחְתִּין לִיהּ לְגִיהֶנָם, וְנִחְתִּין לִיהּ לְעֵלְעוּי, בְּרַ אֵינוּן חֲצִיפִין דְּאוֹרִייתָא, דְּשָׂרִי לִיהּ לְאֵינְשׁ לְמִקְרִי לְהוּ רְשָׁע.

הֵהוּא גְבַרָא דְלֵיִיט לְחִבְרִיהּ, אַעְבָּר רַבִּי יִיסָא, אָמַר לִיהּ פְּרָשָׁע עֲבַדְתָּ, אֲתֵיִיהּ לְקַמִּיהּ דְּרַבִּי יְהוּדָה, אָמַר לִיהּ רְשָׁע לֹא קְאָמִינָא לִיהּ, אֶלְא פְּרָשָׁע, דְּאַחֲזִי מְלוּי פְּרָשָׁע, וְלֹא אָמִינָא דְאִיהוּ רְשָׁע, אֲתָא רַבִּי יְהוּדָה וְשָׂאִיל לְעוֹבְדָא קַמִּיהּ דְּרַבִּי אֶלְעָזָר, אָמַר לִיהּ וְדַאי לֹא אֲתַחֲיִיב, מְנַלְן, דְּכְתִיב (איכה ב ה) הִיָּה יְהוָה פְּאוֹיִב, וְלֹא אוֹיִב, דְּאִי לֹאוּ הָכִי, לֹא אֲשַׁתָּאֵר מִיִּשְׂרָאֵל גְּזַעִין בְּעֵלְמָא, פְּגוּוֹנָא דָּא (שם א א) הִיָּתָה כְּאֶלְמָנָה, וְלֹא אֶלְמָנָה, כְּאֶלְמָנָה דְּאֶזִּיל בְּעֵלָה לְעַבְרָא דִּימָא וּמְחַכָּתָא לִיהּ.

מתוק מדבש

נמצא שנתפס במה שאין בו, ועוד דָּאָמַר רַבִּי חֵיִיא אָמַר רַבִּי חֲזַקְיָה, כָּל מֵאן דְּקָרִי לְחִבְרִיהּ רְשָׁע כֹּל מִי שְׁקוּרָא לְחִבְרוּ רְשָׁע, נִחְתִּין לִיהּ לְגִיהֶנָם מוֹרִידִים אוֹתוֹ לְגִיהֶנָם אֲפִילוּ שְׁלֹא עֲשָׂה שׁוּם עוֹן אַחַר כְּדִי שִׁיעֲצֹרְךָ לִיכְנֹס לְגִיהֶנָם, וְשׁוּם וְנִחְתִּין לִיהּ לְעֵלְעוּי יוֹרִידִים עֲמוּ לְלַחֲיוּ כְּלוּמַר שְׁמַכִּים אוֹתוֹ וְסוֹטְרִים אוֹתוֹ עַל פְּנֵיו, בְּרַ אֵינוּן חֲצִיפִין דְּאוֹרִייתָא דְּשָׂרִי לִיהּ לְאֵינְשׁ לְמִקְרִי לְהוּ רְשָׁע חוּץ מֵאֵלּוּ חֲצוּפִים שְׂמַתְחַצְפִּים כְּנֹגַד הַתּוֹרָה שְׂמוֹתָר לְאֵדָם לְקִרָאָם רְשָׁע.

"מאמר גודל עון המכנה שם גנאי לחברו" ומבואר בו כי ישראל נקראו קדש, ולכן אסור לאדם לכנות שם גנאי לחברו, כי משליט כח הרע ומלביש קדש בטמא. ומבאר כי המכנה שם רע לחברו, הרי דיבר עליו לשון הרע, ונענש על עונות חברו שדיבר עליו, כי נחשבים לו עונות חברו שדיבר עליו כאלו הוא עשאהם. (מקור המאמר בזהר פרשת משפטים דף קכב ע"א, בבאורינו כרך ו עמ' תרנה-תרנו)

ומביא על זה עובדא, ואמר הֵהוּא גְבַרָא דְלֵיִיט לְחִבְרִיהּ איש אחד היה מקלל את חברו, אַעְבָּר רַבִּי יִיסָא אָמַר לִיהּ פְּרָשָׁע עֲבַדְתָּ עֵבֶר שֵׁם רַבִּי יִיסָא וְאֵמַר לוּ עֲשִׂית כְּרַשָׁע, אֲתֵיִיהּ לְקַמִּיהּ דְּרַבִּי יְהוּדָה בֵּא הַמְקַלֵּל לְפָנֵי רַבִּי יְהוּדָה לְדוֹן עִם רַבִּי יִיסָא עַל שְׁקִרָא לוּ רְשָׁע, אָמַר לִיהּ רַבִּי יִיסָא לְרַבִּי יְהוּדָה, רְשָׁע לֹא קְאָמִינָא לִיהּ אֶלְא פְּרָשָׁע לֹא אֲמַרְתִּי לוּ שְׁהוּא רְשָׁע אֲלֵא כְּרַשָׁע, דְּאַחֲזִי מְלוּי פְּרָשָׁע, וְלֹא אָמִינָא דְאִיהוּ רְשָׁע שְׁבַקְלַתּוֹ הִרְאָה מֵעֲשִׂיו כְּרַשָׁע אֲבַל לֹא אֲמַרְתִּי שְׁהוּא רְשָׁע, אֲתָא רַבִּי יְהוּדָה וְשָׂאִיל לְעוֹבְדָא קַמִּיהּ דְּרַבִּי אֶלְעָזָר בֵּא רַבִּי יְהוּדָה וְשָׂאֵל עַל מַעֲשֵׂה זֶה לְפָנֵי רַבִּי אֶלְעָזָר, אָמַר לִיהּ וְדַאי לֹא אֲתַחֲיִיב אֲמַר לוּ וְדַאי אֵינוּ חַיִּיב רַבִּי יִיסָא עַל שְׁאֲמַר לוּ כְּרַשָׁע, מְנַלְן מְנִין לְנוּ דְבַר זֶה, דְּכְתִיב הִיָּה ה' פְּאוֹיִב כְּלוּמַר דּוּמָה לְאוֹיִב וְלֹא אוֹיִב כִּי הוּא אוֹהֵב עֲמוּ יִשְׂרָאֵל, דְּאִי לֹאוּ הָכִי שְׁאֵם לֹא הִיָּה כֵּן, אֲלֵא הַקְּב"ה נַעֲשֵׂה אוֹיִב לְבִנֵי יִשְׂרָאֵל ח"ו, לֹא אֲשַׁתָּאֵר מִיִּשְׂרָאֵל גְּזַעִין בְּעֵלְמָא לֹא הִיָּה נִשְׂאָר מִיִּשְׂרָאֵל שׁוֹרֵשׁ בְּעוֹלָם, פְּגוּוֹנָא דָּא כְּעִין זֶה מַה שְׁכָּתוּב הִיָּתָה כְּאֶלְמָנָה, וְלֹא אֶלְמָנָה שְׁבַעֲלָה מֵת, אֲלֵא כְּאֶלְמָנָה דְּאֶזִּיל בְּעֵלָה לְעַבְרָא דִּימָא וּמְחַכָּתָא לִיהּ כְּאֶלְמָנָה שְׁבַעֲלָה הֵלֶךְ לְעַבְרָא הִים וּמַחְכָּה עֲלֵיו.

תָּאנָא יִשְׂרָאֵל אֶקְרוּן קִדְשׁ לְמַדְנּוּ יִשְׂרָאֵל נִקְרָאִים קִדְשׁ, וּבִגִּין דְּאֵינוּן קִדְשׁ אָסִיר לִיהּ לְאֵינְשׁ לְמִקְרִי לְחִבְרִיהּ בְּשִׁמָּא דְגִנְאִי וּלְפִי שְׁהֵם קִדְשׁ אֲסוּר לְאֵדָם לְקִרּוּא לְחִבְרוּ בְּשֵׁם גִנְאִי, וְלֹא לְכַנְאָה שְׁמָא לְחִבְרִיהּ וְלֹא לְכַנּוֹת שֵׁם לְחִבְרוּ, וְעִנְשׁוּ גְדוּל, כִּי שֵׁם גִנְאִי הוּא מֵהַחִיצוֹנִים וְהַמְכַנֵּה שֵׁם רַע לְחִבְרוּ נַחֲשָׁב כְּאִילוּ מִשְׁלִיט כֹּחַ הָרַע וּמְלַבִּישׁ הַקִּדְשׁ בְּטַמָּא, וְגוֹרָם אַחִיזַת הַחִיצוֹנִים בְּמַדְרָגוֹת הָעֲלִיוֹנוֹת, וְלִכְךָ עוֹנְשׁוּ גְדוּל, וְכָל שְׁפָן בְּמַלִּין אַחְרָנִין וְכֹל שִׁכְן שְׁצִירִךְ לְהַזְהֵר שְׁלֹא לְצַעַר אֶת חִבְרוּ בְּדַבְרִים אַחֲרִים, דְּהֵיִינוּ שְׁלֹא יִסְפֹּר עֲלֵיו לְשׁוֹן הָרַע וְכְדוּמָה, וְרֵאִיָּה לְדַבֵּר תָּאנָא כְּתִיב נִצּוֹר לְשׁוֹנְךָ מֵרַע וְגו', מַהוּ מֵרַע מַה כּוֹנֵת הַפְּסוּק, וְאֵמַר דְּבִגִּין לִישְׁנָא בִישָׁא מֵרַעִין נִחְתִּין לְעֵלְמָא כִּי בְּשִׁבִיל לְשׁוֹן הָרַע מַחְלוֹת יוֹרְדוֹת לְעוֹלָם, כִּי הִנְחַשׁ הַנִּקְרָא רַע מִתְחַזֵּק בְּלְשׁוֹן הָרַע וּמְבִיא פּוֹרְעֻנוֹת לְעוֹלָם, לִכֵּן נִצּוֹר לְשׁוֹנְךָ מֵרַע שְׁלֹא יִשְׁלוֹט עַל יָדְךָ.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי, כָּל מֵאן דְּקָרִי לְחִבְרִיהּ בְּשִׁמָּא דְלִית בֵּיהּ וְגַנְי לִיהּ כֹּל מִי שְׁקוּרָא לְחִבְרוּ בְּשֵׁם רַע שְׁאִין בּוּ וּמְבוּזָה אוֹתוֹ, אֲתַפְס בְּמַה דְלִית בֵּיהּ הוּא נִתְפַס וְנַעֲנֵשׁ בְּדַבְרֵי שְׁאִין בּוּ, כִּי הַמְדַבֵּר לְשׁוֹן הָרַע עַל חִבְרוּ גוֹרָם לְנִכּוֹת מֵהָעוֹנוֹת שֶׁל מִי שְׁדִיבֵר עֲלָיו וְנַחֲשָׁבִים עַל שֵׁם הַמְדַבֵּר וְנִתְפַס עֲלֵיהֶם כְּאִילוּ הוּא עֲשָׂאָם,

אָמַר רַבִּי חֵיִיא, וּמִהֶכָּא מִשְׁמַע, מִהֶתֶם מִשְׁמַע, דְּהוּא עֶקְרָא דְכֻלָּא, דְּכִתִּיב (יחזקאל א כו) וְעַל דְּמוֹת הַפְּסָא דְּמוֹת כְּמִרְאָה אָדָם, כְּמִרְאָה אָדָם, וְלֹא מִרְאָה אָדָם, אָמַר רַבִּי יִצְחָק, כְּתִיב (שיר ב ג) כְּתַפּוּחַ בַּעֲצֵי הַיַּעַר וְגו', כְּתַפּוּחַ וְלֹא תַפּוּחַ, כְּתַפּוּחַ דְּמִתְפָּרְשָׁא בְּגוּוֹנִי, וּבְגוּוֹנִין אֲתֵאחֲדָא מְלָה, אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, אֱלוֹ לָא אֲתִינָא הֶכָּא אֱלָא לְמִשְׁמַע מְלִין אֱלִין דִּיִּי.

מתוק מדבש

מְלָה וּבְגוּוֹנִים נֶאֱחַז סוּד הַדְּבַר וְלֹא בַתְּפוּחַ, וְטַעַם הַדְּבַר כִּי יֵשׁ בַּתְּפוּחַ ג' גוונים לְנֵן אֱדוּם יְרוּק שֶׁהֵם גוּוֹנֵי חַג"ת, שְׂנַהֵם תְּלוּוֹת הַנְּהַגוֹת כֹּל הָעוֹלָם, כִּי יֵשׁ יוֹם שְׂמִתְנַהֵג צִהְנַהֵג הַחֶסֶד, וְיֵשׁ יוֹם שְׂמִתְנַהֵג צִהְנַהֵג הַגְּזוּרָה וְכַדוּמָה, וְכֵן צִיּוֹם עֲלָמוֹ יֵשׁ שְׁעוֹת שֶׁהֵיא שְׁעַת רַחֲמִים וְיֵשׁ שְׁעַת דִּין ח"ו, אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, אֱלוֹ לָא אֲתִינָא הֶכָּא אֱלָא לְמִשְׁמַע מְלִין אֱלִין דִּיִּי אִם לֹא הֵייתִי בֹא לְכֹאן אֱלֹא לְשִׁמוּעַ אֱלוֹ הַדְּבָרִים הֵיִה דִּי לִי.

אָמַר רַבִּי חֵיִיא, וּמִהֶכָּא מִשְׁמַע וְכִי רַק מִכֹּאן מִשְׁמַע, הֲלֹא מִהֶתֶם מִשְׁמַע דְּהוּא עֶקְרָא דְכֻלָּא מִשְׁמַע שֶׁהוּא עֵיקַר רֵאִיָּה יוֹתֵר מֵהַכֹּל, דְּכִתִּיב וְעַל דְּמוֹת הַפְּסָא דְּמוֹת כְּמִרְאָה אָדָם הֵרִי כְּתוּב כְּמִרְאָה אָדָם, וְלֹא מִרְאָה אָדָם כִּי בּוֹדָאִי אִין לְהַקְב"ה שׁוֹם דְּמוֹת כֹּלֵל אֱלֹא שְׂנַדְמָה לְנַבִּיאִים שְׂרוּאִים כְּעִין צוּרַת אָדָם, וְסוּד הָעֵנִין שֶׁהַמְּלָכּוֹת נִקְרְאוּת דְּמוֹת עַל שְׂדוּמָה קִנְתָּ לז"ר הַנִּקְרָא אֱדָם, אָמַר רַבִּי יִצְחָק, כְּתִיב עַל הַקְּב"ה כְּתַפּוּחַ בַּעֲצֵי הַיַּעַר וְגו' הֵיִינוּ כְּתַפּוּחַ דּוּמָה לְתַפּוּחַ וְלֹא תַפּוּחַ כִּי וְדָאִי אִין הַכּוֹנֵה עַל תַּפּוּחַ גְּשָׁמִי, אֱלֹא מִדְּמָה אוֹתוֹ כְּתַפּוּחַ דְּמִתְפָּרְשָׁא בְּגוּוֹנֵי כְּתַפּוּחַ הַנִּבְדֵּל מִשָּׂאֵר פִּירוֹת בְּגוּוֹנֵי, וּבְגוּוֹנִין אֲתֵאחֲדָא

משפטים יום שני

העולם נברא ומתקיים על הדין

אָמַר רַבִּי אֲבָא, זָפַאִין אֵינּוֹן יִשְׂרָאֵל דְקִדְשָׁא בְרִיךְ הוּא לֹא קָרָא לֹוֹן פְּקֻדָּשׁ, אֲלֵא קֻדְשׁ מִמֶּשׁ, דְכָתִיב קֻדְשׁ יִשְׂרָאֵל לִיהוָה, וּבִגִּין כֶּף פֶּל אַכְלִיו יֶאֱשָמוּ וְגו'.

תָּאנָא, אָמַר רַבִּי יוֹסִי, מָאִי קָא חָמָא קֻדְשָׁא בְרִיךְ הוּא לְמִיָּהֵב דִּינִין לְיִשְׂרָאֵל בְּתַר עֶשֶׂר אַמְיָרָן, אֲלֵא הָכִי תְנִינָן, מִסְטָרָא דְגְבוּרָה אֲתִיְהִיבַת אֲוִרִיָּתָא לְיִשְׂרָאֵל, בְּגִינֵי כֶף פְּעָא לְמִיתָן שְׁלָמָא בִּינִיָּהוּ, בְּגִין דְאֲוִרִיָּתָא תְהָא נְטִירָא מִפְּל סְטְרוֹי, דְאָמַר רַבִּי אֲבָא אָמַר רַבִּי יֶצְחָק, לִית עֲלָמָא מִתְקַיְמָא אֲלֵא עַל דִּינָא, דְאֵלְמָלָא דִּינָא לֹא מִתְקַיְמָא, וּבִגִּין כֶּף עֲלָמָא בְּדִינָא אֲתַבְרִי וְאֲתַקְיִים.

תָּאנָא רַבִּי אֲבָא, פְּתִיב (יְרֵמִיָּה כ"א י"ב) דִּינּוּ לְבַקֵּר מִשְׁפָּט, וְכִי לְבַקֵּר וְלֹאוּ בְּכָל יוֹמָא, אֲלֵא לְבַקֵּר, עַד לֹא יִכְלֹון דִּינִין וְלֹא יִשְׁתַּון, דְכָל מָאן דְדָאִין דִּינָא בְּתַר דְאָכַל וְשָׁתָה, לֹאוּ דִינָא דְקָשׁוּט הוּא, דְכָתִיב (ויקרא י"ב כ"ו) לֹא תֹאכְלוּ עַל הַדָּם, מָאִי עַל הַדָּם, אֲזַהְרָה לְדִינֵי דְלֹא יִכְלֹון עַד דְדִינֵי דִינָא, דְכָל מָאן

מתוק מדבש

לכן כדי לעשות שלום בעולם, הקדים הקב"ה רפואה את עניני הדינים והדיינים שהם משלימים את הקטטות, בְּגִינֵי כֶף פְּעָא לְמִיתָן שְׁלָמָא בִּינִיָּהוּ בשביל כך רצה הקב"ה לתת שלום בין ישראל על ידי הדינים והמשפטים, ועוד טעם שהתורה ניתנה באש בְּגִין דְאֲוִרִיָּתָא תְהָא נְטִירָא מִפְּל סְטְרוֹי כדי שהתורה תהיה שמורה מכל צדדיה שלא יעברו עליה, ורצה לומר שהדין והעונש הם גדר לה שלא יעברו עליה כי יפחדו מהעונש על ידי הדין אם יעברו עליה, דְאָמַר רַבִּי אֲבָא אָמַר רַבִּי יֶצְחָק, לִית עֲלָמָא מִתְקַיְמָא אֲלֵא עַל דִּינָא אין העולם מתקיים אלא על הדין, דְאֵלְמָלָא דִּינָא לֹא מִתְקַיְמָא שאם לא הדין שעל ידי זה יראים בני אדם לעבור על התורה לא היה העולם מתקיים, כי היו מחריבים את העולם בעונותם, וּבִגִּין כֶּף עֲלָמָא בְּדִינָא אֲתַבְרִי וְאֲתַקְיִים ובשביל זה העולם נברא בדין ומתקיים בדין, שאם לא הדין לא היה יצר הרע בעולם, כי לא היה השתלשלות החיצונים, ולא היו בו צדיקים המכניעים אותו, ובזכותם העולם מתקיים, כי תכלית הבריאה הוא השכר וממילא הוצרך גם העונש. (רמ"ק ומק"מ ומפרשים)

תָּאנָא רַבִּי אֲבָא, פְּתִיב בית דוד כה אמר ה' דִּינּוּ לְבַקֵּר מִשְׁפָּט וקשה וְכִי לְבַקֵּר וְלֹאוּ בְּכָל יוֹמָא וכי רק בבקר דנים משפט ולא בכל היום, ומתוך אֲלֵא מה שכתוב לְבַקֵּר הכונה עַד לֹא יִכְלֹון דִּינִין וְלֹא יִשְׁתַּון עד שלא יאכלו הדיינים ולא ישתו ידונו המשפטים, דְכָל מָאן דְדָאִין דִּינָא בְּתַר דְאָכַל וְשָׁתָה לֹאוּ דִינָא דְקָשׁוּט הוּא כי כל מי שדן את הדין אחר שאכל ושתה אין הוא דין אמת, דְכָתִיב לֹא תֹאכְלוּ עַל הַדָּם ושואל מָאִי עַל הַדָּם מה פירושו, אלא אֲזַהְרָה לְדִינֵי דְלֹא יִכְלֹון עַד דְדִינֵי דִינָא הוּא אֲזַהְרָה לְדִינֵי שֶׁלֹא יאכלו קודם שדנים את הדין, דְכָל מָאן דְדָאִין דִּינָא בְּתַר דְאָכַל וְשָׁתָה

"מאמר העולם נברא ומתקיים על הדין" ומבואר בו כי ישראל נקראו קדש ממש, ולכן האומות המצערות לישראל יאשמו ויענשו. ומבאר עוד כי העולם נברא בדין ומוזה נמשך השתלשלות החיצונים ויצר הרע, והוא תועלת לצדיקים המכניעים ליצרם ומקיימים לעולם. וכן קיום העולם הוא על הדין המונע מן המחלוקת, ונותן קיום ושמירה לתורה. ונמשך לבאר שאסור לדיינים לדון אחר שאכלו ושתו בבקר, כי אין הוראה הגונה יוצאת אחר אכילה ושתיה. ומסיק כי ה' חפץ שידונו בחסד ויצדיקו את הצדיק וירשיעו את הרשע.

(מקור המאמר בוהר פרשת משפטים דף קכב ע"א, בבאורינו כרך ו עמ' תרנו-תרנט)

אָמַר רַבִּי אֲבָא, זָפַאִין אֵינּוֹן יִשְׂרָאֵל דְקִדְשָׁא בְרִיךְ הוּא לֹא קָרָא לֹוֹן פְּקֻדָּשׁ אֲלֵא קֻדְשׁ מִמֶּשׁ אֲשֵׁרִיהֶם יִשְׂרָאֵל שֶׁהקב"ה לא קרא אותם כקדש אלא קדש ממש דְכָתִיב קֻדְשׁ יִשְׂרָאֵל לִיהוָה, וּבִגִּין כֶּף פֶּל אַכְלִיו יֶאֱשָמוּ וְגו' כל שיעצרו אותם יאשמו ויענשו.

תָּאנָא אָמַר רַבִּי יוֹסִי מִקְשָׁה וְאֵמַר מָאִי קָא חָמָא קֻדְשָׁא בְרִיךְ הוּא לְמִיָּהֵב דִּינִין לְיִשְׂרָאֵל בְּתַר עֶשֶׂר אַמְיָרָן מה ראה הקב"ה לתת את הדינים לישראל בפרשת משפטים אחר עשרת הדברות שבפרשת יתרו, ורצה לומר הלא על הדינים כבר נצטוו ישראל דרך כלל במרה, ובדרך פרט נצטוו בהר סיני, ואם כן מיד אחר עשרת הדברות היה לו לצוותם תחילה על מצות אחרות שלא היה להם כלל כל עיקר, ומתוך אֲלֵא הָכִי תְנִינָן אלא כך למדנו מִסְטָרָא דְגְבוּרָה אֲתִיְהִיבַת אֲוִרִיָּתָא לְיִשְׂרָאֵל מצד הגבורה ניתנה התורה לישראל, דְכָתִיב אֲשֵׁרִי דַת לְמוֹ, פִּירוּשׁ שֶׁלֹא היתה עדיין הגבורה נכללת בימין, ונודע שהגבורה והדין מהם נובע המחלוקת והקטטה מצד החיצונים שהם אחוזים בה,

דְּדַאִין דִּינָא בְּתַר דְּאָכִיל וְשָׂתִי, כְּאֵלֹו חַיִּיב דְּמָא דְּחִבְרִיָּה לְאַחְרָא, דְּהָא דְּמִיָּה מְמַשׁ יְהִיב לְאַחְרָא, הָאִי בְּמִמוּנָא, כָּל שְׂפָן בְּדִינֵי נַפְשׁוֹת, דְּבָעוּ דִּינֵי לְאַסְתְּמָרָא, דְּלָא לְמִידָן דִּינָא אֶלָּא קֹדָם דְּאָכְלוּ וְשָׂתוּ, וְעַל דָּא כְּתִיב דִּינוּ לְבַקֵּר מְשֻׁפֵּט, וּכְתִיב (יִרְמִיָּה ט כג) אֲנִי יְהוָה עוֹשֶׂה חֶסֶד מְשֻׁפֵּט וְצִדְקָה בְּאַרְצָךְ, כִּי בְּאֶלֶּה חֲפְצָתִי נְאֻם יְהוָה.

מתוק מדבש

לְמִידָן דִּינָא אֶלָּא קֹדָם דְּאָכְלוּ וְשָׂתוּ כֹל שְׂפָן בְּדִינֵי נַפְשׁוֹת שְׂצָרִיכִים הַדִּינִים לְהַשְׁמֵר שְׁלָא לְדוֹן דִּין אֶלָּא קוֹדָם שְׂאֲכְלוּ וְשָׂתוּ, וְעַל דָּא כְּתִיב דִּינוּ לְבַקֵּר מְשֻׁפֵּט פִּירוּשׁ בְּבַקֵּר קוֹדָם שְׂתֵּאֲכְלוּ וְתִשְׁתּוּ, וּכְתִיב כִּי אֲנִי יְהוָה עוֹשֶׂה חֶסֶד מְשֻׁפֵּט וְצִדְקָה בְּאַרְצָךְ כִּי בְּאֶלֶּה חֲפְצָתִי נְאֻם יְהוָה שִׂדוּנֹו בְּחֶסֶד וִיצִדִּיקוּ אֶת הַצְּדִיק וִירְשִׁיעוּ אֶת הַרְשָׁע.

כִּי כֹל מִי שְׂדָן אֶת הַדִּין אַחַר שְׂאֲכַל וְשָׂתָה, כְּאֵלֹו חַיִּיב דְּמָא דְּחִבְרִיָּה לְאַחְרָא נַחֲשֵׁב לוֹ כְּאֵילוּ חַיִּיב וְנִתְּן אֶת דָּם חִבְרוּ לְאַחַר, עַל יְדֵי שְׂעוּוֹת אֶת דִּינוּ, דְּהָא דְּמִיָּה מְמַשׁ יְהִיב לְאַחְרָא, כִּי דְמוּ מְמַשׁ נִתְּן לְאַחַר, רַצָּה לֹוּמַר אִם עַל יְדֵי דִין שְׂקַר מַחֲיִיב הַדִּין לְתַת מְמוּנֹו שְׂעַבַד עֲלִיוּ בִּיגִיעַ כְּפֹו לְבַעַל דִּינוּ, נַחֲשֵׁב לוֹ כְּאֵילוּ נִתְּן דְמוּ מְמַשׁ לְחִבְרוּ שְׁלָא בִּיּוֹשֵׁר, כִּי אִין הוֹרָאָה הַגּוֹנָה יוֹצֵאת אַחַר אֲכִילָה וְשָׂתִיָּה, הָאִי בְּמִמוּנָא זֶה נִאֲמַר אֶפִּילוּ בְּדִינֵי מְמוּנוֹת, כָּל שְׂפָן בְּדִינֵי נַפְשׁוֹת דְּבָעוּ דִּינֵי לְאַסְתְּמָרָא דְּלָא

משפטים יום שלישי

ענפי מצות איסור עבודה זרה

דָּבָר אַחַר וּבְכָל אֲשֶׁר אָמַרְתִּי אֵלֵיכֶם תִּשְׁמְרוּ, רַבִּי יְהוּדָה פֶּתַח (תהלים פא ט) שָׁמַע עַמִּי וְאָעִידָה בָּךְ וְגו', לֹא יִהְיֶה בָּךְ אֵל זָר וְגו', אָנֹכִי יְהוָה אֱלֹהֵי־ךָ הַמַּעֲלֶךְ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם וְגו', הֲנִי קָרָאִי אֶמְרָן דָּוִד בְּרוּחַ קִדְשָׁא, וְאֵית לְאִסְתַּפְּלָא בְּהוּ, שָׁמַע עַמִּי, בְּכַמָּה אֶתְרִין אֲזַהֲרֶת אֶרְיִיתָא לְבַר נֶשׁ, בְּכַמָּה אֶתְרִין קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲזַהֵיר בֵּיה בְּבַר נֶשׁ, וְכֹלָא לְתוֹעַלְתָּא דְּבַר נֶשׁ, בְּגִין דִּינִטְר פְּקוּדֵי אֶרְיִיתָא, דְּכָל מֵאן דִּינִטְר אֶרְחֵי דְּאֶרְיִיתָא וְאֶשְׁתַּדַּל בֵּיה, פְּמֵאן דְּאֶשְׁתַּדַּל בְּשֵׁמָא קִדְשָׁא.

דִּתְנִינָן אֶרְיִיתָא פְּלֵא שְׁמָא דְּקִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וּמֵאן דְּמִשְׁתַּדַּל בֵּיה, פְּמֵאן דְּמִשְׁתַּדַּל בְּשֵׁמָא קִדְשָׁא, בְּגִין דְּאֶרְיִיתָא פְּלֵא חַד שְׁמָא קִדְשָׁא הוּא, שְׁמָא עֲלָאָה, שְׁמָא דְּכֻלִּיל פֶּל שְׁמֵהָן, וּמֵאן דְּגָרַע אוֹת חַד מִינָה, פְּאִילוּ עֵבִיד פְּגִימוֹתָא בְּשֵׁמָא קִדְשָׁא, תְּאֵנָא וְשֵׁם אֱלֹהִים אַחֲרִים לֹא תִזְפִּירוּ, לֹא תוֹסִיף עַל אֶרְיִיתָא וְלֹא תִגְרַע מִינָה.

מתוק מדבש

שנחשב לו כמשתדל צימוד זו"ן שהוא יחוד שם הקדוש, לפי שהתורה שהיא סוד התפארת היא שם הוי"ה, והמנוחה שהיא סוד המלכות היא שם אדני"י.

דִּתְנִינָן אֶרְיִיתָא פְּלֵא שְׁמָא דְּקִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא כִּי לַמְדֵנו שְׁכַל הַתּוֹרָה הִיא שְׁמוֹ שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, וּמֵאן דְּמִשְׁתַּדַּל בֵּיה וּמִי שֶׁמִּשְׁתַּדַּל בַּתּוֹרָה נַחֲשָׁב לוֹ כְּמֵאן דְּמִשְׁתַּדַּל בְּשֵׁמָא קִדְשָׁא כְּמִי שֶׁמִּשְׁתַּדַּל בְּשֵׁמוֹ שֶׁל הַקְּב"ה, רְצָה לוֹמַר שְׁכַל מַה שֶׁאָדָם לוֹמֵד בַּתּוֹרָה שֶׁבְּכַתֵּב וּבַתּוֹרָה שֶׁבַעַל פִּה הַכֹּל הוּא עֹסֵק שֶׁל הַשֵּׁם הַקְּדוֹשׁ, וְטַעַם הַדְּבַר בְּגִין דְּאֶרְיִיתָא פְּלֵא חַד שְׁמָא קִדְשָׁא הוּא לְפִי שְׁכַל הַתּוֹרָה כֹּלָה מִב' דְּבִרְאשִׁית, עַד ל' שֶׁל לְעִינֵי כָל יִשְׂרָאֵל הִיא שֵׁם אֶחָד קְדוֹשׁ, וְהוּא שְׁמָא עֲלָאָה שֵׁם עֲלִיּוֹן לְפִי שֶׁשׁוֹרְשׁוֹ בְּשֵׁם הַוִּי"ה שֶׁהוּא הַתּוֹרָה שֶׁבְּכַתֵּב, וְהוּא שְׁמָא דְּכֻלִּיל פֶּל שְׁמֵהָן שֵׁם הַכּוֹלֵל אֶת כָּל הַשְּׁמוֹת, כִּי כָּל הַשְּׁמוֹת הֵם עֲנָפִים הַמִּסְתַּעֲפִים מִמֶּנּוּ וְהֵם לְבוֹשִׁים לוֹ וְהוּא נִשְׁמָה לָהֶם, לְכֵן וּמֵאן דְּגָרַע אוֹת חַד מִינָה מִי שְׁגוֹרַע וּמַחֲסֵר אוֹת אַחַת מִמֶּנּוּ, פְּאִילוּ עֵבִיד פְּגִימוֹתָא בְּשֵׁמָא קִדְשָׁא נַחֲשָׁב לוֹ כְּאִילוּ עִשָׂה פֶּגַם בְּשֵׁם הַקְּדוֹשׁ, כִּי אוֹתִיּוֹת הַתּוֹרָה הֵם סְפוּרוֹת בְּחֻשְׁבוֹן כְּפִי חֻשְׁבוֹן אוֹרוֹת הַעֲלִיוֹנִים, כִּי יֵשׁ שְׁשִׁים רְבוּא אוֹתִיּוֹת בַּתּוֹרָה כִּנְגַד שְׁשִׁים רְבוּא נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, שֶׁהֵם כִּנְגַד שְׁשִׁים רְבוּא עֲנָפֵי אוֹרוֹת שֶׁבַעַץ הַחַיִּים, וּמִי שְׁגוֹרַע אוֹת אַחַת מִן הַסֵּפֶר תּוֹרָה ח"ו הִרִי זֶה פּוֹגֵם בַּעֲנַף אַחַד, וְהַמוֹסִיף אוֹת אַחַת הוּא מְבִיא אוֹת זֶה וּמְכַנְסֶה בֵּין אוֹתִיּוֹת הַקְּדוֹשׁוֹת, וְהֵינּוּ אֱלֹהִים אַחֲרֵים. וּמְבִיא רֵאִיהֵם לְדַבְּרוֹ וְאֵמַר תְּאֵנָא לַמְדֵנו מַה שֶׁכָּתוּב וְשֵׁם אֱלֹהִים אַחֲרֵים לֹא תִזְפִּירוּ פִירוּשׁוֹ עַל תּוֹסִיף עַל אֶרְיִיתָא וְלֹא תִגְרַע מִינָה לֹא תוֹסִיף עַל הַתּוֹרָה וְלֹא תִגְרַע מִמֶּנּוּ, כִּי בִזָּה אַתָּה נוֹתֵן כַּח לֵאלֹהִים אַחֲרֵים שִׁיכְנֶסוּ בְּקְדוּשַׁת ח"ו. וְזֶהוּ סֵדֶר הַפְּסוּקִים, "שָׁמַע עַמִּי וְגו'" פִירוּשׁ שֶׁתִּשְׁמָר הַתּוֹרָה כְּרֹאֵי, "וְלֹא יִהְיֶה בָּךְ אֵל זָר" פִירוּשׁ שֶׁלֹּא תוֹסִיף עַל הַתּוֹרָה, וְאֵז "אֲנֹכִי ה' אֱלֹהֵי־ךָ" פִירוּשׁ שֶׁנַּחֲשָׁב שֶׁמִּתְעַסֵּק בְּשֵׁם הַקְּדוֹשׁ.

"מאמר ענפי מצות איסור עבודה זרה" ומבואר בו כי האזהרות הרבות שנצטוונו לשמור את התורה ומצוותיה, הם לתועלת האדם, כדי שיוכה ויגרום יחוד. ומבאר שכל התורה כולה היא שם אחד קדוש, ולכן המוסף או הגורע בה או במצותיה הרי זה נותן כח לאלהים אחרים להכנס לקדש. ומבאר עוד כי גם מי שעוסק בספרים של חכמות חיצוניות של הכל וספורי מעשיות ודברי כדאות, כדי ללמוד מהם מעם על עניני העולם או טעמי תורה, הנה זה בכלל איסור עבודה זרה. ומבאר עוד כי גם מי שאינו שומר את החגים והמועדים האחרונים במדות ובשם העליון, הנה גם זה נכלל באיסור עבודה זרה. ומסיק כי מצות עליה לרגל שייכת בזכרים, שהם נמולים ומתוקנים במדת היסוד, ומקבלים הארת החסד להמשיכה למלכות.

(מקור המאמר בזהר פרשת משפטים דף קכג ע"ב - קכד ע"א, בבאוריניו כרך ו עמ' תרפ-תרפג)

דָּבָר אַחַר פִּירוּשׁ אַחַר עַל מַה שֶׁכָּתוּב וּבְכָל אֲשֶׁר אָמַרְתִּי אֵלֵיכֶם תִּשְׁמְרוּ כְּדִי לְפַרֵשׁ פְּסוּק זֶה רַבִּי יְהוּדָה פֶּתַח הַקְּדִים לְפַרֵשׁ מַה שֶׁכָּתוּב שָׁמַע עַמִּי וְאָעִידָה בָּךְ וְגו', לֹא יִהְיֶה בָּךְ אֵל זָר וְגו', אָנֹכִי יְהוָה אֱלֹהֵי־ךָ הַמַּעֲלֶךְ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם וְגו' וְאֵמַר הֲנִי קָרָאִי אֶמְרָן דָּוִד בְּרוּחַ קִדְשָׁא אֵלּוּ הַפְּסוּקִים אֵמַרְם דּוּד בְּרוּחַ הַקְּדוֹשׁ, וְאֵית לְאִסְתַּפְּלָא בְּהוּ וִישׁ לְעִינֵי בְּהֵם, וְאֵמַר מַה שֶׁכָּתוּב שָׁמַע עַמִּי וְאָעִידָה בָּךְ, פִּירוּשׁוֹ בְּכַמָּה אֶתְרִין אֲזַהֲרֶת אֶרְיִיתָא לְבַר נֶשׁ בְּכַמָּה מְקוּמוֹת הַזְּהִירָה וְהַעִידָה הַתּוֹרָה בְּאֵדָם, בְּכַמָּה אֶתְרִין קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲזַהֵיר בֵּיה בְּבַר נֶשׁ בְּכַמָּה מְקוּמוֹת הַקְּב"ה מְזַהֵיר לְאֵדָם בְּנִבְיָאִים וּכְתוּבִים שֶׁנִּאֵמְרוּ בְּרוּחַ הַקְּדוֹשׁ, וְהֵינּוּ שָׁמַע עַמִּי לְדַבְּרֵי הַנְּבִיאִים וּלְדַבְּרֵי הַתּוֹרָה שֶׁבַעַל פִּה, וְכֹלָא לְתוֹעַלְתָּא דְּבַר נֶשׁ בְּגִין דִּינִטְר פְּקוּדֵי אֶרְיִיתָא וְהַכֹּל לְתוֹעַלַת הָאָדָם כְּדִי שִׁישְׁמָר אֶת מִצְוֹת הַתּוֹרָה, דְּכָל מֵאן דִּינִטְר אֶרְחֵי דְּאֶרְיִיתָא וְאֶשְׁתַּדַּל בֵּיה כִּי כָּל מִי שֶׁשׁוֹמֵר דְּרַכֵּי הַתּוֹרָה עַל יְדֵי קִיּוּם הַמִּצְוֹת שֶׁהֵם נְמַלְכוֹת, וּמִשְׁתַּדַּל בַּעֲסַק הַתּוֹרָה שֶׁהִיא נְתַפְאֵרַת, פְּמֵאן דְּאֶשְׁתַּדַּל בְּשֵׁמָא קִדְשָׁא נַחֲשָׁב לוֹ כְּאִילוּ הִיא מִשְׁתַּדַּל בְּשֵׁם הַקְּדוֹשׁ, וְלֵזָה לוֹמַר

רַבִּי חֵיָא אָמַר, וְשֵׁם אֱלֹהִים אַחֲרֵיהֶם, דָּא מֵאֵן דִּיתְעַסֵּק בְּסַפְרֵין אַחֲרֵינֵין דְּלֵא מִסְטָרָא דְאֹרִייתָא, לֵא יִשְׁמַע עַל פִּיךָ, דְּאָסוּר אָפִילוּ לְאֲדַפְרָא לֹוֹן וְלִמְיֵלֶף מְנִייהוּ טַעְמָא, כֹּל שְׂפָן עַל אֹרִייתָא.

רַבִּי יְהוּדָה מִתְנֵי הָכִי, מֵאֵי טַעְמָא פְּתִיב וְשֵׁם אֱלֹהִים אַחֲרֵיהֶם, וְסָמִיךְ לִיהָ אֶת חֲגַ הַמְצוֹת תִּשְׁמַר, אֲלֵא מֵאֵן דְּלֵא נָטִיר הָאֵי, כְּמֵאֵן דְּלֵא נָטִיר מְהֵימְנוּתָא דְקִדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, מֵאֵי טַעְמָא, מִשּׁוּם דְּבִיָּה אַחֲרֵיָא מְלָה.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, וְכֵן בְּכֹל שְׂאָר זְמַנֵּין וְחֻגִין, דְּהָא פְּלָהוּ אַחֲרֵינֵין בְּשִׁמְאָ בְּשִׁמְאָ קְדִישָׁא עַלְאָה, וְעַל דָּא תְּנִינֵן, מֵאֵי דְכִתִּיב שְׁלֹשׁ פְּעָמִים בְּשָׁנָה, מִשּׁוּם דְּבָהוּ תְּלִיא מְהֵימְנוּתָא.

יִרְאָה כֹּל זְכוּרָה, אֲמַאי כֹּל זְכוּרָה, אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, כֹּל זְכוּרָה מִמֶּשׁ, בְּגִין דְּנִטְלִין בְּרִכְתָּא מִמְּבוּעָא דְנִחְלָא, מִכָּאֵן תְּנִינֵן, כֹּל בְּרִי יִשְׂרָאֵל דְּאֲתַחְזָא, בְּעֵי לְאֲתַחְזָא קָמֵי מְלָכָא קְדִישָׁא, בְּגִין דְּיִטּוּל בְּרִכְתָּא מִמְּבוּעֵי דְנִחְלָא, הָדָא הוּא דְכִתִּיב (דברים טו ז) כְּבִרְכַּת יְהוָה אֱלֹהֵינוּ אֲשֶׁר נָתַן לָנוּ.

מתוק מדבש

זמנים וחגים הם בכלל זה, דְּהָא פְּלָהוּ אַחֲרֵינֵין בְּשִׁמְאָ קְדִישָׁא עַלְאָה כִּי כוֹלֵם אַחוּזִים בְּשֵׁם הַעֲלִיּוֹן הוּיָהּ, וְעַל דָּא תְּנִינֵן וְעַל זֶה לְמַדְנֵנוּ מֵאֵי דְכִתִּיב שְׁלֹשׁ פְּעָמִים בְּשָׁנָה שֶׁהֵם כֹּלֵל שֶׁל חֶסֶד דִּין וְרַחֲמִים, שֶׁהֵם סוּד ג' קוּיִם יִמִּין וְשִׁמְאָל וְאִמְנַע, מִשּׁוּם דְּבָהוּ תְּלִיא מְהֵימְנוּתָא לְפִי שְׁבָהֵם תְּלוּיָהּ הָאִמּוּנָה, שֶׁהִיא סוּד תִּיקוּן כֹּל הָאֲצִילוֹת, וְנוֹדַע כִּי פֶסַח צַחֲסָד, שְׁבוּעוֹת צַחֲפָרֶת, רֵאשׁ הַשָּׁנָה וְסוּכוֹת צְנוּרָה, שֶׁהֵם סוּד יו"ו, רֵאשׁ חֹדֶשׁ חֲנוּכָה פּוּרִים הֵם צְנֵי"י, שְׁמִינֵי עֶזְרַת צְמֻלְכוֹת, יוֹם כְּפוּרִים צְנִינָה הַכוֹלֵל כַּח"ב, וְשַׁבַּת כּוֹלֵל אֶת הַכֹּל יַחַד, הֵרִי כֹל הַמוֹעֲדִים מוֹשְׁרָשִׁים צִסְפִּירוֹת הַקְּדוּשׁוֹת שֶׁהֵם שְׁמוֹת הַקְּדוּשִׁים.

ומה שכתוב יִרְאָה כֹּל זְכוּרָה קִשָּׁה אֲמַאי כֹּל זְכוּרָה לְמָה רַק כֹּל זְכוּרָה וְלֵא גַם הַנְּשִׁימ, וּמִתְרַץ אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, כֹּל זְכוּרָה מִמֶּשׁ דּוּקָא הַזְכֵּרִים שֶׁהֵם נְמוּלִים, בְּגִין דְּנִטְלִין בְּרִכְתָּא מִמְּבוּעָא דְנִחְלָא לְפִי שֶׁהֵם נוֹטְלִים בְּרַכָּה הֵינּוּ הַמְּסַדִּים מִמְּקוֹר שֶׁל הַנַּחַל שֶׁהוּא הַיְסוּד שֶׁנּוֹטְלֵי עֵינֵי הַמִּילָה וּמִמְּשִׁיכִים אֹתָם אֶל הַמְּלַכּוֹת, מִכָּאֵן תְּנִינֵן מִכָּאֵן לְמַדְנֵנוּ, כֹּל בְּרִי יִשְׂרָאֵל דְּאֲתַחְזָא בְּעֵי לְאֲתַחְזָא קָמֵי מְלָכָא קְדִישָׁא כֹּל בְּרִי יִשְׂרָאֵל שְׁנִימּוּל צְרִיךְ לְהִרְאוֹת לְפָנֵי הַמֶּלֶךְ הַקְּדוֹשׁ, בְּגִין דְּיִטּוּל בְּרִכְתָּא מִמְּבוּעֵי דְנִחְלָא כְּדֵי שִׁיקְבַל בְּרַכָּה מִמְּקוֹר שֶׁל הַנַּחַל הָדָא הוּא דְכִתִּיב כְּבִרְכַּת יְהוָה אֱלֹהֵינוּ אֲשֶׁר נָתַן לָנוּ פִּירוּשׁ עַל יְדֵי אוֹת הַבְּרִית שֶׁבַךְ.

רַבִּי חֵיָא אָמַר מַה שְׁכַתוּב וְשֵׁם אֱלֹהִים אַחֲרֵיהֶם, דָּא מֵאֵן דִּיתְעַסֵּק בְּסַפְרֵין אַחֲרֵינֵין דְּלֵא מִסְטָרָא דְאֹרִייתָא זֶה נֵאמַר עַל מֵי שְׁעוֹסֵק בְּסַפְרֵים אַחֲרֵים שֶׁל חֲכָמוֹת חִיצוֹנוֹת שְׂאִינִם מִצַּד הַתּוֹרָה, לֵא יִשְׁמַע עַל פִּיךָ פִּירוּשׁוֹ דְּאָסוּר אָפִילוּ לְאֲדַפְרָא לֹוֹן וְלִמְיֵלֶף מְנִייהוּ טַעְמָא שְׂאִסוּר אָפִילוּ לְהַזְכִּירֵם וּלְמַוֵּד מֵהֶם טַעַם עַל עֵינֵי הָעוֹלָם, כֹּל שְׂפָן עַל אֹרִייתָא כֹּל שֶׁכֵּן שְׂאִסוּר לְלַמּוּד מֵהֶם טַעַם תּוֹרָה, שְׁנִמְצָא ח"ו מְשֻׁלֵּט עַבְד עַל רַבּוֹ. וְהֵנָּה סַפְרִים שֶׁל הַבַּל וְסִיפּוּרֵי מַעֲשִׂוֹת וְדַבְרֵי בְדָאוֹת כּוֹלֵם הֵם בְּכֹלֵל שֵׁם אֱלֹהִים אַחֲרֵים שְׂאִסוּר לְהַזְכִּירֵם, אֲבָל מַה שְׁנוּגַע קִצַּת אֶל הַתּוֹרָה כְּמוֹ סַפְרֵי רַפּוּאוֹת שֶׁהֵם לְקִיּוּם הָעוֹלָם וְכַדּוּמָה אֵינִם בְּכֹלֵל זֶה. (רמ"ק ור"ג מפרשים)

רַבִּי יְהוּדָה מִתְנֵי הָכִי רַבִּי יְהוּדָה לְמַד כַּךְ, וְאִמַּר מֵאֵי טַעְמָא פְּתִיב וְשֵׁם אֱלֹהִים אַחֲרֵיהֶם לֹא תִזְכִּירוּ, דֵּהֵינּוּ אִיסוּר עֲבוּדָה זֶה, וְסָמִיךְ לִיהָ וְסָמוּךְ לוֹ כְּתוּב אֶת חֲגַ הַמְצוֹת תִּשְׁמַר רִצָּה לֹוֹמַר מַה טַעַם הַסְּמִיכוֹת, וּמִתְרַץ אֲלֵא מֵאֵן דְּלֵא נָטִיר הָאֵי אֲלֵא מֵי שְׂאִינֵנוּ שׁוֹמְרֵי אֶת חֲגַ הַמְצוֹת, כְּמֵאֵן דְּלֵא נָטִיר מְהֵימְנוּתָא דְקִדְשָׁא בְרִיךְ הוּא הֵרִי הוּא כְּמֵי שְׂאִינֵנוּ שׁוֹמְרֵי אֶת אִמּוּנַתּוֹ שֶׁל הַקַּב"ה וּמִזְכִּיר שֵׁם אֱלֹהִים אַחֲרֵים, מֵאֵי טַעְמָא מֵהוּ טַעַם הַדְּבַר, מִשּׁוּם דְּבִיָּה אַחֲרֵיָא מְלָה מִשּׁוּם שְׁבִשְׁם הוּיָהּ אַחוּזֵי דְבַר זֶה, כְּנוּדַע שְׁפַסְחָהּ הוּא בְּחֶסֶד הַתְּלוּי בְּשֵׁם הוּיָהּ שְׁבוּ אַחוּזִים בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, וְכֹל מֵי שְׂאִינֵנוּ נִכְלָל בְּשֵׁם הוּיָהּ נִקְרָא עוֹבְדֵי אֱלֹהִים אַחֲרֵים. אָמַר רַבִּי יִצְחָק, וְכֵן בְּכֹל שְׂאָר זְמַנֵּין וְחֻגִין וְכֵן כֹּל שְׂאָר

משפטים יום רביעי

איסור אכילת בשר וחלב

זָכַרְתִּי אֵינֻן יִשְׂרָאֵל מִכָּל עַמִּין, דְּמַרְיָהוֹן קָרִי עֲלֵייהוּ, (שם י"ב) וּבָרַךְ בְּחַר יְהוָה לְהִיזוֹת לוֹ לְעַם סְגֻלָּהּ, וּכְתִיב (שם פסוק א) פִּי עַם קָדוֹשׁ אֲתָה לְיְהוָה אֱלֹהֵינוּ, וּכְתִיב (שם) בָּנִים אַתֶּם לְיְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְגו'.

תָּא חֲזִי, בְּשַׁעְתָּא דְיִשְׂרָאֵל לָא אֲתַכְשְׂרוּ עוֹבְדֵיהוּ, מַה פְּתִיב (ישעיה ג י"ב) עַמִּי נֹוֹגְשִׁיו מְעוֹלָל וְנָשִׁים מְשֻׁלוּ בּוֹ, מְשֻׁלוּ בּוֹ דִּיִּיקָא, וְהָא אוֹקִימָנָא מְלִי בְרָזָא דְסַפְרָא דְשְׁלָמָה מְלָפָא, וְהָכִי אֲשַׁפְחֵן בֵּיהּ. תּוֹ אֲשַׁפְחֵן, דְּכָל מֵאֵן דְּאָכִיל הָאִי מִיכְלָא דְאֲתַחְבְּר פְּחָדָא, אוֹ בְּשַׁעְתָּא חָדָא אוֹ בְּסַעוּדָתָא חָדָא, אַרְבַּעִין יוֹמִין אֲתַחְזִיא גְדִיא מְקַלְסָא בְּקַלְפוּי, לְגַבִּי אֵינֻן דְלַעֲיָלָא, וְסִיעֵתָא מְסַאָבָא מִתְקַרְבִּין בְּהַדִּיהּ, וְגָרִים לְאֲתַעֲרָא דִינִין בְּעֵלְמָא, דִּינִין דְלָא קְדִישִׁין.

וְאִי אוֹלִיד פֵּר בְּאֵינֻן יוֹמִין, אוֹזְפִין לִיהּ נְשַׁמְתָּא מְסַטְרָא אַחְרָא דְלָא אֲצַטְרִיכָא, וּכְתִיב (ויקרא י"א מד)

מתוק מדבש

דְשְׁלָמָה מְלָפָא וְהָרִי הַעֲמַדְנוּ דְבָרִים אֵלוּ בְסוּד סַפְרוּ שֶׁל שְׁלָמָה הַמֶּלֶךְ, וְהָכִי אֲשַׁפְחֵן בֵּיהּ וְכַךְ מְצִינוּ בּוֹ.

תּוֹ אֲשַׁפְחֵן עוֹד מְצִאנוּ כְּתוּב בְּסַפְרוּ שֶׁל שְׁלָמָה הַמֶּלֶךְ דְּכָל מֵאֵן דְּאָכִיל הָאִי מִיכְלָא דְאֲתַחְבְּר פְּחָדָא שְׁכַל מִי שְׁאוּכַל מֵאֲכַל זֶה שֶׁל בֶּשֶׂר בְּחֵלֶב שֶׁנִּתְחַבֵּר יַחַד, אוֹ בְּשַׁעְתָּא חָדָא אוֹ בְּשַׁעַת אַחַת אֶף עַל פִּי שְׁהֵם בְּבִי סַעוּדוֹת, אוֹ בְּסַעוּדָתָא חָדָא אוֹ בְּסַעוּדָה אַחַת אֶף עַל פִּי שְׁהֵם בְּבִי שַׁעוֹת, בְּחֵטָא זֶה אַרְבַּעִין יוֹמִין אֲתַחְזִיא גְדִיא מְקַלְסָא אַרְבַּעִים יוֹם נִרְאָה גְדִי הַחֲצִינוּ שַׁעִיר עֲזִים שֶׁהוּא הַסִּמ, מְקוֹלֵס פִּירוּשׁ מְזוֹרָז וּמְזוּיָן כְּכֹלֵי זַיִנוּ שֶׁהֵם כְּחוֹת הַדִּין שֶׁנִּכְלָלִים בּוֹ, דֵּהֵינּוּ בְּקַלְפוּי בְּעוֹרוֹ וּבְקַלִּיפוֹתָיו, וְרַצָּה לֹמַר יַחַד עִם פְּרִטֵי מְרַכְבְּתוֹ הַמְּסַתְעֵפּוֹת מִמֶּנּוּ, לְגַבִּי אֵינֻן דְלַעֲיָלָא כְּלַפִּי כְּחוֹתוֹ שֶׁלְמַעֲלָה כְּדִי לְעוֹרֵר אֶל הַדִּין, וְעִנִּין הַאֲרַבְעִים יוֹם הוּא, כִּי בְּקִדוּשָׁה אֲנִי מוֹצֵאִים מִיּוֹם שַׁעֲמַד מִשָּׁה בְּהַר סִינַי וְכַדּוּמָה, וְכַנְגַדֵּם יֵשׁ מִיּוֹם מְלָקִיּוֹת בְּחוּץ, וְלִזְהָ צִרִיךְ שְׁמִירָה מִיּוֹם לְעַבְרָה, כִּי אִזְ יֵשׁ שְׁלִיטַת הַחֲצִינוּ עֲלֵינוּ וּמְנַדִּים אוֹתוֹ בְּהִיכְלוֹת שְׁלָהֶם, וְסִיעֵתָא מְסַאָבָא מִתְקַרְבִּין בְּהַדִּיהּ וְסִיעוֹת טַמְאוֹת הַמְּשַׁתְּלָשׁוֹת מִמֶּנּוּ מִתְקַרְבוֹת עִמּוֹ לְפַעוּל דִּינִים לְמַטָּה, וְאִמַר עוֹד שֶׁהָאוּכַל בֶּשֶׂר בְּחֵלֶב וְגָרִים לְאֲתַעֲרָא דִינִין בְּעֵלְמָא גּוֹרֵם לְעוֹרֵר דִּינִים בְּעוֹלָם דִּינִין דְלָא קְדִישִׁין דִּינִים שְׁאִינֵם קְדוּשִׁים, כִּי בְּעוֹן זֶה מִתְעוֹרֵר הַדִּין בְּעוֹלָם לְהַעֲנִישׁ גַּם עַל כָּל שְׂאֵר הָעוֹנוֹת, שַׁעַד עֵתָה הִיא פַּה הַשְׁטֵן סָתוּם וְהוּא גֵרֵם לְפַתְחוֹ.

וְאִי אוֹלִיד פֵּר בְּאֵינֻן יוֹמִין וְאִם הוֹלִיד בֵּן בְּאֵלוּ הַאֲרַבְעִים יָמִים, אוֹזְפִין לִיהּ נְשַׁמְתָּא מְסַטְרָא אַחְרָא מְלַבֵּד נִשְׁמַתוֹ הַטְּהוּרָה מִתְלוּוָה אֵלֶיהָ עוֹד נִשְׁמָה טַמְאָה מְסַטְרָא אַחְרָא לְהַחֲטִיא, דְלָא אֲצַטְרִיכָא שְׁאִינָה צְרִיכָה לוֹ כִּי הִיא מְטַמְאָה אוֹתוֹ. (אי נְמִי אוֹזְפִין לִיהּ, הוּא לְשׁוֹן הַלּוּאָה, וְרַצָּה לֹמַר שְׁנוֹתָנִים לוֹ דְרַךְ שְׁאֵלָה וְהַלּוּאָה נִשְׁמָה טַמְאָה, וְנִקְרָא הַלּוּאָה שְׁאֵם הַבֵּן יִטְהַר עֲצֻמוֹ תְּבַרַח הַנִּשְׁמָה הַטַּמְאָה מִמֶּנּוּ), וְעֵתָה חוֹזֵר אֶל הָאוּכַל עֲצֻמוֹ, וְאִמַר וּכְתִיב וְהִתְקַדְּשְׁתָּם

"מֵאִמֵּר אִיסוּר אֲכִילַת בֶּשֶׂר וְחֵלֶב" וּמְבֹאֵר בּוֹ כִּי נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל יֵצְאוּ מִיַּחֲדוּר עֲלוּיָן, וְעַל כֵּן הֵם נִקְרָאִים בְּנִים לְקַב"ה, וְכֵן בָּחַר ה' לְעַם סְגֻלָּהּ. וּמְבֹאֵר כִּי אִם ח"ו יִשְׂרָאֵל חוֹטְאִים אוֹי גּוֹרְמִים לְחִיצוֹנִים לְמִשׁוֹל בְּהֵם וּלְגֵרוֹם לְהֵם טוֹמְאָה. וּמְכַאֵן מְפַלֵּג לְבָאֵר אֶת חוֹמַרְת אִיסוּר אֲכִילַת בֶּשֶׂר וְחֵלֶב, שְׁגוֹרֵם אַרְבַּעִים יוֹם שְׁמַתְעוֹרְרִים הַדִּינִים וְהַחֲצִינוּ בְּעוֹלָם, וּמְנַדִּים אוֹתוֹ. וְאִם יוֹלִיד בֵּן בְּזִמְנָא זֶה, אוֹי מְמַשִּׁךְ לוֹ חֵלֶק נִשְׁמָה טַמְאָה לְהַחֲטִיא. וְגוֹרֵם עוֹד רַעָה לְעַצְמוֹ שֶׁסֵּר מְעוֹלָיו צֵלֶם אֱלֹהִים וְנִרְאָה לְחַיּוֹת רַעוּת כְּגַדִּי, וְיֻכְלוּם לְהוֹיָקוּ. וּמְסִיק שְׁאִיסוּר זֶה הוּא בֵּין בְּשֶׂר בְּהֵמָה בְּחֵלֶב, וּבֵין בְּשֶׂר עוֹף בְּחֵלֶב, שְׁגָם מִי שְׁסוֹכֵר דְאִיסוּר עוֹף אֵינּוּ מִתְעוֹרֵר, הֵנָּה מְשׁוּם גַּדֵּר וְסִיג אִיסוּר לְהַתִּירוֹ.

(מְקוֹר הַמֵּאִמֵּר בּוֹהַר פֶּרֶשֶׁת מִשְׁפָּטִים דָּף קַכָּה ע"א-ב', בְּבִיאורֵינוּ כַּרְךָ וְעַמ' תְּרַצו-תְּרַצ"ט)

זָכַרְתִּי אֵינֻן יִשְׂרָאֵל מִכָּל עַמִּין אֲשֶׁרֵיהֶם יִשְׂרָאֵל מְכַל הָעַמִּים, דְּמַרְיָהוֹן קָרִי עֲלֵייהוּ שְׁהַקְב"ה קָרָא עֲלֵיהֶם וּבָרַךְ בְּחַר יְהוָה לְהִיזוֹת לוֹ לְעַם סְגֻלָּהּ, וּכְתִיב פִּי עַם קָדוֹשׁ אֲתָה לְיְהוָה אֱלֹהֵינוּ (בְּתוֹרָה כְּתוּב תַּחֲלִילָה כִּי עִם קָדוֹשׁ אֲתָה לְה' אֱלֹהֵינוּ, וְאַחַר כֵּן בְּהַמֶּשֶׁךְ הַפְּסוּק, וּבְכַךְ בָּחַר ה' לְהִיזוֹת לוֹ לְעַם סְגֻלָּהּ, פֶּרֶש"י קְדוּשַׁת עֲצֻמָּךְ מֵאֲבוֹתֶיךָ, וְעוֹד וּבְכַךְ בָּחַר ה', וְלִפְנֵי זֶה, וְהַטַּעַם שֶׁהוּזָהר הָק' מְסַדֵּם בְּאוֹפֵן זֶה, כִּי עִם סְגֻלָּהּ הוּא בְּמַלְכוּת, וְעִם קְדוּשָׁה הוּא בּו"א), וּכְתִיב בָּנִים אַתֶּם לְיְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְגו' כִּי אַתֶּם יִלְחַתְּסוּ מִיַּחְדוֹ ז"ן. (רמ"ק וְלֵא"ג וּמִק"מ וּמִפְרָשִׁים)

תָּא חֲזִי, בְּשַׁעְתָּא דְיִשְׂרָאֵל לָא אֲתַכְשְׂרוּ עוֹבְדֵיהוּ בֵּא וְרָאָה בְּשַׁעָה שִׁישְׂרָאֵל לָא הִטִּיבוּ מַעֲשֵׂיהֶם מַה פְּתִיב בְּהֵם עַמִּי נֹוֹגְשִׁיו מְעוֹלָל פִּירוּשׁ הַחֲצִינוּ נֹוֹגְשִׁים וְלוֹחֲצִים אֶת עַמִּי, וְהַנּוֹגְשִׁים יוֹנְקִים מְעוֹלָל, פִּירוּשׁ מִן הַנְּעָרִים שֶׁהֵם מְט"ט וְסַנְד"ל, וְנָשִׁים מְשֻׁלוּ בּוֹ פִירוּשׁ הַקְּלִיפוֹת הַנִּקְרָאוֹת לְהַט הַחֲרֵב הַמְּתַהַפְכָת, הַמְּתַהַפְכּוֹת לְפַעֲמִים לְנָשִׁים הֵם מוֹשְׁלוֹת בְּעַם, וְאִמַר מְשֻׁלוּ בּוֹ דִּיִּיקָא לְטַמָּא אוֹתוֹ בְּלִילָה, וְהָא אוֹקִימָנָא מְלִי בְרָזָא דְסַפְרָא

וְהִתְקַדְּשֶׁתֶם וְהִיִּיתֶם קְדוֹשִׁים וְגו', אֲתִי לְאֶסְתָּאבָּא מְסָאבִין לִיה וְדַאי, דְּכְתִיב (שם פסוק מג) וְנִטְמַתֶּם בָּם חֶסֶר א', מְסָאבּוּתָא אֲטִימָא מְפֻלָּא, דְּלִית רְשׁוּ לְאֶתְדַפְּאָה הָכִי, כְּשָׂאָר זִינֵי דְמְסָאבּוּתָא דְמִתְדַפְּיָן. וְתוּ דְמִסְתְּפֵי מַחֲיוֹן בִּישָׁן, דְּהָא בְּעִינֵיהוּ גְדִיא אֲשַׁתְּכַח, וְיִכִּיל לְאֶתְזַקָּא, דְּהָא צוּלְמָא דְכַר נָשׁ אֲתַעְבְּר מַנְיָה.

רַבִּי יִיסָא שָׂאל אִי שְׂרִי לְמִיכַל לְתַרְנַגּוּלָּא בְּגַבְיָהּ אוּ בְּחֻלְבָּא, אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן אָסִיר לָךְ, דְּלָא יְהִיב אִינִישׁ פְּתַחָא לְזִינִין בִּישָׁן, לָךְ לָךְ אָמְרִין נְזִירָא סְחֹר סְחֹר, לְכַרְמָא לָא תִקְרַב, וְדַאי אָסִיר לָךְ הוּא, דְּחוּמְרָא אִית בֵּיהּ כְּבַעֲרָא לְשַׁחֲיטָה, וּמֵאֵן דְּשְׂרִי הָאִי מַה פְּתִיב, (עמוס ב יב) וְתִשְׁקוּ אֶת הַנְּזִירִים יִין, מֵאֵן דְּשְׂרִי הָאִי כְּמֵאֵן דְּשְׂרִי הָאִי, וְכְתִיב (דברים יד ג) לֹא תֹאכַל כָּל תוֹעֵבָה, כָּל, לְאֶכְלָלָא פְּלָא.

מתוק מדבש

שְׁמַעוֹן לְרַבִּי יִיסָא אָסִיר לָךְ מַחֲמַת סִיג וְגַדְר כְּדַלְקָמֶן, דְּלָא יְהִיב אִינִישׁ פְּתַחָא לְזִינִין בִּישָׁן כְּדִי שְׁלָא יִתֵּן הָאֲדָם פְּתַחֹן פַּה לְמִינִים הַרְעִים שְׁהֵם הַחִיצוֹנִים לְקִטְרֵג עֲלִיו, וְרַאִיה שְׁצִרִךְ לַעֲשׂוֹת סִיג וְגַדְר כְּמֵאֵר חו"ל בְּמַס' שַׁבַּת דָּף יג סוּע"א, לָךְ לָךְ אָמְרִין נְזִירָא סְחֹר סְחֹר לְכַרְמָא לָא תִקְרַב אוּמְרִים לְנְזִיר לָךְ וְתִסְבַּב אֶת הַכֶּרֶם וְלֹא תִקְרַב אֵלָיו, לְכֵן וְדַאי אָסִיר לָךְ הוּא וְדַאי הוּא אֲסוּר לָךְ, דְּחוּמְרָא אִית בֵּיהּ כְּבַעֲרָא לְשַׁחֲיטָה כִּי יֵשׁ בּוֹ חוּמְרָא שְׁצִרִךְ שַׁחֲיטָה כְּבַהֲמָה, וּמֵאֵן דְּשְׂרִי הָאִי וּמִי שְׁמַתִּיר עוֹף בַּחֲלָב מַה פְּתִיב וְתִשְׁקוּ אֶת הַנְּזִירִים יִין פִּירוּשׁ פִּיתִיתֶם אֶת הַנְּזִירִים לְשַׁתּוֹת יִין, רְצָה לֹמַר יִין מוֹתֵר לְשַׁתּוֹת לְכָל בְּנֵי אָדָם חוּץ מִי שְׁהַזִּיר עֲצֻמוֹ מִמֶּנּוּ שְׁבֹזָה עֲשָׂה גַדְר לַעֲצֻמוֹ שְׁלָא לְשַׁתּוֹת יִין, וְאַתֶּם פּוֹרְצִים אֶת גַּדְרוֹ, וְכֵן כֹּאֵן בֶּשֶׂר עוֹף בַּחֲלָב מִשּׁוּם סִיג אֲסוּרוֹהוּ רַבִּי יִיסָא וְאִין לְפִרוּץ הַגֵּדֵר, הִרִי מֵאֵן דְּשְׂרִי הָאִי כְּמֵאֵן דְּשְׂרִי הָאִי מִי שְׁמַתִּיר עוֹף בַּחֲלָב הִרִי הוּא כְּאִילוֹ הַתִּיר יִין לְנְזִיר, וְכְתִיב לֹא תֹאכַל כָּל תוֹעֵבָה וְאִמַר כִּי "כָּל" לְאֶכְלָלָא פְּלָא מִלַּת כָּל בָּאָה לְכַלּוֹל הַכָּל אֲפִילוֹ מַה שְׁאַתָּה תַעֲבַת לָךְ לַעֲצֻמְךָ מִשּׁוּם גַּדְר וְסִיג גַּם כֵּן לֹא תֹאכַל.

וְהִיִּיתֶם קְדוֹשִׁים וְגו' פִּירוּשׁ שְׁהַדְבַר תְּלוּי בּוֹ, כִּי אִם אֲתִי לְאֶסְתָּאבָּא מְסָאבִין לִיה וְדַאי בֹא לְטַמָּא עֲצֻמוֹ מִטַּמְאִים אוּתוֹ וְדַאי דְּכְתִיב וְנִטְמַתֶּם בָּם, חֶסֶר א' וְאִמְרוּ חו"ל בְּמַס' יוֹמָא דָּף לט רע"א אֵל תִּקְרִי וְנִטְמַתֶּם אֲלָא וְנִטְמַתֶּם, וְהִינּוּ מְסָאבּוּתָא אֲטִימָא מְפֻלָּא שְׁהִיא טוּמְאָה הַמְטַמְטַמַת אוּתוֹ יוֹתֵר מִכָּל הַטוּמְאוֹת, כִּי מֵאֲכַל אֲסוּר הַנִּכְנַס בְּתוֹךְ הַמַּעֲיִים, הוּא נִכְנַס בְּעֵצִים גּוֹפּוֹ שֶׁל הָאָדָם וְנִטְמַת אוּתוֹ יוֹתֵר מִכָּל שְׂאֵר עוֹנוֹת, דְּלִית רְשׁוּ לְאֶתְדַפְּאָה הָכִי שְׂאִינוֹ יִכּוֹל לְהַטְהֵר מִמֶּנּוּ בְּקַל, כְּשָׂאָר זִינֵי דְמְסָאבּוּתָא דְמִתְדַפְּיָן כְּשָׂאֵר מִינֵי טוּמְאוֹת שְׁנִטְהֵרִים מֵהֶם.

וְתוּ וְעוֹד עַל יְדֵי אֲכִילַת בֶּשֶׂר וְחֻלְבַּ דְּמִסְתְּפֵי מַחֲיוֹן בִּישָׁן מִתִּירָא הָאָדָם מַחֲיוֹת רַעוּת, דְּהָא בְּעִינֵיהוּ גְדִיא אֲשַׁתְּכַח כִּי בְּעִינֵיהֶם נִרְאָה לֵהֶם כְּצוֹרֵת גְּדִי, (כמחז"ל במס' שבת דף קנא ע"ב, אִין חִיָּה שׁוֹלֵטת בָּאָדָם עַד שְׁנִדְמָה לוֹ כְּבַהֲמָה), וְיִכִּיל לְאֶתְזַקָּא דְּהָא צוּלְמָא דְּכַר נָשׁ אֲתַעְבְּר מַנְיָה וְיִכּוֹל לְהִיֹּת נִזְקַ מַחֲיוֹת הַרְעוּת כִּי צִלְם אֱלֹהִים שְׁהוּא צִלְם הָאָדָם נִסְתַּלַּק מִמֶּנּוּ. (רמ"ק וּמִפְרָסִים) רַבִּי יִיסָא שָׂאל אִי שְׂרִי לְמִיכַל לְתַרְנַגּוּלָּא בְּגַבְיָהּ אוּ בְּחֻלְבָּא רַבִּי יִיסָא שָׂאל מַרְבִּי שְׁמַעוֹן אִם מוֹתֵר לְאֶכּוֹל תְּרַנְגוּל בְּגַבְיָהּ אוּ בַּחֲלָב (דְּסַנְרָא לִיה כְּרַצִּי יוֹסִי הַגְּלִילִי צַמֵּס' חוּלִין דָּף קִיג ע"א, שְׁאִמֵּר דְּנַחֲלַנְּ אִמּוֹ כְּתִיב, יֵשׁ עוֹף שְׂאִין לוֹ חֲלַצ אִס), אָמַר רַבִּי

משפטים יום חמישי

שכר הנוהר ממאכלות אסורים

תָּאנָא, בְּמָה זָכוּ דְנִיּוּאֵל חֲנֻנְיָה מִישָׂאל וְעִזְרִיָּה, דְּאִשְׁתְּזִיבוּ מְאִינוּן נְסִיוְנִי, אֶלָּא בְּגִין דְּלֹא אִסְתְּאָבוּ בְּמִיכְלִיהוּן, אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, פְּתִיב (דניאל א ח) וַיֵּשֶׁם דְּנִיּוּאֵל עַל לְבוֹ אֲשֶׁר לֹא יִתְגַּאֵל בְּפֶת בַּג הַמֶּלֶךְ וְגו', וְתָאנָא בְּסִתְיָמָא דְּמִתְנִיתִין, מִיכְלָא דְּהָהוּא רָשַׁע בְּשָׂרָא בְּחֻלְבָּא הָוָה, וּגְבִינָה עִם בְּשָׂרָא, בַּר מִיכְלָן אֲחֻרְנִין, וְדָא סְלִיק לִיה בְּפִתּוּרִיה בְּכָל יוֹמָא.

וְדְנִיּוּאֵל דְּאִסְתְּמַר מְהָאֵי, כַּד רָמוּ יְתִיה לְגוּבָא דְּאֲרִיּוּתָא, אִשְׁתְּלִים בְּצוּלְמָא דְּמֶאֲרִיָּה, וְלֹא שְׁנֵי צוּלְמִיָּה לְצוּלְמָא אַחְרָא, וְעַל דָּא דְּחָלוּ אֲרִיּוּתָא מְנִיָּה, וְלֹא חֲבֻלוּהוּ.

וְהָהוּא רָשַׁע בְּשַׁעְתָּא דְּמִלְכוּתָא אֲתַעְדִּי מְנִיָּה, (ע' דניאל ד כט) וְעִם חֵיוֹת בְּרָא הָוָה מְדוּרִיָּה, אַעְדִּי צוּלְמָא דְּאֲנָפוּי מְנִיָּה, וּמַהֲהוּא יוֹמָא לָא אֲתַחְזִי צוּלְמִיָּה צוּלְמָא דְּבַר נֶשׁ, וְכָל בְּעִרָא דְּאֲתִי אֲתַחְזִי לִיה צוּלְמָא דְּזִינְיָה, וְנוֹקְבִיָּה, וְהוּוּ אֲתִיין עֲלִיָּה פְלָהוּ, וּבְכַמָּה זְמַנִּין הוּוּ אֲכַלִּין לִיה חֵיוֹת בְּרָא, בַּר דְּאֲתַגְזֹר הָאֵי עוֹנָשָׁא עֲלִיָּה, בְּגִין דְּכְתִיב (חבקוק א י) וְהוּא בְּמַלְכִים יִתְקַלֵּס, בְּגִין כִּף פְּלָא יִתְקַלְסוּ בֵּיה כָּל הָהוּא זְמַנָּא.

מתוק מדבש

שר הטמא, להאחזיו למעלה בסוד גדי בחלב אמו שפירשונו למעלה, ולגרום אחיזה לחיצונים ולהחריב את בית המקדש.

וְדְנִיּוּאֵל דְּאִסְתְּמַר מְהָאֵי וְדְנִיּוּאֵל שְׁנַשְׁמַר מְלֹאכֹל בְּשַׂר בְּחֻלְבָּא, כַּד רָמוּ יְתִיה לְגוּבָא דְּאֲרִיּוּתָא אִשְׁתְּלִים בְּצוּלְמָא דְּמֶאֲרִיָּה כִּשְׁהַשְׁלִיכוּ אוֹתוּ לְגוּב הָאֲרִיּוּת הִיָּה נְשִׁלְמָא בְּצִלְמָא אֱלֹהִים, וְלֹא שְׁנֵי צוּלְמִיָּה לְצוּלְמָא אַחְרָא וְלֹא נִשְׁתַּנְהַ צִלְמוֹ הַקְדוּשׁ לְצִלְמָא אַחַר, וְעַל דָּא דְּחָלוּ אֲרִיּוּתָא מְנִיָּה וְלֹא חֲבֻלוּהוּ וְעַל כֵּן נִתְרִאוּ הָאֲרִיּוּת מִמְנוּ וְלֹא חֲבֻלוּהוּ.

וְהָהוּא רָשַׁע בְּשַׁעְתָּא דְּמִלְכוּתָא אֲתַעְדִּי מְנִיָּה וְזֶה הַרְשַׁע נְבוּכַדְנֶצַּר בְּשַׁע שְׂמִלְכוּתוֹ הוֹסֵרָה מִמְנוּ, כְּתוּב בּוּ וְעִם חֵיוֹת בְּרָא הָוָה מְדוּרִיָּה שְׁעִם חֵיוֹת הַשְּׂדֵה הִיָּה מְדוּרוֹ, אַעְדִּי צוּלְמָא דְּאֲנָפוּי מְנִיָּה כִּי סַר צִלְמָא פְּנִיּוֹ מִמְנוּ, וּמַהֲהוּא יוֹמָא לָא אֲתַחְזִי צוּלְמִיָּה צוּלְמָא דְּבַר נֶשׁ וּמִיּוֹם הָהוּא לֹא הִיָּה נְרָאָה צִלְמוֹ וְצוּרְתוֹ כְּצוּרַת אָדָם, וְכָל בְּעִרָא דְּאֲתִי אֲתַחְזִי לִיה צוּלְמָא דְּזִינְיָה וְנוֹקְבִיָּה וְכָל בְּהֵמָה שְׂבָאָה נִרְאָתָה לֵה צוּרְתוֹ כְּצוּרַת בְּהֵמָה שֶׁל מִינָהּ, וְלֹא כֹזֵר אִלָּא כְּנֻקְבָה שְׂלָה, וְהוּוּ אֲתִיין עֲלִיָּה פְלָהוּ וְכָל הַבְּהֵמוֹת בָּאוּ עֲלֵיו, וּבְכַמָּה זְמַנִּין הוּוּ אֲכַלִּין לִיה חֵיוֹת בְּרָא וּבְכַמָּה פַּעְמִים רְצוּ חֵיוֹת הַשְּׂדֵה לֹאכְלוּ וּלְטַרְפוּ, בַּר דְּאֲתַגְזֹר הָאֵי עוֹנָשָׁא עֲלִיָּה אִלָּא שְׁנַגְזֹר עֲלֵיו זֶה הָעוֹנֵשׁ שְׁחֵיוֹת יִבְאוּ עֲלֵיו, לְכֵן נִשְׂאָר בְּחַיִּים, וְהַטַּעַם שֶׁנִּעֲנַשׁ בְּגִין דְּכְתִיב נְבוּכַדְנֶצַּר וְהוּא בְּמַלְכִים יִתְקַלֵּס פִּירוּשׁ שֶׁהִיָּה מִתְקַלֵּס וּמִלְעִיג בְּמַלְכִים בְּמָה שֶׁהִיָּה מְעַנָּה אוֹתָם בְּמִשְׁכָּב זָכַר, בְּגִין כִּף פְּלָא יִתְקַלְסוּ בֵּיה כָּל הָהוּא זְמַנָּא בְּשִׁבִיל זֶה כָּל הַחֵיוֹת הִיוּ מִתְקַלְסוֹת בּוּ בְּמִשְׁכָּב זָכַר כָּל זְמַן הָהוּא שְׁנַגְזֹר עֲלֵיו.

"מאמר שכר הנוהר ממאכלות אסורים" ומבואר בו כי הנוהר ממאכלות אסורים זוכה שצ'לם אלהי"ם מתקיים עליו, ואי אפשר למוזיקים לשלוט בו. ומוכיח זאת מדניאל שניצל מגוב האריות, וחנניה מישאל ועזריה שניצלו מכבשן האש, לפי שנוהרו מסעודתו של נבוכדנצר שהיתה בשר בחלב, ואפילו שאר פרות לא אכלו משולחנו שהיה מרכבה לסטרא אחרא. אכן מי שאינו נוהר ממאכלים אסורים הנה סר צ'למו ממנו, ומוכיח זאת מנבוכדנצר שסר ממלכותו והיה נדמה לכהמות כמותם והיו מענים אותו.

(מקור המאמר בזהר פרשת משפטים דף קכה ע"ב, בביאורינו כרך ו עמ' תרצט-תשא)

תָּאנָא, בְּמָה זָכוּ דְנִיּוּאֵל חֲנֻנְיָה מִישָׂאל וְעִזְרִיָּה, דְּאִשְׁתְּזִיבוּ מְאִינוּן נְסִיוְנִי בְּמָה זָכוּ אֱלוּ הַצְדִּיקִים שְׁנִיִּצְלוּ מֵאוֹתָם הַנְּסִיווֹת, רִצָּה לוֹמַר דְנִיּוּאֵל נִיִּצַל מִגּוּב הָאֲרִיּוֹת, וְחֲנֻנְיָה מִישָׂאל וְעִזְרִיָּה נִיִּצְלוּ מִכְּבִשְׁן הָאֵשׁ, אֶלָּא בְּגִין דְּלֹא אִסְתְּאָבוּ בְּמִיכְלִיהוּן אִלָּא לְפִי שְׂלָא נִטְמָאוּ בְּמַאכְלָם. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, פְּתִיב וַיֵּשֶׁם דְּנִיּוּאֵל עַל לְבוֹ חֶשֶׁב בְּלָבוֹ וְהַתְּעוּרֹר בְּדַבְרֵי, אֲשֶׁר לֹא יִתְגַּאֵל בְּפֶת בַּג הַמֶּלֶךְ וְגו' שְׂלָא יִטְנַף עֲצָמוֹ בְּמַאכְלֵי הָאִיסוּר שֶׁהִכִּין לוֹ הַמֶּלֶךְ, וְתָאנָא בְּסִתְיָמָא דְּמִתְנִיתִין וְלִמְדוּנוּ בְּסוּד הַמִּשְׁנָה, מִיכְלָא דְּהָהוּא רָשַׁע בְּשָׂרָא בְּחֻלְבָּא הָוָה וּגְבִינָה עִם בְּשָׂרָא מֵאכְלוּ שֶׁל אוֹתוֹ הַרְשַׁע נְבוּכַדְנֶצַּר הִיָּה בְּשַׂר בְּחֻלְבָּא וּגְבִינָה עִם בְּשַׂר, וְאֵת מֵאכְל זֶה הִכִּין לְדְנִיּוּאֵל וְחֻבְרִיו, בַּר מִיכְלָן אֲחֻרְנִין חוּץ מִמַּאכְלִים אַחֲרִים שֶׁהִכִּין לוֹ, וְדְנִיּוּאֵל וְחֻבְרִיו לֹא אִכְלוּ אִפִּילוּ שְׂאֵר מַאכְלִים כְּגוֹן פִּירוֹת שֶׁהִיוּ עַל שְׁלַחְנוֹ שֶׁל נְבוּכַדְנֶצַּר לְפִי שְׁשִׁלְחָנוּ הִיָּה מְרַכְבָּה לְסִטְרָא אַחְרָא, וְדָא סְלִיק לִיה בְּפִתּוּרִיה בְּכָל יוֹמָא וְזֶה הַמַּאכֵל עֲלָה עַל שְׁלַחְנוּ בְּכָל יוֹם, (וְזֶהוּ פְתִיב"ג הַמֶּלֶךְ, ב"ג רִית בְּשַׂר גְּבִינָה), וְהִיָּה עוֹשֶׂה זֶה, לְהִיּוֹת שְׁלַחְנוּ שְׁלַחְן הַמֶּלֶךְ רִמּוּ לְשִׁלְחָן

תָּא חֲזִי מַה פְּתִיב, (דניאל א טו) וְלִמְקַצַּת יָמִים עֲשֶׂרָה נִרְאָה מִרְאִיָּהֶם טוֹב מִכָּל הַיְלָדִים הָאוֹכְלִים אֶת פֶּת בַּג הַמֶּלֶךְ, נִרְאָה מִרְאִיָּהֶם טוֹב, דְּצוֹלְמָא דְמֵאֲרִיָּהוֹן לָא אַעֲדִיאוּ מְנַהוֹן, וּמֵאֲחֲרֵינִי אַעֲדִיאוּ, מֵאֵן גְּרִים הָאֵי, בְּגִין דְּלֹא אֲתַגְּעֵלוּ בְּגִיעוּלֵי מִיכְלִיָּהוֹן, זַפְּאָה חוֹלְקִיָּהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל, דְּכְתִיב בְּהוּ וְאֲנָשִׁי קִדְשׁ תְּהִיּוֹן לִי.

מתוק מדבש

עליהם, כעין החיות שמתיראות מצלם אלהים כמו שכתוב ומוראכם וחתכם יהיה על כל חית הארץ, מֵאֵן גְּרִים הָאֵי מִי גֵרָם לֵהֶם זֹאת, בְּגִין דְּלֹא אֲתַגְּעֵלוּ בְּגִיעוּלֵי מִיכְלִיָּהוֹן לִפִּי שְׁלֵא נִתְגַּעְלוּ בְּגִיעוּלֵי מֵאֲכֵלָם, זַפְּאָה חוֹלְקִיָּהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל אֲשֵׁרֵי חֵלְקָם שֶׁל יִשְׂרָאֵל דְּכְתִיב בְּהוּ וְאֲנָשִׁי קִדְשׁ תְּהִיּוֹן לִי וְלֹא תֵאֱכֹלוּ מֵאֲכֵלָתָם אֲסוּרוֹת. (רמ"ק ורל"ג ומפרשים)

תָּא חֲזִי מַה פְּתִיב בדניאל חנניה מישאל ועזריה (לפנינו נפסוק) וְלִמְקַצַּת יָמִים עֲשֶׂרָה נִרְאָה מִרְאִיָּהֶם טוֹב וּבְרִיאֵי בֶשֶׂר מִכָּל הַיְלָדִים הָאוֹכְלִים אֶת פֶּת בַּג הַמֶּלֶךְ פִּירוּשׁ עוֹד יוֹתֵר מִשְׂאֵר הַיְלָדִים, וּמַה שְׁכָתוּב נִרְאָה מִרְאִיָּהֶם טוֹב טַעַם הַדְּבָר דְּצוֹלְמָא דְמֵאֲרִיָּהוֹן לָא אַעֲדִיאוּ מְנַהוֹן לִפִּי שְׁצֵלָם הָאֱלֹהִיִּים לֹא סָר וְלֹא נִסְתַּלַּק מֵהֶם, וּמֵאֲחֲרֵינִי אַעֲדִיאוּ וּמִיִּלְדִים אַחֲרֵים שְׁאֲכֹלוּ מֵאֲכֵלָתָם אֲסוּרוֹת נִסְתַּלַּק הַצֵּלָם אֱלֹהִיִּים, וְאִפִּילוּ הַגּוֹיִם שְׂאִינָם יוֹדְעִים מֵעֵינֵן צֵלָם אֱלֹהִיִּים עִם כָּל זֶה אֵימַת נִשְׁמָה הַקְּדוּשָׁה

תרומה יום ראשון

מעלת המקדים לבוא לבית הכנסת

זָפָאָה עֲמָא קְדִישָׁא דְמַאֲרִיהוֹן בְּעֵי עֲלוֹן, וְקָרָא לֹון לְקָרְבָּא לֹון לְגַבְיָהּ. כְּדִין עֲמָא קְדִישָׁא בְּעָאן לְאַתְחַבְרָא וּלְאַעְלָא בְּבֵי פְנִישְׁתָּא, וְכָל מָאן דְּאַקְדִים בְּקִדְמִיתָא אֲתַחְבֵּר בְּשְׂכִינְתָּא בְּחַבּוּרָא חֲדָא.

תָּא חֲזִי, הֵהוּא קְדַמָּאָה דְאַשְׁתַּפַּח בְּבֵי פְנִישְׁתָּא, זָפָאָה חוּלְקִיָּהּ, דְּאִיהוּ קִיּוּמָא בְּדַרְגָּא דְּצַדִּיק בְּהַדִּי שְׂכִינְתָּא, וְדָא אִיהוּ רְזָא (משלי ח יז) וּמְשַׁחְרֵי יִמְצְאֲנֵי, דָּא סְלִיק בְּסְלִיקוּ עֲלָאָה.

וְאִי תִימָא, הָא תְּנִינָן, בְּשַׁעְתָּא דְּקִדְשָׁא בְּרִיף הוּא אֲתִי לְבֵי פְנִישְׁתָּא וְלֹא אֲשַׁפַּח תַּמָּן עֲשֶׂרָה מִיד כּוּעֵס, וְאֵת אֲמַרְתָּ הֵהוּא חֵד דְּאַקְדִים אֲתַחְבֵּר בְּשְׂכִינְתָּא, וְקִיּוּמָא בְּדַרְגָּא דְּצַדִּיק.

אַלָּא, לְמַלְפָּא דְּשִׁדְר לְכָל בְּנֵי מְתָא דִּישְׁתַּפְּחוּן עֲמִיָּה בְּיוֹם פְּלָן בְּדוּף פְּלָן, עַד דְּהוּוּ מְזַמְנֵי גְרַמִּיָּהוּ אִינוּן בְּנֵי מְתָא, אַקְדִים חֵד וְאַתָּא לְהֵהוּא אֲתֵר, בֵּין כָּף וּבֵין כָּף אֲתָא מְלָפָא, אֲשַׁפַּח לְהֵהוּא בַר נֶשׁ דְּאַקְדִים תַּמָּן, אָמַר לִיָּה פְּלָן בְּנֵי מְתָא אָן אִינוּן, אָמַר לִיָּה, מְאָרִי, אָנָּא אַקְדִימְנָא מְנִיָּהוּ, וְהָא אִינוּן אֲתָאן אֲבַתְרָאֵי לְפַקוּדָא דְּמְלָפָא, כְּדִין טַב בְּעֵינֵי מְלָפָא, וְיִתִּיב תַּמָּן בְּהַדִּיָּה וְאַשְׁתַּעֵי עֲמִיָּה, וְאַתְעֵבִיד רְחִימָא דְּמְלָפָא, בֵּין כָּף וּבֵין כָּף אֲתוּ כָּל עֲמָא, וְאַתְפִּיִס מְלָפָא עֲמַהוֹן, וְשִׁדְר לֹון לְשָׁלָם.

מתוק מדבש

ע"ב, בְּשַׁעְתָּא דְּקִדְשָׁא בְּרִיף הוּא אֲתִי לְבֵי פְנִישְׁתָּא וְלֹא אֲשַׁפַּח תַּמָּן עֲשֶׂרָה מִיד כּוּעֵס בשעה שהקב"ה בא לבית הכנסת להשרות שכינתו ולא מצא שם עשרה, מיד הוא כועס, וְאֵת אֲמַרְתָּ הֵהוּא חֵד דְּאַקְדִים ואתה אומר שאפילו אחד המקדים לבוא לבית הכנסת אֲתַחְבֵּר בְּשְׂכִינְתָּא וְקִיּוּמָא בְּדַרְגָּא דְּצַדִּיק הוא מתחבר עם השכינה ועומד במדרגת צדיק, הרי שאפילו אם בא רק איש אחד שורה עמו השכינה.

ומתוך אֵלָּא משל למה הדבר דומה לְמַלְפָּא דְּשִׁדְר לְכָל בְּנֵי מְתָא דִּישְׁתַּפְּחוּן עֲמִיָּה בְּיוֹם פְּלָן בְּדוּף פְּלָן למלך ששלח להודיע לכל בני העיר שיהיו נמצאים עמו ביום פלוני במקום פלוני, עַד דְּהוּוּ מְזַמְנֵי גְרַמִּיָּהוּ אִינוּן בְּנֵי מְתָא עד שבני העיר הכינו עצמם לבוא, אַקְדִים חֵד וְאַתָּא לְהֵהוּא אֲתֵר הקדים איש אחד ובא למקום ההוא, בֵּין כָּף וּבֵין כָּף אֲתָא מְלָפָא בין כך ובין כך בא המלך, אֲשַׁפַּח לְהֵהוּא בַר נֶשׁ דְּאַקְדִים תַּמָּן מצא לאיש ההוא שהקדים לבוא לשם, אָמַר לִיָּה שאל לו המלך פְּלָן בְּנֵי מְתָא אָן אִינוּן בני העיר פלונית איפה הם, אָמַר לִיָּה השיב אותו האיש למלך, אָנָּא אַקְדִימְנָא מְנִיָּהוּ אִינוּן, הרי אני הקדמתי את עצמי מהם, וְהָא אִינוּן אֲתָאן אֲבַתְרָאֵי לְפַקוּדָא דְּמְלָפָא והרי הם באים אחרי לצווי המלך, כְּדִין טַב בְּעֵינֵי מְלָפָא אז טוב הדבר בעיני המלך, וְיִתִּיב תַּמָּן בְּהַדִּיָּה וְאַשְׁתַּעֵי עֲמִיָּה וישב שם אצלו ודיבר עמו, וְאַתְעֵבִיד רְחִימָא דְּמְלָפָא ונעשה אוהבו של המלך, בֵּין כָּף וּבֵין כָּף אֲתוּ כָּל עֲמָא בין כך ובין כך באו כל העם, וְאַתְפִּיִס מְלָפָא עֲמַהוֹן וְשִׁדְר לֹון לְשָׁלָם והתרצה המלך עמהם ושלח אותם לשלום.

"מאמר מעלת המקדים לבוא לבית הכנסת" ומבואר בו כי כל הראשון שמקדים לבוא תחילה לבית הכנסת, זוכה לעמוד במדרגת היסוד ונקרא צדיק, והוא המתיוחד עם השכינה, ונעשה אוהבו של הקב"ה, ובשבילו הקב"ה מתפייס עם הצבור המאחרים ואינו כועס עליהם. ואם הוא רגיל בזה הנה יש לו היכרות עם הקב"ה, ולכן אם אחר יום אחד לבוא, הקב"ה שואל עליו.

(מקור המאמר בזהר פרשת תרומה דף קלא ע"א-ב, בבבאורינו כרך ז עמ' סב-סה)

זָפָאָה עֲמָא קְדִישָׁא דְמַאֲרִיהוֹן בְּעֵי עֲלוֹן אֲשֵׁרֵי הַעַם הַקְדוּשׁ שְׂרׁוּבֹנָם מִבְּקֶשׁ עֲלֵיהֶם, וְקָרָא לֹון לְקָרְבָּא לֹון לְגַבְיָהּ וְקוּרָא אוֹתָם לְקֶרֶב אוֹתָם אֲלֵיוּ. כְּדִין אִז כְּשִׁמְאִיר הַבְּקֶר עֲמָא קְדִישָׁא בְּעָאן לְאַתְחַבְרָא וּלְאַעְלָא בְּבֵי פְנִישְׁתָּא עִם הַקְדוּשׁ צְרִיכִים לְהַתְחַבֵּר יַחַד וּלְבׁוֹא לְבֵית הַכְּנֶסֶת, וְכָל מָאן דְּאַקְדִים בְּקִדְמִיתָא אֲתַחְבֵּר בְּשְׂכִינְתָּא בְּחַבּוּרָא חֲדָא וְכָל מִי שִׁמְקִדִים לְבׁוֹא תַחֲלִילָה מִתְחַבֵּר עִם הַשְּׂכִינָה בְּחַבּוּרָא אַחַד.

תָּא חֲזִי, הֵהוּא קְדַמָּאָה דְאַשְׁתַּפַּח בְּבֵי פְנִישְׁתָּא בַּא וְרָאָה הֵרָאשׁוֹן הַנִּמְצָא בְּבֵית הַכְּנֶסֶת, זָפָאָה חוּלְקִיָּהּ דְּאִיהוּ קִיּוּמָא בְּדַרְגָּא דְּצַדִּיק בְּהַדִּיָּה שְׂכִינְתָּא אֲשֵׁרֵי חֲלָקוּ שְׁהוּא עוֹמֵד בְּמַדְרַגַּת צַדִּיק שְׁהוּא הִיסוּד כְּשִׁהוּא מִתְיַחַד עִם הַשְּׂכִינָה, לְפִי שְׁהוּא זָכָה לְהַתְחַבֵּר עִם הַשְּׂכִינָה הַשׁוֹרָה בְּבֵית הַכְּנֶסֶת. וְדָא אִיהוּ רְזָא וְהוּוּ הִיסוּד שְׁכַתוּב וּמְשַׁחְרֵי יִמְצְאֲנֵי פִירוּשׁ אֲלוּ הַמְקַדְיָמִים לְבׁוֹא לְבֵית הַכְּנֶסֶת יִמְצְאוּ אוֹתִי כִי אֲנִי שׁוֹרָה שָׁם, לְכֵן דָּא סְלִיק בְּסְלִיקוּ עֲלָאָה זֶה שִׁמְקִדִים לְבׁוֹא לְבֵית הַכְּנֶסֶת עוֹלָה בְּמַעֲלָה עֲלִיוֹנָה לְפִי שְׁהוּא עוֹמֵד זְמַרְגַּת הִיסוּד.

וְאִי תִימָא הָא תְּנִינָן וְאִם תֵּאמַר הִרִי לְמַדְנֹו בְּמַס' בְּרֻכּוֹת דָּף ו

אָבֵל אִי אֵינּוֹן בְּנֵי מֵתָא לֹא אֲתִינן, וְחַד לֹא אֶקְדִים לְאִשְׁתְּעֵי קָמִי מִלְפָּא, לְאַתְחַזְּאָה בְּגִינֵייהוּ דְהָא פְּלֵהוּ אֲתִינן, מִיָּד פְּעִיס וְרָגִיז מִלְפָּא.

אוּף הָכָא, פִּינּוֹן דְחַד אֶקְדִים וְאִשְׁתַּפַּח בְּכִי פְּנִישְׁתָּא, וְשְׂכִינְתָּא אֲתִיא וְאִשְׁפַּח לִיה, פְּדִין אֲתַחְשִׁיב פְּאֵלוּ פְּלֵהוּ אִשְׁתַּכְּחוּ תַּמָּן, דְהָא דָּא אוּרִיף לֹון תַּמָּן, מִיָּד אֲתַחְבַּרְת עֲמִיה שְׂכִינְתָּא, וְיִתְבִי בְּזוּוּגָא חַד וְאִשְׁתַּמּוּדַע בְּהַדִּיה, וְאוֹתִיב לִיה בְּדַרְגָּא דְצַדִּיק.

וְאִי חַד לֹא אֶקְדִים, וְלֹא אִשְׁתַּכַּח תַּמָּן, מַה פְּתִיב (ישעיה נ ב) מְדוּעַ בְּאֲתִי וְאִין אִישׁ, וְאִין עֲשֶׂרָה לֹא כְּתִיב, אֲלֹא וְאִין אִישׁ לְאַתְחַבְּרָא בְּהַדָּאי לְמַהוּי גְּבָאי, פְּמַה דְאַתְּ אָמַר (דברים לג א) אִישׁ הָאֱלֹהִיִּם, לְמַהוּי בְּדַרְגָּא דְצַדִּיק, וְלֹא עוֹד אֲלֹא דְאִשְׁתַּמּוּדַע בְּהַדִּיה, וְשְׂאִיל עֲלוּי אִי יוֹמָא חַד לֹא אֲתִי, פְּמַה דְאוּקִימְנָא, דְכְּתִיב (ישעיה נ י) מִי בְּכֶם יֵרָא יְהוָה שׁוֹמֵעַ בְּקוֹל עַבְדּוֹ.

מתוק מדבש

כל שכן אם הוא עוסק בתורה או שאומר שירות ותשבחות לפני השי"ת ודאי מעלתו גדולה מאד.

וְאִי חַד לֹא אֶקְדִים וְלֹא אִשְׁתַּכַּח תַּמָּן וְאִם אַחַד לֹא הַקְדִים לְבוֹא וְלֹא נִמְצָא שֵׁם, מַה פְּתִיב מְדוּעַ בְּאֲתִי וְאִין אִישׁ הִנֵּה וְאִין עֲשֶׂרָה לֹא כְּתִיב, אֲלֹא וְאִין אִישׁ וְהִינּוּ אִפִּילוּ אִישׁ אַחַד אֵינּוּ נִמְצָא לְאַתְחַבְּרָא בְּהַדָּאי לְמַהוּי גְּבָאי לְהַתְחַבֵּר עִמִּי לְהִיּוֹת אֲצִלִּי, פְּמַה דְאַתְּ אָמַר אִישׁ הָאֱלֹהִיִּם הִינּוּ הִיסוּד שְׁהוּא צַעֲלָה שֶׁל הַמַּלְכוּת, אֲף כֹּאן מַה שְׂכַמוּז אִישׁ הַכּוֹנֵה עַל הַרְשָׁטוֹן שֶׁנֶּחַ לְצִית הַכְּנַסַּת לְמַהוּי בְּדַרְגָּא דְצַדִּיק לְהִיּוֹת נְמַדְרַגַּת הִיסוּד הַנִּקְרָא לְדִיק. וְלֹא עוֹד, אֲלֹא דְאִשְׁתַּמּוּדַע בְּהַדִּיה וְשְׂאִיל עֲלוּי אִי יוֹמָא חַד לֹא אֲתִי אֲלֹא שְׂכַבֵּר יֵשׁ לוֹ הִיכְרוּת עִמוּ וְשׁוֹאֵל עֲלוּי אִם יוֹם אַחַד לֹא בָּא, מַה טִּיבּוּ שֶׁל פְּלוּנִי לְמַה לֹא בָּא, פְּמַה דְאוּקִימְנָא כְּמוֹ שְׁהַעֲמַדְנוּ בְּמַס' בְּרַכּוֹת דָּף ו ע"ב, דְכְּתִיב מִי בְּכֶם יֵרָא יְהוָה שׁוֹמֵעַ בְּקוֹל עַבְדּוֹ פִּירוּשׁ שֶׁהִיא רִגִיל לְבָא אֵלַי.

אָבֵל אִי אֵינּוֹן בְּנֵי מֵתָא לֹא אֲתִינן אַבֵּל אִם בְּנֵי הַעִיר הֵהֱם לֹא בָאוּ, וְחַד לֹא אֶקְדִים לְאִשְׁתְּעֵי קָמִי מִלְפָּא וְלִכְלֵל הַפְּחוֹת אַחַד מֵהֶם לֹא הִיָּה בָּא לְדַבֵּר לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ, לְאַתְחַזְּאָה בְּגִינֵייהוּ דְהָא פְּלֵהוּ אֲתִינן לְהַרְאוֹת בְּשִׁבְלֵם אֲצִל הַמֶּלֶךְ שְׂכוּלֵם בָּאִים, מִיָּד פְּעִיס וְרָגִיז מִלְפָּא מִיָּד הַמֶּלֶךְ כּוּעַס וְנִרְגַז.

אוּף הָכָא אֲף כֹּאן מַה שְׁלַמְדְנוּ שְׁבַשְׁעָה שְׁהַקְבִּי"ה בָּא לְבֵית הַכְּנַסַּת וְלֹא מִצָּא שֵׁם עֲשֶׂרָה מִיָּד כּוּעַס, הִינּוּ כְּשֹׂאִין אֲף אַחַד בְּבֵית הַכְּנַסַּת, אַבֵּל פִּינּוֹן דְחַד אֶקְדִים וְאִשְׁתַּפַּח בְּכִי פְּנִישְׁתָּא כִּיּוֹן שְׂאֲחַד מִקְדִים וְנִמְצָא בְּבֵית הַכְּנַסַּת, וְשְׂכִינְתָּא אֲתִיא וְאִשְׁפַּח לִיה וְהַשְׂכִּינָה בָּאָה וּמוֹצָאֵת אוֹתוֹ שֵׁם, פְּדִין אֲתַחְשִׁיב פְּאֵלוּ פְּלֵהוּ אִשְׁתַּכְּחוּ תַּמָּן אִזּוּ נַחֲשַׁב כְּאִילוּ כּוּלֵם נִמְצָאוּ שֵׁם, דְהָא דָּא אוּרִיף לֹון תַּמָּן כִּי זֶה מַחֲכָה עֲלֵיהֶם שֵׁם, וְנַחֲשַׁב כְּאִילוּ הוּא אוֹמֵר אֲנִי הַקְדַּמְתִּי לְבוֹא וְשֹׂאֵר הַעַם בָּאִים אַחֲרַי, מִיָּד אֲתַחְבַּרְת עֲמִיה שְׂכִינְתָּא מִיָּד מִתְחַבַּרְת הַשְׂכִּינָה עִמוּ, וְיִתְבִי בְּזוּוּגָא חַד וְיִוֹשְׁבִים בְּחִבּוּר אַחַד, וְאִשְׁתַּמּוּדַע בְּהַדִּיה וְאוֹתִיב לִיה בְּדַרְגָּא דְצַדִּיק וְעוֹשֶׂה הַכִּירוּת עִמוּ, וְנַעֲשֶׂה אוֹהַבּוּ וּמִיּוֹדְעוּ וּמוֹשִׁיב אוֹתוֹ בְּמַדְרַגַּת צַדִּיק וְאִפִּילוּ אִם לֹא יַעֲסוּק בְּתוֹרָה אוּ בְּשִׁירוֹת וְתַשְׁבַּחוֹת,

תרומה יום שני

מעלת פסוקי דומרה

כִּד אֲתִי צַפְרָא וְצַבּוּרָא אֲשֶׁתְּכַחוּ בְּבִי כְּנִישְׁתָּא, בְּעוּ לְאַשְׁתַּכְּחָא בְּשִׁירִין וְתוֹשְׁבֵי חַדְוָה, וְהָא אוֹקִימְנָא דְסִדּוּרָא אִיהוּ לְאַתְעָרָא רְחִימוּ לְעִילָא וְתַתָּא, לְאַתְקַנָּא תְּקוּנִין, וְלְאַתְעָרָא חַדְוָה, דְּהָא בְּגִין דָּא לִינְוִאי מִתְעָרִי לְאַתְעָרָא רְחִימוּ וְחַדְוָה לְעִילָא, בְּאִינוּן שִׁירִין וְתוֹשְׁבֵי חַדְוָה.

וּמֵאֵן דְּמִשְׁתַּעִי בְּבִי כְּנִישְׁתָּא בְּמַלְיִן דְּחוּל, וְוִי לִיה דְּאַחְזִי פְרוּדָא, וְוִי לִיה דְּגָרַע מְהִימְנוּתָא. וְוִי לִיה דְּלִית לִיה חוּלְקָא בְּאַלְהָא דְיִשְׂרָאֵל, דְּאַחְזִי דְּהָא לִית לִיה אֱלֹהִים, וְלֹא אֲשֶׁתְּכַח תְּמָן, וְלֹא דְּחִיל מְנִיָּה, וְאַנְהִיג קְלָנָא בְּתַקּוּנָא עֲלָאָה דְּלְעִילָא.

דְּהָא בְּשַׁעְתָּא דְיִשְׂרָאֵל מְסַדְרִי בְּבִי כְּנִישְׁתָּא סִדּוּרָא דְשִׁירִין וְתוֹשְׁבֵי חַדְוָה דְצִלוּתָא, כְּדִין מִתְפַּנְשִׁי תְּלַת מְשַׁרְיִין דְּמִלְאכִי עֲלָאי, מְשַׁרְיִיתָא חַדָּא אִינוּן מְלָאכִין קְדִישִׁין, דְּקָא מְשַׁבְּחֵן לְקַדְשָׁא בְּרִיף הוּא בִּימְמָא, בְּגִין דְּאִית אַחְרָנִין דְּקָא מְשַׁבְּחֵן לְקַדְשָׁא בְּרִיף הוּא בְּלִילָא, וְאַחְרָנִין אִינוּן דְּקָא מְשַׁבְּחֵן לְקַדְשָׁא בְּרִיף הוּא וְאַמְרִין שִׁירִין וְתוֹשְׁבֵי חַדְוָה בְּהַדְיָהוּ דְיִשְׂרָאֵל בִּימְמָא.

מתוק מדבש

שיש פירוד בעולמות העליונים, ווי ליה דגָרַע מְהִימְנוּתָא אוי לו שגורע את האמונה שהיא יחוד השלם, ווי ליה דְּלִית לִיה חוּלְקָא בְּאַלְהָא דְיִשְׂרָאֵל אוי לו שאין לו חלק באלה"י ישראל, דְּאַחְזִי דְּהָא לִית לִיה אֱלֹהִים שהרי הוא מראה שאין לו אלוה"ה כיון שאינו בוש ממנו מלהפסיק בשבחיו, ואפילו אם יש לו אמונה אבל וְלֹא אֲשֶׁתְּכַח תְּמָן הוא חושב בדעתו שלא נמצא הקב"ה שם בבית הכנסת, ואפילו שחושב שהוא שם אבל וְלֹא דְּחִיל מְנִיָּה הוא אינו ירא ממנו, וְאַנְהִיג קְלָנָא בְּתַקּוּנָא עֲלָאָה דְּלְעִילָא ונוהג בזיון בתקון של מעלה שנתקן בשעה שישראל מתפללים, כי על ידי שמפסיק באמצע התפלה בשיחה בטלה מראה בזה שאין השבחים והתפלות מתקנים למעלה כלום.

וחוזר לסדר התפלה ואמר דְּהָא בְּשַׁעְתָּא דְיִשְׂרָאֵל מְסַדְרִי בְּבִי כְּנִישְׁתָּא סִדּוּרָא דְשִׁירִין וְתוֹשְׁבֵי חַדְוָה דְצִלוּתָא כי בשעה שישראל מסדרים בבית הכנסת סדר של השירות והתשבחות וסדר התפלה, כְּדִין מִתְפַּנְשִׁי תְּלַת מְשַׁרְיִין דְּמִלְאכִי עֲלָאי אז מתקבצים ג' מחנות של מלאכי מעלה לומר שירות ותשבחות וקדושות יחד עם ישראל, ומפרש מְשַׁרְיִיתָא חַדָּא אִינוּן מְלָאכִין קְדִישִׁין דְּקָא מְשַׁבְּחֵן לְקַדְשָׁא בְּרִיף הוּא בִּימְמָא מחנה אחד הם המלאכים הקדושים שבעולם היצירה שמשבחים להקב"ה ביום, בְּגִין דְּאִית אַחְרָנִין דְּקָא מְשַׁבְּחֵן לְקַדְשָׁא בְּרִיף הוּא בְּלִילָא לפי שיש שם מלאכים אחרים שמשבחים להקב"ה בלילה, וְאַחְרָנִין אִינוּן דְּקָא מְשַׁבְּחֵן לְקַדְשָׁא בְּרִיף הוּא וְאַמְרִין שִׁירִין וְתוֹשְׁבֵי חַדְוָה בְּהַדְיָהוּ דְיִשְׂרָאֵל בִּימְמָא ואחרים הם אלו המלאכים שמשבחים להקב"ה ואומרים שירות ותשבחות יחד עם ישראל ביום, היינו פסוקי דומרה מברוך שאמר עד ישתבח, והם אינם אלו המלאכים שמשבחים בלילה.

"מאמר מעלת פסוקי דומרה" ומבואר בו כי פסוקי דומרה הנאמרים בצבור, הם מבערים את המקורנים העליונים, ומעוררים שמחה בעליונים וממשיכים אור לתחתונים. ומבאר כי באמירת הזמירות משתתפים עמנו שלשה מחנות מלאכים, המלצים עלינו זכות להעלות תפילתנו. ומבואר עוד חומר איסור שיחה בטלה בבית הכנסת, שמראה בזיון בכבוד המקום, ומראה כאלו אין השבחים והתפלות מתקנים למעלה כלום, ועונשו חמור שאין לו חלק באלה"י ישראל, רח"ל.

(מקור המאמר בוחר פרשת תרומה דף קלא ע"ב, בבאוריניו כרך ז עמ' 10-108)

כִּד אֲתִי צַפְרָא וְצַבּוּרָא אֲשֶׁתְּכַחוּ בְּבִי כְּנִישְׁתָּא כְּשַׁבָּא הַבְּקָר, וְהַצְּבוּר כְּבָר נִמְצָאִים בְּבֵית הַכְּנֶסֶת, בְּעוּ לְאַשְׁתַּכְּחָא בְּשִׁירִין וְתוֹשְׁבֵי חַדְוָה צְרִיכִים לְהַמְצֵא בְּשִׁירֵי וְתַשְׁבְּחוֹת שֶׁל דוּד הַמֶּלֶךְ, הֵינּוּ לומר פְּסוּקֵי דוּמְרָה, כִּי כָל סֵדֵר הַתְּפִלָּה צְרִיכִים לומר בְּצַבּוּר, וְהָא אוֹקִימְנָא דְסִדּוּרָא אִיהוּ לְאַתְעָרָא רְחִימוּ לְעִילָא וְתַתָּא וְהָרִי הַעֲמַדְנוּ שְׁטַעַם סֵדֵר זֶה הוּא לְעוֹרֵר אַהֲבָה לְמַעְלָה וּלְמַטָּה, וְהֵינּוּ לְאַתְקַנָּא תְּקוּנִין וְלְאַתְעָרָא חַדְוָה לְתַקֵּן הַתִּיקוּנִים וּלְעוֹרֵר הַשְּׂמִיחָה לְמַעְלָה כְּדִי לְהַמְשִׁיךְ אֹרֶךְ עֲלֵינוּ לְמַטָּה, דְּהָא בְּגִין דָּא לִינְוִאי מִתְעָרִי לְאַתְעָרָא רְחִימוּ וְחַדְוָה לְעִילָא בְּאִינוּן שִׁירִין וְתוֹשְׁבֵי חַדְוָה כִּי בְּשִׁבִיל זֶה הַלּוּיִם הֵיוּ מְעוֹרְרִים בְּבֵית הַמִּקְדָּשׁ בְּשִׁירֵי וְתַשְׁבְּחוֹת כְּדִי שֶׁתְּעוֹרֵר אַהֲבָה וְשְׂמִיחָה לְמַעְלָה עַל יְדֵי אֵלּוּ הַשִּׁירֵי וְהַתְּשַׁבְּחוֹת, וְכִמוּ כֵן צְרִיכִים יִשְׂרָאֵל לומר פְּסוּקֵי דוּמְרָה לְעוֹרֵר אַהֲבָה וְשְׂמִיחָה לְמַעְלָה, כִּי הַחִיצוֹנִים הַנִּמְצָאִים בֵּין עוֹלָם לְעוֹלָם מְעוֹרְרִים שְׂנֵאָה עַל יִשְׂרָאֵל לְמַעְלָה, וְעַל יְדֵי הַזְּמִירוֹת מְבַעֲרִים אוֹתָם וּמִתְעוֹרֵרֵת אַהֲבָה לְמַעְלָה.

וּמֵאֵן דְּמִשְׁתַּעִי בְּבִי כְּנִישְׁתָּא בְּמַלְיִן דְּחוּל מִי שְׂמַדְכָר בְּבֵית הַכְּנֶסֶת דְּבַרְבֵי חוּל, וְוִי לִיה דְּאַחְזִי פְרוּדָא אוי לו שמראה

מִשְׁרִייתָא תְּנִינָא אינון מְלָאכִין קְדִישִׁין, דְּמִשְׁתַּפְּחִי בְּכָל קְדוּשָׁה וּקְדוּשָׁה דְּיִשְׂרָאֵל מְקַדְּשִׁי לְתַתָּא, וּבְשִׁלְטָנָא דְּלֵהוּן כָּל אינון דְּמִתְעַרְיִן בְּכָל אינון רְקִיעִין, בְּהֵיא צְלוֹתָא דְּיִשְׂרָאֵל.

מִשְׁרִייתָא תְּלִיתָאָה אינון עוֹלָמְתָן עֲלָאִין, דְּקָא מִתְתַּקְּנִי עִם מְטְרוֹנִיתָא, וּמִתְקַנִּי לָהּ לְאֶעְלָא לָהּ קָמִי מְלָכָא, וְאֵלִין אינון מְשַׁרְיִין עֲלָאִין עַל כְּלָהוּ.

וְכִלְהוּ מִתְתַּקְּנִי בְּסִדוּרָא דְּיִשְׂרָאֵל, דְּמִתְתַּקְּנִי לְתַתָּא בְּאינון שִׁירִין וְתוֹשְׁבֵיחֻן, וּבְהֵיא צְלוֹתָא דְּקָא מְצִלוּ יִשְׂרָאֵל.

כִּיּוֹן דְּאֵלִין תְּלִת מְשַׁרְיִין מְזַדְּמָנִן, כְּדִין יִשְׂרָאֵל פְּתַחִי שִׁירְתָּא וְזַמְרִי קָמִי מְאָרִיהוּן, וְהֵיא מְשַׁרְיִיתָא חֲדָא דִּי מְמַנָּא לְשִׁבְחָא לְמְאָרִיהוּן בִּימְמָא, אֲזַדְּמָנִן עֲלֵיהוּ וְזַמְרִי עֲמָהוּן כְּחֲדָא, בְּאינון שְׁבַחִי דְּדוֹד מְלָכָא, וְהָא אוּקִימָנָא מְלִי.

מתוק מדבש

וְכִלְהוּ מִתְתַּקְּנִי בְּסִדוּרָא דְּיִשְׂרָאֵל וְכָל הַגֵּי מַחֲנוֹת מְלָאכִים מִתְתַּקְּנִים בְּסִדֵּר תְּפִלַּתָם שֶׁל יִשְׂרָאֵל, דְּמִתְתַּקְּנִי לְתַתָּא בְּאינון שִׁירִין וְתוֹשְׁבֵיחֻן וּבְהֵיא צְלוֹתָא דְּקָא מְצִלוּ יִשְׂרָאֵל שֶׁהֵם מִתְתַּקְּנִים בְּאֵלֵי הַשִּׁירוֹת וְהַתְּשֻׁבָּחוֹת שֶׁל פְּסוּקֵי דוֹמְרָה וּבְתַפְלָתָן שֶׁל יִשְׂרָאֵל שֶׁמִּתְפַּלְלִים לְמַטָּה בְּעוֹלָם הַזֶּה.

כִּיּוֹן דְּאֵלִין תְּלִת מְשַׁרְיִין מְזַדְּמָנִן כִּיּוֹן שְׂאֵלוּ הַגֵּי מַחֲנוֹת מְזַדְּמָנִים יַחַד, כְּדִין יִשְׂרָאֵל פְּתַחִי שִׁירְתָּא וְזַמְרִי קָמִי מְאָרִיהוּן אֲזִי יִשְׂרָאֵל פּוֹתַחִים בְּשִׁירָה וּמְזַמְרִים לְפָנֵי קוֹנֵיהֶם, וְהֵיא מְשַׁרְיִיתָא חֲדָא דִּי מְמַנָּא לְשִׁבְחָא לְמְאָרִיהוּן בִּימְמָא וּמַחֲנָה הִיא הָרֵאשׁוֹן הַמְמוֹנָה לְשַׁבַּח לְקוֹנֵם בְּיוֹם, אֲזַדְּמָנִן עֲלֵיהוּ מְזַדְּמָנִים עֲלֵיהֶם, וְזַמְרִי עֲמָהוּן כְּחֲדָא בְּאינון שְׁבַחִי דְּדוֹד מְלָכָא וּמְזַמְרִים יַחַד עִמָּהֶם בְּאֵלֵי הַשְּׁבָחִים שֶׁל דוֹד הַמֶּלֶךְ, וְהָא אוּקִימָנָא מְלִי וְהִי הַעֲמַדְנוּ כְּבָר אֵלֵי הַדְּבָרִים, מַעֲתָה צָא וְלִמַּד כַּמָּה אֲזַהֲרָה צְרִיךְ כְּשֹׂאֲמְרִים הַזְּמִירוֹת שִׂיאֲמְרוּ בִּיחַד בְּשִׁפָּה בְּרוּרָה אַחֲרֵי שֶׁהִמְלָאכִים הֵם חֲבָרִים עִמָּנוּ בְּזִמְרִירוֹתֵינוּ.

מִשְׁרִייתָא תְּנִינָא אינון מְלָאכִין קְדִישִׁין מַחֲנָה הַשְּׁנִי הֵם הַמְלָאכִים הַקְּדוּשִׁים דְּמִשְׁתַּפְּחִי בְּכָל קְדוּשָׁה וּקְדוּשָׁה דְּיִשְׂרָאֵל מְקַדְּשִׁי לְתַתָּא שְׁנִמְצָאִים בְּכָל קְדוּשָׁה וּקְדוּשָׁה שִׁישְׂרָאֵל מְקַדְּשִׁים לְמַטָּה בְּאִמִּירַת קְדוּשׁ קְדוּשׁ קְדוּשׁ, וּבְשִׁלְטָנָא דְּלֵהוּן וְתַחַת מַמְשַׁלַּת אֵלֵי הַמְלָאכִים נִמְצָאִים כָּל אינון דְּמִתְעַרְיִן בְּכָל אינון רְקִיעִין בְּהֵיא צְלוֹתָא דְּיִשְׂרָאֵל כָּל אוֹתָם הַמְלָאכִים שֶׁמִּתְעוֹרְרִים בְּכָל הַרְקִיעִים שֶׁבְּעוֹלָם הַעֲשִׂיָה לְתַת כַּח לְתַפְלַת יִשְׂרָאֵל לְעֹלוֹת לְמַעְלָה עַל יְדֵי שֶׁהֵם מְלִיצִים טוֹב עַל תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל, וְאִינָה מִתְעַכֵּבַת עַל יְדֵי הַמְקַטְרָגִים הַעוֹמְדִים בְּפִרְשַׁת דְּרָכִים לְקַטְרַג עַל הַתְּפִלוֹת.

מִשְׁרִייתָא תְּלִיתָאָה אינון עוֹלָמְתָן עֲלָאִין מַחֲנָה הַשְּׁלִישִׁי הֵם הַעֲלָמוֹת הָעֲלִיוֹנוֹת הַנִּקְרָאוֹת עֲלָמוֹת שִׁיר, שֶׁהֵם סוֹד שֶׁבַע הַנְּעוּרוֹת הָרְאוּיוֹת לְתַת לְהַשְׁכִּינָה מִבֵּית הַמֶּלֶךְ, וְהֵם נִמְצָאוֹת בְּזוֹ הַיְּכֹלוֹת שֶׁבְּעוֹלָם הַבְּרִיאָה, דְּקָא מִתְתַּקְּנִי עִם מְטְרוֹנִיתָא שֶׁמִּתְתַּקְּנוֹת בְּתַקּוּנֵי הַשְּׁכִינָה, וּמִתְקַנִּי לָהּ לְאֶעְלָא לָהּ קָמִי מְלָכָא וּמִתְקַנּוֹת וּמְקַשְׁטוֹת אוֹתָהּ לְהַבִּיאָה לְפָנֵי הַמֶּלֶךְ בִּיחַד לְסוֹד הַיְּחֻד, וְאֵלִין אינון מְשַׁרְיִין עֲלָאִין עַל כְּלָהוּ וְאֵלֵי הֵם מַחֲנוֹת הָעֲלִיוֹנִים שֶׁבְּעוֹלָם הַבְּרִיאָה שֶׁהֵם לְמַעְלָה עַל כָּל הַמַּחֲנוֹת.

תרומה יום שלישי

מעלת שירת הים וברכת ישתבח

בְּהֵהוּא זְמַנָּא דְּמִסִּימֵי יִשְׂרָאֵל שְׁבַחֵי דְּאִינוּן תּוֹשְׁבְחֵן דְּדוּד, פְּדִין תּוֹשְׁבְחָתָא דְּשִׁירְתָּא דְּיִמָּא פְּמָה דְּאֻקִּימָנָא, וְאִי תִימָא הָאִי תּוֹשְׁבְחָתָא אֲמָאִי אִיְהִי בְּתַקּוּנָא בְּתַרְיִיתָא בְּתַר שְׁבַחֵי דְּדוּד, וְהָא תּוֹרָה שְׁבַכְתָּב אֲקַדְיִמַת לְתוֹרָה שְׁבַעַל פֶּה, וְאֲקַדְיִמַת לְנְבִיאִים וְאֲקַדְיִמַת לְפְתוּבִים, וְכִמָּה דְּאֲקַדְיִמַת הָכִי אֲצַטְרִיף לְאֲקַדְמָא. אֲלָא מְגוּ דְּכִנְסַת יִשְׂרָאֵל לָא אֲתַתְקַנַּת אֲלָא מִתּוֹרָה שְׁבַכְתָּב, מְשׁוּם הָכִי אֲצַטְרִיף לֹמַר לָהּ בְּשִׁירוּתָא דְּתַקּוּנָהָא.

וְהָאִי תּוֹשְׁבְחָתָא מְעַלְיָא מְפַל שְׁאָר תּוֹשְׁבְחֵן דְּעַלְמָא, וְאִיְהִי לָא אֲתַתְקַנַּת מְפַלְהוּ, פְּמָה דְּאֲתַתְקַנַּת מִתּוֹשְׁבְחָתָא דָּא, וּבְגִין דָּא אִיְהִי סְמוּךְ לְצִלּוּתָא דְּמִיּוֹשֵׁב, פְּמָה דְּאֻקִּימָנָא.

בְּהָ שַׁעְתָּא פַּד שִׁירְתָּא דְּיִמָּא אֲתַמַּר, מִתְעַטְרָא כְּנִסַּת יִשְׂרָאֵל בְּהֵהוּא כְּתָרָא דְּזַמִּין קַדְשָׁא בְּרִיף הוּא לְאֲעַטְרָא לְמַלְכָּא מְשִׁיחָא, וְהֵהוּא כְּתָרָא גְּלִיפָא מְחַקְקָא בְּשִׁמְהֵן קְדִישִׁין, פְּמָה דְּאֲתַעַטְר קַדְשָׁא בְּרִיף הוּא הֵהוּא יוֹמָא דְּאֲעַבְרוּ יִשְׂרָאֵל יַת יִמָּא, וְאֲטַבַּע לְכָל מְשָׁרְיִין דְּפְרַעָה וּפְרַשׁוּהִי.

מתוק מדבש

שבכתב סהיא סוד ז"א, מְשׁוּם הָכִי אֲצַטְרִיף לֹמַר לָהּ בְּשִׁירוּתָא דְּתַקּוּנָהָא מְשׁוּם זֶה צְרִיכִים לֹמַר שִׁירַת הַיָּם שֶׁהוּא בְּתוֹרָה שֶׁבְּכַתֵּב בְּתַחֲלִיל תִּיקוּנָה, כְּלוּמַר סְמוּךְ לְבִרְכַת יוֹצֵר שֶׁהִיא תְּקוּן הַשְּׂכִינָה. וְהָאִי תּוֹשְׁבְחָתָא מְעַלְיָא מְפַל שְׁאָר תּוֹשְׁבְחֵן דְּעַלְמָא וְשַׁבַּח זֶה חֲשׁוּב מְכַל שְׁאָר תְּשַׁבְּחוֹת שְׁבַעֲוֹלָם, וְאִיְהִי לָא אֲתַתְקַנַּת מְפַלְהוּ וְהַשְּׂכִינָה אֵינָה מִתְתַּקַּנַּת מְכַל שְׁאָר הַתְּשַׁבְּחוֹת, פְּמָה דְּאֲתַתְקַנַּת מִתּוֹשְׁבְחָתָא דָּא כְּמוֹ שֶׁנִּתְקַנַּת מִשַׁבַּח זֶה שֶׁל שִׁירַת הַיָּם, וּבְגִין דָּא אִיְהִי סְמוּךְ לְצִלּוּתָא דְּמִיּוֹשֵׁב פְּמָה דְּאֻקִּימָנָא וּבְשִׁבִיל זֶה שִׁירַת הַיָּם סְהִיא נְתַפְאֶרֶת, סְמוּכָה לְתַפְלָה דְּמִיּוֹשֵׁב שֶׁהִיא תַּפְלַת יוֹצֵר סְהִיא נְמַלְכוֹת כְּמוֹ שֶׁכָּתַב בִּיאֲרֹנוּ.

בְּהָ שַׁעְתָּא פַּד שִׁירְתָּא דְּיִמָּא אֲתַמַּר בְּאוֹתָהּ שַׁעָה כְּשִׂירָאֵל אֹמְרִים שִׁירַת הַיָּם, מִתְעַטְרָא כְּנִסַּת יִשְׂרָאֵל בְּהֵהוּא כְּתָרָא דְּזַמִּין קַדְשָׁא בְּרִיף הוּא לְאֲעַטְרָא לְמַלְכָּא מְשִׁיחָא מִתְעַטְרַת כְּנִסַּת יִשְׂרָאֵל בְּכַתֵּר הַהוּא שַׁעְתִּיד הַקְּב"ה לְעַטֵּר בּוֹ אֶת מֶלֶךְ הַמְּשִׁיחַ, וְהֵהוּא כְּתָרָא גְּלִיפָא מְחַקְקָא בְּשִׁמְהֵן קְדִישִׁין וְכַתֵּר הַהוּא הוּא מְפוֹתַח וְנַחֲקָא בְּשִׁמּוֹת הַקְּדוּשִׁים, שְׁבוּ יִתְעַטֵּר מְשִׁיחַ פְּמָה דְּאֲתַעַטְר קַדְשָׁא בְּרִיף הוּא הֵהוּא יוֹמָא דְּאֲעַבְרוּ יִשְׂרָאֵל יַת יִמָּא כְּמוֹ שֶׁנִּתְעַטֵּר הַקְּב"ה בְּכַתֵּר הַזֶּה בְּאוֹתוֹ הַיּוֹם כְּשַׁעְבְּרוּ יִשְׂרָאֵל אֶת הַיָּם, וְאֲטַבַּע לְכָל מְשָׁרְיִין דְּפְרַעָה וּפְרַשׁוּהִי וְהַטְּבִיעַ לְכָל חַמְנוֹת פְּרַעָה וּפְרַשִׁיו, כִּי אַז עַל יְדֵי הַנִּיסִים שֶׁנַּעֲשׂוּ בְּקִרְיַעַת יָם סוּף, נִתְפָּרְסָם לְכָל הָעַמִּים כִּי הַקְּב"ה הוּא הַמְּנַהִיג לְכָל הַבְּרוּאִים, וְעַל יְדֵי זֶה נִכְתַּר הַקְּב"ה לְעֵינֵי כָל בְּכַח שְׁמוֹ הַגְּדוֹל שֶׁמִּמֶּנּוּ נִמְצְאוּ כָּל הַנִּמְצָאִים כּוֹלָם, וְלִפִּי שֶׁגַם מֶלֶךְ הַמְּשִׁיחַ יַחֲדָשׁ נִסִּים לְעֵינֵי כָל, וְעַל יְדֵי זֶה יוֹדוּ הַכָּל שֶׁהוּא אֶחָד וְשִׁמּוֹ אֶחָד, לְכֵן גַּם הוּא יִתְעַטֵּר בְּכַתֵּר הַזֶּה שֶׁנִּתְעַטֵּר בּוֹ הַקְּב"ה בְּקִרְיַעַת יָם סוּף.

"מאמר מעלת שירת הים וברכת ישתבח" ומבואר בו כי על ידי אלו השירות והשבחים אנו מעטרים את השכינה הקדושה. ומבואר כי שירת הים היא השבח הגדול שבכל התשבחות כי היה בו פרסום גדול לנש. ומו שאומר שירה זו בכונה יזכה לראות את מלך המשיח מעוטר בכתר. ומבאר עוד כי בשבח ברכת ישתבח יש י"ג שבחים, והם הארות ששורשם בכתר הנמשכים על ידי שבח זה לשכינה הקדושה, ולכן אסור להפסיק בשיחה ביניהם כדי שלא לגרום פגם, וקללה לעצמו מן המלאכים המשתתפים בשבח זה.

(מקור המאמר בזהר פרשת תרומה דף קלא ע"ב - קלב ע"א, בבאורינו כרך ז עמ' סט-עג)

בְּהֵהוּא זְמַנָּא דְּמִסִּימֵי יִשְׂרָאֵל שְׁבַחֵי דְּאִינוּן תּוֹשְׁבְחֵן דְּדוּד בְּזַמִּין הַהוּא שְׁמִסִּימֵים יִשְׂרָאֵל אֶת הַשְּׁבַחִים שֶׁל תְּשַׁבְּחוֹת שֶׁל דוּד הַמֶּלֶךְ, פְּדִין תּוֹשְׁבְחָתָא דְּשִׁירְתָּא דְּיִמָּא פְּמָה דְּאֻקִּימָנָא אֹמְרִים הַשְּׁבַח שֶׁל שִׁירַת הַיָּם כְּמוֹ שֶׁהַעֲמַדְנוּ, שַׁעַל יְדֵי זֶה הַשְּׂכִינָה מִתְעַטְרַת וּמִתְקַשֶּׁטת כְּדַלְקָמֵן. וְאִי תִימָא הָאִי תּוֹשְׁבְחָתָא אֲמָאִי אִיְהִי בְּתַקּוּנָא בְּתַרְיִיתָא בְּתַר שְׁבַחֵי דְּדוּד וְאִם תֵּאמַר שַׁבַּח זֶה לְמָה הוּא בְּתַקּוּן הָאֲחֵרוֹן אַחַר הַשְּׁבַחִים שֶׁל דוּד שֶׁהֵם בְּכַתוּבִים, וְהָא תּוֹרָה שְׁבַכְתָּב אֲקַדְיִמַת לְתוֹרָה שְׁבַעַל פֶּה וְהִיא תּוֹרָה שֶׁבְּכַתֵּב קִדְמָה לְתוֹרָה שֶׁבַעַל פֶּה, וְאֲקַדְיִמַת לְנְבִיאִים וְאֲקַדְיִמַת לְפְתוּבִים וְקִדְמָה לְנְבִיאִים וְקִדְמָה לְכַתוּבִים, וְכִמָּה דְּאֲקַדְיִמַת הָכִי אֲצַטְרִיף לְאֲקַדְמָא וְכִמָּה שֶׁהִיא קוֹדֶמַת בְּסֹדֵר מַעֲלָתָה כֵּךְ הִיוּ צְרִיכִים לְהַקְדִּים אֲמִירַת שִׁירַת הַיָּם שֶׁהִיא בְּתוֹרָה שֶׁבְּכַתֵּב קוֹדֶם פְּסוּקֵי דְּזִמְרָה שֶׁהֵם בְּכַתוּבִים.

וּמִתְרַץ אֲלָא מְגוּ דְּכִנְסַת יִשְׂרָאֵל לָא אֲתַתְקַנַּת אֲלָא מִתּוֹרָה שְׁבַכְתָּב אֲלָא מִתּוֹךְ שֶׁהַשְּׂכִינָה אֵינָה מִתְתַּקַּנַּת אֲלָא מִתּוֹרָה

בְּגִין דָּא בְּעֵי בַר נָשׁ לְשׁוּאָה רְעוּתִיהָ בְּהַאי שְׂרִיתָא, וְכָל מֵאן דְּזָכִי לָהּ בְּהַאי עֲלָמָא, זָכִי לְמַחְמֵי לְמַלְכָּא מְשִׁיחָא בְּתַקּוּנֵי הַהוּא פְּתָרָא, וּבְחֻגְרֵי דְזִינְיָהּ, וְזָכִי לְשִׁבְחָא הַאי שְׂרִיתָא תַּמָּן, וְהָא אוּקִימְנָא מְלִי.

כִּינּוּן דְּמְטֵי בַר נָשׁ לְיִשְׁתַּבַּח, נָטַל קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא הַהוּא פְּתָרָא וְשׁוּי לִיהּ קַמִּיהּ, וּכְנִסַּת יִשְׂרָאֵל שְׂרִיאת לְאַתְתַּקְנָא לְמִיתֵי קַמִּי מַלְכָּא עֲלָאָה.

וְאַצְטְרִיךְ לְאַכְלָלָא לָהּ בְּתַלְיִסְרָא מְכִילָן דְּרַחֲמֵי עֲלָאֵי, דְּמַנְהוּן אֲתַבְּרַכַּת, וְאַיְנוּן תְּלִיסְרָא בּוּסְמִין עֲלָאֵין, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (שיר ד' יד) נִרְדָּ וְכַרְפּוּם קָנָה וְקַנְמוּן וְגו', וְהִכָּא אֵינוּן, שִׁיר, וּשְׂבַחָהּ, הִלְל, וְזַמְרָה, עוֹז, וּמְמַשְׁלָה, נֶצַח, גְּדוּלָה, וּגְבוּרָה, תְּהִלָּה, וְתַפְאָרַת, קְדוּשָׁה, הָא תְּרִיסְרָא, וּלְבַתֵּר לְחַבְרָא לָהּ בְּהַדְיָהּ, וְלוֹמַר וּמַלְכוּתָּהּ הָא תְּלִיסְרָא, בְּגִין דְּאִיהִי מִתְּבַרְכָּא מְנִייהוּ.

וְעַל דָּא אַצְטְרִיךְ בְּשַׁעְתָּא דְּאַתְּכַלִּילַת בִּינְיָהּ, לְשׁוּאָה לְבָא וּרְעוּתָא בְּהַאי, וְלֹא לְיִשְׁתַּעֵי כְּלָל, דְּלֹא לְפָסוּק בִּינְיָהּ, וְאֵי פְּסִיק בִּינְיָהּ, מִתַּחַת גְּדַפֵּי פְּרוּבֵינָא נְפִיק חַד שְׁלַהּוּבָא, וְקֹאֲרֵי בְּחִילָא וְאָמַר, פְּלַנְיָא דֵי פְּסִיק גְּאוּתָא דְּקְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא יִשְׁתַּעֵי וְיִתְפָּסֵק, דְּלֹא יַחְמֵי גְּאוּתָא דְּמַלְכָּא קְדִישָׁא, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (ישעיה כו') וּבַל יִרְאֶה גְּאוּת יְהוָה, בְּגִין דְּאֵלֵין תְּלִיסְרָא אֵינוּן גְּאוּת יְהוָה.

מתוק מדבש

הֵי"ג מְדוּת הֶרְחַמִּים לֹא"ל לִילִירָה, שִׁיר א"ל, וּשְׂבַחָהּ רַחוּם, הִלְל וְחַנוּן, וְזַמְרָה אֶרֶךְ, עוֹז אֵפִים, וּמְמַשְׁלָה וּרַב חֶסֶד, נֶצַח וְאַמַּת, גְּדוּלָה נּוֹצֵר חֶסֶד, וּגְבוּרָה לְאַלְפִים, תְּהִלָּה נוֹשֵׂא עוֹן, וְתַפְאָרַת וּפְשַׁע, קְדוּשָׁה וְחַטָּאָה, הָא תְּרִיסְרָא הֵי"ב שְׂבַחִים וְי"ב מְדוּת, וּלְבַתֵּר לְחַבְרָא לָהּ בְּהַדְיָהּ וְאַחַר כֵּן צְרִיכִים לְחַבֵּר אֶת הַשְּׂכִינָה עִמָּהֶם, וְלוֹמַר וּמַלְכוּתָּהּ שְׁהִיא כְּנַגַּד מִדַּת וְנִקְיָה, הָא תְּלִיסְרָא הֵי"ג שְׂבַחִים וּמְדוּת, בְּגִין דְּאִיהִי מִתְּבַרְכָּא מְנִייהוּ לְפִי שְׁהִיא מְקַבֵּלַת בְּרַכּוֹת מֵהֶם.

וְעַל דָּא אַצְטְרִיךְ בְּשַׁעְתָּא דְּאַתְּכַלִּילַת בִּינְיָהּ וְעַל כֵּן צְרִיכִים בְּשַׁעֲהָ שְׁהַשְּׂכִינָה נְכַלֵּלַת עִם הֵי"ג מְדוּת, לְשׁוּאָה לְבָא וּרְעוּתָא בְּהַאי לְשׁוּם לַב וּרְצוּן בּוּזָה, וְלֹא לְיִשְׁתַּעֵי כְּלָל וְלֹא לְדַבֵּר כְּלָל, דְּלֹא לְפָסוּק בִּינְיָהּ שְׁלֹא לְהַפְסִיק בְּשִׁיחָה בִּינֵיהֶם, וְאֵי פְּסִיק בִּינְיָהּ וְאֵם הַפְּסִיק בִּינֵיהֶם, אִז מִתַּחַת גְּדַפֵּי פְּרוּבֵינָא נְפִיק חַד שְׁלַהּוּבָא מִתַּחַת כְּנַפֵּי הַכְּרוּבִים שְׁהֵם ב' מַלְאָכִים מִט"ט וְסַנְד"ל יּוֹצֵאת שְׁלַהּבַת אַחַת שְׁהוּא מְלֹאךְ אַחַד בַּעַל דִּין, וְקֹאֲרֵי בְּחִילָא וְאָמַר וְקוּרָא וּמְכַרִּיז כַּחַד וְאוֹמַר, פְּלַנְיָא דֵי פְּסִיק גְּאוּתָא דְּקְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא יִשְׁתַּעֵי וְיִתְפָּסֵק פְּלוּנֵי שְׁהַפְּסִיק גְּאוּתוֹ שֶׁל הַקַּב"ה יְכַלֵּה וְיַפְסְקוּ חַיִּיו, דְּלֹא יַחְמֵי גְּאוּתָא דְּמַלְכָּא קְדִישָׁא שְׁלֹא יִרְאֶה גְּאוּתוֹ שֶׁל מֶלֶךְ הַקְּדוּשָׁה לְבַא כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר כְּמוֹ שְׁנֹאמַר אֲצֵל רִשְׁעֵי וּבַל יִרְאֶה גְּאוּת יְהוָה שְׁלֹא יִרְאֶה אֶת גְּאוּת ה', בְּגִין דְּאֵלֵין תְּלִיסְרָא אֵינוּן גְּאוּת ה' לְפִי שְׁאֵלוֹ הֵי"ג שְׂבַחִים הֵם גְּאוּת ה', שְׁהֵם כְּתָרוֹ שֶׁל הַקַּב"ה שְׁמַתְגַּאֵה וּמִתְּפַאֵר עַל יְדֵי הַשְּׂבַחִים שְׂבַנֵי יִשְׂרָאֵל מִשְׂבַּחִים אוֹתוֹ, וְהַמְּפִיק בִּינֵיהֶם פּוֹגֵם בְּכַתֵּר הַזֶּה, וְהַטְעַם שְׁהַשְּׁלַהּבַת יּוֹצֵאת מִתַּחַת כְּנַפֵּי הַכְּרוּבִים, כִּי בְּהִיּוֹת הַמַּלְכוּת נְכַלֵּלַת מִי"ג מִינֵי בְּשָׂמִים, בּוּדָאֵי שְׂגָם אֵלוֹ הַמַּלְאָכִים שְׁהֵם תַּחְתִּיהָ נְהַנִּים מֵהֶם, וּבְרִאוֹתָם שִׁישׁ מִי שְׂמַפְסִיק עֵידוֹן זֶה מְקַלְלִים אוֹתוֹ וְאוֹמְרִים בַּל יִרְאֶה גְּאוּת ה'.

בְּגִין דָּא בְּעֵי בַר נָשׁ לְשׁוּאָה רְעוּתִיהָ בְּהַאי שְׂרִיתָא מִפְּנֵי זֶה צְרִיךְ הָאָדָם לְשׁוּם רְצוּנוֹ וְכוֹנְתוֹ בְּשִׁירָה זֹו שִׁיכּוּיִן בַּהּ לְהַכְתִּיר אֶת הַשְּׂכִינָה בְּכַתֵּר זֶה, וְכָל מֵאן דְּזָכִי לָהּ בְּהַאי עֲלָמָא וְכָל מִי שְׁזוּכָה לּוֹמַר שִׁירַת הַיָּם בְּעוֹלָם הַזֶּה, זָכִי לְמַחְמֵי לְמַלְכָּא מְשִׁיחָא בְּתַקּוּנֵי הַהוּא פְּתָרָא הוּא יִזְכָּה לְרִאוּת אֶת מֶלֶךְ הַמְּשִׁיחָא כְּשִׁיחֵיהּ מִתּוֹקֵן וּמְלוּבֵשׁ בּוּזָה הַכְּתֵר, וּבְחֻגְרֵי דְזִינְיָהּ וּבְכִלֵּי זֵינּוּ שְׁהוּא חֲגוּר, וְזָכִי לְשִׁבְחָא הַאי שְׂרִיתָא תַּמָּן וְיִזְכָּה לְשַׁבַּח שִׁירָה זֹו שֵׁם, וְהָא אוּקִימְנָא מְלִי וְהֵי עֵמַדְנוּ דְּבָרִים אֵלוֹ בְּפָסוּק וְיֹאמְרוּ לְאֹמֵר, שְׁפִירוּשׁוֹ, וְיֹאמְרוּ בְּעוֹלָם הַזֶּה, לְאֹמֵר לְעוֹלָם הַבָּא. כִּינּוּן דְּמְטֵי בַר נָשׁ לְיִשְׁתַּבַּח כִּינּוּן שְׂמִינֵי אֲדָם לְיִשְׁתַּבַּח, נָטַל קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא הַהוּא פְּתָרָא וְשׁוּי לִיהּ קַמִּיהּ הַקַּב"ה לּוֹקַח כְּתֵר הַהוּא שְׁהוּכְתְּרָה בּוֹ כְּנִסַּת יִשְׂרָאֵל, וּמְשִׁים אוֹתוֹ לְפָנָיו, כְּדִי לְרִאוּת בִּיפּוּי וְלַהֲסַתְּכַל בּוֹ וְלַתְּקִנּוּ, כְּדִי שְׁתַּתְּעֵטֵר וְתַתִּיפָה בּוֹ כְּנִסַּת יִשְׂרָאֵל בְּהַשְּׁלַמַת הַתְּפִלָּה, וּכְנִסַּת יִשְׂרָאֵל שְׂרִיאת לְאַתְתַּקְנָא לְמִיתֵי קַמִּי מַלְכָּא עֲלָאָה וְעַל יְדֵי זֶה כְּנִסַּת יִשְׂרָאֵל מִתַּחַלַּת לְהַתְתַּקֵּן וְלַהֲתַקְשֵׁט כְּדִי לְבּוֹא לְפָנָי מֶלֶךְ הַעֲלִיּוֹן שְׁהוּא ז"ל לְהַמְיַחַד עִמּוֹ צְנַרְכַת שֵׁם שְׁלוֹם.

וְעוֹד וְאַצְטְרִיךְ לְאַכְלָלָא לָהּ בְּתַלְיִסְרָא מְכִילָן דְּרַחֲמֵי עֲלָאֵי דְּמַנְהוּן אֲתַבְּרַכַּת וְצְרִיכִים לְכַלּוֹל אוֹתָהּ בִּי"ג מְדוּת הֶרְחַמִּים הַעֲלִיּוֹנוֹת שְׁהֵם הֵי"ג תִּיקוּנֵי דְדִיקְנָא לֹא"ל לִילִירָה שְׁמַהֶם הִיא מִתְּבַרְכַת, וְאַיְנוּן תְּלִיסְרָא בּוּסְמִין עֲלָאֵין וְהֵם כְּנַגַּד י"ג מִינֵי בְּשָׂמִים עֲלִיּוֹנִים שְׁשׁוּרְשָׁם צְנַתֵּר וְכִרְיָן לְהַמְשִׁיכֵם צְמַלְכוּת, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר כְּנַגַּד הֵי"ג תִּיבוֹת שִׁישׁ בְּפָסוּק זֶה (מִלְזָד מְלוֹת רֵאשִׁי צְשָׁמִים שְׁמַשְׁנוֹת לְאַתְּ, וְסִדְרֵנוּ אֹתָם כְּפִי הַמְּסוּדֵר צְסִידוֹר הַרְש"ט כְּתַב יד ח"צ דף ק"צ), א' נִרְדָּ, ב' וְכַרְפּוּם, ג' קָנָה, ד' וְקַנְמוּן, ה' עֵם, ו' כָּל, ז' עֵצִי, ח' לְבוּנָה, ט' מֵר, י' וְאַהֲלוֹת, י"א עֵם, י"ב כָּל, י"ג רֵאשִׁי בְּשָׂמִים. וְהִכָּא אֵינוּן וְכַאֵן הֵם הֵי"ג שְׂבַחִים כְּנַגַּד

מִפֶּאֶן וּלְהִלָּאָה א"ל הַהוֹדָאוֹת וְכוּ', דָּא מִלְפָּא עֲלָאָה דְשִׁלְמָא פְּלָא דִילִיָּה, בְּגִין דְּכָל הַנִּי שְׁבַחָן אֵינּוֹן לְגַבְהָ דְכְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, פֶּד מִשְׁתַּבְּחָא בְּמִשְׁרִיטָא דְלִתְתָּא, פְּמָה דָּאֵת אָמַר (שיר א א) שִׁיר הַשִּׁירִים אֲשֶׁר לְשִׁלְמָה, לְמִלְפָּא דְשִׁלְמָא דִילִיָּה.

מִתְמַן וּלְהִלָּאָה (ישעיה מה ו) יוֹצֵר אוֹר וּבוֹרָא חֲשֵׁךְ, עוֹשֶׂה שְׁלוֹם וּבוֹרָא אֵת הַכֹּל, וְהָא אֲתַעְרְנָא בֵּיהּ וְאֲתַעְרוּ חֲבֵרֵיָּא, דְּהַנִּי אֵינּוֹן תִּיקוֹנִין דְּעֲלָמָא עֲלָאָה.

מתוק מדבש

אותה במחנה בני ישראל שלמטה, פְּמָה דָּאֵת אָמַר שִׁיר הַשִּׁירִים אֲשֶׁר לְשִׁלְמָה שִׁפִּירוּשׁוּ לְמִלְפָּא דְשִׁלְמָא דִילִיָּה לְמֶלֶךְ שְׁהוּא ז"ל שֶׁהַשְׁלוֹם שְׁהוּא הַיְסוּד הוּא שְׁלוֹ, כְּלוֹמַר "הַשִּׁירִים" שֶׁהֵם הַי"ג שְׁנָיִם הֵם לְהַשְׁכִּינָה, אֲמַנְס הַי"ג שִׁיר" שֶׁל אֹתָם הַשִּׁירִים דִּהֵינּוּ א"ל הַהוֹדָאוֹת הוּא לז"א. (רמ"ק ורא"ג ומפרשים)

מִתְמַן וּלְהִלָּאָה אַחַר יִשְׁתַּבַּח אוֹמְרִים יוֹצֵר אוֹר וּבוֹרָא חֲשֵׁךְ עוֹשֶׂה שְׁלוֹם וּבוֹרָא אֵת הַכֹּל הֵינּוּ תַפְלָה דְּמִיּוֹשֵׁב, וְהָא אֲתַעְרְנָא בֵּיהּ וְאֲתַעְרוּ חֲבֵרֵיָּא וְהַרִי הַעֲרַנּוּ בּוֹ וְהַעִירוּ בּוֹ הַחֲבֵרִים, דְּהַנִּי אֵינּוֹן תִּיקוֹנִין דְּעֲלָמָא עֲלָאָה שְׁאֵלוּ הַשְׁבַּחִים הֵם תִּיקוֹנִים שֶׁל עוֹלָם הַעֲלִיּוֹן.

מִפֶּאֶן וּלְהִלָּאָה אַחַר שְׁחַתְּם אֵת הַבְּרִכָּה בְּא"ל מֶלֶךְ גְּדוֹל וּמַהוֹלֵל בְּתַשְׁבַּחוֹת שֶׁהֵם שְׁבַחֵי הַשְׁכִּינָה, עוֹד נִתְאַרְךְ חֵיתוּם הַבְּרִכָּה בְּמִלּוֹת א"ל הַהוֹדָאוֹת וְכוּ' כְּדֵי לְכַלּוֹל שֵׁם אֵת הַקַּב"ה שְׁהוּא הַתַּפְאֵרֶת שְׁכַל שְׁבַח הַשְׁכִּינָה חוּזֵר אֵלָיו, וְאֵמַר דָּא מִלְפָּא עֲלָאָה דְשִׁלְמָא פְּלָא דִילִיָּה זֶהוּ הַמֶּלֶךְ הַעֲלִיּוֹן שְׁכַל הַשְׁלוֹם שְׁלוֹ שְׁהוּא הַתַּפְאֵרֶת, וּלְפִי שְׁעַל יְדוֹ נִפְעָלִים הַנְּסִים, לְכֵן מוֹסִיפִים לוֹמַר אֲדוֹן הַנִּפְלְאוֹת, (וְמָה שֶׁתִּיקְנוּ עוֹד לְשַׁבַּח "בוֹרָא כֹּל הַנְּשֻׁמוֹת" פִּירוּשׁ שְׁהוּא בְּרָא אֵת נְשֻׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל שֶׁהֵם מִסְפְּרֵי הַנְּסִים, וְהוּא "רְבוֹן כֹּל הַמַּעֲשִׂים" מִצַּד הַמַּלְאָכִים הַמְּשַׁתְּפִים לְשׁוֹרֵר עִם יִשְׂרָאֵל, וְהֵינּוּ "הַבּוֹחֵר בְּשִׁירֵי זְמֵרָה", וְאוֹמְרִים שִׁירֵי בְּלִשׁוֹן רַבִּים, דִּהֵינּוּ יִשְׂרָאֵל וְהַמַּלְאָכִים, "מֶלֶךְ חֵי הַעוֹלָמִים" פִּירוּשׁ שְׁחִיתוֹ מִתַּפְשֵׁט כֹּל הַעוֹלָמוֹת וּבְכָל הַנְּמַצָּאִים), בְּגִין דְּכָל הַנִּי שְׁבַחָן אֵינּוֹן לְגַבְהָ דְכְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל לְפִי שְׁכַל אֵלוֹ הַי"ג שְׁבַחִים הֵם אֵל הַשְׁכִּינָה, פֶּד מִשְׁתַּבְּחָא בְּמִשְׁרִיטָא דְלִתְתָּא כְּשֶׁמְשַׁבְּחִים

תרומה יום רביעי

סוד שלש קדושות שבתפלת שחרית

א"ל בְּרוּךְ, דָּא סְדוּרָא דְאַתְוּוֹן זְעִירִין, וְתַקּוּנֵי פְּנֵסֵת יִשְׂרָאֵל בְּכָל יוֹמָא בְּצִלּוֹתָא, וּבְגִין דְּאֵינּוּן אַתְוּוֹן זְעִירִין, לִית רְוּחָא בִּינֵייהוּ, וְאֵינּוּן תַּקּוּנֵי עוֹלִימְתָן דְּאַתְיִין עִם מְטְרוֹנִיתָא לְגַבֵּי מַלְכָּא עֲלָאָה.

קְדוּשָׁה דָּא דְקָא מְקַדְשֵׁי מַלְאָכֵי עֲלָאֵי, לָאו אִיהוּ בְּיַחֲד, וְהָא אוֹקִימָנָא פֶּל קְדוּשָׁה דְּאִיהוּ בְּלִשׁוֹן הַקּוּדֵשׁ יַחֲד אָסִיר לִיה לְמִימַר, תְּרַגּוּם לְעוֹלָם בְּיַחֲד וְלֹא בְּסִגְיָאִין, וְיַחֲד אִיהוּ תַקּוּנָא דִּילִיה וְדָאֵי וְלֹא סִגְיָאִין.

וְסִימָן לְרְזָא דָּא, שְׁנַיִם מְקָרָא וְאַחַד תְּרַגּוּם, שְׁנַיִם לִישְׁנָא דְסִגְיָאִין אִיהוּ, דְּוָדָאֵי קְדוּשָׁה דְּלִשׁוֹן הַקּוּדֵשׁ אָסִיר אִיהוּ בְּיַחֲד, קְדוּשַׁת תְּרַגּוּם אָסִיר אִיהוּ בְּסִגְיָאִין, אֶלָּא בְּיַחֲד לְעוֹלָם, אַחַד תְּרַגּוּם תְּנִינָן, וְלֹא תְרִין וְלֹא יִתִיר, תְּרַגּוּם אַתְיָא לְמִיעוּטָא, וְהָכֵי אַצְטְרִיף, לִשׁוֹן הַקּוּדֵשׁ אַתְיָא לְרְבוּיָא וְהָכֵי אַצְטְרִיף, דְּמַעְלִין בְּקוּדֵשׁ וְלֹא מוֹרִידִין, וּבְתַרְגּוּם מוֹרִידִין וְלֹא מַעְלִין, אַחַד תְּנִינָן וְלֹא יִתִיר, וְלֹא מַעְלִין כָּלֵל.

מתוק מדבש

לִיה לְמִימַר וְהָרִי הַעֲמַדְנוּ שְׁכַל קְדוּשָׁה שְׁהִיא בְּלִשׁוֹן הַקּוּדֵשׁ יַחֲד אִיהוּ בְּיַחֲד וְלֹא בְּסִגְיָאִין וְקְדוּשָׁה בְּלִשׁוֹן תְּרַגּוּם לְעוֹלָם הִיא בְּיַחֲד וְלֹא בְּרַבִּים, וְיַחֲד אִיהוּ תַקּוּנָא דִּילִיה וְדָאֵי וְלֹא סִגְיָאִין וְתִיקוּנוּ הוּא בְּיַחֲד וְדָאֵי וְלֹא בְּרַבִּים, לְפִי שְׁהַתְּרַגּוּם מִתְּלַבֵּשׁ בְּשָׂרֵי הָאוּמוֹת וְאִפִּילוּ בְּקִלְפוֹת וְרָאוּי לְהַבְדִּיל בֵּין הַטְּמֵא לְבֵין הַטְּהוֹר, לְכֵן כְּמוֹ שְׁקְדוּשַׁת לִשׁוֹן הַקּוּדֵשׁ אִינְהָ אֵלָּא בְּצַבּוֹר, כֵּךְ קְדוּשַׁת תְּרַגּוּם שְׁהִיא הַתְּפַשּׁוּת וְהַתְּלַבְּשׁוּת הַקְּדוּשָׁה בַּחּוֹל וּבְקִלְפוֹת אִינְהָ אֵלָּא בְּיַחֲד, וְגַם צְרִיךְ לְאִמְרָה בְּלַחֲשׁ.

וְסִימָן לְרְזָא דָּא וְסִימָן לְסוּד זֶה מַה שְׁאִמְרוּ חו"ל בְּמִס' בְּרַכּוֹת דָּף ח סו"ע א, שְׁנַיִם מְקָרָא וְאַחַד תְּרַגּוּם פִּירוּשׁוֹ שְׁנַיִם לִישְׁנָא דְסִגְיָאִין אִיהוּ כִּי שְׁנַיִם הוּא לִשׁוֹן רַבִּים כִּי מִיעוּט רַבִּים שְׁנַיִם, דְּוָדָאֵי קְדוּשָׁה דְּלִשׁוֹן הַקּוּדֵשׁ אָסִיר אִיהוּ בְּיַחֲד שׁוּדָאֵי הַקְּדוּשָׁה שְׁבִלִשׁוֹן הַקּוּדֵשׁ שְׁהוּא מְקָרָא אִסוּר לְאִמְרָה בְּיַחֲד, אֲבָל וְדָאֵי שְׁלֹא דִי בְּשְׁנַיִם אֵלָּא צְרִיךְ עֶשְׂרֵה, לְכֵן אֵינּוּ אֵלָּא סִימָן בְּעֵלְמָא, קְדוּשַׁת תְּרַגּוּם אָסִיר אִיהוּ בְּסִגְיָאִין אֶלָּא בְּיַחֲד לְעוֹלָם קְדוּשָׁה שְׁבִתְרַגּוּם אִסוּר לְאִמְרָה בְּרַבִּים אֵלָּא הִיא לְעוֹלָם בְּיַחֲד, כִּי אַחַד תְּרַגּוּם תְּנִינָן הַרּוּמוֹ עַל יַחֲד וְלֹא תְרִין וְלֹא יִתִיר וְלֹא שְׁנַיִם וְכֵל לֹא יוֹתֵר, כִּי תְרַגּוּם אַתְיָא לְמִיעוּטָא וְהָכֵי אַצְטְרִיף כִּי תְרַגּוּם שְׁהוּא לִשׁוֹן הַסְּטְרָא אַחְרָא בָּא לְמַעַט, כְּלוּמַר שְׁצְרִיךְ לְמַעַט אַתְּ כַּח הַסְּטְרָא אַחְרָא בְּזֶה שְׁאִמְרוּ בְּיַחֲד, לִשׁוֹן הַקּוּדֵשׁ אַתְיָא לְרְבוּיָא וְהָכֵי אַצְטְרִיף וְלִשׁוֹן הַקּוּדֵשׁ בָּא לְרַבּוּת, כְּלוּמַר שְׁצְרִיךְ לְהַרְבּוֹת אַתְּ כַּח הַקְּדוּשָׁה בְּזֶה שְׁאִמְרָה בְּרַבִּים, דְּמַעְלִין בְּקוּדֵשׁ וְלֹא מוֹרִידִין כִּי מַעְלִים בְּקוּדֵשׁ לְאִמְרָה בְּעֶשְׂרֵה וְאֵינּוּ מוֹרִידִים אֹתָהּ לְאִמְרָה בְּיַחֲד, וּבְתַרְגּוּם מוֹרִידִין וְלֹא מַעְלִין וּבְתַרְגּוּם מוֹרִידִים לְאִמְרוּ בְּיַחֲד וְלֹא מַעְלִים אֹתוֹ לְאִמְרוּ בְּרַבִּים, וְרַמְזוּ לְדַבֵּר כִּי אַחַד תְּנִינָן וְלֹא יִתִיר וְלֹא מַעְלִין כָּלֵל אַחַד לְמַדְנּוּ וְלֹא יוֹתֵר כִּי לֹא מַעְלִים אֹתוֹ כָּלֵל.

"מאמר סוד שלש קדושות שבתפלת שחרית" ומבואר בו כי קדושה דיוצר נאמרת בצבור ובלשון הקדש, ובה מתעלה השכינה ומתקדשת, וקדושה זו נאמרת בישיבה. וקדושה שבחזרת התפלה נאמרת בעמידה לפי שהיא גבוהה יותר והיא בבחינת ז"א. וקדושת ובא לציון היא תוספת קדושה שיש לנו על הקדושות הקודמות שבהם נוטלים חלק המלאכים. ומסיק כי על ידי ג' קדושות אלו אנו ישראל זוכים להמשכת קדושה עלינו.

(מקור המאמר בזהר פרשת תרומה דף קלב ע"ב - קלג ע"א, בביאוריני כרך ז עמ' פ-פג)

א"ל בְּרוּךְ גְּדוֹל דְּעָה, שְׁבִשְׁבַח שֶׁל הַמַּאִיר לְאַרְץ שְׁאוּמְרִים בַּחּוֹל, דָּא סְדוּרָא דְאַתְוּוֹן זְעִירִין זֶהוּ הַסְּדֵר שֶׁל אוֹתִיּוֹת הַקְּטָנוֹת שְׁבִמְלֻכּוֹת, וְתַקּוּנֵי פְּנֵסֵת יִשְׂרָאֵל בְּכָל יוֹמָא בְּצִלּוֹתָא וְהֵם הַתַּקּוּנִים שֶׁל הַמְּלָכוֹת כֹּל יוֹם בִּימּוֹת הַחּוֹל עַל יְדֵי הַתְּפִלָּה, וּבְגִין דְּאֵינּוּן אַתְוּוֹן זְעִירִין לִית רְוּחָא בִּינֵייהוּ וּלְפִי שְׁהֵם אוֹתִיּוֹת קְטָנוֹת אֵינּוּ רִיוּחַ בִּינֵיהֶם, כְּלוּמַר שְׁלֹא יוֹצֵאת מִכֹּל אוֹת אֵלָּא תִּיבָה אַחַת וְאֵינּוּן מִתְּפַשְׁטוֹת לְכַמָּה תִּיבּוֹת כְּמוֹ הַשְּׁבַח שֶׁל א"ל אֲדוּן שְׁאוּמְרִים בְּשַׁבַּת, וְאֵינּוּן תַּקּוּנֵי עוֹלִימְתָן וְהֵם הַתִּיקוּנִים שֶׁל הָעֵלְמוֹת שְׁהֵם שְׁנַע נַעְרוֹת שְׁנַעִיכְלוֹת דְּנִרְיָאָה הַמְּשַׁמְשׁוֹת אֶת הַמְּלָכוֹת, דְּאַתְיִין עִם מְטְרוֹנִיתָא לְגַבֵּי מַלְכָּא עֲלָאָה הַבְּאוֹת עִם הַמְּלָכוֹת אֵל מֶלֶךְ הָעֵלְיוֹן שְׁהוּא ז"ל לְסוּד הַיּוֹחַד.

עֵתָה מְבַאֵר אֶת עֲנִין הַקְּדוּשָׁה דְּיוֹצֵר (וְאֵגֵז מִפְּרַשׁ אֶת כָּל ג' קְדוּשׁוֹת שְׁעִיקְרָם נִתְנַחַר לְעִיל דָּף קַטָּ ע"א וְע"ב), וְאִמְרָה קְדוּשָׁה דָּא דְקָא מְקַדְשֵׁי מַלְאָכֵי עֲלָאֵי לָאו אִיהוּ בְּיַחֲד קְדוּשָׁה זֶה שֶׁל יוֹצֵר שְׁמִקְדָּשִׁים מְלָאכֵי מַעְלָה אִינְהָ בְּיַחֲד, כִּי קְדוּשָׁה זֶה אִינְהָ סִיפּוֹר דְּבָרִים בְּעֵלְמָא מַה שְׁהַמְּלָאכִים אוֹמְרִים, אֲלֹא נְקֻדְשָׁה זֶה הַמְּלָכוֹת וְכֹל מְרַכְּזוּתָהּ מִתְּקַדְשׁוֹת לְהַתְּקֵן לְעוֹלָם לְז"א כְּלַקְמָן, וְהָא אוֹקִימָנָא פֶּל קְדוּשָׁה דְּאִיהוּ בְּלִשׁוֹן הַקּוּדֵשׁ יַחֲד אָסִיר

קְדוּשָׁה דָּא קְדוּשָׁתָא דְאַתְקַדְשַׁת שְׁכִינְתָּא וְכָל אֵינּוֹן רְתִיכִין דִּילָהּ, לְאַתְתְּקֵנָא לְגַבֵּי מַלְפָּא עַלְאָה, וּבְגִין דְּאִיהִי קְדוּשַׁת עֲלָמָא תְּתָא, אִיהִי מְיוֹשֵׁב וְלֹא בְּעַמִּידָהּ.

קְדוּשָׁה אַחְרָא דְאַהֲדוּרֵי צְלוֹתָא, אִיהִי קְדוּשָׁתָא דְעֲלָמָא עַלְאָה, וּבְגִין פֶּךָ אִיהִי בְּעַמִּידָהּ, בְּגִין לְאַמְשָׁכָא לָהּ לְתַתָּא, וְכָל מְלוֹי דְעֲלָמָא עַלְאָה אִיהוּ בְּעַמִּידָהּ וְלֹא מְיוֹשֵׁב.

וּבְכָל הַגֵּי קְדוּשָׁתוֹ, יִשְׂרָאֵל מְתַקְדְּשֵׁי בְּהוּ לְתַתָּא, וְעַל דָּא יִשְׂרָאֵל מְתַקְדְּשֵׁי בְּקְדוּשָׁה דְרְתִיכָא תְּתָא מְיוֹשֵׁב, וּבְקְדוּשָׁה דְרְתִיכָא עַלְאָה מְעוּמָד.

קְדוּשָׁה אַחְרָא אִיהִי תוֹסַפַּת קְדוּשָׁה, בְּגִינֵי כֶּךָ אִיהִי בְּתַר צְלוֹתָא, וּבְגִין דְּאִיהִי תוֹסַפַּת קְדוּשָׁה עַל קְדוּשָׁן אַחְרָנִין, אִיהִי לְבְּתַר צְלוֹתָא, וּבְגִין דְּכָל חַד וְחַד בְּעֵי לְאַמְשָׁכָא עַלִּיהּ מַהֲהוּא תוֹסַפַּת, אַתְתְּקֵן לְכָל יַחֲד וְיַחֲד קְדוּשַׁת תְּרַגּוּם.

וְאִי תִימָא הָא אִית בְּהּ קְדוּשַׁת לְשׁוֹן הַקֶּדֶשׁ, הַהוּא לְצַבּוּר לְאַתְקַדְשָׁא פְּלָהוּ בְּכָלִל בְּהַהוּא תוֹסַפַּת קְדוּשָׁה, וּבְגִין דְּיַחֲד לִית לִיהּ רְשׁוּ לְאַמְרָה בְּלִשׁוֹן הַקֶּדֶשׁ, וְלְאַתְקַדְשָׁא יַחֲדָאִי, אַתְקִינּוּ לָהּ בְּלִשׁוֹן תְּרַגּוּם וְאִיהוּ בְּיַחֲדִי, לְאַתְקַדְשָׁא פֶּל חַד וְחַד בְּהַהוּא תוֹסַפַּת, לְאַמְשָׁכָא עַלִּיהּ קְדוּשָׁה יַתִּיר, זַפְּאָה חוּלְקִיָּהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל דְּקָא מְתַקְדְּשֵׁי בְּקְדוּשֵׁי עַלְאֵי, בְּגִין דְּאֵינּוֹן דְּבִקִין לְעִילָא, דְּכַתִּיב (דברים ד ה) וְאַתֶּם הַדְּבִקִים בִּיהו"ה אֱלֹהֵיכֶם חַיִּים כְּלַכֶּם הַיּוֹם.

מֵתוּק מִדְּבַשׁ

תוֹסַפַּת קְדוּשָׁה עַל קְדוּשָׁן אַחְרָנִין, אִיהִי לְבְּתַר צְלוֹתָא לְפִי שְׁהִיא תוֹסַפַּת קְדוּשָׁה עַל קְדוּשַׁת אַחְרוֹת, לְכֵן הִיא אַחַר הַתְּפִלָּה, אַחַר שֶׁנִּגְמְרוּ קְדוּשַׁת הַקּוּדְמוֹת, וּבְגִין דְּכָל חַד וְחַד בְּעֵי לְאַמְשָׁכָא עַלִּיהּ מַהֲהוּא תוֹסַפַּת וּלְפִי שְׁכָל אַחַד וְאֶחָד צְרִיךְ לְהַמְשִׁיךְ עֲלֵיו מִתוֹסַפַּת הַהִיא, וְכָל אַחַד מוֹשֵׁךְ הַקְדוּשָׁה לְפִי מַעֲשֵׂי וּכְפִי דְבִקּוּתוֹ בְּקוּנּוֹ, לְכֵן אַתְתְּקֵן לְכָל יַחֲדִי וְיַחֲדִי קְדוּשַׁת תְּרַגּוּם נִתְקַן לְכָל יַחֲדִי וְיַחֲדִי לומר קְדוּשַׁת תְּרַגּוּם, כְּדִי שְׁכָל אַחַד יִזְכֶּה בּוֹה הַתוֹסַפַּת קְדוּשָׁה.

וְאִי תִימָא הָא אִית בְּהּ קְדוּשַׁת לְשׁוֹן הַקֶּדֶשׁ וְאִם תֹּאמַר הֲלֹא יֵשׁ בָּהּ גַּם קְדוּשַׁת לְשׁוֹן הַקֶּדֶשׁ, וּמִתְרַץ הַהוּא לְצַבּוּר לְאַתְקַדְשָׁא פְּלָהוּ בְּכָלִל בְּהַהוּא תוֹסַפַּת קְדוּשָׁה זֶהוּ בְּשִׁבִיל הַצַּבּוּר שְׁכוּלָם יִתְקַדְּשׁוּ בְּכָלִל בְּתוֹסַפַּת קְדוּשָׁה הַהִיא, וּבְגִין דְּיַחֲדִי לִית לִיהּ רְשׁוּ לְאַמְרָה בְּלִשׁוֹן הַקֶּדֶשׁ וּלְפִי שִׁיחִיד אֵין לוֹ רְשׁוּת לְאַמְרָה בְּלִשׁוֹן הַקֶּדֶשׁ, וְלְאַתְקַדְשָׁא יַחֲדָאִי לְכֵן כְּדִי לְהַתְקַדֵּשׁ כָּל אַחַד בְּיַחֲדִי, אַתְקִינּוּ לָהּ בְּלִשׁוֹן תְּרַגּוּם וְאִיהוּ בְּיַחֲדִי תִיִקְנּוּ אוֹתָהּ בְּלִשׁוֹן תְּרַגּוּם שְׁהוּא בְּיַחֲדִי, לְאַתְקַדְשָׁא פֶּל חַד וְחַד בְּהַהוּא תוֹסַפַּת כְּדִי לְהַתְקַדֵּשׁ כָּל אַחַד וְאֶחָד בְּתוֹסַפַּת הַהִיא, לְאַמְשָׁכָא עַלִּיהּ קְדוּשָׁה יַתִּיר לְהַמְשִׁיךְ עֲלֵיו קְדוּשָׁה יוֹתֵר, זַפְּאָה חוּלְקִיָּהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל דְּקָא מְתַקְדְּשֵׁי בְּקְדוּשֵׁי עַלְאֵי אֲשֵׁרֵי חִלְקֵם שֶׁל יִשְׂרָאֵל שֶׁמְתַקְדְּשִׁים בְּקְדוּשַׁת עֲלִיוֹנוֹת, בְּגִין דְּאֵינּוֹן דְּבִקִין לְעִילָא לְפִי שְׁהֵם דְּבִקִים לְמַעַלָּה דְּכַתִּיב וְאַתֶּם הַדְּבִקִים בִּיהו"ה אֱלֹהֵיכֶם חַיִּים כְּלַכֶּם הַיּוֹם.

קְדוּשָׁה דָּא קְדוּשָׁתָא דְאַתְקַדְשַׁת שְׁכִינְתָּא וְכָל אֵינּוֹן רְתִיכִין דִּילָהּ קְדוּשָׁה זֶה דִּיּוֹצֵר הִיא קְדוּשָׁה שֶׁהִשְׁכִּינָה מִתְקַדְּשַׁת בָּהּ וְכָל אֵלוֹ הַמְּרַכְּבוֹת שֶׁלָּהּ, לְאַתְתְּקֵנָא לְגַבֵּי מַלְפָּא עַלְאָה כְּדִי לְהַתְתֵּקֵן וְלַעֲלוֹת לְפָנֵי מֶלֶךְ הָעֲלִיּוֹן ז"ל, לְנֶה לִּנְמַר שֶׁשְׁכִינָה כּוֹלֵלָת כָּל הַיְכָלוֹת דְּזַרְיָאָה וְעוֹלָה עִמָּהֶם יַחַד לִז"ל, וּבְגִין דְּאִיהִי קְדוּשַׁת עֲלָמָא תְּתָא וּלְפִי שְׁהִיא קְדוּשַׁת עוֹלָם הַתְּחַתּוֹן שְׁהוּא הַמְּלַכּוֹת, לְכֵן אִיהִי מְיוֹשֵׁב וְלֹא בְּעַמִּידָהּ הִיא נֹאמַרְת בִּישִׁיבָה וְלֹא בְּעַמִּידָהּ.

קְדוּשָׁה אַחְרָא דְאַהֲדוּרֵי צְלוֹתָא הַקְדוּשָׁה הַאֲחֵרָת שֶׁל חֲזוּרַת הַתְּפִלָּה, אִיהִי קְדוּשָׁתָא דְעֲלָמָא עַלְאָה הִיא קְדוּשָׁה שֶׁל עוֹלָם הָעֲלִיּוֹן שְׁהוּא ז"ל, וּבְגִין פֶּךָ אִיהִי בְּעַמִּידָהּ וּלְכֵן צְרִיךְ לְאַמְרָה בְּעַמִּידָהּ, בְּגִין לְאַמְשָׁכָא לָהּ לְתַתָּא כְּדִי לְהַמְשִׁיךְ הַקְדוּשָׁה לְמַטָּה לְעוֹלָם הַזֶּה, וְכָל מְלוֹי דְעֲלָמָא עַלְאָה אִיהוּ בְּעַמִּידָהּ וְלֹא מְיוֹשֵׁב וְכָל דְּבָרֵי עוֹלָם הָעֲלִיּוֹן הוּא בְּעַמִּידָהּ וְלֹא מְיוֹשֵׁב, כִּי הִישִׁיבָה מוֹרָה תְּשׁוּת כַּח.

וּבְכָל הַגֵּי קְדוּשָׁתוֹ יִשְׂרָאֵל מְתַקְדְּשֵׁי בְּהוּ לְתַתָּא וּבְכָל אֵלוֹ הַקְדוּשַׁת יִשְׂרָאֵל מְתַקְדְּשִׁים בְּהֵם לְמַטָּה, וְעַל דָּא יִשְׂרָאֵל מְתַקְדְּשֵׁי בְּקְדוּשָׁה דְרְתִיכָא תְּתָא מְיוֹשֵׁב וְעַל כֵּן יִשְׂרָאֵל מְתַקְדְּשִׁים בְּקְדוּשָׁה שֶׁל מְרַכְּבָה הַתְּחַתּוֹנָה שֶׁל הַמְּלַכּוֹת שְׁהִיא בְּמְיוֹשֵׁב, וּבְקְדוּשָׁה דְרְתִיכָא עַלְאָה מְעוּמָד וּבְקְדוּשָׁה שֶׁל חֲזוּרַת הַתְּפִלָּה שְׁהִיא בְּמְרַכְּבָה הָעֲלִיוֹנָה שֶׁל ז"ל לְכֵן הִיא מְעוּמָד.

וְאִם כִּי קְדוּשָׁה אַחְרָא שְׁכוּבָא לְצִיּוֹן אִיהִי תוֹסַפַּת קְדוּשָׁה הִיא תוֹסַפַּת קְדוּשָׁה שִׁישְׂרָאֵל אוֹמְרִים יוֹתֵר מִקְדוּשָׁה שְׁאוּמְרִים עִם הַמְּלַאכִים, בְּגִינֵי פֶּךָ אִיהִי בְּתַר צְלוֹתָא לְכֵן הִיא אַחַר תְּפִלַּת הָעַמִּידָהּ כְּשֶׁנִּסְתַּלְקוּ כָּבֵד הַמְּלַאכִים לְמִקּוּמָם, וְעוֹד וּבְגִין דְּאִיהִי

תרומה יום חמישי

סדר הנהגת האכילה

פֶּתַח הַהוּא רַבֵּינָא בְּבִרְכַת מְזוּנָא וְאָמַר, פְּתוּב אֶחָד אוֹמֵר (דברים יד כג) וְאָכַלְתָּ לִפְנֵי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ, וְכָתוּב אֶחָד אוֹמֵר (שם כו ז) וְשָׂמַחְתָּ לִפְנֵי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ, הֲנִי קָרָאִי פַד יִשְׂרָאֵל הוּוּ שְׂרָאן בְּאַרְעָא קְדִישָׁא, וְאַתְחַזוֹן קָמִי קְדִישָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּבִי מְקַדְּשָׁא הוּוּ מְתַקְיָמִי, הַשְׁתָּא הִיךְ מְתַקְיָמִי, מֵאן יָכִיל לְמִיכַל לִפְנֵי יְהוָה, וְלִמְחַדֵּי לִפְנֵי יְהוָה.

אָלָא וְדַאי הָכִי הוּא, בְּקִדְמִיתָא פַד יְתִיב בַּר נָשׁ עַל פְּתוּרִיהּ לְמִיכַל, מְבַרְךְ עַל נְהֵמָא הַמוּצִיא, מֵאֵי טַעְמָא הַמוּצִיא וְלֹא מוּצִיא, דְּהָא כְּתִיב (ישעיה מב ה) בּוֹרָא הַשְׁמַיִם, וְלֹא כְּתִיב הַבוֹרָא, (ירמיה י יב) עוֹשֶׂה אֶרֶץ, וְלֹא כְּתִיב הָעוֹשֶׂה אֶרֶץ, מֵאֵי טַעְמָא הָכָא הַמוּצִיא.

אָלָא כָּל מַלְיָן דְּאֵינוֹן מְרָזָא דְּעֵלְמָא עֵלְמָא סְתִירָא, אֶסְתַּתְּרָא ה' מִתַּמָּן, לְאַתְחַזָּא דְּהָא מְעֵלְמָא גְּנִיזָא וְסְתִירָא אִיהוּ, וְכָל מַלְיָן דְּאֵינוֹן מְעֵלְמָא תַּתְּאָה דְּאַתְגַּלְיָא יְתִיר, פְּתִיב בְּה', דְּכְתִיב (ישעיה מ כו) הַמוּצִיא בְּמִסְפָּר צְבָאָם, (עמוס ה ח) הַקּוֹרָא לְמֵי הַיָּם, פְּלִהוּ מְרָזָא דְּעֵלְמָא תַּתְּאָה אִיהוּ.

וְאֵי אֶכְתִּיב בְּשִׂמְאָ אִיהוּ בְּה', כְּגוֹן (דברים י יז) הָא"ל הַגְּדוֹל, וְהָכָא דְּאִיהוּ בְּאַרְחַ סְתִימִים, מְרָזָא דְּעֵלְמָא תַּתְּאָה אִיהוּ.

מתוק מדבש

בה' הידיעה ולא מוציא, דְּהָא כְּתִיב והרי כתוב בּוֹרָא הַשְׁמַיִם וְלֹא כְּתִיב ה' בּוֹרָא בְּה', ועוד כתוב עוֹשֶׂה אֶרֶץ, וְלֹא כְּתִיב הָעוֹשֶׂה אֶרֶץ, אם כן מֵאֵי טַעְמָא הָכָא הַמוּצִיא למה כאן מברכים ה' מוציא בְּה'.

ומתכן אָלָא כָּל מַלְיָן דְּאֵינוֹן מְרָזָא דְּעֵלְמָא עֵלְמָא סְתִירָא אִיהוּ, אֶסְתַּתְּרָא ה' מִתַּמָּן נִסְתַּרְתָּ וְנִעְלַמְתָּ אֹת ה' מִנְּסֵי, כִּי אֵין עַם ה' הַיְדִיעָה לְאַתְחַזָּא דְּהָא מְעֵלְמָא גְּנִיזָא וְסְתִירָא אִיהוּ כְּדִי לְהַרְאוֹת שְׂמִינָה זֶה הִיא מְעוּלָא הַגְּנוּ וְהַנְּסַתָּ, אֲנִל וְכָל מַלְיָן דְּאֵינוֹן מְעֵלְמָא תַּתְּאָה דְּאַתְגַּלְיָא יְתִיר וְכָל הַדְּבָרִים שֶׁהֵם מְעוּלָא הַמְּחַמֵּן שְׁנַגְלָה יוֹתֵר שֶׁהוּא הַמְּלֻכּוֹת, כְּתִיב בְּה' הַיְדִיעָה הַמּוֹרָה עַל הַגְּלוּי דְּכְתִיב ה' מוּצִיא בְּמִסְפָּר צְבָאָם, וְכַמוֹת ה' קוֹרָא לְמֵי הַיָּם, בְּגֵהוּ מְרָזָא דְּעֵלְמָא תַּתְּאָה אִיהוּ כּוֹלֵס הֵם מְעוּלָא הַמְּחַמֵּן שֶׁהוּא הַמְּלֻכּוֹת, כִּי ה' הַיְדִיעָה זָכָה לְהַרְאוֹת פְּעוּלַת הַמְּלֻכּוֹת הַגְּלִילִית זְעוּלָא הַמְּחַמֵּן.

ואמר עוד וְאֵי אֶכְתִּיב בְּשִׂמְאָ אִיהוּ בְּה' וְאֵם כְּמוֹת אֹת ה' זָכָה מִשְׁמוֹתַי שֶׁל הַקְּב"ה, אִז גַּם הַצִּינָה נִרְמַזְתָּ זָכָה ה' שְׂזַם, כִּי רַק עֲנִינִים שְׂשִׂיכְתָּ זָכָה פְּעוּלָה, שֶׁם נִסְתַּרְתָּ פְּעוּלַת הַצִּינָה, מֵה שְׁאִין כֵּן זָכָה בְּגוֹן הָא"ל הַגְּדוֹל שֶׁם זָכָה אֹת ה' לְרַמֵּז שֶׁהַצִּינָה נִסְתַּרְתָּ וְנִעְלַמְתָּ זָכָה א"ל שְׂזַם. וְהָכָא דְּאִיהוּ בְּאַרְחַ סְתִימִים וְכָאן זְהִמּוּלִיא לְחַס מִן הָאַרְחַ שֶׁהַצִּינָה מִשְׁתַּפֵּת זְהִמּוּלִיא זֶה זְדַרְךְ סְתוּם לֹא הִיא רְאוּיָה שְׂמַהִיָּה זָכָה אֹת ה', אֲנִל מְרָזָא דְּעֵלְמָא תַּתְּאָה אִיהוּ כִּיוֹן שֶׁהוּא מְעוּלָא הַמְּחַמֵּן דְּהֵינּוּ מְעוּלָא ה' אֲחַרְוֵנָה זְהִמּוּלִיא שֶׁהִיא עֵיקְרִית וְנִגְלִית זְהִמּוּלִיא זֶה, לְכֵן זָכָה מִלֵּת ה' מוּצִיא זָכָה ה' לְהוֹרוֹת שֶׁהַמְּלֻכּוֹת עֵיקְרִית וְנִגְלִית כָּאן.

"מאמר סדר הנהגת האכילה" ומבואר בו כי גם היום בנלות אפשר לאדם לאכול ולשמוח לפני הקב"ה, וזאת ישג על ידי שיכוון בה' של ה' מוציא שהשכינה עומדת על שולחנו, ויעסוק בסעודתו בדברי תורה, וכן יתן צדקה לעניים. וזהו מלאכול ברעבתנות שהיא חלק הסמרא אחרא, וכן יזהר שלא יעסוק בדברים בטלים כדי שלא יתאחזו החיצונים בשלחנו. ומסיק שכאשר יקיים האדם דברים אלו הנה הוא גורם יחוד קדוש על ידי שולחנו, ונקרא גם היום שאוכל לפני ה'.

(מקור המאמר בזהר פרשת תרומה דף קסח ע"א-ב, בבאוריניו כרך ז עמ' תקח-תקח)

פֶּתַח הַהוּא רַבֵּינָא בְּבִרְכַת מְזוּנָא וְאָמַר פְּתַח אוֹתוּ הַנְּעַר בְּחִידוּשֵׁי תוֹרָה עַל בְּרַכַת הַמְּזוּן וְאָמַר פְּתוּב אֶחָד אוֹמֵר וְאָכַלְתָּ לִפְנֵי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ, וְכָתוּב אֶחָד אוֹמֵר וְשָׂמַחְתָּ לִפְנֵי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ הֲנִה הֲנִי קָרָאִי פַד יִשְׂרָאֵל הוּוּ שְׂרָאן בְּאַרְעָא קְדִישָׁא אֵלּוּ הַפְּסוּקִים כְּשִׂישְׂרָאֵל הִיוּ שׁוֹכְנִים בְּאַרְץ הַקְּדוּשָׁה וְאַתְחַזוֹן קָמִי קְדִישָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּבִי מְקַדְּשָׁא וְהִיוּ מִתְרַאִים לִפְנֵי הַקְּב"ה בְּבֵית הַמְּקֻדָּשׁ הוּוּ מְתַקְיָמִי אִז הִיוּ מְתַקְיָמִים אֵלּוּ הִבֵּי פְּסוּקִים, אֲבַל הַשְׁתָּא הִיךְ מְתַקְיָמִי אֲבַל עַתָּה שְׁחַרְבַּת הַבֵּית הַמְּקֻדָּשׁ וְאֵינוּ בְּגוֹלוֹת אִיךְ הֵם מְתַקְיָמִים, כִּי מֵאן יָכִיל לְמִיכַל לִפְנֵי יְהוָה וְלִמְחַדֵּי לִפְנֵי יְהוָה מִי יִכּוֹל לְאֹכֹל לִפְנֵי ה' וְלִשְׂמוֹחַ לִפְנֵי ה'.

ומתכן אָלָא וְדַאי הָכִי הוּא אֵלּא וְדַאי כֵּךְ הוּא שְׂגַם עַתָּה אֲפֻשֵׁר לְאֹכֹל וְלִשְׂמוֹחַ לִפְנֵי ה', וּמְקֻדָּשִׁים וְאָמַר כִּי בְּקִדְמִיתָא פַד יְתִיב בַּר נָשׁ עַל פְּתוּרִיהּ לְמִיכַל בְּתַחֲלִילָה כְּשִׂישְׁבַת הַאֲדָם לְאֹכֹל עַל שְׁלַחְנוּ, מְבַרְךְ עַל נְהֵמָא הַמוּצִיא מְבַרְךְ עַל הַלֶּחֶם בְּרַכַת הַמוּצִיא, מֵאֵי טַעְמָא הַמוּצִיא וְלֹא מוּצִיא לְמַה מְבַרְךְ ה' מוּצִיא

תרומה יום ששי

יתרון קדושה במעשה יום השבת

תָּאנָא בְּהַאי יוֹמָא דְאֹרִייתָא מִתְעַטְרָא בֵּיהּ, מִתְעַטְרָא בְּכֻלָּא, בְּכֻלָּא אֵינּוּן פְּקוּדִין, בְּכֻלָּא אֵינּוּן גְּזֵרִין וְעוֹנְשֵׁין, בְּשַׁבְעִין עֲנַפִּין דְנִהוּרָא דְזִהָרִין מִכָּל סִטְרָא וְסִטְרָא, מֵאֵן חָמֵי עֲנַפִּין דְנִפְקִין מִכָּל עֲנַפָּא וְעֲנַפָּא, חֲמִשָּׁה קְיָיִמִין בְּגוּ אֵילָנָא, פְּלִהוּ עֲנַפִּין בְּהוּ אֲחִידִין, מֵאֵן חָמֵי אֵינּוּן תְּרַעִין דְמִתְפַּתְחִין בְּכֻלָּא סִטְרָא וְסִטְרָא, פְּלִהוּ מִזְדִּהָרִין וְנִהָרִין בְּהוּא נִהוּרָא דְנִפְקִין וְלֹא פְּסִיק.

קָל פְּרוּזָא נְפִיק, אֲתַעְרוּ קְדִישֵׁי עֲלִינִין, אֲתַעְרוּ עֲמָא קְדִישָׁא דְאֲתַבְּחֵרוּ לְעֵילָא וְתַתָּא, אֲתַעְרוּ חֲדוּתָא לְקַדְמוֹת מְאָרִיכוֹן, אֲתַעְרוּ בְּחֲדוּתָא שְׁלִימָתָא, אֲזַדְמְנוּ בְּתֵלַת חֲדוּן דְתֵלַת אֲבָהֶן, אֲזַדְמְנוּ לְקַדְמוֹת מְהִימְנוּתָא דְחֲדוּוּהָ דְכָל חֲדוּתָא, זְפָאָה חוּלְקִכוֹן יִשְׂרָאֵל קְדִישֵׁין בְּעֵלְמָא דִּין וּבְעֵלְמָא דְאֲתִי, דָּא הוּא יְרוּתָא לְכוּן מִכָּל עַמִּים, וְעַל דָּא כְּתִיב בֵּינִי וּבֵין בְּנֵי יִשְׂרָאֵל.

מתוק מדבש

ומאיריס צלור הצנינה שהוא הנהר היוצא מהחכמה ואינו פוסק מלהשפיע, כמו שכתוב ונהר יוצא מעדן, פירוש אור הצנינה יוצא מהחכמה, להשקות את הגן, פירוש את ז'ן, ולאו השערים הם חמשים שערי צינה הנפתחים ציוס השבת, וכל השערים שכנגדם צכל העולמות נפתחים עמהם להאיר לצני ישראל, לכן כל המנוות הנעשות ציוס השבת וכל חידושי התורה המתחדשים בשבת, יש צהס תוספת ויתרון של קדושה, כי קדושת היום גורמת עלוי התורה והמנוות על ידי העטרות שהתורה מתעטרת בשבת.

קָל פְּרוּזָא נְפִיק קול כרוז יוצא מן השמים ומכריז אֲתַעְרוּ קְדִישֵׁי עֲלִינִין עוררו קדושים עליונים שהם הצדיקים, אֲתַעְרוּ עֲמָא קְדִישָׁא דְאֲתַבְּחֵרוּ לְעֵילָא וְתַתָּא והתעוררו עם הקדוש שנבחרו למעלה ולמטה להיות עם הנבחר, אֲתַעְרוּ חֲדוּתָא לְקַדְמוֹת מְאָרִיכוֹן התעוררו שמחה שבכם לפני קוניכם, כדי להעלות מיין נוקצין אל המלכות על ידי שמחה של מטה, אֲתַעְרוּ בְּחֲדוּתָא שְׁלִימָתָא התעוררו בשמחה שלימה כדי להעלות את המלכות להשכלם למעלה, אֲזַדְמְנוּ בְּתֵלַת חֲדוּן דְתֵלַת אֲבָהֶן הזמינו ותכינו עצמכם לג' שמחות של ג' האבות שהם השלש סעודות של שבת, אֲזַדְמְנוּ לְקַדְמוֹת מְהִימְנוּתָא דְחֲדוּוּהָ דְכָל חֲדוּתָא הזמינו ותכינו עצמכם לקבל מהבינה שפע האצילות שהיא השמחה של כל השמחות, זְפָאָה חוּלְקִכוֹן יִשְׂרָאֵל קְדִישֵׁין בְּעֵלְמָא דִּין וּבְעֵלְמָא דְאֲתִי אשרי חלקכם ישראל הקדושים בעולם הזה ובעולם הבא שזכותם לקבל הארות של שבת, דָּא הוּא יְרוּתָא לְכוּן מִכָּל עַמִּים שבת היא ירושה רק לכם מכל העמים, וְעַל דָּא כְּתִיב בֵּינִי וּבֵין בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אות היא לעולם, ואין לאומות העולם שום חלק בקדושת שבת.

"מאמר יתרון קדושה במעשה יום השבת" ומבואר בו כי ביום השבת נפתחים חמשים שערי בינה להאיר לבני ישראל, ולכן כל המצוות הנעשות ביום השבת, וכן כל חידושי התורה המתחדשים ביום השבת, הנה בכלם יש תוספת ויתרון של קדושה. ומבאר עוד כי קול יוצא מהשמים לעורר את ישראל קדושים שיכינו עצמם לקבל את הארות יום השבת קודש.

(מקור המאמר בזהר פרשת יתרו דף פט ע"א, בביאורינו כרך ו עמ' רנב-רס)

תָּאנָא בְּהַאי יוֹמָא דְאֹרִייתָא מִתְעַטְרָא בֵּיהּ לַמְדוּנוּ כִּי צִיּוּס הַשַּׁבָּת שֶׁהַתּוֹרָה שֶׁהוּא סוּד הַתְּפִאֵרָה מִתְעַטְרָה צוּ צַעֲטוֹת שְׁלִימוֹת, מִתְעַטְרָא בְּכֻלָּא הִי הִיא מִתְעַטְרָה וּמִשְׁתַּלְמַת צִלְל הַצְּמִינּוֹת, וְהֵינּוּ בְּכֻלָּא אֵינּוּן פְּקוּדִין צִלְל הַרְמ"ח מִנוֹת עֲשִׂין הַמֵּאִירוֹת מִלֵּד הַחֶסֶד וְשִׁס"ה לֹא תַעֲשִׂין הַמֵּאִירוֹת מִלֵּד הַגְּזוּרָה, וְכֵן בְּכֻלָּא אֵינּוּן גְּזֵרִין וְעוֹנְשֵׁין צִלְל גּוֹרוֹת דְרַצְנִין הַמֵּאִירוֹת מִלֵּד הַמִּלְכוּת וְעוֹנְשֵׁי הַדִּין שֶׁל הַתּוֹרָה הַמֵּאִירוֹת מִלֵּד כַּחוֹת דִּינֵיהּ, וְכֵן מִתְעַטְרָה הַתּוֹרָה בְּשַׁבְעִין עֲנַפִּין דְנִהוּרָא צִשְׁצַעִים עֲנַפִּים שֶׁל אֹר שֶׁהֵם הַצִּעֲצִים פִּנִּים לַתּוֹרָה, דְזִהָרִין מִכָּל סִטְרָא וְסִטְרָא שְׁמֵאִירִים מִכָּל זֵד וְזֵד שֶׁל הַשַּׁשׁ קְנוֹת שְׁצו"א כִּי כָל אֶחָד מֵהֵם לְצוּר מֵאִיר צִשְׁצַעִים פִּנִּים, מֵאֵן חָמֵי עֲנַפִּין דְנִפְקִין מִכָּל עֲנַפָּא וְעֲנַפָּא יִשְׁתַּבְּחָא מִי יִכּוֹל לְרִאֵת אֵת עֲנַפֵּי הָאֹרוֹת הַיּוֹצֵאִים מִכָּל עֲנַף וְעֲנַף שֶׁל הַצִּעֲצִים עֲנַפִּים, כִּי כָל אֶחָד וְאֶחָד מֵהַצִּעֲצִים כִּלּוֹל מִמֵּאוֹת וְאַלְפִים אֹרוֹת הַיּוֹצֵאִים מִמֶּנּוּ, חֲמִשָּׁה קְיָיִמִין בְּגוּ אֵילָנָא חֲמִשָּׁה עֲמוּדִים כְּנֶגֶד חֲמִשָּׁה חוֹמְשֵׁי תּוֹרָה נִמְלָאִים צַחוּךְ הָאֵילָן הַעֲלִיּוֹן שֶׁל ז"א שֶׁהוּא הַתְּפִאֵרָה, בְּעֵדֵי עֲנַפִּין בְּהוּ אֲחִידִין כָּל הַעֲנַפִּים נִאֲחִזִּים צַהס, מֵאֵן חָמֵי אֵינּוּן תְּרַעִין דְמִתְפַּתְחִין בְּכֻלָּא סִטְרָא וְסִטְרָא מִי יִכּוֹל לְרִאֵת וְלַהֲשִׁיג אֵלוֹ הַשַּׁעֲרִים שֶׁנִּפְתְּחִים צִיּוּס הַשַּׁבָּת צִלְל קֶהָה וְקֶהָה מֵהַשַּׁשָּׁה קְנוֹת זו"א, בְּעֵדֵי מִזְדִּהָרִין וְנִהָרִין בְּהוּא גְּהָרָא (ה"ג) דְנִפְקִין וְלֹא פְּסִיק כָּל אֵלוֹ הַשַּׁעֲרִים זֹהֲרִים

רוּחַ יְהוָה רֹוחַ חֲכָמָה וְגוֹ', וְעַל דָּא אֶצְטְרִיף אֲשֶׁר מְלֵאתִיו רוּחַ חֲכָמָה, דְּשָׂרְיָא שְׂמִישָׂא בְּסִיחָרָא בְּאִשְׁלָמוּתָא דְכָלָא, וְעַל דָּא אֶתְרָשִׁים פְּלֵא בְּכָל אַתְרָא.

אָמַר רַבִּי אֱלֵעָזָר, אִי הָכִי הָנִי וְאַתָּה וְאַתָּה הֵיאָךְ מִתְיַשְׁבֵּן בְּקִרְיָא, אָמַר לֵיהּ, פְּלִהוּ מִתְיַשְׁבֵּן גִּינְהוּ, וְאַתָּה הֶקְרַב אֲלֵיךְ, לְיַחְדָּא בְּהַדְיָה, וּלְקַרְבָּא בְּהַדְיָה רְזָא דְשְׂמָא קְדִישָׂא פְּדָקָא יָאוּת.

וְאַתָּה תְּדַבֵּר אֶל כָּל חַכְמֵי לַב, בְּגִין דְּכִלְהוּ לָא אֶתְיִין לְמַעַבְדַּ עֲבִידְתָּא, עַד דְּרוּחַ קְדִישָׂא מְמַלְלָא בְּגוּוֹיָהּ, וְלַחֲשׁ לִזְוֵן בְּלַחֲשׁוֹ, וּכְדִין עֲבָדִי עֲבִידְתָּא.

מתוק מדבש

בְּהַדְיָה וּלְקַרְבָּא בְּהַדְיָה רְזָא דְשְׂמָא קְדִישָׂא בְּדָקָא יָאוּת לֵיחַד אֲלִיו וּלְקַרְבַּ אֲלִיו אַתְּ סוּד שֶׁס הַקְדוּשׁ כְּרָאוּי שְׁהַס צ' שְׁמוֹת הַיּוֹ"ה וְאֲדַנְיָ, וְהֵינּוּ מַה שְׁכַתּוֹב וְאַתָּה שְׁהַס סוּד וּז"ן תְּקַרְבַּס וּמִיחַדָּס אֲלִיךְ שִׁשְׁרוּ עֲלִיךְ לְלוֹרֵךְ מַלְאכַת הַמַּשְׁכֵּן.

וּמַה שְׁכַתּוֹב וְאַתָּה תְּדַבֵּר אֶל כָּל חַכְמֵי לַב, רַחֵם לִוְמַר בְּגִין דְּבְרָהּוּ לָא אֶתְיִין לְמַעַבְדַּ עֲבִידְתָּא לְפִי שְׁכַל עוֹשֵׁי מַלְאכַת הַמַּשְׁכֵּן לֹא הִיוּ צָאִים לַעֲשׂוֹת אִיזוּ מַלְאכָה, עַד דְּרוּחַ קְדִישָׂא מְמַלְלָא בְּגוּוֹיָהּ וְלַחֲשׁ לִזְוֵן בְּלַחֲשׁוֹ עַד שְׁרוּחַ הַקְדוּשׁ הַנוֹצֵעַ צִהַס מַכַּח יַחוּד וּז"ן הַשּׁוֹרֵה עֲלֵיהֶם הִיָּה מְדַבֵּר צִהַס וְלַחֲשׁ לְהַס צִלְחַשׁ אִיךְ לַעֲשׂוֹתָהּ, וְהוּא סוּד רוּחַ נְצוּאֵי עֵינֵי הַצָּא לְצַס כְּדִי שִׁדְעוּ לַעֲשׂוֹת לוֹרֵךְ הַמַּלְאכָה לְהַסְכִּים אֶל הַאֲמַת וְאֶל הַהֲלַכָּה וְאֶל הַסוּד, וּבְדִין עֲבָדִי עֲבִידְתָּא וְאִז עָשׂוּ אַתְּ מַלְאכַת הַמַּשְׁכֵּן, וְזֶה שְׂאֲמַר וְאַתָּה מְדַבֵּר, הֵינּוּ רוּחַ הַקְדוּשׁ הַנוֹצֵעַ מִיַּחוּד וּז"ן הִיא מְדַבֵּר אֶל כָּל חַכְמֵי לַב כְּדִי שִׁדְעוּ אִיךְ לַעֲשׂוֹת אַתְּ מַלְאכַת הַמַּשְׁכֵּן.

רוּחַ חֲכָמָה לְפִי שְׁחַכְמָה מֵאִירָה צַחוּךְ ז"א, וְעַל דָּא אֶצְטְרִיף וְעַל כֵּן הַוֹרֵךְ לִוְמַר אֲשֶׁר מְלֵאתִיו רוּחַ חֲכָמָה לְהוֹרוֹת דְּשָׂרְיָא שְׂמִישָׂא בְּסִיחָרָא בְּאִשְׁלָמוּתָא דְכָלָא שְׁטַרְהַס הַשְׁמַשׁ שְׁהוּא ז"א צִהַלְצִנָּה שְׁהִיא הַמַּלְכוּת צַסוּד הַיַּחוּד צְשִׁלְמוֹת שֶׁל כָּל הַסְפִירוֹת הַעֲלִיוֹנוֹת עַל יְדֵי שׁו"א מִילָא אַתְּ הַמַּלְכוּת צַרוּחַ חֲכָמָה שְׁצִה שׁוֹרֵשׁ כָּל הַסְפִירוֹת, וְעַל דָּא אֶתְרָשִׁים בְּכָל אַתְרָא וְעַל כֵּן צַעַת הַקַּמַּת הַמַּשְׁכֵּן נִרְשַׁמוּ כָּל הַסְפִירוֹת צַכָּל מַקּוֹס שְׁעָשׂוּ חַכְמֵי לַב אַתְּ מַלְאכַת הַמַּשְׁכֵּן.

אָמַר רַבִּי אֱלֵעָזָר שְׁאֵל מְרַצֵּי שְׁמַעוֹן אֲצִיו, אִי הָכִי אַס הוּא כְּדַבְרִיךְ שְׁאִין נְרִיךְ לְלַמּוּד דְּרַשָּׁה זוּ מַמְלַת וְאַתָּה, אַס כֵּן הָנִי וְאַתָּה וְאַתָּה הֵיאָךְ מִתְיַשְׁבֵּן בְּקִרְיָא כָּל אֲלוֹ וְאַתָּה וְאַתָּה הַכַּתּוּבִים צַפְסוּקִים הַנ"ל אִיךְ מִתְיַשְׁבִּים, רַחֵם לִוְמַר עַל מִי נִאֲמַרו, אָמַר לֵיהּ רַצֵּי שְׁמַעוֹן לְרַצֵּי אֲלַעֲזַר בְּרָהּוּ מִתְיַשְׁבֵּן גִּינְהוּ כּוֹלַס הַס מִיּוֹשְׁבִים לְדַרוּשׁ מַהֶס דְּרַשׁוֹת אַחְרוֹת, כִּי מַה שְׁכַתּוֹב וְאַתָּה הֶקְרַב אֲלֵיךְ פִּירוּשׁוֹ שְׂאֲמַר הַקְצ"ה לְמַשָּׁה שִׁכּוּיִן אַתְּ לְצוּ לְיַחְדָּא

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, פִּלְא אִיהוּ קָרִיבָה, לְמֵאן דִּידַע לִיחֻדָּא יחֻדָּא, וְלִמְפֻלַּח לְמֵאֲרִיָּה, דְּהָא בְּזַמְנָא דְאַשְׁתַּפַּח קָרְבְּנָא פְּדָקָא יָאוּת, פְּדִין אֲתַקְרִיב פִּלְא פְּחָדָא, וְנִהִירוּ דְאַנְפִּין אֲשַׁתַּפַּח בְּעֵלְמָא בְּבִי מְקַדְשָׁא, וְאַתְפְּסִיָּא וְאַתְפְּסִיָּא סְטָרָא אַחְרָא, וְשְׁלִיט סְטָרָא דְקְדוּשָׁה בְּנִהִירוּ וְחִידוּ.

וְכַד קָרְבְּנָא לָא אֲשַׁתַּפַּח פְּדָקָא יָאוּת, אוּ יחֻדָּא לָא הוּי פְּדָקָא יָאוּת, פְּדִין אַנְפִּין עֲצִיבוּ, וְנִהִירוּ לָא אֲשַׁתַּפַּח, וְאַתְפְּסִיָּא סִיְהָרָא, וְשְׁלִטָא סְטָרָא אַחְרָא בְּעֵלְמָא, בְּגִין דְלָא אִית מֵאן דִּידַע לִיחֻדָּא שְׁמָא קְדִישָׁא פְּדָקָא יָאוּת.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, קְדָשָׁא בְּרִיף הוּא לָא נְסִי לְאִיּוּב, וְלָא אָתָּא עֲמִיָּה בְּנִסְיוֹנָא פְּנִסְיוֹנָא דְשָׁאָר צְדִיקָיָא, דְּהָא לָא כְּתִיב בֵּיהּ וְהֵאלֹהִיִּים נִסָּה אֶת אֲבֹרָהֶם, דְּאִיהוּ בִּידֵיהּ אֲקָרִיב לְבָרִיָּה יַחֲדָאִי לְגַבִּיָּהּ, וְאִיּוּב לָא יְהִיב לִיָּהּ וְלָא מָסַר לִיָּהּ פְּלוּם, וְלָא אֲתַמְר לִיָּהּ, אֲבָל אֲתַמְסֵר בִּידָא דְמְקַטְרָגָא בְּדִינָא דְקְדָשָׁא בְּרִיף הוּא, דְּאִיהוּ אֲתַעֵר לְהֵוּא מְקַטְרָגָא לְגַבִּיָּהּ, מָה דְּאִיהוּ לָא בְּעָא, דְּהָא בְּכָל זְמַנָּא אָתָּא הֵוּא מְקַטְרָגָא לְאַתְעֵרָא עַל בְּנֵי נְשָׂא, וְהֵכָא קְדָשָׁא בְּרִיף הוּא אֲתַעֵר לְגַבִּיָּהּ, דְּכְתִיב (אִיּוּב א ח) הִשְׁמַתְּ לִבְךָ עַל עַבְדֵי אִיּוּב, אֲבָל רְזָא עֲמִיקָא אִיהוּ.

מתוק מדבש

גרם לכסות את היסוד בקליפת העולה כדלקמן.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, קְדָשָׁא בְּרִיף הוּא לָא נְסִי לְאִיּוּב הַקְּבִ"ה לָא נִסָּה אֶת אִיּוּב, וְלָא אָתָּא עֲמִיָּה בְּנִסְיוֹנָא פְּנִסְיוֹנָא דְשָׁאָר צְדִיקָיָא וְלָא בָא עֲמוּ בְּנִסְיוֹן כְּנִסְיוֹן שֶׁל שָׂר הַצְּדִיקִים, שְׁנֵאמַר בְּהֵם ה' צְדִיק יִבְחֹן, שֶׁהוּא סוּד יִסוּרִין שֶׁל אֵהָבָה, שְׁעַל יְדֵי זֶה הַשְּׂכִינָה נְטוּרַת מְדִינָה וְעוֹלָה וּמְתִיחַת עַם ז' אָל, אֲבָל כֹּאן בְּאִיּוּב לָא הִיָּה יִסוּרִין שֶׁל אֵהָבָה עֲבוּר תּוֹעֵלַת הַשְּׂכִינָה, דְּהָא לָא כְּתִיב בֵּיהּ שֶׁהִרִי לָא כְּתוּב בּוֹ וְהֵאלֹהִיִּים נִסָּה אֶת אִיּוּב, פְּמָה דְּכְתִיב בְּאַבְרָהָם, וְהֵאלֹהִיִּים נִסָּה אֶת אֲבֹרָהֶם כִּי אֲבֹרָהֶם דְּאִיהוּ בִּידֵיהּ אֲקָרִיב לְבָרִיָּה יַחֲדָאִי לְגַבִּיָּהּ הוּא בִידוּ הַקְּרִיב אֶת בְּנוֹ יַחֲדוּ לְהַקְּבִ"ה, וְאִיּוּב לָא יְהִיב לִיָּהּ וְלָא מָסַר לִיָּהּ פְּלוּם וְאִיּוּב לָא נָתַן לוֹ וְלָא מָסַר כְּלוּם לְהַקְּבִ"ה, כִּי לָא הַקְּרִיב אֶת בְּנָיו עַל גְּבֵי הַמְּזֻבָּח כְּמוֹ אֲבֹרָהֶם, וְלָא אֲתַמְר לִיָּהּ וְגַם לָא נֵאמַר לוֹ שִׁיקַח אֶת בְּנוֹ וְיַעֲלֵהוּ לְעוֹלָה לְהַקְּבִ"ה, אֲבָל אֲתַמְסֵר בִּידָא דְמְקַטְרָגָא בְּדִינָא דְקְדָשָׁא בְּרִיף הוּא אֲבָל נְמַסֵּר בִּיד דְּהַמְקַטְרָג שְׁקַטְרָג עֲלָיו וְנַעֲשֶׂה זֶה בְּדִינָו שֶׁל הַקְּבִ"ה, רִצָּה לוֹמַר שֶׁלֹּא נְמַסֵּר בִּיד הַמְקַטְרָג בְּחַנּוּם רַק הִיָּה עוֹנֵשׁ מֵהַקְּבִ"ה עַל עוֹנוֹ, כִּי הִדִּין הִיָּה שְׁקַט עַל שְׁמֵרָיו דְּאִיהוּ אֲתַעֵר לְהֵוּא מְקַטְרָגָא לְגַבִּיָּהּ וְהַקְּבִ"ה הֵעִיר אֶת דִּין הַזֶּה לְהַמְקַטְרָג שִׁיקַטְרָג עֲלָיו, מָה דְּאִיהוּ לָא בְּעָא מָה שֶׁהַמְקַטְרָג בְּעַצְמוֹ לָא בְּקַשׁ מֵהַקְּבִ"ה, דְּהָא בְּכָל זְמַנָּא אָתָּא הֵוּא מְקַטְרָגָא לְאַתְעֵרָא עַל בְּנֵי נְשָׂא כִּי בְּכָל זְמַן בָּא הַמְקַטְרָג לְעוֹרֵר דִּין עַל בְּנֵי אָדָם, וְהֵכָא קְדָשָׁא בְּרִיף הוּא אֲתַעֵר לְגַבִּיָּהּ וְכֹאן הַקְּבִ"ה עוֹרֵר אוֹתוֹ לְקַטְרָג עַל אִיּוּב דְּכְתִיב הִשְׁמַתְּ לִבְךָ עַל עַבְדֵי אִיּוּב, אֲבָל רְזָא עֲמִיקָא אִיהוּ אֲבָל עֲנִין יִסוּרֵי אִיּוּב יֵשׁ בּוֹ סוּד עֲמוּק כְּדַמְפְּרֵשׁ וְאוּזִיל. (עֵינן צַפְנִים סֵפֶר הַזֹּהָר).

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן מָה שְׁכָתוּב וְאַתָּה הַקְּרִיב אֵלַיךְ, וּפִירְשׁוּנָהּ שֶׁהוּא לְשׁוֹן יַחֲדוּ, כִּי פִלְא אִיהוּ קָרִיבָה כֹּל עֲנִין הַיַּחֲדוּ נְקִרָא בְּשֵׁם קָרִיבָה וְהוּא לְשׁוֹן קָרְבָן, לְמֵאן דִּידַע לִיחֻדָּא יחֻדָּא וְלִמְפֻלַּח לְמֵאֲרִיָּה לְמִי שִׂוּדַע לִיחֻד אֶת הַיַּחֲדוּ וְלַעֲבוּד אֶת קוּנוֹ, דְּהָא בְּזַמְנָא דְאַשְׁתַּפַּח קָרְבְּנָא פְּדָקָא יָאוּת לְפִי שְׁבוּמָן שֶׁהַכְּהֵנִים הִיוּ מְקָרִיבִים אֶת הַקְּרִבְנוֹת כְּרָאוּי, פְּדִין אֲתַקְרִיב פִּלְא פְּחָדָא אוּ הִיוּ מְתַקְרְבִים כֹּל הַפְּרָצוּפִים יַחֲדוּ זֶה עִם זֶה בְּסוּד הַיַּחֲדוּ, וְעַל יְדֵי זֶה וְנִהִירוּ דְאַנְפִּין אֲשַׁתַּפַּח בְּעֵלְמָא בְּבִי מְקַדְשָׁא וְהֵאֲרַת הַפְּנִים שֶׁל ז' אָל הִיָּה נִמְצָא בְּעוֹלָם מְאוּר שֶׁהִיָּה מְאִיר בְּבֵית הַמְקַדֵּשׁ, כִּי הַפְּרָצוּפִים הַעֲלִיּוֹנִים הִיוּ מְאִירִים פְּנֵיהֶם לְמַטָּה, וְאַתְפְּסִיָּא וְאַתְפְּסִיָּא סְטָרָא אַחְרָא וְהִיָּה נִכְנַע הַסְטְרָא אַחְרָא וְנִתְכַסָּה וְנִסְתַּר בְּנוֹקְבָא דְתַהוּמָא רַבָּא, וְשְׁלִיט סְטָרָא דְקְדוּשָׁה בְּנִהִירוּ וְחִידוּ וְהִיָּה שׁוֹלֵט צַד הַקְּדוּשָׁה בְּאוּרָה וּשְׁמַחָה.

אֲבָל וְכַד קָרְבְּנָא לָא אֲשַׁתַּפַּח פְּדָקָא יָאוּת בְּזַמְנָן שְׁאִין הַכְּהֵנִים מְקָרִיבִים אֶת הַקְּרִבְנוֹת כְּרָאוּי לְהַקְרִיב, אוּ יחֻדָּא לָא הוּי פְּדָקָא יָאוּת אוּ בְּזַמְנָן הַזֶּה שְׁאִין יִשְׂרָאֵל מִיַּחֲדִים בְּתַפְלַתָם וְתוֹרַתָם אֶת הַיַּחֲדוּדִים כְּרָאוּי שֶׁהֵם בְּמִקוּם הַקְּרִבְנוֹת, פְּדִין אַנְפִּין עֲצִיבוּ אוּ פְּנֵי ז' אָל הֵם כְּבִיכּוֹל עֲצֻבוֹת, וְנִהִירוּ לָא אֲשַׁתַּפַּח וְאוּר עֲלִיּוֹן מִז' אָל לָא נִמְצָא לְהַאִיר זְמַלְכוֹת, וְאַתְפְּסִיָּא סִיְהָרָא וְאוּר הַשְּׂכִינָה מְתַכְסָה וְאִינָה מְאִירָה לְמַטָּה לְהַשְׁפִּיעַ שְׁפַע הַרָאוּי לְתַחַתוֹנִים, וְשְׁלִטָא סְטָרָא אַחְרָא בְּעֵלְמָא וְהַסְטְרָא אַחְרָא שׁוֹלֵט וְעוֹשֶׂה דִּינִים בְּעוֹלָם, וְהַכֹּל בְּגִין דְלָא אִית מֵאן דִּידַע לִיחֻדָּא שְׁמָא קְדִישָׁא פְּדָקָא יָאוּת לְפִי שְׁאִין מִי שִׂוּדַע לִיחֻד הַשֵּׁם הַקְּדוּשׁ הַזֶּה כְּרָאוּי לְהִיּוֹת. (רַמ"ק וּמְפֻרְשִׁים)

מֵאמַר זֶה כְּבֵר מוּבָא לְעִיל בְּזוּהַר פְּרִשְׁתָּ בָא דָף לְד ע"א בְּקַצַּת שִׁינוּי לְשׁוֹנוֹת, וּמְבִיאָו כֹּאן לְפִי שְׁאִין לְעִיל וְכַד קָרְבְּנָא לָא אֲשַׁתַּפַּח פְּדָקָא יָאוּת וְכוּלֵי אֲתַפְסִיָּא סִיְהָרָא, וְכֵן אִיּוּב לְפִי שֶׁלֹּא הַקְּרִיב קְרִבְנוֹתָיו כְּרָאוּי לְכֹן

תצווה יום שלישי

גודל פגם מדת הכעס

רְבִי יְהוּדָה פָּתַח, (ישעיה ב כב) חֲדָלוּ לָכֶם מִן הָאָדָם אֲשֶׁר נִשְׁמָה בְּאָפוֹ, פִּי בְמָה נִחְשָׁב הוּא, הָאִי קָרָא אוֹקְמוּהָ, אֲבָל מָאִי חֲדָלוּ לָכֶם מִן הָאָדָם, וְכִי אֲזַהֵר לִיָּה לְבַר נֶשׁ לְאַתְמָנַע מִשְׁאָר בְּנֵי נֶשָׁא, אוֹף אֵינּוֹן נָמִי לְגַבְיָהּ, יִשְׁתַּפְּחוּן בְּנֵי נֶשָׁא דְלָא יִקְרְבוּן אֵלַיִן בְּאֵלַיִן לְעֵלְמִין.

אָלָא הָא אוֹקְמוּהָ בְּמָאן דְּאִשְׁפִּים לְפִתְחָא דְחִבְרִיָּה לְמִיָּהֵב לִיָּה שְׁלָם, וְאָנָא אוֹקְמִנָא לִיָּה בְּקָרָא אַחְרָא, דְּכְתִיב (משלי כו יד) מְבַרְךָ רַעְהוּ בְּקוֹל גְּדוֹל בְּבִקְרַת הַשָּׁפָם, קָלְלָה תַחֲשָׁב לוֹ, וְאָף עַל גַּב דְּכָלָא שְׁפִיר, אֲבָל מָאִי חֲדָלוּ לָכֶם מִן הָאָדָם אֲשֶׁר נִשְׁמָה בְּאָפוֹ.

הֵכָא פְּקִיד קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְבַר נֶשׁ, וְאֲזַהֵר לִיָּה לְאַסְתְּמָרָא מְאִינּוֹן בְּנֵי נֶשָׁא דְסָטוֹ אֲרַחֲיָהוּ מֵאַרְחָ טָב לְאַרְחָ בִּישׁ, וּמְסַאֲבֵי נִפְשֵׁיהוּ בְּהָהוּא מְסַאֲבוּ אַחְרָא.

דְּהָא פִּד בְּרָא קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְבַר נֶשׁ, עֶבֶד לִיָּה בְּדִיוֹקְנָא עֲלָאָה, וְנִפְּחָ בִּיָּה נִשְׁמָתָא קְדִישָׁא

מתוק מדבש

בני אדם שלא יתקרבו אלו לאלו לעולם, וזה ודאי אי אפשר לומר כן כי אדרבה צריך להיות דעתו של אדם מעורבת עם דעת הבריות, ועוד קשה שאם כן יתבטלו כל עניני גמילות חסדים שבין אדם לחברו.

ומתוך אָלָא הָא אוֹקְמוּהָ אלא הרי חז"ל העמידו פסוק זה (נמס') נְכֹחַת דָּף יָד ע"א) בְּמָאן דְּאִשְׁפִּים לְפִתְחָא דְחִבְרִיָּה לְמִיָּהֵב לִיָּה שְׁלָם במי שמשכים לפתח חברו לתת לו שלום לפני שמברך להקב"ה והיינו לפני התפלה, שנחשב כאילו עשאו בְּמָה, ודרשינן ממה שכתוב חדלו לכם מן האדם, היינו כשיש לכם לעסוק בכבוד המקום אל תתעסקו בכבודו של אדם, כי במה נחשב הוא, אל תקרי בְּמָה אלא בְּמָה, ואמר רבי יהודה וְאָנָא אוֹקְמִנָא לִיָּה בְּקָרָא אַחְרָא ואני העמדתי ענין זה בפסוק אחר דְּכְתִיב מְבַרְךָ רַעְהוּ בְּקוֹל גְּדוֹל בְּבִקְרַת הַשָּׁפָם, קָלְלָה תַחֲשָׁב לוֹ פירוש המברך את רעהו בברכת שלום בבקר כשמשכים לפתח חברו לפני התפלה, אז נחשב למברך כאילו נתקלל כי נענש בשביל זה, וְאָף עַל גַּב דְּכָלָא שְׁפִיר אף על פי שהכל אמת ויפה לפי הדרוש, אֲבָל לְכָל הַפִּירוּשִׁים מָאִי חֲדָלוּ לָכֶם מִן הָאָדָם אֲשֶׁר נִשְׁמָה בְּאָפוֹ מה פירושו של המלות "אשר נשמה באפו" לפי פשט הכתוב.

ואמר כי הֵכָא פְּקִיד קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְבַר נֶשׁ בפסוק זה צוה הקב"ה את האדם, וְאֲזַהֵר לִיָּה לְאַסְתְּמָרָא מְאִינּוֹן בְּנֵי נֶשָׁא דְסָטוֹ אֲרַחֲיָהוּ מֵאַרְחָ טָב לְאַרְחָ בִּישׁ והזהיר אותו שישמור עצמו מאותם בני אדם שנטו דרכם מדרך הטוב לדרך הרע, וּמְסַאֲבֵי נִפְשֵׁיהוּ בְּהָהוּא מְסַאֲבוּ אַחְרָא ומטמאים את נפשם בטומאה של הסטרא אחרא שמהם צריך להפרד, אבל מכל שאר הבריות לא הזהיר הכתוב להפרד.

דְּהָא פִּד בְּרָא קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְבַר נֶשׁ עֶבֶד לִיָּה בְּדִיוֹקְנָא עֲלָאָה כי כשברא הקב"ה את האדם עשה אותו בצורה עליונה שאבריו ירמזו לספירות העליונות, וְנִפְּחָ בִּיָּה נִשְׁמָתָא קְדִישָׁא דְכָלִּיל

"מאמר גודל פגם מדת הכעס" ומבואר בו כי הקב"ה נתן באדם נפש רוח ונשמה, ואם ח"ו האדם חוטא בעבודה זרה, הנה פגם את כולם, ויוצא מעבודת קונו לגמרי. ואם האדם משלימם בקדושה בתורה בעבודת השם ובקיום המצוות המעשיות, ונוהר ביותר בשעת כעס שלא להוציא דברים מגונים בפיו ושלא לשבור כלים בחמתו, הנה זו הוכחה ועדות על שלמותו. ומבאר שרק עם אדם זה ראוי להתחבר, כי הכועס הרי זה כעובד עבודה זרה ומסתלקת הנשמה ממנו, ונדבקת בו נשמה טמאה רח"ל. ורומז זאת בפסוק חדלו לכם מן האדם, כפירוש נוסף למה שפירשו חז"ל בו שאסור לחקרים לפני התפלה לבית חברו ולשאול בשלומו.

(מקור המאמר בזהר פרשת תצווה דף קפב ע"א-ב', בבאוריניו כרך ח עמ' לד-לח)

מבואר במס' שבת דף קה ע"ב, המקרע בגדיו בחמתו והמשבר כליו בחמתו והמפזר מעותיו בחמתו, יהא בעיניך כעובד עבודה זרה, שכך אומנתו של יצר הרע היום אומר לו עשה כך, ולמחר אומר לו עשה כך, עד שאומר לו עבוד עבודה זרה והולך ועובד, אמר רבי אבין מאי קראה לא יהיה כך אל זר ולא תשתחוה לאל נכר, איזהו אל זר שיש בגופו של אדם הוי אומר זה יצר הרע.

פירוש הפסוק המובא להלן, חדלו לכם מן האדם אשר נשמה באפו כי במה נחשב הוא פירוש מנעו עצמכם מעבודה זרה על ידי שתתבוננו באדם אשר נשמה באפו, הראיתם במה נחשב הוא הלא תצא רוחו ישוב לאדמתו, כל שכן עבודה זרה שאפילו נשמת חיים אין בו, ודאי אין ראוי לעבדו. (מנלודות)

רְבִי יְהוּדָה פָּתַח הַקְדִּים לַפְרֵשׁ מַה שְׁכָתוּב חֲדָלוּ לָכֶם מִן הָאָדָם אֲשֶׁר נִשְׁמָה בְּאָפוֹ, פִּי בְמָה נִחְשָׁב הוּא, הָאִי קָרָא אוֹקְמוּהָ פסוק זה כבר העמידו חז"ל, אֲבָל עֵתָה נִפְרַשׁ בּוֹהָה האופן, כִּי צָרִיךְ לְדַעַת מָאִי חֲדָלוּ לָכֶם מִן הָאָדָם מַה פִּירוּשׁוֹ, וְכִי אֲזַהֵר לִיָּה לְבַר נֶשׁ לְאַתְמָנַע מִשְׁאָר בְּנֵי נֶשָׁא וְכִי הַנְּבִיא מִזַּהֵר אֶת הָאָדָם לְהַמְנַע וּלְהַפְרֵד מִשְׁאָר בְּנֵי אָדָם, הִרִי אוֹף אֵינּוֹן נָמִי לְגַבְיָהּ אָף שָׂאֵר בְּנֵי אָדָם יִחְדְּלוּ וַיִּפְרְדוּ מִמֶּנּוּ, וְעַל יַדֵּי זֶה יִשְׁתַּפְּחוּן בְּנֵי נֶשָׁא דְלָא יִקְרְבוּן אֵלַיִן בְּאֵלַיִן לְעֵלְמִין יִמְצָאוּ

דְּכַלִּיל בְּתַלְתָּ, כְּמָה דְאֻקִּימָנָא דְאִית בֵּיה נֶפֶשׁ רוּחַ וּנְשָׁמָה, וְעֵילָא מִכְּלָא נְשָׁמָה, דְאִיהִי חֵילָא עֲלָאָה לְמַנְדַּע וּלְמַטְר פְּקוּדוּי דְקֻדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, וְאִי הֵהִיא נְשָׁמָתָא קְדִישָׁא אָעִיל לָהּ בְּפּוֹלְחָנָא אַחְרָא, הָאִי אִיהוּ מְסָאיֵב לָהּ, וְנִפְיֵק מִפּוֹלְחָנָא דְמֵאֲרִיָהּ, בְּגִין דְתַלְתָּ חֵילִין אֲלִין פְּלָהוּ חַד, נֶפֶשׁ רוּחַ וּנְשָׁמָה מִשְׁתַּתְּפִי פְּחָדָא וְהוּוּ חַד, וְכֻלָּא פְּגוּוּנָא דְרָזָא עֲלָאָה.

וְאִי חֲזִינָן לְהָאִי בְר נֶשׁ דְהוּוּ בֵּיה אֲלִין דְרַגִּין פְּלָהוּ, עַד לָא קְיִימָא בְקִיּוּמֵיהּ לְמַנְדַּע מֵאֵן אִיהוּ, בְּמֵאִי אֲתִידַע לְקֶרְבָּא בְר נֶשׁ בְּהִדְיָה אוּ לְאַתְמָנְעָא מִנִּיהּ, בְּרוּגְזִיָה מִמֶּשׁ יָדַע לִיָּה בְר נֶשׁ, וְיִשְׁתַּמּוּדַע מֵאֵן אִיהוּ, אִי הֵהִיא נְשָׁמָתָא קְדִישָׁא נָטַר בְּשַׁעְתָּא דְרוּגְזוּי (אֲתִי עֲלִיָּה), דְלָא יַעֲקֹר לָהּ מֵאַתְרָהָא, בְּגִין לְמִשְׁרֵי תַחֲוֹתָהּ הֵהוּא אֵל זֶר, דָּא אִיהוּ בְר נֶשׁ פְּדָקָא יָאוּת, דָּא אִיהוּ עֲבָדָא דְמֵאֲרִיָהּ, דָּא אִיהוּ גְבַר שְׁלִים.

וְאִי הֵהוּא בְר נֶשׁ לָא נָטִיר לָהּ, וְאִיהוּ עֲקֹר קְדוּשָׁה דָּא עֲלָאָה מֵאַתְרֵיהּ, לְמִשְׁרֵי בְּאַתְרֵיהּ סְטְרָא אַחְרָא, וְדָאִי דָּא אִיהוּ בְר נֶשׁ דְמֵרִיד בְּמֵאֲרִיָהּ, וְאָסִיר לְקֶרְבָּא בְּהִדְיָה וְלְאַתְחַבְרָא עֲמִיָּה, וְדָא אִיהוּ (אִיּוֹב י"ד ד) טוֹרְף נֶפְשׁוֹ בְּאִפּוֹ, אִיהוּ טְרִיף וְעֲקֹר נֶפְשֵׁיהּ בְּגִין רוּגְזִיָּה, וְאֲשְׁרֵי בְּגוּיָה אֵל זֶר.

וְעַל דָּא כְּתִיב חֲדָלוּ לָכֶם מִן הָאֲדָם אֲשֶׁר נִשְׁמָה בְּאִפּוֹ, דֵּהֵהִיא נְשָׁמָתָא קְדִישָׁא טְרִיף לָהּ, וְסָאיֵב לָהּ בְּגִין אִפּוֹ, אֲשֶׁר נִשְׁמָה אַחֲלָף בְּאִפּוֹ.

מתוק מדבש

את הנשמה הקדושה בשעת כעסו, דְלָא יַעֲקֹר לָהּ מֵאַתְרָהָא בְּגִין לְמִשְׁרֵי תַחֲוֹתָהּ הֵהוּא אֵל זֶר שלא יעקור אותה ממקומה שאז בא לשרות תחתיה אל זר, דָּא אִיהוּ בְר נֶשׁ פְּדָקָא יָאוּת זהו אדם כראוי, דָּא אִיהוּ עֲבָדָא דְמֵאֲרִיָהּ זהו עבדו של הקב"ה, דָּא אִיהוּ גְבַר שְׁלִים זהו אדם השלם, כי הגם שמתעורר לפעמים לכעוס כדרך רוב בני אדם, אבל אין כעסו גורם לו שיוציא מפיו דברים מגונים, או לעשות מעשים רעים כגון לקרוע כלים בחמתו שנחשב לעובד עבודה זרה ח"ו, אלא הוא יכול לשלוט על מדותיו גם בשעת כעסו, ומעלימו ומסתירו וכובשו בתוכו, לכן הוא נקרא אדם השלם. (רמ"ק ומפרשים)

בְּתַלְתָּ וּנְפַח בּוּ נִשְׁמָה קְדוּשָׁה הַכּוֹלָה בְּשִׁלְשׁ בַּחֲיֻנוֹת, כְּמָה דְאֻקִּימָנָא דְאִית בֵּיה נֶפֶשׁ רוּחַ וּנְשָׁמָה כְּמוֹ שֶׁהַעֲמַדְנוּ שִׁישׁ בְּאֲדָם נֶפֶשׁ רוּחַ נִשְׁמָה, וְעֵילָא מִכְּלָא נְשָׁמָה דְאִיהִי חֵילָא עֲלָאָה וּלְמַעֲלָה מְכַל אֵלוּ הִיא הַנִּשְׁמָה שֶׁהִיא כַח עֲלִיּוֹן, לְמַנְדַּע וּלְמַטְר פְּקוּדוּי דְקֻדְשָׁא בְרִיךְ הוּא לְדַעַת וּלְשִׁמּוֹר עַל יְדֵה מִצְוֹת הַקְּב"ה, וְאִי הֵהִיא נְשָׁמָתָא קְדִישָׁא אָעִיל לָהּ בְּפּוֹלְחָנָא אַחְרָא וְאִם אֹתָהּ הַנִּשְׁמָה הַקְּדוּשָׁה מְכַנְסִיהָ בְּעַבּוּדָה אַחֲרַת שֶׁהִיא עַבּוּדָה זָרָה, הָאִי אִיהוּ מְסָאיֵב לָהּ זֶהוּ מִטְמֵא אֹתָהּ, וְנִפְיֵק מִפּוֹלְחָנָא דְמֵאֲרִיָהּ וְיוֹצֵא מִעַבּוּדַת קוֹנּוֹ לְגַמְרֵי, בְּגִין דְתַלְתָּ חֵילִין אֲלִין פְּלָהוּ חַד לְפִי שְׁגִי כַחוֹת אֵלוּ הֵם כּוֹלֵם כַח אַחַד, כִּי נֶפֶשׁ רוּחַ וּנְשָׁמָה מִשְׁתַּתְּפִי פְּחָדָא וְהוּוּ חַד הַנֶּרֶץ מִשְׁתַּתְּפִים יַחַד וְנַעֲשִׂים בַּחֲיֻנָּה אַחַת בְּאֲדָם, כִּי פּוֹעֲלִים כָּל פְּעוּלוֹת הַגּוֹרֵף יַחַד, לְכֵן כְּשֶׁאֲדָם פּוֹגֵם אֶת הַנִּשְׁמָה הַקְּדוּשָׁה בְּעַבּוּדָה זָרָה, הֵרִי הוּא מִטְמֵא אֶת כָּל גִּי חֲלָקֵי הַנֶּרֶץ, וְעַל יְדֵי זֶה הוּא יוֹצֵא מִעַבּוּדַת קוֹנּוֹ לְגַמְרֵי, וְכֻלָּא פְּגוּוּנָא דְרָזָא עֲלָאָה וְהַכֵּל הוּא כְּעֵין סוּד הַעֲלִיּוֹן שֶׁהֵם גִּי פְּרָלוּפֵי הַאֲלִילוֹת שֶׁהֵם שׂוֹרֵשׁ הַנֶּרֶץ, כִּי הַנֶּפֶשׁ מְמַלְכּוֹת וְרוּחַ מְזוּ"ל וְנִשְׁמָה מְצִינָה, וְכִמּוֹ שֶׁצִּינָה וּ"ל מְמַלְכּוֹת מִתְקַשְׂרִים יַחַד, כֵּן עַנְפֵיהֶם שֶׁהֵם הַנֶּרֶץ שֶׁנֶּאֱדָם מִתְקַשְׂרִים יַחַד וְנַחֲשָׁצִים לְאַחַד. (רמ"ק ומפרשים)

וְאִי הֵהוּא בְר נֶשׁ לָא נָטִיר לָהּ, וְאִיהוּ עֲקֹר קְדוּשָׁה דָּא עֲלָאָה מֵאַתְרֵיהּ הוּא עֲקֹר אֶת קְדוּשָׁה זוֹ הַעֲלִיּוֹנָה שֶׁל נִשְׁמָתוֹ מִמְּקוֹמָהּ, וְגַרְם לְמִשְׁרֵי בְּאַתְרֵיהּ סְטְרָא אַחְרָא לְהַשְׁכִּין בְּמִקּוֹמָהּ אֶת הַסְטְרָא אַחְרָא, וְדָאִי דָּא אִיהוּ בְר נֶשׁ דְמֵרִיד בְּמֵאֲרִיָהּ וְדָאִי זֶהוּ אֲדָם שֶׁמֵרֵד בְּקוֹנּוֹ, וְאָסִיר לְקֶרְבָּא בְּהִדְיָה וְלְאַתְחַבְרָא עֲמִיָּה וְאִסוּר לְהִתְקַרֵּב אֵלָיו וּלְהִתְחַבֵּר עִמּוֹ, כִּי אִפְּלוֹ שֶׁכָּבַר נַח זַעֲפּוֹ שׁוֹב אֵין הַנִּשְׁמָה חוֹזֶרֶת אֵלָיו, אֵלָא גּוֹפּוֹ נִשְׁאֵר רֵיק מִקְדוּשָׁה וּבֵאֵה רוּחַ הַטּוֹמְאָה בְּמִקּוֹמָהּ, וְדָא אִיהוּ זֶהוּ אֲדָם שֶׁעֲלָיו נֵאֱמָר טוֹרְף נֶפְשׁוֹ בְּאִפּוֹ פִירוּשׁוֹ אִיהוּ טְרִיף וְעֲקֹר נֶפְשֵׁיהּ בְּגִין רוּגְזִיָּה הוּא טְרֵף וְעֲקֹר נֶפְשׁוֹ מִחַמַּת כְּעֵסוֹ, וְאֲשְׁרֵי בְּגוּיָה אֵל זֶר וְהַשְׁכִּין בְּקֶרְבּוֹ אֵל זֶר.

וְאִי חֲזִינָן לְהָאִי בְר נֶשׁ דְהוּוּ בֵּיה אֲלִין דְרַגִּין פְּלָהוּ וְאִם רּוֹאִים לְאֲדָם שִׁישׁ בּוּ כָּל אֵלוּ הַמְדַרְגּוֹת שֶׁל הַנֶּרֶץ, כִּי הוּא לּוֹמֵד תּוֹרָה וְעוֹסֵק בְּעַבּוּדַת הַבּוֹרָא וּבְמִצְוֹת מַעֲשִׂוֹת שֶׁהֵם הַסִּימָנִים שִׁישׁ לְאֲדָם זֶה נֶרֶץ, בֵּין כֵּן וּבֵין כֵּן עַד לָא קְיִימָא בְקִיּוּמֵיהּ לְמַנְדַּע מֵאֵן אִיהוּ עַד שֶׁלֹּא עוֹמֵד בְּקִיּוּמוֹ וּמֵהוּתוֹ לְדַעַת מִי הוּא, אִם הַנֶּרֶץ הֵם קְבוּעִים בּוֹ לְטוֹבָה אִם לָא, בְּמֵאִי אֲתִידַע לְקֶרְבָּא בְר נֶשׁ בְּהִדְיָה, אוּ לְאַתְמָנְעָא מִנִּיהּ בְּמָה יִתּוּדַע וְיִתְבַרֵּר לְאֲדָם אִם טוֹב לְהִתְקַרֵּב וּלְהִתְחַבֵּר אֵלָיו, אוּ יוֹתֵר טוֹב לְהִמָּנַע מִמֶּנּוּ, וְאִם בְּרוּגְזִיָּה מִמֶּשׁ יָדַע לִיָּה בְר נֶשׁ וְיִשְׁתַּמּוּדַע מֵאֵן אִיהוּ עַל יְדֵי כְּעֵסוֹ מִמֶּשׁ יָדַע הָאֲדָם וְיִכִּיר אֹתוֹ מִי הוּא (כַּמְחוּ"ל נִמְס' עִירוּצִין דִּף סָה רַע"ג, נִשְׁלַטָּה דְנִיּוּסֵי הַאֲדָם נִיכַר, וְאַחַד מֵהֶם נִכְעַסוּ), וּמִפְּרֵשׁ אִי הֵהִיא נְשָׁמָתָא קְדִישָׁא נָטַר בְּשַׁעְתָּא דְרוּגְזוּי אִם הוּא שׁוֹמֵר

כִּי בְמָה נֶחֱשֵׁב הוּא, עֲבוּדָה זָרָה אֲתַחְשִׁיב הֵהוּא פֶר נֶשׁ, וּמֵאֵן דְּאֲתַחְכֵּר עֲמִיה וּמֵאֵן דְּאֲשַׁתְּעִי בְּהַדְיָה, פֶּמֵאֵן דְּאֲתַחְכֵּר בְּעֲבוּדָה זָרָה מִמֶּשׁ, מֵאֵי טַעֲמָא בְּגִין דְּעֲבוּדָה זָרָה מִמֶּשׁ שְׂאֲרֵי בְּגוּיָה, וְלֹא עוֹד אֶלָּא דְּעַקֵּר קְדוּשָׁה עֲלָאָה מֵאֲתָרֵיהּ, וְשְׂאֲרֵי בְּאֲתָרֵיהּ עֲבוּדָה זָרָה אֵל זֶר, מַה אֵל זֶר פְּתִיב בֵּיהּ (ויקרא יט ד) אֵל תִּפְנוּ אֵל הָאֱלִילִים, פְּגוּוֹנָא דָּא אָסִיר לְאִסְתַּפְּלָא בְּאַנְפוּי.

וְאֵי תִימָא הָא רוּגְזָא דְרַבְּנָן, רוּגְזָא דְרַבְּנָן טַב אִיהוּ לְכָל סְטָרִין, דְּהָא תְּנִינָן דְּאוּרִייתָא אֶשָּׂא אִיהֵי, וְאוּרִייתָא קָא מְרַתְחָא לֵיהּ, דְּכְתִיב (ירמיה כג כט) הֲלֹא כֹה דִּבַּרְתִּי פֶּאֶשׁ נְאֻם יְהוָה.

מתוק מדבש

לְאִסְתַּפְּלָא בְּאַנְפוּי כַּעֲיֵן זֶה אֲסוּר לְהִסְתַּכֵּל בְּפָנָיו שֶׁל הַכּוֹעֵס.

וְאֵי תִימָא הָא רוּגְזָא דְרַבְּנָן וְאִם תֹּאמַר הֲרֵי יֵשׁ כַּעֲס שֶׁל תַּלְמִידֵי חֲכָמִים כְּשֶׁמִּפְּלָפְלִים זֶה עִם זֶה בְּדַבְרֵי תוֹרָה וְכִי תֹאמַר שְׂגָם הוּא מִצַּד הַסְטֵרָא אַחְרָא, וְאִמַּר כִּי רוּגְזָא דְרַבְּנָן טַב אִיהוּ לְכָל סְטָרִין הַכּוֹעֵס שֶׁל תַּלְמִידֵי חֲכָמִים הוּא טוֹב מְכֹל הַאֲוִפְנִים, וְאִינוּ מִצַּד הַתְּעוֹרְרוֹת הַסְטֵרָא אַחְרָא ח"ו, דְּהָא תְּנִינָן כִּי הֲרֵי לְמַדְנֵנוּ (נִמְס' טַעֲמִית דָּף ד ע"א), דְּאוּרִייתָא אֶשָּׂא אִיהֵי שֶׁהַתּוֹרָה הִיא אֵשׁ, וְאוּרִייתָא קָא מְרַתְחָא לֵיהּ וְהַתּוֹרָה שֶׁהַתַּלְמִיד חֲכָם לּוֹמֵד מְרַתִּיחָהּ אוֹתוֹ דְּכְתִיב הֲלֹא כֹה דִּבַּרְתִּי פֶּאֶשׁ נְאֻם יְהוָה.

כִּי "בְּמָה" נֶחֱשֵׁב הוּא קָרִי בְּמָה בְּקַמ"ץ, כְּלוּמַר עֲבוּדָה זָרָה אֲתַחְשִׁיב הֵהוּא פֶר נֶשׁ כְּכַמָּה שְׁעוּבָדִים עֲלֵיהּ עֲבוּדָה זָרָה נֶחֱשֵׁב אָדָם זֶה, וּמֵאֵן דְּאֲתַחְכֵּר עֲמִיה וּמֵאֵן דְּאֲשַׁתְּעִי בְּהַדְיָה וּמִי שֶׁמִּתְחַבֵּר עִמּוֹ וּמִי שֶׁמְדַבֵּר עִמּוֹ, פֶּמֵאֵן דְּאֲתַחְכֵּר בְּעֲבוּדָה זָרָה מִמֶּשׁ נֶחֱשֵׁב לוֹ כִּאִילוֹ נִתְחַבֵּר מִמֶּשׁ בְּעֲבוּדָה זָרָה, מֵאֵי טַעֲמָא מְהוּ הַטַּעַם בְּגִין דְּעֲבוּדָה זָרָה מִמֶּשׁ שְׂאֲרֵי בְּגוּיָה לְפִי שְׁעֲבוּדָה זָרָה מִמֶּשׁ שׁוֹכֵן בְּקִרְבוֹ, וְלֹא עוֹד אֶלָּא דְּעַקֵּר קְדוּשָׁה עֲלָאָה מֵאֲתָרֵיהּ וְלֹא עוֹד אֵלָּא שְׁעַל יְדֵי כַּעֲסוֹ עַקֵּר אֶת הַקְּדוּשָׁה הָעֲלִיוֹנָה שֶׁהִיא נִשְׁמַתוּ מִמְּקוּמָהּ, וְשְׂאֲרֵי בְּאֲתָרֵיהּ עֲבוּדָה זָרָה אֵל זֶר וְהִשְׁכִּין בְּמִקוּמָהּ אֶת הַעֲבוּדָה זָרָה שֶׁהִיא אֵל זֶר, וְאִמַּר מַה אֵל זֶר פְּתִיב בֵּיהּ מַה אֵל זֶר כְּתוּב בּוֹ אֵל תִּפְנוּ אֵל הָאֱלִילִים שֶׁאֲסוּר לְהִסְתַּכֵּל עַל עֲבוּדָה זָרָה, פְּגוּוֹנָא דָּא אָסִיר

תצוה יום רביעי

חומרת תשובת הכועס

רוגזא דרבנן במלי דאורייתא, רוגזא דרבנן למיהב יקרא לאורייתא, וכלא לפולחנא דקדשא בריך הוא הוי, לךך נאמר (דברים ד כד) פי יהו"ה אלהיך אש אוכלה הוא א"ל קנא.

אבל אי במלין אחרנין, לאו פולחנא דקדשא בריך הוא האי, בגין דבכל חטאים דקא עביד בר נש לאו איהו עבודה זרה ממש פהאי, ואסיר לקרבא בהדיה דהאי.

ואי תימא הא לשעתא הוה דעבר והדר אהדר, לאו הכי, דכיון דאעקר קדושה דנפשיה מניה ומאתריה, וההוא אל זר מקפח ההוא אתר, אתתקף ביה ולא שביק ליה, בר פד אתדכי בר נש מפל וכל, ועקר ליה לעלמין, ולבתר אשתדל לאתקדשא ולאמשכא קדושה עליה, פדין ולואי דיתקדש.

אמר ליה רבי יוסי אתקדש ממש, אמר ליה תא חזי, בשעתא דאיהו עקר קדושה דנפשיה, ושריא

מתוק מדבש

ידי חטא הכעס, לכן חטא הכעס חמור יותר מכל החטאים, ואסיר לקרבא בהדיה דהאי ואסור להתקרב אל אדם זה אפילו אם נראה שהוא אדם השלם.

ואי תימא הא לשעתא הוה דעבר והדר אהדר ואם תאמר הרי רק לפי שעה עברה ונסתלקה ממנו נשמתו ואחר כך חזרה אליו כי ודאי עשה תשובה, כמו שאמרו חז"ל (נמס' נרכות דף יט ע"ט) אם ראית תלמיד חכם שעבר עבירה בלילה אל תהרהר אחריו ביום, כי ודאי עשה תשובה, כל שכן עבירה זו שהוא קלה לשוב ממנה כי כבר נח כעסו, אם כן למה אסור להתקרב אליו, ואמר לאו הכי אין הדבר כך, כי אפילו שיהיה נוח לרצות אינו מועיל לו, דכיון דאעקר קדושה דנפשיה מניה ומאתריה שכיון שעקר קדושת נפשו ממנו וממקומה, וההוא אל זר מקפח ההוא אתר וזה האל זר מקפח ועושק מקום ההוא, אתתקף ביה ולא שביק ליה הרי הוא מחזיק בו ואינו מניח אותו, בר פד אתדכי בר נש מפל וכל ועקר ליה לעלמין מלבד אם נטהר זה האדם מכל וכל ממדת הכעס ועוקר את האל זר מקרבו לעולם, על ידי שיקבל עליו שלא יכעוס עוד, ולבתר אשתדל לאתקדשא ולאמשכא קדושה עליה ואחר כך הוא משתדל להתקדש ולהמשיך עליו קדושה, פדין ולואי דיתקדש אז הלואי שיתקדש, כי לעולם לא יוכל להשיב נשמתו אליו בשלימות כמו שהיתה טרם שפרחה ממנו.

אמר ליה רבי יוסי לרבי יהודה אינו כדבריך אלא אתקדש ממש ודאי שיתקדש ממש כמקודם על ידי תשובה בטורח גדול, ותשוב נשמתו אליו בשלימות כבראשונה, אמר ליה רבי יהודה לרבי יוסי, מה שאמרתי שהלואי שיתקדש הוא הנכון, כי תא חזי בשעתא דאיהו עקר קדושה דנפשיה בא וראה בשעה שהוא עקר את קדושת נפשו ממנו, ושריא באתריה ההוא אל זר דאקרי טמא והשכין במקומה את האל זר הנקרא טמא,

"מאמר חומרת תשובת הכועס" ומבואר בו כי יש כעס המותר, והוא הקפדת תלמידי חכמים בעניני שמים וברוך תוכחה ליתן כבוד לתורה. אכן מבאר, כי אם התלמיד חכם כועס בזולת זה הרי הוא כעובד עבודה זרה רח"ל, ואסור להתחבר עמו. והגם שאמרו חז"ל כי תלמיד חכם שחטא ביום אל תהרהר אחריו בלילה, כי ודאי עשה תשובה, אמת הדבר, אבל בחטא הכעס לא בנקל יחזור למדרגתו הראשונה. והטעם הוא כי עון הכעס חמור וקשה מכל, כי נטמאת גופו וגם נשמתו נפגמת. וכסוף המאמר לקטנו עוד בענין זה מדברי הארז"ל.

(מקור המאמר בוהר פרשת תצוה דף קפב ע"ב, בביאורינו כרך ח עמ' לח-מב)

ומפרש כי יש רוגזא דרבנן במלי דאורייתא כעס של תלמידי חכמים בדברי תורה על ידי אש התורה, וכן יש רוגזא דרבנן למיהב יקרא לאורייתא כעס של תלמידי חכמים לתת כבוד לתורה, כמו חכמים הקדמונים שהיו מוחים על כבוד עצמם ונוחים לכעוס על מי שיעבור על דבריהם, כי לכבוד התורה היו מכוונים, וכלא לפולחנא דקדשא בריך הוא הוי והכל היה לעבודת הקב"ה, כדי שלא ירגילו להקל ראש נגד התורה, לךך נאמר פי יהו"ה אלהיך אש אוכלה הוא א"ל קנא להורות כי כמו שהקב"ה נקרא לפעמים א"ל קנא כשמביא יסורין לבני העולם כדי שיחזרו בתשובה, וזה באמת אינו דין אלא רחמים, כמו כן החכמים ההולכים בדרכי קונם לפעמים מתעוררים לכעוס מחמת קנאת ה' ותורתו, ועם כל זה אינם גורמים כעס לעולם אלא רחמים ונחת רוח.

אבל אי במלין אחרנין אבל אם כעסם של תלמידי חכמים הוא בדברים אחרים אפילו שאינם כנגד התורה, עם כל זה לאו פולחנא דקדשא בריך הוא האי אין זה עבודת הקדוש ברוך הוא ורצונו, בגין דבכל חטאים דקא עביד בר נש לאו איהו עבודה זרה ממש פהאי לפי שבכל החטאים שעושה האדם לא נעשה הוא עצמו עבודה זרה ממש כמו על

תצוה יום חמישי

סגולת אכילת מצה בפסח

תִּרְיַן נֶהְמִי אָכְלוּ יִשְׂרָאֵל, חֵד פֶּד נִפְקוּ מִמִּצְרַיִם אָכְלוּ מִצָּה לֶחֶם עֹנִי, וְחֵד בְּמִדְבָּרָא לֶחֶם מִן הַשָּׁמַיִם, דְּכִתִּיב (שם טו ד) הִנְנִי מִמְטִיר לָכֶם לֶחֶם מִן הַשָּׁמַיִם, וְעַל דָּא קִרְבְּנָא דִּיּוֹמָא דָּא נֶהְמָא אִיהוּ, וְעַל נֶהְמָא אֲתִקְרִיבוּ פֶּל שְׂאָר קִרְבְּנִין, דְּנֶהְמָא אִיהוּ עֵקֶר, דְּכִתִּיב (ויקרא כג יח) וְהִקְרַבְתֶּם עַל הַלֶּחֶם שִׁבְעַת כִּבְשִׂים וְגו', וְכִתִּיב (שם פסוק יז) מִמּוֹשְׁבוֹתֵיכֶם תִּבְיֹאוּ לֶחֶם תִּנּוּפָה וְגו', דְּדָא אִיהוּ נֶהְמָא דְּאֲחֻפִּימוּ בֵּיהּ יִשְׂרָאֵל חֲכַמְתָּא עֲלָאָה דְּאוּרִייתָא, וְעָאֵלוּ בְּאַרְחָהָא.

הַשְׁתָּא אִית לָן לְאַסְתְּפְּלָא, בְּפִסְחָא נִפְקוּ יִשְׂרָאֵל מִנֶּהְמָא דְּאֲתִקְרִי חֲמִץ, פְּתִיב (שמות יג ז) וְלֹא יֵרָאֶה לָּךְ חֲמִץ, וְכִתִּיב (שם יב טז) פִּי פֶּל אוֹכֵל מִחֲמֻצָּת, מֵאֵי טַעֲמָא, בְּגִין יִקְרָא דִּיהוּא נֶהְמָא דְּאֲתִקְרִי מִצָּה, הַשְׁתָּא דְּזָכוּ יִשְׂרָאֵל לְנֶהְמָא עֲלָאָה יִתִּיר, לֹא יָאוֹת הָיָה לְאַתְבְּטְלָא חֲמִץ וְלֹא יִתְחַזֵּי פֶּלֶל, וְאַמְאֵי קִרְבְּנָא דָּא חֲמִץ הָיָה, דְּכִתִּיב סֵלֶת תִּהְיֶינָה חֲמִץ תִּאֲפִינָה, וְתוּ דִּיהַשְׁתָּא בְּיוֹמָא דָּא אֲתִבְטַל יִצֵּר הָרַע, וְאוּרִייתָא דְּאֲתִקְרִי חִירוּ אֲשַׁתְּפַחַת.

מתוק מדבש

בְּאַרְחָהָא שׁוּחַ הַלֶּחֶם דִּהֵינּוּ הַמֵּן שֶׁהַחֲמִימוּ וְהַשְׁכִּילוּ צוּ יִשְׂרָאֵל צַחֲמָה עֲלֵיוֹנָה שֶׁל הַתּוֹרָה וְנִכְנְסוּ צִדְרִיכָה, כִּי סְגוּלַת הַמֵּן לִקְצֹל עֲלֵיו עוֹל הַתּוֹרָה וְהַשְׁכִּיל צֶה וּלְפִתוֹת הַלֶּב.

"מאמר סגולת אכילת מצה בפסח" ומבואר בו כי המצה שהיא לחם עוני שורשה במדת המלכות, אבל המן שאכלו ישראל במדבר שורשו בו"א, והוא כנגד חג השבועות שבו יצאנו לחירות גמורה, ובו מקריבים קרבן שתי הלחם שהיה חמץ. ומבאר שאחר שזכינו לרפואה על ידי אכילת המצה אזי כבר אפשר לנו לאכול גם לחם חמץ ולא יזיק לנו. ומבואר כי סגולת אכילת המצה היא רפואה לצאת מרעות כוזבות ועבודה זרה, וסגולתה לקבל אמונה ועול מלכות שמים ועול מצוות. וסגולת קרבן שתי הלחם שבשבועות הוא להשיג בסודות התורה ולהשכיל בהם.

(מקור המאמר בזהר פרשת תצוה דף קפג ע"א-ב', בבאורינו כרך ח עמ' ג-נג)

ואמר עוד רבי אלעזר הַשְׁתָּא אִית לָן לְאַסְתְּפְּלָא עֵתָה יֵשׁ לָנוּ לְהַתְּבוּנָה וְלִהְבִּיז, הֵלֵא בְּפִסְחָא נִפְקוּ יִשְׂרָאֵל מִנֶּהְמָא דְּאֲתִקְרִי חֲמִץ בְּפִסְחָא יִצְאוּ יִשְׂרָאֵל מֵהַלֶּחֶם הַנִּקְרָא חֲמִץ, דִּהֵינּוּ מִתַּחַת יַד הַקְּלִיפּוֹת, פְּתִיב וְלֹא יֵרָאֶה לָּךְ חֲמִץ שְׁהוּא סוּד דְּקִלִּיפָה שְׁהוּא הַס"מ, וְכִתִּיב פִּי פֶּל אוֹכֵל מִחֲמֻצָּת שְׁהוּא סוּד הַנִּקְבָּה דְּקִלִּיפָה שְׁהוּא הַלִּילִי"ת, וְהֵם שׁוֹרֵשׁ כָּל הַקְּלִיפּוֹת, מֵאֵי טַעֲמָא וּמֵה טַעֲמָא שֶׁל אִיסוּר חֲמִץ בְּפִסְחָא, הֵינּוּ בְּגִין יִקְרָא דִּיהוּא נֶהְמָא דְּאֲתִקְרִי מִצָּה בְּשִׁבִיל הַכְּבוֹד שֶׁל זֶה הַלֶּחֶם הַנִּקְרָא מִצָּה, שְׁהוּא סוּד הַמַּלְכוּת, כִּי אֵין כְּבוֹדָה שֶׁל הַמַּלְכוּת שִׁיתִּירָאוּ וְיִתְפַּשְׁטוּ הַקְּלִיפּוֹת כְּשֶׁהֵיא שׁוֹלְטַת דִּהֵינּוּ בְּפִסְחָא, וְאֵם כֵּן קִשָּׁה הַשְׁתָּא דְּזָכוּ יִשְׂרָאֵל לְנֶהְמָא עֲלָאָה יִתִּיר עֵתָה בְּשִׁבְעוֹת שׁוּכּוּ יִשְׂרָאֵל לִלְחֵם עֲלִיוֹן יוֹתֵר שְׁהוּא הַתּוֹרָה שֶׁהִיא סוּד לֶחֶם מוֹ"ט, אֵם כֵּן לֹא יָאוֹת הָיָה לְאַתְבְּטְלָא חֲמִץ וְלֹא יִתְחַזֵּי פֶּלֶל וְכִי לֹא הִיָּה רֵאוּי שִׁיתְּבַטֵּל הַחֲמִץ לְגַמְרֵי וְלֹא יִרְאֶה כָּלֵל, וְאַמְאֵי קִרְבְּנָא דָּא חֲמִץ הָיָה וְלִמָּה הַקְּרָבֵן שֶׁל הַשְׁתֵּי לֶחֶם הֵיָּה חֲמִץ דְּכִתִּיב סֵלֶת תִּהְיֶינָה חֲמִץ תִּאֲפִינָה הֵיָּה שְׁמֻצוֹת הַתּוֹרָה שִׁהֵיוּ חֲמִץ, וְתוּ וְעוֹד טַעֲמָא שְׁהִיָּה רֵאוּי שִׁיתְּבַטֵּל הַחֲמִץ בְּחַג הַשְׁבּוּעוֹת דִּיהַשְׁתָּא בְּיוֹמָא דָּא אֲתִבְטַל יִצֵּר הָרַע כִּי עֵתָה בְּיוֹם הַזֶּה עַל יַדִּי קִבַּלְתָּ הַתּוֹרָה נִתְּבַטֵּל הַיִּצֵּר הָרַע שְׁהוּא סוּד הַחֲמִץ, כִּי וְאוּרִייתָא דְּאֲתִקְרִי חִירוּ אֲשַׁתְּפַחַת הַתּוֹרָה הַנִּקְרָאת חִירוֹת נִמְצָאת בְּיוֹם הַזֶּה, אֵם כֵּן שְׁהִיָּה רֵאוּי שִׁיתְּבַטֵּל בְּשִׁבְעוֹת לְמָה מְעוֹרְרִים אוֹתוֹ עַל יַדִּי שֶׁהִבִּיאוּ שְׁתֵּי לֶחֶם חֲמִץ.

ואמר כי תִּרְיַן נֶהְמִי אָכְלוּ יִשְׂרָאֵל שְׁנֵי מֵינֵי לֶחֶם אֲכָלוּ יִשְׂרָאֵל, חֵד פֶּד נִפְקוּ מִמִּצְרַיִם, אָכְלוּ מִצָּה לֶחֶם עֹנִי אֶחָד כְּשִׁילָאוּ מִמִּצְרַיִם אֲזִי אֲכָלוּ מִנֵּה לֶחֶם עֹנִי, שְׁהוּא לֶחֶם מִן הַמַּלְכוּת כִּי אֲזִי הֵיָּה יִשְׂרָאֵל נִחְמוּסֵי צֶה, לָכֵן לֹא הִיָּתֵה עֲדִיין חִירוֹת גְּמוֹרָה, וְחֵד בְּמִדְבָּרָא, לֶחֶם מִן הַשָּׁמַיִם וְאֶחָד צִמְדָּנֵר שֶׁסֵּ אֲכָלוּ אֶת הַמֵּן שְׁהוּא לֶחֶם מִן הַשָּׁמַיִם, דְּכִתִּיב הִנְנִי מִמְטִיר לָכֶם לֶחֶם מִן הַשָּׁמַיִם פִּירוּשׁ מוֹ"ט הַנִּקְרָא שְׁמַיִם, כִּי שֶׁסֵּ עֲלוּ וְנִתְּחַחוּ צוּ, וְכִנְגְדוּ הוּא סוּד חַג הַשְּׁבּוּעוֹת, וְאֲזִי נִיִּתְּנָה הַתּוֹרָה וְזָכוּ לְחִירוֹת גְּמוֹרָה מֵהַצִּינָה, וְעַל דָּא קִרְבְּנָא דִּיּוֹמָא דָּא נֶהְמָא אִיהוּ וְעַל כֵּן הַקְּרָבֵן שֶׁל יוֹם חַג הַשְּׁבּוּעוֹת עִיקְרוּ הוּא הַשְׁתֵּי לֶחֶם כִּנְגַד הַמֵּן, וְעַל נֶהְמָא אֲתִקְרִיבוּ פֶּל שְׂאָר קִרְבְּנִין וְעַל שְׁמֵי הַלֶּחֶם הַקְּרִינּוּ צִיּוֹם הַשְּׁבּוּעוֹת אֶת כָּל שְׂאָר הַקְּרִינּוֹת, דְּנֶהְמָא אִיהוּ עֵקֶר כִּי הַלֶּחֶם הוּא הַעִיקֵר דְּכִתִּיב וְהִקְרַבְתֶּם עַל הַלֶּחֶם שִׁבְעַת כִּבְשִׂים וְגו' וְכִתִּיב וְעוֹד כְּמוֹן מִמּוֹשְׁבוֹתֵיכֶם תִּבְיֹאוּ לֶחֶם תִּנּוּפָה וְגו' וְכָל הַקְּרִינּוֹת הֵיָּה טַפְלִים אֵל הַלֶּחֶם, דְּדָא אִיהוּ נֶהְמָא דְּאֲחֻפִּימוּ בֵּיהּ יִשְׂרָאֵל חֲכַמְתָּא עֲלָאָה דְּאוּרִייתָא וְעָאֵלוּ

אָלָא לְמַלְכָּא דְהוּהָ לִיהּ בַּר יַחֲדָאי וְחַלְשׁ, יוֹמָא חַד הוּהָ תְּאִיב לְמִיכַל, אָמְרוּ יִיכּוּל בְּרִיהּ דְּמַלְכָּא מִיכְלָא דְאַסּוּתָא דָּא, וְעַד דְּיִיכּוּל לִיהּ לָא יִשְׁתַּפַּח מִיכְלָא וּמְזוּנָא אַחְרָא בְּבִיתָא, עֲבָדוּ הָכִי, פִּינּוּן דְּאָכַל הַהוּא אַסּוּתָא, אָמַר מְפָאן וּלְהֵלְאָה יִיכּוּל כָּל מַה דְּאִיהוּ תְּאִיב, וְלָא יכִיל לְנַזְקָא לִיהּ.

כְּךָ פַּד נִפְקוּ יִשְׂרָאֵל מִמְצָרִים, לָא הוּי יְדַעֵי עֲקָרָא וְרִזָּא דְמַהֲיִמְנוּתָא, אָמַר קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא, יִטְעִמוּן יִשְׂרָאֵל אַסּוּתָא, וְעַד דְּיִיכְלוּן אַסּוּתָא דָּא לָא יתְחַזִּי לְהוּן מִיכְלָא אַחְרָא, פִּינּוּן דְּאָכְלוּ מִצָּה דְּאִיהִי אַסּוּתָא, לְמִיעַל וּלְמַגְדַּע בְּרִזָּא דְמַהֲיִמְנוּתָא, אָמַר קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא, מְפָאן וּלְהֵלְאָה אַתְחַזִּי לוֹן חֲמִץ, וְיִיכְלוּן לִיהּ, דְּהָא לָא יכִיל לְנַזְקָא לוֹן, וְכָל שְׁפָן דְּבִיוּמָא דְשְׁבוּעוֹת אַזְדַּמֵּן נַהֲמָא עֲלָאָה, דְּאִיהוּ אַסּוּתָא בְּכָלָא.

וְעַל דָּא מְקַרְבִּין חֲמִץ לְאַתּוּקְדָּא עַל מַדְבַּחָא, וּמְקַרְבִּין תְּרִין נְהִמִין אַחֲרֵינִין פְּחָדָא, וְחֲמִץ אַתּוּקְדָּא בְּנוֹרָא דְמַדְבַּחָא, וְלָא יכִיל לְשַׁלְטָאָה וּלְנַזְקָא לוֹן לְיִשְׂרָאֵל כְּךָ יִשְׂרָאֵל קְדִישִׁין אַתְדַּבְּקוּ בִּיהּ בְּקְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּאַסּוּתָא דְּאִוְרִיתָא בְּיוֹמָא דָּא.

מתוק מדבש

חולים בתחלואי מצרים או אם יאכלו חמץ יעוררו את כח הקליפות, לכן היו צריכים להבדל ממנו, אבל אחר שנתרפאו ישראל על ידי אכילת המצה שוב לא יזיק להם החמץ ואין טעם לאסור אכילתו, אם כן וְכָל שְׁפָן דְּבִיוּמָא דְשְׁבוּעוֹת אַזְדַּמֵּן נַהֲמָא עֲלָאָה דְּאִיהוּ אַסּוּתָא בְּכָלָא וְכָל שְׁכָן בְּיוֹם חַג הַשְּׁבוּעוֹת שֶׁנִּמְצָא לַחֵם הַעֲלִיּוֹן שֶׁל ז"ל שֶׁהוּא הַתּוֹרָה, שֶׁהוּא רְפוּאָה אַחֲרַת לַהֲשִׁיג עַל יְדוֹ סוּדוֹת הַתּוֹרָה וְלַהֲשִׁיב בָּהּ, אִם כֵּן וְדָאֵי שְׁאִין לַאֲסוּר אֶת תְּנוּפֹת לַחֵם חֲמִץ.

הנה סוד מנחת הבצק שתי לחם נשבעות הוא, כדי לנטל את כח התגברות של צ' נחיות הקליפות שהם הזכר והנקבה של היצר הרע, ולשרוף מהם את קושי הטומאה ולהפכם לעוז ולקרנם אל הקדושה, ועל ידי זה נשבעות היו מיחדים את התפארת סוד לחם התורה, עם המלכות שהיא סוד לחם המנוה. (עיין שער הכוונות דף פט ע"ב וצה"ג"צ אות ז')

וזה שאמר וְעַל דָּא מְקַרְבִּין חֲמִץ וְעַל כֵּן בַּחַג הַשְּׁבוּעוֹת הוּי מְקַרְבִּים אֶת חֲמִץ דְּהֵינּוּ אֶת הַיִּצֵּר הַרַע, לְאַתּוּקְדָּא עַל מַדְבַּחָא לְשַׁרְוֵף אֶת קוּשִׁיו וְכַחוּ הַרַע עַל הַמְזַבַּח הַעֲלִיּוֹן הַשּׁוֹרֵף וּמַכְלָה אֶת כָּל הַקְּלִיפּוֹת, וְלִכֵּן וּמְקַרְבִּין תְּרִין נְהִמִין אַחֲרֵינִין פְּחָדָא הוּי מְקַרְבִּים בַּשְּׁבוּעוֹת שְׁתֵּי לַחֵם אַחֲרִים יַחַד חוּץ מִהַקְּרַבְנוֹת, וְעַל יְדֵי זֶה וְחֲמִץ אַתּוּקְדָּא בְּנוֹרָא דְּמַדְבַּחָא וְהַחֲמִץ שֶׁהוּא הַיִּצֵּר הַרַע נִשְׂרָף בְּאֵשׁ הַמְזַבַּח הַעֲלִיּוֹן, וּבִכַח זֶה וְלָא יכִיל לְשַׁלְטָאָה וּלְנַזְקָא לוֹן לְיִשְׂרָאֵל אִינוּ יִכּוּל לְשַׁלוֹט עַל יִשְׂרָאֵל לְהַחֲטִיִּים וְלַהֲזִיקֵם, וּבְגִינֵי כֵּךָ יִשְׂרָאֵל קְדִישִׁין אַתְדַּבְּקוּ בִּיהּ בְּקְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּלְפִיכֵךְ יִשְׂרָאֵל הַקְּדוּשִׁים נִתְדַּבְּקוּ בַּהֲקַב"ה בְּאַסּוּתָא דְּאִוְרִיתָא בְּיוֹמָא דָּא עַל יְדֵי רְפוּאָת הַתּוֹרָה שֶׁנִּתְנָה בְּיוֹם הַזֶּה.

ומתוך ואמר אָלָא לְמַלְכָּא דְּהוּהָ לִיהּ בַּר יַחֲדָאי וְחַלְשׁ מִשְׁלַם לְמֶלֶךְ שֶׁהִיָּה לוֹ בֶּן יַחֲדִי וְנַחֲלָה, יוֹמָא חַד הוּהָ תְּאִיב לְמִיכַל יוֹם אֶחָד הִיָּה מִתְּאוּהָ לְאִכּוּל, אָמְרוּ, יִיכּוּל בְּרִיהּ דְּמַלְכָּא מִיכְלָא דְאַסּוּתָא דָּא אִמְרוּ הַרּוּפָאִים יִאכַל בְּנוֹ שֶׁל הַמֶּלֶךְ מֵאִכַּל שֶׁל רְפוּאָה, וְעַד דְּיִיכּוּל לִיהּ לָא יִשְׁתַּפַּח מִיכְלָא וּמְזוּנָא אַחְרָא בְּבִיתָא וּבְזִמָּן שִׁיאִכַּל אוֹתוֹ לָא יִמְצָא שׁוּם מֵאִכַּל וּמְזוּן אַחֲרַי בְּבֵית, עֲבָדוּ הָכִי עֲשׂוּ כֵן, פִּינּוּן דְּאָכַל הַהוּא אַסּוּתָא כִּיּוֹן שִׁיאִכַּל הַבֵּן אֶת מֵאִכַּל הַרְפוּאָה, אָמַר, מְפָאן וּלְהֵלְאָה יִיכּוּל כָּל מַה דְּאִיהוּ תְּאִיב, וְלָא יכִיל לְנַזְקָא לִיהּ אִמַר הַמֶּלֶךְ, מְכָאן וְאִילֵךְ יִאכַל כָּל מַה שֶׁמִּתְּאוּהָ וְלֹא יִכּוּל לְהַזִּיק לוֹ.

והנמשל הוא כְּךָ, פַּד נִפְקוּ יִשְׂרָאֵל מִמְצָרִים כְּשִׁיצְאוּ יִשְׂרָאֵל מִמְצָרִים לָא הוּי יְדַעֵי עֲקָרָא וְרִזָּא דְמַהֲיִמְנוּתָא לָא הוּי יוֹדְעִים עֵיקַר וְסוּד הָאִמוּנָה, אָמַר קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא יִטְעִמוּן יִשְׂרָאֵל אַסּוּתָא אִמַר הַקַּב"ה יִטְעִמוּ יִשְׂרָאֵל אֶת הַמְצָה שֶׁהִיא רְפוּאָה מִדְּעוֹת כּוֹזְבוֹת וְעַבּוּדָה זְרוֹת שֶׁעֲבָדוּ בַּמְצָרִים, וְסוּגֻלְתָּה לְקַבֵּל עֲלֵיךְ אִמוּנָה שְׁלִימָה וְעוֹל מַלְכוּת שָׁמַיִם וְעוֹל הַמְצוֹת, וְעַד דְּיִיכְלוּן אַסּוּתָא דָּא לָא יתְחַזִּי לְהוּן מִיכְלָא אַחְרָא וְעַד שִׁיאִכְלוּ רְפוּאָה זֹאת שֶׁל הַמְצָה לָא יִרְאֶה לָהֶם מֵאִכַּל אַחֲרַי דְּהֵינּוּ חֲמִץ, לִכֵּן נִאֲסַר הַחֲמִץ בְּפִסְחָא בְּבַל יִרְאֶה וּבְכָל יִמְצָא, פִּינּוּן דְּאָכְלוּ מִצָּה דְּאִיהִי אַסּוּתָא כִּיּוֹן שִׁיאִכְלוּ אֶת מִצָּה שֶׁהִיא הַרְפוּאָה לְהַתְרַפְּאוֹת מְכָל תְּחִלּוּתֵי דְּעוֹת מְשׁוּבָּשׁוֹת שֶׁל מְצָרִים, וְעוֹד שֶׁהוּא מְסוּגַל לְמִיעַל וּלְמַגְדַּע בְּרִזָּא דְמַהֲיִמְנוּתָא לִיכְנֹס וּלְדַעַת עַל יְדֵי הַמְצָה בְּסוּד הָאִמוּנָה שֶׁהִיא קַבְלַת עוֹל מַלְכוּת שָׁמַיִם, אָמַר קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא, מְפָאן וּלְהֵלְאָה אַתְחַזִּי לוֹן חֲמִץ וְיִיכְלוּן לִיהּ דְּהָא לָא יכִיל לְנַזְקָא לוֹן אִמַר הַקַּב"ה מְכָאן וְאִילֵךְ רְאוּי לָהֶם הַחֲמִץ וְיִאִכְלוּ אוֹתוֹ כִּי כִּבְרָא לָא יִכּוּל לְהַזִּיק לָהֶם, לְפִי שֶׁבְּפִסְחָא שֶׁהוּי עֲדִיין

תְּצוּהַ יוֹם שְׁשִׁי

שַׁבַּת עוֹנֵג הַנְּשֻׁמוֹת

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה הָכִי הוּא וְדַאי, וְעַל דָּא כְּתִיב זְכוֹר אֶת יוֹם הַשַּׁבָּת לְקַדְּשׁוֹ, וּכְתִיב (ויקרא יט ב) קְדוּשִׁים תִּהְיוּ פִי קְדוֹשׁ אֲנִי יְהוָה, וּכְתִיב (ישעיה נח יג) וְקִרְאתָ לַשַּׁבָּת עֲנֵג לְקְדוֹשׁ יְהוָה מְכַבֵּד.

תָּאנָא, בְּהַאי יוֹמָא פֻּל נְשַׁמְתִּיהוֹן דְּצַדִּיקָיָא מִתְּעַדְנִין בְּתַפְנוּקֵי עֵתִיקָא קְדִישָׁא סְתִימָא דְּכָל סְתִימִין, וְרוּחָא חָדָא מְעַנּוּגָא דִּיהוּא עֵתִיקָא קְדִישָׁא מִתְּפִשְׁטָא בְּכֻלְהוּ עֲלָמִין, וְסֻלְקָא וְנַחְתָּא וּמִתְּפִשְׁטָא לְכֻלְהוּ בְּנֵי קְדִישִׁין, לְכֻלְהוּ נְטוּרֵי אורִייתָא, וְנִיחִין בְּנִיחָא שְׁלִים, וּמִתְנַשֵּׁי מִפְּלֵהוּ פֻּל רוּגְזִין פֻּל דִּינִין וְכָל פּוֹלְחָנִין קָשִׁין, הָדָא הוּא דְּכְתִיב (שם יד ג) בְּיוֹם הַנִּיחַ יְהוָה לָךְ מְעַצְבֶּךָ וּמְרַגְזֶךָ וּמִן הָעֲבוּדָה הַקָּשָׁה, בְּגִינֵי כֶּךָ שְׁקִיל שַׁבְּתָא לְקַבְּלֵי אורִייתָא, וְכָל דְּנָטִיר שַׁבְּתָא פְּאִילוּ נְטִיר אורִייתָא פְּלָא, וּכְתִיב (שם נו ב) אֲשֶׁרִי אָנוּשׁ יַעֲשֶׂה זֹאת וּבֶן אָדָם יַחֲזִיק בָּהּ, שׁוֹמֵר שַׁבָּת מִחֻלְלוֹ, וְשׁוֹמֵר יָדוֹ מִמַּעֲשׂוֹת פֻּל רַע, אֲשַׁתְּמַע דְּמֵאן דְּנָטִיר שַׁבָּת פְּמֵאן דְּנָטִיר אורִייתָא פּוֹלָה.

מִתּוֹק מִדְּבַשׁ

סְמוּס וּמְלוּנָשׁ מִן אוֹ"ל שְׁהִס סְמוּמִים וּמְלוּנָשִׁים מִן ז'ו"ן) הַמְאִיר אֲלֵיהֶן בְּאוּר שֶׁל עוֹנֵג הַשַּׁבַּת, וְרוּחָא חָדָא מְעַנּוּגָא דִּיהוּא עֵתִיקָא קְדִישָׁא וְרוּחַ אַחַד שֶׁנִּמְשָׁךְ מִעוֹנֵג שֶׁל עֵתִיקָא קְדִישָׁא לְגַן עֵדֵן הַעֲלִיּוֹן שֶׁהוּא הַנְּשֻׁמָה יִתִּירָה, מִתְּפִשְׁטָא בְּכֻלְהוּ עֲלָמִין מִתְּפִשֵׁת בְּכָל הָעוֹלָמוֹת בִּי"ע, וְסֻלְקָא וְנַחְתָּא וּמִתְּפִשְׁטָא לְכֻלְהוּ בְּנֵי קְדִישִׁין וְעוֹלָה וְיוֹרֵד בְּסוּד רְצוּא וְשׁוּב וּמִתְּפִשֵׁת לְכָל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הַקְדוּשִׁים, לְכֻלְהוּ נְטוּרֵי אורִייתָא לְכָל שׁוּמְרֵי הַתּוֹרָה, וְנִיחִין בְּנִיחָא שְׁלִים וְנַחִים עַל יְדֵי זֶה בְּמִנוּחָה שְׁלִימָה, וּמִתְנַשֵּׁי מִפְּלֵהוּ פֻּל רוּגְזִין וְנִיחִין כָּל מִינֵי הַתְּגַבְרוֹת הַדִּינִים שֶׁל עֶצֶב חוּלִי וּמִיתָה, וְכָל פּוֹלְחָנִין קָשִׁין וְכָל עֲבוּדוֹת קָשׁוֹת וְיִגִיעוֹת מִלֵּאכָה שֶׁל יָמוֹת הַחוֹל, הָדָא הוּא דְּכְתִיב בְּיוֹם הַנִּיחַ יְהוָה לָךְ פִּירוּשׁ בְּיוֹם הַשַּׁבָּת יִתֵּן לָךְ הַקִּבְ"ה מְנוּחָה עַל יְדֵי הַנְּשֻׁמָה יִתִּירָה, מְעַצְבֶּךָ מִהַדִּינִים, וּמְרַגְזֶךָ מִן הַכַּעַס, וּמִן הָעֲבוּדָה הַקָּשָׁה כַּפְּשׁוּטוֹ, בְּגִינֵי כֶּךָ שְׁקִיל שַׁבְּתָא לְקַבְּלֵי אורִייתָא מִשׁוּם זֶה שְׁקוּלָה שַׁבַּת כִּגְדָּה כָּל הַתּוֹרָה, כִּי כְמוֹ שֶׁהַתּוֹרָה מוֹסֶפֶת רוּחַ קְדוֹשׁ לְגַר הַמְּקַבֵּל אוֹתָהּ, כֵּךְ הַשַּׁבַּת מוֹסֶפֶת רוּחַ קְדוֹשׁ לְהַנְכַנֵּס תַּחַת כִּנְפֵיהָ, וְכָל דְּנָטִיר שַׁבְּתָא פְּאִילוּ נְטִיר אורִייתָא פּוֹלָה וְכָל הַשׁוֹמֵר שַׁבַּת כְּאִילוּ שׁוֹמֵר אֶת כָּל הַתּוֹרָה כּוֹלָה, וּכְתִיב אֲשֶׁרִי אָנוּשׁ יַעֲשֶׂה זֹאת וּבֶן אָדָם יַחֲזִיק בָּהּ שׁוֹמֵר שַׁבָּת מִחֻלְלוֹ וְשׁוֹמֵר יָדוֹ מִמַּעֲשׂוֹת פֻּל רַע, אֲשַׁתְּמַע מִכֵּאן נִשְׁמַע דְּמֵאן דְּנָטִיר שַׁבָּת פְּמֵאן דְּנָטִיר אורִייתָא פּוֹלָה כִּי מִי שׁוֹמֵר אֶת הַשַּׁבַּת נֶחֱשֵׁב לוֹ כְּמִי שׁוֹמֵר אֶת כָּל הַתּוֹרָה, שֶׁהִרִי הַכְּתוּב מְדַמֶּה שׁוֹמֵר שַׁבַּת מִחֻלְלוֹ לְשׁוֹמֵר יָדוֹ מִמַּעֲשׂוֹת פֻּל רַע, שֶׁהוּא אָדָם שׁוֹמֵר עֲצָמוֹ מִלְּעֲבוּר עַל כָּל עֲבִירוֹת שַׁבְּתוֹרָה, הִרִי שֶׁשְׁקוּלִים זֶה כּוֹה. (רמ"ק ור"ג ומק"מ לפי האר"ז ל)

"מאמר שבת עונג הנשמות" ומבואר בו כי הארות גדולות נשפעות ביום השבת, ועל כן צריך האדם לזכור את יום השבת ולהכין את עצמו להיות כלי לקבל את ברכת השבת. ומבאר עוד כי גם נשמות הצדיקים הנחים בגן עדן העליון שבעולם הבריאה, זוכים לקבל הארות ותענוגים ביום השבת, ומשם מתפשטת הארה לכל עולמות בי"ע ולישראל קדושים, ובכח תוספת הארה זו נשכח כל העצבות ומתבטלים כל הדינים. ומסיק כי מעלת שמירת שבת גדולה ששכרה כמקיים כל התורה כולה.

(מקור המאמר בזהר פרשת יתרו דף פט ע"א, בבאוריניו כרך ו עמ' רס-רסא)

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה לְרַצִּי שֶׁמֵּעוֹן הָכִי הוּא וְדַאי כֵּן הוּא וְדַאי כָּל הַמְּצוּרָה לְעִיל, וְעַל דָּא כְּתִיב וְעַל זֶה כְּמוֹז זְכוֹר אֶת יוֹם הַשַּׁבָּת לְקַדְּשׁוֹ פִּירוּשׁ זְכוֹר אֶת יוֹם הַשַּׁבָּת שֶׁהוּא ז'ו"ל לְהַמְשִׁיךְ צוֹ אוֹר הַחַכְמָה דְּרַךְ הַצִּינָה כְּדִי לְקַדְּשׁוֹ צְמוּחִין עֲלָאִין דְּגו"ר, וּכְתִיב שֶׁאִמֵּר הַקִּבְ"ה לְנֵי יִשְׂרָאֵל קְדוּשִׁים תִּהְיוּ פִּירוּשׁוֹ עַל יְדֵי קְדוּשַׁת שַׁבַּת, בִּי קְדוֹשׁ אֲנִי יְהוָה הֵינִי ז'ו"ל שֶׁהוּא יוֹם הַשַּׁבַּת הַמִּתְקַדֵּשׁ מִג'ר, וּכְתִיב וְקִרְאתָ לַשַּׁבָּת עֲנֵג שֶׁמֵּשִׁיךְ שַׁפַּע מִן הַג'ר שֶׁהִס סוּד חַז"ד הַנְּרַמְזוֹת צְמֵלֵת עֲנֵג שֶׁהִיא ר"ת ע'דן נ'הר ג'ן, לְיוֹם הַשַּׁבַּת שֶׁהוּא ז'ו"ל, לְקְדוֹשׁ יְהוָה מְכַבֵּד פִּירוּשׁ לְיוֹם הַשַּׁבַּת שֶׁקְדָּשׁוֹ הַמְּקוֹס תִּקְרָא יוֹם מְכוּזָה, הִרִי שׁוֹס הַשַּׁבַּת נִקְרָא קְדוֹשׁ יְהוָה, וְרַחֵם לְמוֹר שֶׁמֵּשִׁיךְ לוֹ הַשַּׁפַּע וְהַעֲטוֹת מִהַג'ר שֶׁהִס הוּא מִתְּכַבֵּד.

תָּאנָא בְּהַאי יוֹמָא פֻּל נְשַׁמְתִּיהוֹן דְּצַדִּיקָיָא לְמַדְנּוּ שְׁבוּם הַשַּׁבַּת כָּל נְשֻׁמוֹת הַצַּדִּיקִים שֶׁהֵם נַחִים בְּגַן עֵדֵן הַעֲלִיּוֹן שֶׁבְּעוֹלָם הַבְּרִיאָה שֶׁשֵׁם מְדוּר הַנְּשֻׁמוֹת, כּוֹלֵן מִתְּעַדְנִין בְּתַפְנוּקֵי עֵתִיקָא קְדִישָׁא סְתִימָא דְּכָל סְתִימִין מִתְּעַדְנוֹת שֵׁם בְּתַעֲנוּגִים שֶׁל עֵתִיקָא קְדִישָׁא שֶׁהוּא פִּרְנוֹף הַסְּמוּס מִכָּל הַסְּמוּמִים (כי הוא

כי תשא יום ראשון

האמונה האמיתית תכון לעד

פֶּתַח רַבִּי חֵיִיא וְאָמַר, (משלי יב יט) **שֵׁפֶת אֱמֶת תִּפְּוֹן לְעַד וְעַד אַרְגִּיעָה לְשׁוֹן שָׁקֵר, תָּא חֲזִי, אֱלוֹ פֶּל בְּנֵי עֲלָמָא הֵווּ פְּלַחִין לְשִׁקְרָא, הָוּה הָכִי, אָבַל הָאִי נְהוֹרָא וְזִהְרָא דְנְהִיר, וְדָאִי קְשׁוּט אִיהוּ, פּוֹכְבֵי רוּמָא דְרִקִיעָא קְשׁוּט אִינוּן, אִי בְטַפְּשׁוּ וְחִסְרוּנָא דְדַעְתָּא דְלַהוֹן, אִינוּן אֲמַרִי וְקָרְאֵן לַהוּ אֱלֹהָא, לָא בְּעִי קְדָשָׁא בְרִיךְ הוּא לְשִׁיעָאָה עוֹבְדוּי מַעְלָמָא, אָבַל לְזַמְנָא דְאִתִּי לָא יִשְׁתַּצוּן פּוֹכְבֵיָא וְנְהוֹרִין דְעֲלָמָא, אָבַל מֵאֵן יִשְׁתַּצִּי, אִינוּן דְפְּלַחוּ לֹוֹן.**

וְקָרָא דָא הָכִי הוּא, שֵׁפֶת אֱמֶת תִּפְּוֹן לְעַד, אֲלִין יִשְׂרָאֵל, דְאִינוּן שֵׁפֶת אֱמֶת, (דברים ו ד) יהו"ה אלהינו יהו"ה אִיהוּ אֱמֶת, וְכִלָּא אִיהוּ אֱמֶת, וְרָזָא דְאֱמֶת, וּמְסִימֵי יהו"ה אֱלֹהֵיכֶם אֱמֶת, וְדָא אִיהוּ שֵׁפֶת אֱמֶת תִּפְּוֹן לְעַד.

וְעַד אַרְגִּיעָה, וְעַד רַגַע מְבַעֵי לִיָּה, מְאִי אַרְגִּיעָה, אֲלָא עַד פְּמָה יְהֵא קִיּוּמָא דְלַהוֹן בְּעֲלָמָא, עַד זַמְנָא דִּיִּיתִי וִיָּהָא לִי נִיִּיחָא מְפּוֹלְחָנָא קְשִׁיא דְעֲלִי, וּבְזַמְנָא דְאַרְגִּיעָה, יִשְׁתַּצִּי לְשׁוֹן שָׁקֵר, אִינוּן דְקָרְאֵן אֱלֹהָא

מתוק מדבש

אִינוּן דְפְּלַחוּ לֹוֹן אלא מי יכלה ויתבטל, אותם שעבדו להם.

כדאיתא במסכת עבודה זרה דף נד ע"ב, תנו רבנן שאלו פלוסופין את הזקנים ברומי, אם אלהיכם אין רצונו בעבודה זרה מפני מה אינו מבטלה, אמרו להם אילו לדבר שאין העולם צורך לו היו עובדין הרי הוא מבטלה, הרי הן עובדין לחמה וללבנה ולכוכבים ולמזלות, יאבד עולם מפני השוטים, אלא עולם כמנהגו נוהג, ושוטים שקלקלו עתידין ליתן את הדין.

וְקָרָא דָא הָכִי הוּא וכך הוא פירוש הפסוק **שֵׁפֶת אֱמֶת תִּפְּוֹן לְעַד** שלא נאמר אמת תכון לעד אלא שפת אמת, **אֲלִין יִשְׂרָאֵל, דְאִינוּן שֵׁפֶת אֱמֶת** אלו הם ישראל שהם שפת אמת, לפי שבפיהם ובשפתם מכריזים ואומרים יהו"ה אלהינו יהו"ה **אָחַד** שהוא אלו"ה אמת, **וְכִלָּא אִיהוּ אֱמֶת** וכל התורה היא אמת, **וְרָזָא דְאֱמֶת** וכל סודותיה הוא אמת, וכן **וּמְסִימֵי** ומסיימים את הקריאת שמע במלות יהו"ה **אֱלֹהֵיכֶם אֱמֶת** כי רק הקב"ה הוא אלו"ה אמת, **וְדָא אִיהוּ שֵׁפֶת אֱמֶת תִּפְּוֹן לְעַד** כי ישראל המכריזים ומודיעים את האמת יתקיימו לעד.

ומה שכתוב **וְעַד אַרְגִּיעָה** קשה אם מלת ארגיעה פירושו רגע, אם כן **וְעַד רַגַע מְבַעֵי לִיָּה** עד רגע היה לו לומר כי כך הוא משפט הלשון, **מְאִי אַרְגִּיעָה** למה כתוב ארגיעה, ואמר **אֲלָא** מלת ארגיעה היא מלשון מרגוע ומנוחה, והשכינה אומרת **עַד פְּמָה יְהֵא קִיּוּמָא דְלַהוֹן בְּעֲלָמָא** עד מתי יהיה הקיום שלהם בעולם, **עַד זַמְנָא דִּיִּיתִי וִיָּהָא לִי נִיִּיחָא מְפּוֹלְחָנָא קְשִׁיא דְעֲלִי** עד הזמן שיבא משיח ויהיה לי מנוחה מעבודה הקשה של עול הגלות שעלי ללקט את הנצוצין הקדושים מתוך הקליפות, **וּבְזַמְנָא דְאַרְגִּיעָה** ובזמן שיהיה לי מרגוע ומנוחה מעול הגלות, **יִשְׁתַּצִּי לְשׁוֹן שָׁקֵר** יכלה לשון של שקר מן העולם,

"מאמר האמונה האמיתית תכון לעד" ומבואר בו כי ישראל קדושים המאמינים באמונת ה' שהיא אמת, יש להם קיום לעד, והגם שעתה הם מטולמלים בגלות. אבל האומות הגם שעתה הם יושבים בשלוה ובמנוחה, הנה כיון שאמונתם היא בשקר, אזי לא תכון מנוחתם כי השקר אין לו קיום, ותעבור מלכותם המיוסדת על אמונת השקר בימות המשיח.

(מקור המאמר בזהר פרשת כי תשא דף קפח ע"א-ב', בבאוריניו כרך ח עמ' קט-קיג)

פֶּתַח רַבִּי חֵיִיא וְאָמַר לפרש מה שכתוב **שֵׁפֶת אֱמֶת תִּפְּוֹן לְעַד** פירושו היא מתקיימת לעולם, **וְעַד אַרְגִּיעָה לְשׁוֹן שָׁקֵר** אבל שפת שקר לא תתקיים כי אם עד רגע, כי בעת אמירת השקר לבד נראה שהיא אמת אבל מיד לאחר זה יתברר השקר (מלודוס), **תָּא חֲזִי** בא וראה **אֱלוֹ פֶּל בְּנֵי עֲלָמָא הֵווּ פְּלַחִין לְשִׁקְרָא** אם כל בני העולם היו עובדים לשקר, דהיינו לעבודה זרה של עץ ואבן, **הָוּה הָכִי** היה מתקיים ועד ארגיעה לשון שקר, כי אין להם שום כח שיתקיימו, **אָבַל הָאִי נְהוֹרָא וְזִהְרָא דְנְהִיר** ודאי קשוט אִיהוּ זה האור והזוהר המאיר מהשמש שאליו עובדים בני המזרח ודאי הוא אמת, כי יש בו כח עליון, וכן **פּוֹכְבֵי רוּמָא דְרִקִיעָא קְשׁוּט אִינוּן** הכוכבים שברום הרקיע הם אמת ופעולתם אמת, הגם שהגוים עובדים להם, עם כל זה **אִי בְטַפְּשׁוּ וְחִסְרוּנָא דְדַעְתָּא דְלַהוֹן אִינוּן אֲמַרִי וְקָרְאֵן לַהוּ אֱלֹהָא** אם בטפשות וחסרון הדעת שלהם הם אומרים וקוראים להם אלוה ועובדים להם, בשביל זה **לָא בְּעִי קְדָשָׁא בְרִיךְ הוּא לְשִׁיעָאָה עוֹבְדוּי מַעְלָמָא** אין הקב"ה רוצה לכלות את מעשה ידיו מן העולם, וכי יאבד עולמו מפני השוטים, ואמר **אָבַל גַּם לְזַמְנָא דְאִתִּי לָא יִשְׁתַּצוּן פּוֹכְבֵיָא וְנְהוֹרִין דְעֲלָמָא** לעתיד לבוא לא יכלו הכוכבים והמאורות מן העולם, **אָבַל מֵאֵן יִשְׁתַּצִּי,**

לְמָאן דְּלָאוּ הוּא אֱלֹהָא, אֲבָל יִשְׂרָאֵל דְּאִינוּן שְׁפַת אַמְתָּא, כְּתִיב בְּהוּ (ישעיה מג כא) עִם זֹו יִצְרַתִּי לִי תְהֵלְתִּי יִסְפְּרוּ.

אֲדַכְרְנָא, חֲדָא זְמַנָּא דְּהוּינָא אֲזִיל בְּהַדִּי רַבִּי אֲלַעְזָר, פְּגַע בֵּיהּ הֶגְמוּנָא, אָמַר לִיהּ לְרַבִּי אֲלַעְזָר, אַנְתָּא יְדַעְתָּ מְאֻרִיתָא דִּיהוּדָאִי, אָמַר לִיהּ יְדַענָא, אָמַר לִיהּ לִית אַתּוּן אֲמַרִין דְּמַהִימְנוּתָא דְלִכּוּן קְשׁוּט, וְאֻרִיתָא דִּילָן שְׁקֵר, וְאֻרִיתָא דִּילָן שְׁקֵר, וְהָא כְּתִיב שְׁפַת אַמְתָּא תִּפּוֹן לְעַד, וְעַד אַרְגִּיעָה לְשׁוֹן שְׁקֵר, אֲנִן מִיּוֹמִין דְּעֵלְמָא קְיִימִין בְּמַלְכוּתָא, וְלֹא אַעֲדִי מִינָן לְעֵלְמִין דְּרָא בְּתַר דְּרָא, תִּפּוֹן לְעַד וְדָאִי, וְאַתּוּן זְעִיר הָוָה לְכוּ מַלְכוּתָא, וּמִיַּד אַעֲדִי מַנְכּוֹן, וּקְרָא אַתְקִיִּים בְּכוּ דְכְּתִיב וְעַד אַרְגִּיעָה לְשׁוֹן שְׁקֵר.

אָמַר לִיהּ, חֲמִינָא בְּךָ דְּאַנְתָּא חֲפִים בְּאֻרִיתָא, תְּפַח רֻחִיָּה, דְּהוּא גְבָרָא, אֵלּוּ אָמַר קְרָא שְׁפַת אַמְתָּא פּוֹנְנָתָ לְעַד, הָוָה פְּדַקְאֲמַרְתָּ, אֲבָל לֹא כְּתִיב אֲלֵא תִּפּוֹן, זְמִינָא שְׁפַת אַמְתָּא דְּתִפּוֹן, מַה דְּלָאוּ הָכִי הִשְׁתָּא, דְּהִשְׁתָּא שְׁפַת שְׁקֵר קְיִימָא, וּשְׁפַת אַמְתָּא שְׂכִיבָא לְעַפְרָא, וּבִהּ הוּא זְמַנָּא דְּאַמְתָּא יְקוּם עַל קְיּוּמִיָּה, וּמַגּוּ אַרְיָן תְּצַמַח, פְּדִין שְׁפַת אַמְתָּא תִּפּוֹן לְעַד וְגו'.

אָמַר לִיהּ הַהוּא הֶגְמוּן, זְפָאָה אַנְתָּא, וְזְפָאָה עֲמָא דְּאֻרִיתָא דְּקְשׁוּט יְרִתִּין, בְּתַר יוֹמִין שְׁמַענָא דְּאַתְגִּייר. אֲזִלוּ, מָטוּ חַד בֵּי חֵקל וְצִלוּ צְלוֹתְהוֹן, פִּיּוֹן דְּצִלוּ צְלוֹתְהוֹן, אָמְרוּ מִפְּאֵן וּלְהֵלָאָה נִתְחַבֵּר בְּשְׂכִינְתָא, וְנִזְיֵל וְנִתְעַסֵּק בְּאֻרִיתָא.

מתוק מדבש

אָמַר לִיהּ רַבִּי אֲלַעְזָר לְאוּתוּ הַהֶגְמוּן חֲמִינָא בְּךָ דְּאַנְתָּא חֲפִים בְּאֻרִיתָא אֵי רֻאָה בְּךָ שְׂאֵתָה חֲכַם בְּתוֹרָה, תְּפַח רֻחִיָּה דְּהוּא גְבָרָא תְּצַא רֻחוּ שֶׁל אִישׁ הַהוּא שְׂאוּמֵר דְּבָרִים כְּאֵלוּ, שְׂאִינוּ מִבִּין לְשׁוֹן הַכְּתוּב, כִּי אֵלּוּ אָמַר קְרָא שְׁפַת אַמְתָּא פּוֹנְנָתָ לְעַד בְּלִשׁוֹן עֵבֵר, הָוָה פְּדַקְאֲמַרְתָּ הִיָּה כְּמוּ שְׂאֵמֵרְתָּ, אֲבָל לֹא כְּתִיב אֲלֵא תִּפּוֹן בְּלִשׁוֹן עֵתִיד, וְהִיָּינוּ זְמִינָא שְׁפַת אַמְתָּא דְּתִפּוֹן עֵתִידָה שְׁפַת אַמְתָּא שְׂתַכּוֹנוּן, מַה דְּלָאוּ הָכִי הִשְׁתָּא מַה שְׂאִינוּ כֶּךָ עֵתָה, דְּהִשְׁתָּא שְׁפַת שְׁקֵר קְיִימָא כִּי עֵתָה שְׁפַת שְׁקֵר עוֹמֵדָת וּשׁוֹלְטָת, וּשְׁפַת אַמְתָּא שְׂכִיבָא לְעַפְרָא וּשְׁפַת אַמְתָּא שׁוֹכְבַת לְעַפְרָא, וּבִהּ הוּא זְמַנָּא דְּאַמְתָּא יְקוּם עַל קְיּוּמִיָּה וּבְזִמְנָן הַהוּא כְּשֶׁהַאֲמַת יַעֲמוּד עַל מַעֲמָדוּ, וּמַגּוּ אַרְיָן תְּצַמַח וְתַצְמַח וְתַעֲלֵה מִן הַעֲפָר, כְּמוּ שְׂכַתוּב אַמְתָּא מֵאַרְץ תְּצַמַח, פְּדִין אִוּי יִתְקִיִּים מַה שְׂכַתוּב שְׁפַת אַמְתָּא תִּפּוֹן לְעַד וְגו' כִּי הַאֲמַת תְּתַכּוֹן וְתַעֲמוּד לְעוֹלָם.

אָמַר לִיהּ הַהוּא הֶגְמוּן לְרַבִּי אֲלַעְזָר זְפָאָה אַנְתָּא וְזְפָאָה עֲמָא דְּאֻרִיתָא דְּקְשׁוּט יְרִתִּין אֲשֶׁרִיךְ וְאֲשֶׁרִי הַעֵם שִׁירְשׁוּ תוֹרַת אַמְתָּא. אָמַר רַבִּי חֵיָּיא בְּתַר יוֹמִין שְׁמַענָא דְּאַתְגִּייר אַחַר יָמִים שְׁמַעְתִּי שְׂאוּתוּ הַהֶגְמוּן נִתְגִּייר, כִּי דְּבַרִּי רַבִּי אֲלַעְזָר הַכְּנִיסוּ בּוּ רֻחַ קְדוּשָׁה עַד שְׁפַעְלוּ עֲלִיו שִׁתְגִּייר.

אֲזִלוּ הִלְכוּ רַבִּי חֵיָּיא וְרַבִּי יוֹסִי, מָטוּ חַד בֵּי חֵקל וְצִלוּ צְלוֹתְהוֹן הִגִּיעוּ לְשֵׁדָה אַחַד וְהִתְפַּלְלוּ תְּפִלַּת שְׁחִרְיָתָא, פִּיּוֹן דְּצִלוּ צְלוֹתְהוֹן כִּיּוֹן שְׂהִתְפַּלְלוּ תְּפִלַּתְסָן, אָמְרוּ מִפְּאֵן וּלְהֵלָאָה נִתְחַבֵּר בְּשְׂכִינְתָא אֲמְרוּ זֶה לְזֶה מִכְּאֵן וּלְהֵלָאָה נִתְחַבֵּר עִם הַשְּׂכִינָה, וְנִזְיֵל וְנִתְעַסֵּק בְּאֻרִיתָא וְנִלְךְ וְנַעֲסוּק בְּתוֹרָה. (רמ"ק ומפרכסי)

וְהִיָּינוּ אִינוּן דְּקְרָאֵן אֱלֹהָא לְמָאן דְּלָאוּ הוּא אֱלֹהָא אֵלּוּ שְׂקוּרָאִים אֵלּוּה מִלִּי שְׂאִינוּ אֵלּוּה, הֵם יִתְבַטְלוּ, אֲבָל יִשְׂרָאֵל דְּאִינוּן שְׁפַת אַמְתָּא אֲבָל יִשְׂרָאֵל שְׁפַת אַמְתָּא בְּהוּ עִם זֹו יִצְרַתִּי לִי תְהֵלְתִּי יִסְפְּרוּ פִּירוּשׁ יִצְרַתִּים לִי לְעַם לְמַעַן יִסְפְּרוּ תְהֵלְתִּי לְעֵתִיד לְבָא.

אָמַר רַבִּי חֵיָּיא אֲדַכְרְנָא נֹזְכַרְתִּי כִּי חֲדָא זְמַנָּא דְּהוּינָא אֲזִיל בְּהַדִּי רַבִּי אֲלַעְזָר פַּעַם אַחַת שְׁהִיִּיתִי הוֹלֵךְ עִם רַבִּי אֲלַעְזָר בְּדַרְךָ, פְּגַע בֵּיהּ הֶגְמוּנָא פְּגַע בּוּ הֶגְמוּן אַחַד שְׁהוּא שַׁר גְּדוּל מְאוּמוֹת הָעוֹלָם, אָמַר לִיהּ לְרַבִּי אֲלַעְזָר שְׂאֵל מִמְּנוּ אַנְתָּא יְדַעְתָּ מְאֻרִיתָא דִּיהוּדָאִי אַתָּה יוֹדַע מְתוֹרַתְסָם שֶׁל הַיהוּדִים, אָמַר לִיהּ לְהַהֶגְמוּן יְדַענָא אֵי יוֹדַע, אָמַר לִיהּ הַהֶגְמוּן לִית אַתּוּן אֲמַרִין דְּמַהִימְנוּתָא דְלִכּוּן קְשׁוּט וְאֻרִיתָא דִּילָן שְׁקֵר, וְהָא כְּתִיב וְהָרִי כְּתוּב שְׁפַת אַמְתָּא שְׁקֵר וְהַתּוֹרָה שֶׁלֵּנוּ שְׁקֵר, וְהָא כְּתִיב וְהָרִי כְּתוּב שְׁפַת אַמְתָּא תִּפּוֹן לְעַד וְעַד אַרְגִּיעָה לְשׁוֹן שְׁקֵר וְתַתְּבּוֹן וְתַרְאָה כִּי אֲנִן מִיּוֹמִין דְּעֵלְמָא קְיִימִין בְּמַלְכוּתָא אֲנוּ מִיּוֹמִין עוֹלָם עוֹמְדִים וְנַמְצָאִים בְּמַלְכוּתָא, וְלֹא אַעֲדִי מִינָן לְעֵלְמִין דְּרָא בְּתַר דְּרָא וְלֹא סָרָה מֵאַתְּנוּ הַמְּלָכוֹת דּוּר אַחַר דּוּר, הָרִי עֲלִינוּ נְאֻמֵּר תִּפּוֹן לְעַד וְדָאִי כִּי מַלְכוּתֵינוּ מְכוּנְנַת לְעַד, וְאַתּוּן זְעִיר הָוָה לְכוּ מַלְכוּתָא וְאַתֵּם זְמַן מוֹעֵט הִיתָה לְכֶם הַמְּלָכוֹת כְּשֶׁהִיָּה בֵּית הַמִּקְדָּשׁ קִיָּים, וּמִיַּד אַעֲדִי מַנְכּוֹן וּמִיַּד סָרָה וְנִתְבַטְּלָה מִכֶּם, וּקְרָא אַתְקִיִּים בְּכוּ וּפְסוּק זֶה נִתְקִיִּים בְּכֶם דְּכְּתִיב וְעַד אַרְגִּיעָה לְשׁוֹן שְׁקֵר כִּי לֹא הִיָּה קִיּוּם לְמַלְכוּתְכֶם.

כי תשא יום שני

התחזקות ישראל בגלות

פָּתַח רַבִּי יוֹסִי וְאָמַר, (ישעיה מא יא) הֵן יְבוֹשׁוּ וַיִּפְּלְמוּ כָּל הַנְּחָרִים בְּךָ וְגו', זַמִּין קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמַעַבְדַּ לְיִשְׂרָאֵל, כֹּל אֵינּוֹן טָבְאֵן דְּקָאָמַר עַל יְדֵי נְבִיאֵי קְשׁוּט, וַיִּשְׂרָאֵל סָבְלוּ עֲלֵיהוֹן פְּמָה בִּישִׁין בְּגִלוּתְהוֹן, וְאַלְמֵלָא כֹּל אֵינּוֹן טָבְאֵן דְּקָא מְחַפְּאֵן וְחֻמְאֵן פְּתִיבִין בְּאוּרֵייתָא, לָא הוּוּ יִכְלִין לְמִיקָם וּלְמַסְבַּל גְּלוּתָא, אָבַל אֲזֵלִין לְבֵי מְדַרְשׁוֹת, פְּתַחֲנִין סִפְרִין, וְחֻמְאֵן כֹּל אֵינּוֹן טָבְאֵן דְּקָא מְחַפְּנָן, וְחֻמְאֵן פְּתִיבִין בְּאוּרֵייתָא דְאַבְטָח לֹון קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עֲלֵיהוּ, וּמְתַנַּחְמִין בְּגִלוּתְהוֹן.

וּשְׁאָר עַמִּין מְחַרְפִּין וּמְגַדְפִּין לֹון, וְאָמְרֵי אֵן הוּא אֱלֹהִים כו"ן, אֵן אֵינּוֹן טָבְאֵן דְּאֶתוֹן אָמְרִין דְּזַמִּינִין לְכוֹן, וְכִי כֹל עַמִּין דְּעֵלְמָא יִכְסְפּוֹן מְנַיִכוּ, הִדָּא הוּא דְכְּתִיב (שם פו ה) שְׁמַעוּ דְבַר יְהוָה הַחֲרָדִים אֶל דְּבָרוֹ, אָמְרוּ אַחֲיָכֶם שׁוֹנְאִיכֶם וְגו', מְאִי הַחֲרָדִים אֶל דְּבָרוֹ, אֵינּוֹן דְּסָבְלוּ פְּמָה בִּישִׁין, פְּמָה שְׁמוּעוֹת שְׁמַעִי, אֵלִין עַל אֵלִין וְאַלִּין פְּתַר אֵלִין, וְחֲרִידוֹ עֲלֵיהוֹן, פְּמָה דְאַתְּ אָמַר (ירמיה ל ה) פִּי וְגו' קוֹל חֲרָדָה שְׁמַעְנוּ פְּתַר וְאֵין שְׁלוֹם וְגו', אֵינּוֹן חֲרָדִים תְּדִיר אֶל דְּבָרוֹ, פַּד אַתְּעֵבִיד דִּינָא.

אָמְרוּ אַחֲיָכֶם שׁוֹנְאִיכֶם, אֵלִין אֵינּוֹן אַחוּכוֹן בְּנֵי עֲשׂוֹ, מְנַדִּיכֶם, פְּמָה דְאַתְּ אָמַר (איכה ד טו) סוּרוּ טָמֵא

מתוק מדבש

כדי שיוכלו לסבול את עול הגלות, אֲזֵלִין לְבֵי מְדַרְשׁוֹת הַם הוֹלְכִים לְבַתֵּי מְדַרְשׁוֹת פְּתַחֲנִין סִפְרִין וְחֻמְאֵן כֹּל אֵינּוֹן טָבְאֵן דְּקָא מְחַפְּנָן וּפּוֹתְחִים סִפְרֵי הַנְּבִיאִים וְהַכְּתוּבִים וְרוּאִים בְּהֵם כֹּל אוֹתָם הַטּוֹבוֹת שְׂמַחֲכִים, וְחֻמְאֵן פְּתִיבִין בְּאוּרֵייתָא וְרוּאִים שְׂאֵלוּ הַטּוֹבוֹת כְּתוּבִים בְּתוֹרָה דְאַבְטָח לֹון קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עֲלֵיהוּ שֶׁהַבְּטִיחַ הַקַּב"ה בְּעֲצָמוֹ עֲלֵיהֶם וּמְתַנַּחְמִין בְּגִלוּתְהוֹן וּבִזְוָה מְתַנַּחְמִים בְּגִלוּתְהוֹן וּמְאִמְנִינִים שְׂבוּדָאֵי יְקִיִּים הַקַּב"ה אֶת דְּבָרוֹ הַטּוֹב שְׂדִיבֵר לַעֲשׂוֹת לַעֲמוֹ.

וְאֵמַר וּשְׁאָר עַמִּין מְחַרְפִּין וּמְגַדְפִּין לֹון כִּי שְׂאָר הָעַמִּים מְחַרְפִּים וּמְגַדְפִּים אוֹתָם, וְאָמְרֵי אֵן הוּא אֱלֹהִים כו"ן וְאוֹמְרִים וְשׁוֹאִלִים לָהֶם אִיָּה הוּא אֱלֹהִים כו"ן, וְגַם שׁוֹאִלִים אֵן אֵינּוֹן טָבְאֵן דְּאֶתוֹן אָמְרִין דְּזַמִּינִין לְכוֹן אִיָּה הֵם כֹּל אוֹתָם הַטּוֹבוֹת שְׂאֵתָם אוֹמְרִים שְׂעִתִּידִים לְהִיּוֹת לָכֵן, וְכִי כֹל עַמִּין דְּעֵלְמָא יִכְסְפּוֹן מְנַיִכוּ וְכִי כֹל הָעַמִּים שְׂבַעוּלָם יְבוֹשׁוּ מִכֵּם, הִדָּא הוּא דְכְּתִיב זֶה שְׂכֵתוֹב שְׁמַעוּ דְבַר יְהוָה הַחֲרָדִים אֶל דְּבָרוֹ, אָמְרוּ אַחֲיָכֶם שׁוֹנְאִיכֶם מְנַדִּיכֶם, וְשׁוֹאֵל מְאִי הַחֲרָדִים אֶל דְּבָרוֹ מִי הֵם הַחֲרָדִים עַל דְּבָרוֹ, וְאֵמַר אֵינּוֹן דְּסָבְלוּ פְּמָה בִּישִׁין אֵלוּ הֵם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל שְׂסָבְלוּ כְּמָה רַעוּת, וְעוֹד פְּמָה שְׁמוּעוֹת שְׁמַעִי אֵלִין עַל אֵלִין וְאַלִּין פְּתַר אֵלִין כְּמָה שְׁמוּעוֹת רַעוּת שְׂמַעוּ אֵלוּ עַל אֵלוּ, וְאֵלוּ אַחַר אֵלוּ, וְחֲרִידוֹ עֲלֵיהוֹן וְכַשְׂמַעוּ חֲרָדוֹ עֲלֵיהֶם פְּמָה דְאַתְּ אָמַר כְּמוֹ שְׂנֵאמַר פִּי כֹה אָמַר ה' קוֹל חֲרָדָה שְׁמַעְנוּ, פְּתַר וְאֵין שְׁלוֹם, וּמְפָרֵשׁ אֵינּוֹן חֲרָדִים תְּדִיר אֶל דְּבָרוֹ אֵלוּ הֵם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הַחֲרָדִים תְּמִיד עַל דְּבָרוֹ, פַּד אַתְּעֵבִיד דִּינָא כַּשְׂנַעֲשָׂה דִּין עַל יִשְׂרָאֵל.

וְמָה שְׂכֵתוֹב אָמְרוּ אַחֲיָכֶם שׁוֹנְאִיכֶם פִּירוּשׁוֹ אֵלִין אֵינּוֹן אַחוּכוֹן בְּנֵי עֲשׂוֹ אֵלוּ הֵם אַחֲיָכֶם בְּנֵי עֲשׂוֹ, מְנַדִּיכֶם, פְּמָה דְאַתְּ אָמַר כְּמוֹ שְׂנֵאמַר שְׂבִנֵי עֲשׂוֹ אוֹמְרִים לְיִשְׂרָאֵל סוּרוּ טָמֵא

"מאמר התחזקות ישראל בגלות" ומבואר בו כי ישראל קדושים מחזקים עצמם בימי הגלות, בנחמות ובהבטחות שדיבר הקב"ה לעשות טוב לעמו בספרי התורה והנביאים. שעל ידיהם ישראל סובלים את השפלות האומות עתה בגלות שמבזים לישראל ואומרים כי בהם יתכבד ה', אבל רוח הקודש דוחה לדבריהם, ומבטחת כי בביאת המשיח האומות יבושו מההבטחות הטובות שזכו להם רק ישראל.

(מקור המאמר בזהר פרשת כי תשא דף קפח ע"ב, בבאורינו כרך ה עמ' קיג-קמז)

פִּירוּשׁ הַפְּסוּקִים הַמּוּבָאִים בְּמֵאמַר זֶה, מָה שְׂכֵתוֹב הֵן יְבוֹשׁוּ וַיִּכְלְמוּ כֹל הַנְּחָרִים בְּךָ פִּירוּשׁ לְעֵתִיד לְבוֹא יְבוֹשׁוּ כֹל הָאוּמוֹת שֶׁהִתְגַּדְּרוּ בְךָ בְּגִלוּת. וְמָה שְׂכֵתוֹב שְׂמַעוּ דְבַר ה' הַחֲרָדִים עַל דְּבָרוֹ פִּירוּשׁוֹ אֶת־הַצְּדִיקִים הַחֲרָדִים לַעֲשׂוֹת אֶת דְּבַר ה' שְׂמַעוּ אֶת דְּבָרוֹ, אָמְרוּ אַחֲיָכֶם שׁוֹנְאִיכֶם מְנַדִּיכֶם פִּירוּשׁוֹ יִשְׂרָאֵל שֶׁהֵם אַחֲיָכֶם הַשׁוֹנְאִים אֶתְכֶם וּמְנַדִּים וּמְרַחֲקִים אֶתְכֶם אוֹמְרִים לְמַעַן שְׂמִי יִכְבַּד ה' בְּעִבּוֹר פְּרִסוֹם שְׂמִי יִתְכַבַּד שֵׁם ה', כִּי אֲנוּ קְרוּבִים אֵלָיו יוֹתֵר מִכֵּם וְעַמְּנוּ הוּא מִתְכַבֵּד, וְאֵמַר הַנְּבִיא אֲבַל לֹא כֵן הוּא כְּדַבְרֵיהֶם, אֲלֵא וְנִרְאָה בְּשִׂמְחַתְכֶם וְהֵם יְבוֹשׁוּ כִּי בְעֵינֵינוּ נִרְאָה בְּשִׂמְחַתְכֶם, וְהַרְשָׁעִים הֵם יְבוֹשׁוּ עַל כִּי הִלְכוּ אַחֲרֵי הַהֶבֶל. (מלודות)

פָּתַח רַבִּי יוֹסִי וְאָמַר מָה שְׂכֵתוֹב הֵן יְבוֹשׁוּ וַיִּכְלְמוּ כֹל הַנְּחָרִים בְּךָ וְגו' פִּירוּשׁוֹ, כִּי זַמִּין קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמַעַבְדַּ לְיִשְׂרָאֵל עֵתִיד הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לַעֲשׂוֹת לְיִשְׂרָאֵל כֹּל אֵינּוֹן טָבְאֵן דְּקָאָמַר עַל יְדֵי נְבִיאֵי קְשׁוּט כֹּל שְׂאֵמַר עַל יְדֵי נְבִיאֵי אֱמֶת, וַיִּשְׂרָאֵל סָבְלוּ עֲלֵיהוֹן פְּמָה בִּישִׁין בְּגִלוּתְהוֹן וַיִּשְׂרָאֵל סָבְלוּ עֲלֵיהֶם הַרְבֵּה רַעוּת וְצָרוֹת בְּגִלוּתְהוֹן, וְאַלְמֵלָא כֹּל אֵינּוֹן טָבְאֵן דְּקָא מְחַפְּאֵן וְחֻמְאֵן פְּתִיבִין בְּאוּרֵייתָא וְאֵם לֹא כֹל אוֹתָם הַטּוֹבוֹת שְׂמַחֲכִים יִשְׂרָאֵל וְרוּאִים שְׂכֵתוּבִים בְּתוֹרָה, לָא הוּוּ יִכְלִין לְמִיקָם וּלְמַסְבַּל גְּלוּתָא לֹא הִיוּ יְכוּלִים לַעֲמוֹד וּלְסָבּוֹל אֶת עוֹל הַגְּלוּת, אָבַל מָה הֵם עוֹשִׂים

קָרָאוּ לָמוּ, דְלִית עִמָּא דְקָא מְבִיזִין לֹון בְּאַנְפִי, וּמְרַקְקִין בְּאַנְפִייהוּ לְיִשְׂרָאֵל, כְּבִנֵי אָדוּם, וְאָמְרֵי כְּלָהוּ מְסָאֲבִין כְּנָדָה, וְדָא אִיהוּ מְנַדִּיכֶם.

לְמַעַן שְׁמִי יִכְבֵּד יְהוָה, אֲנִן בְּנוֹי דְא"ל חֵי, דִּי בְּן יְתִיקָר שְׁמִיה, אֲנִן שְׁלֻטְנִין עַל עֲלָמָא בְּגִין הַהוּא דְאֶקְרִי גְדוּל, (בראשית כו א) עֵשׂוּ בְנוֹ הַגְּדוּל, וּבְשֵׁמָא דָּא אֶקְרִי קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא גְדוּל, (תהלים קמה ג) גְּדוּל יְהוָה וּמְהוּלָּל מְאֹד, אֲנִן בְּנֵי הַגְּדוּל, וְאִיהוּ גְדוּל, וְדָאֵי לְמַעַן שְׁמִי יִכְבֵּד יְהוָה, אֲבָל אַתּוּן זְעִירִין מְפֻלָּא, (בראשית כו ו) יַעֲקֹב בְּנָה הַקָּטָן פְּתִיב, אֲן הוּא אֱלֹהֵיכֹון, אֲן הוּא אֵינֹון טְבָאן דִּיכְסָפוֹן כָּל עֲמֻמְיָא מַחְדָּוָה דְלָכוּן, מֵאן יִתֵּן וְנִרְאָה בְּשִׁמְחַתְכֶם כְּמָה דְאַתּוּן אָמְרִין.

וְהֵם יְבוּשׁוּ, רוּחַ הַקֹּדֶשׁ אוֹמֵר וְהֵם יְבוּשׁוּ, כְּמֵאן דְתֵלֵי קְלָלְתָא בְּאַחְרָא, בְּגִין דְאַתּוּן אָמְרִין דְכָדִין יְבוּשׁוּ וַיִּפְלְמוּ, וּבְגִין דָּא רוּחַ קְדָשָׁא הָוָה אָמַר מְלָה הַכִּי.

וְעַל דָּא הֵן יְבוּשׁוּ וַיִּפְלְמוּ כָּל הַנְּחָרִים כְּךָ, מֵאֵי כָּל הַנְּחָרִים כְּךָ, דְאַתְקֶפוּ נְחִירֵיהוֹן בְּרוּגְזָא עֲלֵךְ, בְּגִלּוּתָא דָּא, בְּהַהוּא זְמַנָּא יְבוּשׁוּ וַיִּפְלְמוּ, מְכָל טְבִין דִּיחֻמוּן לְהוֹן לְיִשְׂרָאֵל.

מתוק מדבש

וְנִרְאָה בְּשִׁמְחַתְכֶם כְּמָה דְאַתּוּן אָמְרִין מִי יִתֵּן וְנִרְאָה בְּשִׁמְחַתְכֶם כְּמוֹ שֶׁאַתֶּם אוֹמְרִים, כִּי נִרְאָה שֶׁרַק דְבַר מוֹעֵט הוּא טוֹב שְׁעֵתִיד הַקְּב"ה לַתֵּת לָכֶם, וְתִבּוּשׁוּ עַל מָה שֶׁהֵייתֶם אוֹמְרִים שִׁיחֵיה לָכֶם כֵּךְ וְכֵךְ.

וּמָה שֶׁכָּתוּב וְהֵם יְבוּשׁוּ זֶה אֵינֹו דְבַרֵי הַגּוֹיִם אֲלֵא רוּחַ הַקֹּדֶשׁ אוֹמֵר וְהֵם יְבוּשׁוּ, כְּמֵאן דְתֵלֵי קְלָלְתָא בְּאַחְרָא כְּמִי שֶׁתּוֹלָה קִלְלָתוֹ בְּאַחֲרֵי, כֵּן רוּחַ הַקֹּדֶשׁ תִּלְתָּה אֶת הַקִּלְלָה בְּגוֹיִם, וְאוֹמֵרֵת בְּגִין דְאַתּוּן אָמְרִין דְכָדִין יְבוּשׁוּ וַיִּפְלְמוּ לְפִי שֶׁאַתֶּם הַגּוֹיִם אוֹמְרִים שֶׁאֲנִי יְבוּשׁוּ וְיִכְלְמוּ יִשְׂרָאֵל, וּבְגִין דָּא רוּחַ קְדָשָׁא הָוָה אָמַר מְלָה הַכִּי וּבִשְׁבִיל זֶה רוּחַ הַקֹּדֶשׁ אוֹמֵרֵת דְבַר זֶה כֵּךְ, כְּלוּמַר שֶׁבִסּוֹף יְבוּשׁוּ הָאוֹמוֹת כְּשִׁירָאוּ טוֹבֵת וְגִדּוּלֵת יִשְׂרָאֵל.

וְעַל דָּא וְעַל זֶה כָּתוּב הֵן יְבוּשׁוּ וַיִּפְלְמוּ כָּל הַנְּחָרִים כְּךָ וְשׁוֹאֵל מֵאֵי כָּל הַנְּחָרִים כְּךָ מָה פִּירוּשׁוֹ, וְאֵמַר דְאַתְקֶפוּ נְחִירֵיהוֹן בְּרוּגְזָא עֲלֵךְ בְּגִלּוּתָא דָּא דוֹרֵשׁ מִלַּת הַנְּחָרִים מִלְשׁוֹן נְחִירִים, עַל שׁוֹקְפוֹ אִפְסֵם וְנְחִירֵיהֶם בְּכַעַס גְּדוּל עֲלֵיךְ בְּגִלּוּתֵהּ, אֲבָל בְּהַהוּא זְמַנָּא בַּעַת בִּיאַת הַמְּשִׁיחַ יְבוּשׁוּ וַיִּפְלְמוּ מְכָל טְבִין דִּיחֻמוּן לְהוֹן לְיִשְׂרָאֵל יְבוּשׁוּ וְיִכְלְמוּ מְכָל הַטּוֹבוֹת הַגְּדוּלוֹת שִׁירָאוּ שִׁיעֶשֶׂה הַקְּב"ה לְיִשְׂרָאֵל.

קָרָאוּ לָמוּ סוּרוּ מְעֵלֵינוּ אַתֶּם הַטְּמָאִים הַמְּלוּכָלִים בְּדָם, דְלִית עִמָּא דְקָא מְבִיזִין לֹון בְּאַנְפִי וּמְרַקְקִין בְּאַנְפִייהוּ לְיִשְׂרָאֵל כְּבִנֵי אָדוּם כִּי אֵין עִם שְׁמִבּוּזִים אֶת יִשְׂרָאֵל בְּפִנְיֵיהֶם וְרוֹקְקִים בְּפִנְיֵיהֶם כְּבִנֵי אָדוּם, וְאָמְרֵי כְּלָהוּ מְסָאֲבִין כְּנָדָה וְאוֹמְרִים עַל יִשְׂרָאֵל שֶׁהֵם כּוֹלֵם טְמָאִים כְּנָדָה, וְדָא אִיהוּ מְנַדִּיכֶם וְזֵהוּ מָה שֶׁכָּתוּב מְנַדִּיכֶם שֶׁהוּא לְשׁוֹן נָדָה.

וְאוֹמְרִים הַגּוֹיִם בְּנֵי עֵשׂוּ, לְמַעַן שְׁמִי יִכְבֵּד יְהוָה בַּעֲבוּר פְּרוּסוֹ שְׁמִי יִתְכַבֵּד שֵׁם ה', כִּי אֲנִן בְּנוֹי דְא"ל חֵי אֲנִן בְּנוֹי שֶׁל א"ל חֵי, וְאֲנִן קְרוּבִים אֵלֵינוּ דִּי בְּן יְתִיקָר שְׁמִיה כִּי בְנוֹ יִתְכַבֵּד שְׁמוֹ, כִּי אֲנִן שְׁלֻטְנִין עַל עֲלָמָא אֲנִן הַשּׁוֹלְטִים עַל הָעוֹלָם, בְּגִין הַהוּא דְאֶקְרִי גְדוּל בְּכַח עֵשׂוּ הַנְּקָרָא גְדוּל, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב גְּדוּל הוּא גְדוּל וּבִשְׁמָא דָּא אֶקְרִי קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא גְדוּל וּבִשְׁמָא דָּא אֶקְרִי קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא גְדוּל, וְהַקְּב"ה גְדוּל, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב גְּדוּל יְהוָה וּמְהוּלָּל מְאֹד, וְאוֹמְרִים כִּי אֲנִן בְּנֵי הַגְּדוּל וְאִיהוּ גְדוּל אֲנִן בְּנֵי עֵשׂוּ שֶׁנְּקָרָא גְדוּל, וְהַקְּב"ה הוּא גְדוּל, וְדָאֵי עֲלֵינוּ נֹאמַר לְמַעַן שְׁמִי יִכְבֵּד יְהוָה לְמַעַן פְּרוּסוֹ שְׁמִי יִתְכַבֵּד שֵׁם ה', אֲבָל אַתּוּן זְעִירִין מְפֻלָּא אֲבָל אַתֶּם קְטָנִים מְכָל הָאוֹמוֹת, כִּי יַעֲקֹב בְּנָה הַקָּטָן פְּתִיב, וּמִתְגַּרֵּם בְּיִשְׂרָאֵל וְשׁוֹאֵלִים לְהֵם אֲן הוּא אֱלֹהֵיכֹון אִיהוּ הוּא אֱלֹהֵיכֹון, אֲן הוּא אֵינֹון טְבָאן דִּיכְסָפוֹן כָּל עֲמֻמְיָא מַחְדָּוָה דְלָכוּן אִיהוּ הֵם הַטּוֹבוֹת שֶׁאַתֶּם אוֹמְרִים שִׁיבּוּשׁוּ כָּל הָעַמִּים מִשְׁמַחָה שֶׁלָּכֶם, וְאוֹמְרִים מֵאן יִתֵּן?

כי תשא יום שלישי

הגאולה תלויה בתשובה

פָּתַח וְאָמַר, (שיר ב ב) כְּשׁוֹשְׁנָה בֵּין הַחוּחִים בֵּן רַעֲיָתִי בֵּין הַבְּנוֹת, בַּעַא קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמַעַבְדַּ לֹּן לְיִשְׂרָאֵל כְּגִוּוֹנָא דְלַעֲיָלָא, וְלִמְהוּי שׁוֹשְׁנָה חֲדָא בְּאַרְעָא כְּגִוּוֹנָא עֲלָאָה, וְשׁוֹשְׁנָה דְסִלְקָא רִיחָא וְאַתְבְּרִיר מִכָּל שְׁאָר וְוֹרְדִין דְעֲלָמָא, לֹא הָוִי אֶלָּא הָהִיא דְסִלְקָא בֵּין הַחוּחִים, וְדָא אֲרַחָא פְּדָקָא יְאוּת, וְעַל דָּא זְרַע שְׁבַעֲיָן זִוּגִין, דְהָוִי שְׁבַעֲיָן נַפְשׁ, וְאַעֲיֵל לֹן בֵּין הַחוּחִים, וְאַיְנוּן חוּחִים מִיַּד דְהָוִי אֵינּוּן זִוּגִין תַּמָּן, סְלִיקוּ עֲנַפִּין וְטַרְפִּין, וְשְׁלִיטוּ עַל עֲלָמָא, וְכַדִּין פְּרַחַת שׁוֹשְׁנָה בִּינֵיהוּ.

כִּיּוֹן דְבַעַא קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאַפְקָא שׁוֹשְׁנָה, וְלִקִּיט לָהּ מִבִּינֵיהוּ, פְּדִין יְכַשׁוּ חוּחִים וְאַזְדְּרִיקוּ וְאַשְׁתַּצִּיאוּ וְלֹא אֶתְחַשְׁבוּ לְכֻלּוּם, בְּשַׁעְתָּא דְאַזִּיל לְמִלְקֻט שׁוֹשְׁנָה דָּא, לְאַפְקָא בְּרִיָּה בּוּכְרִיָּה, בְּהָהוּא זְמַנָּא אֶזְל מִלְפָּא גּוּ כְּמָה חֲיִילִין רַבְרַבְנִין וְשְׁלִיטִין, עִם דְגָלִין פְּרִישָׁן, וְאַפִּיק לְבְּרִיָּה בּוּכְרִיָּה כְּכֻמָּה גְבוּרִין, וְאַיְתִי לִיָּה לְהִיכְלִיָּה, וְיִתִּיב סְגִי בְּבִי מִלְפָּא.

כִּיּוֹן דְחַב לְגַבֵּי אַבּוּהָ, אוֹכַח לִיָּה וְאַלְקִי לִיָּה, דְכַתִּיב (שׁוֹפְטִים ב יד) וַיַּחַר אֵף יְהוָה בְּיִשְׂרָאֵל וַיִּתְּנֵם בְּיַד שׁוֹסִים וְגו', סָרַח כְּמִלְקַדְמִין וּמְרַד בְּאַבּוּהָ, אֶפְקִיָּה מִבֵּיתִיָּה.

מתוק מדבש

שהיו אלו הזוגות שם במצרים, סְלִיקוּ עֲנַפִּין וְטַרְפִּין וְשְׁלִיטוּ עַל עֲלָמָא העלו ענפים ועלים ושלטו על כל העולם, וְכַדִּין פְּרַחַת שׁוֹשְׁנָה בִּינֵיהוּ ואז פרחת השושנה שהם בני ישראל ביניהם, כמו שכתוב ובני ישראל פרו וישרצו וירבו ויעצמו במאד מאד.

כִּיּוֹן דְבַעַא קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאַפְקָא שׁוֹשְׁנָה כִּיּוֹן שְׂרַצָּה הַקַּב"ה להוציא את השושנה, וְלִקִּיט לָהּ מִבִּינֵיהוּ וְלִקֻט אותה מביניהם, פְּדִין יְכַשׁוּ חוּחִים וְאַזְדְּרִיקוּ וְאַשְׁתַּצִּיאוּ וְלֹא אֶתְחַשְׁבוּ לְכֻלּוּם אז יכשו החוחים ונזרקו ונשמדו ולא נחשבו עוד לכולם, כמו שכתוב בים סוף, וישוּבו המים ויכסו את הרכב וגו' ולא נשאר בהם עד אחד. ומפרש כי בְּשַׁעְתָּא דְאַזִּיל לְמִלְקֻט שׁוֹשְׁנָה דָּא לְאַפְקָא בְּרִיָּה בּוּכְרִיָּה בשעה שהלך הקב"ה ללקוט את השושנה דהיינו להוציא את בנו בכורו ממצרים, בְּהָהוּא זְמַנָּא אֶזְל מִלְפָּא גּוּ כְּמָה חֲיִילִין רַבְרַבְנִין וְשְׁלִיטִין עִם דְגָלִין פְּרִישָׁן בזמן ההוא הלך המלך עם כמה חיילים ושרים ושלטונים עם דגלים פרושים, וְאַפִּיק לְבְּרִיָּה בּוּכְרִיָּה כְּכֻמָּה גְבוּרִין והוציא את בנו בכורו ממצרים בכמה גבורות, וְאַיְתִי לִיָּה לְהִיכְלִיָּה, וְיִתִּיב סְגִי בְּבִי מִלְפָּא והביא אותו להיכלו דהיינו לארץ ישראל, וישב זמן רב בבית המלך.

כִּיּוֹן דְחַב לְגַבֵּי אַבּוּהָ כִּיּוֹן שְׁחַטָּא לאביו בימי שפוט השופטים (כמנואל נשופטים ג), אוֹכַח לִיָּה הוֹכִיחַ אותו על ידי הנביאים, וְאַלְקִי לִיָּה והלקה אותו דְכַתִּיב וַיַּחַר אֵף יְהוָה בְּיִשְׂרָאֵל וַיִּתְּנֵם בְּיַד שׁוֹסִים וישוּסו אותם וימכרם ביד אויביהם. אחר כך בימי בית הראשון סָרַח כְּמִלְקַדְמִין וּמְרַד בְּאַבּוּהָ אֶפְקִיָּה מִבֵּיתִיָּה חטא כמקודם ומרד באביו והוציאו מביתו וגלה לבבל.

"מאמר הגאולה תלויה בתשובה" ומבואר בו כי ישראל קדושים נמשלו לפרח השושנה, שיתרון מעלתה ניכר בין החוחים. ומפרט את סדר השתלשלות ירידת ישראל למצרים ועלייתם משם עדי נחלת ארץ ישראל. ומבאר שכיון שחטאו ישראל ירדו לגלות בבל, ושם הוסיפו לחטוא, לכן יציאתם משם היתה ללא נסים ומופתים. ובבית שני כשחטאו הוגלתה גם השכינה עם ישראל, והיא הסובלת עמנו צער הגלות, ועל ידה נחמתינו בתקות הגאולה. ומכאן מסיק כי אין הקץ תלוי עתה אלא בתשובה, שאם תהיה תשובה בשלימות אזי כל אריכות גורת הגלות יכולה להתמתק ולהתכפר אפילו במעט צער שסבלנו עד עתה.

(מקור המאמר בזהר פרשת כי תשא דף קפט ע"ב, בבאורינו כרך ה עמ' קכב-קכו)

פָּתַח רַבֵּי יוֹסִי וְאָמַר מַה שְׁכַתוּב בְּשׁוֹשְׁנָה בֵּין הַחוּחִים בֵּן רַעֲיָתִי בֵּין הַבְּנוֹת פִּירוּשׁוֹ כִּי בַּעַא קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמַעַבְדַּ לֹּן לְיִשְׂרָאֵל כְּגִוּוֹנָא דְלַעֲיָלָא רַצָּה הַקַּב"ה לְתַקֵּן אֶת יִשְׂרָאֵל שִׁיהוּ כַעֲיִן שַׁל מַעֲלָה, וְלִמְהוּי שׁוֹשְׁנָה חֲדָא בְּאַרְעָא כְּגִוּוֹנָא עֲלָאָה וְשִׁיהוּ שׁוֹשְׁנָה אַחַת בְּאַרְץ כְּדוּגְמַת הַשְּׁכִינָה שִׁהִיא סוּד שׁוֹשְׁנָה הַעֲלִינָה, וְשׁוֹשְׁנָה דְסִלְקָא רִיחָא וְאַתְבְּרִיר מִכָּל שְׁאָר וְוֹרְדִין דְעֲלָמָא וְשׁוֹשְׁנָה הַמַּעֲלָה רִיחַ וְהִיא מוּבַחֲרַת מִכָּל שְׁאָר הַשׁוֹשְׁנִים שְׁבַעֲוֹלָם לֹא הָוִי אֶלָּא הָהִיא דְסִלְקָא בֵּין הַחוּחִים אֵינָה אֵלָּא אוֹתָהּ הַשׁוֹשְׁנָה הַגְּדֵלָה בֵּין הַחוּחִים, וְדָא אֲרַחָא פְּדָקָא יְאוּת וְזוּ מְרִיחָה רִיחַ חֶזֶק כְּרָאוּי, כְּמוֹ כֵּן הָיוּ צְרִיכִים יִשְׂרָאֵל לְהַגְדִּיל בֵּין הַחוּחִים שֶׁהֵם הַמְצָרִים כְּמוֹ הַשׁוֹשְׁנָה, וְעַל דָּא זְרַע שְׁבַעֲיָן זִוּגִין וְעַל כֵּן זִרְע הַקַּב"ה אֶת יִשְׂרָאֵל שְׁבַעֲיָן זִוּגִין וְעַל כֵּן זִרְע הַקַּב"ה אֶת יִשְׂרָאֵל שְׁבַעֲיָן נַפְשׁ הָיוּ שְׁבַעֲיָן יוֹצֵאֵי יָרֵךְ יַעֲקֹב, וְאַעֲיֵל לֹן בֵּין הַחוּחִים וְהַכְּנִיס אוֹתָם בֵּין הַחוּחִים שֶׁהֵם הַמְצָרִים וְהַקְּלִיפּוֹת, וְאַיְנוּן חוּחִים מִיַּד דְהָוִי אֵינּוּן זִוּגִין תַּמָּן וְאֵלּוֹ הַחוּחִים מִיַּד

מָה עֲבָדוּ יִשְׂרָאֵל, חָמוּ דְהָא אֲתַבְדְּרוּ לְכַבֵּל, אֲתַעְרְבוּ בְעַמְמִיָּא, נְסִיבוּ נְשִׁין נְכָרִיּוֹת, וְאוֹלִידוּ בְנִין מְנַהוֹן, עִם כָּל דָּא אִימָא קְדִישָׁא הוּת אַפּוֹטְרוֹפּוֹסָא עֲלֵייהוּ.

וְעַל דְעֵבַד הָכִי, קְדָשָׁא בְרִיךְ הוּא אָמַר, הוֹאִיל וְכִסּוּפָא אִיהוּ, לִיתִי בְרִי אִיהוּ מְגַרְמִיָּה, דְהוֹאִיל וְחַלְל יִקְרִי לָא אֲתַחְזִי דְאָנָא אִיזִיל תַּמָּן, לְאַפְקָא לִיָּה וּלְמַעַבְד לִיָּה נְסִין וּגְבוּרָן כְּמַלְקְדָמִין.

תָּבוּ אִינוּן בְּלָא סִיוַעָא דְאֲתַחְזוּ לֹון, בְּלָא פְלִיאָן וְנְסִין, אֲלָא כְּלָהוּ מִתְבַּדְּרָן, כְּלָהוּ לָאן בְּמַסְפְּנוּ, וְתָבוּ לְהִיכְלָא דְמַלְכָא בְּכִסּוּפָא, וְאִימָא קְדִישָׁא עֲרַבְתָּ לֹון.

חָאָבוּ כְּמַלְקְדָמִין, מָה עֵבַד קְדָשָׁא בְרִיךְ הוּא, אֲפִיק לְהָאִי בְרָא כְּמַלְקְדָמִין מְהִיכְלִיָּה, וְאִימִיָּה בְהַדְיָה, אָמַר, מִכָּאן וּלְהֵלְאָה אִימָא וּבְרָהּ יִסְבְּלוֹן כְּמָה בִישִׁין כְּחָדָא, הָדָא הוּא דְכְתִיב (ישעיה נ א) וּבִפְשָׁעֵיכֶם שְׁלַחָה אִמְכֶם.

וְעַל דָּא כְתִיב (דברים ד ל) בְּצַר לָךְ וּמְצֹאוךָ כָּל הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה בְּאַחֲרֵית הַיָּמִים, מֵאִי בְּאַחֲרֵית הַיָּמִים, אֲלָא דָּא הִיא אִימָא קְדִישָׁא דְהִיא אַחֲרֵית הַיָּמִים, וְעַמָּה סְבָלוּ כָּל מָה דְסְבָלוּ בְּגַלּוּתָא.

וְאִילוּ יְהִדְרוּן בְּתִיּוּבְתָא, אֲפִילוּ חַד בִּישׁ אִו חַד צַעֲרָא דִיעֵבַר עֲלֵייהוּ, אֲתַחֲשַׁב עֲלֵייהוּ כְּאֵלוּ סְבָלוּ כְּלָא, וְאִי לָאו, סְתִים קִיַּצָּא וְכָל דְרִין דִּילִיָּה, כְּמָה דְאָמַר בּוּצִינָא קְדִישָׁא, דְכְתִיב (ויקרא כה ל) לְצַמִּיתוֹת לְקוֹנָה אוֹתוֹ לְדוֹרוֹתָיו, וְכָל דָּא בְּתִיּוּבְתָא תְלִיָּא מִילְתָּא.

מתוק מדבש

ישראל מהיכלו כבתחילה, ואמו שהיא השכינה הקדושה גלתה עמהם, אָמַר הקב"ה מִכָּאן וּלְהֵלְאָה אִימָא וּבְרָהּ יִסְבְּלוֹן כְּמָה בִישִׁין כְּחָדָא מִכָּאן וּלְהֵלְאָה הַשְּׂכִינָה עִם בְּנֵיהּ יִסְבְּלוֹן כְּמָה רַעוּת יַחַד הָדָא הוּא דְכְתִיב וְזֶה שֹׁאֵמֵר הַקַּב"ה לְיִשְׂרָאֵל וּבִפְשָׁעֵיכֶם שְׁלַחָה אִמְכֶם הֵינּוּ הַשְּׂכִינָה שֶׁנִּשְׁתַּלַּחַה עִמְכֶם בְּגַלּוֹת.

וְעַל דָּא כְתִיב וְעַל זֶה כָּתוּב בְּצַר לָךְ וּמְצֹאוךָ כָּל הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה בְּאַחֲרֵית הַיָּמִים וְשׁוֹאֵל מֵאִי בְּאַחֲרֵית הַיָּמִים מָה כּוֹנְתוּ, וְאִמַר אֲלָא דָּא הִיא אִימָא קְדִישָׁא דְהִיא אַחֲרֵית הַיָּמִים אֲלָא זֶה הִיא הַשְּׂכִינָה הַקְּדוּשָׁה שֶׁהִיא נִקְרָאת אַחֲרֵית הַיָּמִים, בְּשִׁבְלִי שֶׁהִיא אַחֲרֵית סְפִירוֹת הָעֲלִיוֹנוֹת הַנִּקְרָאוֹת יָמִים, וְעַמָּה סְבָלוּ כָּל מָה דְסְבָלוּ בְּגַלּוּתָא וְעַמָּה יַחַד סְבָלוּ יִשְׂרָאֵל כָּל מָה שֶׁסְבָלוּ בְּגַלּוֹת, כִּי הָרִי הִיא עִמָּנוּ בְּגַלּוֹת וְעַל יְדֵי יֵשׁ לָנוּ תְקוּהָ אֵל הַגְּאוּלָּה.

וְאִילוּ יְהִדְרוּן בְּתִיּוּבְתָא וְאִילוּ יִחְזְרוּ בְּתִשׁוּבָה, אֲפִילוּ חַד בִּישׁ אִו חַד צַעֲרָא דִיעֵבַר עֲלֵייהוּ אֲפִילוּ רַעָה אַחַת אִו צַעַר אַחַד שִׁיעֵבּוּר עֲלֵיהֶם אֲתַחֲשַׁב עֲלֵייהוּ כְּאֵלוּ סְבָלוּ כְּלָא נַחֲשָׁב לָהֶם כְּאִילוּ סְבָלוּ כָּל הַצְּרוֹת בְּגַלּוֹת, וְאִי לָאוּ וְאִם לֹא יִחְזְרוּ בְּתִשׁוּבָה, אִזְ סְתִים קִיַּצָּא וְכָל דְרִין דִּילִיָּה נִסְתָּם הַקֶּץ וְכָל דּוֹרוֹתָיו נַעֲלָמִים, וְצִרִיכִים לַחֲכוֹת עַד הַזְּמַן שֶׁל בַּעֲתָה שֶׁאִזְ יִסְתִּיִּים הַקֶּץ, כְּמָה דְאָמַר בּוּצִינָא קְדִישָׁא כְּמוֹ שֶׁאִמַר הַמְּאוּרָה הַקְּדוּשָׁה שֶׁהוּא רַבִּי שְׁמַעוֹן דְכְתִיב בְּבֵית מוֹשֶׁה עִיר חוֹמָה, אִם לֹא יִגָּאֵל וְגו' וְקָם הַבַּיִת וְגו' לְצַמִּיתוֹת לְקוֹנָה אוֹתוֹ לְדוֹרוֹתָיו פִּירוּשׁ אִם לֹא יִגָּאֵל הַבַּיִת שָׁבוּ מוֹשֶׁב אֱלֹהִים שֶׁהִיא בֵּית הַמִּקְדָּשׁ, עִיר חוֹמָה זֶה יְרוּשָׁלַיִם עַל יְדֵי תִשׁוּבָה, וְקָם הַבַּיִת בְּגַלּוֹת לְצַמִּיתוֹת עַד שִׁיּוּשָׁלַם הַקֶּץ (עֵינִן אֹרֹךְ הַמַּיִם הַק' עַל פְּסוּקֵי זֶה), וּמִסִּיק דְבָרָיו וְאִמַר כִּי וְכָל דָּא בְּתִיּוּבְתָא תְלִיָּא מִילְתָּא וְכָל עֵינִן הַגְּאוּלָּה תְּלוּי בְּתִשׁוּבָה.

מָה עֲבָדוּ יִשְׂרָאֵל מָה עִשׂוּ יִשְׂרָאֵל בְּגַלּוֹת כָּבֵל חָמוּ דְהָא אֲתַבְדְּרוּ לְכַבֵּל רָאוּ שֶׁנִּתְפָּזְרוּ לְכַבֵּל, אֲתַעְרְבוּ בְעַמְמִיָּא נִתְעַרְבוּ בְּגוֹיִם נְסִיבוּ נְשִׁין נְכָרִיּוֹת וְאוֹלִידוּ בְנִין מְנַהוֹן נִשְׂאוּ נְשִׁים נְכָרִיּוֹת וְהוֹלִידוּ בְנִים מֵהֶם, עִם כָּל דָּא אִימָא קְדִישָׁא הוּת אַפּוֹטְרוֹפּוֹסָא עֲלֵייהוּ עִם כָּל זֶה אִימָא הַקְּדוּשָׁה שֶׁהִיא הַשְּׂכִינָה הִתְחַלְּתָה אַפּוֹטְרוֹפּוֹסָא עֲלֵיהֶם, וְתַמִּיד הַמְּלִיצָה טוֹב בַּעֲדָם לְפָנֵי הַמֶּלֶךְ ב"ה.

וְעַל דְעֵבַד הָכִי וְעַל שֶׁעִשׂוּ יִשְׂרָאֵל כַּךְ שֶׁנִּשְׂאוּ נְשִׁים נְכָרִיּוֹת כָּבֵל, קְדָשָׁא בְרִיךְ הוּא אָמַר הוֹאִיל וְכִסּוּפָא אִיהוּ אִמַר הַקַּב"ה כִּיּוֹן שְׁבוּזִין הוּא לִי שְׁבִנִי נִשְׂאוּ נְשִׁים נְכָרִיּוֹת, לִיתִי בְרִי אִיהוּ מְגַרְמִיָּה יִבָּא בְנֵי הוּא מַעֲצָמוּ, דְהוֹאִיל וְחַלְלִי יִקְרִי לָא אֲתַחְזִי דְאָנָא אִיזִיל תַּמָּן הוֹאִיל וְחַלְלִי אֲתַכְּבֹודִי אִינוּ רָאוּי שְׂאֵנִי אֲלֶךְ שֶׁם לְאַפְקָא לִיָּה וּלְמַעַבְד לִיָּה נְסִין וּגְבוּרָן כְּמַלְקְדָמִין לְהוֹצִיאוּ וּלְעִשׂוֹת לוֹ נְסִים וּגְבוּרוֹת כְּמוֹ בְּצִאת יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם.

תָּבוּ אִינוּן בְּלָא סִיוַעָא דְאֲתַחְזוּ לֹון בְּלָא פְלִיאָן וְנְסִין חֲזוּרֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל מִבְּכָל בְּלָא סִיוַעָא הַרְּאוּי לָהֶם בְּלָא נִפְלְאוֹת וְנִסִּים, אֲלָא כְּלָהוּ מִתְבַּדְּרָן, כְּלָהוּ לָאן בְּמַסְפְּנוּ אֲלָא כּוֹלָם בָּאוּ מִפּוֹזְרִים, וְכוֹלָם הָיוּ עֵיפִים בַּעֲנִיּוֹת, וְתָבוּ לְהִיכְלָא דְמַלְכָּא בְּכִסּוּפָא וְחֲזוּרֵי לְהִיכָל הַמֶּלֶךְ לְאַרְץ יִשְׂרָאֵל בְּבוּשָׁה, וְאִימָא קְדִישָׁא עֲרַבְתָּ לֹון וְאִימָא הַקְּדוּשָׁה שֶׁהִיא הַשְּׂכִינָה עֲרַבָה בְּשִׁבְלִים שֶׁלָּא יִחְטָאוּ עוֹד.

כְּמַבּוּאָר בְּמַס' בְּרִכּוֹת דָּף ד סוּע"א, וז"ל: רָאוּיִם הָיוּ יִשְׂרָאֵל לְעִשׂוֹת לָהֶם נִסִּים בִּימֵי עוֹרָא כְּדֹרֶךְ שֶׁנַּעֲשָׂה לָהֶם בִּימֵי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן נֹון אֲלָא שֶׁגִּרְמָה הַחֲטָא. אַחַר כַּךְ בִּימֵי בֵּית שְׁנֵי חָאָבוּ כְּמַלְקְדָמִין חֲטָאוּ כְּמַקּוּדָם, מָה עֵבַד קְדָשָׁא בְרִיךְ הוּא מָה עִשָׂה הַקַּב"ה, אֲפִיק לְהָאִי בְרָא כְּמַלְקְדָמִין מְהִיכְלִיָּה וְאִימִיָּה בְהַדְיָה הוֹצִיָּא אֲתַכְּבִּי בְנֵי

וְלֹא דְחָלִין, דְּכָתִיב (שם טו ב) זֶה אֱלֹהֵי וְאֵנֹוהוּ, לְבַתֵּר דְּחָבֹו, פְּנֵי הַסְּרָסוֹר לֹא הוּוּ יִכְלִי לְמַחְמֵי, מַה פְּתִיב וַיִּירָאוּ מִגֹּשֶׁת אֱלֹו.

וְתֵא חֲזִי מַה פְּתִיב בְּהוּ, וַיִּתְנַצְּלוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת עֲדָיִם מֵהַר חֶרֶב, דְּאִתְעַבְּרוּ מִנִּיּוּהוּ אֵינֹוּן מְזִינִין דְּאִתְחַבְּרוּ בְּהוּ בְּטוֹרָא דְּסִינֵי, בְּגִין דְּלֹא יִשְׁלוּט בְּהוּ הֵהוּא חוּיָא בִּישָׂא.

פִּינֹוּ דְּאִתְעַבְּרוּ מִנִּיּוּהוּ, מַה פְּתִיב וּמִשָּׁה יִקַּח אֶת הָאֵהָל וּנְטָה לוֹ מַחוּץ לְמַחֲנֵה הַרְחַק מִן הַמַּחֲנֵה, אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, מַאי הָאֵי קְרָא לְגַבֵּי הָאֵי, אֶלֹא פִינֹוּ דִּידְע מִשָּׁה דְּאִתְעַבְּרוּ מִנִּיּוּהוּ דִּישְׂרָאֵל אֵינֹוּן זִינִין עֲלָאִין, אָמַר הָאֵ וְדָאֵי מִפְּאָן וּלְהֵלָאָה חוּיָא בִּישָׂא יִתִּי לְדִיירָא בִּינִיּוּהוּ, וְאֵי יְקוּם מִקְדָּשָׁא הֶכָא בִּינִיּוּהוּ יִסְתַּאֲב, מִיד וּמִשָּׁה יִקַּח אֶת הָאֵהָל וּנְטָה לוֹ מַחוּץ לְמַחֲנֵה הַרְחַק מִן הַמַּחֲנֵה, בְּגִין דְּחֻמָּא מִשָּׁה, דְּהָא פְּדִין יִשְׁלוּט חוּיָא בִּישָׂא, מַה דְּלֹא הוּוּ מִקְדָּמַת דְּנָא.

מתוק מדבש

אמר מנודה לרב מנודה לתלמיד, אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר שֶׁאֵל מַאי הָאֵי קְרָא לְגַבֵּי הָאֵי מַהוּ הַסְּמִיכוֹת שֶׁל פְּסוּק וַיִּתְנַצְּלוּ, לְפִסּוּק וּמִשָּׁה יִקַּח אֶת הָאֵהָל, וְאִמַּר אֶלֹא פִינֹוּ דִּידְע מִשָּׁה דְּאִתְעַבְּרוּ מִנִּיּוּהוּ דִּישְׂרָאֵל אֵינֹוּן זִינִין עֲלָאִין אִלֹא כִיּוֹן שִׁידַע מִשָּׁה שֶׁסָּרוּ וְנִסְתַּלְקוּ מִיִּשְׂרָאֵל אוֹתָם כִּלֵּי זִינִיּוֹת הַעֲלִיוֹנִים שֶׁהֵם ד' אוֹתִיּוֹת הַשֵּׁם הוּוּיָהּ, אָמַר הָאֵ וְדָאֵי מִפְּאָן וּלְהֵלָאָה חוּיָא בִּישָׂא יִתִּי לְדִיירָא בִּינִיּוּהוּ אִמַּר הָרִי וְדָאֵי מִכָּאֵן וּלְהֵלָאָה הַנַּחֲשׁ הִרַע יִבֵּא וַיִּשִׁים דִּירְתוֹ בִּינֵיהֶם, וְאֵי יְקוּם מִקְדָּשָׁא הֶכָא בִּינִיּוּהוּ וְאִם יַעֲמוּד הַמִּקְדָּשׁ שֶׁהִיא סוּד הַשְּׂכִינָה שְׁשׂוּרָה בָּאֵהָל כִּאֵן בְּמַחֲנֵה בִּינֵיהֶם, יִסְתַּאֲב תַּטְמָא ח"ו מֵאֲחִיּוֹת הַנַּחֲשׁ, לִכְן מִיָּד וּמִשָּׁה יִקַּח אֶת הָאֵהָל וּנְטָה לוֹ מַחוּץ לְמַחֲנֵה הַרְחַק מִן הַמַּחֲנֵה, בְּגִין דְּחֻמָּא מִשָּׁה דְּהָא פְּדִין יִשְׁלוּט חוּיָא בִּישָׂא מַה דְּלֹא הוּוּ מִקְדָּמַת דְּנָא לְפִי שְׂרָאָה מִשָּׁה שְׁמַעְתָּה יִשְׁלוּט בְּהֵם הַנַּחֲשׁ הִרַע בְּכַח גְּדוּל יוֹתֵר מִמָּה שֶׁשֶּׁלֵּט בְּהֵם לְפָנֵי קִרְבָּתָם לְהַר סִינֵי כְּשַׁעֲדִיין לֹא פְּסָקָה זֹוהֵמַתָּן.

שהראו באצבע זה אל"י ולא יראו, אבל לְבַתֵּר דְּחָבֹו פְּנֵי הַסְּרָסוֹר לֹא הוּוּ יִכְלִי לְמַחְמֵי אַחַר שְׁחַטָּאוּ אִפִּילוּ אֶת קִירוֹן עוֹר פְּנֵי הַסְּרָסוֹר שֶׁהוּא מִשָּׁה לֹא הִיוּ יִכְוִלִים לְרָאוֹת, כִּי מַה פְּתִיב וַיִּירָאוּ מִגֹּשֶׁת אֱלֹו.

הנה אצל הים קודם שנתקברו להר סיני ששם פסקה זוהמתן, היה מעלתם יותר גדולה ממעלתם אחר שחטאו בעגל, להורות שאחר החטא ירדו למטה יותר ממה שהיו קודם קרבתם להר סיני.

וְתֵא חֲזִי מַה פְּתִיב בְּהוּ בֹא וְרָאָה מַה שְׁכָתוּב בְּהֵם וַיִּתְנַצְּלוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת עֲדָיִם מֵהַר חֶרֶב דִּהֵינֹוּ דְּאִתְעַבְּרוּ מִנִּיּוּהוּ אֵינֹוּן מְזִינִין דְּאִתְחַבְּרוּ בְּהוּ בְּטוֹרָא דְּסִינֵי שֶׁסָּרוּ וְנִסְתַּלְקוּ מִהֵם אוֹתָם הַכִּלֵּי זִינִין דִּהֵינֹוּ אוֹתִיּוֹת הַשֵּׁם הוּוּיָהּ שֶׁנִּתְחַבְּרוּ בְּהֵם בְּהַר סִינֵי, שֶׁהִיָּה לְהֵם לְשִׁמִּירָה כְּעִין כִּלֵּי זִינִין, בְּגִין דְּלֹא יִשְׁלוּט בְּהוּ הֵהוּא חוּיָא בִּישָׂא כְּדִי שֶׁלֹא יִשְׁלוּט בְּהֵם הַנַּחֲשׁ הִרַע.

פִּינֹוּ דְּאִתְעַבְּרוּ מִנִּיּוּהוּ כִיּוֹן שֶׁסָּר וְנִסְתַּלַּק מֵהֵם הַשֵּׁם הוּוּיָהּ מַה פְּתִיב, וּמִשָּׁה יִקַּח אֶת הָאֵהָל פִּרְשׁוּי לְשׁוֹן הוּוּ הוּא, לִזְקַח אֵהָלוּ וּנְטָה לוֹ מַחוּץ לְמַחֲנֵה הַרְחַק מִן הַמַּחֲנֵה פִּרְשׁוּי

כי תשא יום חמישי

חטא העגל המשיך מיתה לעולם

וְקָרָא לוֹ אֱהָל מוֹעֵד, וְכִי לֹא הָיָה בְּקִדְמִיתָא אֱהָל מוֹעֵד, אֲלֵא בְּקִדְמִיתָא אֱהָל סֶתֶם, הַשְׁתָּא אֱהָל מוֹעֵד. מֵאֵי מוֹעֵד, רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר לְטַב, רַבִּי אַבָּא אָמַר לְבִישׁ, רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר לְטַב, מַה מוֹעֵד דְּאִיהוּ יוֹם חֲדוּדָה דְּסִיְהָרָא, דְּאִיתּוֹסְפָא בֵּיהּ קְדוּשָׁה, לֹא שְׁלֵטָא בֵּיהּ פְּגִימוּתָא, אוּף הֵכָא קָרִי לִיהּ בְּשֵׁמָא דָּא, לְאַחֲזָאָה דְּהָא אֲתַרְחִיק מִבִּינֵיהוּ וְלֹא אֲתַפְּגִים, וְעַל דָּא וְקָרָא לוֹ אֱהָל מוֹעֵד כְּתִיב.

וְרַבִּי אַבָּא אָמַר לְבִישׁ, דְּהָא בְּקִדְמִיתָא הָיָה אֱהָל סֶתֶם, כְּמָה דְּאֵתָּא אָמַר (ישעיה לג ב) אֱהָל בַּל יִצְעֵן בַּל יִסַּע יִתְדוּתָיו לְנִצָּח, וְהַשְׁתָּא אֱהָל מוֹעֵד. בְּקִדְמִיתָא לְמִיָּהֵב חֵיין אַרוּפִין לְעֵלְמִין, דְּלֹא יִשְׁלוּט בְּהוּ מוֹתָא, מִכָּאן וְלַהֲלָאָה אֱהָל מוֹעֵד, כְּמָה דְּאֵתָּא אָמַר (איוב ל כג) וּבֵית מוֹעֵד לְכָל חַי, הַשְׁתָּא אֲתִיְהִיב בֵּיהּ זְמָנָא, וְחֵיין קְצוּבִין לְעֵלְמָא. בְּקִדְמִיתָא לֹא אֲתַפְּגִים, וְהַשְׁתָּא אֲתַפְּגִים. בְּקִדְמִיתָא חֲבָרוּתָא וְזוּוּגָא לְסִהָרָא בְּשֵׁמָשָׁא דְּלֹא יַעֲדוּן, הַשְׁתָּא אֱהָל מוֹעֵד, זְוּוּגָא דְּלַהוּן מְזַמֵּן לְזַמֵּן, וּבְגִין כֶּף וְקָרָא לוֹ אֱהָל מוֹעֵד, מַה דְּלֹא הָיָה קוּדְם. [וכו'] וְעַל דָּא אֱהָל מוֹעֵד קָרִי לִיהּ, דְּהָא שְׂרִיא בֵּיהּ זְמַן קְצִיב לְכָל עֵלְמָא.

מתוק מדבש

וְרַבִּי אַבָּא אָמַר לְבִישׁ כְּלוּמַר מַלְת מוֹעֵד שְׁהוּסִיף מִשֶּׁה מוֹרָה עַל עֵינֵין רַע, דְּהָא בְּקִדְמִיתָא הָיָה אֱהָל סֶתֶם כִּי בַתְחִילָה קוּדְם הַחֲטָא הִיתָה נִקְרָאת הַשְׁכִּינָה אֱהָל סֶתֶם כְּמָה דְּאֵתָּא אָמַר כְּמוֹ שְׁנֵאמַר אֱהָל בַּל יִצְעֵן אוּהַל שְׁלֹא יִטּוּלְטַל מִמְקוּמוֹ, בַּל יִסַּע יִתְדוּתָיו לְנִצָּח וְלֹא יִסַּעוּ יִתְדוּתָיו מִמְקוּם תְּקִיעַתָּן בְּאֶרֶץ לְעוֹלָם, שׁוּה מוֹרָה עַל חוּזְק אֱהָל וְהַתְּמַדְתּוֹ וְקִיּוּמוֹ לְעוֹלָם, כְּלוּמַר עַל חוּזְק הַשְׁכִּינָה צִיּוּדָה עַם ז"ל, וְהַשְׁתָּא וְעַתָּה אַחַר חֲטָא הַעֲגַל נִקְרָאת אֱהָל מוֹעֵד הַמּוֹרָה עַל מוֹעֵד וְזַמֵּן קְצוּב, כִּי בְּקִדְמִיתָא לְמִיָּהֵב חֵיין אַרוּפִין לְעֵלְמִין בַּתְחִילָה קוּדְם הַחֲטָא הִיתָה הַשְׁכִּינָה נוֹתַנְתָּ חַיִּים אַרוּכִים לְעוֹלָם דְּלֹא יִשְׁלוּט בְּהוּ מוֹתָא שְׁלֹא יִשְׁלוּט בְּהֵם הַמוֹת, מִכָּאן וְלַהֲלָאָה אַחַר הַחֲטָא נִקְרָאת אֱהָל מוֹעֵד הַמּוֹרָה עַל הַמִּיתָה כְּמָה דְּאֵתָּא אָמַר כְּמוֹ שְׁנֵאמַר וּבֵית מוֹעֵד לְכָל חַי בֵּית הַמִּיּוֹעֵד וְהַזְמוּמֵן לְכָל חַי, וְהֵינֵן הַבֵּית הַקְּבֻרוֹת, כִּי הַשְׁתָּא אֲתִיְהִיב בֵּיהּ זְמָנָא וְחֵיין קְצוּבִין לְעֵלְמָא עַתָּה אַחַר הַחֲטָא נִיתֵן בֵּיהּ זְמַן, וְחַיִּים נִקְצְבוּ לְבִנֵי הָעוֹלָם, וְעוֹד בְּקִדְמִיתָא לֹא אֲתַפְּגִים וְהַשְׁתָּא אֲתַפְּגִים בַּתְחִילָה לֹא נִפְגְּמָה הַשְׁכִּינָה וְעַכְשֵׁיו נִפְגְּמָה, וּמִפְרַשׁ כִּי בְּקִדְמִיתָא חֲבָרוּתָא וְזוּוּגָא לְסִהָרָא בְּשֵׁמָשָׁא דְּלֹא יַעֲדוּן בַּתְחִילָה הִיא הַתְּחַבְּרוֹת וְיַחֲדוּר הַלְּבָנָה בְּשֵׁמֶשׁ בְּלֵי הַפֶּסֶק דְּהֵינֵן טְהִיָּה יַחֲדוּ וְזוּוּן זְלִי פִירוּד, הַשְׁתָּא אֱהָל מוֹעֵד הַמּוֹרָה כִּי זְוּוּגָא דְּלַהוּן מְזַמֵּן לְזַמֵּן הַיַּחֲדוּד שְׁלֵהֶם הוּא רַק לְפָרְקִים מְזַמֵּן לְזַמֵּן, כְּמוֹ מִתְּפִלָּה לְתַפְּלָה, אוּ מִשְׁבַּת לְשַׁבַּת, וּבְגִין כֶּף וְקָרָא לוֹ אֱהָל מוֹעֵד לְכֹן קָרָא אֶת הַשְׁכִּינָה אֱהָל מוֹעֵד שְׁהוּא לְשׁוּן זְמַן, מַה דְּלֹא הָיָה קוּדְם מַה שְׁלֹא הִיא מִקּוּדְם, וְכֹזֵה רַצָּה לְרַמְזוֹ לְיִשְׂרָאֵל מַה שְׁגִרְמוּ בַּחֲטָא הַעֲגַל. [וכו'] וְעַל דָּא אֱהָל מוֹעֵד קָרִי לִיהּ וְעַל כֵּן קָרָא מִשֶּׁה אֶת הַשְׁכִּינָה אֱהָל מוֹעֵד, מִטַּעַם דְּהָא שְׂרִיא בֵּיהּ זְמַן קְצִיב לְכָל עֵלְמָא כִּי שְׁרָה בֵּיהּ זְמַן קְצוּב שֶׁל חַיִּים לְכָל בְּנֵי הָעוֹלָם, עַד שִׁיקוּיָם בְּמַהֲרָה מַה שְׁכָתוּב וּבִלְעַד הַמוֹת לְנִצָּח.

"מאמר חטא העגל המשיך מיתה לעולם" ומבואר בו כי אחר חטא העגל הרחיק משה את האהל מחוץ למחנה וקרא לו אהל מועד, ומבאר כי "אהל מועד" רומז לשכינה הקדושה הן בשלמותה. והן בחסרונה המורה על נתינת קצבה וזמן לחיי כל הנבראים, כי על ידי חטא העגל נפגמה השכינה ונמשך מיתה לעולם. ומבאר עוד, שלפי שהקב"ה דן את העולם לפי מעשי רוב בני אדם, ולפי שנמשך על ידי חטא העגל פגם בשכינה, לכן נגזרה המיתה גם על יהושע בן נון שלא חטא בעגל.

(מקור המאמר בזהר פרשת כי תשא דף קצד ע"א-ב' בדילוג, בבאוריניו כרך ח עמ' קעג-קפא)

וְקָרָא לוֹ אֱהָל מוֹעֵד וְשׁוּאֵל וְכִי לֹא הָיָה בְּקִדְמִיתָא אֱהָל מוֹעֵד וְכִי בַתְחִילָה לֹא הִיא נִקְרָא אֱהָל מוֹעֵד, וְאֵמַר אֲלֵא בְּקִדְמִיתָא אֱהָל סֶתֶם אֵלֵא בַתְחִילָה הִיא נִקְרָא אֱהָל סֶתֶם, כְּמוֹ שְׁכָתוּב אֲצַל יִתְרוֹ וַיְבִאוּ אֶתְּהֵלָה, הַמּוֹרָה עַל בֵּית וְעַד לְתַלְמוּד תּוֹרָה, כְּמוֹ שְׁכָתוּב בִּיעַקֵּב, וַיַּעֲקֵב אִישׁ תָּם יוֹשֵׁב אֶהְלִים, אֲבַל הַשְׁתָּא אֱהָל מוֹעֵד עַתָּה נִחוּסְפָה בּוֹ מַלְת מוֹעֵד לְדַרְשָׁה כְּדַמְפְּרַשׁ וְאוּזִיל.

וְשׁוּאֵל מֵאֵי מוֹעֵד מַה בֵּא לְהוֹרוֹת תּוֹסַפְת מַלְת מוֹעֵד, רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר, לְטַב בֵּא לְהוֹרוֹת עַל עֵינֵין טוֹב, רַבִּי אַבָּא אָמַר, לְבִישׁ בֵּא לְהוֹרוֹת עַל עֵינֵין רַע, וּמִפְרַשׁ רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר לְטַב הֵינֵנו מַה מוֹעֵד דְּאִיהוּ יוֹם חֲדוּדָה דְּסִיְהָרָא כְּמוֹ שְׁמוֹעֵד הוּא יוֹם שְׁמַחָה שֶׁל הַשְׁכִּינָה, דְּאִיתּוֹסְפָא בֵּיהּ קְדוּשָׁה שְׁנוּסַפְת בּוֹ קְדוּשָׁה לְהַשְׁכִּינָה, וְעַל יְדֵי זֶה לֹא שְׁלֵטָא בֵּיהּ פְּגִימוּתָא לֹא שׁוּלְט בֵּיהּ פֶּגַם שֶׁל אַחִיזַת הַחִיצוּנִים, אוּף הֵכָא קָרִי לִיהּ בְּשֵׁמָא דָּא אֵף כֹּאן מִשֶּׁה קָרָא לְאַהֲל שְׁהִיא הַשְׁכִּינָה בְּשֵׁם מוֹעֵד, לְאַחֲזָאָה דְּהָא אֲתַרְחִיק מִבִּינֵיהוּ וְלֹא אֲתַפְּגִים לְהַרְאוֹת שְׁהַשְׁכִּינָה נִתְרַחַקָה מִבִּינֵיהֶם וְלֹא נִפְגְּמָה עַל יְדֵי הַנַּחֲשׁ, וְעַל דָּא וְעַל כֵּן וְקָרָא לוֹ אֱהָל מוֹעֵד כְּתִיב רַצָּה לְזַמֵּן שְׁעַתָּה קָרָא אוֹתוֹ בְּמַתְכוּיִן אֱהָל מוֹעֵד.

ועל דא רזא דמלה, אית ימינא לעילא ואית ימינא לתתא, אית שמאלא לעילא ואית שמאלא לתתא, אית ימינא לעילא בקדושה עלאה, ואית ימינא לתתא דאיהו בסטרא אחרא. אית שמאלא לעילא בקדושה עלאה, לאתערך רחימותא, לאתקשרא סיהרא באתר קדישא לעילא לאתנהרא.

ואית שמאלא לתתא, דאפריש רחימותא דלעילא, ואפריש לה מלאנהרא בשמשא ולא תקרבא בהדיה, ודא הוא סטרא דחויא בישא, דכד שמאלא דא דלתתא אתערך, פדין משיך לה לסיהרא, ואפריש לה מלעילא, ואתחשבת נהורקא, ואתדבקת בחויא, וכדין שאיבת מותא לתתא לכלא, דאתדבקת בחויא, ואתרחקת מאילנא דחיי, ועל דא גרים מותא לכל עלמא.

ודא הוא פד אסתאב מקדשא, עד זמנא קציב דאתתקנת סיהרא, ותבת לאנהרא, ודא הוא אהל מועד. ועל דא יהושע לא מית אלא בעיטא דנחש דא, דקריב ופגים משפנא פקדמיתא.

ודא הוא רזא דכתיב, (שמות לג יא) יהושע בן נון נער, דאף על גב דאיהו נער לתתא, לקבלא נהורא,

מתוק מדבש

היא שואבת המות למטה לכל, כיון שהיא נמדצקה נחש, ועל ידי שהמלכות נמדצקת נחש היא ממשכת את המות לרשעים כי הם גרמו זאת צעונותם, לכן נמשך הדין עליהם ונמסרים ציד החילונים, ואתדבקת מאילנא דחיי ומתרחקת מעץ החיים שהוא ז"א, וכיון שהיא נבדלת מן החיים המיתה שולטת על הכל, ומשניתן רשות למשחית לחבל את הרשעים שוב אינו מבחין בין לדיק לרשע, ועל דא ועל כן מפני צ' סיבות אלו, אי לפי שהקצה דן את העולם לפי רוב צני אדם שצעולם, צ' כי בחטא העגל נפגמה המלכות, לכן גרים מותא קבל עלמא הוא שגרם את המות לכל העולם, כלומר לכל צעלי החיים שצעולם, אפילו לזהמות וחיות.

ודא הוא וזהו שנגרם על ידי אחיות הנחש, (ה"ג צפ' צראשית) דבדין אסתאב מקדשא שאז נטמא המקדש שהוא סוד המלכות על ידי אחיות הקליפות, צסוד את מקדש ה' טימא, וכל זה הוא רק עד זמנא קציב עד זמן קלוב, דהיינו עד שהדין נפעל, או עד שצאה שעת רלון כמו צראשי חדשים או ימים טובים, דאתתקנת סיהרא ותבת לאנהרא שאז נתקנת המלכות קנת וחוזרת להאיר, ודא הוא אהל מועד וזהו שאמרנו שהמלכות נקראת אהל מועד, לפי שיש לה זמן קלוב עד מתי תהיה אחוזה בקליפות.

ועתה מסיק דבריו ואמר ועל דא יהושע לא מית אלא בעיטא דנחש דא ועל כן יהושע לא מת אלא בעצתו של הנחש שיעץ והחטיא את ישראל בעון העגל, שעל ידי זה נגזרה גזרת המיתה לכל בני העולם, ומאותו הקנס מת גם יהושע ולא בחטאו, כי לא היה לו חטא כלל, וזה גרם דקריב ופגים משפנא פקדמיתא שנתקרב הנחש ופגם את המשכן שהוא המלכות כבתחילה כמו על ידי חטאו של אדם הראשון.

ודא הוא רזא דכתיב וזהו הסוד שכתוב יהושע בן נון נער שפירוש דאף על גב דאיהו נער לתתא לקבלא נהורא

ועל דא רזא דמלה ועל סוד זה נאמר, אית ימינא לעילא ואית ימינא לתתא יש צחינת ימין למעלה ויש צחינת ימין למטה, וכן אית שמאלא לעילא ואית שמאלא לתתא יש צחינת שמאל למעלה ויש צחינת שמאל למטה, ומפרש דבריו ונאמר אית ימינא לעילא בקדושה עלאה יש ימין למעלה בקדושת הספירות שהוא מדת החסד, ואית ימינא לתתא דאיהו בסטרא אחרא ויש ימין למטה צסטרך אחרך שהוא קליפת חמור שהיא ישמעאל שינא מסיגי חסד של אברהם שהיה צסוד דקדושה.

וכן אית שמאלא לעילא בקדושה עלאה יש שמאל למעלה בקדושת הספירות שהוא מדת הגבורה, לאתערך רחימותא כדי לעורר את האהבה בין ז"א, לאתקשרא סיהרא באתר קדישא לעילא לאתנהרא כדי לקשר את המלכות למעלה צסוד החיצון צמקום קדוש כדי להאירה, ותחילת החיצון הוא צשמאלו של ז"א כמו שכתוב שמאלו תחת לראשי וימינו תחבוקנו.

ואית שמאלא לתתא דאפריש רחימותא דלעילא ויש שמאל למטה שהוא קליפת שור המועד שהיא עשו שינא מסיגי הגבורה של יחוק שהיה נגזרה דקדושה, ושרו של עשו שהוא הס"מ הוא המפריד את אהבת ז"א ממלכות, ואפריש לה מלאנהרא בשמשא ומפריש אותה מלקבל הארתה מו"א, ואתקרבא בהדיה ולהתקרב אליו צסוד היסוד, ודא הוא סטרא דחויא בישא וזהו הנד של הנחש הרע שהוא הס"מ, דכד שמאלא דא דלתתא אתערך כי כאשר שמאל זה שלמטה שהוא הס"מ מתעורר לקטרג על צני ישראל, פדין משיך לה לסיהרא ואפריש לה מלעילא או ממשיך את המלכות אליו ומפרישה מלמעלה מו"א, צסוד הפסוק השליך משמים ארץ תפארת ישראל כנ"ל, ואתחשבת נהורקא ואז נמשך אורה מה שקבלה מו"א, ואתדבקת בחויא ומתדצקת צנחש שהוא הס"מ לפעול דין צעולם על ידי החילונים, מהדין הנשפע לה מגבורה העליונה, וכדין שאיבת מותא קבל עלמא דאתדבקת בחויא ואז

לֹא יָמִישׁ מִתּוֹךְ הָאֵהָל, כִּמָּה דְאִתְפָּגִים דָּא, הֲכִי נָמִי אִתְפָּגִים דָּא, אָף עַל גַּב דְּזִינָא קְדִישָׁא הָוָה לִיָּה, פִּינּוֹן דְּאִתְפָּגִים סִיְהָרָא, הֲכִי הוּא וְדָאֵי לָא אֲשֶׁתְּזִיב בְּלַחֲדוּי מְנִיָּה, מַהֲהוּא גְוּוֹנָא מְמָשׁ וְהָא אִתְמַר. זְכָאִין אֵינּוֹן צְדִיקָא דִּידְעִין רְזִין דְּאִרְיִיתָא, וּמִתְדַבְּקִין בָּהּ בְּאִרְיִיתָא, וּמְקַיִמִין קְרָא דְכְּתִיב (יהושע א ח) וְהִגִּיתָ בּוֹ יוֹמָם וְלַיְלָה וְגו', וּבְגִינָה יִזְכּוֹן לְחַיֵּי עֲלָמָא דְאִתִּי, דְכְּתִיב (דברים ל ב) כִּי הוּא חַיִּיךָ וְאוֹרְךָ יִמְיָךְ וְגו'.

בְּרוּךְ יְהוָה לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן

מתוק מדבש

וכדי לסיים בדבר טוב אומר זְכָאִין אֵינּוֹן צְדִיקָא דִּידְעִין רְזִין דְּאִרְיִיתָא אשריהם הצדיקים היודעים סודות התורה, ומתדבקים בה בְּאִרְיִיתָא ומתדבקים בה בהתורה, ומְקַיִמִין קְרָא דְכְּתִיב ומקיימים את הפסוק שכתוב וְהִגִּיתָ בּוֹ יוֹמָם וְלַיְלָה למען תשמור לעשות ככל הכתוב בו, וּבְגִינָה יִזְכּוֹן לְחַיֵּי עֲלָמָא דְאִתִּי ובזכותה יזכו לחיי העולם הבא דְכְּתִיב לאהבה את ה' אלהיך לשמוע בקולו ולדבקה בו כִּי הוּא חַיִּיךָ וְאוֹרְךָ יִמְיָךְ לשבת על האדמה אשר נשבע ה' לאבותיך.

שאף על פי שהוא היה בבחינת נער קוד מללך מנ"ט טהוא למטה תחת המלכות ומקבל אורו ממנה, עם כל זה לֹא יָמִישׁ מִתּוֹךְ הָאֵהָל פירושו כִּמָּה דְאִתְפָּגִים דָּא הֲכִי נָמִי אִתְפָּגִים דָּא כמו שנפגמה המלכות כמו כן נפגם יהושע, ולכן אָף עַל גַּב דְּזִינָא קְדִישָׁא הָוָה לִיָּה אף על פי שהיה לו כלי זיין הקדוש שקבל מהר סיני הנותן חיים לעולם, אבל פִּינּוֹן דְּאִתְפָּגִים סִיְהָרָא כיון שנפגמה המלכות, הֲכִי הוּא וְדָאֵי לָא אֲשֶׁתְּזִיב בְּלַחֲדוּי מְנִיָּה כן הוא ודאי שלא ניצל יהושע לבדו מהנחש דהיינו מגזרת המיתה, מַהֲהוּא גְוּוֹנָא מְמָשׁ וְהָא אִתְמַר מאותו הפגם ממש שנפגמה המלכות והרי למדנו ענין זה כראוי.

כי תשא יום ששי

מעלת קדושת הזווג בליל שבת

רבי יודאי שָׁאֵיל לִיה לְרַבִּי שְׁמַעוֹן, יוֹמָא חַד דְּאָעֲרַע עֲמִיה בְּאַרְחָא, אָמַר לִיה, רַבִּי, הָא כְּתִיב בְּפָרְשֵׁתָא דְשַׁבַּת דְּאָמַר יִשְׁעִיָּה, דְכְּתִיב (שם פסוק ד) כֹּה אָמַר יְהוָה לְסָרִיסִים אֲשֶׁר יִשְׁמְרוּ אֶת שַׁבְּתוֹתַי וְגו', וְנָתַתִּי לָהֶם בְּבֵיתִי וּבְחֻמוֹתַי וְגו', מַאי קָא מִיִּירִי, אָמַר לִיה קְפוּטְקָאָה חֲמָרְךָ קָטִיר בְּטִיפְסָא וְנַחֲתַת, דְּמִלָּה דְאֹרִייתָא בְּעֵיא צְחוּתָא, אוּ אִפְפִּי לְאַחֲרָךְ וְזִיל אֲבַתְרָאִי, וְתַכּוּוֹן לְבָךְ, אָמַר לִיה בְּגִינִיה דְּמַר עֲבִידְנָא אֲרַחָא, וּבַתְרִיה דְּמַר אֶסְתַּפַּל בְּשַׁכְּנָתָא.

אָמַר לִיה תָּא חֲזִי, מִלָּה דָּא הָא אוּקְמוּה חֲבֵרִיאָא, וְלֹא פְרִישׁוּ מִלָּה, כֹּה אָמַר יְהוָה לְסָרִיסִים, מֵאֵן סָרִיסִים, אֲלִין אֵינּוֹן חֲבֵרִיאָא דְמִשְׁתַּדְּלִי בְּאֹרִיתָא וּמְסָרְסִי גְרַמְיִיהוּ כֹּל שִׁיתָא יוֹמִין דְּשַׁבְּתָא וְלַעֲאֵן בְּאֹרִיתָא, וּבְלִילֵיא דְשַׁבְּתָא מְזַרְזִי גְרַמְיִיהוּ בְּזוּגָא דְלַהוֹן, מְשׁוּם דִּידְעִי רְזָא עֲלָאָה, בְּשַׁעְתָּא דְמַטְרוֹנִיתָא אֲזִדְוּגַת בְּמִלְפָּא, וְאֵינּוֹן חֲבֵרִיאָא דִּידְעִין רְזָא דָּא, מְכּוּוֹנִין לְפִיִּיהוּ לְמַהִימְנוּתָא דְמַאֲרִיהוֹן, וּמַתְפָּרְכָּאֵן בְּאִיבָא דְמַעֲיָהוֹן בְּהָהוּא לִילֵיא.

וְדָא הוּא דְכְּתִיב אֲשֶׁר יִשְׁמְרוּ, כֹּמָה דְאֵת אָמַר (בראשית לו יא) וְאָבִיו שָׁמַר אֶת הַדְּבָר, וְאֶקְרוּן סָרִיסִים וְדָאִי, בְּגִין לְחַפְּאָה לְשַׁבְּתָא, לְאַשְׁפָּחָא רַעוּא דְמַאֲרִיהוֹן, דְכְּתִיב וּבַחֲרוּ בְּאֲשֶׁר חֲפָצְתִּי, מַאי בְּאֲשֶׁר חֲפָצְתִּי,

מתוק מדבש

צג ע"ב, וְלֹא פְרִישׁוּ מִלָּה אבל לא פירשו סוד הדבר, אלא מה שכתוב כֹּה אָמַר יְהוָה לְסָרִיסִים, מֵאֵן סָרִיסִים מי הם הסריסים, ואמר אֲלִין אֵינּוֹן חֲבֵרִיאָא דְמִשְׁתַּדְּלִי בְּאֹרִיתָא אלו הם החברים שעוסקים בתורה, וּמְסָרְסִי גְרַמְיִיהוּ כֹּל שִׁיתָא יוֹמִין דְשַׁבְּתָא וְלַעֲאֵן בְּאֹרִיתָא ומסרסים עצמם כל ששת ימי השבת ומיגיעים עצמם בתורה, ואינם משמשים מטתם בימות החול אפילו שיצרם מתגבר עליהם, וּבְלִילֵיא דְשַׁבְּתָא מְזַרְזִי גְרַמְיִיהוּ בְּזוּגָא דְלַהוֹן ובליל שבת מזרזים ומחזקים עצמם בזווגם אפילו שאין בהם כח, מְשׁוּם דִּידְעִי רְזָא עֲלָאָה לפי שיודעים סוד העליון, בְּשַׁעְתָּא דְמַטְרוֹנִיתָא אֲזִדְוּגַת בְּמִלְפָּא שאז הוא השעה שהמלכה מתחברת ומתיחדת עם המלך נסוד יסוד וז"ל, וְאֵינּוֹן חֲבֵרִיאָא דִּידְעִין רְזָא דָּא מְכּוּוֹנִין לְפִיִּיהוּ לְמַהִימְנוּתָא דְמַאֲרִיהוֹן ואלו החברים שיודעים סוד זה מכוונים את לבם לאמונת קונם, היינו ליסוד וז"ל דלְכִילוֹת הַנְּקִרְאֵת אֲמוֹנַת ה', כִּי יסוד התמסות נקדושה ולניעות מעורר יסוד זה, וּמַתְפָּרְכָּאֵן בְּאִיבָא דְמַעֲיָהוֹן בְּהָהוּא לִילֵיא ובזכות זה מתברכים בפרי בטנם בלילה ההוא אם אשתו אינה מעוברת, ואם היא מעוברת או מניקה אז מקיים מצות עונה לבד.

"מאמר מעלת קדושת הזווג בליל שבת" ומבואר בו כי התלמידים חכמים מונעים עצמם מן היחוד עד ליל שבת, ומכוונים עצמם לזמן זה שאז נמצא יחוד עליון.
(מקור המאמר בזה פרשת יתרו דף פט ע"א, בבאורינו כרך ו עמ' רסא-רסג. רוב מאמר זה מסודר גם לעיל בפרשת יתרו יום רביעי)

רבי יודאי שָׁאֵיל לִיה לְרַבִּי שְׁמַעוֹן רבי יודאי שאל את רבי שמעון, יוֹמָא חַד דְּאָעֲרַע עֲמִיה בְּאַרְחָא יום אחד שנפגש עמו בדרך, אָמַר לִיה, רַבִּי, הָא כְּתִיב בְּפָרְשֵׁתָא דְשַׁבַּת דְּאָמַר יִשְׁעִיָּה הרי כתוב בפרשת השבת שאמר ישעיה הנביא, דְכְּתִיב כֹּה אָמַר יְהוָה לְסָרִיסִים אֲשֶׁר יִשְׁמְרוּ אֶת שַׁבְּתוֹתַי וּבְחֻמוֹתַי וְגו', מַאי קָא מִיִּירִי למה אמר רק לסריסים שישמרו את השבת, אָמַר לִיה רבי שמעון לרבי יודאי קְפוּטְקָאָה שמשם היה רבי יודאי, חֲמָרְךָ קָטִיר בְּטִיפְסָא וְנַחֲתַת קשור את חמורך באילן ורד ממנו ונשב כאן ללמוד, דְּמִלָּה דְאֹרִייתָא בְּעֵיא צְחוּתָא כי דברי תורה צריכים ישוב וצחות השכל, אוּ אִפְפִּיָּה (ה"ג הנמ"ק) לְאַחֲרָךְ וְזִיל אֲבַתְרָאִי וְתַכּוּוֹן לְבָךְ או אם רצונך לילך עמי או תחזיר את חמורך לאחוריך כדי שלא תצטרך לחשוב עליו ותטריד דעתך, ולך אחרי ותכוין לבך לשמוע דברי, אָמַר לִיה רבי יודאי לרבי שמעון בְּגִינִיה דְּמַר עֲבִידְנָא אֲרַחָא בשביל ללמוד תורה ממורנו עשיתי את כל דרך זו, ולא הבאתי עמי שום סחורה ולא איכפת לי שיבא החמור אחרינו, כי אין עליו משא שיפול או שיגנבוהו מאחרינו, וּבַתְרִיה דְּמַר אֶסְתַּפַּל בְּשַׁכְּנָתָא ואחרי מורנו אלך שיחשב לי כאילו הסתכלתי בשכינה.

אָמַר לִיה רבי שמעון תָּא חֲזִי, מִלָּה דָּא הָא אוּקְמוּה חֲבֵרִיאָא בא וראה כי דבר זה העמידוהו החברים במס' סנהדרין דף

דָּא זױגָא דְמִטְרוֹנִיתָא, וּמְחִזְזִיקִים בְּבְרִיתִי, פְּלֵא חַד, בְּבְרִיתִי סְתָם, זְפָאָה חוּלְקִיה דְמֵאן דְאַתְקַדְשׁ בְּקְדוּשָׁה
דָּא וַיִּדַע רְזָא דָּא.

מתוק מדבש

דְמֵאן דְאַתְקַדְשׁ בְּקְדוּשָׁה דָּא אֲשֵׁרִי חֲלָקוּ שֶׁל מִי שֶׁמִתְקַדֵּשׁ
בְּקְדוּשַׁת הַזְּווג שֶׁמִּחֲכָה עַד לַיִל שַׁבַּת, וַיִּדַע רְזָא דָּא וַיִּדַע לְכוּיִן
סוּד כּוּוֹנְתוּ.

במה חפץ ה', אלא דָּא זױגָא דְמִטְרוֹנִיתָא זֶהוּ הַיְחוד שֶׁל
הַשְׁכִּינָה, וְמָה שֶׁכָּתוּב וּמְחִזְזִיקִים בְּבְרִיתִי פִירוּשׁ מִמֶּשׁ זִמְעֵשׂה
הַתַּחֲמוֹן מִחִזְזִיקִים אֵת צְרִית הַעֲלִיּוֹן אֵל אֹתוֹ הַיְחוד, לְכֵן פְּלֵא
חַד הַכֵּל הוּא דְבַר אֶחָד עִם מָה שֶׁכָּתוּב וּבַחֲרוּ בְּאֲשֶׁר חִפְצָתִי, כִּי
שְׁנֵיהֶם רוֹמְזִים עַל יְחוד שֶׁל לַיִל שַׁבַּת, וְהֵינּוּ בְּבְרִיתִי סְתָם שֶׁהַכּוֹנֵה
גַּם עַל בְּרִית הַמַּעוֹר וְלֹא רַק עַל בְּרִית הַתּוֹרָה, זְפָאָה חוּלְקִיה

ויקהל יום ראשון

סוד תקוני השכינה בתפלה ע"י כונה

קָחוּ מֵאֲתָכֶם תְּרוּמָה לַיהוָה, וְאֵי תִימָא דְקִשְׁיָא מְלָה עֲלֵיכוּ, כּל נְדִיב לְבוּ יְבִיאָהּ.

מִהוּ יְבִיאָהּ, אֲלָא מְהֵכָא אֹלִיפְנָא רְזָא לְצִלוֹתָא, דְּבַר נֶשׁ דְּדַחִיל לְמַאֲרִיָּה וּמְכַוִּין לְבִיָּה וּרְעוּתִיהָ בְּצִלוֹתָא, אֲתַקִּין תְּקוּנָא דְלַעֲיָלָא בְּמָה דְאֹקִימָנָא.

בְּקִדְמִיתָא בְּשִׁירִין וְתוֹשְׁבַחֵן דְקָאֲמְרִין מְלֶאכִין עֲלֵאִין לַעֲיָלָא, וּבְהָהוּא סְדוּרָא דְתוֹשְׁבַחֵן דְקָא אָמְרִי יִשְׂרָאֵל לְתַתָּא, אִיהִי קְשִׁיטַת גְּרַמְהָא וְאֲתַתְּקַנַּת בְּתַקוּנָהָא, כְּפִאתָא דְאֲתַקְשְׁטַת לְבַעֲלָהּ.

וּבְסְדוּרָא דְצִלוֹתָא, בְּהָהוּא תְּקוּנָא דְצִלוֹתָא דְמִיּוֹשֵׁב, אֲתַקִּינוּ עוֹלְמְתָהָא וְכָל אֵינּוֹן דִּילָהּ, וּמִתְקַשְׁטֵן כָּל אֵינּוֹן בְּהָדָה.

לְבַתֵּר דְאֲתַתְּקֵן כָּלָא וְאֲתַסְדְּרוּ, כַּד מְטוּ לְאַמְתּוּ וַיְצִיב, כְּדִין כָּלָא מִתְתַּקְנָא, אִיהִי וְעוֹלְמְתָהָא, עַד דְמְטוּ לְגָאֵל יִשְׂרָאֵל, כְּדִין אֲצַטְרִיף לְמִיקָם כָּלָא עַל קִיּוּמִיָּהוּ.

בְּגִין דְכַד בַּר נֶשׁ מְטִי לְאַמְתּוּ וַיְצִיב, וְכָלָא אֲתַתְּקֵן, עוֹלְמְתָהָא נְטִילִי לָהּ, וְאִיהִי נְטִילַת גְּרַמְהָ, לְגַבִּי מְלֶפָא עֲלָאָה, כִּיּוֹן דְמְטוּ לְגָאֵל יִשְׂרָאֵל, כְּדִין מְלֶפָא קְדִישָׁא עֲלָאָה נְטִיל בְּדַרְגוּי, וְנִפְיָק לְקַבְּלָא לָהּ, וְאַנְן

מתוק מדבש

כל דינייה ונכרתים כל החינוכים הנלחצים צה (לכן נקרא פסוקי דומרה, שהוא לשון זמירה וכרימה כמו לא זמור), כְּפִאתָא דְאֲתַקְשְׁטַת דְבִעֲיָהּ כַּלְשָׁה הַמִּתְקַשֶּׁטֶת לְצַעֲלָהּ.

וּבְסְדוּרָא דְצִלוֹתָא וְסַדְרָה הַתְּפִלָּה, דְהֵיִינוּ בְּהָהוּא תְּקוּנָא דְצִלוֹתָא דְמִיּוֹשֵׁב צִלוֹתוֹ הַתִּיקוֹן שֶׁל תְּפִלָּה דְמִיּוֹשֵׁב, שֶׁהוּא מְזַכֵּר יוֹרֵר עַד תְּפִלַּת הָעֵמִידָה, אֲתַקִּינוּ עוֹלְמְתָהָא וְכָל אֵינּוֹן דִּילָהּ נִתְקַנְתּוּ נְעֻרֹתֶיהָ וְכָל אֹתוּם הַמְּלַאכִים שֶׁלָּה שֶׁהֵם בְּצַעֲזָה הַיְכָלוֹת שֶׁל עוֹלָם הַנְּצִיחָה, וּמִתְקַשְׁטֵן כָּל אֵינּוֹן בְּהָדָה וּמִתְקַשְׁטֵים כָּל אֵלּוֹ הַמְּלַאכִים עִמָּה, כִּי גַם מֵהֶם נְרִיכִים לְהַמְתִּיק אֶת הַדְּיִנִּים שֶׁצָּהָם, וְלִהְיוֹת שֵׁעֵלּוּ צִיחַד עִם הַמְּלַכּוֹת.

כְּבַתֵּר דְאֲתַתְּקֵן כָּלָא וְאֲתַסְדְּרוּ אַחַר שְׁתַּקֵּן הַכֹּל דְהֵיִינוּ תִיקוֹן הַמְּלַכּוֹת עִם נְעֻרֹתֶיהָ וְסוּדְרוֹ לְעוֹלָם הַנְּצִיחוֹת, וְהֵיִינוּ כַּד מְטוּ לְאַמְתּוּ וַיְצִיב כְּדִין כָּלָא מִתְתַּקְנָא אִיהִי וְעוֹלְמְתָהָא כְּשִׁירָאֵל מְגִיעִים לְאִמַּתּוּ וַיְצִיב אִז כֹּלֵם מִתְּקוּנָתוֹ וּמוֹכְנוֹת הִיא וְנְעֻרֹתֶיהָ, עַד דְמְטוּ לְגָאֵל יִשְׂרָאֵל עַד שְׁמַגִּיעִים לְגָאֵל יִשְׂרָאֵל, כְּדִין אֲצַטְרִיף לְמִיקָם כָּלָא עַל קִיּוּמִיָּהוּ אִז כוֹלֵם נְרִיכִים לְעַמּוּד עַל מַעֲמַדֵם דְהֵיִינוּ עַל רַגְלֵיהֶם.

וּמִפְרַשׁ וְאִמַּר בְּגִין דְכַד בַּר נֶשׁ מְטִי לְאַמְתּוּ וַיְצִיב וְכָלָא אֲתַתְּקֵן לְפִי שְׁכַשְׁאֲדֵם מְגִיעַ לְאִמַּתּוּ וַיְצִיב וְהַכֹּל מִתְּקוּן, אִז עוֹלְמְתָהָא נְטִילִי לָהּ נְעֻרֹתֶיהָ נוֹטְלוֹת וְנוֹשָׂאוֹת וּמַעֲלוֹת אֶת הַמְּלַכּוֹת, וְאִיהִי נְטִילַת גְּרַמְהָ לְגַבִּי מְלֶפָא עֲלָאָה וְהִיא נוֹטֶלַת וְנוֹשָׂאֵת אֶת עַנְמָהּ וְעוֹלָהּ כְּנֶגֶד מֶלֶךְ הַעֲלִיּוֹן שֶׁהוּא סוּד הָאֶרֶץ יִסוּד לְדַבְּרָא, כִּיּוֹן דְמְטוּ לְגָאֵל יִשְׂרָאֵל כִּיּוֹן שְׁמַגִּיעִים לְגָאֵל יִשְׂרָאֵל, כְּדִין מְלֶפָא קְדִישָׁא עֲלָאָה נְטִילִי בְּדַרְגוּי אִז מֶלֶךְ הַקְּדוֹשׁ הַעֲלִיּוֹן שֶׁהוּא הָאֶרֶץ יִסוּד לְדַבְּרָא הַמְּלוּנְזֶשֶׁת צִיּוּד דו"ר אִז נוֹסַע וְיוֹרֵד בְּמַדְרַגּוֹתָיו, וְנִפְיָק לְקַבְּלָא לָהּ וְיוֹנֵא לְקַבֵּל אֶת הַמְּלַכּוֹת, רַחֵם לּוֹמַר שֶׁהָאֶרֶץ יִסוּד לְדַבְּרָא יוֹרֵדֵת לְהִיכַל הַרְצוֹן שֶׁל

"מאמר סוד תקוני השכינה בתפלה על ידי כונה" ומבואר בו כי על ידי תפלה ביראה ובכונה מעלים אנו את השכינה אל היחוד. ומפרט לבאר את סדר תקוני התפלה על פי סוד, החל מהזמירות וברכות יוצר, עדי תפלת לחש שאנו נעשה היחוד, ונמשך לבאר את התקונים הנעשים בתפלת שמונה עשרה, עדי נפילת אפים שבה נעשה בירור על ידי מסירות נפש. (מקור המאמר בזהר פרשת ויקהל דף ר ע"ב, בבאוריניו כרך ח עמ' רמח-רמט)

קָחוּ מֵאֲתָכֶם תְּרוּמָה לַיהוָה הֵיִינוּ שְׁתַּעֲלוּ אֶת הַמְּלַכּוֹת הַנִּקְרָאֹת תְּרוּמָה לְז"א הַנִּקְרָא הו"י"ה, מִתְּחִלָּה פִּירוּשׁ צִחַת מַעֲשִׂיכֶם הַטּוֹבִים, וְאֵי תִימָא דְקִשְׁיָא מְלָה עֲלֵיכוּ וְאִם תִּאמַר שֶׁהַדְּנַר קָשָׁה עֲלֵיכֶם לְהַעֲלוֹת אֶת הַמְּלַכּוֹת לְז"א, וְאִמַּר הִרִי כַתּוּב כָּל נְדִיב לְבוּ יְבִיאָהּ שְׁכָל אַחַד הַרוּחָה לְהַתְּנַדֵּב לְהַעֲלוֹת אֶת הַמְּלַכּוֹת הַיְכָלוֹת הוּא צִדוֹ.

וְשׂוֹאֵל מַהוּ יְבִיאָהּ שְׁמוּרָה שֶׁהוּא מְצִיחָה וְעוֹלָה עִמָּה, וְהִיא לּו לּוֹמַר כָּל נְדִיב לְזַ יַחַד אֹתוֹת, וּמִתְּרַן אֲרָא מְהֵכָא אֹדִיפְנָא רְזָא לְצִלוֹתָא אִלָּא מִכָּאן לְמַדְנוּ סוּד לְתַפִּלָּה, וְהֵיִינוּ דְבַר נֶשׁ דְּדַחִיל לְמַאֲרִיָּה וּמְכַוִּין לְבִיָּה וּרְעוּתִיהָ בְּצִלוֹתָא כִּי אִדָּם הִירָא מְקוּנוֹ וּמְכַוִּין לְזוּ וְלִנּוֹנוֹ בְּתַפִּלָּה, אֲתַקִּין תְּקוּנָא דְלַעֲיָלָא כְּמָה דְאֹקִימָנָא הוּא יִכּוֹל לְתַקֵּן תְּקוּן הַעֲלִיּוֹן כִּי עוֹלָה מִמְדַּרְגָּה לְמַדְרַגָּה כְּמוֹ שְׂצִיֵּאֲרֵנוּ.

וּמִפְרַשׁ אֶת סֵדֶר הַתְּפִלָּה וְאִמַּר כִּי בְּקִדְמִיתָא בְּשִׁירִין וְתוֹשְׁבַחֵן דְקָאֲמְרִין מְלֶאכִין עֲלֵאִין לַעֲיָלָא עֲשִׂיחָא בְּשִׁירֹת וּתְשַׁנּוֹת שְׁאוּמֵרִים הַמְּלַאכִים הַעֲלִיּוֹנִים לְמַעֲלָה, וּבְהָהוּא סְדוּרָא דְתוֹשְׁבַחֵן דְקָא אָמְרִי יִשְׂרָאֵל לְתַתָּא וְצִלוֹתָא וְצִלוֹתָא הַסֵּדֶר שֶׁל הַתְּשַׁנּוֹת דְהֵיִינוּ פְסוּקֵי דְזַמְרָה שְׁאוּמֵרִים יִשְׂרָאֵל לְמַטָּה יַחַד עִם מְלַאכֵי מַעֲלָה, אִיהִי קְשִׁיטַת גְּרַמְהָא וְאֲתַתְּקַנְתּוּ בְּתַקוּנָהָא הַשְּׂכִינָה מְקַשֶּׁטֶת עַנְמָהּ וּמִתְתַּקְנַת בְּתַקוּנִיהָ, רַחֵם לּוֹמַר שְׁנַמְתַּקִּים

מקמי מלפא עלאה בעינן לקיימא על קיומנא באימתא ברעדה.

דְּהָא פְּדִין אוֹשִׁיט יְמִינֵיהּ לְגַבְהָ, וְלִבְתַּר שְׂמָאלֵיהּ דְּשׁוּי לָהּ תַּחֲוֹת רִישָׁהּ, וְלִבְתַּר אֶתְחַבְּקוּ תַּרְוֵייהוּ פְּחָדָא בְּנִשְׂקֵיהּ, וְאַלִּין אֵינּוּן תְּלַת קַדְמֵיתָא.

וּבְעֵי בַר נֶשׁ לְשׁוּוּאָה לְבִיָּהּ וְרַעוּתֵיהּ, וְלִכְוּנָא בְּכָל הֵגֵי תַקוּנֵין וְסִדּוּרֵין דְּצִלוּתָא, פּוּמִיָּהּ וְלִבִּיָּהּ וְרַעוּתֵיהּ פְּחָדָא. הַשְׂתָּא דְּמִלְפָּא עֲלָאָה וּמִטְרוּנֵיתָא אֵינּוּן בְּחַבּוּרָא בְּחִדּוּהּ בְּאֵינּוּן נִשְׂקֵין, מֵאֵן דְּאַצְטְרִיף לְמִשְׁאַל שְׂאֵלְתִין יִשְׁאַל, דְּהָא פְּדִין שְׁעָתָא דְּרַעוּתָא אִיהוּ.

פִּינּוּן דְּשְׂאִיל בַּר נֶשׁ שְׂאֵלְתֵי מַקְמֵי מִלְפָּא וּמִטְרוּנֵיתָא, פְּדִין יִתְקִין גְּרַמִּיָּה בְּרַעוּתֵיהּ וְלִבִּיָּהּ לְתַלְתָּא אַחֲרֵינּוּן, לְאַתְעָרָא חִדּוּהּ דְּטְמִירוּ, דְּהָא מֵאִלִּין תְּלַת אֶתְבְּרָכָא בְּדִבְקוּתָא אַחֲרָא.

וְיִתְקִין בַּר נֶשׁ גְּרַמִּיָּה לְמִיפְק מַקְמֵייהוּ, וְלֶאנְחָא לֹון בְּחִדּוּהּ גְּנִיזָא דְּאַלִּין תְּלַת, וְעַם כָּל דָּא דִּיהָא רַעוּתֵיהּ דִּיתְבְּרָכוּן תַּתְּאִי, מֵאֵינּוּן בְּרָכָאן דְּחִדּוּהּ טְמִירָא.

וּכְדִין אַצְטְרִיף לְמַנְפַּל עַל אַנְפוּי, וְלִמְסַר נַפְשֵׁיהּ בְּשְׁעָתָא דְּאִיהִי נְקֻטָּא נַפְשִׁין וְרוּחִין, פְּדִין אִיהִי שְׁעָתָא לְמַמְסַר נַפְשֵׁיהּ, בְּגוּ אֵינּוּן נַפְשִׁין דְּאִיהִי נְקֻטָּא, דְּהָא פְּדִין צְרוּרָא דְּחֵי אִיהוּ פְּדָקָא יָאוּת.

מתוק מדבש

פִּינּוּן דְּשְׂאִיל בַּר נֶשׁ שְׂאֵלְתֵי מַקְמֵי מִלְפָּא וּמִטְרוּנֵיתָא כִּינּוּן שְׂאֵל הַאֲדַס שְׂאֵלֵיהּ מִלְפֵי הַמֶּלֶךְ וְהַמַּלְכָּה ז"צ זְרֻכּוֹת הַאֲמַנְעִיּוֹת, פְּדִין יִתְקִין גְּרַמִּיָּה בְּרַעוּתֵיהּ וְלִבִּיָּהּ לְתַלְתָּא אַחֲרֵינּוּן אִזּוּ יִתְקִין וּיְכִין עֲלֵמּוּ זְרֻכּוֹת וְלִזְוּ לְשֵׁלֵשׁ זְרֻכּוֹת הַאֲחֵרוֹנוֹת שְׁהַס סוּד נַה"י, לְאַתְעָרָא חִדּוּהּ דְּטְמִירוּ לְעוֹרֵר הַשְּׂמַחָה דְּהֵינּוּ אֵת הַיְחוּד שְׂנַסְמַר, דְּהָא מֵאִלִּין תְּלַת אֶתְבְּרָכָא בְּדִבְקוּתָא אַחֲרָא כִּי מֵאֵלּוּ הַשֵּׁלֵשׁ מַדּוֹת נַה"י מִתְזַכְּרַת הַמַּלְכוּת זְדַנְקוֹת אַחֲרַת כִּי זַהַס הוּא סוּד הַיְחוּד.

וְיִתְקִין בַּר נֶשׁ גְּרַמִּיָּה לְמִיפְק מַקְמֵייהוּ וּיִתְקִין הַאֲדַס אֵת עֲלֵמּוּ לְאַת מִלְפֵינֵיהּ, וְלֶאנְחָא לֹון בְּחִדּוּהּ גְּנִיזָא דְּאַלִּין תְּלַת וְלַהֲנִיחַ אֹתָם זְשַׂמְחָה נַסְמַרְתָּ שְׁהוּא סוּד הַיְחוּד שְׂנַסְמַרְתָּ שֵׁלֵשׁ זְרֻכּוֹת הַאֲחֵרוֹנוֹת, כִּי זַעַת הַיְחוּד אֵינּוּ מֵן הַרְאוּי שִׁיעַמּוּד שֵׁס אֲדַס, וְהַגַּס שְׁהַיְחוּד הוּא נַסְמַר וְעַם כָּל דָּא דִּיהָא רַעוּתֵיהּ דִּיתְבְּרָכוּן תַּתְּאִי מֵאֵינּוּן בְּרָכָאן דְּחִדּוּהּ טְמִירָא עַם כָּל זֶה צְרִיךְ לְהִיּוֹת רְלוּנּוֹ וְכוּנְמוֹ שִׁיתְזַכְּרוּ הַתַּחֲמוּנִים מֵאֵלּוּ הַזְרֻכּוֹת הַנִּמְשַׁכּוֹת מִהַשְּׂמַחָה הַנַּסְמַרְתָּ דְּהֵינּוּ מִהַיְחוּד.

וּכְדִין וְאִזּוּ זַעַת הַיְחוּד אַצְטְרִיף לְמַנְפַּל עַל אַנְפוּי צְרִיךְ לִפּוּל עַל פִּנּוּ וְלַכְסוּתוֹ כִּי אִין רְאוּי לְהַסְתַּכֵּל זַעַת הַיְחוּד, וְלְמַמְסַר נַפְשֵׁיהּ וְלִמְסוֹר אֵת נַפְשׁוֹ וְלַהֲפִיל אֵת עֲלֵמּוּ לְמַקּוֹס הַקְּלִיפּוֹת לְזַרֵּר מַשַּׁס אֵת הַנְּלוּזִין קְדִישִׁין, בְּשְׁעָתָא דְּאִיהִי נְקֻטָּא בְּנִשְׂקֵין וְרוּחִין זַעַת שְׁהַמַּלְכוּת אֹחוּת וּמַקְבֵּלַת זִיסוּדָהּ אֵת הַזְרֻרִים זְדִי"ע שְׁהַס זַחֲנִיַת נַפְשׁוֹת וְרוּחוֹת, פְּדִין אִיהִי שְׁעָתָא לְמַמְסַר נַפְשֵׁיהּ בְּגוּ אֵינּוּן נַפְשִׁין דְּאִיהִי נְקֻטָּא אִזּוּ הִיא הַשְּׂעָה לְמַסוֹר נַפְשׁוֹ שְׁתַּעֲלֵה לִיסוּד לְנוֹקְצָא זַחוּךְ אֹתָם הַנַּפְשׁוֹת שְׁהַס הַזְרֻרִים זְדִי"ע שְׁהִיא מַקְבֵּלַת וְאֹחוּת כְּדִי שִׁיתְמַקְנּוּ וּיִתְחַדְּשׁוּ כְּרָאוּי לְהַס, דְּהָא פְּדִין צְרוּרָא דְּחֵי אִיהוּ בְּדָקָא יָאוּת כִּי אִזּוּ יְסוּד הַמַּלְכוּת הַנִּקְרָא רְרוֹר הַחַיִּים הוּא כְּרָאוּי לְפִי שְׁמַקְבֵּלַת אֵת שְׁפַע הַמַּיִין דּוֹכְרִין כְּדִי לְתַקֵּן אֵת הַזְרֻרִים וְלְזַרֵּוּ מֵהַס זְרִיּוֹת מַדְשׁוֹת וְטוֹבוֹת. (מַק"מ לְפִי שַׁע"כ דף מו ע"א וּמַפְרָשִׁים)

עוֹלַם הַזְרִיחָה שְׁסַס נַמְלַחַת הַמַּלְכוּת, כְּדִי לְתַקְנָה וְלַהֲעִלּוּתָהּ לְעוֹלַם הַאֲחִילוּת, וְאַנּוּן מַקְמֵי מִלְפָּא עֲלָאָה בְּעֵינּוּן לְקַיְימָא עַל קַיּוּמָנָא בְּאִימּוּתָא בְּרַעְדָּה וְאִנּוּן מַפְנֵי כְּבוֹד מֶלֶךְ הָעֲלִיּוֹן שְׁהוּא הַיְסוּד לְאַזַּא צְרִיכִים לְעַמּוּד עַל רַגְלֵינוּ זַחֲימָה וְזַרְעֵדָה. (מַק"מ וּמַפְרָשִׁים מַשַּׁע"כ דף כח ע"ב)

דְּהָא פְּדִין אוֹשִׁיט יְמִינֵיהּ לְגַבְהָ כִּי אִזּוּ זְזַכְרַת אֲחוּת מוֹשִׁיט ז"א לְמַלְכוּת אֵת יְמִינֵנוּ שְׁהִיא מַדַּת הַחֶסֶד, וְזוּהּ הִיא נַנְנִית וְעוֹלָה עַד הַחֹזֶה דו"א עַל יַדִּי הַחֶסֶד הַמַּעֲלָה אֹתָהּ, זַסוּד וְהוּכַן זַחֶסֶד כְּסֵא, וְלִבְתַּר שְׂמָאלֵיהּ דְּשׁוּי לָהּ תַּחֲוֹת רִישָׁהּ וְאַחַר כֵּךְ זַחֲתָהּ גְּזוֹר מוֹשִׁיט לָהּ אֵת שְׂמָאלוֹ שְׁהִיא מַדַּת הַגְּזוּרָה שְׂמַשִּׁים אֹתָהּ תַּחַת רֵאשָׁה, כְּמוֹ שְׁהִיא אֹמַרְתָּ שְׂמָאלוֹ תַּחַת לְרֵאשִׁי, שְׂאִזּוּ נוֹתַן לָהּ אֵת הַגְּזוּרוֹת, וְלִבְתַּר אֶתְחַבְּקוּ תַּרְוֵייהוּ בְּחָדָא בְּנִשְׂקֵיהּ וְאַחַר כֵּךְ זַזְכְּרַת אֵתָּה קְדוּשׁ מִתְחַזְּקִים שְׁנִיַּהּ יַחַד זַנְשִׁיקִין זַסוּד וְיִמִּינוּ תַּחֲזַקֵּנִי, כִּי הַיְמִין מַחֲזַק אֹתָהּ וּמַחֲזַרָה עַם גּוֹפֵא דִּילֵיהּ, וְאַחַר כֵּךְ זִי"צ זְרֻכּוֹת הַאֲמַנְעִיּוֹת הוּא סוּד הַנִּשְׂקִין (כְּמַנְוֹאֵר זַשַּׁע"כ דף לו ע"ב), וְאַלִּין אֵינּוּן תְּלַת קַדְמֵיתָא וְאֵלּוּ הַס שֵׁלֵשׁ זְרֻכּוֹת הַרְאֵשׁוֹנוֹת שֵׁל תַּפְלַת הַשְּׂמוּנָה עֶשְׂרָה.

וּבְעֵי בַר נֶשׁ לְשׁוּוּאָה לְבִיָּהּ וְרַעוּתֵיהּ וְאִזּוּ צְרִיךְ הַאֲדַס לְשִׁים לְזוֹ וְרְלוּנּוֹ, וְלִכְוּנָא בְּכָל הֵגֵי תַקוּנֵין וְסִדּוּרֵין דְּצִלוּתָא וְלַכוּיִן זַכֵּל אֵלּוּ הַתִּיקוּנִים וְהַסְדְּרִים שֵׁל הַתַּפְלָה, שְׂרַמְזוּ עֲלֵיהֶם אֲנָשִׁי כַּנְסַת הַגְּדוּלָה, וְלֹא תֵאמַר שְׁכָל הַכוּנוֹת וְהַיְחוּדִים נַעֲשִׂים מֵאֵלֵיהֶם, אֲלֹא צְרִיךְ לַכוּיִן הַכוּנוֹת וְהֵא בּוּמִיָּהּ וְלִבִּיָּהּ וְרַעוּתֵיהּ בְּחָדָא אֲמַרִי פִּינּוּ וְכוּנַת לְזוֹ וְרְלוּנּוֹ כְּאַחַד, כְּדִי שַׁעַל יַדִּי פִּינּוּ שְׂכַסוּד הַמַּלְכוּת, וְכוּנַת לְזוֹ וְרְלוּנּוֹ שְׂכַסוּד ז"א יִתְחַדְּדוּ כְּאַחַד.

הַשְׂתָּא דְּמִלְפָּא עֲלָאָה וּמִטְרוּנֵיתָא עַתָּה שְׂמַלְךְ הָעֲלִיּוֹן שְׁהוּא ז"א וְהַמַּלְכָּה שְׁהִיא הַמַּלְכוּת, אֵינּוּן בְּחַבּוּרָא בְּחִדּוּהּ בְּאֵינּוּן נִשְׂקֵין הַס זַחֲיזוֹר אַחַד זִי"צ זְרֻכּוֹת הַאֲמַנְעִיּוֹת שְׂאִזּוּ הוּא סוּד שְׂמַחַת הַנִּשְׂקִין, לְכַן מֵאֵן דְּאַצְטְרִיף לְמִשְׁאַל שְׂאֵלְתִין יִשְׁאַל מִי שְׂנַרְיךְ לְשָׂאוֹל שְׂאֵלוֹת וּבַקְשׁוֹת יִשְׂאֵל וּיְבַקֵּשׁ, דְּהָא פְּדִין שְׁעָתָא דְּרַעוּתָא אִיהוּ כִּי אִזּוּ הִיא שְׁעַת רְלוּן, וְעַל יַדִּי הַתַּגְּלוּת רְלוּן הָעֲלִיּוֹן מִמַּלְאִים רְלוּן הַשּׁוֹאֵל.

ויקהל יום שני

שכר הראוי המכוין בנפילת אפים

מִלָּה דָּא שְׁמַעְנָא בְּרִזִּין דְּבוּצִינָא קְדִישָׁא, וְלֹא אֲתִיְהִיב לִי רְשׁוֹ לְגַלְגָּאָה בְּר לְכוּ חֲסִידֵי עֲלִיּוֹנִין, דְּאִי בְּהֵיָא שְׁעָתָא דְּאִיְהִי נְקֻטָּא נְפֻשִׁין וְרוּחִין בְּרַעֲוֵי דְּדְבִיקוּתָא חֲדָא, אִיְהוּ יִשְׁוֵי לְבִיָּה וְרַעוּתִיָּה לְדָא, וְיִהִיב נְפֻשִׁיָּה בְּדְבִיקוּתָא בְּהֵיָא רַעוּתָא, לְאַכְלִלָּא לָּהּ בְּהֵיָא דְּבִיקוּתָא, אִי אֲתַקְבִּילֵת בְּהֵיָא שְׁעָתָא, בְּהֵיָא רַעוּתָא דְּאִינּוֹן נְפֻשִׁין רוּחִין וְנִשְׁמָתִין דְּאִיְהִי נְקֻטָּא, הָאִי אִיְהוּ בְּר נֶשׁ דְּאֲתַצְרִיר בְּצַרְוֹרָא דְּחִינֵי, בְּהֵיָא עֲלָמָא וּבְעֲלָמָא דְּאֲתִי.

וְתוּ דְּבַעֲיָא לְאַתְפַּלְלָא מִכָּל סִטְרִין מִלְּפָא וּמִטְרוּנִיתָא, מְלַעֲיָלָא וּמִתְתָּא, וְלֹאֲתַעֲטְרָא בְּנִשְׁמָתִין בְּכָל סִטְרִין, אֲתַעֲטְרֵת בְּנִשְׁמָתִין מְלַעֲיָלָא, וְאֲתַעֲטְרֵת בְּנִשְׁמָתִין מִתְתָּא, וְאִי בְּר נֶשׁ יִכּוּיִן לְבִיָּה וְרַעוּתִיָּה לְכָל דָּא, וְיִמְסֹר נְפֻשִׁיָּה מִתְתָּא בְּדְבִיקוּתָא בְּרַעוּתָא פְּמָה דְּאֲתַמַּר, פְּדִין קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא קְאָרִי לִיָּה שְׁלוֹם לְתַתָּא, פְּגוּוֹנָא דְּהֵיָא שְׁלוֹם דְּלַעֲיָלָא, הֵיָא דְּכְרִיךְ לָּהּ לְמִטְרוּנִיתָא, וְאַכְלִיל לָּהּ וְאַעֲטֵר לָּהּ בְּכָל עֲטְרִין, אוּף הָכִי הָאִי בְּר נֶשׁ קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא קְרִי לִיָּה שְׁלוֹם לְתַתָּא, פְּמָה דְּאֲתַ אָמַר (שׁוֹפְטִים י כד) וַיִּקְרָא לוֹ יְהוָה

מתוק מדבש

יכולת לכון כונה זו אלס מי שהוה לדיק גמור שכלאי זכותו לרדת צין הקליפות ולצרר מתוכס את הצוררים צעל כרחס ולהעלותם אל היסוד לנוקבא.

וְתוּ דְּבַעֲיָא לְאַתְפַּלְלָא מִכָּל סִטְרִין מִלְּפָא וּמִטְרוּנִיתָא, מְלַעֲיָלָא וּמִתְתָּא, וְלֹאֲתַעֲטְרָא בְּנִשְׁמָתִין בְּכָל סִטְרִין, אֲתַעֲטְרֵת בְּנִשְׁמָתִין מְלַעֲיָלָא, וְאֲתַעֲטְרֵת בְּנִשְׁמָתִין מִתְתָּא, וְאִי בְּר נֶשׁ יִכּוּיִן לְבִיָּה וְרַעוּתִיָּה לְכָל דָּא, וְיִמְסֹר נְפֻשִׁיָּה מִתְתָּא בְּדְבִיקוּתָא בְּרַעוּתָא פְּמָה דְּאֲתַמַּר, פְּדִין קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא קְאָרִי לִיָּה שְׁלוֹם לְתַתָּא, פְּגוּוֹנָא דְּהֵיָא שְׁלוֹם דְּלַעֲיָלָא, הֵיָא דְּכְרִיךְ לָּהּ לְמִטְרוּנִיתָא, וְאַכְלִיל לָּהּ וְאַעֲטֵר לָּהּ בְּכָל עֲטְרִין, אוּף הָכִי הָאִי בְּר נֶשׁ קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא קְרִי לִיָּה שְׁלוֹם לְתַתָּא, פְּמָה דְּאֲתַ אָמַר (שׁוֹפְטִים י כד) וַיִּקְרָא לוֹ יְהוָה

"מאמר שכר הראוי המכוין בנפילת אפים" ומבואר בו כי בנפילת אפים השכינה מקבלת בתוכה את הביוררים העולים מעולמות ב"ע. ומכאן מפליג בשבח האדם הראוי שמוסר נפשו ומשתתף בבירור. אכן מבואר שאין כל אדם כדאי וראוי לזה, אלא צדיקים גמורים, והם זוכים לברכת שלום מלמעלה בהיותם חיים, ובפטרותם זוכים לעלות בכל הרקיעים מבלי מקטרג ומעכב. (מקור המאמר בזהר פרשת ויקהל דף ר ע"ב - ר א ע"א, בבאוריניו כרך ח עמ' רמט-רנב)

ואמר רבי חייל מִלָּה דָּא שְׁמַעְנָא בְּרִזִּין דְּבוּצִינָא קְדִישָׁא דְּזַר זֶה שְׁמַעֲמֵי צִין הַסּוּדוֹת שֶׁל הַמְּאֹר הַקְּדוֹשׁ רַבִּי שְׁמַעוּן, וְלֹא אֲתִיְהִיב לִי רְשׁוֹ לְגַלְגָּאָה בְּר לְכוּ חֲסִידֵי עֲלִיּוֹנִין וְלֹא יִתֵּן לִי רְשׁוֹת לְגַלוֹתוֹ רַק לְכַס חֲסִידִים הַעֲלִיּוֹנִים, וְהוּא דְּאִי בְּהֵיָא שְׁעָתָא דְּאִיְהִי נְקֻטָּא נְפֻשִׁין וְרוּחִין שְׁלֵם צְלוּתָהּ הַשְּׁעָה שֶׁל נְפִילַת אֲפִים כְּשֶׁהַמַּלְכוּת אֹחוֹזת וּמִקְבֵּלַת צְמוּכָה אֵת הַנְּפֻשׁוֹת וְהַרוּחוֹת שֶׁהֵם הַצְּרוּרִים שֶׁל צִי"ע, בְּרַעֲוֵי דְּדְבִיקוּתָא חֲדָא צְרוּן שֶׁל דְּבִיקוּתָא אֲחַת, וְאֵם אִז אִיְהוּ יִשְׁוֵי לְבִיָּה וְרַעוּתִיָּה לְדָא הַאֲדַם יֵשֵׁם אֵת לְצוֹ וְרַגְלוֹ לְזֶה, דֵּהִינּוּ וְיִהִיב נְפֻשִׁיָּה בְּדְבִיקוּתָא בְּהֵיָא רַעוּתָא וּמִסּוֹר נֶפֶשׁוֹ דְּצִדִּיקוֹת צְלוּתוֹ הַרְלוֹן, כְּדִי לְאַבְדֵּיָּא לָּהּ בְּהֵיָא דְּבִיקוּתָא לְכָל אֵת נֶפֶשׁוֹ דְּמַלְכוּת צְלוּתוֹ הַדְּבִיקוּתָא, אִי אֲתַקְבִּילֵת בְּהֵיָא שְׁעָתָא אֵם נֶפֶשׁוֹ מִתְקַבֵּלַת צְעָה הִיא, בְּהֵיָא רַעוּתָא דְּאִינּוֹן נְפֻשִׁין רוּחִין וְנִשְׁמָתִין דְּאִיְהִי נְקֻטָּא צְלוּתוֹ הַרְלוֹן שֶׁל צְרוּרֵי הַנְּפֻשׁוֹת וְרוּחוֹת וְנִשְׁמוֹת שֶׁהִיא אֹחוֹזת וּמִקְבֵּלַת צְמוּכָה, הָאִי אִיְהוּ בְּר נֶשׁ דְּאֲתַצְרִיר בְּצַרְוֹרָא דְּחִינֵי זֶהוּ אֲדַם שֶׁנִּצְרַר צְרוּר הַחַיִּים רַחֵם לֹאֵם לֹאֵם שֶׁמִּתְקַשֵּׁר צִסּוּד לְנוֹקְבָא, בְּהֵיָא עֲלָמָא וּבְעֲלָמָא דְּאֲתִי צְעוּדוֹ צְעוּלָם הַזֶּה צְחִיִּים חַיּוֹתוֹ וְכָל שְׁכֵן צְעוּלָם הַזֶּה, וְאֲמַר הַלְשׁוֹן "אִי אֲתַקְבֵּלַת צְהֵיָא שְׁעָתָא", כִּי לֹא כָּל הַרוּחָה לִיטוּל אֵת הַשֵּׁם יְטוּל, וְאִין

שָׁלוֹם, וְכָל יוֹמוֹי הָכִי קָרָאן לִיה לְעֵילָא שָׁלוֹם, בְּגִין דְּאֶכְלִיל וְאֶעְטֵר לְמִטְרוּנִיתָא לְתַתָּא, כְּגוּוֹנָא דְהָהוּא שָׁלוֹם לְעֵילָא.

וְכַד אֶסְתַּלַּק הָהוּא בַר נָשׁ מֵהָאֵי עֲלָמָא, נִשְׁמַתִּיה סִלְקָא וּבְקַעָא בְּכָל אֵינוֹן רְקִיעִין, וְלִית מָאן דִּימְחִי בִידָהּ, וְקִדְשָׁא בְרִיךְ הוּא קָרִי לָהּ וְאָמַר, (ישעיה נב ב) יָבוֹא שָׁלוֹם, וְשָׁכִינְתָא אִמְרָה יְנוּחֵהוּ עַל מִשְׁכְּבוֹתָם וְגו', וְיִפְתָּחוּן לָהּ תְּלִיסֵר טוּרֵי דְאַפְרִסְמוֹנָא דְכִינָא, וְלֹא יְהֵא מָאן דִּימְחִי בִידָהּ, וְעַל דָּא זַפְּאָה אִיהוּ מָאן דִּישׁוּי לְבִיה וּרְעוּתִיה לְדָא, וְעַל דָּא כְּתִיב כָּל נְדִיב לְבוֹ יִבְיָאָה אֶת תְּרוּמַת יְהוָה לְגַבֵּי מַלְכָּא עַלְמָה, כְּמָה דְאֶתְמַר.

אָרִים רַבֵּי אַבָּא קָלִיה וְאָמַר, וּוִי רַבֵּי שְׁמַעוֹן, אֲנִתְּ בַחֲיִין וְאַנָּא בְּכִינָא עֲלֵךְ, לֹא עֲלֵךְ בְּכִינָא, אֲלֵא בְּכִינָא עַל חֲבֵרְיָא וּבְכִינָא עַל עֲלָמָא, רַבֵּי שְׁמַעוֹן כְּבוֹצִינָא דְשָׂרְגָא, דְאֶדְלִיק לְעֵילָא וְאֶדְלִיק לְתַתָּא, וּבְנֵהוּרָא דְאֶדְלִיק לְתַתָּא, נֵהִירִין כָּל בְּנֵי עֲלָמָא (נ"א נֵהִיר לְעֵילָא), וּוִי לְעֲלָמָא כַּד יִסְתַּלַּק נֵהוּרָא דְלְתַתָּא בְּנֵהוּרָא דְלְעֵילָא, מָאן יִנְהִיר נֵהוּרָא דְאֶוּרִייתָא לְעֲלָמָא.

קָם רַבֵּי אַבָּא וְנִשְׁיַק לְרַבֵּי חֲיִיא, אָמַר לִיה, מַלְיִן אֲלִין הָווּ תַּחוּת יְדֵךְ, וְעַל דָּא קִדְשָׁא בְרִיךְ הוּא שְׁדַרְנֵי עַד הָכָא לְאַתְחַבְרָא עִמְכוֹן, זַפְּאָה חוּלְקֵי.

מתוק מדבש

לְגַבֵּי מַלְכָּא עֲלָמָה כְּמָה דְאֶתְמַר אַל מַלְךְ הַעֲלִיין שְׁהוּא ז' א"א כְּמוֹ שְׁלַמְדֵנוּ.

אָרִים רַבֵּי אַבָּא קָלִיה וְאָמַר הַרִים רַבֵּי אַבָּא אַתְּ קוּלוּ בְּכִי וְאֶמַר וּוִי רַבֵּי שְׁמַעוֹן אוֹי רַבֵּי שְׁמַעוֹן אֲנִתְּ בַחֲיִין וְאַנָּא בְּכִינָא עֲלֵךְ אַתָּה עַדִיין בַּחֲיִים וְאִנִּי בּוֹכָה עֲלֵיךְ כְּאִילוּ כְּבַר נִסְתַּלַּקְתָּ מִן הָעוֹלָם, כִּי לֹא עֲלֵךְ בְּכִינָא לֹא עֲלֵיךְ אִנִּי בּוֹכָה כִּי וְדָאֵי בְּצַאתְךָ מִן הָעוֹלָם תַּעֲלֶה נִשְׁמַתְךָ מִיַּד לְגַן עֵדֵן הַעֲלִיין, אֲלֵא בְּכִינָא עַל חֲבֵרְיָא וּבְכִינָא עַל עֲלָמָא אֵלֵא אִנִּי בּוֹכָה עַל הַחֲבֵרִים וְעַל הָעוֹלָם שִׁישְׂאוּרוּ יְתוּמִים מִמֶּךָ, כִּי הֵלֵא רַבֵּי שְׁמַעוֹן כְּבוֹצִינָא דְשָׂרְגָא דְאֶדְלִיק לְעֵילָא וְאֶדְלִיק לְתַתָּא רַבֵּי שְׁמַעוֹן הוּא כְּאוּר הַנֵּר שְׂדוּלַק וּמְאִיר לְמַעְלָה וְדוּלַק וּמְאִיר לְמַטָּה, וּבְנֵהוּרָא דְאֶדְלִיק לְתַתָּא נֵהִירִין כָּל בְּנֵי עֲלָמָא וּבְאוּר שְׂהַדְלִיק לְמַטָּה מְאִירִים כָּל בְּנֵי הָעוֹלָם, וּוִי לְעֲלָמָא כַּד יִסְתַּלַּק נֵהוּרָא דְלְתַתָּא בְּנֵהוּרָא דְלְעֵילָא אוֹי לְעוֹלָם כְּשִׁיסְתַּלַּק הָאוּר שֶׁל מַטָּה שְׁהוּא רַבֵּי שְׁמַעוֹן וְיַעֲלֶה בְּאוּר שֶׁל מַעְלָה, מָאן יִנְהִיר נֵהוּרָא דְאֶוּרִייתָא לְעֲלָמָא מִי יֵאִיר אַתְּ אוּר הַתּוֹרָה לְעוֹלָם.

קָם רַבֵּי אַבָּא וְנִשְׁיַק לְרַבֵּי חֲיִיא קָם רַבֵּי אַבָּא וְנִשְׁק לְרַבֵּי חֲיִיא, אָמַר לִיה, מַלְיִן אֲלִין הָווּ תַּחוּת יְדֵךְ אֶמַר לוֹ דְבֵרֵי הַסּוּדוֹת הָאֵלוּ הֵיוּ תַּחַת יְדֵיךְ, וְעַל דָּא קִדְשָׁא בְרִיךְ הוּא שְׁדַרְנֵי עַד הָכָא לְאַתְחַבְרָא עִמְכוֹן, זַפְּאָה חוּלְקֵי וְעַל כֵּן שְׁלַחֲנֵי הַקְּב"ה עַד כֹּאן לְהַתְּחַבֵּר עִמְכֶם וּלְשִׁמּוֹעַ מִכֶּם אֵלוּ הַסּוּדוֹת, אֲשֶׁרֵי חֲלָקֵי. (רמ"ק וּמְק"מ וּמְפִרְסֵים)

וְכָל יוֹמוֹי הָכִי קָרָאן לִיה לְעֵילָא שָׁלוֹם וְכָל יוֹמוֹי קוּרְאִים אוֹתוֹ לְמַעֲלָה שְׁלוֹם, שְׁכִינֵן שְׁהַקְּב"ה הַכְרִיז עֲלָיו פַּעַם אַחַת שְׁנִקְרָא שְׁלוֹם, כִּךְ נִשְׁאֵר שְׁמוֹ תַּמִּיד כָּכֵל הָעוֹלָמוֹת, בְּגִין דְּאֶבְרָיִי וְאֶעְטֵר דְּמִטְרוּנִיתָא דְתַתָּא לְפִי שְׁכָלֵי וְאֶעְטֵר אֶת הַמַּלְכָּה לְמַטָּה עַל יַדֵּי שְׁהַעֲלָה אֲלִיהָ אֶת הַמִּינִין נוֹקְצִין, כְּגוּוֹנָא דְהָהוּא שָׁלוֹם דְּעֵינָא עֵינֵן אוֹתוֹ הַשְׁלוֹם שְׁהוּא הַיְסוּד לְמַעֲלָה הַנוֹתֵן לָהּ אֶת הַמִּינִין דּוֹכְרִין.

וְכַד אֶסְתַּלַּק הָהוּא בַר נָשׁ מֵהָאֵי עֲלָמָא וְכַשְׁנִפְטֵר אֲדָם זֶה מַעֲלָם הַזֶּה, נִשְׁמַתִּיה סִלְקָא וּבְקַעָא בְּכָל אֵינוֹן רְקִיעִין וְלִית מָאן דִּימְחִי בִידָהּ נִשְׁמַתוּ עוֹלָה וּבּוֹקַעַת כָּכֵל אוֹתָם הַרְקִיעִים וְאִין מִי שִׁיעַכְבַּ עַל יַדֵּי מַלְעוֹת לְהִיכְלֵי הַגֵּן עַדן, וְקִדְשָׁא בְרִיךְ הוּא קָרִי לָהּ וְהַקְּב"ה קוּרָא אוֹתָהּ וְאָמַר יָבוֹא שָׁלוֹם פִּירוּשׁ יֵצֵא וְיִכְנַס הַנְּדִיק הַנְּקִרָא שְׁלוֹם, וְשָׁכִינְתָא אִמְרָה וְהַשְׁכִּינָה אוֹמַרְתָּ עֲלָיו יְנוּחֵהוּ עַל מִשְׁכְּבוֹתָם וְגו' שִׁיעֵשֶׂה יַחוּד עֲלִיין עַל יַדֵּי עֲלִיית נִשְׁמַתוֹ, וְכַשְׁעוֹלָה וְיִפְתָּחוּן לָהּ תְּלִיסֵר טוּרֵי דְאַפְרִסְמוֹנָא דְכִינָא וְיַפְתָּחוּ לָהּ אֶפְרַסְמוֹן טַהוּר, שְׁהֵם אוֹרוֹת נְפִלְאִים מֵהַצִּינָה שְׁרַק הַנְּדִיקִים זּוֹכִים אֲלִיהָ, וְלֹא יְהֵא מָאן דִּימְחִי בִידָהּ וְלֹא יְהֵא מִי שִׁימַחָה וְיַעַכְבַּ צִּידָהּ, כְּלוּמַר שׁוֹם מִקְטָרְגַּ לֹא יוֹכֵל לְמַנוּעַ אוֹתָהּ מַלְעוֹת לִיְהוֹנּוֹת מֵאֵלוּ הָאוֹרוֹת, וְעַל דָּא זַפְּאָה אִיהוּ מָאן דִּישׁוּי לְבִיה וּרְעוּתִיה לְדָא וְעַל כֵּן אֲשֶׁרֵי לוֹ מִי שִׁישִׁים אֶת לְבוֹ וְרַעוּנוֹ לְזֵה, וְעַל דָּא כְּתִיב וְעַל זֶה כְּמוֹז כָּל נְדִיב לְבוֹ יִבְיָאָה אֶת תְּרוּמַת יְהוָה פִּירוּשׁ שִׁיעֲלָה אֶת הַמַּלְכוּת הַנְּקִרָא תְּרוּמָה

ויקהל יום שלישי

מעלת המברך ברכת המזון בכונה

רבי יוסי פתח ואמר, (רות ג ז) ויאכל בעז וישת וייטב לבו, מהו וייטב לבו, דבריה על מזוניה, ואוקמוה, ודא איהו רזא, דמאן דמברך על מזוניה, דא אוטיב ללביה, ומאן אוטיב, פמה דכתיב (תהלים כו ז) לך אמר לבי, וכתיב (שם עג כו) צור לבבי וגו', ובגין דברפת מזונא חביבא קמי קדשא פריה הוא, פל מאן דבריה על שבועא, אוטיב וחדוי לאתר אחרא, וסימניה סעודתי דשבת, דאתר אחרא אתהני מההיא שבועא וחדוי, והכא אתהני מההוא ברכה דשבועא.

מאי טעמא, בגין דמזונא איהו קשה קמי קדשא פריה הוא, וכיון דבר נש אכיל ושתי וקא מברך, ההיא ברכתא סלקא, ואתהני מאינון מלין דשבועא דסלקין, ואשתפח דאתהני ממזונא מתתא ומלעילא, ודא איהו רזא דבין חברייהא.

רזא בחול לא אתהני ההוא אתר אלא מאינון מלין דסלקין מגו שבועא, וכלהו מלין מתעטרין ורוון ושבועין בחידו, וההוא אתר אתהני מנייהו.

מתוק מדבש

השכינה נהנית מעצם השובע ומשמחת הסעודה, והכא אתהני מההוא ברכה דשבועא וכאן בחול היא נהנית רק מברכת המזון הנאמרת על השובע.

ושואל (ה"ג הד"א) אינון סימנא מאי טעמא זה הסימן שאמרנו שהשכינה נהנית מהברכות של ברכת המזון מה טעמו וענינו, ואמר בגין דמזונא איהו קשה קמי קדשא פריה הוא לפי שהשפעת המזון קשה לפני הקב"ה שהוא השכינה, לפי שאין מקור המזונות בידיה אלא למעלה ממנה במזלא עלאה, ואם לא משפיעים לה, אין לה מה ליתן. (כמחז"ל (פסחים ק"ט ע"ב) קשין מזונותיו של אדם כקריעת ים סוף, ועיין סודו בזהר פרשת ויגש דף רז ע"ב, ובפירושו שם). וכיון דבר נש אכיל ושתי וקא מברך וכיון שהאדם אוכל ושותה ומברך ברכת המזון, ההיא ברכתא סלקא ברכה ההיא עולה עד מקום השכינה, ואתהני מאינון מלין דשבועא דסלקין והיא נהנית מאלו הדברים הנאמרים על השובע העולים אליה בסוד מיין נוקצין, ועל ידי זה נשפע לה שפע מזון שהיא המיין דוכרין היורד מלמעלה אליה לצורך התחוננים, ואשתפח דאתהני ממזונא מתתא ומלעילא ונמצא שנהנית מהמזון שמברכים עליו למטה, ומשפע היורד אליה מלמעלה, ודא איהו רזא דבין חברייהא וזהו סוד שבין החברים.

ואמר כי רזא בחול לא אתהני ההוא אתר הסוד בימות החול הוא שאין השכינה נהנית אלא מאינון מלין דסלקין מגו שבועא אלא מתוך אותם דברי הברכות העולים מתוך השובע, דהיינו מברכת המזון, וכלהו מלין מתעטרין וכל הדבורים של ברכת המזון מתעטרין ונעשים מוחין להשכינה, ורוון ושבועין בחידו והם משביעות אותה בשמחה, וההוא אתר אתהני מנייהו והשכינה נהנית מהם.

"מאמר מעלת המברך ברכת המזון בכונה" ומבואר בו כי על ידי ברכת המזון בכונה ובשמחה וברצון הלב, גורמים הנאה ושמחה לשכינה הקדושה, כי על ידי הברכות נמשך בה שפע מהמדות העליונות, שאותו היא חוזרת ומשפעת לעולם. ומבאר כי בחול הנאתה היא מהברכות, אבל בשבת הנאתה הוא מעצם קיום הסעודות. ומסיק כי המברך ברכת המזון בשמחה ובעין טובה מתברכת השכינה ומחנות מלאכי ארגמ"ן, ושכר המברך בכונה הוא שאחר פטירתו מוכן לו מקום עליון בהיכלות העליונים. (מקור המאמר בזהר פרשת ויקהל דף ר"ח ע"א-ב, בבואורינו כרך ח עמ' תסה-תע)

רבי יוסי פתח ואמר לפרש מה שכתוב ויאכל בעז וישת וייטב לבו, מהו וייטב לבו מה פירושו, ואמר דבריה על מזוניה שברך על מזונו ברכת המזון, ואוקמוה וכן פירושו חז"ל במדרש רות (סוף פרשה ה'), ודא איהו רזא וזהו סוד הענין, דמאן דמברך על מזוניה כי מי שמברך על מזונו, דא אוטיב ללביה זה מטיב ללבו, ומאן אוטיב ולמי הוא מטיב באמת, ואמר להקב"ה פמה דכתיב כמו שנאמר לך אמר לבי פירוש לך הקב"ה אני קורא בשם לבי, וכתיב צור לבבי פירוש הקב"ה שהוא צורי נקרא לבבי, כלומר לבן של ישראל, (כמובא בפתיחתא לאיכה רבתי (ל"ט ט"ז), א"ר חייא היכן מצינו שנקרא הקב"ה לבן של ישראל, מן הדין קרייה צור לבבי וחלקי אלהים לעולם), וכן כאן מה שכתוב וייטב לבו, פירושו שהטיב להקב"ה, ובגין דברפת מזונא חביבא קמי קדשא פריה הוא ולפי שברכת המזון חביבה לפני הקב"ה, לכן פל מאן דבריה על שבועא כל מי שמברך על השובע, אוטיב וחדוי לאתר אחרא הוא מטיב ומשמח למקום אחר שהוא הקב"ה הנקרא לבן של ישראל, והיינו השכינה, וסימניה סעודתי דשבת והסימן שלך הוא סעודות שבת שהוא מזון גשמי, דאתר אחרא אתהני מההיא שבועא וחדוי שמקום אחר שהיא

בְּשַׁבַּת אִיהוּ רְזָא אַחְרָא, בְּמִזוּנָא מְמַשׁ, וּבַהֲהוּא חֲדוּה דְּמִזוּנָא דְּמַצוּה דְּשַׁבַּת, וּבְכֹלֵא אֲשַׁתְּכַח כְּלִילָא מְעִילָא וְתַתָּא, וְרְזָא דָא (דְּה"א כ"ט י"ד) כִּי מְמַךְ הַפֵּל וּמִדְּרָךְ נִתְּנוּ לָךְ, וְדַאי בְּהִנְאוּתִיהָ דָא, וּבַהֲהוּא חֲדוּה דְּמִזוּנָא דְּמַצוּה דְּשַׁבַּת, כְּמָה דְּאוּקְמוּהָ.

מֵאן דְּמִבְרַךְ לְקַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מְגוּ שְׁבַעָא, בְּעֵי לְכוּוּנָא לְבִיהּ וּלְשׁוּאָה רְעוּתִיהָ בְּחֲדוּהָ, וְלֹא יִשְׁתַּכַּח עֲצִיב, אֲלֵא דִיבְרַךְ בְּחֲדוּהָ בְּרְזָא דָא, וְלִישׁוּי רְעוּתִיהָ, דְּהָא אִיהוּ יְהִיב הַשְׁתָּא לְאַחְרָא בְּחֲדוּהָ בְּעִינָא טְבָא, וּכְמָה דְּאִיהוּ מְבַרַךְ בְּחֲדוּהָ וּבְעִינָא טְבָא, הֵכִי יְהִיבִין לִיהּ בְּחֲדוּהָ וּבְעִינָא טְבָא, וּבְגִין כֶּךָ לֹא יִשְׁתַּכַּח עֲצִיב כְּלָל, אֲלֵא בְּחֲדוּהָ, וּבְמַלְיִן דְּאוּרִייתָא, וְיִשׁוּי לְבִיהּ וּרְעוּתִיהָ לְמִיָּהב בְּרַכָּה דָא בְּרְזָא דְּאַצְטְרִיךְ.

רְזָא הֵכָא, אַרְבַּע רְתִיכִין שְׁלִיטִין בְּאַרְבַּע סְטְרִין וּמְשִׁירִינן, אֲתַזְנוּ מֵהֵיכֵא בְּרַכְתָּא דְּשְׁבַעָא, וּבְאִינוּן מְלִין דְּבְרוּךְ אַתָּה, אֲתַהֲנִי וְאֲתַרְבִּי וְאֲתַעֲטֵר בִּיהּ, וּמֵאן דְּמִבְרַךְ אַצְטְרִיךְ רְעוּתָא בְּחֲדוּהָ וּבְעִינָא טְבָא, וְעַל דָּא כְּתִיב (מְשִׁלִי כ"ב ט) טוֹב עֵין הוּא יְבוּרָךְ.

וְהֵכָא שְׁפִיל לְסִיפִיהָ דְּקָרָא, דְּכְתִיב כִּי נָתַן מְלַחְמוּ לְדָל, דְּאִי לֹא תִימָא הֵכִי, הָאִי קָרָא לְאוּ רִישִׁיהָ סִיפִיהָ, וְלֹא סִיפִיהָ רִישִׁיהָ, אֲלֵא טוֹב עֵין כְּמָה דְּאוּקְיָמָנָא, הוּא יְבַרַךְ וְדַאי, בְּעִינָא טְבָא בְּחֲדוּהָ,

מתוק מדבש

לו ברכות ושפע בשמחה ובעין טובה, וּבְגִין כֶּךָ לֹא יִשְׁתַּכַּח עֲצִיב כְּלָל וְעַל כֵּן לֹא יִהְיֶה בְּעַצְבוֹת כֹּלל בְּעַת סְעוּדָתוֹ אֲלֵא בְּחֲדוּהָ וּבְמַלְיִן דְּאוּרִייתָא אֵלּא בְּשִׂמְחָה וּבְדַבְרֵי תוֹרָה שִׁילְמוּד עַל הַשְּׁלַח, וְיִשׁוּי לְבִיהּ וּרְעוּתִיהָ לְמִיָּהב בְּרַכָּה דָא וְיִשִּׁים אֵת לְבוֹ וּרְצוּנוֹ לְתַת בְּרַכָּה זוֹ שֶׁל בְּרַכַּת הַמִּזוּן אֵל הַשְּׂכִינָה, בְּרְזָא דְּאַצְטְרִיךְ בְּסוּד הַזֶּה שֶׁלְּמַדְנוּ לְהַמְשִׁיךְ שְׁפַע בְּרַכּוֹת אֵל הַשְּׂכִינָה.

ואמר עוד כי רְזָא הֵכָא יש כאן סוד בענין ברכת המזון, והוא כִּי אַרְבַּע רְתִיכִין שְׁלִיטִין בְּאַרְבַּע סְטְרִין וּמְשִׁירִינן אַרְבַּע מְרַכְבוֹת הַשּׁוֹלְטוֹת בְּד' רוּחוֹת וּמַחְנוֹת שֶׁל מְלַאכֵי אֲרוֹגְמָן, אֲתַזְנוּ מֵהֵיכֵא בְּרַכְתָּא דְּשְׁבַעָא נִזְוָנִים מְבַרְכָה הֵיכֵא שְׁעַל הַשּׁוֹבַע, וּבְאִינוּן מְלִין דְּבְרוּךְ אַתָּה וּבְאֵלּוֹ הַדְּבֻרִים שֶׁל בְּרוּךְ אַתָּה שֶׁבְּבְרַכַּת הַמִּזוּן, אֲתַהֲנִי וְאֲתַרְבִּי וְאֲתַעֲטֵר בִּיהּ נִהְנֶה וּנְגַדְלַת וּמַתְעַטְרַת בְּהֵם הַשְּׂכִינָה, לְכֵן וּמֵאן דְּמִבְרַךְ וְיָמִי שֶׁמְבַרַךְ בְּרַכַּת הַמִּזוּן, אַצְטְרִיךְ רְעוּתָא בְּחֲדוּהָ וּבְעִינָא טְבָא צְרִיךְ לְהִיּוֹת רְצוּנוֹ לְבָרַךְ בְּשִׂמְחָה וּבְעֵין טוֹבָה, וְעַל דָּא כְּתִיב וְעַל זֶה כְּתוּב טוֹב עֵין הוּא יְבוּרָךְ וְאִמְרוּ חֲזוּ"ל (פְּסוּטָה ד' ל"ג), אֵל תִּקְרִי יְבוּרָךְ אֵלּא יְבַרַךְ, וְהִינֵנו שִׁיבְרַךְ לְהַקְבִּי"ה בְּעֵין טוֹבָה.

ואמר וְהֵכָא שְׁפִיל לְסִיפִיהָ דְּקָרָא וְכַאן תִּרְאֶה מֵה שְׁכַתוּב בְּסוּף הַפְּסוּק, דְּכְתִיב כִּי נָתַן מְלַחְמוּ לְדָל וְדַל רִוּמוֹ עַל הַשְּׂכִינָה כְּדִלְקָמֵן, דְּאִי לֹא תִימָא הֵכִי שְׂאֵם לֹא תֵאמַר כֵּן שְׁטוּב עֵין הוּא יְבַרַךְ נֵאמַר לְבָרַךְ בְּרַכַּת הַמִּזוּן בְּעֵין טוֹבָה, אִם כֵּן הָאִי קָרָא לְאוּ רִישִׁיהָ סִיפִיהָ פְּסוּק זֶה אֵין רֵאשׁוֹ כְּסוּפוֹ, וְלֹא סִיפִיהָ רִישִׁיהָ וְלֹא סוּפוֹ כְּרֵאשׁוֹ, כִּי מֵרֵאשׁ הַפְּסוּק מְשַׁמַּע שְׁמִי שִׁישׁ לוֹ מִדַּת טוֹב עֵין וְאִינוּ מְקַנָּא בְּחַבְרוֹ, הוּא יְבוּרָךְ אֵף עַל פִּי שֶׁלֹּא נָתַן כְּלוּם לְדָל, וּמְסוּף הַפְּסוּק מְשַׁמַּע שְׂרַק אִם נָתַן מְלַחְמוּ לְדָל אִזּוֹ יְבוּרָךְ, אֲלֵא מֵה שְׁכַתוּב טוֹב עֵין, כְּמָה דְּאוּקְיָמָנָא כְּמוֹ שִׁפְרִישְׁנוּ הוּא יְבַרַךְ וְדַאי בְּעִינָא טְבָא בְּחֲדוּהָ הוּא יְבַרַךְ בְּרַכַּת הַמִּזוּן בְּעֵין

אבל בְּשַׁבַּת אִיהוּ רְזָא אַחְרָא בְּשַׁבַּת הוּא סוּד אַחַר לְגַמְרִי, כִּי בְּמִזוּנָא מְמַשׁ וּבַהֲהוּא חֲדוּה דְּמִזוּנָא דְּמַצוּה דְּשַׁבַּת בְּמִזוּן הַגִּשְׁמִי מְמַשׁ, וּבְשִׂמְחָה הֵיכֵא שֶׁל הַמִּזוּן שֶׁל מִצּוֹת סְעוּדוֹת שַׁבַּת נִהְנִית הַשְּׂכִינָה, וּבְכֹלֵא אֲשַׁתְּכַח כְּלִילָא מְעִילָא וְתַתָּא וּבְכֹל דְּבַר נִמְצְאָת הַשְּׂכִינָה כְּלוּלָה מְלַמְעֵלָה וּמְלַמְטָה, כְּלוּמַר בְּשַׁבַּת הִיא נִהְנִית מְמִזוּן הַגִּשְׁמִי וּמְבַרְכַת הַמִּזוּן, וְרְזָא דָא וְסוּד זֶה מֵה שְׁכַתוּב כִּי מְמַךְ הַפֵּל וּמִדְּרָךְ נִתְּנוּ לָךְ, וְדַאי לְהִנְאוּתִיהָ דָא (דְּה"א כ"ט י"ד) וְדַאי זֶה נֵאמַר לְהִנְאוּת הַשְּׂכִינָה, וּבַהֲהוּא חֲדוּה דְּמִזוּנָא דְּמַצוּה דְּשַׁבַּת וּבְאוּתָהּ הַשְּׂמִחָה שֶׁבְּמִזוּן שֶׁל מִצּוֹת סְעוּדוֹת שַׁבַּת, כִּי עַל יְדֵי זֶה נִהְנִית הַשְּׂכִינָה מְלַמְעֵלָה וּמְלַמְטָה, כְּמָה דְּאוּקְמוּהָ כְּמוֹ שִׁפְרִישׁוֹ הַחֲבָרִים, וּפִירוּשׁ הַפְּסוּק הוּא, כִּי "מִמֶּךָ הַכֹּל" פִּירוּשׁ כִּי כֹל שְׁפַע הַמִּזוּן בָּא לָנוּ עַל יְדֵי הַשְּׂכִינָה, וְ"וּמִדְּרָךְ" הִינֵנו מֵמָה שְׁקַבְּלָנוּ מִיָּד, "נִתְּנוּ לָךְ" פִּירוּשׁ אֲנוּ מַחְזִירִים לָךְ בְּמָה שֶׁאֲנוּ מֵהֵנִים וּמְשַׁמְחִים אֵת הַשְּׂכִינָה עַל יְדֵי סְעוּדַת שַׁבַּת.

וכן כתב הרמב"ם, כִּי נִחַל כֹּל מֵה שְׂאוּכֵל הַאֲדָם יוֹמֵר מִן הַעוֹךְ לְקִיּוּם גּוֹפוֹ הוֹלֵךְ אֶל הַחַיּוֹנוֹסִים, אֲנִל נִשְׁמַת כֹּל מֵה שְׂהוּא אֹכֵל הוּא רִוּמוֹ, וְאֵף עַל פִּי שְׂאוּכֵל יוֹמֵר מִן הַעוֹךְ הַכֹּל נִנְלַע נְאֻמִּים. (מְק"מ ע"י"ט)

וממשיך דבריו ואמר כי מֵאן דְּמִבְרַךְ לְקַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מְגוּ שְׁבַעָא מִי שֶׁמְבַרַךְ בְּרַכַּת הַמִּזוּן לְהַקְבִּי"ה מִתּוֹךְ הַשּׁוֹבַע, בְּעֵי לְכוּוּנָא לְבִיהּ וּלְשׁוּאָה רְעוּתִיהָ בְּחֲדוּהָ צְרִיךְ לְכוּיֵן אֵת לְבוֹ וְלִשִּׁים אֵת רְצוּנוֹ לְבָרַךְ בְּשִׂמְחָה, וְלֹא יִשְׁתַּכַּח עֲצִיב וְלֹא יִהְיֶה בְּעַצְבוֹת, כִּי הַעַצְבוֹת הֵיכֵא מְצַד הַקְּלִיפָה, אֲלֵא דִיבְרַךְ בְּחֲדוּהָ בְּרְזָא דָא אֵלּא יְבַרַךְ בְּשִׂמְחָה בְּסוּד זֶה שֶׁאֲמַרְנוּ שֶׁהוּא לְשִׂמְחָה אֵת הַשְּׂכִינָה, וְלִישׁוּי רְעוּתִיהָ וְיִשִּׁים אֵת רְצוּנוֹ לְכוּיֵן זֶה הַסוּד דְּהָא אִיהוּ יְהִיב הַשְׁתָּא לְאַחְרָא בְּחֲדוּהָ בְּעִינָא טְבָא כִּי הוּא הַנוֹתֵן עֵתָה בְּרַכּוֹת לְאַחַר שֶׁהִיא הַשְּׂכִינָה בְּשִׂמְחָה בְּעֵין טוֹבָה, וּכְמָה דְּאִיהוּ מְבַרַךְ בְּחֲדוּהָ וּבְעִינָא טְבָא וְכְמוֹ שֶׁהוּא מְבַרַךְ בְּשִׂמְחָה וּבְעֵין טוֹבָה, הֵכִי יְהִיבִין לִיהּ בְּחֲדוּהָ וּבְעִינָא טְבָא כֶּךָ נִתְּנִים

וְלֹא אִיהוּ לְמַגְנָא לְבָרְכָא בְּחֻדוּהָ, דְהָא מַהֲהִיא בְּרַכְתָּא וּמַהֲהוּא חִידוּ נָתַן מְלַחְמוּ לְדָל, אֲתֵר דְאַצְטְרִיף לְאַתְזָנָא מְפָל סְטְרִין, אֲתֵר דְלִית לִיה מַגְרָמִיה פְּלוּם, אֲתֵר דְאַתְהֵנִי מְפָל סְטְרִין, וְאַתְפְּלִיל מְפָל סְטְרִין, מְלִין אֵלִין לָא אַתְמָסְרוּ אֱלָא לְחַפְיָמִין, דִּידְעִין רְזִין עֲלָאִין וְאַרְחִין דְאַוּרִיטָא.

תָּא חֲזִי, בְּעֵז טַב עֵינָא הָוָה, וְתוּקְפָא דְמַצְחָא לָא הָוָה בֵּיה לְעֵלְמָא, מַה פְּתִיב (רות ג ו) וַיָּבֵא לְשָׁפַב בְּקֶצֶה הָעֲרָמָה, רְזָא דְכְתִיב (שיר ו ג) בְּטַגְף עֲרַמַת חֲטִיִּם.

מַהֲכָא אִוְלִיפְנָא, פֶּל מָאן דְמְבַרַךְ בְּרַפְת מְזוּנָא פְּדָקָא יָאוּת, בְּחֻדוּהָ בְּרַעוּתָא דְלָפָא, פֶּד סְלִיק מַהֲאֵי עֲלָמָא, אֲתֵר אַתְתְּקֵנָא לִיה גּוּ רְזִין עֲלָאִין בְּהִיכְלִין קַדִּישִׁין.

זְפָאָה אִיהוּ בְּר נָשׁ דְנְטִיר פְּקוּדֵי דְמַאֲרִיָּה, וַיִּדַע רְזָא דִילְהוֹן, דְלִית לָן פְּקוּדָא וּפְקוּדָא בְּאוּרִיטָא דְלָא תְלִיין בֵּיה רְזִין עֲלָאִין, וְנַהוּרִין וְזִיוִין עֲלָאִין, וּבְנֵי נָשָׂא לָא יִדְעֵי וְלָא מְשַׁגְּיחִין בִּיקְרָא דְמַאֲרִיָּהוֹן, זְפָאָה חוּלְקִיהוֹן דְצַדִּיקֵי אֵינּוֹן דְמַשְׁתַּדְּלֵי בְּאוּרִיטָא, זְפָאִין אֵינּוֹן בְּעֵלְמָא דִין וּבְעֵלְמָא דְאֲתֵי.

מתוק מדבש

הוא היסוד דמלכות, עֲרַמַת חֲטִיִּם עֲרַמַת אִוְרִיטָא מַעֲרַמַת שְׂהִיא יְסוּדָה שֵׁשׁ צוּ כִּ"צ אִוְרִיטָא כַּמְסַפֵּר חֲטִיָּה, שֵׁס הַעֲלָה צַעוּ אִתְּ נִשְׁמַתוּ צְסוּד עֲלִיית מִיין נִוקְצִין. (ו"ח)

מַהֲכָא אִוְלִיפְנָא מַמַּה שְׁאֵנוּ רִואִים כַּאן מַעֲלַת בְּרַכַת הַמְזוּן אֵנוּ לְמַדִּים, כִּי פֶּל מָאן דְמְבַרַךְ בְּרַפְת מְזוּנָא פְּדָקָא יָאוּת כֹּל מִי שְׂמַבְרַךְ בְּרַכַת הַמְזוּן כְּרִאוּי, בְּחֻדוּהָ בְּרַעוּתָא דְלָפָא בְּשַׂמְחָה וּבְרַצוֹן הַלֵּב, שְׂכְרוּ יִהִיָּה פֶּד סְלִיק מַהֲאֵי עֲלָמָא כְּשִׁנְפִטֵר מַזַּה הָעוֹלָם, אֲתֵר אַתְתְּקֵנָא לִיה גּוּ רְזִין עֲלָאִין מְקוּם יִהִיָּה מוּכָן לוֹ בְּתוֹךְ סוּדוֹת הָעֲלִיוֹנִים (שְׁהֵס סוּד הַיְסוּד לְאַנָּא וְהַיְסוּד דְזוּ"א), בְּהִיכְלִין קַדִּישִׁין וּבְהִיכְלוֹת הַקְּדוּשִׁים (שְׁהֵס סוּד הַיְסוּד לְאַיִמָּא וְהַיְסוּד דְמַלְכוּת).

וּמְסִיק דְבַרְיוּ וְאֵמֵר זְפָאָה אִיהוּ בְּר נָשׁ דְנְטִיר פְּקוּדֵי דְמַאֲרִיָּה אֲשֵׁרֵי הָאֵדָם הַשׁוּמֵר מַצוֹת קוּנוּ, וַיִּדַע רְזָא דִילְהוֹן וַיִּוֹדַע הַסוּד שְׁלָהֵם, דְלִית לָן פְּקוּדָא וּפְקוּדָא בְּאוּרִיטָא שְׁאִין לָנוּ מַצוּה וּמַצוּה בְּתוּרָה, דְלָא תְלִיין בֵּיה רְזִין עֲלָאִין שְׁאִין תְלוּים בַּה סוּדוֹת עֲלִיוֹנִים (שֶׁל הַיְסוּדוֹת לְאוּ"א), וְנַהוּרִין וְזִיוִין עֲלָאִין וְאוּרוֹת וְזִיוִים עֲלִיוֹנִים (שֶׁל אֹרֵי הַרְאָשׁוֹן דְמַעֲשֵׂה צְלָשִׁית), וּבְנֵי נָשָׂא לָא יִדְעֵי וְלָא מְשַׁגְּיחִין בִּיקְרָא דְמַאֲרִיָּהוֹן אֲבַל בְּנֵי אָדָם אֵינֵם יוֹדְעִים וְאֵינֵם מְשַׁגְּיחִים בְּכַבּוּד קוּנֵם, זְפָאָה חוּלְקִיהוֹן דְצַדִּיקֵי אֵינּוֹן דְמַשְׁתַּדְּלֵי בְּאוּרִיטָא אֲשֵׁרֵי חֲלָקֵם שֶׁל הַצַּדִּיקִים הָעוֹסְקִים בְּתוּרָה, זְפָאִין אֵינּוֹן בְּעֵלְמָא דִין וּבְעֵלְמָא דְאֲתֵי אֲשֵׁרֵיהֶם בְּעוֹלָם הַזֶּה וּבְעוֹלָם הַבָּא. (ו"ח וּמְפַרְשִׁים)

טובה ובשמחה, ואמר וְלֹא אִיהוּ לְמַגְנָא לְבָרְכָא בְּחֻדוּהָ וְלֹא לְחֵנֵם הוּא לְבָרַךְ בְּשַׂמְחָה, אֲלֵא דְהָא מַהֲהִיא בְּרַכְתָּא וּמַהֲהוּא חִידוּ שְׂמַבְרַכָּה הִיא וּמַאוּתָה הַשַּׂמְחָה, נָתַן מְלַחְמוּ לְדָל, וְדֵל הוּא אֲתֵר דְאַצְטְרִיף לְאַתְזָנָא מְפָל סְטְרִין הַמְקוּם שְׂצִרִךְ לְהִיּוֹת נִזוּן מְכַל הַשְּׂשָׁה קְצוּוֹת, לְפִי שְׁהוּא אֲתֵר דְלִית לִיה מַגְרָמִיה פְּלוּם מְקוּם שְׁאִין לוֹ מַעֲצָמוּ כְלוּם, וְהֵיִינוּ הַשְּׂכִינָה שְׁאִין לָהּ כְלוּם אֲלֵא מַה שְׂמַקְצַל מוּ"א, וְלֹכֵן הִיא נִקְרֵאת לֵל, אֲתֵר דְאַתְהֵנִי מְפָל סְטְרִין וְהוּא הַמְקוּם שְׁנַהֲנָה מְכַל הַשְּׂשָׁה קְצוּוֹת הַמְשַׁפִּיעִים בַּה, וְאַתְפְּלִיל מְפָל סְטְרִין וּנְכַלְלַת מְכַל הַקְצוּוֹת, וּמְסִיק דְבַרְיוּ וְאֵמֵר מְלִין אֵלִין לָא אַתְמָסְרוּ אֱלָא לְחַפְיָמִין אֲלוֹ הַדְּבַרִים לָא נִמְסְרוּ לְדַעַת אֲלֵא לְחַכְמִים, דִּידְעִין רְזִין עֲלָאִין וְאַרְחִין דְאַוּרִיטָא שִׁיּוּדַעִים סוּדוֹת עֲלִיוֹנִים וּדְרַכֵי הַתּוּרָה, (הֵנֶּה אֲלוֹ הַד' לְשׁוּוֹת, אֲתֵר דְאַצְטְרִיךְ וְכו', הֵס כְּנַגַד הַד' מוּמִין שְׁהַמְלָכוֹת מַקְצַלַת עַל יַד ד' צְרָכוֹת שֶׁל צְרַכַת הַמְזוּן שְׂמַנְצִיכִים צִימוֹת הַחוּל, וְכוּנַת הַמַּשְׁכַּת הַמוּמִין צַחוּל הוּא לְכוּין צַד"ל אִוְרִיטָא שֶׁל מְלוּי הַמְלוּי שֶׁל הַשֵּׁס אֲדִנִּי, כְּמַצוּרָא צַשְׁעֵר הַמְנֹת סוּף פְּרַשַׁת עֵקֶב, וְלֹכֵן הִיא נִקְרֵאת ד"ל). (מק"מ ו"ח וּמְפַרְשִׁים)

תָּא חֲזִי בְּעֵז טַב עֵינָא הָוָה בַּא וּרְאָה בְּעֵז טוֹב עֵין הִיא, וְתוּקְפָא דְמַצְחָא לָא הָוָה בֵּיה לְעֵלְמָא וְעוּזוֹת מַצַּח לָא הִיא בּוֹ עוֹלָם, לֹכֵן עֲלִיו נִאֵמֵר טוֹב עֵין הוּא יְבַרַךְ, וְהִיא מְבַרַךְ בְּרַכַת הַמְזוּן בְּשַׂמְחָה וּבְטוֹב עֵין, מַה פְּתִיב וַיֹּאכַל וַיִּשַׂת וַיִּטַּע לָנוּ וַיָּבֵא לְשָׁפַב בְּקֶצֶה הָעֲרָמָה פִּירוּשׁ שְׁהַעֲלָה אִתְּ נִשְׁמַתוּ צְסוּד פְּקוּדוֹן צִיטוּד דְמַלְכוּת, צְסוּד צִיךְ אֲפִקוּד רֹחִי, עַל יַדֵי בְּרַכַת הַמְזוּן צַשְׂמַחָה, רְזָא דְכְתִיב וְהוּא הַסוּד מַה שְׂכַתוּב בְּטַגְף

ויקהל יום רביעי

מעלת וסגולת הקטרת

תָּא חֲזִי מַה פְּתִיב, (במדבר י"א) קח את המחתה ותן עליה אש מעל המזבח ושים קטרת, מאי טעמא, פי יצא הקצף מלפני יהו"ה החל הנגף, דהא לית תבירו לההוא סטרא בר קטרת, דלית לך מלה חביבא קמי קדשא בריך הוא פקטרת, וקיימא לבטלא חרשין ומלין בישין מביתא, ריחא ועשנא דקטרת דעבדי בני נשא, בההוא עובדא איהו מבטל, פל שפן קטרת.

מלה דא גזרה קיימא קמי קדשא בריך הוא, דכל מאן דאסתפל וקרי בכל יומא עובדא דקטרת, ישתיב מפל מלין בישין וחרשין דעלמא, ומפל פגעין בישין, ומרהורא בישא, ומדינא בישא ומותנא, ולא יתזק פל ההוא יומא, דלא יכיל סטרא אחרא לשלטא עליה, ואצטריף דיכוון ביה.

אמר רבי שמעון, אי בני נשא הוו ידעי פמה עלאה איהו עובדא דקטרת קמי קדשא בריך הוא, הוו נטלי פל מלה ומלה מניה, והוו סלקי לה עטרה על רישיהו פכתרא דדהבא, ומאן דאשתדל ביה, בעי לאסתפלא בעובדא דקטרת, ואי יכוון ביה בכל יומא, אית ליה חולקא בהאי עלמא ובעלמא דאתי, ויסתלק מותנא מניה ומעלמא, וישתיב מפל דינין דהאי עלמא, מסטרין בישין, ומדינא דגיהנם, ומדינא דמלכו אחרא, בההוא קטרת.

מתוק מדבש

וקרי בכל יומא עובדא דקטרת שכל מי שמתכוון בשכלו וקורא בכל יום את מעשה הקטרת, ישתיב מפל מלין בישין, וחרשין דעלמא ינצל מכל דברים רעים וכשפים שבעולם, ומפל פגעין בישין, ומרהורא בישא, ומדינא בישא ומותנא ומכל פגעים רעים ומרהורים רעים ומדין רע ומדבר ומגפה, ולא יתזק פל ההוא יומא ולא יזק כל היום ההוא, דלא יכיל סטרא אחרא לשלטא עליה שאין הסטרא אחרא יכול לשלוט עליו, ואצטריף דיכוון ביה וצריך האדם שיכוין בה.

אמר רבי שמעון להחבריא, אי בני נשא הוו ידעי פמה עלאה איהו עובדא דקטרת קמי קדשא בריך הוא אם בני אדם היו יודעים עד כמה חשובה היא מעשה הקטרת לפני הקב"ה, הוו נטלי פל מלה ומלה מניה היו לוקחים כל תיבה ותיבה ממנה, והוו סלקי לה עטרה על רישיהו פכתרא דדהבא והיו מעלין אותה להיות עטרה על ראשם ככתר של זהב, ומאן דאשתדל ביה ומי שעוסק בפרשת הקטרת, בעי לאסתפלא בעובדא דקטרת צריך להתכוון בשכלו במעשה הקטרת, ואי יכוון ביה בכל יומא ואם יכוין באמירתו כל יום, אית ליה חולקא בהאי עלמא ובעלמא דאתי יש לו חלק בעולם הזה ובעולם הבא, ויסתלק מותנא מניה ומעלמא ויסתלק הדבר והמגפה ממנו ומכל העולם, וישתיב מפל דינין דהאי עלמא וינצל מכל הדינים של עולם הזה, מסטרין בישין ומדינא דגיהנם ומדינא דמלכו אחרא, בההוא קטרת כל זה נעשה על ידי הקטרת.

"מאמר מעלת וסגולת הקטרת" ומבואר בו כי הקטרת היא חביבה לפני הקב"ה מכל. וסגולתה לבטל את כוחות הסטרא אחרא ובכללם את הכשפים. ומי שאומר את פרשת הקטרת בכונה ינצל מכל פגעים רעים, ולא יזק כל אותו היום, ויש לו חלק בעולם הזה ובעולם הבא. ומבאר רשב"י שצריך לדקדק בכל מלה ומלה בקריאתה. ומוסיף ומבאר כי הכהן היה רואה בעלית העשן את התקונים והאורות שפעלו יחוד בהקטרה. ומסיק כי הקטרת היתה מכפרת על כל הפגמים שנעשו על ידי היצר הרע והסטרא אחרא. (מקור המאמר בזהר פרשת ויקהל דף ריח ע"ב - ריט ע"א, בבאוריניו כרך ח עמ' תעב-תעד)

תָּא חֲזִי מַה פְּתִיב בא וראה מה שכתוב, שאמר משה לאהרן קח את המחתה ותן עליה אש מעל המזבח ושים קטרת, מאי טעמא למה צוה להביא קטרת, פי יצא הקצף מלפני יהו"ה החל הנגף, דהא לית תבירו לההוא סטרא בר קטרת כי אין שבירה לסטרא אחרא אלא על ידי הקטרת, דלית לך מלה חביבא קמי קדשא בריך הוא פקטרת כי אין לך דבר חביב לפני הקב"ה כקטרת, וקיימא לבטלא חרשין ומלין בישין מביתא ועומדת לבטל הכשפים ודברים רעים מן הבית, אפילו ריחא ועשנא דקטרת דעבדי בני נשא הריח ועשן הקטרת שעושים בני אדם גם כן מבטל כשפים, ואמר הרי קל וחומר בההוא עובדא איהו מבטל מה במעשה שבני אדם עושים הוא מבטל את הכשפים, פל שפן קטרת שהקטירו בבית המקדש שבודאי היה מבטל את כל כחות הסטרא אחרא.

ואמר רבי שמעון מלה דא גזרה קיימא קמי קדשא בריך הוא דבר זה ברית כרותה לפני הקב"ה, דכל מאן דאסתפל

כִּד הָיָה סֵלִיק תְּנַנָּא בְּעַמּוּדָא, פְּהֵנָּא הָוָה חָמִי אַתּוּוֹן דְּרִזָּא דְשָׁמְא קְדִישָׁא פְּרַחִין בְּאֹיֶרָא, וְסֵלְקִי לְעֵילָא בְּהֵוּא עַמּוּדָא, לְבִתֵּר פְּמָה רְתִיכִין קְדִישִׁין סְחָרִין לִיה מְפֹל סְטָרִין, עַד דְּסֵלִיק בְּנֵהִירוּ וְחֻדְוָה, וְחֻדֵי לְמֵאן דְּחֻדֵי, וְקָשֶׁר קְשָׁרִין לְעֵילָא וְתַתָּא לְיַחְדָּא פְּלָא, וְהָא אֻקְיָמְנָא, וְדָא מְכַפֵּר עַל יַצֵּר הָרַע, וְעַל עֲבוּדָה זָרָה דְּאִיהוּ סְטָרָא אַחְרָא, וְהָא אֻקְמוּהָ.

מתוק מדבש

לְמֵאן דְּחֻדֵי וּשְׁמֵי הֵוּ (הַצְרוּרִים שְׁנַתְּנֵרוּ וְעֵלוּ עַל יַדִּי הַקְטָרֵת) מִשְׁמַחִים אֶת מִי שְׂרָאוּי לְשִׂמְחָה וְהֵינּוּ אֶת הַשְּׂכִינָה, וּמְגוּדֵל הַשְּׁמַחָה וְקָשֶׁר קְשָׁרִין לְעֵילָא הִיָּה מְקָשֶׁר קְשָׁרֵי הַיַּחּוּד לְמַעְלָה זְלוּ"ס, וְתַתָּא וּלְמַטָּה זְלוּ"ן, לְיַחְדָּא פְּלָא לִיַּחַד אֶת כָּל הַפְּרָצוּפִים, וְהָא אֻקְיָמְנָא וְהָרִי כִבֵּר בִּיאָרְנוּ עֲנִין זֶה, וּמְסִיק בְּדַבְרֵיו וְאָמַר כִּי וְדָא מְכַפֵּר עַל יַצֵּר הָרַע וְעַל עֲבוּדָה זָרָה דְּאִיהוּ סְטָרָא אַחְרָא הַקְטָרֵת הִיָּתָה מְכַפֵּרֵת עַל כָּל הַפְּגָמִים שְׁנַפְגְּמוּ עַל יַדִּי הַיַּצֵּר הָרַע וְעַל יַדִּי עֲבוּדָה זָרָה שֶׁהוּא הַסְטָרָא אַחְרָא, וְהָא אֻקְמוּהָ וּכְבֵר בִּיאָרוּהוּ הַחֲבָרִים. (רמ"ק וּמְק"מ וְדַמ"א)

וְאָמַר עוֹד רַבִּי שְׁמַעוֹן כִּד הָיָה סֵלִיק תְּנַנָּא בְּעַמּוּדָא כִּשְׁהִיָּה עוֹלָה הָעֵשֶׁן בְּעַמּוּד שֶׁל מַעְלָה עֵשֶׁן פְּהֵנָּא הָוָה חָמִי אַתּוּוֹן דְּרִזָּא דְשָׁמְא קְדִישָׁא הִכְהֵן הִיָּה רוּאָה אוֹתִיוֹת שֶׁל סוּד שֶׁם הַקְדוּשׁ הַיּוֹי"ה, פְּרַחִין בְּאֹיֶרָא שֶׁהִיוּ פּוֹרְחוֹת בְּאֹיֶר וּבֻקְעִים אֶת הָאוֹיִרִים לְפָנֵי הַקְטָרֵת, וְסֵלְקִי לְעֵילָא בְּהֵוּא עַמּוּדָא וְעֵלוּ לְמַעְלָה בְּאוֹתוֹ עַמּוּד הָעֵשֶׁן, (וְהֵינּוּ סוּד הַצְרוּרִים שְׁעֵלוּ נְעִלִיית הַקְטָרֵת) לְבִתֵּר וְאַחַר כֵּךְ רֵאָה הִכְהֵן, כִּי פְּמָה רְתִיכִין קְדִישִׁין סְחָרִין לִיה מְפֹל סְטָרִין כִּמָּה מְרַכְבוֹת קְדוּשׁוֹת הַשּׁוֹלְטוֹת בְּאֹיֶר הָעוֹלָם הֵיוּ מְסַבְּבוֹת אֶת עַמּוּד הָעֵשֶׁן מְכַל הַצְדִּידִים, עַד דְּסֵלִיק בְּנֵהִירוּ וְחֻדְוָה עַד שְׁעֵלָה לְמַעְלָה בְּהָאָרָה וּשְׁמַחָה, (וְהֵינּוּ שְׁעֵלוּ הַצְרוּרִים מְעוֹלָס הָעֵשֶׁה לִיִּצְרָה וּמִשְׁס לְעוֹלָס הַנְּרִיָּאָה וּמִשְׁס לְעוֹלָס הַאֲזִילוֹת), וְחֻדֵי

ויקהל יום חמישי

הקטרת גדולה מתפלה

תָּא חֲזִי מַה פְּתִיב, מְזַבַּח מְקַטֵּר קְטָרֶת, פִּיּוֹן דְּכְתִיב מְזַבַּח, אַמְאֵי אַקְרִי מְקַטֵּר קְטָרֶת, אֶלְא בְּגִין דְּנִטְלִי מֵהָאֵי אֶתֶר לְאַקְטָרָא, כְּמַה דְּעֵבַד אֶהְרֹן.

תּוּ, מְזַבַּח אַצְטְרִיף לְאַקְטָרָא, וְלְקַדְשָׁא לִיּה בְּהֵהוּא קְטָרֶת, וְעַל דָּא מְקַטֵּר קְטָרֶת.

תּוּ מְקַטֵּר קְטָרֶת, כְּתַרְגוּמוֹ לְאַקְטָרָא קְטָרֶת, דְּהָא אָסִיר לְאַקְטָרָא בְּאַתֵּר אַחְרָא קְטָרֶת, בְּר מִמְחַתָּה דִּיּוֹם הַכַּפּוּרִים.

תָּא חֲזִי, הָאֵי מֵאֵן דְּדִינָא רְדִיף אַבְתְּרִיָּה, אַצְטְרִיף לְהָאֵי קְטָרֶת, וְלְאַתְבָּא קִמֵּי מְאֲרִיָּה, דְּהָא סִיּוּעָא אִיְהוּ לְאַסְתְּלָקָא דִּינִין מְנִיָּה, וּבְהָאֵי וְדָאֵי מְסַתְּלָקִין מְנִיָּה, אִי הוּא רְגִיל בְּהָאֵי, לְאַדְכָּרָא תְּרִין זְמַנִּין בְּיּוֹמָא בְּצַפְרָא וּבְרַמְשָׁא, דְּכְתִיב (שְׁמוֹת ל ז) קְטָרֶת סַמִּים בְּבִקְרָא בְּבִקְרָא, וּכְתִיב (שִׁם פְּסוּק ח) בֵּין הָעֲרֵבִים יִקְטִירְנָהּ, וְדָא אִיְהוּ קִיּוּמָא דְּעֵלְמָא תְּדִיר, דְּכְתִיב (שִׁם) קְטָרֶת תְּמִיד לְפָנֵי יְהוָה לְדוֹרוֹתֵיכֶם, וְדָאֵי הוּא קִיּוּמָא דְּעֵלְמָא לְתַתָּא, וְקִיּוּמָא דְּעֵלְמָא לְעִילָא.

מתוק מדבש

(עלוהי) קְטָרֶת פִּירוּשׁ שְׁתַּעֲשֶׂה מְזַבַּח לְהַקְטִיר עֲלֵיו קְטָרֶת, וּבֵא לְהוֹרוֹת דְּהָא אָסִיר לְאַקְטָרָא בְּאַתֵּר אַחְרָא קְטָרֶת כִּי אֲסוּר לְהַקְטִיר קְטָרֶת בְּמִקְוֵם אַחַר חוּץ מִמְזַבַּח הַפְּנִימִי, בְּר מִמְחַתָּה דִּיּוֹם הַכַּפּוּרִים חוּץ מִמְחַתָּה שְׂכַהֵן הַגְּדוֹל הִיּה מְקַטֵּר בּוּ בֵּין בְּדֵי הָאֲרוֹן בְּיוֹם הַכַּפּוּרִים, וּמְקַטֵּר קְטָרֶת הוּא שִׁם דְּבַר, כְּלוּמַר מְקוּם הַקְטָרֶת הַקְטוּרֶת.

תָּא חֲזִי בֵּא וְרָאָה, הָאֵי מֵאֵן דְּדִינָא רְדִיף אַבְתְּרִיָּה זֶה הָאֲדָם שְׁהַדִּין רוּדְף אַחֲרֵיו, אַצְטְרִיף לְהָאֵי קְטָרֶת הוּא צְרִיךְ לְאִמִּירַת מַעֲשֵׂה הַקְטָרֶת, וְלְאַתְבָּא קִמֵּי מְאֲרִיָּה וְתַחֲלִילָה צְרִיךְ לְשׁוּב בְּתַשׁוּבָה לְפָנֵי קוֹנֵנוּ, דְּהָא סִיּוּעָא אִיְהוּ לְאַסְתְּלָקָא דִּינִין מְנִיָּה אִז הַקְטָרֶת הִיא סִיּוּעַ שִׁיטְלָקוּ הַדִּינִים מִמֶּנּוּ, וּבְהָאֵי וְדָאֵי מְסַתְּלָקִין מְנִיָּה וּבִזְהָ וְדָאֵי מְסַתְּלָקִים הַדִּינִים מִמֶּנּוּ, אִי הוּא רְגִיל בְּהָאֵי לְאַדְכָּרָא תְּרִין זְמַנִּין בְּיּוֹמָא בְּצַפְרָא וּבְרַמְשָׁא אִם הוּא רְגִיל בִּזְהָ לְהַזְכִּיר אֵת מַעֲשֵׂה הַקְטָרֶת שְׁתֵּי פַעֲמִים בְּיוֹם בְּבִקְרָא וּבְעֵרֶב, דְּכְתִיב קְטָרֶת סַמִּים בְּבִקְרָא בְּבִקְרָא, וּכְתִיב בֵּין הָעֲרֵבִים יִקְטִירְנָהּ הִרִי שְׁהַקְטִירוּ אֵת הַקְטָרֶת בְּבִקְרָא וּבְעֵרֶב, כְּמוֹ כֵּן צְרִיךְ לְקַרְוֵא פִּרְשַׁת הַקְטָרֶת בְּבִקְרָא וּבְעֵרֶב, וְדָא אִיְהוּ קִיּוּמָא דְּעֵלְמָא תְּדִיר וְזֶהוּ קִיּוּם הָעוֹלָם תְּמִיד, דְּכְתִיב קְטָרֶת תְּמִיד לְפָנֵי יְהוָה לְדוֹרוֹתֵיכֶם פִּירוּשׁ אֲפִילוּ בְּזִמָּן שְׁאִין מְקַדֵּשׁ וְאִין מְזַבַּח, עִם כָּל זֶה בְּכָל דּוֹר וְדוֹר יַעֲלֶה לְרַצּוֹן קְרִיאַת פִּרְשַׁת הַקְטָרֶת לְפָנֵי ה', וְדָאֵי הוּא קִיּוּמָא דְּעֵלְמָא לְתַתָּא וְדָאֵי הוּא קִיּוּם הָעוֹלָם לְמַטָּה, וְקִיּוּמָא דְּעֵלְמָא לְעִילָא וְגַם הַקִּיּוּם שֶׁל הָעוֹלָם לְמַעְלָה, וְלִכְּן עָשָׂה הַקְב"ה חֲסֵד זֶה לְבִנֵּי אָדָם מִפְּנֵי שֶׁהוּא צוֹרֵךְ לְקִיּוּם הָעוֹלָמוֹת, וְזֶהוּ הַבְּטַחָה שֶׁהַבְּטִיחַ הַקְב"ה לְיִשְׂרָאֵל, שֶׁאֲפִילוּ בְּזִמָּן שְׁאִין מְקַדֵּשׁ וְאִין מְזַבַּח, עִם כָּל זֶה קְרִיאַת פִּרְשַׁת הַקְטָרֶת בְּכּוֹנֵה עוֹלָה לּוֹ כְּאִילוּ הַקְטִיר קְטָרֶת בְּבֵית הַמִּקְדָּשׁ.

"מאמר הקטרת גדולה מתפלה" ומבואר בו כמה טעמים שנקרא המזבח "מזבח הקטרת". ומבאר כי מי שהדינים רודפים אחריו צריך להיות זהיר באמירת הקטרת, ואם יקדים תשובה לפני האמירה, יזכה לשלם את הדין מעליו. וכן ראוי בכל מקום וקהל לומר את פרשת הקטרת. ומבאר עוד כי מעלת הקטרת גדול מן התפלה כי היא מעבירה את הדין וגם גורמת יחוד, ועל כן צריך להקדימה לתפלה.

(מקור המאמר בזהר פרשת ויקהל דף ר"ט ע"א, בבואורינו כרך ח עמ' תעו-תעט)

תָּא חֲזִי מַה פְּתִיב בֵּא וְרָאָה מַה שְׂכַתּוּב מְזַבַּח מְקַטֵּר קְטָרֶת וְשׁוֹאֵל פִּיּוֹן דְּכְתִיב מְזַבַּח שְׁאֲמַרְנוּ לְמַעְלָה שְׁנִקְרָא כֵּן עַל שִׁם שְׁנַעֲקַד עֲלֵיו הַסְטְרָא אַחְרָא, אִם כֵּן אַמְאֵי אַקְרִי מְקַטֵּר קְטָרֶת לְמַה נִּקְרָא מְקַטֵּר קְטָרֶת, שְׁמַשְׁמַע שֶׁהַמְזַבַּח מְקַטֵּר הַקְטָרֶת, אִם בְּשִׁבִיל שְׁעֲלֵיו מְקַטֵּרִין הַקְטָרֶת, הִיּה לּוֹ לֹמַר מְזַבַּח לְהַקְטִיר קְטָרֶת, וּמִתְרַץ אֶלְא בְּגִין דְּנִטְלִי מֵהָאֵי אֶתֶר לְאַתְקָרָא (ס"ג ז"ט) אִלָּא לְפִי שְׁלַחְחוּ כַח מִהַקְטָרֶת לְקַשׁוּר וְלֵאסוּר אֵת הַשְּׁטֵן וְאֵת מְלֶאךְ הַמוֹת שְׁלֵא יוּכַל עוֹד לְהַשְׁטִין וְלְקַטְרֵג וְלֵהמִית, כְּמַה דְּעֵבַד אֶהְרֹן כְּמוֹ שְׁעָשָׂה אֶהְרֹן, שְׁעַם הַקְטָרֶת כִּפַּת וְקַשֶּׁר אֵת מְלֶאךְ הַמוֹת וְעֲצַר אֵת הַמַּגְפָּה, לִכְּן נִקְרָא "מְקַטֵּר" שֶׁהִיא לְשׁוֹן קְשִׁירָה בְּלִשׁוֹן תְּרַגּוּם,

תּוּ עוֹד טַעַם שְׁנִקְרָא מְזַבַּח מְקַטֵּר קְטָרֶת, כִּי מְזַבַּח אַצְטְרִיף לְאַקְטָרָא וְלְקַדְשָׁא לִיּה בְּהֵהוּא קְטָרֶת לְפִי שְׁאֵת הַמְזַבַּח שֶׁהוּא סוּד הַמַּלְכוּת, הִיּוּ צְרִיכִים לְקַשְׁרָה וְלְקַדְשָׁה וְלִיחַדָּה עִם ז"א עַל יְדֵי הַקְטָרֶת, וְעַל דָּא מְקַטֵּר קְטָרֶת עַל כֵּן הִיּה נִקְרָא מְקַטֵּר קְטָרֶת, עַל שִׁם הַקְשֶׁר וְהַיְחוּד.

תּוּ עוֹד טַעַם שְׁנִקְרָא מְזַבַּח מְקַטֵּר קְטָרֶת, כְּתַרְגוּמוֹ לְאַקְטָרָא

בְּהֵיחֻא אֲתֵר דְּלֵא אֲדַפֵּר בְּכָל יוֹמָא עוֹבְדָא דְקִטְרָת, דִּינִין דְּלַעֲלִיא שְׂרִיין בִּיה, וּמוֹתְנִין סְגִיאוּ בִּיה, וְעַמִּין אַחֲרֵינִין שְׁלִטִין עֲלֵיה, בְּגִין דְּכְתִיב קִטְרָת תְּמִיד לְפָנֵי יְהוָה, תְּמִיד אִיהוּ קְיִימָא לְפָנֵי יְהוָה, יִתִּיר מִכָּל פּוֹלְחָנִין אַחֲרֵינִין, חֲבִיבָא אִיהוּ עוֹבְדָא דְקִטְרָת, דְּהוּא יְקִיר וְחֲבִיב קָמִי קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, יִתִּיר מִכָּל פּוֹלְחָנִין וְרַעוּתִין דְּעֻלְמָא.

וְאַף עַל גַּב דְּצֻלוֹתָא אִיהִי מְעַלְיָא מִכָּלָּא, עוֹבְדָא דְקִטְרָת הוּא יְקִיר וְחֲבִיב קָמִי קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. תָּא חֲזִי, מַה בֵּין צֻלוֹתָא לְעוֹבְדָא דְקִטְרָת, צֻלוֹתָא אֲתִקְיִנוּ לָהּ בְּאַתֵּר דְּקִרְבָּנִין דְּהוּוּ עֲבָדֵי יִשְׂרָאֵל, וְכָל אִינוּן קִרְבָּנִין דְּהוּוּ עֲבָדִין יִשְׂרָאֵל, לָאוּ אִינוּן חֲשִׁיבִין פְּקֻטְרָת. וְתוּ מַה בֵּין הָאֵי לְהָאֵי, אֲלֵא צֻלוֹתָא אִיהוּ תְּקוּנָא לְאַתְקִנָּא מַה דְּאַצְטְרִיךְ, קִטְרָת עֲבִיד יִתִּיר, מִתְקִין, וְקָשִׁיר קְשָׁרִין, וְעֲבִיד נְהִירוּ יִתִּיר מִכָּלָּא, וְהָאֵי אִיהוּ דְּאַעֲבֵר זוּהֵמָא, וְאִידְפֵי מִשְׁפָּנָא, וְכָלָּא אֲתִנְהִיר וְאַתְתְּקִין, וְאַתְקָשֵׁר פְּחָדָא.

וְעַל דָּא פְּעִינָן לְאַקְדָּמָא עוֹבְדָא דְקִטְרָת לְצֻלוֹתָא בְּכָל יוֹמָא וְיוֹמָא, לְאַעֲבֵרָא זוּהֵמָא מְעַלְמָא, דְּאִיהוּ תְּקוּנָא דְכָלָּא בְּכָל יוֹמָא וְיוֹמָא, פְּגוּוּנָא דְּהֵהוּא קִרְבָּנָא חֲבִיבָא דְּאַתְרַעֲי בִּיה קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.

מַה פְּתִיב בְּמִשְׁהָ, (שם פסוק לד) וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה, קַח לָךְ סָמִים נְטָף וְגו', אַף עַל גַּב דְּאוּקְמוּהָ, אֲבָל מֵאֵי שְׁנָא בְּעוֹבְדָא דָּא יִתִּיר מִכָּל מַה דְּאָמַר לִיה, אֲלֵא קַח לָךְ, לְהִנְאַתְךָ וּלְתוֹעֲלַתְךָ, בְּגִין דְּכַד אֲתַתָּא אֲתַדְפָּאת, הִנְאוּתָא דְּבַעֲלָהּ אִיהוּ, וְרָזָא דָּא קַח לָךְ סָמִים, לְאַעֲבֵרָא זוּהֵמָא, לְאַתְקָדְשָׁא אֲתַתָּא בְּבַעֲלָהּ, זַפְּאָה חוּלְקִיָּה דְּמִשְׁהָ.

מתוק מדבש

החיצוניים במלכות, (ה"ג ד"ט) וְאֵי דְכִי מִשְׁפָּנָא וְאִם נִטְהַר הַמִּשְׁכָּן שֶׁהוּא הַמַּלְכוּת, אִז כָּלָּא אֲתִנְהִיר וְאַתְתְּקִין כָּל הַסְפִירוֹת מֵאִירוֹת וְנִתְקַנּוּת, וְאַתְקָשֵׁר פְּחָדָא וְנִקְשֵׁר הַכֹּל יַחַד בְּסוּד הַיְחוּד, כִּי אִי אִפְשָׁר לִיַּחַד שׁוּם יַחַד אִם לֹא נִטְהַר תַּחֲלִילָה הַפְּגָם וְהַזוּהָמָא מִלְמַעְלָה. וְעַל דָּא פְּעִינָן לְאַקְדָּמָא עוֹבְדָא דְקִטְרָת לְצֻלוֹתָא בְּכָל יוֹמָא וְיוֹמָא וְעַל כֵּן צְרִיכִים לְהַקְדִּים אֲמִירַת מַעֲשֵׂה הַקִּטְרָת לְפָנֵי הַתְּפִלָּה בְּכָל יוֹם וְיוֹם, לְאַעֲבֵרָא זוּהֵמָא מְעַלְמָא כְּדִי לְהַעֲבִיר אֶת הַזוּהָמָא מִן הָעוֹלָם, דְּאִיהוּ תְּקוּנָא דְכָלָּא בְּכָל יוֹמָא וְיוֹמָא שֶׁהוּא תִּיקוּן כָּל הַדְּבָרִים בְּכָל יוֹם וְיוֹם, פְּגוּוּנָא דְּהֵהוּא קִרְבָּנָא חֲבִיבָא דְּאַתְרַעֲי בִּיה קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא כְּעִין הַקְּרִבָּן שֶׁהִיא חֲבִיב לְפָנֵי הַקַּב"ה וְרַצָּה בּוֹ, אֲבָל רַק אַחַר שֶׁהִקְדִּימוּ תַּחֲלִילָה אֶת הַקִּטְרָת הַקִּטְרָת.

ואמר עוד כי בְּהֵיחֻא אֲתֵר דְּלֵא אֲדַפֵּר בְּכָל יוֹמָא עוֹבְדָא דְקִטְרָת בְּמַקּוֹם הַהוּא שְׁלֵא מְזַכִּירִים בְּכָל יוֹם מַעֲשֵׂה הַקִּטְרָת, דִּינִין דְּלַעֲלִיא שְׂרִיין בִּיה הַדְּיָנִים שְׁלֵמַעֲלָה שׁוֹרִים בּוֹ, וּמוֹתְנִין סְגִיִּין בִּיה (ה"ג ד"ט) וּמִיתוֹת וּמַגְפּוֹת רַבּוֹת יֵשׁ בּוֹ, וְעַמִּין אַחֲרֵינִין שְׁלִטִין עֲלֵיה וְאוּמוֹת אַחֲרוֹת שׁוֹלְטוֹת עֲלֵיו, בְּגִין דְּכְתִיב קִטְרָת תְּמִיד לְפָנֵי יְהוָה שְׁפִירוּשׁוּ תְּמִיד אִיהוּ קְיִימָא לְפָנֵי יְהוָה יִתִּיר מִכָּל פּוֹלְחָנִין אַחֲרֵינִין תְּמִיד הִיא עוֹמַדַת לְפָנֵי הַקַּב"ה יוֹתֵר מִכָּל עֲבוּדוֹת אַחֲרוֹת, כִּי חֲבִיבָא אִיהוּ עוֹבְדָא דְקִטְרָת חֲבִיבָה הִיא מַעֲשֵׂה הַקִּטְרָת, דְּהוּא יְקִיר וְחֲבִיב קָמִי קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא שֶׁהִיא יְקָרָה וְחֲבִיבָה לְפָנֵי הַקַּב"ה יִתִּיר מִכָּל פּוֹלְחָנִין וְרַעוּתִין דְּעֻלְמָא יוֹתֵר מִכָּל הַעֲבוּדוֹת וְרַצוֹנוֹת הַטּוֹבוֹת שְׁבַע עוֹלָם.

מַה פְּתִיב בְּמִשְׁהָ, וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה קַח לָךְ סָמִים נְטָף וְגו', אַף עַל גַּב דְּאוּקְמוּהָ אַף עַל פִּי שְׁכַבְר פִּירוּשׁוּ בּוֹ חֲזוּ"ל (נִמְס' יוֹמָא דְף ג ע"ג, שְׂרַצִּי יֵאֵשִׁיָּה סוּנֵר) כִּי מַה שְׁכַתּוֹב קַח לָךְ, פִּירוּשׁ קַח מִשְׁלָךְ, אֲבָל עֵתָה נִפְרַשׁ בּוּזָה הָאוֹפֵן, כִּי מֵאֵי שְׁנָא בְּעוֹבְדָא דָּא יִתִּיר מִכָּל מַה דְּאָמַר לִיה מַה הַטַּעַם שְׁבַמַּעֲשֵׂה הַקִּטְרָת אִמַּר לוֹ "קַח לָךְ", יוֹתֵר מִכָּל שְׂאֵר הַדְּבָרִים שְׁאִמַּר לוֹ הַקַּב"ה, שְׁלֵא נִאֲמַר בְּהֵם הַלְשׁוֹן קַח לָךְ, אֲלֵא לְכֵן אִמַּר לוֹ קַח לָךְ דְּהֵינּוּ לְהִנְאַתְךָ וּלְתוֹעֲלַתְךָ וְהִנְנָא הִיא בְּגִין דְּכַד אֲתַתָּא אֲתַדְפָּאת, הִנְאוּתָא דְּבַעֲלָהּ אִיהוּ לְפִי שְׁכַשְׂאָה נִטְהַר הִיא הִנְאִתּוּ שֶׁל בַּעֲלָהּ, וּמִשְׁהָ הִיא בְּחִינַת בַּעֲלָה דְּמִטְרוּנִיתָא, וְהִיא הִיתָה צְרִיכָה לְהִטְהַר מְזוּהָמַת אַחֲזִיזוֹת הַחֲצִיזוּנִים, וְרָזָא דָּא קַח לָךְ סָמִים וְהוּוּ הַסּוּד שֶׁל קַח לָךְ סָמִים, לְאַעֲבֵרָא זוּהֵמָא לְאַתְקָדְשָׁא אֲתַתָּא בְּבַעֲלָהּ כְּדִי לְהַעֲבִיר אֶת הַזוּהָמָא, וְאַחַר כֵּן יְכוּלָה הָאִשָּׁה שֶׁהִיא הַמַּלְכוּת לְהַתְקַדֵּשׁ וּלְהִתְיַחַד עִם בַּעֲלָהּ ז"א, אִשָּׁר מִשְׁהָ הִיא מְרַכְבָּה אֵלָיו, לְכֵן זַפְּאָה חוּלְקִיָּה דְּמִשְׁהָ אִשְׁרֵי חֲלָקוּ שֶׁל מִשְׁהָ שְׁאִמַּר לוֹ הַקַּב"ה קַח לָךְ.

ואמר עוד וְאַף עַל גַּב דְּצֻלוֹתָא אִיהִי מְעַלְיָא מִכָּלָּא וְאַף עַל פִּי שֶׁהַתְּפִלָּה הִיא מַעֲוֵלָה וְחַשׁוּבָה יוֹתֵר מִכָּל שְׂאֵר הַמַּצּוֹת, עִם כָּל זֶה עוֹבְדָא דְקִטְרָת הוּא יְקִיר וְחֲבִיב קָמִי קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲמִירַת פִּרְשַׁת הַקִּטְרָת הִיא חֲבִיבָה וְיְקָרָה יוֹתֵר לְפָנֵי הַקַּב"ה. וּמִפְרַשׁ דְּבָרָיו וְאוֹמַר תָּא חֲזִי מַה בֵּין צֻלוֹתָא לְעוֹבְדָא דְקִטְרָת בָּא וְרָאָה מַה הִפְרַשׁ בֵּין תְּפִלָּה לְמַעֲשֵׂה הַקִּטְרָת, צֻלוֹתָא אֲתִקְיִנוּ לָהּ בְּאַתֵּר דְּקִרְבָּנִין דְּהוּוּ עֲבָדֵי יִשְׂרָאֵל אֶת הַתְּפִלָּה תִּיקְנוּ אוֹתָהּ חֲכָמִים בְּמַקּוֹם קִרְבָּנוֹת הַתְּמִידִים שֶׁהִיוּ עוֹשִׂים יִשְׂרָאֵל בְּמַקְדָּשׁ (כְּמִנְאוּר נִמְס' נִרְכּוֹת דְף כו ע"ג), וְכָל אִינוּן קִרְבָּנִין דְּהוּוּ עֲבָדִין יִשְׂרָאֵל לָאוּ אִינוּן חֲשִׁיבִין פְּקֻטְרָת וְכָל אוֹתָם הַקִּרְבָּנוֹת שֶׁהִיוּ עוֹשִׂים יִשְׂרָאֵל אִינֵם חֲשׁוּבִים כְּקִטְרָת. וְתוּ מַה בֵּין הָאֵי לְהָאֵי וְעוֹד מַה הִפְרַשׁ בֵּין זֶה לְזֶה, אֲלֵא צֻלוֹתָא אִיהוּ תְּקוּנָא לְאַתְקִנָּא מַה דְּאַצְטְרִיךְ אֲלֵא תְּפִלָּה הִיא תִּיקוּן לְתַקֵּן עַל יְדֵי מַה שְׁצָרִיךְ לְתַקֵּן, דְּהֵינּוּ לְקַשֵּׁט אֶת הַשְּׂכִינָה וְלְהַכִּינָה אֶל הַיְחוּד, אֲבָל קִטְרָת עֲבִיד יִתִּיר קִטְרָת עוֹשֵׂה יוֹתֵר מִהַתְּפִלָּה, כִּי מִתְקִין וְקָשִׁיר קְשָׁרִין הִיא מִמַּשׁ מִתְקַנֵּת וּמִקְשֶׁרֶת קִשְׁרֵי הַסְפִירוֹת, וְעֲבִיד נְהִירוּ יִתִּיר מִכָּלָּא וְעוֹשֵׂה הָאֵרָה יוֹתֵר מִכָּל הַדְּבָרִים, וְהָאֵי אִיהוּ דְּאַעֲבֵר זוּהֵמָא וְזוּ הִיא שְׁתַּחֲלִילָה מַעֲבַרְתָּ אֶת הַזוּהָמָא וְהַפְּגָם הַגּוֹרְמִים לְאַחֲזִיזוֹת

ויקהל יום ששי

טעם לקיום מצות זווג רק בליל שבת

תָּא חֲזִי, פְּתִיב שֵׁשֶׁת יָמִים תַּעֲבֹד וְעָשִׂיתָ כָּל מְלָאכְתְּךָ, וַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי שַׁבַּת לַיהוָה אֱלֹהֶיךָ וְגו', כָּל מְלָאכְתְּךָ בְּאִינוֹן שִׁיתָא יוֹמֵי עֲבִידְתִּיהוּ דְּבְנֵי נָשָׂא, וּבְגִין הָאֵי מְלָה לָא מְזַדְּוֹגֵי חֲבַרְיָא בְּרַ בְּזַמְנָא דְּלָא יִשְׁתַּפַּח מְעַבְדְּתִיהוּ דְּבְנֵי נָשָׂא, אֲלָא עֲבִידְתִּיהּ דְּקַדְשָׁא בְּרִיף הוּא, וּמְאֵי עֲבִידְתִּיהּ, זְווגָא דְּמִטְרוֹנִיתָא, לְאַפְקָא נְשַׁמְתִּין קְדִישִׁין לְעֵלְמָא, וּבְגִין כֶּף בְּהַאי לִילְיָא חֲבַרְיָא מִתְקַדְשֵׁי בְּקַדוּשָׁה דְּמֵאֲרִיהוֹן וּמְכוּוֹנֵי לְבִייהוּ, וְנִפְקֵי בְּנֵי מְעֵלֵי בְּנִין קְדִישִׁין דְּלָא סְטָאן לִימִינָא וְלִשְׁמָאלָא, בְּנִין דְּמִלְפָּא וּמִטְרוֹנִיתָא, וְעַל אֲלִין פְּתִיב (דברים י"א) בְּנִים אַתֶּם לַיהוָה אֱלֹהֵיכֶם, לַיהוָה אֱלֹהֵיכֶם וְדָא, בְּגִין דְּאֲלִין אֶקְרוּן בְּנִין דִּילֵיהּ, בְּנִין לְמִלְפָּא וּלְמִטְרוֹנִיתָא.

וְהָא דְּעַתִּייהוּ דְּחֲבַרְיָא דִּידְעִין רְזָא דָּא, בְּדָא מְתַדְבְּקֵן, וּבְגִין כֶּף אֶקְרוּן בְּנִין לְקַדְשָׁא בְּרִיף הוּא.

מתוק מדבש

מתחברים החברים אלא בזמן שלא נמצא מעשיהם של בני אדם, והיינו בשבת שאז אסורה עשיית המלאכה לבני אדם, אֲלָא עֲבִידְתִּיהּ דְּקַדְשָׁא בְּרִיף הוּא אלא אז הוא מעשיו של הקב"ה, וּמְאֵי עֲבִידְתִּיהּ וּמְהוּ מְעֵשִׂיו שֶׁל הַקַּב"ה הֵלֵא כִּבְר הַשְּׁלִיִם אֵת הַבְּרִיאָה וּמֵה מְעֵשֶׂה נִשְׂאָר שֶׁהוּא עוֹשֶׂה, וּמֵה גַם בְּיוֹם הַשַּׁבַּת שֶׁהוּא יוֹם שְׁבִיתָהּ, וְאִמְר זְווגָא דְּמִטְרוֹנִיתָא הַיְחוד עִם הַשְּׁכִינָה, לְאַפְקָא נְשַׁמְתִּין קְדִישִׁין לְעֵלְמָא כְּדִי לְהוֹצִיא עַל יְדֵי הַיְחוד נִשְׁמוֹת קְדוּשׁוֹת וְחֲדוּשׁוֹת לְעוֹלָם, וּבְגִין כֶּף בְּהַאי לִילְיָא חֲבַרְיָא מִתְקַדְשֵׁי בְּקַדוּשָׁה דְּמֵאֲרִיהוֹן וּמְכוּוֹנֵי לְבִייהוּ וּבִשְׁבִיל זֶה בְּלִיל שַׁבַּת הַחֲבָרִים מִתְקַדְשִׁים בְּקַדוּשַׁת קוֹנֵם וּמְכוּוֹנִים אֵת לְבָם, וְנִפְקֵי בְּנֵי מְעֵלֵי וְיוֹצֵאִים מֵהֶם בְּנִים טוֹבִים שְׁאִין בְּהֶם חֶלֶק רַע, בְּנִין קְדִישִׁין דְּלָא סְטָאן לִימִינָא וְלִשְׁמָאלָא בְּנִים קְדוּשִׁים שְׁאִינֵם סוֹטִים מִן הַתּוֹרָה לִימִין וּלְשִׁמָּאל, בְּנִין דְּמִלְפָּא וּמִטְרוֹנִיתָא וְנִקְרָאִים בְּנִים שֶׁל הַמֶּלֶךְ ב"ה וְשֶׁל הַשְּׁכִינָה, וְעַל אֲלִין שְׁנוּלְדוּ מִיְחוד לִיל שַׁבַּת פְּתִיב בְּנִים אַתֶּם לַיהוָה אֱלֹהֵיכֶם, לַיהוָה אֱלֹהֵיכֶם וְדָאֵי דְּהִינּוּ בְּגִין דְּאֲלִין אֶקְרוּן בְּנִין דִּילֵיהּ לְפִי שְׁאֵלוּ נִקְרָאִים הַבְּנִים שְׁלוֹ, בְּנִין לְמִלְפָּא וּלְמִטְרוֹנִיתָא בְּנִים שֶׁל הַמֶּלֶךְ וְהַמְּלָכָה, שְׁנִשְׁמַתֵם יֵלְאוּ מִיְחוד וּז"ן דְּאֲזִילוֹת.

וְהָא דְּעַתִּייהוּ דְּחֲבַרְיָא דִּידְעִין רְזָא דָּא וְהִנֵּה דַעְתֶּם שֶׁל הַחֲבָרִים הַיּוֹדְעִים סוּד זֶה, בְּדָא מְתַדְבְּקֵן בּוֹהֵם מִתְדַבְּקִים בַּעַת יְחודֵם הִינּוּ בְּהַקְב"ה, וּבְגִין כֶּף אֶקְרוּן בְּנִין לְקַדְשָׁא בְּרִיף הוּא וּבִשְׁבִיל זֶה הַבְּנִים הַיּוֹצֵאִים מְזוּוג לִיל שַׁבַּת נִקְרָאִים בְּנִים שֶׁל הַקַּב"ה.

"מאמר טעם לקיום מצות זווג רק בליל שבת" ומבואר בו שבששת ימי החול הם ימי המעשה ובהם נעשים מלאכת בני אדם, אבל ביום השבת אסורים בני אדם במלאכה, כי אז העשייה היא רק של הקב"ה להוציא נשמות חדשות וקדושות לעולם, לכן התלמידים חכמים מונעים עצמם מזווג בששת הימים, ומקיימים את המצוה רק בליל שבת, ובוה ממשיכים נשמות קדושות לעולם.

(מקור המאמר בוהר פרשת יתרו דף פט ע"א-ב, בבאוריניו כרך ו עמ' רסג-רסה)

כדי להצין מאמר הנא נקדים מה שכתוב הרמ"ק והרא"ג, כי בששת ימי החול היא שליטת מלאך מט"ט, ומה שנפעל אז היא עשייה גשמיית, והיינו ועשיית כל מלאכתך, פירוש מה שהוא מלאכתך ולא מלאכת שמים, לכן זווג של ימות החול אין הקב"ה משתתף בו, כי הוא מנד מלאך מט"ט השולט בששת ימי החול הנקרא ענד השכינה העודד ועושה מלאכה בששת ימי החול, והיינו תעבוד צסוד הענד, לכן הולד הולד מזווג של ימות החול נמשך עליו נשמה מסטרא דענד ונקרא צנחינת ענד, והוא צסוד עץ הדעת טוב ורע, והיינו טוב מנד מט"ט ורע מנד הס"מ, לכן היצר הרע מתדבק בצאתו הולד. אמנם ויום השביעי שבת ליהו"ה אלהי"ך פירוש לזווג קצ"ה ושכינתיה שנקראים יהו"ה אלהי"ך, ואז אין עס מעשה גשמי אלא הכל רוחני, שהקצ"ה מחדש נשמות חדשות מיחוד העליון ואותם הנוולדים מזווג ליל שבת זוכים לנשמה חדשה ואין היצר הרע שולט בהם.

תָּא חֲזִי, פְּתִיב שֵׁשֶׁת יָמִים תַּעֲבֹד וְעָשִׂיתָ כָּל מְלָאכְתְּךָ וַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי שַׁבַּת לַיהוָה אֱלֹהֶיךָ וְגו' מה שכתוב כָּל מְלָאכְתְּךָ פִּירוּשׁוֹ בְּאִינוֹן שִׁיתָא יוֹמֵי עֲבִידְתִּיהוּ דְּבְנֵי נָשָׂא בֵּאלוּ שֵׁשֶׁת יָמֵי הַחֹל הוּא מְעֵשִׂיהֶם וּפְעוּלָתָם שֶׁל בְּנֵי אָדָם מִלְּד מִלְּאֶךְ מִטְ"ט, וּבְגִין הָאֵי מְלָה לָא מְזַדְּוֹגֵי חֲבַרְיָא בְּרַ בְּזַמְנָא דְּלָא יִשְׁתַּפַּח מְעַבְדְּתִיהוּ דְּבְנֵי נָשָׂא וּבִשְׁבִיל דְּבַר זֶה לָא

פקודי יום ראשון

משא ומתן באמונה

אֵלֶּה פְּקוּדֵי הַמִּשְׁפָּן מִשְׁפַּן הָעֵדוּת אֲשֶׁר פָּקַד עַל פִּי מֹשֶׁה וְגו', רַבִּי יִיסָא אָמַר, פִּינּוֹן דְּעֵבְדוּ כָּל חַפְימִיָּא יַת מִשְׁפָּנָא, אֲצִטְרִיף לְמַהְדַּר חוֹשְׁבָנָא מִכָּל אֵינּוֹן עֵבִידֵן דְּאֲתַעְבִּידוּ בֵּיהּ, מְאִי טַעְמָא, בְּגִין דְּכָל חוֹשְׁבַן וְחוֹשְׁבַן פִּד הֵהוּ אֲתַעְבִּיד חוֹשְׁבָנָא, הָכִי אֲתַקֵּיִם הֵהוּא עֵבִידָא, וְאֲתַקֵּיִם בְּאַתְרֵיהּ.

וְיִשְׂרָאֵל פְּלָהוּ כְּמָה דְּאֲתַרְעוּ בְּמָה דְּנִדְיָבוּ בְּקַדְמִיתָא, הָכִי נָמִי אֲתַרְעוּ בְּהֵהוּא חוֹשְׁבָנָא, וְכִדִּין אֲתַקֵּיִם כָּל עֵבִידָא בְּהֵהוּא רְעוּתָא, וְעַל דָּא אֲצִטְרִיף הָכָא חוֹשְׁבָנָא, בְּגִין דְּבַהֲאִי אֲתַקֵּיִם עֵבִידָא.

אֵלֶּה כְּתִיב, וְלֹא כְּתִיב וְאֵלֶּה, אֵלֶּה דָּא אִיהוּ חוֹשְׁבָנָא דְּפָסִיל כָּל חוֹשְׁבָנִין דְּעֵלְמָא, וְדָא אֲתַקֵּיִם יִתִּיר מִפְּלָהוּ, דְּבַהֲאִי אֲתַקֵּיִם מִשְׁפָּנָא, וְלֹא בְּאַחְרָא.

פְּתַח וְאָמַר, (ישעיה לג ו) וְהָיָה אֱמוּנַת עַתְדָּא חֶסֶן יְשׁוּעוֹת חֲכָמַת וְדַעַת יִרְאַת יְהוָה הִיא אוֹצְרוֹ, הִיא קְרָא אוֹקְמוּהָ חֲבַרְיָא, אֲבָל הָא תְּנִינָן, כָּל בַּר נָשׁ דְּאֲתַעְסַק בְּאוּרִייתָא בְּהֵאִי עֵלְמָא, וְזָכִי לְמַקְבַּע עַתְדָּא

מתוק מדבש

כששמעו הזכרת הכלים שעשו מנדבתם ושמחו, על ידי זה נתעורר טוב נדבת לבם עם החשבון, ובזה היו ממשיכים על הכלים כח השכינה ורוח החיוני, וכדין אתקיים כל עבידא ביהוה רעותא ואז על ידי רצון נדבת לבם נתקיימה כל העבודה ההיא, ועל דא אצטריף הכא חושבנא ועל כן היה צריך כאן במשכן לעשות חשבון, בגין דבִּהֲאִי אֲתַקֵּיִם עֵבִידָא לפי שבזה החשבון נתקיימה העבודה.

ועל כן אֵלֶּה פקודי המשכן כְּתִיב בלא ו', שמורה שפוסל את הראשונות, וְלֹא כְּתִיב וְאֵלֶּה עם ו' שאז היה משמע שמוסיף על הראשונות, אֵלֶּה לכן כתוב אלה בלא ו' להורות כי דָּא אִיהוּ חוֹשְׁבָנָא דְּפָסִיל כָּל חוֹשְׁבָנִין דְּעֵלְמָא זהו חשבון הפוסל את כל החשבונות שבעולם שכולם הם הפכיים ממש מזה, כי שאר חשבונות גורמים סילוק הברכה, וחשבון זה גרם המשכת הברכה ורוח אלהי הטהור והקדוש, וְדָא אֲתַקֵּיִם יִתִּיר מִפְּלָהוּ וזה החשבון נתקיים יותר מכל החשבונות שבעולם, דְּבַהֲאִי אֲתַקֵּיִם מִשְׁפָּנָא וְלֹא בְּאַחְרָא כי בזה החשבון נתקיים המשכן ולא בחשבון אחר.

פירוש הפסוק המובא להלן, והיה אמונת עתיך והיה שכרך מה שהאמנת בהקב"ה בעתים שעברו עליך, חסן ישועות ועל מה שצפית לישועתו בחוזק, חכמת ודעת יראת ה' ועל מה שעסקת בחכמה ודעת ויראת ה', היא אוצרו יהיה שכרך שיפתח לך הקב"ה את אוצרו הטוב. (רש"י)

פְּתַח רַבִּי יִיסָא לְלִרְוֵשׁ צַמְתֵּי תוֹרָה, וְאָמַר וְהִתְחִיל לְפַרֵשׁ מֵה שְׁכַמּוֹ וְהִנֵּה אֱמוּנַת עַתְדָּא חֶסֶן יְשׁוּעוֹת חֲכָמַת וְדַעַת יִרְאַת יְהוָה הִיא אוֹצְרוֹ, הִיא קְרָא אוֹקְמוּהָ חֲבַרְיָא פְּסוּק זֶה כִּזְרָא חֲזַרְיָא (נמס' שנת דף לא סוע"א), אֲבָל עַתָּה נִצְאָר צוּה הַלּוֹסֵן, הָא תְּנִינָן כֵּן בַּר נָשׁ דְּאֲתַעְסַק בְּאוּרִייתָא בְּהֵאִי עֵלְמָא הִי לְמַדְנוּ שְׁכַל אֲדַם שְׁעוֹסַק צַמּוּרָה צַעוּלָם זֶה, וְזָכִי

"מאמר משא ומתן באמונה" ומבואר בו כי אחר נדבת המשכן, כשנעשו הכלים, עשו חשבון מתרומת הנדבנים, והכריזו על כל כלי מאיזה נדבה ניתן. ומבאר כי בזה המשיכו את כח השכינה על הנדבה, והוא הפך החשבון הגשמי בעניני העולם שאם אינו לצורך הנה הוא גורם להמעוט ברכה, כי אין הברכה שורה אלא בדבר הסמוי מן העין. ומכאן נמשך לכאור כי בעניני משא ומתן שבין אדם לחברו צריך לעשות חשבון ולהוכיח את נאמנותו, ולומר זאת מהשכינה הקדושה שמקבלת שפע מלמעלה, ומוציאה לחלק את השפע בחשבון, להורות על נאמנותה לתחתונים. ומסיק שלכן נקראת השכינה "אמונה".

(מקור המאמר בוהר פרשת פקודי דף רכג ע"א, בבאוריניו כרך ט עמ' לב-לה)

אֵלֶּה פְּקוּדֵי הַמִּשְׁפָּן מִשְׁפַּן הָעֵדוּת אֲשֶׁר פָּקַד עַל פִּי מֹשֶׁה וְגו' כדי להבין פסוק זה, רַבִּי יִיסָא אָמַר הַקִּדִּים וְאָמַר, כִּי פִּינּוֹן דְּעֵבְדוּ כָּל חַפְימִיָּא יַת מִשְׁפָּנָא כִּיוֹן שְׁכַל הַחֲכָמִים עֲשׂוּ אֶת הַמִּשְׁכָּן, אֲצִטְרִיף לְמַהְדַּר חוֹשְׁבָנָא מִכָּל אֵינּוֹן עֵבִידֵן דְּאֲתַעְבִּידוּ בֵּיהּ הִיא צִרִיךְ לַחְזוֹר וּלְעֲשׂוֹת חֲשָׁבוֹן מִכָּל אוֹתָם הָעֲבוּדוֹת שֶׁנַּעֲשׂוּ בוֹ, מְאִי טַעְמָא מַה טַעַם הַדְּבַר, וְאָמַר בְּגִין דְּכָל חוֹשְׁבַן וְחוֹשְׁבַן פִּד הֵהוּא אֲתַעְבִּיד חוֹשְׁבָנָא לְפִי שְׁכַל חֲשָׁבוֹן וְחֲשָׁבוֹן כִּשְׁהִיא נַעֲשָׂה הַחֲשָׁבוֹן, הָכִי אֲתַקֵּיִם הֵהוּא עֵבִידָא וְאֲתַקֵּיִם בְּאַתְרֵיהּ כִּךְ הִיתָה מִתְקַיֶּימַת אוֹתָהּ הָעֲבוּדָה וְנִתְקַיֶּימָה בְּמַקּוּמָהּ, כִּי כִשְׁעֲשׂוּ אֶת הַחֲשָׁבוֹן וְהָיוּ אוֹמְרִים מִנְדַבָּה פְּלוּנִית נַעֲשָׂה מִמֶּנָּה כְּלִי פְּלוּנִי וּפְלוּנִי, אִזּוּ רוּחַ חַיּוּנִי עֲלִיּוֹן הִיא יוֹרֵד וּמִתְלַבֵּשׁ בְּאוֹתָם הַכִּלִּים, וְעַל יְדֵי זֶה הִיא לְהֵם קִיּוּם.

וְיִשְׂרָאֵל פְּלָהוּ כְּמָה דְּאֲתַרְעוּ בְּמָה דְּנִדְיָבוּ בְּקַדְמִיתָא וְכִל יִשְׂרָאֵל כְּמוֹ שְׁהִיא לְרַצוֹנָם בְּמָה שֶׁהִתְנַדְּבוּ בַתְּחִילָה, וְנִדְבַתָּם גִּרְמָה לְהַמְשִׁיךְ אֶת הַשְּׁכִינָה וְכַחוּתִיהָ לְמַטָּה, הָכִי נָמִי אֲתַרְעוּ בְּהֵהוּא חוֹשְׁבָנָא כְּמוֹ כֵּן הִיא רַצוֹנָם בַּחֲשָׁבוֹן הֵהוּא, כִּי

לָהּ, אֲצִטְרִיף בְּאֻמוֹנָהּ, דְרַעוּתָא דִילִיָּה יִתְפּוּיִן לְקִדְשָׁא בְרִיף הוּא, יִתְפּוּיִן לְשֵׁם שָׁמַיִם, בְּגִין דְאֻמוֹנָהּ לְהָכִי אֲתַפְּוּן. חֶסֶן יִשׁוּעוֹת, לְאֲכַלְלָא רַחֲמֵי בְדִינָא.

חֲכָמַת וְדַעַת, דְתַרִּין אֵלִין שָׂרָאן דָּא עַל דָּא, דָּא טְמִיר וְגַנִּיז, לְאֲשַׁרְאָה דָּא עַל דָּא. יִרְאֵת יְהוּ"ה הִיא אוּצְרוֹ, אוּצְרוֹ דְכָל אֵלִין, בְּגִין דְהָאֵי יִרְאֵת יְהוּ"ה נְקִיט כָּל אֵינּוֹן נַחְלִין, וְאִיהִי אֲתַעְבִּידַת אוּצְרֵי לְכַלְהוֹ, וְכַד נְפַקִּין מִנָּה כָּל אֵינּוֹן גְּנִיזִין, כְּלָהוּ אֲפִיק לִין בְּחוּשְׁפָנָא.

מְנַלְן, דְכְּתִיב (שיר ז ה) עֵינַיִךְ בְּרַכּוֹת בְּחֻשְׁבוֹן, בְּחֻשְׁבוֹן וְדָאֵי עֲבִיד, וְאֲפִיק אֵינּוֹן בְּרַכּוֹת מִיָּם, וְאֲשַׁגַּח לְאֲפַקָּא כָּלָא בְּחוּשְׁפָנָא, וְעַל דָּא אֲקָרִי אֻמוֹנָהּ, וּבְכָלָא אֲקָרִי אֻמוֹנָהּ, וְהָא אוּקְיָמָנָא.

וּמָה אֵי הָכָא אֲצִטְרִיף לְאֲחֻזָּה מְהִימְנוּתָא, לְשָׂאָר מְלֵי דְעֵלְמָא עַל אַחַת כְּמָה וְכְמָה, וְעַל דָּא קִדְשָׁא בְרִיף הוּא, הָוָה אוֹדַע לְהוּ לְכָל יִשְׂרָאֵל רְזָא דְמְהִימְנוּתָא דִילְהוּ בְּכָל מָה דְעֲבָדוּ, וְכָלָא אֲתַמַּר.

מתוק מדבש

ישראל, או בְּיָהוּ אֲפִיק לִין בְּחוּשְׁפָנָא אֵת כּוֹלֵם הִיא מוֹלִיאָה צַחֲצוֹן, וְנִאֲמַנּוּתָה הִיא כִּי הִיא קְצֵלָה אֵת כֹּל הַשְּׁפַעוֹת צֹלָה מִסַּפֵּר, כִּי אֵין מִסַּפֵּר לַמַּעֲלָה, וְהִיא מוֹלִיאָתֶם צַחֲצוֹן כְּדִי לְהַרְאוֹת נִאֲמַנּוּתָה לְמַחֲמוֹנִים שְׁהוֹלִיאָה וְנִתְנָה לְהַס כֹּל מָה שְׁקַצֵּלָה מִלְמַעְלָה. מְנַלְן מִנִּין לְנו דְצַר זֶה, וְאִמַר דְכְּתִיב עֵינַיִךְ מִן עֵינֵי שַׁכְלָךְ לְהַצִּין, כִּי בְּרַכּוֹת בְּחֻשְׁבוֹן דְהֵינּוּ בְּחֻשְׁבוֹן וְדָאֵי עֲבִיד כִּי וְדָאֵי צַחֲצוֹן עֲשֵׂתָה, וְאֲפִיק אֵינּוֹן בְּרַכּוֹת מִיָּם וְהוֹלִיאָה לְאוֹתֵם צַחֲצוֹן מִימֵי הַשְּׁפַע שְׁקַצֵּלָה מִלְמַעְלָה, וְאֲשַׁגַּח לְאֲפַקָּא בְּיָהוּ בְּחוּשְׁפָנָא וְהִיא מוֹלִיאָה לְהוֹלִיאָה אֵת כּוֹלֵם צַחֲצוֹן, וְעַל דָּא אֲקָרִי אֻמוֹנָהּ לְכֹן נִקְרָאֵת הַמַּלְכוּת אֻמוֹנָהּ, לְפִי שְׁמוֹלִיאָה הַכֹּל צַחֲצוֹן, לְפַרְסֵם שַׁכְלָה מָה שְׁקַצֵּלָה הִיא מִשְׁפַּעַת לְמַטָּה, וּבְכָלָא אֲקָרִי אֻמוֹנָהּ וְהָא אוּקְיָמָנָא וְכָל דְצַר הִיא נִקְרָאֵת אֻמוֹנָהּ כְּמוֹ שְׂצִירָנוּ, כְּגוֹן שְׁהִיא נִאֲמַנַת צַפְקִדוֹן הַנְּשַׁמּוֹת שְׁנַפְקָדוֹת אֲלֵלָה צִלִּילָה וּמַחֲזֵרַת אוֹתָן לְמִקּוּמָן צַבְקָה.

וּמִסִּיק דְצַרֵּי וְאִמַר וּמָה אֵי הָכָא אֲצִטְרִיף לְאֲחֻזָּה מְהִימְנוּתָא וְמָה אֵם כֹּאן צַחֲצוֹן הִיא צַחֲצוֹן לְהַרְאוֹת אֵת נִאֲמַנּוּתָה, לְשָׂאָר מְלֵי דְעֵלְמָא עַל אַחַת כְּמָה וְכְמָה לְשָׂאָר דְצַרֵּי הַעוֹלָם שְׂצִין אֲדָם לְחַצְרוֹ עַל אַחַת כְּמָה וְכְמָה שְׂצִין הַאֲחַד לְצַר נִאֲמַנּוּתוֹ כְּנִגְדַת חַצְרוֹ, וְעַל דָּא קִדְשָׁא בְרִיף הוּא הָוָה אוֹדַע לְהוּ לְכָל יִשְׂרָאֵל דְהִיא מְהִימְנוּתָא דִילְהוּ בְּכָל מָה דְעֲבָדוּ וְעַל כֹּן הַקְּצֵלָה הַהוּדִיעַ לְכָל יִשְׂרָאֵל אֵת סוּד הַנִּאֲמַנּוּת שֶׁל הַאֻמוֹנִים עוֹשֵׂי מַלְאכַת הַמַּשְׁכֵּן כֹּל מָה שְׁעָשׂוּ, וּבְכָלָא אֲתַמַּר וְהִיא הַכֹּל נִאֲמַר וְנִתְצַר הַיְטָב. (רמ"ק וּמְפַרְשֵׁי)

לְמִקְבַּע עֲתִין לָהּ חוּכָה לְקַצוֹעַ לֵה עַמִּים, אֲצִטְרִיף בְּאֻמוֹנָהּ צַרִיךְ שִׁיחָה נִאֲמַנּוּת, וְהֵינּוּ דְרַעוּתָא דִילִיָּה יִתְפּוּיִן לְקִדְשָׁא בְרִיף הוּא שְׁהַרְוֹן שְׁלו יִתְכוּוִן לְהַקְצִי"ה שְׁהוּא ז"א, וְגַם יִתְפּוּיִן לְשֵׁם שָׁמַיִם לְשֵׁם תִּיקוֹן הַמַּלְכוּת הַנִּקְרָאֵת שֵׁם, שְׁמַחֲמִיד עַם שְׁמַיִם שְׁהוּא ז"א, בְּגִין דְאֻמוֹנָהּ לְהָכִי אֲתַפְּוּן לְפִי שְׁהִאֲמוֹנָהּ שְׁהִיא הַמַּלְכוּת לְכֹן נִתְכוּוֹנָה, כְּלוּמַר כִּי הִיא רוֹעִית שִׁיעֻסָּק הַאֲדָם צַחֲצוֹן לְשֵׁם שְׁמַיִם, שְׁעַל יְדֵי זֶה יִגְרוּס יַחֲוֹד ז"ו"ן. וְמָה שְׁכַתּוּב חֶסֶן יִשׁוּעוֹת חֶסֶן הוּא תּוֹקֵף הַגְּבוּרָה, וּישׁוּעוֹת הֵינּוּ חֶסֶד מִלֵּד הַיּוֹמִין, כְּמוֹ שְׁכַתּוּב הוֹשִׁיעָה יְמִינֵךְ, וְצֹלָה הַכַּתּוּב לְהוֹרוֹת לְאֲבִיבֵיךָ בְּרַחֲמֵי בְדִינָא שְׂצִין לְכֹל הַרַחֲמִים וְהַחֶסֶד צִין, צַחֲצוֹן יַחֲוֹד ז"ו"ן.

וְמָה שְׁכַתּוּב חֲכָמַת וְדַעַת לְכֹן נִקְטַת אֵלֵי מְדוּת דְתַרִּין אֵלִין שָׂרָאן דָּא עַל דָּא כִּי אֵלֵי הַשְּׁמִי סְפִירוֹת שׁוֹרוֹת ז"ו עַל ז"ו, דְהֵינּוּ דָּא טְמִיר וְגַנִּיז הַחֲכָמָה סְתוּמָה וְגַנּוּזָה צַחֲצוֹן, לְאֲשַׁרְאָה דָּא עַל דָּא כְּדִי שְׁעַל יְדֵי הַצִּינָה תַשְׁרַה הַחֲכָמָה עַל הַדַּעַת, וְתַחֲגֵלָה הַחֲכָמָה הַסְתוּמָה עַל יְדֵי הַדַּעַת, וְרַנָּה לּוּמַר שִׁילְמוּד כְּדִי לְהַשְׁפִּיעַ אֵת שְׁפַע הַחֲכָמָה לּוּז"ן עַל יְדֵי הַדַּעַת.

וְמָה שְׁכַתּוּב יִרְאֵת יְהוּ"ה הִיא אוּצְרוֹ פִירוּשׁ הַשְּׁכִינָה נִקְרָאֵת יִרְאֵת יְהוּ"ה, וְהִיא אוּצְרוֹ דְכָל אֵלִין הַאֲוֹרֵר שֶׁל כֹּל אֵלֵי הַמַּדְרַגּוֹת, בְּגִין דְהָאֵי יִרְאֵת יְהוּ"ה נְקִיט כָּל אֵינּוֹן בְּחֻשְׁבוֹן לְפִי שׁוֹ הִירְאֵת יְהוּ"ה לּוֹקַחַת כֹּל שְׁפַע הוּ"ק הַנִּקְרָאִים נַחֲלִים, וְאִיהִי אֲתַעְבִּידַת אוּצְרֵי לְכַלְהוֹ וְהִיא נַעֲשִׂית אוֹרֵר לְכוֹלֵם, וְכַד נְפַקִּין מִנָּה כָּל אֵינּוֹן גְּנִיזִין וְכַשִּׁינְאִים מִמֶּנָּה כֹּל אֵלֵי הַגְּנוּזוֹת, כְּלוּמַר כֹּאשֶׁר הִיא רוֹעִית לְהַשְׁפִּיעַם לְמַטָּה לְצַנִּי

פקודי יום שני

פעולת המלאכים להעניש ולהטיב לישראל

בְּאֲמֻצְעֵי־תֵּא דְהִיכְלָא דָּא, אֵית אַתְרָא אַחְרָא, דְּקִימָא לְעִילָא לְעִילָא, בְּאַרְבַּע פְּתַחֲיָן, לְאַרְבַּע סְטְרֵי עֲלֵמָא, וְעֶשֶׂר מְמַנָּן לְכָל פְּתַחָא וּפְתַחָא, וְחַד מְמַנָּא עֲלֵייהוּ, וְהֵאֵי כְּלִיל בְּנֵהוּרָא דְאַקְרֵי אַהֲדִיא"ל, וְהֵאֵי אִיהוּ (יחזקאל א טו) אֹפְן בְּתוּף הָאֹפְן, מְשַׁלְבָן דָּא בְּדָא.

אֲלִין אַרְבַּעִין, נְטְלֵי דִינָא מִבֵּי זְכוּתָא, לְאַלְקָאָה לְהֵאֵי נִשְׁמַתָּא דְחֻבָּתָא לְאַלְקָאָה, וְאֲלִין קְיִימֵי בְּשִׁלְהוּבֵי נוּרָא לְגַבֵּי אֵינּוֹן נִשְׁמַתִּין, וְטָאֲסִין לְכַר מְהִיכְלָא דָּא, וְאַלְקָאָן לְנִשְׁמַתָּא דָּא, וְקִימָא נְזִיפָא לְכַר כָּל אֵינּוֹן יוֹמִין דְּאַתְגְּזַרְת עֲלֵהּ, וְלֹא עֲאֵלַת לְפְרָגוּדָא.

וְאֲלִין אַרְבַּעִין, אֵינּוֹן דְּקִימִין וּמְנַזְפִין וּמְנַדִין, לְכָל אֵינּוֹן דְּאַפִּיקוּ מִפּוּמִייהוּ מְלָה דְלֹא אֲצְטְרִיכָא, וּבְתַר דָּא אֲפִיקוּ מִפּוּמִייהוּ מְלָה קְדִישָׁא מְלָה דְּאוֹרִייתָא, וּמְטַנְפֵי פּוּמִייהוּ בֵּהּ, וְאֲלִין קְיִימֵי וּמְנַדִין לוֹן, וְקִימֵי בְּהֵאֵי נְדוּיָא אַרְבַּעִין יוֹמִין, דְּלֹא אֲשַׁתְּמַע צְלוֹתְהוֹן.

וְכֵן לְכָל אֵינּוֹן דְּחָאבוּ אֵינּוֹן חוּבִין דְּבַעֲיִין לְנִזְפָא, עֲשֶׂרָה פְּרוּזִין נְפְקֵי בְּכָל יוֹמָא, וּמְכַרְזֵי בְּכָל אֵינּוֹן

מתוק מדבש

נִשְׁמַתָּא דְחֻבָּתָא לְאַלְקָאָה לְהַלְקוֹת אֵת הַנִּשְׁמָה שְׁחַטָּא בְּחַטָּא שְׁחִיבַת מְלָקוֹת, וְאֲלִין קְיִימֵי בְּשִׁלְהוּבֵי נוּרָא לְגַבֵּי אֵינּוֹן נִשְׁמַתִּין וְאֵלּוּ עוֹמְדִים בְּשִׁלְהַבַת אֵשׁ מוֹל אוֹתָם הַנִּשְׁמוֹת, וְטָאֲסִין לְכַר מְהִיכְלָא דָּא וְהַנִּשְׁמוֹת טְסוֹת לְחוּץ מִזֶּה הַהִיכָל, רִצָּה לוֹמַר כִּשְׁהַנִּשְׁמָה עוֹלָה וְנִכְנַסַת בְּהִיכָל הָרֵאשׁוֹן עוֹד קוֹדֵם טְהַרְתָּהּ, אִז מוֹצִיאִים אוֹתָהּ לְחוּץ לְדוֹנָה כְּפִי צוּרֵךְ טְהַרְתָּהּ, וְאַלְקָאָן לְנִשְׁמַתָּא דָּא וּמְלָקִים לְזוֹ הַנִּשְׁמָה, וְקִימָא נְזִיפָא לְכַר וְהַנִּשְׁמָה עוֹמְדַת נְזוּפָה בְּחוּץ, כָּל אֵינּוֹן יוֹמִין דְּאַתְגְּזַרְת עֲלֵהּ כֹּל אוֹתָם הַיָּמִים שֶׁנִּגְזְרָה עֲלֵיהֶם, וְלֹא עֲאֵלַת לְפְרָגוּדָא וְאֵינָה נִכְנַסַת אֶל מְחִיצַתָּהּ שֶׁל הַקְּבִ"ה הַנִּקְרָאת פְּרָגוּד.

וְאֲלִין אַרְבַּעִין אֵינּוֹן דְּקִימִין וּמְנַזְפִין וּמְנַדִין אֵלּוּ הָאַרְבַּעִים מְמוּנִים עוֹמְדִים וּמְנַזְפִים וּמְנַדִים, לְכָל אֵינּוֹן דְּאַפִּיקוּ מִפּוּמִייהוּ מְלָה דְלֹא אֲצְטְרִיכָא לְכָל אֵלּוּ שֶׁהוּצִיאוּ מִפִּיהֶם דְּבַר שְׂאִינוּ רְאוּי, כְּלוֹמַר שֶׁדִּבְרוּ נִבְלוֹת פֶּה וּבִזָּה פָּגְמוּ אֶת פִּיהֶם, וְגַם נִפְגְּמָה נִשְׁמַתָּא וּתְפַלְתָּם, וּבְתַר דָּא אֲפִיקוּ מִפּוּמִייהוּ מְלָה קְדִישָׁא מְלָה דְּאוֹרִייתָא וְאַחַר כֵּךְ הוּצִיאוּ מִפִּיהֶם דְּבַר קְדוּשָׁה וְדִבְרֵי תוֹרָה שְׂאִינָם מִתְקַבְּלוֹת לְפָנֵי אֲדוֹן כֹּל, וּמְטַנְפֵי פּוּמִייהוּ בֵּהּ מִפְּנֵי שֶׁהֵיוּ מְטַנְפִים פִּיהֶם בְּדִבְרֵי נִבְלָה, וְאֲלִין קְיִימֵי וּמְנַדִין לוֹן וְאֵלּוּ עוֹמְדִים וּמְנַדִים אוֹתָם, וְקִימֵי בְּהֵאֵי נְדוּיָא אַרְבַּעִין יוֹמִין דְּלֹא אֲשַׁתְּמַע צְלוֹתְהוֹן וְעוֹמְדִים בִּזָּה הַנְּדוּיָא אַרְבַּעִים יָמִים שְׂאִין תְּפַלְתָּם נִשְׁמַעַת.

וְכֵן לְכָל אֵינּוֹן דְּחָאבוּ אֵינּוֹן חוּבִין דְּבַעֲיִין לְנִזְפָא וְכֵן הֵם עוֹמְדִים לְנוֹף לְכָל אוֹתָם שְׁחַטָּאוּ בְּחַטָּאִים שְׁצִרִיכִים לְנוֹף עֲלֵיהֶם, עֲשֶׂרָה פְּרוּזִין נְפְקֵי בְּכָל יוֹמָא וּמְכַרְזֵי בְּכָל אֵינּוֹן רְקִיעִין וּבְכָל אֵינּוֹן חִילִין וּמְשַׁרְיִין עֲשֶׂרָה מְלָאכִים מְכַרְזִים יוֹצִאִים בְּכָל יוֹם, וּמְכַרְזִים בְּכָל הַרְקִיעִים הֵם, וּבְכָל

"מאמר פעולת המלאכים להעניש ולהטיב לישראל" ומבואר בו כי בעולם הבריאה, באמצע היכל השלישי הנקרא נגה, המכוון כנגד ספירת הנצח, יש היכל פנימי ובו עשרה מלאכים לכל צד. ואלו הארבעים מלאכים ממונים להלקות את הנשמות שחטאו, וכן לנדות את החוטאים ולסתום את תפלתם ארבעים יום. ומוסיף ומבאר כי אלו הארבעים ממונים נפרטים למחנות מלאכים רבים, והם נקראים "חשמלים" וכן "תא הרצים" וכשישראל שבים בתשובה בצר להם, הנה הם מקדמים בוריוות לסייע לישראל במלחמה. ומסיק כי פעולת המלאכים להלקות ולהעניש ולנדות, או לסייע בנצחון ישראל, הכל תלוי במעשיהם של ישראל.

(מקור המאמר בזהר פרשת פקודי בהיכלות דף רמט ע"ב - רנ ע"א, בבִּיאורֵינו כרך ט עמ' שנא-שנה)

בְּאֲמֻצְעֵי־תֵּא דְהִיכְלָא דָּא, אֵית אַתְרָא אַחְרָא בְּאֲמֻצְעֵי זֶה הִיכָל יֵשׁ מְקוּם אַחַר, וְהוּא כְּעִין הִיכָל בְּתוּךְ הִיכָל, דְּקִימָא לְעִילָא לְעִילָא עֲשׂוּמְד לְמַעְלָה לְמַעְלָה מְקוּשֶׁר בְּהִיכָל הַרְבִּיעִי שְׁהוּא סִיבְתוֹ, בְּאַרְבַּע פְּתַחֲיָן, לְאַרְבַּע סְטְרֵי עֲלֵמָא וִישׁ בּוֹ ד' פְּתַחִים, הַפְּתוּחִים לְד' רוּחוֹת הָעוֹלָם, וְהֵם כְּנֵגֵד ד' הַנְּהַגוֹת שֶׁל חֲגַת"ס, וְעֶשֶׂר מְמַנָּן לְכָל פְּתַחָא וּפְתַחָא וְעֶשֶׂר מְמוּנִים יֵשׁ עַל כָּל פְּתַח וּפְתַח, כִּי כַח הַנְּהַגָּה כְּלוּל מְעַשֶׂר בְּחִינוֹת, וְחַד מְמַנָּא עֲלֵייהוּ וּמְמוּנָה אַחַד יֵשׁ עֲלֵיהֶם, וְהֵאֵי כְּלִיל בְּנֵהוּרָא דְאַקְרֵי אַהֲדִיא"ל וְזֶה הַמְמוּנָה כְּלוּל בְּאוֹתוֹ הָאוּר הַנִּקְרָא אַהֲדִיא"ל, וְהֵאֵי אִיהוּ וְזֶהוּ שְׁעֵלֵי נְאֻמַּר אֹפְן בְּתוּף הָאֹפְן כִּי אַהֲדִיא"ל מְקִיף וְסוּבֵב אֵת כָּל הַמְקוּם הַזֶּה שְׁבֵאֲמֻצֵי הַהִיכָל, וְעַם כָּל זֶה מְשַׁלְבָן דָּא בְּדָא הֵם מְשׁוּלְבִים וּמְקוּשְׁרִים וְנִכְלָלִים זֶה בְּזֶה.

אֲלִין אַרְבַּעִין אֵלּוּ הָאַרְבַּעִים מְמוּנִים שְׁבַד' פְּתַחִים, נְטְלֵי דִינָא מִבֵּי זְכוּתָא הֵם מְקַבְּלִים אֶת הַדִּין מְהִיכָל הַזְכוּת שֶׁלְמַעְלָה מֵהֶם, וְהֵם שְׁלִיחִים לְקִיּוּם מַה שֶׁנִּגְזַר שָׁם, כְּגוֹן לְאַלְקָאָה לְהֵאֵי

רְקִיעֵי, וּבְכָל אֲיֻנּוֹן חִילִין וּמִשְׁרֵיין, אַזְדָּהְרוּ בְּפִלְנֵיָא דְאִיהוּ נְזִיפָא, נְזִיפָא אִיהוּ עַל חוּבָא פְלוּנֵי דְעֵבֵד, עַד דְתָב קַמֵּיהּ מְאָרִיָה, רַחֲמָנָא לִישְׁזַבְן.

כַּד תָּב מַהְהוּא חוּבָא, מִתְפַּנְפִי אֲלִין אַרְבַּעִין, וְשָׂרָאן לִיָהּ, וּכְדִין אַכְרִיזוּ עֲלֵיהּ, פְּלַנְיָא שָׂרָא נְזִיפָא, מִפְּאָן וּלְהֶלְאָה צְלוּתִיהּ עֲאֵלַת.

וְעַד לָא תָב, נְזִיף אִיהוּ לְעִילָא וְתַתָּא, וּנְטִירוּ דְמְאָרִיָה אֲתַעְדֵי מְנִיָה, וְאַפִּילוּ בְּלִילֵיָא נְשַׁמְתִּיהּ נְזִיפָא, דְסִתְמִין לָהּ פֶּל תַּרְעֵי שְׁמֵיָא וְלֹא סְלָקָא, וְדַחֲיִין לָהּ לְבָר.

הָאִי אוּפִין דְקִיָּמָא עַל אֲלִין אַרְבַּעִין, כַּד נְטִיל, מְטָא לְהַהוּא אֲתַר דְאֶקְרִי (דה"ב יב יא) תָּא הֶרְצִי"ם, וְכַד עֲאֵל, עֲאֵלוּ עֲמִיָה אֲיֻנּוֹן אַרְבַּעִין, דִּי מְמַנֵּן בְּאַרְבַּע פִּתְחִין, וְסִלְקִין פֶּל אֲיֻנּוֹן מְגִינִין דִּי דִתְבָא, וְאֲלִין אֲיֻנּוֹן מְלֶאכִין דְאֶקְרוּן חֲשַׁמְלִי"ם, וְאֲיֻנּוֹן מְגִינִין וְסִיפִין וְרוּמְחִין, דְרַהֲטֵי לְאַגְנָא עֲלֵיהּ דִּישְׂרָאֵל מִשְׁאָר עֲמִין, וְלְאַגְחָא קְרָבָא בְּהוּ, וּלְנִקְמָא לֹון פְּפּוּם שַׁעְתָּא, בְּלֹא אֲרִיכוּ.

וּבְגִין כֶּף אֶקְרִי תָּא הֶרְצִים, אֲתַר דְאֲיֻנּוֹן רְצִים רַהֲטֵי וְאוּחוּ לְאַגְחָא וּלְנִקְמָא נּוֹקְמִין, לְקַבֵּל רְצִים אַחֲרֵנִין דְרַהֲטֵי לְאַבְאָשָׂא, וְלְאַתְרַעָא מְזִלִין, לְשִׁלְטָאָה עֲלֵיהּוּ.

מתוק מדבש

הם מתפשטים לבחינות רבות ומחנות לרבבות, וְסִלְקִין פֶּל אֲיֻנּוֹן מְגִינִין דִּי דִתְבָא וּמִתְעֵלִים בְּמַעֲלָה כָל אוֹתָם מְגִינֵי הַזֶּהָב, שֶׁהֵם מְלֹאכֵי דִין וְגִבּוּרָה שֶׁהִיא סוּד הַזֶּהָב, וְאֲלִין אֲיֻנּוֹן מְלֶאכִין דְאֶקְרוּן חֲשַׁמְלִי"ם וְאֵלוּ הֵם הַמְלֹאכִים הַנִּקְרָאִים חֲשַׁמְלִי"ם, עַל שֵׁם כִּי לַפְעָמִים הֵם חֲשִׁים וְשִׁקְטִים שְׁאִין צוֹרֵךְ בְּמִלְחָמוֹת, וּלְפַעְמִים הֵם מְמַלְלִים, וּמְלַמְדִים זְכוּת עַל יִשְׂרָאֵל בְּיוֹם קָרֵב וּמִלְחָמָה, וְאֲיֻנּוֹן מְגִינִין וְסִיפִין וְרוּמְחִין וְאֵלוּ הֵם סוּד הַמְגִינִים מִצַּד הַבִּינָה, וְחֲרֻבוֹת מִצַּד הַמְלָכוֹת, וְרוּמְחִים מִצַּד הַתְּפָאֶרֶת, דְרַהֲטֵי לְאַגְנָא עֲלֵיהּוּ דִּישְׂרָאֵל מִשְׁאָר עֲמִין שְׂרָצִים לְהַגֵּן עַל יִשְׂרָאֵל מִשְׁאָר הָאוּמוֹת, וְלְאַגְחָא קְרָבָא בְּהוּ וְלַעֲשׂוֹת בְּהֵם מִלְחָמוֹת, כְּלוּמַר הֵם מְסִייעִים אֶת יִשְׂרָאֵל שִׁיְהִיו נּוֹצְחִים בְּמִלְחָמָתָם, וַיִּנְצְלוּ מֵאוֹתָם הַחֲצִיזוּנִים הַמְתַּלְבְּשִׁים בְּאוֹיְבֵיהֶם, וּלְנִקְמָא לֹון פְּפּוּם שַׁעְתָּא בְּלֹא אֲרִיכוּ וְלִנְקוּם בְּהֵם לְפִי שַׁעָה בְּלִי אֲרִיכַת זְמַן כְּלוּמַר בְּלִי שְׁהִיּוֹת, וְרַצָּה לּוֹמַר כִּי עַל יְדֵי הָעוֹנוֹת נַעֲשֶׂה מִלְחָמָה בְּיִשְׂרָאֵל, וּכְשִׁיִּשְׂרָאֵל רוֹאִים שֶׁהִגִּיעָה הַחֲרָב לְנַפְשָׁם, אִזּוֹ הֵם שְׁבִים בְּתִשׁוּבָה בְּמַהֲירוֹת, וְאִזּוֹ נַעֲשֶׂה הַצִּלָּה עַל יְדֵי אֱלוֹי הַחֲשַׁמְלִי"ם גַּם כֵּן בְּמַהֲירוֹת כְּרַגַּע בְּלֹא שׁוּם עֵיכוּב זְמַן.

וּבְגִין כֶּף אֶקְרִי תָּא הֶרְצִים וּבְשִׁבִיל זֶה נִקְרָא מְקוּם הַהוּא תֵּא הֶרְצִים, שְׁפִירוּשׁוֹ אֲתַר דְאֲיֻנּוֹן רְצִים רַהֲטֵי שֶׁהוּא הַמְקוּם שְׁאוֹתָם הַחֲשַׁמְלִי"ם מוֹכְנִים לְרוּץ, וְאוּחוּ לְאַגְחָא וּלְנִקְמָא נּוֹקְמִין וְהֵם מְמַהֲרִים לְלַחוּם וּלְנַקְוֹם נַקְמוֹת בְּאוֹיְבֵי יִשְׂרָאֵל, וְהֵם לּוֹחְמִים לְקַבֵּל רְצִים אַחֲרֵנִין דְרַהֲטֵי לְאַבְאָשָׂא כְּנֶגֶד הֶרְצִים אַחֲרֵים שֶׁל הַסְטֵרָא אַחֲרָא הֶרְצִים לְהַרְעֵי לְיִשְׂרָאֵל, כְּלוּמַר שֶׁמִּתְלַבְּשִׁים בַּחֲרָב הָאוֹיֵב לְלַחוּם כְּנֶגֶד יִשְׂרָאֵל, וְלְאַתְרַעָא מְזִלִין וְלַהֲחִלִּישׁ אֶת הַמְזוּלוֹת שֶׁל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, לְשִׁלְטָאָה עֲלֵיהּוּ לְשִׁלוֹט עֲלֵיהֶם.

אותם צבאות ומחנות המלאכים, אַזְדָּהְרוּ בְּפִלְנֵיָא דְאִיהוּ נְזִיפָא הַזֶּהָרָוּ בְּאִישׁ פְּלוּנֵי שֶׁהוּא נְזוּף, נְזִיפָא אִיהוּ עַל חוּבָא פְלוּנֵי דְעֵבֵד נְזוּף הוּא עַל חֲטָא פְלוּנֵי שַׁעֲשָׂה, עַד דְתָב קַמֵּיהּ מְאָרִיָה עַד שְׁחוּזָר בְּתִשׁוּבָה לְפָנֵי קוֹנּוֹ, שְׁאִז יִתִּירוּ מִמֶּנּוּ אֶת הַנְזִיפָה כְּדִלְהֹן, רַחֲמָנָא לִישְׁזַבְן קַב"ה יִצִּילֵנוּ מִזֶּה הַבוּשָׁה, וְהַכְרוּז הוּא לְמַעַן שֶׁהַמְמוּנִים עַל הַתְּפִלָּה לֹא יִנְחוּ לְעִבוּר וְלַהֲכַנִּים אֶת תְּפִלְתּוֹ.

כַּד תָּב מַהְהוּא חוּבָא וּכְשׂוּזָה הָאָדָם חוּזַר בְּתִשׁוּבָה מֵאוֹתוֹ הַחֲטָא, מִתְפַּנְפִי אֲלִין אַרְבַּעִין וְשָׂרָאן לִיָהּ מִתְאַסְפִים אֵלּוֹ אַרְבַּעִים מְמוּנִים וּמִתִּירִים לוֹ אֶת הַנְזִיפָה, וּכְדִין אַכְרִיזוּ עֲלֵיהּ, פְּלַנְיָא שָׂרָא נְזִיפָא וְאִז מְכַרְזִים עֲלֵיוּ, אִישׁ פְּלוּנֵי הוֹתֵר נְזִיפָתּוֹ, מִפְּאָן וּלְהֶלְאָה צְלוּתִיהּ עֲאֵלַת מִכָּאן וְלַהֲלֹאָה תְּפִלְתּוֹ נִכְנַסַת וּמִתְקַבֵּלַת.

וְעַד לָא תָב נְזִיף אִיהוּ לְעִילָא וְתַתָּא וְעַד שֶׁלֹא חוּזַר בְּתִשׁוּבָה הוּא נְזוּף לְמַעֲלָה וּלְמַטָּה, וּנְטִירוּ דְמְאָרִיָה אֲתַעְדֵי מְנִיָה וּשְׁמִירַת קוֹנּוֹ הוֹסֵרָה מִמֶּנּוּ, וְאַפִּילוּ בְּלִילָה כְּשֶׁנִּשְׁמַתּוֹ רוּצָה לְעֵלוֹת לְהִיכְלוֹת הַקְּדוּשִׁים הִיא נְזוּפָה, דִּהֵינּוּ דְסִתְמִין לָהּ פֶּל תַּרְעֵי שְׁמֵיָא וְלֹא סְלָקָא, וְדַחֲיִין לָהּ לְבָר שְׁסוֹתָמִים לְפָנֵיהּ כָּל שַׁעֲרֵי הַשָּׁמַיִם וְאִינָה יְכוּלָה לְעֵלוֹת, וְרוּחִים אוֹתָהּ לְחוּץ.

הָאִי אוּפִין דְקִיָּמָא עַל אֲלִין אַרְבַּעִין וְזֶה הָאוּפִין הָעוֹמֵד וּמְמוּנָה עַל אוֹתָם הָאַרְבַּעִים מְמוּנִים, כַּד נְטִיל מְטָא לְהַהוּא אֲתַר דְאֶקְרִי תָּא הֶרְצִי"ם כְּשֶׁהוּא נּוֹסַע הוּא מְגִיעַ לְמְקוּם הַהוּא הַנִּקְרָא תֵּא הֶרְצִים (וְהוּא מְדַר שְׁהַרְלִים נְמֹאֲלִים שֶׁ, כַּד"ק), וְכַד עֲאֵל וּכְשֶׁנִּכְנַס לְשֵׁם, עֲאֵלוּ עֲמִיָה אֲיֻנּוֹן אַרְבַּעִין דִּי מְמַנֵּן בְּאַרְבַּע פִּתְחִין נִכְנַסִים עִמּוֹ אוֹתָם הָאַרְבַּעִים מְמוּנִים שֶׁנִּתְמַנּוּ בְּאַרְבַּעַת פִּתְחִים, וְשֵׁם

וְרָזָא דָּא (אסתר ג טו) הָרָצִים יֵצְאוּ דְחוּפִים, רָצִים מִסְטָרָא דָּא, וְרָצִים מִסְטָרָא דָּא, וּבְגִינְהוֹן (שם ח טו) וְהָעִיר שׁוֹשֵׁן צָהֳלָה וְשִׁמְחָה, או (שם ג טו) נְבוּכָה, אִי מְקַדְמֵי אֵלִין דְּהֶכָּא, הָעִיר שׁוֹשֵׁן שִׁמְחָה, וְאִי מְקַדְמֵי אֵלִין דְּסְטָרָא אַחְרָא, הָעִיר שׁוֹשֵׁן נְבוּכָה.

וְהָא אוֹקִימָנָא, דְּבְכֻלָּא קְיִימִין אֵלִין לְקַבֵּל אֵלִין, סְטָרָא דָּא לְקַבֵּל סְטָרָא דָּא, וּבְגִין פְּךָ, אֵלִין אֵינּוּן מְגִינִין לְכֻלָּא.

פַּד סְלִקִין אֵלִין בְּאֵלִין, נְפַק חַד אַוִירָא דְלַעִילָא, וְאַתְעֵבִידוּ פְּלָהוּ מְגִן חַד, וְסִימְנָף (בראשית טו א) אָנְכִי מְגִן לָךְ.

מתוק מדבש

אֵלִין שְׁבַכְל דְּבַר עוֹמְדִים וְנִמְצָאִים אֵלֵּו כִּנְגַד אֵלֵּו, סְטָרָא דָּא לְקַבֵּל סְטָרָא דָּא צַד הַטּוֹמָאָה כִּנְגַד צַד הַקְּדוּשָׁה, וּבְגִין פְּךָ אֵלִין אֵינּוּן מְגִינִין לְכֻלָּא לְכֵן אֵלֵּו הָאֵרְבַּעִים מִמוּנִים מְגִינִים עַל כָּל יִשְׂרָאֵל.

פַּד סְלִקִין אֵלִין בְּאֵלִין כְּשַׁעוּלִים וְנִכְלָלִים הָאֵרְבַּעִים מִמוּנִים עַם הַמְּלָאכִים הַנִּקְרָאִים מְגִינִים, אוּ נְפַק חַד אַוִירָא דְלַעִילָא וְאַתְעֵבִידוּ פְּלָהוּ מְגִן חַד יוֹצֵא אוֹיֵר אַחַד מִלְּמַעְלָה שֶׁהוּא הָאֵרָה הַיוֹצֵאת מִזֶּהֲרִיא"ל שֶׁהוּא לְמַעְלָה מֵהֶם וּמֵאַחַד־סָדָם, וְעַל יַדֵּי זֶה נַעֲשִׂים כּוֹלֵם בְּאַחַדוֹת אַחַת וּמִגֵּן אַחַד לְפַעוּל פְּעוּלָתָם יַחַד לְטוֹבַת יִשְׂרָאֵל, וְסִימְנָף וְהַסִּימֵן שֶׁלְךָ, מֵה שְׁכַתוֹב אָנְכִי מְגִן לָךְ כְּלוֹמֵר הַקְּבִ"ה נַעֲשֶׂה מִגֵּן לְיִשְׂרָאֵל עַל יַדֵּי אֵלֵּו הַמְּלָאכִים.

וְרָזָא דָּא וְזֵהוּ הַסּוּד מֵה שְׁכַתוֹב הָרָצִים יֵצְאוּ דְחוּפִים דְּהֵינּוּ רָצִים מִסְטָרָא דָּא, וְרָצִים מִסְטָרָא דָּא כִּי יֵשׁ רָצִים מִצַּד הַקְּדוּשָׁה וְרָצִים מִצַּד הַסְטָרָא אַחְרָא, וּבְגִינְהוֹן וּבְשִׁבִילָם כְּתוּב וְהָעִיר שׁוֹשֵׁן צָהֳלָה וְשִׁמְחָה מִצַּד הַקְּדוּשָׁה, אוּ נְבוּכָה מִצַּד הַסְטָרָא אַחְרָא, וּמִפְרֵשׁ אִי מְקַדְמֵי אֵלִין דְּהֶכָּא אִם בּוֹכּוֹתֵם שֶׁל יִשְׂרָאֵל מְקַדִּימִים אֵלֵּו הָרָצִים שֶׁל קְדוּשָׁה, אוּ הָעִיר שׁוֹשֵׁן שִׁמְחָה פִּירוּשׁ הַשְּׁכִינָה הַנִּקְרָאת עִיר שׁוֹשֵׁן הִיא שְׁמִחָה בְּשִׁמְחַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, בְּנִפּוּל הָאוֹיֵב שֶׁהֵם כְּחוֹת הַחִיצוֹנִים, וְאִי מְקַדְמֵי אֵלִין דְּסְטָרָא אַחְרָא וְאִם בְּעוֹנוֹת יִשְׂרָאֵל מְקַדִּימִים אֵלֵּו הָרָצִים שֶׁל הַסְטָרָא אַחְרָא, אוּ הָעִיר שׁוֹשֵׁן נְבוּכָה הַשְּׁכִינָה נְבוּכָה כְּשֶׁהָדִין גּוֹבֵר עַל יִשְׂרָאֵל וְהַחִיצוֹנִים נּוֹצְחִים, כִּי מִצְטַעֵרַת בְּצַרְתָּן שֶׁל יִשְׂרָאֵל.

וְהָא אוֹקִימָנָא וְהִרִי כְּבַר בִּיאֵרְנוּ, דְּבְכֻלָּא קְיִימִין אֵלִין לְקַבֵּל

לְמַנְדַּע לְמֵאֲרִיָּה, לְאַחֲזָאָה דְתִיאֻבְתִּיָּה לְגַבִּיָּה, מִכָּאן וְלַהֲלָאָה יִתְפָּרֵשׁ זְעִיר זְעִיר, וַיִּשְׁאֵל שְׁאֵלְתֹי מַה דְאַצְטְרִיף לְשִׂאָלָא.

וְכָל שְׁאֵלְתֹי יִהְיוּ לְבִתְר דִּיסְדָר סְדוּרָא דָא דְקָאֻמְרָן, כְּגֹוְנָא דָא כָּל שְׁאֵלְתֹי יִהְיוּ בְתַחֲנוּנִים וּבְעוּתִין לְקַמֵּי מֵאֲרִיָּה, וְלֹא יִצְדִיק (ס"א יְרַחֵק) גְרַמִּיָּה מַנִּיָּה, זְכָאָה חוּלְקִיָּה מֵאן דִּידַע לְסְדָרָא סְדוּרָא דָא, לְמַהֲרָא בְאַרְח מִיִּשְׁר מִיִּשְׁר כְּדָקָא חֲזִי.

כְּגֹוְנָא דְאַתְאַחֲדָא אֲשָׁא בְמִיָּא וּמִיָּא בְאַשָׁא, דְרוּם בְּצַפּוֹן וְצַפּוֹן בְּדְרוּם, מְזַרְחָא בְּמַעְרָב וּמַעְרָב בְּמְזַרְחָא, הָכִי נְמִי אֲתַקְשֵׁר כְּלָא כְּחָדָא, וַיַּחֲוֹדָא אֲשֶׁתִּילִים דָּא כְּדָא.

וְכָל אֵינּוֹן דִּידַעִין לְסְדָרָא צְלוּתְהוֹן כְּדָקָא יָאוּת, לְאַתְכַּלְלָא הַנִּי הֵיכְלִין אֵלִין בְּאַלִּין, וְלֹאֲתַקְשֵׁרָא דָא כְּדָא, הָאִי בַר נָשׁ אֲתַקְשֵׁר בְּהוּ, וְקָרִיב לִיָּה לְאַתְכַּלְלָא בְּהוּ, שְׁאֵלְתָא שְׁאִיל וַיְהִיב לִיָּה, זְכָאָה חוּלְקִיָּה בְּהָאִי עֲלָמָא וּבְעֲלָמָא דְאַתִּי.

מתוק מדבש

פנימיות החו"ג, וכן דרום בצפון וצפון בדרום שהם סוד חינוניות החו"ג (כמבואר לעיל בפ' וארא דף כג סע"ב), מזרח במערב ומערב במזרח שהם סוד חינוניות תפארת ומלכות, והפנימיות שלהם נקראים רוח ועפר (כמבואר ס), הדי נמי אתקשר בפלא כחדא כמו כן מתקשרים ונכללים כל הפרטופים יחד, ויחודא אשתלים דא כדא ועל ידי התכללות הפרטופים זה צוה נשלים היחוד.

בקשתו תהיה לדעת איך לעבוד את קונו, לאחזאה דתיאובתיה דגביה להראות את תשוקתו אליו, מכאן וקהלאה יתפרש זעיר זעיר מכאן ולהלאה יפרד מעט מעט, וישאל שאלתי מה דאצטריף ששאלא וישאל ויבקש בקשותיו כל מה שנריך לו לבקש, כי צרכת השינוי הוא עדיין עבודה וכן סלח לנו, ואחר כך בקשת הגאולה מהנרות, ואחר כך שאלת נרכיו של רפואה ופרנסה וכו'.

וכך איננו דידעין לסדר צלותהון כדקא יאות וכל אלו שיודעים לסדר תפלתם כראוי, לאתפללא הני היכלין אצין באצין לכלול ולהעלות את ההיכלות אלו באלו, על ידי שמעלה גם את נשמתו עמהם, ולא אתקשרא דא כדא ולקשרם למעלה זה צוה, האי בר נש אתקשר בהו זה האדם מתקשר עמהם, וקריב ליה לאתפללא בהו ומקרב את עצמו שנשמתו תהיה נכללת עמהם (כמבואר בשע"כ דף יא ע"ד, שנעת עליית העולמות נריך האדם להעלות את הנר"ן שלו עם הנר"ן דצ"ע), אז שאלתא שאי"ל ויהיב ליה השאלות ששאל ומבקש יתנו לו, כלומר הוא יהיה נוטל חלק בראש מההשפעות היורדות על ידי היחודים שגרם, וזכאה חולקיה בהאי עלמא ובצלמא דאתי אשרי חלקו בעולם הזה ובעולם הבא.

ואמר כי וכל שאלתי יהיו דיסדר סדורא דא דקאמרן כל שאלותיו יהיו אחר שיסדר סדר זה שאמרנו, כלומר שלא יקדים שום שאלה עד אחר שסידר את שלש צרכות הראשונות שבהם סוד היחוד, ועוד כגוונא דא כל שאלתי יהיו בתחנונים ובעותין קמיי מאריה כעין זה כל שאלותיו יהיו בתחנונים ובקשות לפני קונו, כלומר שידע שלא מגיע לו בזכותו אלא הכל הוא מתנת חנם מהקצ"ה, וכל יצדיק גרמיה מניה ולא יצדיק את עצמו לומר שהוא הגון למלאות את בקשתו, זכאה חולקיה מאן דידע לסדר סדורא דא אשרי חלקו מי שידע לסדר סדר זה של השמונה עשרה צרכות זכונותיהן, למהך בארחה מישר כדקא חזי כדי ללכת בדרך הישר כראוי.

ואמר עוד כי כגוונא דאתאחדא אשא במיָּא ומיָּא באשא כעין שמתאחד ומתקשר אש צמים ומים בראש, שהם סוד

פקודי יום רביעי

תועלת הוידוי אחר התפלה

בְּתֵר דְּסִיִּים, קָאִים עַל רַגְלוֹי לְאוֹדָאָה עַל חוֹבוֹי, בְּגִין דְּלֹא יְהֵא פִטְרָא דְּפוּמָא לְסִטְרָא אַחְרָא לְאַסְטָאָה לִיָּה, וְאַתְּכַפֵּיָא קַמִּיה, וַיִּקּוּם בְּקִיּוּמִיהָ לְאַתְּבָרְכָא מִבֵּי מַלְכָּא.

וְזַכָּאָה חוּלְקִיהָ מֵאֵן דְּאַתְקַדְּשׁ בְּהֵאֵי גְוֹנָא בְּצִלוֹתָא פְּדָקְאֻמְרָן, וְקָשֶׁר קְשָׁרִין וַיִּיחַד יְחוּדִין, וַיִּתְּפוּן בְּכֻלָּא פְּדָקָא יָאוּת, וְלֹא יִסְטֵי לִימִינָא וְלִשְׁמַאלָא, צִלוֹתִיהָ לֹא אַהֲדָר בְּרִיקְנֵיָא, קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא גְזִיר, וְאִיהוּ מְבַטֵּל, עַל דָּא כְּתִיב (משלי כג כה) יִשְׁמַח אָבִיךָ וְאִמְךָ וְתִגַּל יוֹלְדֶתְךָ, אֵית לִיָּה חוּלְקָא בְּעֵלְמָא דִּין וּבְעֵלְמָא דְאַתִּי.

פְּתִיב (משלי לא טו) וַתִּקֶּם בְּעוֹד לִילָה וַתִּתֵּן טָרֶף לְבֵיתָהּ וְחֵק לְנַעֲרוֹתֶיהָ, מַהֲהוּא רַבּוּיָא דְּבִרְכָאָן וּקְדוּשָׁה וְתוֹסַפֵּת קְדוּשָׁה דְּקָא נְטִילָא, כְּמָה דְאַתְ אָמַר (בראשית מט כו) וְלַעֲרַב יַחֲלַק שָׁלָל, דְּפִלִּיגַת חוּלְקָא לְכֻלָּא, וְאַפִּילוּ לְסִטְרָא אַחְרָא חוּלְקָא בְּלַחֲוֹדָהָ.

וְרָזָא דָּא רָזָא לְבַנֵּי מְהֵימְנוּתָא, חוּלְקָא דְּסִטְרָא אַחְרָא מְסַאָבָא, כָּל אֵינּוֹן חוֹבִין, וְכָל אֵינּוֹן חֲטָאִין דְּהֵהוּא בַר נֶשׁ, דְּקָשֶׁר קְשָׁרִין דִּיחֻדָּא דְאַתּוּדָה עֲלֵיהוּ, כְּלָהוּ שְׁרִיין עֲלֵיהָ דְּסִטְרָא אַחְרָא, וְאֵינּוֹן חוּלְקָא וְאַחֲסַנְתָּא דְּסִטְרָא אַחְרָא מְסַאָבָא.

מתוק מדבש

אפילו הקב"ה גזר איזו גזרה הוא יכול לבטלה, על דא כתיב על זה נאמר ישמח אביך ואמך ותגל יולדתך אביך הוא הקב"ה ואמך היא השכינה, שהם שמחים ביחוד שגרם ביניהם, לכן אית ליה חולקא בעלמא דין ובעלמא דאתי יש לו חלק בעולם הזה ובעולם הבא.

"מאמר תועלת הוידוי אחר התפלה" ומבואר בו כי אחר תפלת שמונה עשרה צריך להתודות, והוא חלק וצורך מתקוני התפלה. ומבאר כי על ידי התפלה נעשה יחוד וירידת שפע קודש. ועל ידי הוידוי מתכפרים לאדם חטאיו כמעט יסורים קלים, וזה הוא חלק הסטרא אחרא, ואינו מקטרג עוד על האדם, ובתנאי שלא יחזור לחטוא. ומבאר שגם בוידוי דברים על הקרבן היה נעשה תקון זה.

(מקור המאמר בזהר פרשת פקודי בהיכלות דף רסב ע"א-ב, בבאוריני כרך ט עמ' תקיח-תקכא)

ואחר שנמשכו כל ההשפעות על ידי היסודים, אמר בתיב על השכינה הקדושה ותיקם בעוד לילה, ויתתן טרף לבייתה וחק לנערותיה ומפרש ממה היא נותנת טרף לצימה, ואמר כי מההוא רבויא דברכאן מאלות רזוי הנרכות שקבלה ציחוד העליון מלד הססד, וקדושה ומהקדושה שקבלה מלד המפארת, ותוספת קדושה, דקא נטילא ומתוספת קדושה שקבלה מן היסוד, כמה דאת אמר כמו שנאמר ויערב יחלק שאל ספירושו דפליגת חולקא קב"ה שהשכינה מחלקת חלקים לכל אחד, ואפילו לסטרא אחרא חולקא בלחודהא ואפילו לסטרא אחרא נותנת חלק לזרו, מהתמלית והשמרים.

בְּתֵר דְּסִיִּים ואחר שסיים את תפלת העמידה, קָאִים עַל רַגְלוֹי לְאוֹדָאָה עַל חוֹבוֹי יעמוד על רגליו להתודות על חטאיו, כִּי צָרִיךְ לַהֲתוּדוֹת בַּעֲמִידָה, בְּגִין דְּלֹא יְהֵא פִטְרָא דְּפוּמָא לְסִטְרָא אַחְרָא לְאַסְטָאָה לִיָּה כִּדִּי שְׁלֹא יִהְיֶה פֶּתַחֲוֹן פִּה לְסִטְרָא אַחְרָא לְהַסְטִין עֲלָיו מַחֲמַת עוֹנוֹתָיו, כִּי אַחֲרֵי הַתּוּדָה בַּעֲצוּמוֹ נִתְכַפְּרוּ לוֹ עוֹנוֹתָיו, וְאַתְּכַפֵּיָא קַמִּיהָ וְהוּא נִכְנַע לִפְנֵיו, וַיִּקּוּם בְּקִיּוּמִיהָ לְאַתְּבָרְכָא מִבֵּי מַלְכָּא וַיַּעֲמֹד בְּקִיּוּמוֹ לְהַתְּבַרֵּךְ מִבֵּית הַמֶּלֶךְ, דְּהֵינּוּ לְקַבֵּל מֵהַשֶּׁפַע הַיּוֹרֵד עַל יְדֵי הַיָּג מְדוּת הַרַחֲמִים, שֶׁהֵם י"ג מְקוּרוֹת שֶׁל שֶׁפַע הַנִּפְתָּחִים בְּהִזְכָּרָתָם.

וְרָזָא דָּא רָזָא לְבַנֵּי מְהֵימְנוּתָא וְסוּד זֶה הוּא סוּד לְבַנֵּי הָאֱמוּנָה, שֶׁהֵם הַצְּדִיקִים שֵׁישׁ לָהֶם נִשְׁמָה מֵעוֹלָם הָאֲצִילוֹת הַנִּקְרָא אֱמוּנָה, בְּסוּד בְּנִים אֲתָם לֵה' אֱלֹהֵיכֶם, כִּי חוּלְקָא דְּסִטְרָא אַחְרָא מְסַאָבָא הַחֲלַק שֶׁל צַד הָאֲחֵר הַטְּמָא, הוּא כָּל אֵינּוֹן חוֹבִין וְכָל אֵינּוֹן חֲטָאִין דְּהֵהוּא בַר נֶשׁ דְּקָשֶׁר קְשָׁרִין דִּיחֻדָּא כֹּל אוֹתָם הַעוֹנוֹת וְכֹל חֲטָאִים הֵהֵם שֶׁל אָדָם הֵהוּא שֶׁקָשֶׁר קְשָׁרֵי הַיְחוּד, דְּאַתּוּדָה עֲלֵיהוּ שֶׁהַתּוּדָה עַל עוֹנוֹתָיו, אוֹ כְּלָהוּ שְׁרִיין עֲלֵיהָ דְּסִטְרָא אַחְרָא כֹּל עוֹנוֹתָיו שׁוֹרִים עַל הַסִּטְרָא אַחְרָא, וְאֵינּוֹן חוּלְקָא וְאַחֲסַנְתָּא דְּסִטְרָא אַחְרָא מְסַאָבָא וְהֵם חֲלָקוֹ וְנַחֲלָתוֹ שֶׁל צַד הָאֲחֵר הַטְּמָא.

וְזַכָּאָה חוּלְקִיהָ מֵאֵן דְּאַתְקַדְּשׁ בְּהֵאֵי גְוֹנָא בְּצִלוֹתָא פְּדָקְאֻמְרָן ואשרי חלקו של המתקדש באופן זה בתפלה כמו שאמרנו, וְקָשֶׁר קְשָׁרִין וְקָשֶׁר קְשָׁרֵי הַהִיכָלוֹת זֶה בּוֹהַ, וַיִּיחַד יְחוּדִין וַיִּיחַד אֶת הַיְחוּדִים בֵּין פְּרָצוּפֵי הָאֲצִילוֹת, וַיִּתְּפוּן בְּכֻלָּא פְּדָקָא יָאוּת וַיִּתְּכוּיִן בְּכֹל כּוֹנוֹת הַתּפִּלָּה כְּרָאוּי, וְלֹא יִסְטֵי לִימִינָא וְלִשְׁמַאלָא וְלֹא יִטֵּה עַצְמוֹ מִן הַכּוֹנוֹת הָרָאוּיוֹת לְכוּיִן, לֹא לִימִין וְלֹא לְשִׁמְאֵל, אוֹ צִלוֹתֶיהָ לֹא אַהֲדָר בְּרִיקְנֵיָא תּפִלְתּוֹ אֵינָה חוֹזֶרֶת רִיקָם, וּבְכַח הַרַחֲמִים שֶׁהַמֶּשִׁיךְ בְּתַפְלָתוֹ קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא גְזִיר וְאִיהוּ מְבַטֵּל

וְאִי לֹא אֹדֵי עָלֶיהָ, אֲשֶׁתִּפַּח מִקְטָרְגָּא וַיִּכִּיל לִיהָ, וְאִי אֹדֵי עַל כָּל חוּבוֹי, בְּהֵיִא צְלוֹתָא דְקָשִׁיר קְשָׁרִין דִּיחֻדָּא, וְאֲתַבְּרָאן עֲלָאי וְתַתְּאִי, וּמֵהֵוּא חוּלְקָא דְסִטְרָא אַחְרָא, כָּל אֵינוֹן חוּבִין וְחֻטְאִין דְאֹדֵי עָלֶיהוּ, נִטְלָא לֹון לְחוּלְקִיהָ.

וְרָזָא דָּא שְׁעִיר, דְכִתִּיב (ויקרא טו כא) וְהִתְוֹדָה עָלָיו אֶת כָּל עֲוֹנוֹת וְגוֹמֵר, וּכְתִיב (שם פסוק כב) וְנָשָׂא הַשְּׁעִיר וְגוֹמֵר, דָּא הוּא חוּלְקִיהָ וְעַדְבִּיהָ וְאַחֲסַנְתִּיהָ.

וְאִי הֵהוּא בַּר נֶשׁ תָּב לְסִרְחָנֵי דְחוּבוֹי, וְוִי לִיהָ, דְכָלְהוּ נִטִּיל לֹון מֵהֵוּא סִטְרָא, בְּעַל פְּרַחֲיָה דְהֵוּא סִטְרָא, וּמֵגוֹ דְנִטִּיל לֹון מֵהֵוּא סִטְרָא בְּעַל פְּרַחֲיָה דְהֵוּא סִטְרָא, כְּדִין אַבְאִישׁ לִיהָ וְאַתְהַפֵּךְ עָלֶיהָ מִקְטָרְגָּא, וְקִטְרִיג לִיהָ, וְכַד אֹדֵי עָלֶיהוּ, נִטִּיל לֹון הֵוּא סִטְרָא אַחְרָא, וְאִיהוּ עַדְבִּיהָ וְחוּלְקִיהָ.

וְרָזָא דָּא הָכִי נָמִי קָרְבָּנָא, דְבְעֵי לְאוּדָּאָה עַל הֵוּא קָרְבָּנָא כָּל חוּבוֹי וְחֻטְאִוי, לְמִיָּהֵב חוּלְקָא לְמָאן דְאַצְטְרִיף.

מתוק מדבש

לסרחון עונותיו הקודמים, ווי ליה דְכָלְהוּ נִטִּיל לֹון מֵהֵוּא סִטְרָא אוי לו כי את כל עונותיו לוקח בחזרה מצד ההוא, בְּעַל פְּרַחֲיָה דְהֵוּא סִטְרָא בעל כרחו של צד ההוא, וּמֵגוֹ דְנִטִּיל לֹון מֵהֵוּא סִטְרָא בְּעַל פְּרַחֲיָה דְהֵוּא סִטְרָא ולפי שלוקח אותם מצד ההוא בעל כרחו של צד ההוא, כְּדִין אַבְאִישׁ לִיהָ אז הוא מריע לו, וְאַתְהַפֵּךְ עָלֶיהָ מִקְטָרְגָּא, וְקִטְרִיג לִיהָ ומתהפך עליו למקטרג, ומקטרג עליו, וְכַד אֹדֵי עָלֶיהוּ וכשמתודה עליהם, אז נִטִּיל לֹון הֵוּא סִטְרָא אַחְרָא וְאִיהוּ עַדְבִּיהָ וְחוּלְקִיהָ לוקח אותם הסטרא אחרא והוא חלקו וגורלו.

ורצה לומר כי כשארם מתודה על חטאיו שעבד עצמו אל הבית דין העליון, וגוזרים עליו יסורין כמו איזה צער או הפסד או כאב למרק, שאין היסטוריים לכפרה אלא עם הוידוי, ועל זה אמרו חז"ל שאפילו הכניס ידו לתוך כיסו ליקח שתי פרוטות ועלתה בידו פרוטה אחת הרי זה יסורים, וכשקבל עליו יסורים עבור כפרתו, אז הסטרא אחרא נהנה בכח הדין הנשפע עליו לייסרו, והוא ענין העונות וחטאים שהוא מקבל, ואם אחר כך חזר וחטא הרי לא הועילו וידיו, אז לוקחים מיד הסטרא אחרא את כח הדין שכבר נמסר לו, לכן הוא מקטרג עליו ונמסר ביד עונו.

וְרָזָא דָּא הָכִי נָמִי קָרְבָּנָא וְסוּד זֶה הוּא גַם כֵּן בְּהַבָּאת הַקְּרִבָּן, שַׁעַל יְדֵי זֶה הוּא מֵיִחַד אֶת כָּל הַפְּרָצוּפִים כְּמוֹ בְּתַפְלָתוֹ, דְבְעֵי לְאוּדָּאָה עַל הֵוּא קָרְבָּנָא כָּל חוּבוֹי וְחֻטְאִוי, לְמִיָּהֵב חוּלְקָא לְמָאן דְאַצְטְרִיף לְכֵן צְרִיךְ לְהִתְוֹדוֹת עַל קִרְבָּן הֵוּא אֶת כָּל עֲוֹנוֹתָיו וְחֻטְאִיו, כְּדִי לְתַת חֵלֶק לְמִי שְׁצִרִיךְ, דְהֵיִינוּ לְסִטְרָא אַחְרָא.

וְאִי לֹא אֹדֵי עָלֶיהָ וְאִם לֹא הִתְוֹדָה עַל עֲוֹנוֹתָיו, וְלֹא נָתַן חֵלֶק לְסִטְרָא אַחְרָא, אִז אֲשֶׁתִּפַּח מִקְטָרְגָּא וַיִּכִּיל לִיהָ נִמְצָא הַסִּטְרָא אַחְרָא מִקְטָרְגַּע עֲלָיו כִּיוֵן שֶׁלֹא נִיתֵן לוֹ חֵלֶק, וּמִיָּד הוּא מְעוֹרֵר עֲלָיו מְדַנִּים, וְנִמְצָא שְׁאִין יְחוּדוֹ יְחוּד מְפָנִי שִׁיעוֹרֵר הַחִיצוֹנִי מְדַנִּים עֲלָיו, וְעוֹד כִּי לֹא נִתְכַפְּרוּ עֲוֹנוֹתָיו, וַיְכּוֹל לְעוֹרֵר עֲלָיו דִּין, אֲבָל וְאִי אֹדֵי עַל כָּל חוּבוֹי אִם הִתְוֹדָה עַל כָּל עֲוֹנוֹתָיו וְנִתְכַפְּרוּ בּוִידוּי, אִז בְּהֵיִא צְלוֹתָא קְשִׁיר קְשָׁרִין דִּיחֻדָּא (ה"ג ה"מ"ק) בְּתַפְלָה הֵיִיא קוֹשֵׁר קִשְׁרֵי הַיְחוּד, וְאַתְבְּרָאן עֲלָאי וְתַתְּאִי וּמִתְבַּרְכִּים עֲלֵינוּם וְתַחֲתוֹנִים, כְּלוֹמֵר גַּם הַסִּטְרָא אַחְרָא, וְשׁוֹב אִין מִי שִׁמְחָה בִּידוֹ כִּיוֵן שֶׁגַם הַסִּטְרָא אַחְרָא קִיבַל חֵלֶק אִינוּ מִקְטָרְגַּע עוֹד, וּמֵהוּ חֵלֶק שֶׁל הַסִּטְרָא אַחְרָא (ה"ג ה"מ"ק) וּמֵהֵוּא צְלוֹתָא חוּלְקָא דְסִטְרָא אַחְרָא וּמִתְפַּלָּה הֵיִיא חֵלֶק שֶׁל הַסִּטְרָא אַחְרָא, הוּא כָּל אֵינוֹן חוּבִין וְחֻטְאִין דְאֹדֵי עָלֶיהוּ, וְנִטִּיל לֹון לְחוּלְקִיהָ כָּל אֹתָם הָעוֹנוֹת וְהַחֻטְאִים שֶׁהִתְוֹדָה עֲלֵיהֶם, שְׁנוּטֵל אֹתָם לְחֵלֶק.

וְרָזָא דָּא שְׁעִיר וְזֶהוּ הַסוּד שֶׁל הַשְּׁעִיר לְעוֹזָזֵל, שְׁנוֹתָנִים לוֹ חֵלֶק בְּעַבּוּדַת יוֹם הַכַּפּוּרִים כְּדִי שִׁיִּסְתַּפֵּק בּוֹה וְלֹא יִקְטָרְגַּע עַל יִשְׂרָאֵל, דְכִתִּיב וּסְמַךְ אֶהְרֵן אֶת שְׁתֵּי יָדָיו עַל רֹאשׁ שְׁעִיר הַחִי וְהִתְוֹדָה עָלָיו אֶת כָּל עֲוֹנוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאֶת כָּל פְּשְׁעֵיהֶם לְכָל חֻטְאֵתָם, וְנָתַן אֹתָם עַל רֹאשׁ הַשְּׁעִיר, וּכְתִיב וְנָשָׂא הַשְּׁעִיר עֲלָיו אֶת כָּל עֲוֹנוֹתָם אֶל אֶרֶץ גְּזֵרָה, דָּא הוּא חוּלְקִיהָ וְעַדְבִּיהָ וְאַחֲסַנְתִּיהָ זֶהוּ חֵלֶקוֹ וְגוֹרְלוֹ וְנִחְלָתוֹ שֶׁל הַסִּטְרָא אַחְרָא.

וְאִי הֵוּא בַּר נֶשׁ תָּב לְסִרְחָנֵי דְחוּבוֹי וְאִם אָדָם הֵוּא חוּד

פקודי יום חמישי

הדרך לתפלה בשלימות

קִרְבָּנָא פְּלֵא לְסִטְרָא דָּא חוּלְקָא דְקִדְשָׁא, וְרַעוּתָא דְקִדְשָׁא, וְלִסְטְרָא דָּא הֵהוּא חוּלְקָא דְאֵינוֹן חוּבִין וְחֻטְאִין, דְּאֵתִיּהִיבוּ בְּהוּדָאָה עַל הָהוּא בְּשָׂרָא דְקִרְבָּנָא, כְּמָה דְכִתְיִב (משלי כה כא) אִם רָעַב שׁוֹנְאָךְ הֶאֱכִילָהוּ לָחֶם וְגוֹמֵר, כִּי גִחְלִים אֶתָּה חוּתָהּ וְגוֹמֵר, וְסִימְנִיךָ (אסתר ה ה) יָבֵא הַמֶּלֶךְ וְהֶמֶן אֶל הַמִּשְׁתָּה, זָפָאָה אֵיהוּ מֵאֵן דִּינְדַע אֶרְחִיָּה לְמַהֲךָ בְּאַרְחַ קְשׁוּט.

וְכָל מֵאֵן דְּלֵא יָדַע לְסִדְרָא שְׁבַחָא דְמֵאֲרִיָּה, טַב לִיָּה דְלֵא אֲבָרִי, בְּגִין דְּאַצְטְרִיךְ צְלוּתָא דְאֵיהוּ שְׁלֵמָא לְעִילָא, מְגוּ מַחְשְׁבָהּ, וְרַעוּתָא דְלֵבָא, וְקֵלָא, וּמְלָה דְשִׁפּוּן, לְמַעַבְדַּ שְׁלִימוּ וְקְשׁוּרָא וְיַחְוּדָא לְעִילָא. כְּגוֹנוֹנָא דְאֵיהוּ לְעִילָא, כְּגוֹנוֹנָא דְנַפְקָא שְׁלִימוּ מֵעִילָא לְתַתָּא, הֵכִי אֲצְטְרִיךְ מִתַּתָּא לְעִילָא, לְקִשְׂרָא קְשָׂרָא פְּדָקָא יָאוּת.

רְזָא לְחִבְרֵיָא דִּיחֵכוֹן בְּאַרְחַ מִישַׁר, מַחְשְׁבָהּ, וְרַעוּתָא, וְקֵלָא, וּמְלָה, אֵלִין אַרְבַּע מְקִשְׂרִין קְשָׂרִין, לְבַתַּר

מתוק מדבש

היה לו חס לא היה נכרא, בגין דְאַצְטְרִיךְ צְלוּתָא דְאֵיהוּ שְׁלֵמָא דְעִילָא לְפִי שְׁרִיכִים שֶׁהַתְּפִלָּה תִּהְיֶה שְׁלִימָה כְּדִי שִׁגְרוּם שְׁלוֹם לְמַעְלָה צִין הַפְּרִלוּפִים עַל יְדֵי הַיְחוּדִים שִׁיעֶשֶׂה צִינֵיהֶם, וְהַתְּפִלָּה נִרְיֵכָה שֶׁתִּהְיֶה מְגוּ מַחְשְׁבָהּ מִתּוֹךְ מַחֲשֵׁבָהּ שֶׁל כּוֹנוֹת הַשְּׁמוֹת, וְרַמְזוֹת שֶׁל תִּצּוֹת הַתְּפִלָּה, וְרַעוּתָא דְעִילָא וְשִׁיחָה לֹא לְנוֹן וְחֶסֶק הֵלֵךְ צַתְּפִלְתוֹ, וְאֵלּוּ הֵז' דְּזֵרִים הֵם כְּנֶגֶד חֲכָמָה וְצִינָה, שֶׁהֵם כְּנֶגֶד צ' אֲוִתוֹת י"ה דֵּשֶׁם הו"ה, וְקֵלָא וְעוּד לְרִיךְ שִׁוְלֵא מִפִּי הַקּוֹל צִלְחַשׁ עַד שֶׁלֹּא יִשְׁמַע לְזוּלְתוֹ, וְהַקּוֹל הוּא כְּנֶגֶד ז"א שֶׁהוּא סוּד ו' דֵּשֶׁם הו"ה, וְכִמְעָדָה דְשִׁפּוּן וְעוּד לְרִיךְ שִׁוְלֵא אֵת הַדִּיבּוּר צִשְׁפִּתוֹ, וְהוּא כְּנֶגֶד הַמַּלְכוּת שֶׁהִיא סוּד ה' אַחֲרוֹנָה דֵּשֶׁם הו"ה, וְכִמְעָבְדַּ שְׁלִימוּ לְעֵשׂוֹת שְׁלִימוֹת צַתְּפִלְתוֹ עַל יְדֵי ד' דְּזֵרִים אֵלּוּ, וְקְשׁוּרָא וְיַחְוּדָא דְעִילָא וְיַחְוּדִים קְשָׂר וְיַחְוּדִים צִין הַפְּרִלוּפִים לְמַעְלָה.

"מאמר הדרך לתפלה בשלימות" מאמר זה הוא המושך למאמר הקודם, ומבואר בו כי כדרך התפלה שכולה קדש והודיו הוא חלק הסטרא אחרא, כן דרך הקרבן כולו קדש והודיו הוא חלק הסטרא אחרא, שעל ידו אינו מקטרג. וממשיך ומבאר כי תפלה בכונה וכראוי היינו שתהיה בכונת המחשבה, וברצון וחשק הלב, ובקול השפתיים והדבור, ואלו הארבעה מחשבה רצון קול ודבור הם העולים ומשלימים לתפלה שתהא כראוי.

(מקור המאמר בזה פרשת פקודי בהיכלות דף רסב ע"ב, בביאורינו כרך 5 עמ' תקכא-תקכד)

קִרְבָּנָא פְּלֵא לְסִטְרָא דָּא חוּלְקָא דְקִדְשָׁא וְהֵנָּה כָּל הַקִּרְבָּן הוּא לְצַד זֶה דֵּהֵינּוּ חֵלֶק הַקְּדוּשָׁה, וְרַעוּתָא דְקִדְשָׁא וְכָל רְצוֹנוֹ וְכוֹנְתוֹ הוּא שֶׁל קְדוּשָׁה, וְלִסְטְרָא דָּא הֵהוּא חוּלְקָא דְאֵינוֹן חוּבִין וְחֻטְאִין וְלִסְטְרָא אַחֲרָא הוּא חֵלֶק הַהוּא שֶׁל אוֹתָם הָעוֹנוֹת וְהַחֻטְאִים, דְּאֵתִיּהִיבוּ בְּהוּדָאָה עַל הָהוּא בְּשָׂרָא דְקִרְבָּנָא שְׁנִיתָנוּ לוֹ בְּהוּדָיו עַל בֶּשֶׂר שֶׁל הַקִּרְבָּן, כִּי הַבֶּשֶׂר שֶׁהוּא גִשְׁמִי נוֹשֵׂא עִלְיוֹ אֵת כָּל עוֹנוֹתָיו אֶל אֶרֶץ גֹּזֵרָה, כִּי הוּא חֵלֶק הַסְטְרָא אַחֲרָא, כְּמָה דְכִתְיִב כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר אִם רָעַב שׁוֹנְאָךְ הוּא הַסְטְרָא אַחֲרָא הֶאֱכִילָהוּ לָחֶם וְגוֹמֵר הֵינּוּ הוּדָיו עַל עוֹנוֹתָיו, כִּי גִחְלִים אֶתָּה חוּתָהּ עַל רֵאשׁוֹ, הֵינּוּ שֶׁמִּקְבֵּל כַּח הַדִּין שֶׁהוּא מְקוּם יְנִיקָתוֹ, וְאֵז לֹא יִהְיֶה לוֹ עוּד כַּח לְעֶרְעֵר בְּדִין, וְסִימְנִיךָ וְסִימֵן לְדַבֵּר מֵהַ שְׂאֵמֶרָה אֲסִתֵּר שֶׁהִיא רוּמֹזֶת עַל הַשְּׂכִינָה, יָבֵא הַמֶּלֶךְ וְהֶמֶן אֶל הַמִּשְׁתָּה כְּדִי לְתַתּוֹ לוֹ חֵלֶק, וּבִזְוָה הִיתָה מִפְּלִתוֹ, זָפָאָה אֵיהוּ מֵאֵן דִּינְדַע אֶרְחִיָּה לְמַהֲךָ בְּאַרְחַ קְשׁוּט אֲשֶׁרִי חֵלְקוֹ שֶׁל הַיּוֹדֵעַ דְּרִכְיוֹ שֶׁל הַקְּבִ"ה לְלַכֵּת בְּדֶרֶךְ הָאֵמֶת.

וְכִּי מֵאֵן דְּלֵא יָדַע לְסִדְרָא שְׁבַחָא דְמֵאֲרִיָּה וְכָל מִי שֶׁאֵינוֹ יוֹדֵעַ לְסַדֵּר שֶׁנֶּחַ קוֹנוֹ כְּרָאוּי, טַב לִיָּה דְלֵא אֲבָרִי טוֹב

ואמר עוד כי כְּגוֹנוֹנָא דְאֵיהוּ דְעִילָא כְּעִין שֶׁהוּא לְמַעְלָה צְעוּלָה הַאֲלִילוֹת, כְּגוֹנוֹנָא דְנַפְקָא שְׁלִימוּ מֵעִילָא לְתַתָּא כְּעִין שִׁוְלֵא הַשֶּׁפַע צִשְׁלִימוֹת מִלְּמַעְלָה מֵהַא"ס צ"ה לְחֲכָמָה וּמִמֶּנָּה לְצִינָה, וּמִשֶּׁם לְתַפְאֵרֶת וּלְמַלְכוּת עַד שִׁוּרֵד לְמַטָּה, הֵכִי אֲצְטְרִיךְ מִתַּתָּא דְעִילָא כִּן לְרִיךְ לְהַעֲלוֹת מִיַּין נוֹקְצִין עַל יְדֵי תְּפִלְתוֹ מִלְּמַטָּה לְמַעְלָה, דְּבִשְׂרָא קְשָׂרָא בְּדָקָא יָאוּת לְקַשֵּׁר קִשְׂרֵי הַפְּרִלוּפִים כְּרָאוּי.

רְזָא לְחִבְרֵיָא דִּיחֵכוֹן בְּאַרְחַ מִישַׁר יֵשׁ כֵּאֵן סוּד לְהַצְנִיחַ שִׁלְכּוֹ צְכוּנוֹתֵיהֶם צִדְרָךְ הִשְׁרָה, וְהֵינּוּ מַחְשְׁבָהּ, וְרַעוּתָא, וְקֵלָא, וּמְעָדָה מַחֲשֵׁבָהּ, לְנוֹן, קוֹל, וְדִיבּוּר, שְׁעִינִים מְצוֹאִים לְמַעְלָה, אֵלִין אַרְבַּע מְקִשְׂרִין קְשָׂרִין אֵלּוּ הֵד' דְּזֵרִים מְקַשְׂרִים קִשְׂרֵי פְּרִלוּפֵי אֲו"א וְזו"ן שֶׁהֵם כְּנֶגֶד אֵלּוּ הֵד' דְּזֵרִים, וְגוֹרְמִים יַחְוּד צִינֵיהֶם, דְּבַתַּר דְּקִשְׂרֵי קְשָׂרִין בְּעִדָּהוּ בְּחִדָּא אַחַר שֶׁנֶּקְשְׂרוּ קִשְׂרֵי

דְּקָשִׁירוּ קָשְׁרִין פְּלֵהוּ פַּחְדָּא, אַתְעַבִּידוּ פְּלֵהוּ רְתִיכָא פַּחְדָּא, לְאַשְׁרָאָה עֲלִייהוּ שְׂכִינְתָּא, וְאַתְעַבִּידוּ פְּלֵהוּ אַרְבַּעָה סְמִכִין לְאַתְעַטְרָא בְּהוּ, וְשְׂכִינְתָּא אֶסְתְּמִיף עֲלִייהוּ, בְּכָל אִינוּן קָשְׁרִין עֲלָאִין.
 מִחֻשְׁבָּה אֶפִּיק רְעוּתָא, רְעוּתָא דְנָפִיק מִגּוּ מִחֻשְׁבָּה, אֶפִּיק קָלָא דְאַשְׁתַּמַּע, וְהָהוּא קָלָא דְאַשְׁתַּמַּע, סָלִיק לְקָשְׁרָא קָשְׁרִין מִתְתָּא לְעִילָא, הִיכְלִין תְּתָאִין בְּעִלָּאִין.
 קָלָא דְאִיהוּ קָשִׁיר קָשְׁרִין, וּמְשִׁיף בְּרַכָּאן מְעִילָא לְתַתָּא בְּלַחֲיִשׁוּ, סְמִיף אֵלִין אַרְבַּעָה סְמִכִין, מִחֻשְׁבָּה, וְרְעוּתָא, קָלָא, וּמְלָה, סְמִיכוּ בְּסִיּוּמָא דְקָשׁוּרָא, אַתְר דְכָלָא אַתְקָשֵׁר בִּיהַּ פַּחְדָּא, וְאַתְעַבִּידוּ פְּלֵהוּ חַד.

זְבָאָה אִיהוּ בַר נֶשׁ דְּקָשֵׁר קָשְׁרִין דְמֵאֲרִיָּה, וְסְמִיף סְמִיכִין פְּדָקָא יָאוּת, וְאַתְפּוּן בְּכָל הַנִּי מְלִין דְקָאֲמָרֵן, זְבָאָה אִיהוּ בְּהַאי עֲלָמָא וּבְעִלָּמָא דְאַתִּי.

מתוק מדבש

הַמְחַמּוֹן צַחֲפִלְמוּ צַנוּנָה מִקְשֵׁר קֶשְׁרִים, וּמִיַּחַד אֶת פְּרֻטוֹפֵי הַאֲלִילוֹת, וּמְשִׁיף בְּרַכָּאן מְעִילָא לְתַתָּא בְּלַחֲיִשׁוּ וּמִמְשִׁיךְ צַרְכוֹת מִלְמַעְלָה לְמַטָּה צַחֲפִלְתָּ הַלְחַשׁ, סְמִיף אֵלִין אַרְבַּעָה סְמִכִין וְהוּא גּוֹרֵם לְסַמּוּךְ וְלַחֲזַר לְאֵלּוּ הַד' פְּרֻטוֹפֵי אֲלִילוֹת, שְׁהֵם סוּד מִחֻשְׁבָּה, וְרְעוּתָא מִחֻשְׁבָּה וּרְלוֹן שְׁהֵם סוּד או"א, קָלָא, וּמְשִׁיף קוֹל וְדִיצוֹר שְׁהֵם סוּד זו"ן, סְמִיכוּ בְּסִיּוּמָא דְקָשׁוּרָא וְעִיקַר הַסְּמִיכָה הוּא צַסִּיּוֹם שֶׁל הַקָּשֶׁר, דְּהֵיִינוּ צַחֲפִלְתָּ שְׂנָה סִיּוֹם קָשֶׁר הַיְחוּד, כִּי הֵיאֵךְ אַתְר דְּכָלָא אַתְקָשֵׁר בִּיהַּ פַּחְדָּא הַמְקוּסָה שֶׁהַכֹּל נִקְשֵׁר צֶה יַחַד, וְכוּלָם מִשְׁפִּיעִים צֶה, וְאַתְעַבִּידוּ בְּלֵהוּ חַד וְכוּלָם נַעֲשִׂים צַחֲפִלְתָּ.

כל היכלות עולמות צי"ע כאחד צהיכל קדש קדשים, אז אתעבידו בְּלֵהוּ רְתִיכָא פַּחְדָּא נַעֲשִׂים כּוֹלָם מִרְכַּנְהּ אַחַת, לְאַשְׁרָאָה עֲלִייהוּ שְׂכִינְתָּא שְׁתַּרְרָה עֲלֵיהֶם הַשְּׂכִינָה, וְאַתְעַבִּידוּ בְּלֵהוּ אַרְבַּעָה סְמִכִין לְאַתְעַטְרָא בְּהוּ וְכוּלָם נַעֲשִׂים ד' עִמּוּדֵי הַכֶּסֶף שֶׁהַשְּׂכִינָה תַחֲטוּר צֶה, וְשְׂכִינְתָּא אֶסְתְּמִיף עֲלִייהוּ וְהַשְּׂכִינָה נִסְמַכְתָּ עֲלֵיהֶם לַעֲלוֹת וְלַהֲתַקְשֵׁר עִם הַתְּפִלָּה, בְּכָל אִינוּן קָשְׁרִין עֲלָאִין עַל יְדֵי כָל אֵלּוּ הַקָּשְׁרִים הַעֲלִיוִנִים.

ואמר עוד כי מִחֻשְׁבָּה אֶפִּיק רְעוּתָא הַמְחַמְּשָׁה שֶׁהִיא חֲכָמָה לְאֲלִילוֹת הַוּלְיָאָה אֶת הַרְלוֹן שֶׁהוּא הַצִּינָה, רְעוּתָא דְנָפִיק מִגּוּ מִחֻשְׁבָּה אֶפִּיק קָלָא דְאַשְׁתַּמַּע וְהַרְלוֹן שִׁנְיָא מִתּוֹךְ הַמְחַמְּשָׁה, כְּלוּמַר הַצִּינָה שִׁנְיָא מִחֲכָמָה, הַוּלְיָאָה אֶת זו"א שֶׁהוּא סוּד קוֹל הַנְּשַׁמַּע, וְהָהוּא קָלָא דְאַשְׁתַּמַּע, סָלִיק לְקָשְׁרָא קָשְׁרִין מִתְתָּא לְעִילָא וְקוֹל הַוּלְיָאָה הַנְּשַׁמַּע שֶׁהוּא זו"א, עוֹלָה יַחַד עִם הַמַּלְכוּת מִלְמַטָּה לְמַעְלָה צַסוּד מִיַּין נּוֹקְצִין לְאו"א לְקַשֵּׁר קֶשְׁרִים וּלְגַרוּם יַחַד עֲלִיוֹן צִינְיָה, וּמִפְּרַשׁ הִיכְלִין תְּתָאִין בְּעִלָּאִין הִיכְלוֹת הַמְחַמּוּנִים שֶׁהֵם זו"ן עוֹלִים צַחֲפִלְתָּ שֶׁהֵם או"א.

ואמר כי כמו כן קָלָא דְאִיהוּ קָשִׁיר קָשְׁרִין הַקוֹל שֶׁל אֵדָם

זְבָאָה אִיהוּ בַר נֶשׁ דְּקָשֵׁר קָשְׁרִין דְמֵאֲרִיָּה אֲשֶׁרִי אוֹמוּ הַאֲדָם שְׁקֶשֶׁר קֶשְׁרִים שֶׁל קוּנָה, וְסְמִיף סְמִיכִין בְּדָקָא יָאוּת וְהַסְּמִיךְ אֶת סְמִיכַת הַפְּרֻטוֹפִים כְּרַאוּי, וְאַתְפּוּן בְּכָל הַנִּי מְלִין דְקָאֲמָרֵן וְנִתְחַוֵּין כָּל אֵלּוּ הַדְּבָרִים שְׁאֲמַרְנוּ, זְבָאָה אִיהוּ בְּהַאי עֲלָמָא וּבְעִלָּמָא דְאַתִּי אֲשֶׁרִי לוֹ צַעוֹלָם הוּא וְצַעוֹלָם הַצָּא.

פקודי יום ששי

טעם לאיסור הבערת אש בשבת

תו אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, פְּתִיב (שמות לה ג) לֹא תִבְעֶרוּ אֵשׁ בְּכָל מוֹשְׁבוֹתֵיכֶם בְּיוֹם הַשַּׁבָּת, מֵאֵי טַעֲמָא, בְּגִין דְּלֹא אֶתְחַזִּי דִּינָא בְּהַאי יוֹמָא, וְאֵי תִימָא הָא לְגַבּוּהַ סְלֵקָא, בְּכָל מוֹשְׁבוֹתֵיכֶם קְאָמַר, וְלֹא לְגַבּוּהַ, וְהָהוּא דְסְלֵקָא לְגַבּוּהַ, לְאַכְפִּיָא לְדִינָא אַחְרָא סְלֵקָא.

דְתַנִּינָן אֵית אֲשָׁא אַכְלָא אֲשָׁא, וְאֲשָׁא דְמַדְבַּחָא אַכְלָא אֲשָׁא אַחְרָא, וּבְגִינֵי כֶּךָ אֶתְגַּלְיָא עֵתִיקָא קְדִישָׁא בְּהַאי יוֹמָא מִכָּל שְׂאָר יוֹמִין, וּבְזִמְנָא דְאֶתְגַּלְיָא עֵתִיקָא לֹא אֶתְחַזִּי דִּינָא כְּלָל, וְכָל עֲלָאִין וְתַתְּאִין מִשְׁתַּפְּחִין בְּחֻדְוֹתָא שְׁלִימְתָא, וְדִינָא לֹא שְׁלֵטָא.

תְּאֵנָא, פְּתִיב (שמות לא יז) פִּי שֵׁשֶׁת יָמִים עָשָׂה יְהוָה אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ, שֵׁשֶׁת יָמִים וְדַאי, וְלֹא בְּשֵׁשֶׁת, וְהִנֵּי יוֹמִין קְדִישִׁין עֲלָאִין אַקְרוּן, יוֹמֵי דְשְׁמָא קְדִישָׁא אֶתְפְּלִיל בְּהוּ, וְאִינוּן אֶתְפְּלִילָן בֵּיהּ, זַכָּאָה חוּלְקִיהוֹן דְיִשְׂרָאֵל מִכָּל עַמּוּן, עֲלִייהוּ כְּתִיב (דברים ד י) וְאַתֶּם הַדְּבָקִים בִּיהוָה אֱלֹהֵיכֶם חַיִּים כְּלַחֲמֵי הַיּוֹם.

מתוק מדבש

אֶתְגַּלְיָא עֵתִיקָא קְדִישָׁא בְּהַאי יוֹמָא מִכָּל שְׂאָר יוֹמִין מִתְגַּלְהַ עֵתִיקָא קְדִישָׁא בְּיוֹם הַזֶּה יוֹתֵר מִכָּל שְׂאָר הַיָּמִים, וּבְזִמְנָא דְאֶתְגַּלְיָא עֵתִיקָא, לֹא אֶתְחַזִּי דִּינָא כְּלָל וּבְזִמְנָא שְׁמִתְגַּלְהַ עֵתִיקָא אִין הַדִּין נִרְאָה כְּלָל, וְכָל עֲלָאִין וְתַתְּאִין מִשְׁתַּפְּחִין בְּחֻדְוֹתָא שְׁלִימְתָא וְדִינָא לֹא שְׁלֵטָא וְכָל הַעֲלִיוֹנִים וְהַתַּחְתּוֹנִים נִמְצְאִים בְּשִׁמְחָה שְׁלִימָה וְאִין הַדִּין שׁוֹלֵט בְּעוֹלָם.

"מאמר טעם לאיסור הבערת אש בשבת" ומבואר בו כי הדלקת אש רומזת להתעוררות דין, ולפי שבשבת אין שליטת הדינים לכן אסור להדליק אש, כדי שלא לעורר את הדין העליון. ומבאר כי הדלקת האש שבמזבח בשבת מותרת והיא לצורך, כי על ידה מכניעים את הדין העליון.

(מקור המאמר בוחר פרשת יתרו דף פט ע"ב, בבאוריניו כרך ו עמ' רסח-רסט)

תְּאֵנָא, פְּתִיב פִּי שֵׁשֶׁת יָמִים עָשָׂה יְהוָה אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ הִנֵּה שֵׁשֶׁת יָמִים וְדַאי זְכוּנָה כְּמוֹן שֶׁשֶׁת יָמִים, וְלֹא בְּשֵׁשֶׁת וְלֹא כְּמוֹן ז' שְׁשֶׁת עִם אוֹת ז', שְׁלֹא הִיָּה רוֹמוֹ עַל שֶׁשֶׁת יָמֵי הַמַּעֲשֵׂה, אֲנִל מִדְּכַחֲזֵי "שֶׁשֶׁת" רוֹמוֹ עַל הוּ"ק דו"א, (ומה שכתוב כי ששת ימים עשה ה' את השמים ואת הארץ, הנה אין שמים וארץ ענין לעצמם והששת ימים ענין לעצמם, אלא שמים וארץ הם עצמם ששת ימים, כי שמים שהוא ז"א כולל ששה קְנוּוֹת, וארץ שהיא המלכות כוללת גם כן ששה קְנוּוֹת), וְהִנֵּי יוֹמִין קְדִישִׁין עֲלָאִין אַקְרוּן וְאֵלּוּ הוּ"ק דו"א נִקְרָאִים יָמִים קְדוּשִׁים הַעֲלִיוֹנִים, יוֹמֵי דְשְׁמָא קְדִישָׁא אֶתְבְּרִיָּל בְּהוּ הֵם יָמִים שְׁשֶׁם הַקְדוּשָׁה הוּ"ה נִכְלָל זֶהֱם, וְאִינוּן אֶתְבְּרִיָּל בֵּיהּ וְהֵם נִכְלָלִים זֶו, זַכָּאָה חוּלְקִיהוֹן דְיִשְׂרָאֵל מִכָּל עַמּוּן אֲשֵׁרִי חִלְקֵם שֶׁל יִשְׂרָאֵל מִכָּל הָעַמִּים כִּי הֵם דְּבָקִים בְּשֵׁם הוּ"ה, לְכֵן עֲלִייהוּ כְּתִיב עֲלֵיהֶם כְּתוּב וְאַתֶּם הַדְּבָקִים בִּיהוָה אֱלֹהֵיכֶם חַיִּים כְּלַחֲמֵי הַיּוֹם.

תו אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן עוֹד אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן פְּתִיב לֹא תִבְעֶרוּ אֵשׁ בְּכָל מוֹשְׁבוֹתֵיכֶם בְּיוֹם הַשַּׁבָּת, מֵאֵי טַעֲמָא מַה הַטַּעַם שֶׁל אִיסוּר הַבְּעָרָה בְּשַׁבָּת, וְאָמַר בְּגִין דְּלֹא אֶתְחַזִּי דִּינָא בְּהַאי יוֹמָא לְפִי שְׁלֹא נִרְאָה דִּין בְּיוֹם הַזֶּה, וְהַמְדִּלִיק אֵשׁ בְּשַׁבָּת מְדִלִיק וְמוֹעֵרֵר אֶת דִּין הַעֲלִיוֹן, וְאֵי תִימָא הָא לְגַבּוּהַ סְלֵקָא וְאִם תִּאמַר הִרִי עוֹלָה הָאֵשׁ בְּשַׁבָּת לְגַבּוּהַ, דִּהִינּוּ עַל גְּבִי הַמְּזֻבַּח הַדִּלִיקוּ אֵשׁ בְּשַׁבָּת וְלִמָּה לֹא חֲשִׁשׁוּ שְׁעַל יָדֵי זֶה יִתְעוֹרֵר דִּין הַעֲלִיוֹן, וּמִתְרַץ בְּכָל מוֹשְׁבוֹתֵיכֶם קְאָמַר שְׁפִירוּשׁוֹ דּוּקָא לְהַדְיוּט אִסוּר הַדִּלִיק אֵשׁ בְּשַׁבָּת שְׁגוּרָם לְהַבְעִיר אֶת דִּין הַעֲלִיוֹן, אֲבָל וְלֹא לְגַבּוּהַ כִּי אֲדַרְבָּא וְהָהוּא דְסְלֵקָא לְגַבּוּהַ אֵשׁ הַעוֹלָה לְגַבּוּהַ, לְאַכְפִּיָא לְדִינָא אַחְרָא סְלֵקָא הִיא עוֹלָה לְהַכְנִיעַ וּלְבַטֵּל אֶת דִּין הָאֲחֵר הַעֲלִיוֹן.

דְתַנִּינָן שְׁלַמְדָנוּ בְּמִס' יוֹמָא דָף כָּא ע"ב, אֵית אֲשָׁא אַכְלָא אֲשָׁא יֵשׁ אֵשׁ חֻזְקָה שְׁאוּכַלְת אֵשׁ חֻלְשָׁה, וְהִינּוּ וְאֲשָׁא דְמַדְבַּחָא אַכְלָא אֲשָׁא אַחְרָא וְאֵשׁ הַמְּזֻבַּח אוּכַלְת וּמְבַטֵּלְת אֵשׁ הָאֲחֵרָת שֶׁל דִּין הַעֲלִיוֹן, וּבְגִינֵי כֶּךָ וּלְפִי שְׁאִין הַדִּין מִתְעוֹרֵר בְּשַׁבָּת, לְכֵן

